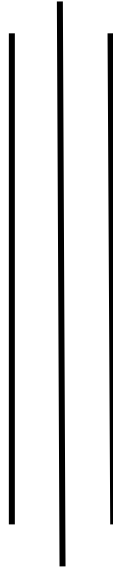

विधेयक संख्या:

नेपाल सरकारको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई
कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक

२०७५

संघीय संसद सचिवालय
सिंहदरवार, काठमाडौं

उद्देश्य र कारण

नेपाल सरकारको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावहरूलाई कार्यान्वयन गर्न केही महसुल, कर, पोत, शुल्क र दस्तुर लगाउन, लगाई राखेकोलाई चालु राख्न, हेरफेर गर्न तथा राजस्व प्रशासन सम्बन्धी प्रचलित केही नेपाल कानूनलाई संशोधन गर्न समेत आवश्यक भएकोले प्रस्तुत विधेयक पेश गर्नु परेको हो ।

प्रस्तुत विधेयकको व्यवस्थाले राजस्व, कर, पोत, शुल्क, र दस्तुरको निर्धारण, त्यस्तो कर दस्तुरको दर बढाउन, घटाउन वा आंशिक वा पूरै छुट दिने व्यवस्थाको अलावा भन्सार महसुल, भन्सार सेवा दस्तुर, कृषि सुधार शुल्क, शिक्षा सेवा शुल्क, पूर्वाधार कर, सडक निर्माण दस्तुर, सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर, चलचित्र विकास शुल्क, प्रदूषण नियन्त्रण शुल्क, टेलिफोन स्वामित्व शुल्क, दूरसञ्चार सेवा दस्तुर, क्यासिनो रोयल्टी, वन पैदावार शुल्क लगायतका शुल्क, दस्तुर, कर सम्बन्धी व्यवस्थाहरू निर्धारण गर्नको अलावा मदिरा ऐन, २०३१, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२, आयकर ऐन २०५८, अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ र भन्सार ऐन, २०६४ लगायतका अन्य ऐनमा समयानुकूल संशोधन समेत गरिएको छ ।

द्रष्टव्य: यो विधेयक अर्थ विधेयक हो ।

(डा. युवराज खतिवडा)
अर्थ मन्त्री

नेपाल सरकारको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना : नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त राजस्व संकलन गर्ने, कर घटाउने, बढाउने, छुट दिने तथा राजस्व प्रशासन सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस ऐनको नाम “आर्थिक ऐन, २०७५” रहेको छ।

(२) यस ऐनको दफा १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, ११, २०, २१, २२ र ३१ तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् र अन्य दफाहरू सम्वत् २०७५ साल साउन १ गतेदेखि लागू हुनेछन्।

२. **भन्सार महसुल** : (१) विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा अनुसूची-१ बमोजिम भन्सार महसुल लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

(२) नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने मालवस्तुमा अनुसूची-२ बमोजिम भन्सार महसुल लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

३. **भन्सार सेवा दस्तुर** : नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने र विदेशबाट नेपालमा पैठारी हुने मालवस्तुको प्रति प्रज्ञापनपत्रमा निकासी बापत एक सय रुपैयाँ र पैठारी बापत पाँच सय रुपैयाँ भन्सार सेवा दस्तुर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

तर निकासी महसुल लाग्ने मालवस्तु, कूटनीतिक तथा महसुल सुविधामा निकासी वा पैठारी हुने मालवस्तु तथा महसुल तिरी अस्थायी पैठारी हुने मालवस्तु, हवाईमार्गबाट यात्रुले आफूसँगै लैजाने मालवस्तु र पाँच हजार रुपैयाँसम्म मूल्यको निकासी वा पैठारी हुने मालवस्तुमा भन्सार सेवा दस्तुर लाग्ने छैन।

४. **कृषि सुधार शुल्क** : अनुसूची-१ को दफा १६ मा उल्लिखित मालवस्तु पैठारी हुँदा पैठारी मूल्यमा सोही दफामा उल्लिखित दरले कृषि सुधार शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

तर त्यस्ता मालवस्तुको पैठारी हुँदा भन्सार महसुल लाग्ने रहेछ भने त्यस्तो पैठारीमा कृषि सुधार शुल्क लाग्ने छैन ।

५. **अन्तःशुल्क** : नेपालभित्रको मिल वा कारखानाबाट उत्पादन वा तयार भएका मालवस्तु वा पदार्थ, पैठारी भएका मालवस्तु वा पदार्थ वा सेवामा, अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम अन्तःशुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
६. **मूल्य अभिवृद्धि कर** : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
७. **स्वास्थ्य जोखिम कर**: (१) विदेशबाट पैठारी हुने र स्वदेशमा उत्पादित चुरोट, बिँडी, सिगारमा प्रति खिल्ली पच्चीस पैसा र खानेसूर्ति, खैनी, गुट्खा, पानमसलामा प्रति किलोग्राम पच्चीस रुपैयाँका दरले समदरमा स्वास्थ्य जोखिम कर लगाई असुल उपर गरिने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कर पैठारीका बखत भन्सार विन्दुमा र स्वदेशी उत्पादनका हकमा प्रतिष्ठानबाट निष्कासनका बखत असुल उपर गरिने छ ।

(३) स्वास्थ्य जोखिम करको नियमन र प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

८. **शिक्षा सेवा शुल्क** : (१) विदेशमा अध्ययन गर्न जाने विद्यार्थीलाई शिक्षण शुल्क बापत विदेशी मुद्राको सटही सुविधा दिँदा त्यस्तो सटही रकममा दुई प्रतिशत शिक्षा सेवा शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विदेशी मुद्राको सटही सुविधा उपलब्ध गराउने बैङ्क वा वित्तीय संस्थाले शिक्षा सेवा शुल्क बापत संकलन गरेको रकम अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र राजस्व खातामा जम्मा गरी सोको विवरण सहितको जानकारी सम्बन्धित ठूला करदाता कार्यालय वा आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(३) शिक्षा सेवा शुल्कको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

९. **पूर्वाधार कर** : नेपालमा पैठारी हुने हवाई इन्धन, पेट्रोल र डिजेलमा प्रति लिटर पाँच रुपैयाँको दरले पूर्वाधार कर भन्सार विन्दुमै लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१०. **सडक निर्माण दस्तुर**: नेपालभित्र सवारी साधन दर्ता गर्दा अनुसूची-३ बमोजिम सडक निर्माण दस्तुर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
११. **सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर** : सडक मर्मत तथा सुधार गर्न विदेशबाट नेपालमा पैठारी हुने पेट्रोलमा प्रति लिटर चार रुपैयाँ र डिजेलमा प्रति लिटर दुई रुपैयाँ सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर भन्सार विन्दुमै लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१२. **चलचित्र विकास शुल्क** : नेपालमा चलचित्र घरले प्रदर्शन गर्ने विदेशी चलचित्रको प्रवेश शुल्कमा अनुसूची-४ बमोजिम चलचित्र विकास शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१३. **प्रदूषण नियन्त्रण शुल्क** : (१) नेपालभित्र बिक्री वितरण हुने पेट्रोल तथा डिजेलमा प्रति लिटर पचास पैसाका दरले प्रदूषण नियन्त्रण शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क पैठारीकर्ताले असुल गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र राजस्व खातामा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र शुल्क दाखिला नगरेमा वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत व्याजसहित असुल उपर गरिनेछ ।
- (४) प्रदूषण नियन्त्रण शुल्कको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
१४. **टेलिफोन स्वामित्व शुल्क** : (१) टेलिफोन जडान गर्ने ग्राहकबाट टेलिफोन स्वामित्व शुल्क बापत एक हजार रुपैयाँ असुल उपर गरिनेछ । टेलिफोनको स्वामित्व परिवर्तन भएको अवस्थामा टेलिफोनको स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिबाट समेत त्यस्तो शुल्क असुल उपर गरिनेछ ।

तर अग्रिम भुक्तानी हुने मोबाइल टेलिफोनको हकमा प्रत्येक सिमकार्ड र रिचार्ज कार्डको मूल्यमा दुई प्रतिशतका दरले टेलिफोन स्वामित्व शुल्क लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने निकायले असुल गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र राजस्व खातामा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र शुल्क दाखिल नगरेमा सम्बन्धित निकायबाट वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत व्याजसहित असुल उपर गरिनेछ ।

(४) टेलिफोन स्वामित्व शुल्कको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१५. **दूरसञ्चार सेवा दस्तुर** : (१) टेलिफोन, मोबाइल, ईन्टरनेट जस्ता दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने निकायले ग्राहकबाट लिने महसुलको तेह्र प्रतिशत रकम दूरसञ्चार सेवा दस्तुर बापत असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने अनुमति प्राप्त निकायबीच एकले अर्कोको नेटवर्क प्रयोग गरे बापत तिर्नुपर्ने शुल्क (इन्टर कनेक्सन चार्ज) मा त्यस्तो दस्तुर लाग्ने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको दस्तुर दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा निकायले असुल गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र मूल्य अभिवृद्धि कर सहित राजस्व खातामा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दाखिल गर्नु पर्ने दस्तुर म्यादभित्र नबुझिएमा त्यस्तो बाँकी रकममा मासिक पाँच प्रतिशतका दरले थप दस्तुर लाग्नेछ ।

(५) दूरसञ्चार सेवा दस्तुरको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१६. **क्यासिनो रोयल्टी** : (१) नेपालमा रहेका क्यासिनो सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति तथा निकायले क्यासिनो सञ्चालन गरे वापत वार्षिक चार करोड रुपैयाँ र आधुनिक मेशिन वा उपकरणको माध्यमबाट मात्र खेलाइने खेलको लागि वार्षिक एक करोड रुपैयाँ रोयल्टी तिर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि एउटा इजाजतपत्रबाट एक स्थानमा मात्र त्यस्तो खेल सञ्चालन गर्न पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको रोयल्टी वापतको रकम सम्बन्धित क्यासिनो सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा निकायले आर्थिक वर्ष प्रारम्भ भएको मितिले दुई महिनाभित्र संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको अवधिभित्र रोयल्टी नबुझाउने व्यक्ति वा निकायलाई उक्त रोयल्टी रकमको वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले शुल्क र त्यस्तो म्याद नाघेको मितिले तीन महिनासम्म रकम नबुझाएमा वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले थप शुल्क समेत लगाई रोयल्टी रकम असुल उपर गरिनेछ ।

(५) क्यासिनो रोयल्टीको नियमन र प्रशासन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयबाट हुनेछ ।

१७. **वन पैदावार शुल्क** : (१) नेपाल सरकारद्वारा सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण गरिएका राष्ट्रिय वनमध्ये उपभोक्ता समूहले कानून बमोजिम कार्ययोजना बनाई निकालिएको साल र खयरका काठ उपभोक्ता समूह बाहिर व्यापारिक प्रयोजनका लागि बिक्री गरेमा त्यसरी बिक्री गरी प्राप्त भएको रकममध्ये पन्ध्र प्रतिशत रकम वन पैदावार शुल्क वापत नेपाल सरकारको संघीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उपभोक्ता समूह बाहिर व्यापारिक प्रयोजनको लागि काठ बिक्री गरी उपभोक्ता समूहले प्राप्त गरेको रकम सामुदायिक वनको संरक्षण, सम्बर्धन,

वातावरण संरक्षण र स्थानीय विकाससँग सम्बन्धित कार्यमा खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(३) वन पैदावार शुल्क सम्बन्धी कार्यविधि अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) वन पैदावार शुल्कको नियमन र प्रशासन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट हुनेछ ।

१८. **दर घटाउन, बढाउन वा छुट दिन सक्ने :** (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारले आवश्यकता अनुसार यो ऐन र अन्य कानून बमोजिम लगाइएका दस्तुर, शुल्क, महसुल र करको दर घटाउन, बढाउन वा त्यस्तो दस्तुर, शुल्क, महसुल र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको पूर्ण वा आंशिक कर छुट सुविधाको कसैले दुरुपयोग गरेमा वा कुनै खास प्रयोजनको लागि छुट सुविधामा प्राप्त गरेको मालवस्तु अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गरेमा त्यसरी छुट दिइएको दस्तुर, शुल्क, महसुल र कर रकम असुल उपर गरी सो रकम बराबर जरिवाना गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अर्थ मन्त्रालयले मुनाफा रहित सार्वजनिक तथा सामुदायिक संस्था, नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहका निकाय वा नेपाल सरकारको स्वामित्व भएका संगठित संस्थालाई यस ऐन बमोजिम लाग्ने दस्तुर, शुल्क, महसुल र करको दर घटाउन वा त्यस्तो दस्तुर, शुल्क, महसुल र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिन सक्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम करको दर घटाइएको, बढाइएको वा कुनै दस्तुर, शुल्क, महसुल र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिइएको विवरण प्रत्येक वर्ष अर्थ मन्त्रालयले संघीय संसदमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम दर घटाइएको, बढाइएको वा छुट दिइएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

१९. प्रक्रिया सरलीकरण वा बाधा अड्काउ फुकुवा गर्न सक्ने : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, अन्तःशुल्क ऐन, २०५८, आयकर ऐन, २०५८, भन्सार ऐन, २०६४ तथा यस ऐनको कार्यान्वयनको क्रममा सार्वजनिक शान्ति र व्यवस्थामा गम्भिर खलल पुगेको वा सार्वजनिक आवागमनमा अवरोध भएको वा विपदको कारणले उल्लिखित ऐनले प्रदान गरेको कुनै सुविधा उपभोग गर्न नपाउने अवस्था सिर्जना भएमा, कुनै जटिलता देखिएमा वा उल्लिखित ऐन तथा यस ऐनको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ पर्न गएमा अर्थ मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार अवधि थप गर्न, प्रक्रिया सरलीकरण गर्न वा कार्यान्वयनमा देखिएको बाधा अड्काउ फुकुवा गर्न सक्नेछ ।

२०. करको दायरामा आउनेलाई शुल्क तथा व्याज मिन्हा दिइने : (१) कुनै पनि व्यक्तिले विगतमा कर लाग्ने आय आर्जन गरेको तर त्यसरी आर्जित आयमा कर नबुझाएको भए त्यस्ता व्यक्तिले स्थायी लेखा नम्बर लिई आर्थिक वर्ष २०७१/०७२, २०७२/०७३ र २०७३/०७४ को बुझाउनु पर्ने आय विवरण र सोमा लाग्ने कर २०७५ साल पौष मसान्तसम्म बुझाएमा सो वापत लाग्ने शुल्क तथा व्याज मिन्हा हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आय विवरण र कर बुझाएमा सोभन्दा अधिका आर्थिक वर्षहरूको आय विवरण र सोमा लाग्ने कर, शुल्क तथा व्याज मिन्हा हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा तोकिएको अवधिभित्र विवरण सहित कर दाखिला नगर्ने व्यक्तिले तिर्नु पर्ने कर, शुल्क तथा व्याज असुल उपर गरिनेछ ।

२१. थप दस्तुर, शुल्क, व्याज तथा जरिवाना मिन्हा हुने :- (१) आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ वा सो भन्दा अधिसम्मको आय विवरण पेश नगर्ने प्राकृतिक व्यक्तिले आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ र २०७२/०७३ को आय विवरण र सोमा लाग्ने आयकर २०७५ साल पौष मसान्तसम्म बुझाएमा सोभन्दा अधिका वर्षहरूको आय विवरण पेश गर्नु पर्ने छैन र सोमा लाग्ने कर, शुल्क तथा व्याज समेत मिन्हा हुनेछ ।

(२) सम्बत् २०७४ साल असार मसान्तसम्मको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका कुनै पनि करदाताले आफूले बुझाउनु पर्ने कर विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर रकम सम्बत् २०७५ साल पौष मसान्तभित्र बुझाएमा सोमा लाग्ने जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज मिन्हा हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा उल्लिखित अवधिभित्र मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने करदाताहरूमध्ये सम्बत् २०७५ साल असारसम्मको वा सो भन्दा अघिदेखि कर विवरण पेश नगर्ने करदाताहरूको दर्ता खारेज हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दर्ता खारेज भएका करदाताले पेश गर्नुपर्ने कर विवरण ढीला पेश गरेको वा कर विवरण नै पेश नगरेको कारणले लाग्ने जरिवाना मिन्हा हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको बक्यौता बाहेक अन्य कर बक्यौता रहेका करदाताको त्यस्तो बक्यौता रकमको अभिलेख कायम गरी असुल उपर गरिनेछ ।

२२. शिक्षण संस्थाले सञ्चालन गरेका चमेना गृह र छात्रावास सेवा तथा धितोपत्र दलाल सेवामा मूल्य अभिवृद्धि कर मिन्हा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित शिक्षण संस्थाले सोही संस्थाको प्रयोजनको लागि स्वयंले सञ्चालन गरेका चमेना गृह (क्यान्टिन) र छात्रावास (होस्टेल) सेवा तथा धितोपत्र दलाल सेवामा विगतमा लागेको मूल्य अभिवृद्धि कर र सम्बन्धित कार्यालयबाट कर निर्धारण भई तिर्न बुझाउन बाँकी रहेको मूल्य अभिवृद्धि कर र सोमा लागेको जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज मिन्हा हुनेछ ।

२३. सामाजिक संस्थाहरूलाई लाग्ने कर, जरिवाना, थप दस्तुर, शुल्क तथा व्याज मिन्हा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था: संस्था दर्ता ऐन, २०३४ बमोजिम दर्ता भएका सामाजिक संस्थाहरूले आर्थिक वर्ष २०७४।७५ को आय विवरण तथा सो अनुसार लाग्ने कर सम्बत् २०७५ साल पौष मसान्तभित्र बुझाएमा त्यस्ता संस्थाले आर्थिक वर्ष २०७४।७५ भन्दा अघिका वर्षहरूको कुनै पनि किसिमको

विवरण, कर, जरिवाना, थप दस्तुर, शुल्क तथा व्याज बुझाउनु पर्ने छैन ।

२४. सामाजिक सुरक्षा कोष सम्बन्धी व्यवस्था : (१) आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची-१ को दफा १ बमोजिम एकल प्राकृतिक व्यक्तिको वार्षिक तीन लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म रोजगारीको आय भएमा सो आयमा एक प्रतिशतका दरले र दम्पतीको हकमा वार्षिक चार लाख रुपैयाँसम्म रोजगारी आय भएमा एक प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कर रकम भुक्तानीका बखत स्रोतमा कट्टी गरी असुल गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम असुल गरिएको रकम छुट्टै राजस्व खातामा जम्मा गरिनेछ ।

(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निवृत्तभरण बापतको आय र योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषमा योगदान गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको आयमा यस दफा बमोजिमको कर लाग्ने छैन ।

२५. सवारी साधन कर र घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको अन्तरिम प्रशासन: अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिमको सवारी साधन कर र घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क उठाउन प्रदेश तथा गाँउपालिका वा नगरपालिकामा साधन, स्रोत, प्रविधि, जनशक्ति तथा कार्यालय व्यवस्थापन नभएसम्म नेपाल सरकारको तोकिएको कार्यालयले प्रदेशले निर्धारण गरे बमोजिमको दर अनुसारको कर तथा शुल्क उठाई सोही ऐनले व्यवस्था गरे बमोजिमको सम्बन्धित विभाज्य तथा सञ्चित कोषमा दाखिल गर्नेछ ।

२६. राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा संशोधन : राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को,-

(१) दफा २ को, -

(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) “राजस्व” भन्नाले प्रचलित संघीय कानून बमोजिम नेपाल सरकारलाई तिर्नु वा बुझाउनु पर्ने भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क, आयकर र मूल्य अभिवृद्धि कर सम्भन्नु पर्छ, र सो शब्दले प्रचलित संघीय कानून बमोजिम लाग्ने अन्य कर तथा गैर कर राजस्वलाई समेत जनाउँछ।”

(२) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) “गैर कर” भन्नाले प्रचलित संघीय कानून बमोजिम लाग्ने दस्तुर, सेवा शुल्क, रोयल्टी, लाभांश, जरिवाना, साँवा र सोमा लाग्ने ब्याज समेतको रकम सम्भन्नु पर्छ।”

(३) खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ख१) थपिएको छ:-

“(ख१) “व्यक्ति” भन्नाले प्राकृतिक व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, सघ, संस्था, साभेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय वा उपक्रम, गुठी वा कोष सम्भन्नु पर्छ, र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न रहेको सरकारी निकाय, धार्मिक सङ्गठन, परोपकारी संस्था वा त्यस्तै अन्य निकाय र तिनका शाखा वा उपशाखालाई समेत जनाउँछ।”

(४) खण्ड (ङ) को सट्टा देहायको खण्ड (ङ) राखिएको छ :-

“(ङ) “कर्मचारी” भन्नाले विभाग वा अन्तर्गत कार्यालयमा कार्यरत निजामती सेवाको कर्मचारी सम्भन्नु पर्छ, र सो शब्दले विभाग वा अन्तर्गत कार्यालयमा कार्यरत नेपाल प्रहरीका प्रहरी कर्मचारी वा सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सशस्त्र प्रहरी समेतलाई जनाउँछ।”

(५) खण्ड (ड) पछि देहायको खण्ड (ड१) थपिएको छ :-

“(ड१) “प्रधानमन्त्री कार्यालय” भन्नाले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सम्भन्नु पर्छ।”

(६) खण्ड (छ) पछि देहायका खण्ड (छ१), (छ२), र (छ३) थपिएका छन् :-

“(छ१) “बिगो” भन्नाले आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क र प्रचलित संघीय कानून बमोजिम लाग्ने अन्य कर, शुल्क तथा सो मा लाग्ने ब्याज वा गैर कर समेतको रकम सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले भन्सार चोरी पैठारी भएको वा हुन लागेको मालवस्तुको थोक बजार मूल्य वा मालवस्तु फेला नपरी कागज मात्र फेला परेकोमा त्यस्तो मालवस्तु पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा भन्सार प्रयोजनको लागि कायम हुने मूल्य र सोमा लाग्ने भन्सार महसुललाई समेत जनाउँछ।

(छ२) “ढुवानीका साधन” भन्नाले यात्रुवाहक सवारी साधन बाहेकका मालसामान ओसारपसार गर्ने काममा प्रयोग हुने लरी, ट्रक, मिनी ट्रक, कन्टेनर, बुलेट, ट्याङ्कर, पिकअप, भ्यान, ट्रयाक्टर जस्ता ढुवानीका साधन सम्भन्नु पर्छ।

(छ३) “कम्प्यूटर सूचना प्रणाली” भन्नाले विभागले कार्यान्वयनमा ल्याउने कम्प्यूटर सूचना प्रणाली सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले वेबमा आधारित अनलाइन ढुवानी साधन अनुगमन प्रणालीलाई समेत जनाउँछ।”

(२) दफा ४ को,-

(१) खण्ड (ख) मा रहेको “गलत लेखा” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “गलत वा भुट्टा लेखा” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन्।

(२) खण्ड (च) को सट्टा देहायको खण्ड (च) राखिएको छ :-

“(च) राजस्व बुझाउनु पर्ने कार्यालयको कर्मचारीसँग मिलोमतो गरी वा नगरी नेपाल सरकारलाई

कानून बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने राजस्व रकममा हेरफेर वा परिवर्तन गरेमा वा राजस्व बुझाएको देखिने गलत वा भुट्टा लिखत तथा कागजात तयार गरेमा वा पेश गरेमा ।”

(३) खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (छ) र (ज) थपिएका छन् :-

“(छ) राजस्व बुझाउने प्रयोजनको लागि घोषणा गरिनु पर्ने वा देखाउनु पर्ने कुनै आय, घर जग्गा वा अन्य सम्पत्ति वा सामानको मूल्य घटी वा बढी हुने गरी हिसाव वा कागजात तयार गरी पेश गरेमा ।

(ज) माथिका खण्डमा उल्लिखित काम कारवाही गर्न गलत वा भुट्टा परामर्श दिएमा । ”

(३) दफा ७ पछि देहायको दफा ७क थपिएको छ :-

“७क. आकस्मिक जाँच परीक्षण गर्न सक्ने : (१) कसैले राजस्व चुहावट गरेको मानिने कुनै कार्य गरेको छ भन्ने विश्वास लाग्ने मनासिव कारण भएमा महानिर्देशक वा निजले खटाएको कुनै कर्मचारीले आकस्मिक रूपमा जुनसुकै व्यक्ति, यात्रु, ढुवानीका साधन, कुनै घर, पसल, गोदाम लगायतका स्थानमा प्रवेश गर्न, यातायातका साधनलाई रोकी आवश्यक कागजात माग गर्न वा तलासी लिन वा कुनै भवन, गोदाम, पसल, कारोबारस्थल, जग्गा र स्थान विशेषमा उपस्थित भई खानतलासी लिन, सिलबन्दी गर्न वा कुनै मालवस्तु वा कागजात नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै स्थानमा खानतलासी लिँदा वा आकस्मिक जाँच गर्नुपर्दा सम्बन्धित व्यक्तिलाई खानतलासी लिनु वा जाँच गर्नु परेको कारण खुलाई लिखित जनाउ दिनु पर्नेछ ।”

(४) दफा ८ को सट्टा देहायको दफा ८ राखिएको छ :-

“८. अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने: (१) राजस्व

चुहावटको सम्बन्धमा विभागलाई दफा ७ बमोजिम कुनै सूचना प्राप्त भएमा वा कुनै स्रोतबाट जानकारी हुन आएमा विभागले त्यस्तो सूचना वा जानकारीको सम्बन्धमा गोप्य रूपमा प्रमाण संकलन गर्ने वा प्रमाण नष्ट हुन नदिनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरी तत्काल प्रारम्भिक अनुसन्धान गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट वा दफा ७क. बमोजिम आकस्मिक जाँच परीक्षण गर्दा कसैले राजस्व चुहावट गरेको देखिएमा वा चुहावट गरेको शंका गर्ने मनासिव आधार भएमा अनुसन्धानका लागि दफा १० बमोजिम अनुसन्धान अधिकृत तोक्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको अनुसन्धान अधिकृतले अनुसन्धान तथा तहकिकात प्रारम्भ भएको मितिले छ महिनाभित्र कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त अवधिभित्र अनुसन्धान तथा तहकिकातको काम सम्पन्न हुन नसकेमा महानिर्देशकले आवश्यकता अनुसार एकैपटक वा पटक पटक गरी तीन महिनासम्म म्याद थप गर्न सक्नेछ ।”

(५) दफा ९ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेका “थुनामा राख्न वा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “थुनामा राख्न, धरौटी माग गर्न, वा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (३) मा रहेका “अर्थ मन्त्रालय” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्रधानमन्त्री कार्यालय” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) उपदफा (४) मा रहेका “जमानत नदिएमा” भन्ने शब्दहरू पछि “निजको कारोबार रोक्का राखी” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(४) उपदफा (७) पछि, देहायका उपदफा (८), (९), (१०) र (११) थपिएका छन्:-

“(८) अनुसन्धान तथा तहकिकातको क्रममा रहेको कुनै व्यक्ति कारबाहीबाट भाग्ने उद्देश्यले विदेश जान सक्ने सम्भावना रहेको विश्वास हुने पर्याप्त कारण भएमा विभागले निजलाई विदेश जानबाट रोक लगाउन, त्यस्तो व्यक्तिको राहदानी कब्जामा लिन वा रोक्का गर्न सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(९) यस ऐन बमोजिम अनुसन्धान तथा तहकिकातको क्रममा रहेको व्यक्तिको सम्बन्धित कार्यालय, संघ, संस्था वा कुनै बैङ्क वा वित्तीय संस्था वा सहकारी संस्था वा संघमा रहेको कारोबारको विवरण वा धितोपत्र बजारमा भएको आर्थिक कारोबारको विवरण विभागले अनुसन्धानको प्रयोजनको लागि सम्बन्धित कार्यालय, संघ, संस्था, बैङ्क, वित्तीय संस्था, सहकारी संस्था वा संघसँग माग गर्न सक्नेछ । त्यसरी माग गरेको विवरण निर्धारित म्यादभित्र उपलब्ध गराउनु त्यस्ता निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

(१०) यस ऐन बमोजिम राजस्व चुहावट सम्बन्धी कसूरको अनुसन्धान तहकिकात गर्दा संकलित प्रमाणका आधारमा आरोप प्रमाणित हुन नसक्ने भएमा विभागले तत्सम्बन्धी उजुरीलाई कारण सहितको पर्चा खडा गरी तामेलीमा राख्न सक्नेछ ।

तर पछि कुनै नयाँ प्रमाण फेला परेमा त्यस्तो उजुरीमा पुनः अनुसन्धान तथा तहकिकातको कारबाही अगाडि बढाउन यस दफाले कुनै बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(११) उपदफा (१०) बमोजिम उजुरी तामेलीमा राख्ने निर्णय भएकोमा त्यसको जानकारी प्रधानमन्त्रीको कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।”

(६) दफा १० को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “विभागको कुनै कर्मचारीलाई” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विभाग वा मातहत कार्यालयको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) पछि, देहायको उपदफा (३) थपिएको छ:-

“(३) यस ऐन बमोजिम कारवाही शुरु गरिएको कुनै कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्दै जाँदा प्रचलित अन्य कानून बमोजिमको कसुर गरेको देखिएमा विभागले सोही कानून बमोजिम कारवाही अगाडि बढाउन सम्बन्धित निकाय वा अख्तियार प्राप्त अधिकारी समक्ष लेखी पठाउन सक्नेछ । ”

(७) दफा ११ को उपदफा (१) को खण्ड (च) पछि, देहायको खण्ड (छ) थपिएको छ :-

“(छ) राजस्व चुहावट सम्बन्धी कसुरको अनुसन्धानमा रहेको व्यक्ति वा संस्थाको चल अचल सम्पत्ति रोक्का गर्नु पर्ने मनासिव कारण भएमा अनुसन्धान अधिकृतले त्यस्तो सम्पत्ति रोक्का राख्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।”

(८) दफा ११ पछि, देहायको दफा ११क थपिएको छ:-

“११क. **सूचनाको तामेली** : (१) महानिर्देशक वा कुनै अनुसन्धान अधिकृतले जारी गरेको सूचना, आदेश वा कागजात सम्बन्धित व्यक्ति वा कार्यालयको कर्मचारीलाई बुझाई तामेल गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना तामेल हुन नसकेमा त्यस्तो व्यक्ति वा कार्यालय रहेको स्थानको स्थानीय व्यक्तिहरूको रोहवरमा सम्बन्धित व्यक्तिको घर ठेगाना वा कार्यालयमा टाँस गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम सूचना तामेल

हुन नसकेमा त्यस्तो व्यक्ति वा कार्यालयको ठेगानामा हुलाक रजिष्ट्री, कुरियर, फ्याक्स वा अन्य विद्युतीय माध्यमद्वारा पठाई सूचना तामेल गर्न सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१), (२) वा (३) बमोजिम सूचना तामेल हुन नसकेमा सम्बन्धित व्यक्ति वा कार्यालयको नाममा रेडियो, टेलिभिजन वा राष्ट्रियस्तरको कुनै पत्रपत्रिकामा सूचना प्रसारण वा प्रकाशन गरी सूचना तामेल गर्न सकिनेछ ।

(५) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि यस दफा बमोजिम तामेल भएको सूचना रीतपूर्वक तामेल भएको मानिनेछ ।”

(९) दफा १३ पछि देहायका दफा १३क., १३ख. र १३ग. थपिएका छन् :-

“१३क. सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउन सक्ने : (१) अनुसन्धान अधिकृतले राजस्व चुहावट सम्बन्धी कसुरको अनुसन्धान गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम निर्धारण गर्नुपर्ने आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल, अन्य कर वा गैर कर थप निर्धारण गरी असुल गर्नुपर्ने देखिएमा वा लापरवाही वा हेलचक्र्याई गरी वा अन्य कुनै कारणबाट गल्ती वा त्रुटी हुन गएको पाइएमा सो कुरा उल्लेख गरी विभाग समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुसन्धान अधिकृतको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि विभागले त्यस्तो आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल वा अन्य कर वा गैर कर निर्धारण गरी असुल गर्न वा त्यस्तो राजस्व निर्धारणमा भएको गल्ती वा त्रुटि सच्याउन सम्बन्धित संस्था वा निकायमा लेखी पठाउनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम लेखी आएमा सो बमोजिम गरी विभागलाई जानकारी दिनु त्यस्तो संस्था वा निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

१३ख. कम्प्यूटरबाट प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा लिन सक्ने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्यथा प्रमाणित भएकोमा बाहेक विद्युतीय माध्यमबाट प्रशोधित वा विकास गरिएको विभागले तोकेको अभिलेखलाई प्रमाणको रूपमा लिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अभिलेखको विवरण तथा तथ्याङ्क प्राप्त गर्ने, विश्लेषण गर्ने वा प्रशोधन गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१३ग. वेबमा आधारित अनलाइन ढुवानी साधन अनुगमन प्रणाली लागू गर्ने : (१) कानून बमोजिम दर्ता भएको ढुवानीको साधनबाट एक जिल्लाबाट अर्को जिल्लामा मालसामान ओसारपसार गर्नु पूर्व ढुवानी गरिने मालसामानको विवरण वेबमा आधारित केन्द्रीय सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट गरेर मात्र ओसारपसार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका ढुवानीको साधन प्रयोगकर्ताले मालसामान घोषणाको मुद्रण प्रति र विभागबाट तोकिएका कागजात ढुवानी अवधिभर आफ्नो साथमा राख्नु पर्नेछ ।

(३) नेपालभित्र दर्ता भएको वा दर्ता हुने ढुवानीको साधन धनीले विभागले तोकेको मापदण्ड अनुसारको भू-अवस्थिति देखाउने चालु हालतको यन्त्र (जिपिएस डिभाइस) को सिलसिलेवार नम्बर विभागमा दर्ता गरी अनिवार्य रूपमा आफ्नो ढुवानीको साधनमा जडान गरी राख्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै किसिमको ढुवानीको साधन वा कुनै स्थानमा चल्ने साधनमा जीपीएस डिभाइस अनिवार्य रूपमा जडान गर्नु नपर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिमको व्यवस्था नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।”

(१०) दफा २० को सट्टा देहायको दफा २० राखिएको छ :-

“२०. मुद्दा दायर गर्नुपर्ने अवधि : (१) यस ऐन बमोजिमको कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकात समाप्त भई मुद्दा दायर गर्न सरकारी वकीलको राय माग भएमा सम्बन्धित सरकारी वकीलले राय उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सरकारी वकीलले राय उपलब्ध गराएको मितिले एक महिनाभित्र मुद्दा दायर गर्नु पर्नेछ ।”

(११) दफा २३ को सट्टा देहायको दफा २३ राखिएको छ :-

“२३. दण्ड सजाँय : (१) राजस्व चुहावटको कसुर गर्ने व्यक्तिलाई बिगोको दोब्बर सम्म जरिवाना गरी कसुरको मात्रा हेरी तीन वर्ष सम्म कैद गर्न सक्नेछ ।

(२) राजस्व चुहावटको कसुरको मतियारलाई मुख्य अभियुक्तलाई हुने सजाँयको आधा सजाँय हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम बुझाउनु पर्ने राजस्व रकममा राजस्व सम्बन्धी प्रचलित कानूनमा उल्लेख भए बमोजिमको ब्याज समेत लाग्नेछ ।”

(४) दफा १३ग. को उपदफा (१), (२) वा (३) मा उल्लिखित व्यवस्थाको विपरीत कार्य गर्ने सम्बन्धित ढुवानी साधनको धनी वा त्यसको प्रयोगकर्तालाई अनुसन्धान अधिकृतले प्रथम पटकको लागि दुई हजार रुपैयाँ र त्यसपछि, पटकै पिच्छे, पाँच हजार रुपैयाँ जरिवाना गर्नेछ ।”

(१२) दफा २६ को सट्टा देहायको दफा २६ राखिएको छ :-

“२६. विशेषज्ञ वा कर्मचारीलाई काममा लगाउन सकिने :

यस ऐन अन्तर्गतको अनुसन्धान तथा तहकिकात सम्बन्धी काम कारवाहीको सम्बन्धमा विभागले विशेषज्ञको राय लिन वा कुनै विशेषज्ञ वा अन्य कर्मचारीलाई काजमा लिई वा करारमा राखी काममा लगाउन सक्नेछ ।”

(१३) दफा २७ को सट्टा देहायको दफा २७ राखिएको छ :-

“२७. सहयोग गर्नुपर्ने : (१) यस ऐन अन्तर्गतको कसुरको सम्बन्धमा अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्दा विभाग वा अनुसन्धान अधिकृतलाई आवश्यक सूचना वा जानकारी उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) विभागले अन्य संस्था वा निकायमा रहेका आर्थिक तथा वित्तीय सूचना वा विद्युतीय अभिलेख प्राप्त गर्न सम्बद्ध संस्था वा निकायसंग समझदारी कायम गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम समझदारी कायम गर्दा सम्बन्धित संस्था वा निकायमा रहेको सूचना वा वित्तीय अभिलेखमा पहुँच सुनिश्चित हुने गरी गर्नुपर्नेछ ।”

(१४) दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छ :-

“२९. पुरस्कार दिइने : (१) यस ऐन अन्तर्गतको कसुर गरेको सूचना दिने सुराकीलाई सो कसुर सम्बन्धी मुद्दाको अन्तिम किनारा लागेपछि असुल भएको विगो रकमको पन्ध्र प्रतिशत वा पन्ध्र लाख रुपैयाँमध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम पुरस्कार स्वरूप दिइनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राजस्व चुहावटको सूचना दिने सुराकीलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा तोकिएको कार्यविधि बमोजिम महानिर्देशक वा कार्यविधिमा तोकिएको अधिकारीले तत्काल दश हजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सक्नेछ ।

(३) यस ऐन बमोजिम विभागले गरेको अनुसन्धान तथा तहकिकातबाट कसैले आफूले तिर्नु बुझाउनु पर्ने राजस्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको प्रमाणित भई असुल हुन आएको विगो रकमको पाँच प्रतिशत वा पाँच लाख रुपैयाँमध्ये जुन घटी हुन्छ, सो बराबरको रकम अनुसन्धान तथा तहकिकातमा संलग्न कर्मचारीलाई पुरस्कार स्वरूप दिइनेछ ।

(४) पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम दामासाही रुपमा दिइनेछ ।”

(१५) दफा ३१ को ठाउँ ठाउँमा रहेका “अर्थ मन्त्रालय” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्रधानमन्त्री कार्यालय” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१६) दफा ३२ मा रहेको “र चौपायालाई महानिर्देशक वाहेक अन्य अनुसन्धान अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई र महानिर्देशकले मन्त्रालयको स्वीकृति लिई” भन्ने शब्द “चौपायाको हकमा अनुसन्धान अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई र अन्य मालवस्तुको हकमा प्रधानमन्त्री कार्यालयको स्वीकृति लिई” भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

(१७) दफा ३२ पछि देहायका दफा ३२क, र ३२ख थपिएका छन् :-

“३२क. कालो सूचीमा राख्ने : (१) यस ऐन बमोजिम राजस्व असुलीको लागि अनुसन्धान तथा तहकिकात भई कसुरदार ठहरिएको व्यक्ति वा

निकायलाई विभागले तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरी कालो सूचीमा राख्न लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लेखी आएमा सम्बन्धित निकायले त्यस्तो व्यक्ति वा निकायलाई प्रचलित कानून बमोजिम कालो सूचीमा राख्न पर्नेछ ।

३२ख. असुल उपर गर्ने : यस ऐन बमोजिम नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।”

(१८) दफा ३७ पछि देहायको दफा ३७क थपिएको छ :-

“३७क. राजस्व प्रहरीको रूपमा खटाउन सक्ने : (१) दफा ३७ मा उल्लेख भए बमोजिम राजस्व प्रहरीको छुट्टै व्यवस्था नभएसम्मका लागि नेपाल सरकारले विभाग अन्तर्गत रहने गरी आवश्यकता अनुसार सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सशस्त्र प्रहरीलाई राजस्व प्रहरीको रूपमा काम गर्न खटाउन सक्नेछ ।

(२) राजस्व प्रहरीले महानिर्देशकको प्रत्यक्ष मातहत र नियन्त्रणमा रही काम गर्नु पर्नेछ ।

(३) कसैले राजस्व चुहावट गरेको वा गर्न लागेको मनासिव कारण भएमा महानिर्देशक वा सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतको आदेशमा राजस्व प्रहरीले त्यस्तो कार्य गर्नबाट निजलाई रोक्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम रोक्न खोज्दा निजले हुलहुज्जत वा जोरजुलुम गरेमा राजस्व प्रहरीले निजलाई त्यसो नगर्न सम्झाउनु बुझाउनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम सम्झाउँदा बुझाउँदा पनि निजले हुलहुज्जत वा जोरजुलुम

गरेमा राजस्व प्रहरीले निजलाई पक्राउ गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम पक्राउ गर्न खोज्दा निजले जोरजुलुम गरेमा वा भाग्न उम्कन खोजेमा वा तत्काल पक्राउ गर्न नसकिने अवस्था भएमा आफ्नो रक्षा र कर्तव्यको पालनाको निम्ति महानिर्देशक वा सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतको आदेशले घटनास्थलमा खटिएका राजस्व प्रहरीले त्यस्तो घटना रोक्न पहिले हवाई फायर गर्न र त्यसो गर्दा पनि स्थिति नियन्त्रण नभए वा हुलहुज्जत गर्ने व्यक्तिसँग समेत हतियार भएमा कम क्षति हुने गरी गोली समेत चलाउन सक्नेछ ।

(७) कुनै ढुवानी वा सवारी साधनबाट राजस्व छलिएको मालवस्तु ढुवानी गर्दै गरेको शंका भएमा राजस्व प्रहरीले त्यस्तो सवारी साधन समेत रोक्न वा रोक्न लगाउन आदेश दिन सक्नेछ । त्यस्तो आदेश नमानी हुलहुज्जत वा जोरजुलुम गरी त्यस्तो सवारी साधन नजँचाई भगाउने प्रयत्न गरेमा वा भगाएमा महानिर्देशक वा सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतको आदेश लिई राजस्व प्रहरीले त्यस्तो सवारी साधनको पाङ्ग्रामा कम क्षति हुने गरी गोली चलाउन सक्नेछ ।

(८) उपदफा (६) वा (७) बमोजिम गोली चलाउनु परेको अवस्थामा सो कुराको जानकारी छिटो साधनद्वारा अनुसन्धान अधिकृतले आदेश दिएकोमा महानिर्देशक तथा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई र महानिर्देशकले आदेश दिएकोमा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा प्रधानमन्त्री कार्यालय दिनु पर्नेछ ।”

(१९) दफा ३९ मा रहेका “अर्थ मन्त्रालय” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्रधानमन्त्री कार्यालय” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२०) दफा ४० पछि देहायको दफा ४०क. थपिएको छ :-

“४०क. निर्देशिका बनाउन सक्ने : यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीको अधिनमा रही मन्त्रालयले आवश्यक निर्देशिका बनाउन सक्नेछ।”

२७. मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ मा संशोधन : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (घ) राखिएको छ :-

“(घ) “कर लाग्ने मूल्य” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा दफा १२ र १२क. बमोजिम कायम गरिने मूल्य सम्झनु पर्छ।”

(ख) खण्ड (छ) को सट्टा देहायको खण्ड (छ) राखिएको छ :-

“(छ) “आपूर्ति” भन्नाले प्रतिफल लिई वा नलिई कुनै वस्तु वा सेवा विक्री, विनिमय, हस्तान्तरण गर्ने कार्य वा तत्सम्बन्धी अनुमति दिने वा ठेक्का पट्टा गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ।”

(ग) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ :-

“(ज) “प्रतिफल” भन्नाले वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गर्दा त्यसको मूल्य बापत प्राप्त हुने कुनै पनि कुरा सम्झनु पर्छ।”

(घ) खण्ड (ञ) को सट्टा देहायको खण्ड (ञ) राखिएको छ :-

“(ञ) “निर्यात” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवा नेपाल बाहिर वा निर्यात गृह वा विशेष आर्थिक क्षेत्रमा निर्यात गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ।”

(ङ) खण्ड (ट) पछि देहायको खण्ड (ट१) थपिएको छ :-

“(ट१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्यूटर, इन्टरनेट, इ-मेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन (इलेक्ट्रोनिक क्यास रजिष्टर), फिस्कल प्रिन्टर

जस्ता माध्यम सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय भुक्तानीको माध्यम तथा विभागले तोकेको त्यस्तै प्रकृतिका अन्य माध्यम समेतलाई जनाउँछ।”

(च) खण्ड (ठ) को सट्टा देहायको खण्ड (ठ) राखिएको छ :-

“(ठ) “व्यक्ति” भन्नाले प्राकृतिक व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संघ, संस्था, साभेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय, गुठी वा कोष सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न रहेको सरकारी निकाय, धार्मिक संगठन, परोपकारी संस्था वा त्यस्तै अन्य निकाय र तिनका शाखा वा उपशाखालाई समेत जनाउँछ।”

(छ) खण्ड (ड) को सट्टा देहायको खण्ड (ड) राखिएको छ :-

“(ड) “दर्ता भएको व्यक्ति” भन्नाले दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिम कारोबार गर्न दर्ता भएको व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ।”

(ज) खण्ड (ढ) को सट्टा देहायको खण्ड (ढ) राखिएको छ :-

“(ढ) “दर्ता नम्बर” भन्नाले दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिम प्रदान गरिएको दर्ता नम्बर सम्भन्नुपर्छ।”

(झ) खण्ड (थ) को सट्टा देहायको खण्ड (थ) राखिएको छ :-

“(थ) “करदाता” भन्नाले यस ऐन बमोजिम कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न भएको व्यक्ति वा कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ।

(ञ) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छ :-

“(द) “विभाग” भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्भन्नु पर्छ।”

(ट) खण्ड (न) को सट्टा देहायको खण्ड (न) राखिएको छ :-

“(न) “कर अधिकृत” भन्नाले नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत वा प्रमुख कर अधिकृत वा प्रमुख कर प्रशासक सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विभागका शाखा अधिकृत, निर्देशक, उप-महानिर्देशक वा यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी नेपाल सरकारले तोकेको अन्य कुनै अधिकृतलाई समेत जनाउँछ।”

(२) दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र : (१) कर अधिकृतको अधिकारक्षेत्र अर्थ मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(२) कर अधिकृतलाई आफ्नो कार्यक्षेत्र बाहेकका अन्य क्षेत्रका करदाताको कारोबार निरीक्षण र अनुगमन तथा कर निर्धारण गर्ने गरी महानिर्देशकले तोक्न सक्नेछ।”

(३) दफा ५क. को सट्टा देहायको दफा ५क. राखिएको छ :-

“५क. कारोबारको स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर नलाग्ने :

(१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै दर्ता भएको व्यक्तिलाई विक्री गरेमा वा निजको मृत्यु भई हकवालाको नाममा कारोबार हस्तान्तरण भएमा त्यसरी हुने स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर लाग्ने छैन। त्यसरी कारोबार विक्री वा हस्तान्तरण गर्दा दर्ता भएको व्यक्ति वा हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्तिले सो कुराको जानकारी तोकिए बमोजिम विभागलाई दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम दर्ता हुनुपर्ने वा भएको कुनै उद्योग वा व्यवसायको हस्तान्तरण भएमा स्वामित्व

प्राप्त गर्ने व्यक्तिले कानून बमोजिम करको दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) को अधीनमा रही स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले यस ऐन बमोजिम तोकिएको अवधिसम्म (हस्तान्तरण हुनु अघिको) त्यस्तो उद्योग वा व्यवसायको कारोबारको लेखा, खाताबही तथा हिसाब किताब सुरक्षित राख्नुपर्ने दायित्व वहन गर्नु पर्नेछ ।”

(४) दफा ५ख. को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको सट्टा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छ :-

“तर दफा ९ बमोजिम तोकिएको रकमसम्मको मात्र कारोबार गरेको हुँदा दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने जिकीर लिने व्यक्तिले दर्ता गर्ने आदेश प्राप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र सो कुराको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।”

(५) दफा ७ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने करको दर तेह्र प्रतिशतको एकल दर हुनेछ ।”

(६) दफा ८ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) नेपाल बाहिरको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्न दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका वखत वा सेवा प्राप्त भएको वखतमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समयमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ:-

“(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण गरिने पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका

यस्तै प्रकारका अन्य संरचना दर्ता नभएको व्यक्तिबाट निर्माण गराएको भए तापनि त्यस्तो निर्माण दर्ता भएको व्यक्तिबाट गराए सरह मानी कर दाखिला गर्नु पर्नेछ । त्यसरी दाखिला नगरेमा सो संरचनाको स्वामित्व रहेका व्यक्तिबाट कर निर्धारण गरी असुल उपर गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “व्यवसायिक प्रयोजन” भन्नाले भवन, अपार्टमेन्ट, सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका अन्य यस्तै संरचना निर्माण गरी बिक्री गर्ने एवं त्यस्ता संरचना चालु वा स्थायी सम्पत्तिको रूपमा लेखाङ्कन गरी आय आर्जनमा उपयोग गर्ने कार्य सम्भन्नु पर्छ ।”

(७) दफा ८ पछि देहायको दफा ८क थपिएको छ :-

“८क. **बैङ्क प्रत्याभूतिको व्यवस्था** : (१) उद्योग सञ्चालन भएको पछिल्लो बाह्र महिनाको कुल बिक्रीको चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत करमुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापतको रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैङ्क प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सक्नेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले त्यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा लिई बण्डेड वेयर हाउस मार्फत पैठारी भएका मदिरा तथा चुरोट नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कूटनीतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई मात्र बिक्री गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको वैङ्ग प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।”

(८) दफा ९ को सट्टा देहायको दफा ९ राखिएको छ :-

“९. **सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट** : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकमसम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्न, विवरण पेश गर्न र अन्य प्रक्रिया पूरा गर्न नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर, मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु तथा सेवाको कारोबार गर्ने आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम पूर्व अनुमानित आय विवरण बुझाउने करदाता बाहेक सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गर्न चाहेमा दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गराउन सक्नेछ ।”

(९) दफा १० को,-

(१) उपदफा (१) र (२) को सट्टा देहायका उपदफा (१) र (२) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार सुरु गर्नुभन्दा अघि कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तु वा सेवामा कर लाग्ने भएमा वा देहायको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ :-

- (क) ईटा उत्पादन गरी कारोबार गरेमा, मदिरा डिष्ट्रिब्युटर, वाइन सप, सफ्टवेयर, ट्रेकिङ, प्याफिटड, अल्ट्रालाइट फ्लाइट, प्याराग्लाइडिङ, पर्यटक सवारी, क्रसर, बालुवा खानी, स्लेट र ढुंगा उद्योग सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन,
- (ख) कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निसिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, मसाज थेरापी, ब्यूटीपार्लर, क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राईक्लिनर्स, वार सहितको रेष्टुरेण्ट, आइसक्रिम उद्योग, कलरल्याब, बुटिक, सुटिङ्ग सर्टिङ्गको सामान सहितको टेलरिङ्ग व्यवसाय, शिक्षण संस्था वा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य निकायमा युनिफर्म आपूर्ति गर्ने ।”

(२) उपदफा (४) मा रहेको “निवेदन” भन्ने शब्दको सट्टा “दरखास्त” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१०) दफा १० पछि देहायको दफा १०क. र १०ख. थपिएका छन् :-

“१०क. अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार सुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा त्यस्तो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी तोकिए

बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा अस्थायी रूपमा दर्ता हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको व्यवसायीले सो कार्यक्रममा राख्ने वस्तु स्टक ट्रान्सफर गरी लैजान पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको सात दिनभित्र कारोबारको विवरण पेश गरी लाग्ने सम्पूर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ ।

१०ख. संयुक्त उपक्रमको दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था :

(१) कुनै दुई वा सोभन्दा बढी व्यक्तिले कुनै निश्चित अवधिका लागि कर लाग्ने कारोबार गर्न संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) खडा गरेमा त्यस्ता व्यक्तिहरू दर्ता रहेका कार्यालयमध्ये कुनै एक कार्यालयको कर अधिकृतसमक्ष त्यस्तो संयुक्त उपक्रम अस्थायी रूपमा दर्ताको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा कर अधिकृतले तोकिएको ढाँचामा दर्ता प्रमाण पत्र दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता भएको संयुक्त उपक्रमले त्यस्तो उपक्रम खडा गर्दा गरेको सम्झौतामा तोकिएको अवधि समाप्त भएपछि दर्ता खारेज गराउनु पर्नेछ ।

(४) संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) मा संलग्न व्यक्ति आफू संलग्न रहेको संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) को कर दायित्व भुक्तान गर्ने प्रयोजनका लागि संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रूपमा जिम्मेवार हुनेछन् ।”

(११) दफा ११ को सट्टा देहायको दफा ११ राखिएको छ :-

“११. दर्ता खारेजी : (१) कर अधिकृतले देहायको कुनै अवस्थामा दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ:-

- (क) संगठित संस्था भए त्यस्तो संगठित संस्था बन्द, विक्री वा हस्तान्तरण भएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट त्यस्तो संगठित संस्थाको अस्तित्व कायम नरहेमा,
- (ख) व्यक्तिगत स्वामित्व भए त्यस्तो स्वामित्व भएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा,
- (ग) साभेदार संस्था भए त्यस्तो साभेदारी संस्था विघटन भएमा वा साभेदारको मृत्यु भएमा,
- (घ) दर्ता भएको व्यक्तिले कर लाग्ने कारोबार गर्न छाडेमा,
- (ङ) लगातार बाह्र महिनासम्म शून्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,
- (च) विगत बाह्र महिनामा वस्तुको हकमा पचास लाख रुपैयाँ र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोवारको र सेवाको हकमा बीस लाख रुपैयाँ करयोग्य कारोवार नपुगेको करदाता भएमा,
- (छ) भूलवश दर्ता भएकोमा ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (च) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ९ बमोजिम स्वेच्छिक रूपमा दर्ता भएका करदाताले आफ्नो दर्ता कायमै राख्न चाहेमा विगत बाह्र महिनाको अन्तिम विवरण साथ तोकिएको ढाँचामा दरखास्त दिएमा त्यस्ता करदाताको दर्ता कायमै रहनेछ ।

(३) दर्ता खारेजीको लागि कर विवरण पेश भएको पन्ध्र दिनभित्र करदाताले कर परीक्षणको लागि कागजात पेश गर्नु पर्नेछ, र कर अधिकृतले त्यस्ता करदाताको कर परीक्षण गरी तीन महिनाभित्र दर्ता खारेज गरी वा दर्ता खारेज नहुने भए त्यसको जानकारी करदातालाई दिनु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर अधिकृतले दर्ता खारेज नगरेमा वा दर्ता खारेज

हुने भनी निर्णय नगरेमा त्यस्तो अवधि पछिको कर विवरण करदाताले पेश गर्नु पर्ने छैन ।

(४) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको पूँजीगत सामान समेतको मौज्जातलाई बजार मूल्यमा आपूर्ति गरेको मानी कर निर्धारण गरी असुल गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “पूँजीगत सामान” भन्नाले कुनै सम्पत्ति वा सम्पत्तिको कुनै भाग र कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने सम्पत्ति सम्भन्नु पर्छ ।

(५) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार हुँदा कुनै कुरा गरेको वा नगरेको कारणले यस ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने कार्य तथा दायित्व बाँकी भएमा त्यस्तो करदाताको दर्ता खारेज हुँदा त्यस्तो दायित्वबाट त्यस्तो करदाताले उन्मुक्ति पाउने छैन ।

(६) दर्ता खारेजी सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

(१२) दफा १२ को,-

(क) उपदफा (२) मा रहेका “देहायका रकमहरू” भन्ने शब्दहरू पछाडि “समेत” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

(ख) उपदफा (२) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) यस ऐन बमोजिमको कर बाहेक अन्तःशुल्क, स्वामित्व शुल्क र अन्य कर रकम ।

स्पष्टीकरण :- यस खण्डको प्रयोजनको लागि “अन्य कर रकम” भन्नाले साल-वसाली आर्थिक ऐनले तोके बमोजिम लाग्ने महसुल, दस्तुर वा अन्य शुल्क सम्भन्नु पर्छ ।

(१३) दफा १२ पछि देहायको दफा १२क थपिएको छ :-

“१२क. काठको कारोबारमा कर लाग्ने : (१) राष्ट्रिय वनको काठ लिलामी, छोडपूर्जी वा चिरान आदेश पाएको समयमध्ये जुन पहिले हुन्छ उक्त समयमा त्यस्तो काठको रोयल्टी रकम वा लिलाम रकममा जुन बढी हुन्छ त्यस्तो रकममा कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(२) निजी आवादी, निजी वन वा सामुदायिक वनको काठ व्यापारिक प्रयोजनको लागि बिक्री गरेमा रोयल्टी नलाग्ने भए पनि उपदफा (१) मा व्यवस्था भए बमोजिम राष्ट्रिय वनको काठ सरह नै कर लाग्नेछ ।”

(१४) दफा १४ को उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (४), (५) र (६) थपिएका छन् :-

“(४) दश हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु विभागले तोकेको क्षेत्रबाहिर ढुवानी गर्नेले कर बीजक साथमा राख्नु पर्नेछ ।

(५) विभागले सूचना प्रकाशन गरी वा लिखित आदेश दिई तोकेको कुनै व्यक्तिले कुनै तोकेको वस्तुको सोही सूचना वा आदेशमा तोकेको समयावधिका लागि त्यस्तो वस्तुको खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक गर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ । यस्तो सूचना वा आदेश प्राप्त भएपछि खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक नगरी कुनै वस्तुको बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न पाउने छैन ।

(६) उपदफा (७) बमोजिम तोकिएको व्यक्तिले त्यस्तो वस्तु दर्ता नभएको व्यक्तिलाई बिक्री गर्दा सार्वजनिक भएको मूल्यमा तोकिएको ढाँचामा बीजक दिई उपभोक्ता तहको कर समेत असुल उपर गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

तर उपदफा (७) बमोजिम नतोकिएको कुनै व्यक्तिले पनि स्वेच्छाले यस उपदफा बमोजिमको बीजक दिन सक्नेछ ।”

(१५) दफा १४ पछि देहायको दफा (१४क.) थपिएको छ :-

“१४क. विद्युतीय बीजक:- (१) करदाताले विभागको पूर्व स्वीकृति लिई विद्युतीय बीजक जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विभागले सूचना प्रकाशन गरी त्यस्तो सूचनामा तोकिएका करदातालाई अनिवार्य रूपमा विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गरी त्यस्तो विद्युतीय माध्यमलाई विभागको केन्द्रीय बीजक अनुगमन प्रणाली (सिविएमएस) मा आवद्ध गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने सफ्टवेयर वा उपकरणको सुरक्षण तथा विश्वसनीयता सम्बन्धमा विभागले कार्यविधि बनाई लागू गर्नेछ । त्यस्तो कार्यविधि सम्बन्धित उत्पादक, वितरक र प्रयोगकर्ताले पालना गर्नुपर्नेछ ।”

(१६) दफा १५ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा नियोग वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने सार्वजनिक संस्थानले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ । ”

(१७) दफा १६ को,-

(क) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) विभागले करदाताको कम्प्युटर तथ्याङ्क आधार (डाटावेश) मा निरन्तर पहुँच प्राप्त गर्न सक्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छ :-

“(३क) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने दर्ता नभएका व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि खरिद बिक्री खाता आफैँले प्रमाणित गराई राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो खाता कर अधिकृतले जुनसुकै बखत जाँच गर्न सक्नेछ ।”

(१८) दफा १६क. को सट्टा देहायको दफा १६क. राखिएको छ :-

“१६क. कम्प्युटर प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक कर प्रयोजनको निमित्त विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयमा रहेका कम्प्युटरबाट प्रशोधित करदाता सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ ।

(२) विभागले सूचना प्रकाशन गरी विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने, लेखा राख्ने, कर विवरण पेश गर्ने तथा भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।”

(१९) दफा १६क. पछि देहायको दफा १६ख. थपिएको छ :-

“१६ख. नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने : आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट वा ध्वंसात्मक गतिविधिको कारणले हानि नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर तोकिए बमोजिम कट्टी गर्न सकिनेछ ।”

(२०) दफा १७ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यावसायिक वा व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि प्रयोग हुन सक्ने तोकिएका वस्तुहरूका हकमा कर कट्टी गर्न नपाउने वा आंशिक रूपमा मात्र कर कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।”

(ख) उपदफा (५क) को सट्टा देहायको उपदफा (५क) राखिएको छ :-

“(५क) उपदफा (२) को अधीनमा रही वित्तीय पट्टा अन्तर्गत ऋण सम्भौता गरी पैठारी वा खरिद गरिएका पूँजीगत वस्तुहरूमा तिरेको कर सम्बन्धित करदाताले कट्टी गर्न पाउनेछ।”

(ग) उपदफा (५क) पछि देहायको उपदफा (५ख) थपिएको छ :-

“(५ख) दफा ८ को उपदफा (२), दफा १२क र दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ।”

(घ) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) थपिएको छ :-

“(८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लगातार छ महिनासम्म कर विवरण पेश नगर्ने करदाताको नाम सार्वजनिक गरी त्यस्तो करदाताको कर कट्टी गर्नुपर्ने रकम बाँकी भए रोकका राख्न र निजको दर्ता समेत निलम्बन गर्न सकिनेछ।”

(२१) दफा १८ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “कर अधिकृत समक्ष” भन्ने शब्दहरूपछि “वा हुलाकवाट रजिष्ट्री गरी वा विद्युतीय माध्यमबाट” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ख) उपदफा (१) पछि देहायका उपदफा (१क) र (१ख) थपिएका छन् :-

“(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय नभएका जिल्लाका करदाताले आफूले कर विवरण बुझाउनु पर्ने महिनाको पन्ध्र गतेभित्र सम्बन्धित जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने कर रकम र कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ । यसरी प्राप्त हुन आएको कर विवरण तथा कर भुक्तानीको विवरण कोष तथा लेखा नियन्त्रक

कार्यालयले सात दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय मा पठाउनु पर्नेछ ।

(१ख) उपदफा (१) र (१क) बमोजिम विवरण पेश गर्ने र पठाउने कार्यविधि विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।”

(२२) दफा १९ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) करदाताले उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा बाँकी रहेको कर रकममा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले थप दस्तुर लाग्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) भिकिएको छ ।

(ग) उपदफा (४) मा रहेका “उपदफा (२) वा (३)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (२)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(घ) उपदफा (५) मा रहेका “उपदफा (२) र (३) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (२) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरू र “महिना” भन्ने शब्दको सट्टा “कर अवधि” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ङ) उपदफा (७) को सट्टा देहायको उपदफा (७) राखिएको छ :-

“(७) उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र करको भुक्तानी विद्युतीय माध्यम वा बैंकले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) बाट समेत गर्न सकिनेछ । यसरी विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी भएकोमा भुक्तानी आदेश भएको मितिमा र बैंकले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) माफत

भुक्तानी भएकोमा कार्यालयले बुझेको मितिमा भुक्तानी भएको मानिनेछ ।”

(२३) दफा २० को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (ङ) पछि देहायका खण्ड (च), (छ), (ज), (झ), (ञ) र (ट) थपिएका छन् :-

“च) न्यून बीजकीकरण गरी समूह कम्पनीमा आपूर्ति भएमा,

(छ) दर्ता हुनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेमा,

(ज) बीजक जारी नगरी बिक्री गरेमा,

(झ) दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाएमा,

(ञ) दफा ८ को उपदफा (२) वा (३) बमोजिम कर दाखिला नगरेमा,

(ट) दफा १७ को उपदफा (४) को अवस्था विद्यमान भएमा ।”

(ख) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ :-

“(४) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर विवरण पेश गरेको मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारण गरिसक्नु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर निर्धारण हुन नसकेमा पेश भएको विवरण नै स्वतः मान्य भएको मानिनेछ ।”

(ग) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क) थपिएको छ :-

“(४क) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरी वा जालसाजी गरी कर छुलेको रहेछ भने जुनसुकै बखत विभागले पुनः कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।”

(२४) दफा २१ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “महानिर्देशकको पूर्व स्वीकृति लिई” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

(ख) उपदफा (१) को खण्ड (ग) र (च) को सट्टा देहायका खण्ड (ग) र (च) राखिएका छन् :-

“(ग) करदाताको सम्पूर्ण वा केही सम्पत्ति एकै पटक वा पटक पटक गरी सिलबन्दी बोलपत्र वा सार्वजनिक बढाबढद्वारा लिलाम बिक्री गरेर ।

(च) कुनै तेस्रो व्यक्तिले करदातालाई तिर्नुपर्ने रकम दावी गरेर ।”

(ग) उपदफा (१) को खण्ड (छ) पछि देहायको खण्ड (ज) थपिएको छ :-

“(ज) नेपाल बाहिर जान रोक लगाएर ।”

(घ) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) बमोजिम कर अधिकृतले गरेको कारवाहीको जानकारी चौबिस घण्टाभित्र महानिर्देशकलाई दिनु पर्नेछ ।”

(२५) दफा २२ को सट्टा देहायको दफा २२ राखिएको छ :-

“२२ विशेष अवस्थामा कर निर्धारण : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै करदाताले नेपाल छोडी जाने वा आफ्नो सम्पत्ति अरु कसैलाई हस्तान्तरण गर्ने, हटाउने वा लुकाउने सम्भावना भई कर असुली हुन नसक्ने अवस्था छ भन्ने विश्वास गर्ने आधार भएमा कर अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई त्यस्तो करदातासँग लाग्ने वा लागेको कर तुरुन्त निर्धारण गरी कर असुल गर्न वा धरौटी माग गर्न सक्नेछ ।”

(२६) दफा २२ पछि देहायको दफा २२क. थपिएको छ :-

“२२क. **कर छल्ले योजना विरुद्धको व्यवस्था** : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको फाइदा लिने बर्दानियतले देहायको कुनै कार्य गरेमा कर छल्ले योजना गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो करदाताको कर निर्धारण गरी कर असुल उपर गर्न कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ :-

(क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी कर छल्ले बर्दानियतले कुनै योजना तथा कार्य गरी गरेको दायित्व कम गरेमा,

(ख) कुनै व्यक्ति वा निकायले गरेको दायित्व कम गर्ने बर्दानियतले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले सम्भौता गरेमा ।”

(२७) दफा २३ख. पछि देहायका दफा २३ग. र २३घ. थपिएका छन् :-

“२३ग. **न्यून बीजकीकरणका वस्तु खरिद गर्ने** : (१) कुनै व्यक्तिले प्रचलित बजार मूल्यभन्दा बिक्री मूल्य कम देखाई न्यून बीजकीकरण गरी कुनै वस्तु बिक्री गरेमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी न्यून बीजकीकरण गरी बिक्री गरेको त्यस्तै प्रकृतिको मौज्दातमा बाँकी रहेको वस्तु कर अधिकृतले रोक्का राखी न्यून बीजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यमा कर अधिकृतले खरिद गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर अधिकृतले वस्तु खरिद गर्दा वा गराउँदा त्यस्तो व्यक्तिले वस्तु बिक्री गर्न मञ्जुर नगरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो वस्तु आफ्नो कब्जामा लिई न्यून बीजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यको आधारमा गणना गरी त्यस्तो व्यक्तिले भुक्तानी लिन आएको बखत भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खरिद गरेको वा खरिद गर्न लगाएको वस्तु महानिर्देशकले तोकेको मूल्य तथा प्रक्रिया अनुसार बिक्री गर्न वा गराउन सकिनेछ ।

२३घ. थुनामा राख्न वा कब्जा गर्न वा धरौटी माग गर्न सक्ने : (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ :-

- (क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न,
- (ख) विद्युतीय उपकरण तथा सोको अभिलेख कब्जा गर्न,
- (ग) कसुर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौटी वा जेथा जमानी माग गर्न,
- (घ) करदाताको नाममा रहेको बैङ्क खाता तीन महिनासम्मको लागि रोक्का राख्न,

तर कर निर्धारण प्रक्रिया पूरा नभएको अवस्थामा महानिर्देशकको स्वीकृतिमा थप तीन महिनाको लागि बैङ्क खाता रोक्का राख्न सकिनेछ ।

- (ङ) खण्ड (ग) बमोजिम नगद धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएमा एक पटकमा पन्ध्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैतालीस दिन थुनामा राख्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई

कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।”

(२८) दफा २४ को उपदफा (४) र (५) को सट्टा देहायका उपदफा (४) र (५) राखिएका छन् :-

“(४) उपदफा (२) वा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि महिनाभरिको कुल बिक्रीमध्ये चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गरी बिक्री गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले दफा १७ बमोजिम कर कट्टी गर्न पाउने रकम यस अघि यस दफामा तोकिएको कार्यविधि अपनाई फिर्ता पाउन निवेदन दिएमा बुझाउनु पर्ने कुनै रकम बाँकी भए त्यसमा मिलान गरी बाँकी रहेको रकम एकमुष्ट फिर्ता पाउन निवेदन दिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (३) वा (४) बमोजिम कुनै निवेदन परेमा फिर्ता दिनुपर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले फिर्ता दिनेछ, र निवेदन परेको मितिले उपदफा (३) बमोजिम भए साठी दिनभित्र र उपदफा (४) बमोजिम भए तीस दिनभित्र फिर्ता नगरिएमा त्यस्तो रकममा नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम व्याज समेत दिनु पर्नेछ ।”

(२९) दफा २५ को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले कूटनीतिक मान्यता प्रदान गरेको नेपालको कूटनीतिज्ञलाई विदेशी राष्ट्रले पारस्परिकताको आधारमा वा क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थामा कार्यरत कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिलाई कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको रहेछ भने नेपालस्थित त्यस्तो राष्ट्र, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थाको कूटनीतिज्ञले आफूले उपभोग गरेको हदसम्म नेपालभित्र तिरेको करको रकम ।”

(ख) उपदफा (१) पछि, देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कूटनीतिक निकाय वा कूटनीतिज्ञले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा तिरेको कर एक पटकमा पाँच हजार रुपैयाँभन्दा कमको खरिदमा फिर्ता गरिने छैन ।”

(३०) दफा २५ पछि, देहायका दफा २५क., २५ख., २५ग. र २५घ. थपिएका छन् :-

“२५क. विदेशी पर्यटकले खरिदमा तिरेको कर फिर्ता हुने : नेपाल भ्रमण गरी हवाईमार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकले पच्चीस हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु खरिद गरी आफूसँग लगेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर फिर्ता दिइनेछ । त्यस्तो फिर्ता हुने रकमको तीन प्रतिशत रकम सेवा शुल्क बापत कट्टा गरिनेछ ।

२५ख. पुनः निर्यातमा भन्सार बिन्दुबाटै कर फिर्ता हुने : कुनै वस्तु पुनः निर्यात भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले भन्सारमा दाखिला गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको धरौटी रकममध्ये सो वस्तु पुनः निर्यात भएको प्रमाणको आधारमा हुने रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।

२५ग. पुनः निर्यातमा कर फिर्ता हुने : कुनै वस्तु पुनः निर्यात भई परिवर्त्य मुद्रामा अग्रिम रूपमा भुक्तानी प्राप्त भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले खरिदमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको रकम निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।

२५घ. कर फिर्ता नहुने : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम फिर्ता लिनु पर्ने रकम कर अवधि समाप्त भएको मितिले तीन

वर्षभित्र फिर्ताको लागि निवेदन नदिएमा फिर्ता हुने छैन ।”

(३१) दफा २६ को सट्टा देहायको दफा २६ राखिएको छ :-

“२६ **ब्याज** : (१) यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कुनै रकम म्यादभित्र दाखिला नगरेमा त्यस्तो म्याद नाघेको मितिदेखि बुझाउन बाँकी रकममा ब्याज लाग्नेछ । त्यस्तो ब्याज दफा ३१क. बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन र दफा ३२ बमोजिम पुनरावेदनको लागि निवेदन दिएको अवस्थामा पनि गणना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि ब्याजको दर वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत हुनेछ ।”

(३२) दफा २८ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) नेपालभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तु भन्सार कार्यालयबाट निकासीको प्रक्रिया पूरा भइसकेपछि वा विदेशमा पुगिसकेपछि सम्बन्धित पार्टीले लिन अस्वीकार गरी वा अन्य कारणले पुनः पैठारी गरी ल्याई त्यस्तो मालवस्तु पैठारी भएको तीन महिनाभित्र निकासी गर्ने भएमा यसरी फिर्ता ल्याउँदाको बखत लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर धरौटीमा राखी छाड्न सकिनेछ र त्यस्तो मालवस्तु पुनः निकासी भएपछि उक्त धरौटी फिर्ता दिइनेछ । यसरी धरौटीमा राखिएको र फिर्ता गरिएको रकमको विवरण सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले आन्तरिक राजस्व विभागलाई दिनु पर्नेछ ।”

(३३) दफा २९ को,-

(क) उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) दफा ५ख. बमोजिम दर्ता गर्न कर अधिकृतले दिएको आदेश वा दफा १० को उपदफा (१) वा (२) उल्लङ्घन गरेमा वा दफा १०क. को उपदफा (१) र दफा १०ख. को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता नभएमा प्रत्येक कर अवधिको निमित्त दश हजार रुपैयाँ,”

(२) खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ख१) थपिएको छ :-

“(ख१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम करपाटी नराखेमा वा तोकिएको ठाउँमा करपाटी नराखेमा पटकै पिच्छे दुई हजार रुपैयाँ,”

(३) खण्ड (ग), (घ) र (ङ) को सट्टा देहायका खण्ड (ग), (घ) र (ङ) राखिएका छन् :-

“(ग) दफा १४ को उपदफा (१) वा (४) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक पाँच हजार रुपैयाँ,

(घ) दफा १५ उल्लङ्घन गरेमा उठाएको करको शतप्रतिशत,

(ङ) दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा दश हजार रुपैयाँ र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकै पिच्छे बीस हजार रुपैयाँ,”

(४) खण्ड (छ) पछि देहायका खण्ड (छ१), (छ२) र (छ३) थपिएका छन् :-

“(छ१) दफा १६ को उपदफा (३क) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक एक हजार रुपैयाँ,

(छ२) विद्युतीय बीजक जारी गर्न स्वीकृति लिएको वा स्वीकृति नलिएको करदाताले तथ्याङ्क मेट्न वा सच्याउन सकिने सफ्टवेयर प्रयोग गरेको पाइएमा पाँच लाख रुपैयाँ,

(छ३) विद्युतीय बीजक जारी गर्न सफ्टवेयर वा उपकरण निर्माण गर्ने, जडान गर्ने वा सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले विभागले दफा १४क बमोजिम जारी गरेको कार्यविधिको पालना नगरेमा पाँच लाख रुपैयाँ ।”

(ख) उपदफा (१) पछि देहायका उपदफा (१क), (१ख) र (१ग) थपिएका छन् :-

“(१क) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम पालना नगरी गरेको दायित्व घटाएमा कर अधिकृतले विभागले तोकेको आधारमा कर बिगोको पच्चीस प्रतिशतसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(१ख) कुनै करदाताको मौज्जात परीक्षण गर्दा खरिद खातामा उल्लेख भएकोभन्दा बढी बस्तु मौज्जात फेला परेमा कर अधिकृतले त्यस्तो बस्तुको आम्दानी बाँध्न लगाई त्यसरी बढी फेला परेको बस्तुको बजार मूल्य कायम गरी त्यस्तो मूल्यको पचास प्रतिशतले हुने रकम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(१ग) बस्तु तथा सेवाको हस्तान्तरण नगरी बीजक मात्र जारी गर्ने बिक्रेता व्यक्तिलाई जारी बीजक मूल्यको पचास प्रतिशत ।”

(ग) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमको कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर बिगोको शतप्रतिशत रकम जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-

- (क) भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,
 (ख) जालसाजी गरी कर छलेमा,
 (ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,
 (घ) न्युन बीजकीकरण गरी विक्री गरेमा,
 (ङ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।”
- (घ) उपदफा २) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“३) यस ऐनमा उल्लिखित कुनै कसुर गर्ने व्यक्तिलाई जानाजान वा लापरवाही गरी मद्दत गर्ने वा सहायता दिने वा दुरुत्साहन गर्ने वा सल्लाह दिने मतियारलाई त्यस्तो व्यक्तिले घटी तिरेको करको पचास प्रतिशत रकम जरिवाना लाग्नेछ ।”

- (३४) दफा २९ पछि देहायका दफा २९क. र २९ख. थपिएका छन् :-

“२९क. विभागले जरिवानाको रकम दाखिला गर्न आदेश

दिन सक्ने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले दफा २९ को उपदफा (२) मा उल्लिखित एक वा एकभन्दा बढी कसुर गरेको कुरा कारवाहीको प्रक्रिया शुरु हुनु अगावै लिखित रूपमा स्वीकार गरेमा त्यस्तो कसुर गरे बापत लाग्ने जरिवाना रकममा नबढ्ने गरी जरिवाना रकम दाखिला गर्न विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिमको आदेश दिँदा त्यस्तो आदेशमा त्यस्तो कसुरको विवरण, बुझाउनु पर्ने जरिवाना रकम र जरिवाना रकम बुझाउनु पर्ने मिति खुलाउनु पर्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम विभागले दिएको आदेश अन्तिम हुनेछ ।

“२९ख. सम्बन्धित अधिकृत जिम्मेवार हुने : (१) कुनै निकायले यस ऐन बमोजिम पालन गर्नु पर्ने कुनै कुरा पालन नगरेमा सो समयमा त्यस्तो निकायको अधिकृतको रूपमा कार्य गर्ने प्रत्येक कर्मचारी सो काम प्रति जिम्मेवार हुनेछ ।

(२) कुनै निकायले कर बुझाई सक्नुपर्ने मितिसम्म कर नबुझाएमा त्यस्तो निकायको तत्काल बहाल रहेको वा छ महिना अधिसम्म बहाल रहेको प्रत्येक अधिकृत संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रूपमा त्यस्तो कर बुझाउन जिम्मेवार रहेको मानिनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त उपदफाहरू देहायका अवस्थामा लागू हुने छैनन् :-

- (क) सो व्यक्तिको जानकारी वा मन्जुरी विना सो निकायले त्यस्तो कसुर गरेको अवस्थामा, र
- (ख) त्यस्तो कसुर हुन नदिन सो व्यक्तिले सामान्य मानवीय विवेक प्रयोग गर्ने व्यक्तिले अपनाउने सम्मको होसियारी, परिश्रम र सीप अपनाएको वा प्रयोग गरेको भएमा ।
- (४) कुनै व्यक्तिले उपदफा (२) बमोजिम कर दाखिला गरेमा सो व्यक्तिले देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ :-
 - (क) निजले त्यसरी दाखिला गरेको रकम सो निकायबाट असुल उपर गर्न,
 - (ख) खण्ड (क) को प्रयोजनको लागि त्यसरी दाखिला गरेको रकमभन्दा बढी नहुने गरी निजको कब्जामा रहेको वा रहन आउने

त्यस्तो निकायको सम्पत्ति आफ्नो अधीनमा राख्न ।

(५) उपदफा (४) को खण्ड (ख) बमोजिम कुनै व्यक्तिले कुनै सम्पत्ति आफ्नो अधीनमा लिएमा त्यस्तो व्यक्ति उपर त्यस्तो निकाय वा अन्य कुनै व्यक्तिले कुनै दावी गर्न पाउने छैन ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि “सम्बन्धित अधिकृत” भन्नाले त्यस्तो निकायको व्यवस्थापक वा सो हैसियतमा कार्य गर्ने व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।”

(३५) दफा ३० पछि देहायको दफा ३०क. थपिएको छ :-

“३०क. पुनः कर निर्धारणको लागि आदेश दिन सक्ने :

(१) कर निर्धारण भई नसक्दै त्यस्तो कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कारवाही अनियमित हुन लागेको छ वा भएको छ भन्ने कुरा महानिर्देशकलाई प्राप्त सूचनाबाट देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृत वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) कर अधिकृतले लापरवाही वा बदनियतसाथ कर निर्धारण गरी गरेको दायित्व घट्टन गएको देखिएमा महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेशमा संशोधन गर्न शुरु कर निर्धारण भएको मितिबाट चार वर्षभित्र आदेश दिन सक्नेछ ।”

(३६) दफा ३१क. को सट्टा देहायको दफा ३१क. राखिएको छ :-

“३१क. प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने: (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चिन्त नबुझ्ने व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय विरुद्ध महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुञ्जिन गएमा त्यस्तो म्याद गुञ्जेको मितिले सात दिनभित्र म्याद गुञ्जिन गएको कारण खोली म्याद थपको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ, र त्यस्तो निवेदनमा उल्लिखित कारण मनासिब देखिएमा महानिर्देशकले म्याद गुञ्जेको मितिबाट तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताको उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर छानबिन गर्दा निवेदकको जिकीर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृत वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र त्यस्तो निवेदन उपर महानिर्देशकले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र महानिर्देशकले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकमको एक तीहाई रकम दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने रकम निवेदन दिनुभन्दा अगाडि नै बढी दाखिला गरेको रहेछ भने त्यस्तो रकमले खामेसम्मको रकम कटाई बाँकी रकम मात्र दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस दफा बमोजिम दाखिला गरेको रकम मुद्दाको अन्तिम किनारा नलागेसम्म फिर्ता हुने छैन ।”

(३७) दफा ३२ को सट्टा देहायको दफा ३२ राखिएको छ :-

“३२. राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने : (१) दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश वा दफा ३१क. को उपदफा (४) बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दर्ता गरेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदन पत्रको प्रतिलिपि संलग्न गरी विभाग समक्ष लिखित जानकारी गराउनु पर्नेछ।”

(३८) दफा ३२ पछि देहायका दफा ३२क. र ३२ख. थपिएका छन् :-

“३२क. पूर्वादेश : (१) कुनै व्यक्तिले यो ऐन लागू हुने अवस्था बारे कुनै द्विविधा निराकरणका लागि विभाग समक्ष लिखित रूपमा निवेदन दिएमा विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई लिखित रूपमा सूचित गरी विभागको धारणा तोकिए बमोजिम पूर्वादेशद्वारा जारी गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐनको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा देखापरेको कुनै द्विविधा सम्बन्धी विषय अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भइसकेको अवस्थामा त्यस्तो विषयमा विभागले उपदफा (१) बमोजिमको पूर्वादेश जारी गर्न सक्ने छैन।

३२ख. सार्वजनिक परिपत्र : (१) यस ऐनको कार्यान्वयनमा एकरूपता ल्याई कर प्रशासनलाई सरल बनाउन र विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयका अधिकृत लगायत यस ऐनबाट प्रभावित हुने व्यक्तिलाई मार्ग निर्देशन दिन विभागले यस ऐनमा भएका व्यवस्थाको सम्बन्धमा व्याख्यासहित लिखित सार्वजनिक परिपत्रहरू जारी गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिएको परिपत्रहरू सर्वसाधारणको जानकारीको लागि विभागको आफ्नो वेबसाइटमा वा राष्ट्रिय स्तरको पत्रपत्रिकामा प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिएको कुनै परिपत्र रद्द नगरिएसम्म सो परिपत्र बमोजिम कारवाही गर्न विभाग बाध्य हुनेछ ।”

(३९) दफा ३४ पछि देहायको दफा ३४क थपिएको छ :-

“३४क. **विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने** : नेपाल सरकार वा विभागले कर परीक्षण, अनुसन्धान वा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यको लागि सम्बन्धित विशेषज्ञको सेवा लिन सक्नेछ र त्यस्तो विशेषज्ञको सम्बन्धमा दफा ३७ मा उल्लिखित सरकारी गोप्यता सम्बन्धी व्यवस्था लागू हुनेछ ।”

(४०) दफा ४० को सट्टा देहायको दफा ४० राखिएको छ :-

“४०. **पुरस्कार तथा सुराकी खर्च** : (१) कुनै करदाताले आफ्नो गरेको दायित्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छल्ल कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको करको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार स्वरुप दिन सकिनेछ ।

(२) पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम समानुपातिक रूपमा दिइनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राजस्व चुहावटको सूचना दिने व्यक्तिलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा निर्धारित कार्यविधि बमोजिम तत्काल दश हजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१) र (३) बमोजिमको सूचना दिने व्यक्तिको नाम, थर र वतन गोप्य राखिनेछ ।”

(४१) अनुसूची-१ र अनुसूची-२ को सट्टा देहायका अनुसूची-१ र अनुसूची-२ राखिएका छन् :-

अनुसूची-१

(मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ५ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)

कर छुट हुने वस्तु तथा सेवाहरू

समूह : १ आधारभूत कृषि उत्पादनहरू		
०६.०१		निष्कृत्य, उम्रन लागेको वा फूलेको गानो, गाँठो, गाँठेजरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन (रुखको जरा र स्तंभ जोडिने बिन्दु स्थल), राइजोम (मूलजरो), चिकोरी विरुवा र शीर्षक १२.१२ को जराहरूबाहेक अन्य जराहरू ।
	०६०१.१०.००	-निष्कृत्य गानो, गाँठो, गाँठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन र मूलजरा
	०६०१.२०.००	-उम्रन लागेको वा फूलेको गानो, गाँठो, गाँठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन, मूलजरा, चिकोरी विरुवा र जराहरू
०६.०२		अन्य जीवित विरुवा (जरासहित), कलमीहरू, च्याऊ र स्पाउन (च्याउ निस्कने सेतो त्यान्द्रो)
	०६०२.१०.००	-जरा नभएको कलमीहरू
	०६०२.२०.००	-खान हुने फल वा काष्ठफल (नट) का कलमी गरेका वा नगरेका रुख, बुटा र भाड
	०६०२.३०.००	-रोडोडेन्ड्रन्स (गुराँस) र अजालिया, कलमी गरेका वा नगरेका
	०६०२.४०.००	-कलमी गरेको वा नगरेको गुलाफ
	०६०२.९०.००	-अन्य
०६.०३		सजावट प्रयोजनको लागि वा फूलको गुच्छा बनाउनको लागि उपयुक्त टिपेको फूलको कोपिला वा टिपेको फूल, ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित (इम्प्रग्नेटेड) वा अन्य प्रकारले तयार गरेको ।
		-ताजा:
	०६०३.११.००	--गुलाफहरू

०६.०४	०६०३.१२.००	--कार्नेसनहरू
	०६०३.१३.००	--अर्किडहरू
	०६०३.१४.००	--क्रिसानथेममहरू
	०६०३.१५.००	--कुमुदिनी (लिली) हरू (लिलियम जातहरू)
	०६०३.१९.००	--अन्य
	०६०३.१०.००	-अन्य
०७.०१	०६०४.२०.००	-ताजा
	०६०४.१०.००	-अन्य
		ताजा वा चिसो पारेको आलु ।
०७.०२	०७०१.१०.००	-बिउ
	०७०१.१०.००	-अन्य
०७.०३	०७०२.००.००	ताजा वा चिसो पारेको गोलभेडा
०७.०४		ताजा वा चिसो पारेको प्याज, शालौट, लसून, छ्यापी वा यस्तै जातिका अन्य वनस्पतिहरू ।
	०७०३.१०.००	-प्याज र शालौट
	०७०३.१०.००	-छ्यापी र यस्तै लसुन प्याज जातिका सागपात
		ताजा वा चिसो पारेको बन्दाकोबी (क्याबेज), काउली, गाँठकोबी (कोलराबी), केल (एक किसिमको कोबी) र खान हुने काउली जातिका अन्य सागपात ।
०७.०५	०७०४.१०.००	-काउली र ब्रोकाउली
	०७०४.२०.००	-ब्रुसेल्स स्प्राउट (एक किसिमको चशमे बन्दाकोबी)
	०७०४.१०.००	-अन्य
०७.०५		ताजा र चिसो लेट्यूस (जिरीको साग) र चिकोरी ।

		-लेट्यूस (जिरीको साग, सलाद):
	०७०५.११.००	--क्यावेज लेट्यूस (हेड लेट्यूस)
	०७०५.१९.००	--अन्य
		-चिकोरी (कास्नी) :
	०७०५.२१.००	--विटलफ चिकोरी
	०७०५.२९.००	--अन्य
०७.०६		ताजा वा चिसो पारेको गाजर, सलगम, सलादको लागि चुकन्दरको जरा, साल्सफाई, सेलेरियाक (सलगम जस्तो जरा भएको साग), मूला र यस्तै खान हुने जराहरू ।
	०७०६.१०.००	-गाजर र सलगम
	०७०६.१०.००	-अन्य
०७.०७	०७०७.००.००	ताजा वा चिसो पारेको कांक्राहरू ।
०७.०८		ताजा वा चिसो पारेको कोसे तरकारीहरू (छोडाएको वा नछोडाएको) ।
	०७०८.१०.००	-केराउ
	०७०८.२०.००	-बोडी (सिमीसमेत)
	०७०८.१०.००	-अन्य कोसे तरकारी
०७.०९		ताजा वा चिसो पारेको अन्य तरकारीहरू ।
	०७०९.२०.००	-कुरिलो
	०७०९.३०.००	-भान्टा
	०७०९.४०.००	-सेलरी, सेलेरियाल बाहेक
		-च्याउ (मसरुम र ट्रफल्स) :
	०७०९.५१.००	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम) हरू
	०७०९.५९.००	--अन्य
	०७०९.६०.००	-खोर्सानी जातको फलफूलहरू
	०७०९.७०.००	-पालुँगो, न्यूजिल्याण्ड पालुँगो समेत
		-अन्य :

०७.१०	०७०९.९१.००	--ग्लोव आर्टिचोकहरू
	०७०९.९२.००	--जैतुनहरू
	०७०९.९३.००	--फर्सी, कुभिन्डो र लौकाहरू (क्यूकरविटा जातहरू)
	०७०९.९९.००	--अन्य
		हिमीकृत सागपात (बफाएर वा उमालेर पकाएको वा नपकाएको) ।
	०७०.१०.००	-आलु
		-कोसे तरकारी, छोडाएको वा नछोडाएको:
	०७०.२१.००	--केराउहरू
	०७०.२२.००	--बोडीहरू (सीमीसमेत)
	०७०.२९.००	--अन्य
०७.११	०७०.३०.००	-पालुँगो न्यूजिलैण्ड पालुँगो समेत
	०७०.४०.००	-गुलियो वा स्वादिलो मकै
	०७०.८०.००	-अन्य सागपात
	०७०.९०.००	-मिश्रित सागपात
		नून पानीमा, गन्धक पानीमा वा यस्तै समान अस्थायी रूपमा सुरक्षित राख्ने तरल पदार्थमा राखी सुरक्षित गरिएको तर त्यस अवस्थामा तुरुन्त खान उपयुक्त नहुने खालको सागपात ।
	०७१.२०.००	-जैतुन (ओलिभ्स)
	०७१.४०.००	-काक्रोहरू
		-च्याउ (मसरुम्स) र भुईँमुनि हुने च्याउ (ट्रफल्स):
	०७१.५१.००	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम्स) हरू
	०७१.५९.००	--अन्य
०७.१२	०७१.९०.००	-अन्य तरकारी; मिश्रित तरकारी
		सुख्खा तरकारी, सिंगै, काटेको, ताछेको, टुक्रयाएको, फुटाएको वा धुलो बनाएको तर त्यसभन्दा बढी तयार नगरेको ।
	०७२.२०.००	-प्याज

०७.१३	<p>०७३.१०.००</p> <p>०७३.२०.००</p> <p>०७३.३१.००</p> <p>०७३.३२.००</p> <p>०७३.३३.००</p> <p>०७३.३४.००</p> <p>०७३.३५.००</p> <p>०७३.३९.००</p> <p>०७३.४०.१०</p> <p>०७३.४०.९०</p> <p>०७३.५०.००</p> <p>०७३.६०.००</p> <p>०७३.९०.००</p>	<p>कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको ।</p> <p>-केराउ</p> <p>-चना</p> <p>-बोडी (सिमीसमेत) :</p> <p>--बोडी</p> <p>--सानो रातो बोडी</p> <p>--बोडी (किड्नी बीन्स), सेतो पि बीन्ससमेत</p> <p>--वाम्बरा बिन्स (एक प्रकारको बोडी) (भिग्ना सबटेरानिया वा भोआन्जिया सबटेरानिया)</p> <p>--तनेबोडी (काउपिज्) (भिग्ना अडगुडकुलाटा)</p> <p>--अन्य</p> <p>-मुसुरो:</p> <p>--नफुटाएको, बोक्रा सहितको</p> <p>--अन्य</p> <p>-बकुला र सिमि (ब्रोड विन्स र हर्स बीन्स)</p> <p>-पिजन पिज (क्याजानस् क्याजन्) (एक प्रकारको केराउ)</p> <p>-अन्य</p>
०७.१४	<p>०७४.१०.००</p> <p>०७४.२०.००</p> <p>०७४.३०.००</p>	<p>माड (श्वेतसार वा स्टार्च) वा इन्यूलिनको मात्रा उच्च भएका, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत वा सुकाइएको, टुक्रा पारिएको वा नपारिएको (स्लाइड) वा पेलेट्सको रूपमा भएको वा नभएको मानिओक, आरारुट, सालिम मिश्री (सालेप), उत्तरी अमेरिकामा हुने एक किसिमको सूर्यमुखी फूल (जेरुसलेम आर्टिचोक), सखरखण्ड र यस्तै जरा (रुटस) र गाना (ट्यूबर्स) हरू; सावुदानाको गुडी (सागो पीथ) ।</p> <p>-गुलियो जातको क्यासाभा कन्द (मनिओक)</p> <p>-सखरखण्ड</p> <p>-तरुलहरू (डिओस्कोरिया जातहरू)</p>

०८.०१	०७१४.४०.००	-पिंडालु (कोलोकासिया जातहरू)
	०७१४.५०.००	-यूसिया (जान्थोसोमा जातहरू)
	०७१४.९०.००	-अन्य
		नरिवल, ब्राजिलनट, काजु, ताजा वा सुकेको, खबटा फुटाएको वा नफुटाएको, बोक्रा ताछेको वा नताछेको ।
		-नरिवल :
०८.०३	०८०१.१९.००	--ताजा
		प्लान्टन जातका (तरकारीको रूपमा प्रयोग गरिने) केराहरू लगायत ताजा वा सुकाइएका केराहरू ।
	०८०३.१०.००	-प्लान्टन जातका (तरकारीको रूपमा प्रयोग गरिने) केराहरू
०८.०४	०८०३.९०.००	-अन्य
		खजूर (छोहोडा), अंजीर, भुइँकटहर, एभोकेडा (नास्पाती जस्तो फल), अम्बा, आंप, म्याङ्गोस्टीन, ताजा वा सुकेको ।
	०८०४.३०.००	-भुइँकटहर
	०८०४.४०.००	-एभोकेडो
०८.०५	०८०४.५०.००	-अम्बा, आंप म्याङ्गोस्टीन (कुसुम फल)
		सिटरस (सुन्तला जातका) फल, ताजा वा सुकेको) ।
	०८०५.१०.००	-सुन्तला
		-मन्दारिन (टान्जरिन र सतसुमाहरू समेत); क्लेमेन्टिनहरू र यस्तै सिटरस जातिका हाइब्रिडहरू :
	०८०५.२१.००	--मन्दारिनहरू (टान्जरिन र सतसुमाहरू समेत);
	०८०५.२२.००	--क्लेमेन्टिनहरू
	०८०५.२९.००	--अन्य
	०८०५.४०.००	-ग्रेपफ्रुट (भोगटे), पोमेलोस समेत
	०८०५.५०.००	-कागती (लेमोन्स) (सिटरस लेमोन, सिटरस लिमोनम) र जिमिर (लाइम्स) (सिटरस औराण्टिफोलिया, सिटरस लाटिफोलिया) हरू

०८.०६	०८०५.९०.००	-अन्य ताजा अथवा सुख्खा अंगुर ।
०८.०७	०८०६.१०.००	-ताजा तरबुजा (खरबुजा) र मेवा ताजा । -तरबूजा (मेलन्स) (वाटरमेलन्स समेत) :
	०८०७.११.००	--वाटरमेलन्स
	०८०७.१९.००	--अन्य
०८.०८	०८०७.२०.००	-मेवा स्याउ, नासपाती, क्विन्स (नासपाती जस्तो अमिलो फल वा श्रीफल), ताजा ।
	०८०८.१०.००	-स्याउ
	०८०८.३०.००	-नासपातीहरू
०८.०९	०८०८.४०.००	-क्विन्स (श्रीफल)हरू खुर्पानी (एप्रिकोट), चेरी (पैयुंफल), आरु (नेक्टारिन आरुसमेत), आलुबखरा (प्लम) र चुत्रो (स्लो),ताजा ।
	०८०९.१०.००	-खुर्पानी (एप्रिकोट) -चेरीहरू:
	०८०९.२१.००	--अमिलो चेरी (प्रुनस् सेरासस्) हरू
	०८०९.२९.००	--अन्य
	०८०९.३०.००	-आरु, नेक्टारिन आरुसमेत
०८.१०	०८०९.४०.००	-आलुबखडा (प्लम) र चुत्रो (स्लो) अन्य फल, ताजा ।
	०८१०.१०.००	-स्ट्रवरी (भूइं ऐंसेलु, काफल)
	०८१०.२०.००	-रैस्पवेरी (ऐंसेलु), ब्ल्याकवेरी (ध्याम्पे ऐंसेलु), मलवेरी (किम्बु) र लोगानवेरी (रैस्पवेरी र ब्ल्याकवेरीको मिश्रित फल)
	०८१०.३०.००	-कालो, सेतो वा रातो किसमिस वा दाख वा मुनक्का (करअन्ट) र गूसवेरीहरू

	०८१०.४०.००	-क्रेनबेरी, बिलबेरी र अन्य भ्याक्सिनियम जातिका फलहरू
	०८१०.५०.००	-किवि फ्रुट(Kiwifruit)
	०८१०.६०.००	-दुराम्र (डुरियन्स) हरू
	०८१०.७०.००	-हलुवाबेतहरू
	०८१०.९०.००	-अन्य
०९.०१		कफी भुटेको वा नभुटेको वा क्याफीन (कफीको क्षेरोद) छुट्टयाएको वा नछुट्टयाएको; कफीको ढुटो र बोक्रा; कुनै पनि अनुपातमा कफीको मात्रा रहेको कफीको बदलामा प्रयोग गरिने अर्को कुनै चीज । -नभुटेको कफी :
	०९०१.११.००	--कफीको गोडा
०९.०२		चिया, सुगन्धित वा स्वादिष्ट गरिएको वा नगरिएको ।
	०९०२.२०.००	-चियाको पात
०९.०८		जाइफल, जाइपत्री र अलैची । -अलैची तथा सुकुमेलहरू: --नधुल्याइएको:
	०९०८.३१.१०	---अलैची
०९.१०		अदुवा, केशर, हलेदो (बेसार), तेजपात, पुदिना, तरकारीको (करी) र अन्य मसलाहरू । -अदुवा: --नटुक्राइएको वा नपिँधेको:
	०९१०.११.१०	---ताजा
	०९१०.११.९०	---अन्य -बेसार:
	०९१०.३०.१०	--ताजा
	०९१०.३०.२०	--धुलो वा पिठो
	०९१०.३०.९०	--अन्य

१०.०१		गहुं र मेसलिन ।
		-दुरुम गहुं:
	१००१.११.००	--बीउ
	१००१.१९.००	--अन्य
		-अन्य :
	१००१.९१.००	--बीउ
	१००१.९९.००	--अन्य
१०.०२		राई ।
	१००२.१०.००	-बीउ
	१००२.९०.००	-अन्य
१०.०३		जौ (बाली)
	१००३.१०.००	-बीउ
	१००३.९०.००	-अन्य
१०.०५		मकै ।
	१००५.१०.००	-बीउ (गेडा)
	१००५.९०.००	-अन्य
१०.०६		धान ।
	१००६.१०.००	-धान
	१००६.२०.००	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)
	१००६.३०.००	-पालिस वा चम्कने गरेको वा नगरेको कुटेर तयार गरेको चामल
	१००६.४०.००	-कनिका
१०.०८		फापर, कोदो, क्यानरीका दानाहरू; अरु खाद्यान्नहरू ।
	१००८.१०.००	-फापर
		-कोदो:
	१००८.२१.००	--बीउ
	१००८.२९.००	--अन्य

११.०२		गहुँ र मेसलिन बाहेक अन्य खाद्यान्नको पिठो ।
	११०२.२०.००	-मकैको पिठो
	११०२.९०.००	-अन्य
११.०३	११०३.११.००	--गहुँको आँटा
११.०४		शीर्षक १०.०६ को चामल बाहेक अन्य प्रकारले तयार गरिएको (जस्तै भूस हटाइएको, चेप्ट्याएको, च्याँख्ला पारेको, फलेको, टुक्रा पारेको वा खस्रो (पिंधेको); सिङ्गो, चेप्ट्याएको, पातलो चेप्टो टुक्रा पारेको वा पिंधेको अन्नको बीजहरू ।
		-चेप्ट्याएको वा च्याँख्ला पारेको अन्न:
	११०४.१२.००	--जुनेलोको
	११०४.१९.००	--अन्य खाद्यान्नको
		-अन्य किसिमले तयार पारेको अन्न (जस्तै भूस हटाएको, फलेको, टुक्रा पारेको वा पिंधेको):
	११०४.२२.००	--जुनेलोको
	११०४.२३.००	--मकैको
	११०४.२९.००	--अन्य खाद्यान्नको
	११०४.३०.००	-अन्नको बीजाणु, सिङ्गै, चेप्ट्याएको, च्याँख्ला पारेको वा पिंधेको
१२.०१		दलेको वा नदलेको भट्मास
	१२०१.१०.००	-बीउ
	१२०१.९०.००	-अन्य
१२.०२		छोडाएको वा नछोडाएको, नभुटेको वा अन्य किसिमबाट नपकाइएको, खवटा छोडाएको वा नछोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको बदाम (मुमफली) ।
	१२०२.३०.००	-बीउ
		-अन्य:
	१२०२.४१.००	--नछोडाएको
	१२०२.४२.००	--छोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको

१२.०९		रोप्ट हुने फलफूल, बीउ र विजाणु (स्पोर्स) ।
	१२०९.१०.००	-चुकन्दर (सुगरविट) का दानाहरू
		-पशु आहारको विरुवा (फोरेज प्लाण्ट) का दानाहरू:
	१२०९.२१.००	--लुसिरिन (पशु आहारको घाँस) (अल्फाल्फा) का दानाहरू
	१२०९.२२.००	--क्लोभर (तीन पाते घाँस) (ट्रिफोलियम जातहरू) का दानाहरू
	१२०९.२३.००	--छेस्के घाँस (फेस्क्यू) का दानाहरू
	१२०९.२४.००	--केन्टकी नीलो घाँस (पोआ प्राटेन्सिस एल.) का दानाहरू
	१२०९.२५.००	--राई घाँस (लोलियम मल्टिफ्लोरम ल्याम., लोलियम पेरेन एल.) का दानाहरू
	१२०९.२९.००	--अन्य
	१२०९.३०.००	-फूलको निम्ति मुख्यतः खेती गरिएको जडिबुटीका अन्य बीउहरू
		-अन्य:
	१२०९.९१.००	--वनस्पतिका बीउ
	१२०९.९९.००	--अन्य
१२.११		मुख्यतः सुगन्धित वस्तु बनाउने, औषधि बनाउने वा कीटनाषक औषधि बनाउने वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकर्त वा सुकेको, काटिएको वा नकाटिएको, पिंघेको वा नपिंघेको वा धूलो पारिएको वा नपारिएको विरुवा र विरुवाका अङ्गहरू (बीयाँ र फलसमेत) ।
	१२११.२०.००	-जीनसेनको जरा
	१२११.३०.००	-कोकाको पात (कोका लिफ)
	१२११.४०.००	-अफिमको पराल (पपी स्ट्रौ)
	१२११.५०.००	-इफेद्रा
	१२११.९०.००	-अन्य

१२.१२		ताजा, चिस्याइएको (चिल्ड), हिमीकृत, (फ्रोजेन) वा सुकाइएको, पिंघेको वा नपिंघेको लोकष्ट बिन्स, सि-विड्स र अन्य अल्जी(समुन्द्री भ्रार), चुकन्दर (सुगरविट) र उखु; अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका मुख्यतया मानव आहारमा प्रयोग हुने खालको फलको वियां (स्टोन्स) र कोयाहरू (केर्नेल) र अन्य वानस्पतिक उत्पादनहरू (चिकोरीयम इन्टाइवस स्यटिवम उपजाति (भेराइटी) को नभुटेको चिकोरीका जराहरू समेत) । -अन्य :
	१२१२.९३.००	--उखु
१९.०४		खाद्यान्नलाई फुलाएर (स्वैलिङ्ग) वा भुटेर तयार गरेको खाद्य सामग्री, खाद्यान्नको उत्पादनहरू (जस्तै कर्न फ्लेक); अन्यत्र उल्लेख नगरिएको वा समावेश नभएको, पकाइएको वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको गेडा (ग्रेन) को रूपमा वा शल्क वा पाप्रा (फ्लेकको रूपमा भएकोखाद्यान्नहरू (सेरियल्स) (मकै बाहेक) वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको अन्न (मैदा, छाँटा वा दलेको अन्न ग्रोट्स) र पीठो बाहेक) ।
	१९०४.९०.००	-धानको भुजा तथा चिउरा
२३.०१		मानिसले खान नहुने मासुको वा अफलको, माछाको वा कृष्टासियन्सको मोलस्कको वा अन्य ढाडमा ढाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेट्स; ग्रीभ्स (वोसो पगालेर बाँकी रहेको थेंपो, माछाको चारो) ।
	२३०१.१०.००	-मासु वा अफलको पिठो, मैदा र पेलेट्स; ग्रीभ्स (वोसो पगालेर बाँकी रहेको थेंपो, माछाको वोसो)
	२३०१.२०.००	-माछाको वा कृष्टासियन्स, मोलस्क वा ढाडमा ढाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेट्स
२३.०२		खाद्यान्न वा दलहनको वोटबाट निफनेर वा पिंघेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको हुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।
	२३०२.१०.००	-मकैको
	२३०२.३०.००	-गहुँको
	२३०२.४०.००	-अन्य खाद्यान्नको

	२३०२.५०.००	-कोसे सागपातहरूको
२३.०४	२३०४.००.००	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिंधेको वा नपिंधेको वा पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको ।
२३.०५	२३०५.००.००	बदामको तेल पेल्टा निस्केको, पिंधेको वा नपिंधेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।
२३.०६		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिंधेको वा नपिंधेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।
		-तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना:
	२३०६.४१.००	--न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दानाहरु (सिङ्स
	२३०६.९०.००	-अन्य
२३.०९		जीवजन्तुको आहारको रूपमा प्रयोग हुने तयारी बस्तु ।
	२३०९.९०.००	-अन्य
५२.०१	५२०१.००.००	नफडुकेको वा नकोरेको कपास ।
५२.०३	५२०३.००.००	फडुकेको वा कोरेको कपास
५३.०१		कच्चा वा प्रशोधित नकातेको फ्ल्याक्स (सन वा त्यस्तै भार); फ्ल्याक्स वा सनको शिरोगुच्छ (टो) डोरी र अवशेष (धागोको अवशेष र गार्नेटेड स्टक समेत) ।
	५३०१.१०.००	-फ्ल्याक्स, (सन) कच्चा वा रेशा छुट्टयाउन पानीमा डुवाएको (रेटेड)
		-फ्ल्याक्स चुटेको, डांठवाट रेशा छुट्टयाइएको, कोरेको (ब्रोकेन, स्कचड, ह्याकल्ड) वा अरू किसिमले प्रशोधन गरेको, तर नकातेको :
	५३०१.२१.००	--चुटेको वा डांठवाट रेशा छुट्टयाइएको (ब्रोकेन, स्कचड)
	५३०१.२९.००	--अन्य
	५३०१.३०.००	-फ्ल्याक्सको शिरोगुच्छ (टो) र अवशेष

५३.०३	५३०३.१०.००	<p>कच्चा वा प्रशोधित, तर नकातेको, सनपाट (जूट) र अन्य लचिलो रेशा भएको बोक्रा (बास्ट) को कपडाका रेशा (सन, गांजा, भाँग, घोडा र रेमी बाहेक); यी रेशाहरूको शिरोगुच्छ (टो) र अवशेष (धागोको अवशेष र गार्नेटेड स्टक समेत) ।</p> <p>-काँचो वा पानीमा डुबाएर (रेटेड) कुहाएको सनपाट र अन्य लचिलो रेशा भएको बोक्रा (बाष्ट) को कपडाको रेशा</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● सोयाबडी मस्यौरा ● किसानले विक्री गर्ने अप्रशोधित सुर्ती ● माथि उल्लिखित भन्सार शीर्षक ०६.०१ देखि शीर्षक ०८.१० सम्मका मालवस्तुहरू होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्टहाउस, क्यापटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्तिमा मू.अ.कर छुट हुनेछैन । 		

समूह : २ आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरू		
२५.०१	२५०१.००.९०	<p>नुन (भान्सा मा प्रयोग हुने टेवल) नुन र विकृत (डिनेचर्ड) नून समेत) र भोल पदार्थ भएको वा नभएको वा जम्ने पदार्थ (एण्टीकेकिङ्ग) वा फ्रि फ्लोइङ्ग एजेण्ट भएको शुद्ध सोडियम क्लोराइड; सामुद्रिक पानी ।</p> <p>-नुन</p>
२७.१०		<p>कच्चा (ऋड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्टिच्यूएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स); रद्दीतेलहरू (वेष्ट आयल्स) ।</p>

		<p>-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्र्युएण्ट) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरू बाहेक:</p> <p>--अन्य: ☐</p> <p>---मट्टीतेल (सुपेरिअर किरोसिन आयल)</p>
२७.९६	२७०.९९.९०	
४४.०९	२७९६.००.००	विद्युत शक्ति
		<p>बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (विलेट), हाँगा विंगा वा दाउराको बाधेको विटो, वा यस्तै रूपमा; काठका चोइटाचोइटी वा मसिना टुक्राटुक्रा (पार्टिकल); काठ चिरेको धूलो, काठको अवशेष, रद्दी वस्तु, मुढो, ब्रिकेट (थिचेर बनाइएको चक्का), पेलेट (मट्टयाङ्गा) वा यस्तै रूपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको ।</p> <p>-बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (विलेट), हाँगा विंगा, दाउराको विटो वा यस्तै रूपमा:</p>
	४४०९.९९.००	--कोणधारी (कोनिफेरस)
	४४०९.९९.००	--गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस)
४४.०२		एकत्रित गरिएको वा नगरिएको काठको गोल, खवटा (शेल) को वा वियां (नट) को गोल समेत ।
	४४०२.९०.००	-बाँसको
	४४०२.९०.००	-अन्य

- धारा तथा टेङ्गरबाट खुला रूपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी ।

समूह : ३ जीवजन्तु तथा सोको उपज

०९.०२		जीवित चौपाया (बोभाइन) ।
		-गोजातीय चौपाया:
	०९०२.२९.००	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका

	०१०२.२९.००	--अन्य -भैंसी:
	०१०२.३१.००	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका
	०१०२.३९.००	--अन्य
	०१०२.९०.००	-अन्य
०१.०३		जीवित सुंगुर ।
	०१०३.१०.००	-नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका -अन्य :
	०१०३.९१.००	--५० केजी भन्दा कम वजनको
	०१०३.९२.००	--५० केजी वा सो भन्दा बढी वजन भएको
०१.०४		जीवित भेडा र बाखा ।
	०१०४.१०.००	-भेडा
	०१०४.२०.००	-बाखा
०१.०५		जीवित कुखुरा अर्थात, ग्यालुस डोमेष्टिकस् जातका कुखुरा, हाँस, टर्की र गिनी फाउल । -१५ ग्राम भन्दा बढी वजन नभएका:
	०१०५.११.००	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू (Fowl)
	०१०५.१२.००	--टर्कीहरू (पाताल मयूर)
	०१०५.१३.००	--हाँस (डक) हरू
	०१०५.१४.००	--हाँस (गिज) हरू
	०१०५.१५.००	--गिनिजातका चराहरू -अन्य:
	०१०५.९४.००	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू
	०१०५.९९.००	--अन्य
०१.०६		अन्य जीवित जीवजन्तु । -स्तनपायी :
	०१०६.१४.००	--खरायोहरू

	०१०६.१९.००	--अन्य -चराहरू:
	०१०६.३३.००	--सुतुरमुर्गा (अष्ट्रिच) हरु (ड्रोमाउस नोभाहोल्लान्डिया) -किराहरू:
	०१०६.४१.००	--माहुरीहरू -किराहरू:
०२.०१	०१०६.९०.००	-अन्य चौपाया (बोभाइन जातिको) ताजा वा चिसो पारेको (फ्रेस वा चिल्ड) मासु ।
	०२०१.१०.००	-सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०१.२०.००	-हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०१.३०.००	-हाड नभएको
०२.०२		चौपाया (बोभाइन जातिको) हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।
	०२०२.१०.००	-सिंगो र आधा शरीर (करकास र हाफ करकास)
	०२०२.२०.००	-हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०२.३०.००	-हाड नभएको
०२.०३		सुंगुरको मासु ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रेस, चिल्ड वा फ्रोजेन) । -ताजा वा चिसो पारेको :
	०२०३.११.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०३.१२.००	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका साँप्राहरू र साँप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरू
	०२०३.१९.००	--अन्य -हिमीकृत (फ्रोजेन):
	०२०३.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)

०२.०४	०२०३.२२.००	--हाडसहितको अगाडि र पछाडिका साँप्राहरू र साँप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरू
	०२०३.२९.००	--अन्य
		भेडा वा खसी बोकाको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु ।
	०२०४.१०.००	-भेडा (पाठो) को ताजा वा चिसो पारेको सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
		-भेडाको ताजा वा चिसो अन्य मासु:
	०२०४.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०४.२२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्रा
	०२०४.२३.००	--हाड नभएको
	०२०४.३०.००	-भेडा (पाठो) को हिमीकृत (फ्रोजेन) सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) गरिएका भेडाका अन्य मासु:
०२.०६	०२०४.४१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफकरकास)
	०२०४.४२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०४.४३.००	--हाड नभएको
	०२०४.५०.००	-खसी बोकाको मासु
		चौपाया जीवजन्तु, (बोभाइन), सुंगुर, भेडा, खसी बाखा, घोडा, गधा, खच्चर वा हिनिजहरूको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रोजेन) खान हुने कमसल मासु (इडिबुल अफल) ।
	०२०६.१०.००	-चौपाया (बोभाइन) जीवजन्तुको ताजा र चिसो
		-चौपाया जीवजन्तु (बोभाइन) को हिमीकृत (फ्रोजेन):
	०२०६.२१.००	--जीब्रो
	०२०६.२२.००	--कलेजो
	०२०६.२९.००	--अन्य

०२.०७	०२०६.३०.००	-सुंगुरको ताजा र चिसो पारेको -सुंगुरको हिमीकृत (फ्रोजेन) :
	०२०६.४१.००	--कलेजो
	०२०६.४९.००	--अन्य
	०२०६.८०.००	-अन्य ताजा वा चिसो पारेको
	०२०६.९०.००	-अन्य हिमीकृत (फ्रोजेन)
		सकेत ०१.०५ को कूखुराको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु र खान हुने अफल ।
		-ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू (फाउल) को:
	०२०७.११.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिसो पारिएका (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.१२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.१३.००	--ताजा वा चिस्याइएका (फ्रेस वा चिल्ड) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
	०२०७.१४.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (ओफाल) -टर्कीहरूको :
	०२०७.२४.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.२५.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.२६.००	--ताजा वा चिस्याइएका टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
०२०७.२७.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल) -हाँस (डक) हरूको:	
०२०७.४१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	
०२०७.४२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	
०२०७.४३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरू	

०३.०१	०२०७.४४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.४५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन) -हाँस (गीज) हरूको:
	०२०७.५१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.५२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)
	०२०७.५३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरू
	०२०७.५४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.५५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन)
	०२०७.६०.००	-गिनी जातका चराहरूको जीवित माछा । -आलङ्कारिक माछा :
	०३०१.११.००	--ताजा पानीको
	०३०१.१९.००	--अन्य -अन्य जीवित माछा :
	०३०१.११.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिङ्गस माइफिस, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाए, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोकाप्टर)
	०३०१.१२.००	--वाम
	०३०१.१३.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरु, क्यारासिअस जातहरु, सेनोफारिङ्गोडोन इडिलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिर्सिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरु, ओस्टेचिलस हासेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरु)
	०३०१.१४.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरु (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)
०३०१.१५.००	--दक्षिणी ब्लुफिन टुनास (थुनुस म्याकोर्ड)	

०३.०२	०३०१.९९.००	<p>--अन्य</p> <p>शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको ताजा वा चिसो पारेको माछा ।</p> <p>-माछा (साल्मोनाइड), उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :</p>
	०३०२.११.००	<p>--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाए, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगेप्टर)</p>
	०३०२.१३.००	<p>--प्यासिफिक सालमोन (अङ्गोरिङ्गस नेर्का, अङ्गोरिङ्गस गोर्बुशा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शिचवत्शा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मसोउ र अङ्गोरिङ्गस रडुरस)</p>
	०३०२.१४.००	<p>--एटलाण्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हूचो)</p>
	०३०२.१९.००	<p>--अन्य</p> <p>-चेप्टो माछा (प्लेरोनेक्टाइडाइ, वोथीडाइ, साइनोग्लोस्सीडाइ, सोलेडाइ, स्कोप्याल्मीडाइ र सिथारीडाइ, उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:</p>
	०३०२.२१.००	<p>--हालिबुट</p>
	०३०२.२२.००	<p>--प्लेइस</p>
	०३०२.२३.००	<p>--सोले</p>
	०३०२.२४.००	<p>--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा)</p>
	०३०२.२९.००	<p>--अन्य</p> <p>-टुनाहरु थुन्नास प्रजातिका, स्किपज्याक वा स्ट्राइप बेल्लाइड बोनितो (युथाइनस (कात्सुओनस) पेलामिस), उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :</p>
	०३०२.३१.००	<p>--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना</p>

०३०२.३२.००	--पहेलो पखेटा भएको टुना
०३०२.३९.००	--अन्य -हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हरेङ्गस, क्लुपिया पल्लासी), एङ्कोभिज (इन्प्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्कोमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्षम्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू) ज्याकहरू, केभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोबिया (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम), सिल्भर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाबिस साइरा), स्काडस (डिक्वाप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोटस् विलोसस्), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोनिनोहरू (सार्डा जातहरू) मार्लिनहरू सेइलफिसहरू: स्परफिस (इस्टोपोरिडाइ), उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०२.४१.००	--हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हेरेन्गस, क्लुपिया पल्लासी)
०३०२.४२.००	--एङ्कोभिहरू (इन्प्राउलिस जातहरू)
०३०२.४३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू) सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)
०३०२.४४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस)
०३०२.४५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू)
०३०२.४६.००	--कोबिआ (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम)
०३०२.४७.००	--सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस)
०३०२.४९.००	--अन्य

		-ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवाहरुका माछा, उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका आन हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०२.५१.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)	
०३०२.५२.००	--ट्याडडक (मेलानोग्रामस एर्लेफिनस)	
०३०२.५३.००	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)	
०३०२.५४.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु)	
०३०२.५५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)	
०३०२.५६.००	--ब्लु ट्वाइटिडहरु (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)	
०३०२.५९.००	--अन्य	
		-तिलापियाहरु (ओरोओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस जातहरु, क्यारासियम जातहरु, सेनोफारिड्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्थाल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिड्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरु, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होबेनी, मेगालोब्रामा जातहरु), इलहरु (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड्हरु (चान्ना जातहरु), उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०२.७१.००	--तिलापियाहरु (ओरोओक्रोमिस जातहरु),	
०३०२.७२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु)	

०३.०३	०३०२.७३.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासियम जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेओचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोवार्बस होवेनी, मेगालेब्रामा जातहरू),
	०३०२.७४.००	--वाम (इल) हरू (एङ्गुइला जातहरू)
	०३०२.७९.००	--अन्य -अन्य माछा, उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०२.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू
	०३०२.८२.००	--रेड र स्केटहरू (रेजिडाए)
	०३०२.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू)
	०३०२.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरू)
	०३०२.८५.००	--सिब्रिम(स्पेरिडाइ)
	०३०२.८९.००	--अन्य
		शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको हिमीकृत गरिएको माछा । -साल्मोनाइडाइ, उपशीर्षक ०३०३.९१.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
०३०३.११.००	--शक आई सालमोन (रेड सालमोन) (ओङ्गेरिङ्गस नेर्का)	
०३०३.१२.००	--अन्य प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गेरिङ्गस गोर्बुसा, अङ्गेरिङ्गस केटा, अङ्गेरिङ्गस शावित्चा, अङ्गेरिङ्गस किसुच, अङ्गेरिङ्गस मासोउ तथा अङ्गेरिङ्गस रोडुरस)	
०३०३.१३.००	--एटलान्टिक साल्मोन (साल्मो सालार) र ड्यान्युव साल्मोन (हुचो हुचो)	

०३०३.१४.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अड्डोरिड्डस माइकिस, अड्डोरिड्डस क्लार्की, अड्डोरिड्डस अक्वाबोनिटा, अड्डोरिड्डस गिलार्ड, अड्डोरिड्डस अपाचे र अड्डोरिड्डस क्राइसोगेप्टर)
०३०३.१९.००	--अन्य --तिलापियाहरू (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिड्डोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिड्डोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्वस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू), उपशीर्षक ०३०३.१९.०० देखि ०३०३.१९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
०३०३.२३.००	--तिलापियाहरू(ओरेओक्रोमिस जातहरू)
०३०३.२४.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू)
०३०३.२५.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिड्डोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिड्डोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्वस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू)
०३०३.२६.००	--वाम (इल) हरू (एङ्गुइला जातहरू)
०३०३.२९.००	--अन्य --चेप्टो माछा (प्लेरोनेक्टाइडाइ, वोथीडाइ, साइनोग्लोस्सीडाइ, सोलेडाइ, स्कोप्याल्मीडाइ र सिथारीडाइ), उपशीर्षक ०३०३.१९.०० देखि ०३०३.१९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक : फुल र कलेजोबाहेक:
०३०३.३१.००	--हलिबुट

०३०३.३२.००	--प्लेइस
०३०३.३३.००	--सोले
०३०३.३४.००	--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा)
०३०३.३९.००	--अन्य -टुनाहरू (थुन्नास प्रजातिका), स्किपज्याक वा स्ट्राइप बेल्लाइड बोनिती (युथाइनस (कात्सुओनस) पेलामिस), उपशीर्षक उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
०३०३.४१.००	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना
०३०३.४२.००	--पहेलो पखेटा भएको टुना
०३०३.४३.००	--स्कीपज्याक वा स्ट्राइप वेलिड बोनिती
०३०३.४४.००	--विगआई टुना (तुनुस ओवेसस)
०३०३.४५.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरू (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)
०३०३.४६.००	--दक्षिणी ब्लुफिन टुना (तुनुस म्याइकोआई)
०३०३.४९.००	--अन्य -हेरिड्गहरू (क्लुपिया हेरेड्गस, क्लुपिया पल्लासी), एड्कोभिज (इन्प्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्कोमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्षम्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू) ज्याकहरू, केभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोविया (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम), सिल्बर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाविस साइरा), स्काड्स (डिक्वाप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोट्स विलोसस), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोनितीहरू (सार्डा जातहरू) मार्लिनहरू सेइलफिसहरू: स्पेरफिस (इस्टोपोरिडाइ), उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०३.५१.००	--हेरिडहरू (क्लुपिया हेरेड्स, क्लुपिया पलासी)

०३०३.५३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिड वा स्प्राट्स (स्प्राटस स्प्राटस)
०३०३.५४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस),
०३०३.५५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरू),
०३०३.५६.००	--कोबिआ (राकिसेन्ट्रोन कानाडम)
०३०३.५७.००	--सोर्डफिस जिफियास ग्लाडिअस)
०३०३.५९.००	--अन्य -ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछा उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०३.६३.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)
०३०३.६४.००	--ह्याड्डक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)
०३०३.६५.००	--कोलफिस (पोलाक्रिअस भिरेन्स)
०३०३.६६.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरू, यूरोफिसिस जातहरू)
०३०३.६७.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)
०३०३.६८.००	--ब्लु ह्वाइटिडहरू (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)
०३०३.६९.००	--अन्य -अन्य माछा उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०३.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू
०३०३.८२.००	--रेइहरू र स्केटहरू (राजिडाइ)
०३०३.८३.००	--ट्यूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू)
०३०३.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरू)

०३.०५	०३०३.८९.००	--अन्य सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नुन पानीमा हालेको, माछा; धुमित पारेको, धुमित गर्नु अघि वा धुमित गर्दा पाकेको वा नपाकेको; माछाको खान हुने धूलो, पिठो र प्यालेट -माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, सुकाएको माछा, नुन हालेको वा नहालेको तर धुमित नगरेको :
०३.०७	०३०५.५९.००	--अन्य खबटाभिन्न भएको वा नभएको, जीवित, ताजा, चिसो पारिएको, हिमीकृत, सुकाएको, नुनिलो पारिएको वा नुन पानी हालेको मोलस्कहरू; खबटाभिन्न भएको वा नभएको, धुमित गर्ने क्रममा वा गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धुमित मोलस्कहरू; मोलस्कहरूका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र गुटिका (पेलेट) हरू । -कटल फिस र स्क्वड:
	०३०७.४२.००	--जीवित, ताजा वा चिस्याइएको
	०३०७.४९.००	--अन्य
०४.०९		दूध र तर, गाढा नपारिएको, चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको ।
	०४०९.१०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी नभएको
	०४०९.२०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी तर ६ प्रतिशतभन्दा कम भएको
	०४०९.४०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा ६ प्रतिशत भन्दा बढी भएको तर १० प्रतिशतभन्दा बढी नभएको
	०४०९.५०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १० प्रतिशतभन्दा बढी भएको
०४.०६		चीज र दही (कर्ड) ।
	०४०६.१०.००	-ताजा चीज हवे चीजसमेत र दही (कर्ड)

०४.०७		ताजा, सुरक्षित वा पकाएको, चरा चुरुङ्गीको नफुटाएका फुलहरु । -चल्ला कोरलनको लागि निषेचित फुलहरू: ०४०७.११.०० --ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरूको ०४०७.१९.०० --अन्य - अन्य ताजा फुलहरू : ०४०७.२१.०० --ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरूको ०४०७.२९.०० --अन्य ०४०७.९०.०० -अन्य
०५.११		अन्यत्र नपरेको जीवजन्तुजन्य उत्पादनहरु; भाग १ वा ३ मा पर्ने मासु खान नहुने मरेका जनावरहरु । -अन्य : ०५११.९१.०० --माछाको धुलो --अन्य : ०५११.९९.९० ---हड्डिको धुलो

माथि उल्लिखित भन्सार शीर्षक ०१.०२ देखि शीर्षक ०४.०७ सम्मका मालवस्तुहरू होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्टहाउस, क्याफेटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्तिमा मू.अ. कर छुट हुनेछैन ।

समूह : ४ कृषि सामग्रीहरू

३१.०१	३१०१.००.००	रासायनिक उपचार गरिएको वा नगरिएको मिश्रित वा अमिश्रित जीवजन्तु वा वनस्पतिजन्य मलखादहरू; जीवजन्तुजन्य वा वनस्पतिजन्य पदार्थलाई मिश्रण गरी वा रासायनिक उपचारद्वारा उत्पादन गरिएका मलखादहरू ।
३१.०२	३१०२.१०.००	नाइट्रोजनयुक्त खनिज वा रासायनिक मलखादहरू । -जलीय घोलमा भएको वा नभएको युरिया -एमोनियम सल्फेट; एमोनियम सल्फेट र एमोनियम नाइट्रेटको मिश्रण र डबल साल्ट (ब्लिवण) :
	३१०२.२१.००	--एमोनियम सल्फेट

	३१०२.२९.००	--अन्य
	३१०२.३०.००	-जलीय घोलमा भएको वा नभएको एमोनियम नाइट्रेट
	३१०२.४०.००	-एमोनियम नाइट्रेटका साथ क्याल्सियम कार्बोनेट वा अन्य अप्रांगारिक अउर्वरक तत्वहरूका मिश्रणहरू
	३१०२.५०.००	-सोडियम नाइट्रेट
	३१०२.६०.००	-क्याल्सियम नाइट्रेट र एमोनियम नाइट्रेटको मिश्रणहरू र ब्लिचहरू
	३१०२.८०.००	-युरिया र एमोनियम नाइट्रेटको जलीय वा एमोनियम घोलमा भएका मिश्रणहरू
	३१०२.९०.००	-अन्य, माथिका उप शीर्षकहरूमा नपरेका मिश्रणहरू समेत
३१.०३		फोस्फेटयुक्त खनिज वा रासायनिक मलहरू । -सुपर फोस्फेटहरू:
	३१०३.११.००	--तौलमा ३५% वा सोभन्दा बढी डाइफोस्फोरस पेन्टाअक्साइड (पी _२ ओ _५) भएका
	३१०३.१९.००	--अन्य
	३१०३.९०.००	-अन्य
३१.०४		पोटासयुक्त (पोटासिक) खनिज वा रासायनिक मलहरू
	३१०४.२०.००	-पोटासियम क्लोराइड
	३१०४.३०.००	-पोटासियम सल्फेट
	३१०४.९०.००	-अन्य
३१.०५		नाइट्रोजन, फोस्फरस र पोटासियम मध्ये दुई वा तीन उर्वरक तत्वहरू भएका खनिज वा रासायनिक मलखादहरू; अन्य मलहरू: यस भागमा पर्ने गोटी, (टेबलेट) वा त्यस्तै आकारका वा कुल तौल १० के.जी. मा नबढ्ने गरी (प्याकेज) पुलिन्दाको रूपमा राखिएका सामानहरू ।

	३१०५.१०.००	-यस भागमा पर्ने गोटी (टेबलेट) वा त्यस्तै आकारका वा कूल तौल १० के.जी. मा नबढ्ने गरी पुलिन्दाको रूपमा राखिएका सामानहरू
	३१०५.२०.००	-नाइट्रोजन, फोस्फोरस र पोटासियम जस्ता तीन उर्वरक तत्व भएका खनिज वा रासायनिक मल (फर्टिलाइजर) हरू
	३१०५.३०.००	-डाइएमोनियम हाइड्रोजनअर्थो फोस्फेट (डाइएमोनियम फोस्फेट)
	३१०५.४०.००	-एमोनियम डाइहाइड्रोजन-अर्थोफोस्फेट (मोनोएमोनियमफोस्फेट) र त्यसको डाइएमोनियम हाइड्रोजन अर्थोफोस्फेट(डाइएमोनियम फोस्फेट) का साथ भएका मिश्रणहरू -दुई उर्वरक तत्व, नाइट्रोजन र फोस्फोरस भएका अन्य खनिज वा रासायनिक मलहरू (फर्टिलाइजर) :
	३१०५.५१.००	--नाइट्रेट र फोस्फेट भएका
	३१०५.५९.००	--अन्य
	३१०५.६०.००	-दुई उर्वरक तत्व, फोस्फोरस र पोटासियम भएका खनिज वा रासायनिक मलखादहरू (फर्टिलाइजरहरू)
	३१०५.९०.००	-अन्य
३८.०८		कीटनाशक, कृतकान्तक, हुसीनाशक, भारपातनाशक, अंकुरणरोधी (एन्टिस्पाउटिङ्ग), उत्पादनहरू र वनस्पति वृद्धि नियामक (प्लान्ट ग्रोथ रेगुलेटर), विसंक्रामक र त्यस्तै उत्पादनहरू, खुद्रा विक्रीका लागि आकार वा पुलिन्दा (प्याकिङ्ग) मा राखिएको वा तयारी सामान (प्रिपेरेशन) वा वस्तु (आर्टिकल) को रूपमा राखिएको (जस्तै, गन्धक उपचार गरेका धागो (ब्याण्ड), सलेदो (विक्स) तथा मैनुबत्ती र भिङ्गा फसाउने कागज (फ्लाइपेपर्स) हरू) । -अन्य : --किटनाशक पदार्थहरू (इन्सेक्टीसाइड्स): ---बालीनालीमा प्रयोग हुने कीटनाशक औषधीहरू
	३८०८.९१.९०	

३९.२३	३८०८.९२.००	--दुसीनाशक पदार्थहरू (फङ्गीसाइड्स)
	३८०८.९३.००	--भारपातनाशक (हर्बिसाइड्स), अंकुरणरोधी (एण्टीस्प्रुउटिङ्ग) उत्पादनहरू
	३८०८.९९.००	--मुसानासक उत्पादन
४८.९९		मालसामानको ओसारपसार (कन्भेयेन्स) वा परिवेष्टन (प्याक) गर्ने प्लाष्टिकका सामानहरू; प्लाष्टिकका पौलो वा वुजो (स्टोपर्स) ढकनी (लिड्स), बिकार्हरू (क्याप्स) र अन्य बन्द गर्ने (क्लोर्जर्स) सामग्रीहरू ।
	३९२३.९०.९०	-वाकस (कन्तुर वा सन्दूस) हरू, केस (बट्टा वा पेटी) हरू, टोकरी वा डालो (क्रेटस) र यस्तै सामग्रीहरू : -अण्डा राख्ने क्रेट
५६.०८		कागतको, कागतगाताको, कोषीय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिड) को वा कोषीय रेशाका जालीहरू (सेल्यूलोज फाइबर वेब्स) को डब्बा (कार्टोन), वाकस (बक्स), कन्तुर (केश), थैलो (ब्याग) र अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) का आधानपात्रहरू (कन्टेनर्स); कार्यालयहरू, पसलहरू वा यस्तै ठाउँमा प्रयोग हुने खालका, कागत वा कागतगाताका डिब्बा संचिका (बक्सफाइल), पत्रथाली (लेटर ट्रे), र यस्तै किसिमका वस्तुहरू ।
	४८९९.९०.००	-अण्डा राख्ने क्रेट डोरी (ट्वाइन), लखाकी (कर्डेज) वा रस्सा (रोप) का गाँठो पारी बनाइएका (नौटेड्) जाली: कपडा पदार्थको माछाको तयारी जाल र अन्य तयारी जालहरू । -मानव निर्मित कपडा बुनिने (टेक्सटाइल) पदार्थका सामानहरूको:
	५६०८.९९.००	--माछाको तयारी जालहरू

८२.०१		तलका हाते औजारहरूः
		कोदालो, साभेल, गैती, पिक, हो (खन्ने सामान), फोर्क र रेक्स (बढार्ने); बन्चरो, खुर्पा जस्तो औजार (बील हुक) र यस्तै चिर्ने (ह्यूडङ्ग) औजारहरू; जुनसुकै किसिमका कलमी काट्ने कैंची (सेक्याटर्स एण्ड प्रुनर्स); स्काइथ्स (दरौंती), सिकल (हंसियाँ), खुर्पी (हेनाइफ), भाडी छाँट्ने कैंची (हेज शियर्स), किलो वा पच्चड (टिम्बरवेज) र कृषि, वागवानी वा वनजङ्गलको काममा प्रयोग हुने अन्य औजारहरू ।
	८२०१.१०.१०	-कोदालो र साभेल
	८२०१.१०.१०	--कोदालो
	८२०१.१०.१०	--अन्य
	८२०१.३०.००	-गैती, पिक, हो (खन्ने सामान) र रेक (बढार्ने)
	८२०१.४०.००	-बन्चराहरू, खुर्पाहरू र यस्तै चिर्ने औजारहरू
	८२०१.५०.००	-एक हातले चलाउने कैंची (सेक्याटर्स) र यस्तै एक हातले चलाउने कैंचीहरू (प्रुनर्स एण्ड शियर्स) (पोल्ट्री शियर्स समेत)
	८२०१.६०.००	-भाडी छाँट्ने कैंची (हेज शियर्स), दुई हातले छाँट्ने कैंची (प्रुनिङ्ग शियर्स) र यस्तै दुई हातले चलाउने कैंची
		-कृषि, वागवानी र वन जंगलमा प्रयोग हुने अन्य हाते औजारहरूः
	८२०१.९०.१०	--कृषि, वागवानी र वन जंगलमा प्रयोग हुने अन्य हाते औजारहरू
	८२०१.९०.१०	--अन्य
८७.०१		ट्रयाक्टरहरू (शीर्षक ८७.०९ को ट्रयाक्टर बाहेक) ।
		-एकल (सिङ्गल) एक्सल भएका ट्रयाक्टरहरू :
	८७०१.१०.१०	--पावर टिलर, मिनी टिलर
	८७०१.१०.१०	--अन्य
	८७०१.२०.००	-१८ किलोवाटसम्मको सेमी ट्रेलरको लागि सडकमा गुड्ने ट्रयाक्टर (रोड ट्रयाक्टर फर सेमी ट्रेलर्स)

८७०१.३०.००	-ट्रयाक-लेइड ट्रयाक्टर -अन्य, निम्न इन्जिन क्षमताका :
८७०१.९१.००	--१८ किलोवाट ननाघेको
८७०१.९२.००	--१८ किलोवाट नाघेको तर ३७ किलोवाट ननाघेको
८७०१.९३.००	-- ३७ किलोवाट नाघेको तर ७५ किलोवाट ननाघेको
८७०१.९४.००	--७५ किलोवाट नाघेको तर १३० किलोवाट ननाघेको
८७०१.९५.००	--१३० किलोवाट नाघेको

-माछा पालने तयारी केजहरू, मत्स्य इन्कुवेटर र माछाको दाना खुवाउने अटोमेटिक फिडर ।

-मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल ब्यारल, रानी छेक्ने पाता, मौरी ब्रुस, आधार चाका रोलर, गियर पम्प र ड्रील प्लेट ।

-कृषि, वागवानी, तथा पुष्प फर्महरूले पैठारी गर्ने ग्रीन हाउस ।

-बीउ उमानर्न तथा रोप्न प्रयोग हुने ट्रे ।

-भन्सार दरबन्दीको भाग २३, २८ र २९ मा पर्ने फिडसप्लिमेण्टको कच्चा पदार्थ, भन्सार दरबन्दीको भाग २३ अन्तर्गतका पशुपंक्षाको दाना र फिडसप्लिमेण्ट, भाग २५ को चुनहुङ्गाको धूलो ।

-सामान्य भाँडावर्तन बाहेकका कुखुराको दाना खुवाउने विशेष प्रकारको भाँडा र कुखुराको पानी पिउने विशेष किसिमका भाँडा ।

समूह : ५ औषधि उपचार तथा यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू

२८.०४	२८०४.४०.००	अक्सिजन ग्याँस
३०.०१		अंगसंरोपी चिकित्सामा (और्ग्यानि-थेराप्यूटिकमा) प्रयोग हुने सुक्खा, धूलो पारेको वा नपारेको ग्रन्थीहरू (ग्लान्ड्स) र अन्य अंगहरू; ग्रन्थी वा अन्य अंग वा तिनका स्रावहरूका अंगसंरोपी चिकित्सामा प्रयोग हुने सारहरू (एक्स्ट्राक्ट्स); यकृतिन (हेपारिन) र यसका लवणहरू; अन्यत्र नपरेका वा निर्दिष्ट नगरिएका, रोगको उपचार वा रोकथामका लागि तयार गरिएका मानव वा जीवजन्तु सम्बन्धी अन्य तत्वहरू (सबस्टान्स) ।

३०.०२	३००१.२०.००	-ग्रन्थी वा अन्य अंग वा तिनका स्रावहरूको सार (एक्स्ट्राक्ट)
	३००१.९०.००	-अन्य
		मानव रक्त; रोगको उपचार, रोकथामका लागि तयार गरिएको वा रोगलाई निदान गर्ने प्रयोजनका लागि बनाएको जीवजन्तुको रगत, एन्टिसेरा र अन्य रगतका हिस्साहरू र रोध क्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू, परिवर्तन गरिएको वा नगरिएको वा जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरू (बायो टेक्नोलोजिकल प्रोसेसेज) को माध्यमबाट उपलब्ध भएको वा नभएको; भ्याक्सिनहरू, विषहरू (टोक्सिन्स), सूक्ष्म जीवाणुका कल्चरहरू (मर्चा वा इस्ट बाहेक) र यस्तै किसिमका उत्पादनहरू ।
		-एन्टीसेरा, जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरूको माध्यमबाट उपलब्ध भए वा नभएका वा परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका अन्य रक्त खण्डहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू:
	३००२.११.००	--मलेरिया नैदानिक (डाइग्नोस्टिक) परीक्षण किटहरू
	३००२.१२.००	--एन्टीसेरा र अन्य रक्त खण्डहरू
	३००२.१३.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, अमिश्रित, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१४.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, मिश्रित, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१५.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१९.००	--अन्य
३००२.२०.००	-मानव औषधिका भ्याक्सिनहरू	
३००२.३०.००	-पशु औषधि निमित्तका भ्याक्सिनहरू	

३०.०३	३००३.९०.१०	-अन्य: --परीक्षण किट्स(ड्याग्नोस्टिक किट्स)
	३००३.९०.९०	-- अन्य
		खुदा बिक्रीको लागि पोका (प्याकिङ्ग) नपारेको वा कुनै आकार नदिइएको वा मात्रा नतोकेको, उपचारात्मक वा प्रतिकारात्मक प्रयोजनको लागि दुई वा दुई भन्दा बढी वस्तु (घटकहरू) मिश्रित गरी बनेका औषधिहरू (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरूबाहेक) ।
	३००३.१०.००	-पेन्सिलिन अम्ल बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड स्ट्रक्चर), वा स्ट्रेप्टोमाइसिनहरू वा तिनका व्युत्पत्तिहरू सहितका पेन्सिलिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका
	३००३.२०.००	-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक्स) भएका -अन्य, हार्मोनहरू वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू भएका :
	३००३.३१.००	--इन्सुलिन भएका
	३००३.३९.००	--अन्य
		-अन्य, अल्कालाइड्स वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका:
	३००३.४१.००	--इफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४२.००	--सेउडोफेड्राइन (आइएनएन) वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४३.००	--नोरफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४९.००	--अन्य
	३००३.६०.००	-अन्य, यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएका मलेरियारोधी सक्रिय मुख्य घटकहरू भएका -अन्य:
३००३.९०.१०	--होमियोप्याथिक, विशुद्ध आयुर्वेदिक, यूनानी औषधिहरू	
३००३.९०.९०	--अन्य	

३०.०४		<p>खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा राखिएका (छालापार (ट्रान्सडर्मल) भेषजावधारण (एड्मिनिष्ट्रेशन) पद्धतिको रूपमा भएका समेत) उपचारात्मक (थेराप्यूटिक) वा प्रतिकारात्मक (प्रोफिल्याक्टिक) प्रयोगका मिश्रित वा अमिश्रित उत्पादनहरू भएका औषधहरू (मेडिकामेण्ट्स) (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरू बाहेक) ।</p> <p>३००४.१०.०० -पेन्सिलिन अम्लको बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड सहितका) पेन्सिलिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका, वा स्ट्रेप्टोमाइसिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू सहितका</p> <p>३००४.२०.०० -अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक) भएका</p> <p>-अन्य, हार्मोनहरू वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू भएका:</p> <p>३००४.३१.०० --इन्सूलिन भएका</p> <p>३००४.३२.०० --कोर्टिकोस्टेरायड हार्मोनहरू, तिनका व्युत्पत्तिहरू वा संरचनात्मक अनुषंगीहरू (स्ट्रुक्चरल एनालग्स) भएका</p> <p>३००४.३९.०० --अन्य</p> <p>-अन्य, अल्कालाइड वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका :</p> <p>३००४.४१.०० --इफेडाइन वा यसका लवणहरू भएका</p> <p>३००४.४२.०० --सेउडोइफेड्राइन (आइएनएन) वा यसका लवणहरू भएका</p> <p>३००४.४३.०० --नोरफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका</p> <p>३००४.४९.०० --अन्य</p> <p>३००४.५०.०० -अन्य, भिटामिनहरू वा शीर्षक २९.३६ का अन्य उत्पादनहरू भएका औषधिहरू</p> <p>३००४.६०.०० अन्य, यस भागको उपशीर्षक दृष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएका मलेरियारोधी सक्रिय मुख्य घटकहरू भएका</p> <p>-अन्य :</p>
-------	--	---

३०.०५	३००४.९०.१०	--होमियोप्याथिक, आयुर्वेदिक (शुद्ध), यूनानी औषधिहरू
	३००४.९०.४०	--बत्तीसा, द्राक्षासव, त्रिफला, कब्जहर र केशरी जीवन
	३००४.९०.९०	--अन्य
३०.०६		नरम कपासको अस्तर (वाडिङ), जाली (गज), पट्टी (वैण्डेज) र त्यस्तै सामानहरू (उदाहरणको लागि पट्टी (ड्रेसिङ), टासिने प्लाष्टरहरू, लेपहरू (पुल्टिस), औषधि तत्वले संसिक्त (इम्प्रिग्नेट) गरिएको वा बाहिरपट्टि लेप लगाएको (कोटेड) वा औषधि, चिरफार, दन्त्यचिकित्सा वा पशुचिकित्साको उद्देश्यको लागि खुद्रा विक्रीको पुलिन्दा वा आकारमा राखिएको ।
	३००५.१०.००	-टासिने पट्टी (ड्रेसिंग) र टासिने तह (लेयर) भएका अन्य वस्तुहरू
	३००५.९०.००	-अन्य
३०.०९		यस भागको दृष्टव्य मा उल्लेख भएका औषधि निर्माण (फार्मास्यूटिकल) का वस्तुहरू ।
	३००६.६०.००	-हारमोनहरू, शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू वा शुक्रकीट घातक (स्पर्मिसाइड्स) हरूमा आधारित रासायनिक गर्भ निरोधक (कण्ट्रासेप्टिभ) विरचनहरू (प्रिपरेसन्स)
	३७०१.१०.००	कागज, पेपरबोर्ड वा कपडा (बुनिएको) पदार्थहरू बाहेक जुनसुकै पदार्थ (म्याटेरियल) को समतल (चेप्टो वा फ्लयाट), प्रकाशग्राही (सेन्सिटाइज्ड) र नखोलिएको (अनुद्भासित वा अनएक्सपोज्ड) छायाचित्रण (फोटोग्राफिक) को प्लेट (पट्टिका वा चित्रपृष्ठ) र फिल्महरू; चेप्टो, प्रकाशग्राही, नखोलेको, प्याकमा भएको वा नभएको अविलम्ब छापिने फिल्म (इन्स्ट्यान्ट प्रिन्ट फिल्म) ।
		-एक्स-रे को लागि

३८.२४		<p>ढलाइघर (फाउण्ड्री) को लागि ढलाइको साँचोहरू (माउल्ड्स) वा आन्तरिक साँचोहरू(कोर्स) निमित्तका विरचित (प्रिपेयर्ड) योजक द्रव्य (बाइण्डर्स) अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका, रासायनिक वा समवर्गी उद्योगहरूका रासायनिक उत्पादनहरू तथा विरचनहरू (प्रिपरेसन्स) (प्राकृतिक उत्पादनका मिश्रण समावेश भएका त्यस्ता वस्तुहरू समेत) ।</p> <p>-अन्य:</p>
	३८२४.९९.००	--डाइलाइसीसमा प्रयोग हुने वाथ कन्सेन्ट्रेट (ठोस वा तरल)
४०.९४		<p>कडा रबर बाहेक, भल्कनाइज्ड रबरको, कडा रबरको फिटिङ भएको वा नभएको स्वास्थ्य (हाइजेनिक) वा फार्मोस्यूटिकल (औषधि) सम्बन्धी सामानहरू (टिट्स (दूधदानीको मुन्टो) समेत) ।</p> <p>-सिथ् कन्ट्रासेप्टिभ्स (आच्छद गर्भनिरोधक)</p>
६६.०२	४०९४.९०.००	<p>हिंड्ने वा टेक्ने लठ्ठी, बस्ने लठ्ठी, चाबुक वा कोरा (क्लिप्स), घोढचढीको कोरा (राइडिङ्ग कोर) र यस्तै सामानहरू ।</p> <p>-दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी</p>
८७.९९		<p>मोटरसाइकलहरू (मोपेड सहित) र साइड-कार भएका वा नभएका सहायक मोटर जडान गरेका साइकलहरू, साइड-कारहरू ।</p> <p>-सिलिण्डर क्षमता ५० सीसी नाघेको तर २५० सीसी ननाघेको रेसिप्रोकेटिङ्ग इण्टरनल कम्बसन पिप्टोन इञ्जिन:</p> <p>--अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने गरी बनाइएको स्कुटर</p>
८७.९३	८७९९.२०.९०	<p>प्रेरक यन्त्रयुक्त (मोटराइज्ड) वा अन्य किसिमले यन्त्रद्वारा (मेकानिकली) प्रणोदित (प्रोपेल्ड) भए वा नभएको, अशक्त व्यक्तिहरू का निमित्तका परिवहनहरू ।</p> <p>-यान्त्रिक धक्का दिने व्यवस्था नभएको</p>
	८७९३.९०.००	

८७.१४		शीर्षक ८७.११ देखि ८७.१३ सम्मको गाडीहरूको पार्टपूजाहरू र सहायक सामग्रीहरू ।
	८७४.२०.००	-अशक्त व्यक्तिहरू (डिसएबल्ड पर्सन) निमित्तका गाडीहरू (क्यारिजेज)
९०.२१		हाडजोर्नी (विकृतांग) उपचार सम्बन्धी उपकरणहरू, वैशाखी समेत, शल्यचिकित्सा सम्बन्धी पेटी र गद्दादार पेटीहरू (ट्रेस); काम्रो र अन्य हाड भाँचिएकोमा प्रयोग हुने उपकरणहरू; शरीरका कृत्रिम भागहरू, शरीरका असक्षमता वा दोषको क्षतिपूर्तिका लागि प्रयोग हुने, कान सुन्ने र यस्तै अन्य लगाउने, बोक्ने वा शरीरभित्र रोप्ने उपकरणहरू
	९०२१.५०.००	-मुटुको मांसपिण्डलाई जगाउनको लागि राखिने एक प्रकारको यन्त्र (पेसमेकर), पार्टपूजाहरू र सहायक सामग्रीहरू बाहेक
	९०२१.९०.००	-अन्य
९४.०३		अन्य फर्निचर र तिनका पार्टपूजाहरू ।
	९४०३.२०.००	-अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने धातुका वाकर र कमोड चियर
	९४०३.७०.००	-अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने प्लाष्टिकका वाकर र कमोड चियर

● **स्वास्थ्य सेवा ।**

- मानव रगत र मानव रक्तजन्य पदार्थहरू, रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले पैठारी गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला, ट्रान्सफ्युजन सेट, टेस्टिङ्ग किट्स, रिएजेन्ट तथा रक्त परीक्षण रिएजेन्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।
- मृगौला रोगको उपचारका लागि आवश्यक उपकरणहरू, दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने स्लेटस्टाइलस, ब्रेल नोटटेकर, ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, आवाज दिने थर्मा मिटर, ब्रेल टाइपराइटर, ब्रेल घडी, एवाकस, मेग्नीफाइङ्ग ग्लास, ब्रेल कम्पास, ब्रेल पुस्तक, ब्रेल इन्वोसर, ब्रेल स्टेनसिल मेथिन ।

- औषधि उद्योगको कच्चा पदार्थ: हार्मोनाइज्ड कोडको भाग २८ भित्र पर्ने औषधि उद्योग तथा आई.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग गर्ने धातुका लवणहरू, अक्साइडहरू र हाइड्रोअक्साइडहरूका अतिरिक्त भाग २९ अन्तर्गत पर्ने औषधिका कच्चा पदार्थ (औषधिको सक्रिय तत्व) तथा औषधि उद्योगले औषधि उत्पादनको लागि प्रयोग गर्ने तथा आई.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ र प्याकिंग मेटेरियल, औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधि उद्योग तथा अस्पतालको अनुसन्धान तथा विकासमा प्रयोग हुने शीर्षक ९०.१८ र ९०.२७ मा पर्ने उपकरणहरू र आँखा उपचारकालागि आवश्यक इन्ट्रा ओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र उपकरण, कच्चा पदार्थ र सहायक सामग्री ।
- औषधी व्यवस्था विभागको सिफारिशमा औषधीको रूपमा प्रयोग हुने स्लाइन उत्पादन गर्ने उद्योगले आयात गर्ने स्लाइनको प्याकिङ सामग्री उत्पादन गर्न प्रयोग हुने प्लाष्टिक दाना ।
- सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त र सामुदायिक अस्पतालले पैठारी गर्ने औषधिय एवं शल्यचिकित्सा सम्बन्धी यन्त्र उपकरण तथा औजारहरू र स्वास्थ्य सामग्री ।
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले पैठारी गर्ने मृगौला उपचारमा प्रयोग हुने उपशिर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने हेमोडायलाइसिस मेशिन, डायलाइसिस रिप्रोसेसर, डायलाइजर र यसको ट्यूवीङ्ग; उपशिर्षक ९४०२.९०.०० मा पर्ने डायलाइसिस बेड तथा कुर्सी; मुटुको रोग निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशिर्षक ९०१८.१२.०० मा पर्ने इकोकार्डियोग्राफ; उपशिर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने भिडीयोस्कोप, क्याथलियाव, हर्टलङ्ग मेशिन र डिफ्रिब्रिलेटर; क्यान्सर रोगको निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशिर्षक ९०२२.१२.०० मा पर्ने पोजिट्रोन इमिसन टोमोग्राफि (पेट) स्क्यान मेशिन, कम्प्यूटेड टोमोग्राफी (सी.टी.) स्क्यान मेशिन, मेमोग्राफी; उपशिर्षक ९०२२.२१.०० मा पर्ने ब्रेसिथेरापी र लिनियर एक्सिलरेटर; रोग निदानमा प्रयोग हुने उपशिर्षक ९०१८.१९.०० मा पर्ने फ्लोसाईटोमिटर, नेक्स्ट जेनेरेशन सिक्वेन्सर, प्रोटिन माइक्रोयरी प्लेटफर्म र मल्टीप्लेक्स रियल टाइम पि.सि.आर, हेमाटोलोजी एनालाइजर, ब्लड केमेष्ट्री एनालाइजर, क्लिनिकल केमेष्ट्री एनालाइजर र इम्युनोकेमेष्ट्री एनालाइजर; उपशिर्षक ९०१८.१३.०० मा पर्ने म्याग्नेटीक रिजोनेन्स इमेजिङ्ग (एम.आर.आई) मेशिन ।

समूह : ६ शिक्षा

(क) विद्यालय तथा विश्व विद्यालयमा हुने अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू ।

(ख) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएका संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने व्यवसायिक वा पेसागत तालिम वा पुनर्ताजगी तालिमहरू ।

(ग) विद्यालय तथा विश्व विद्यालयहरूले प्रदान गर्ने शिक्षण सेवा ।

(घ) शिक्षण संस्थाले सोही संस्थाको प्रयोजनको लागि स्वयंले सञ्चालन गरेका चमेना गृह (क्यान्टिन) र छात्रावास (होस्टेल) को कारोबार ।

समूह : ७ किताव अखवार र मुद्रित सामग्रीहरू

४८.०१	४८०१.००.००	रोलमा वा पातामा भएको अखवारी कागत (न्यूज प्रिन्ट) ।
४९.०१		एकोहोरो पाता भएको वा नभएको मुद्रित कितावहरू, विवरण पत्रिकाहरू (बोस्यूस, पर्चा वा पत्रिका (लिफ्लेट्स) र त्यस्तै मुद्रित वस्तुहरू ।
	४९०१.१०.००	-पट्याएको वा नपट्याएको, एकोहोरो पाता भएको -अन्य :
	४९०१.९१.००	--शब्दकोषहरू र विश्वकोषहरू र तिनका क्रमबद्ध भाग वा खण्डहरू (इन्स्टलमेन्टहरू)
	४९०१.९९.००	--अन्य
४९.०२		चित्र भएको वा नभएको वा विज्ञापनका सामग्री भएको वा नभएको समाचारपत्र, पत्र पत्रिका र आवधिक पत्र पत्रिकाहरू ।
	४९०२.१०.००	-कम्तीमा एक हप्तामा चारपटक प्रकाशित
	४९०२.९०.००	-अन्य
४९.०४	४९०४.००.००	गाता हालेको वा नहालेको, निदर्श चित्र भएको वा नभएको, हस्तलिखित वा छापेको संगीत किताव ।
४९.१०		जुनसुकै प्रकारको मुद्रित पात्रो (क्यालेण्डर) ।
	४९१०.००.१०	-परम्परागत पात्रो
	४९१०.००.९०	-अन्य

- अखवार र पत्रपत्रिकाको मुद्रण तथा प्रकाशन ।

समूह ८ : कलात्मक र कालीगढी सेवा

(क) चित्रकला, मूर्तिकला, वास्तुकला तथा यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरू र तत्सम्बन्धी सेवा ।

(ख) पुस्तकालय, संग्रहालय, कला संग्रहालय र चिडियाघर प्रवेश शुल्क ।

समूह ९ : यात्रुबाहक यातायात तथा ढुवानी सेवाहरू	
हवाई यात्रा, यान्त्रिक पुलबाट हुने सेवा, सार्वजनिक यात्रुबाहक यातायात (केबुलकार बाहेक), ढुवानी सेवा (आपूर्तिसँग सम्बन्धित ढुवानी बाहेक) तथा निर्यातको प्रयोजनका लागि भएको कार्गो सेवा ।	
समूह १० : व्यवसायिक वा पेशागत सेवा	
कलाकार, खेलाडी, लेखक, नमूनाकार, अनुवादक, दोभापेले संस्थागत वा व्यक्तिगत रूपमा प्रदान गर्ने पेशागत सेवा, विदेशमा जनशक्ति आपूर्ति गर्ने सेवा ।	
समूह : ११ अन्य वस्तु तथा सेवा	
अ) <u>मालवस्तुहरू:</u>	

		कच्चा (क्रुड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रुएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स); रद्दी तेलहरू (वेष्ट आयल्स)
२७.१० ४४.१५	२७१०.१९.७०	-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रुएण्ट्स) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरू बाहेक: --अन्य : ---जुट ब्याचिङ आयल तथा टेक्सटाइल आयल काठका, परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) का खोलहरू, बाक्सहरू, क्रेटहरू, ड्रमहरू र यस्तै परिवेष्टन सामग्रीहरू; काठका केबुल-ड्रमहरू; काठका प्यालेटहरू, बक्स-प्यालेटहरू र अन्य लोड बोर्डहरू (सामान चढाउने तख्ताहरू); काठका प्यालेट कलरहरू । -मौरीको घर र टि-चेष्ट
	४४१५.१०.००	

४९.०७		अङ्कित मूल्य (फेस भ्यालु) को मान्यता भएको (रिकोगनाइज्ड) वा हुने मुलुकभिन्न प्रचलनमा रहेका वा नयाँ प्रकाशन (इस्यू) का अप्रयुक्त (अनयूज्ड) हुलाक टिकट (पोस्टेज स्टैम्प) वा राजस्व टिकट (रिभेन्यू स्टैम्प) वा यस्तै किसिमका टिकटहरू (स्टैम्प्स); टिकटको छाप भएका कागज (लिफा); बैंक नोटहरू; र राहदानी ।
	४९०७.००.१०	-बैंक नोटहरू
	४९०७.००.९०	-अन्य
५१.०१		नफड्केको वा नकोरेको ऊन । -चिप्लो, कत्रेको-घोएको (फलीस-वास्ड) ऊन, समेत: --सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन --अन्य -चिप्लो हटाएको कार्वोनीकृत नगरेको: --सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन --अन्य -कार्वोनाइज्ड (कार्वोनीकृत)
	५१०१.११.००	--सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन
	५१०१.१९.००	--अन्य
	५१०१.२१.००	--सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन
	५१०१.२९.००	--अन्य
	५१०१.३०.००	-कार्वोनाइज्ड (कार्वोनीकृत)
५२.०५		खुद्रा बिक्रीको लागि नराखिएको ८५ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी कपासको तौल भएको कपासको धागो (सिउने धागो बाहेक) । -नकोरेको रेशाको एक्लो धागो: --७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा ननाघेको) । --७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा माथिको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको) --२३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.११.००	--७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा ननाघेको) ।
	५२०५.१२.००	--७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा माथिको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१३.००	--२३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)

५२०५.१४.००	--१९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.१५.००	--१२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको (८० मेट्रिक संख्या नाघेको) -कोरेको रेशाहरूको एक्लो धागो:
५२०५.२१.००	--७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२२.००	--७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (१४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२३.००	--२३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२४.००	--१९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२६.००	--१२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको
५२०५.२७.००	--१०६.३ डेसिटेक्स भन्दा कम तर ३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको
५२०५.२८.००	--३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी) नापको -नकोरेको रेशा बहुल (मिल्टपल) दोब्राएका (फोल्डेड) वा केबल्ड धागो :
५२०५.३१.००	--प्रतिएकल धागो ७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (प्रतिएकल धागोमा १ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३२.००	--प्रतिएकल धागो ७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)

५२०५.३३.००	--प्रतिएकल धागो २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा ४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)।
५२०५.३४.००	--प्रतिएकल धागो १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा ५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३५.००	--प्रतिएकल धागो १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको (प्रतिएकल धागोमा ८० मेट्रिक संख्या नाघेको) -कोरेको रेशाको बहुल (मल्टिपल) (दोब्राएको) वा केवल्ड धागो :
५२०५.४१.००	--प्रतिएकल धागोमा ७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (प्रतिएकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४२.००	--प्रतिएकल धागोमा ७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४३.००	--प्रतिएकल धागोमा २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा ४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४४.००	--प्रतिएकल धागोमा १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा ५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.४६.००	--प्रति एकल धागो नापमा १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)

	५२०५.४७.००	--प्रति एकल धागो नापमा १०६.३ डेसिटेक्स भन्दा कम तर ३.३३ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)
	५२०५.४८.००	--प्रति एकल धागो नापमा ३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी प्रति एकल धागो)
५२.०७		खुदा बिक्रीको लागि राखिएको कपासको धागो (सिउने धागो बाहेक) ।
	५२०७.१०.००	-तौलमा ५ प्रतिशत वा बढी कपास भएको
	५२०७.९०.००	-अन्य
५३.०६		फ्ल्याक्स धागो (सनको धागो) ।
	५३०६.१०.००	-एकल (सिङ्गल)
	५३०६.२०.००	-बहुल (दोब्याएको) वा केबुल्ड
५३.०७		सनपाटको धागो वा संकेत ५३.०३ का अन्य लचिलो रेशादार बोक्रा (बाष्ट) का कपडा बनाउने (वयनीय) धागो ।
	५३०७.१०.००	-एकल (सिङ्गल)
	५३०७.२०.००	-बहुल (दोब्याएको) वा केबुल्ड
५३.१०		सनपाट (जूट) का बुनिएका कपडाहरू वा शीर्षक. ५३.०३ का अन्य लचिलो रेशा भएका बोक्रा (बाष्ट) का रेशाहरूबाट बनेका कपडाहरू ।
	५३१०.१०.००	-अविरजित (अनब्लिचड)
	५३१०.९०.००	-अन्य
६२.११		ट्रयाक सुटहरू, स्कीसुटहरू र पौडिंदा लगाउने लुगाहरू, अन्य पोशाकहरू (लुगाफाटाहरू) ।
		-लोगने मान्छेको वा केटाहरूको अन्य लुगाफाटाहरू (गार्मेण्टस):
	६२११.३२.००	--सूतिको लुङ्गी र धोती
		-स्वास्तीमान्छेको वा केटीहरूको अन्य लुगाफाटाहरू (गार्मेण्टस):

७१.०१	६२११.४२.००	<p>--सूतिको साडी, लुङ्गी र धोती</p> <p>कारीगरी गरिएको वा नगरिएको, छुट्याएको वा नछुट्याएको तर नउनेको, अडेसा नलगाएको (माउण्टेड) वा नजडेको (सेट) रूपमा नभएको प्राकृतिक वा सम्बर्द्धित मोती; प्राकृतिक वा सम्बर्द्धित परिवहनको सुविधाका लागि अस्थायी रूपमा उनेको मोती ।</p>
७१.०२	७१०१.१०.०० ७१०१.२१.०० ७१०१.२२.००	<p>-प्राकृतिक मोतीहरू</p> <p>-सम्बर्द्धित मोतीहरू :</p> <p>--कारीगरी नगरिएको (अनवर्कड)</p> <p>--कारीगरी गरिएको (वर्कड)</p> <p>कारीगरी गरिएको वा नगरिएको, तर अडेसा लाग्ने गरी नबनाएको वा नजडेको रूपमा रहेको हीरा (डायमण्ड) ।</p>
७१.०३	७१०२.१०.०० ७१०२.२१.०० ७१०२.२९.०० ७१०२.३१.०० ७१०२.३९.००	<p>-नछानिएको</p> <p>-ओद्यौगिक :</p> <p>--कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको, फुटाएको वा आकार दिएको (ब्रुटेड)</p> <p>--अन्य</p> <p>-उद्योग बाहेक :</p> <p>--कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको, फुटाएको वा आकार दिएको (ब्रुटेड)</p> <p>--अन्य</p> <p>कारीगरी गरिएको वा नगरिएको वा छुट्याएको वा नछुट्याएको तर नउनेको, अडेसा नलगाएको वा नजडेको (सेट) रूपमा रहेको बहुमूल्य पत्थरहरू (हीराहरू बाहेक); परिवहनको सुविधाका लागि अस्थायी रूपमा उनेको, नछुट्याएको बहुमूल्य पत्थरहरू (हीराहरू बाहेक) र अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू ।</p> <p>७१०३.१०.०० -कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको वा खस्रो आकारको</p>

		-अरु केही बनाएको :
	७१०३.९९.००	--लालमणि (रुविज), नीलमणि (स्याकिर्य) र पन्ना (एमरल्ड)
७१.०५	७१०३.९९.००	--अन्य
	७१०५.१०.००	प्राकृतिक वा संश्लेषित बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरको धूलो ।
	७१०५.९०.००	-हिराको
	७१०५.९०.००	-अन्य
७१.०६		(२) बहुमूल्य धातुहरू र बहुमूल्य धातुले ढाकिएको धातु (मेटल्स क्ल्याड)
		अप्रभावित वा अर्ध निर्मित रूपमा वा धूलोको रूपमा चाँदी (सुन वा प्लाटिनममा चाँदीको जलप लगाईएको) ।
	७१०६.१०.००	-धूलो
		-अन्य :
	७१०६.९९.००	--अप्रभावित
७१.०८	७१०६.९२.००	--अर्ध निर्मित
		अप्रभावित वा अर्ध निर्मित रूपका वा धूलो रूपका सुन (प्लाटिनममा सुनको जलप लगाएको समेत) ।
		-मुद्रा बाहेकको :
	७१०८.११.००	--धूलो
	७१०८.१२.००	--अन्य प्रभावित रूपका
	७१०८.१३.००	--अन्य अर्धनिर्मित रूपका
	७१०८.२०.००	-मुद्रासम्बन्धी
७१.०९	७१०९.००.००	अर्धनिर्मित भन्दा बढी काम नगरेको सुनले ढाकिएका आधारभूत धातुहरू वा चाँदी ।
		(३) गरगहना, सुन वा चाँदीका सामान बनाउने बाँडाले तयार गरेका सामानहरू र अन्य सामानहरू

७१.१३		<p>बहुमूल्य धातुको वा बहुमूल्य धातुले ढाकिएको आधारभूत धातुको गरगहनाका सामानहरू र तिनका पार्टपूजाहरू ।</p> <p>-बहुमूल्य धातुको, बहुमूल्य धातुमा जलप लगाएको वा नलाएको वा ढाकिएको वा नढाकिएको :</p>
	७१३.११.००	--चाँदीको, अन्य बहुमूल्य धातुको जलप लगाएको वा नलगाएको, बहुमूल्य धातुले ढाकेको वा नढाकेको
	७१३.१९.००	--अन्य बहुमूल्य धातुको, अन्य बहुमूल्य धातुको जलप लगाएको वा नलगाएको वा बहुमूल्य धातुले ढाकेको वा नढाकेको
७१.१८	७१३.२०.००	-बहुमूल्य धातुले ढाकिएको अन्य आधारभूत धातुको मुद्रा ।
	७१८.१०.००	-अन्य
८४.०१		<p>न्यूक्लियर रियाक्टर; इन्धन तत्व (कार्ट्रिजेज), न्यूक्लियर रियाक्टरको लागि अविकिरणित (नन-इराडिएटेड); अणु छुट्याउने (आइसोटोपिक सेपरेसन) मेसिन र उपकरणहरू ।</p>
	८४०१.१०.००	-न्यूक्लियर रियाक्टर (नाभिकीय अभिक्रियक)
	८४०१.२०.००	-अणु छुट्याउने (आइसोटोपिक सेपरेसन) का मेसिन र औजारहरू, र तिनका पार्टपूजाहरू
	८४०१.३०.००	-इन्धन तत्व (कार्ट्रिजेज), ननइराडिएटेड (अविकिरणित)
८४.०२		<p>भाप (स्टिम) र अन्य वाफ उत्पादन गर्ने (भेपर जेनेरेटिङ्ग) व्वाइलरहरू (निम्न चापको भाप उत्पादन गर्न पनि सक्षम केन्द्रीय तापन (सेण्टल हिटिङ्ग) तातो पानीको वाष्पय (व्वायलर) वाहेक); अति तापित पानीका वाष्पित्र (व्वायलर) हरू ।</p> <p>-भाप (स्टिम) र अन्य वाफ (भेपर) उत्पादन गर्ने व्वायलर:</p>
	८४०२.११.००	--प्रतिघण्टामा ५ टन भन्दा बढी उत्पादन गर्ने जलनलिका वाष्पित्र (वाटर ट्यूब व्वायलर)
	८४०२.१२.००	--प्रतिघण्टामा ५ टन सम्म उत्पादन गर्ने जलनलिका वाष्पित्र (वाटर ट्यूब व्वायलर)

	८४०२.१९.००	--अन्य वाफ उत्पादन गर्ने व्यायलर, हाइब्रिड व्यायलर समेत
८४.०३	८४०२.२०.००	-अति तापित जल वाष्पित्र (वाटर व्यायलर) शीर्षक ८४.०२ बाहेकको सेन्ट्रल हिटिङ्ग व्यायलर (केन्द्रीय तापन वाष्पित्र) ।
८४.०४	८४०३.१०.००	-व्यायलर (वाष्पित्र) शीर्षक ८४.०२ वा ८४.०३ को व्यायलरसँग प्रयोग गरिने सहायक संयन्त्र (जस्तै, किफायती (इकोनोमाइजर), अतितापक, (सुपरहिटर्स) ध्वाँसोनाशक (सूट रिमुभर्स) ग्याँस हटाउने, (ग्याँस रिमुभर्स);भाप (स्टिम) वा अन्य वाफ शक्ति इकाइहरू (भेपर पावर यूनिट्स) का निमित्तका द्रवणित्र (कण्डेन्सर्स) ।
	८४०४.१०.००	-शीर्षक ८४.०२ वा ८४.०३ को व्यायलरका साथ प्रयोग हुने सहायक संयन्त्र (प्लाण्ट)
८४.०५	८४०४.२०.००	-भाप (स्टिम) वा अन्य वाफ (भेपर) का इकाई (पावर यूनिट) का लागि कन्डेन्सरहरू (द्रवणित्र) शोधित्र (प्यूरिफायर) सहित वा रहित उत्पादित गैस (प्रोड्यूसर गैस) वा भाप-अंगार गैस (वाटर गैस) का उत्पादकहरू (जेनेरेटर्स); शोधित्रसहित वा रहित एसिटाइलिन गैस उत्पादक र त्यस्तै जलीय प्रक्रियाका (वाटर प्रोसेस) गैस उत्पादकहरू (गैस जेनेरेटर्स) ।
	८४०५.१०.००	-शोधित्र (प्यूरिफायर) सहित वा रहित उत्पादित गैस (प्रोड्यूसर गैस) वा भाप-अंगार गैस (वाटर गैस) का उत्पादकहरू (जेनेरेटर्स); शोधित्रसहित वा रहित एसिटाइलिन गैस उत्पादक र त्यस्तै जलीय प्रक्रियाका (वाटर प्रोसेस) गैस उत्पादकहरू (गैस जेनेरेटर्स)
८४.०६		भाप टर्बाइन्स र अन्य वाफ टर्बाइन ।
	८४०६.१०.००	-जलपोत प्रणोदन (मेरीन प्रोपल्सन) का लागि जलचक्रहरू (टर्बाइन्स) -अन्य : जलचक्रहरू (टर्बाइन्स):
	८४०६.८१.००	--४० मेगावाट भन्दा बढी उत्पादन (आउटपुट) को

८४.०७	८४०६.८२.००	--४० मेगावाट मा नबढ्ने उत्पादन (आउटपुट) को स्पार्क-इग्निशन रेसिप्रोकेटिङ वा रोटरी इन्टरनल कम्बशन पिष्टोन इन्जिन ।
८४.०९	८४०७.१०.००	-हवाइजहाजका इन्जिन शीर्षक ८४.०७ वा ८४.०८ का इन्जिनहरूमा पूर्णतया वा मुख्यतया प्रयोगको लागि उपयुक्त पार्टपूजाहरू ।
८४.१०	८४०९.१०.००	-हवाइजहाजको इन्जिनको लागि हाइड्रोलिक (जलवाही) टर्बाइन, पानी पांग्रा (वाटर ट्विल) र तिनका रेगुलेटरहरू (नियामकहरू) । -जलवाही (वाटर) टर्बाइन र पानी पांग्राहरू (वाटर ह्वील):
	८४१०.११.००	--१,००० कि. वा. सम्म शक्तिका
	८४१०.१२.००	--१,००० कि. वा. भन्दा बढी तर, १०,००० कि. वा. सम्म शक्तिको
८४.१३	८४१०.१३.००	--१०,००० कि.वा. भन्दा बढी शक्तिको मापक यन्त्र जडेको वा नजडेको तरल पदार्थको पम्प, तरल पदार्थ माथि तान्ने साधन (एलिभेटर्स) । -अन्य सेन्ट्रिफ्युगल (अपकेन्द्री) पम्प : --खनिज इन्धन (ग्यासोलिन) वाट सञ्चालन हुने
	८४१३.७०.११	---२ देखि ८ हर्षपावर क्षमताका
८४.१६	८४१३.७०.९०	--ब्याट्रीबाट चल्ने पानी तान्ने पम्प (डि.सी. पम्प) तरल इन्धनको लागि, संपिष्ट (पल्भराइज्ड) ठोस इन्धनका लागि वा ग्याँसको लागि भट्टीको दाहक (फर्नेस बर्नर); आगोमा इन्धन भोक्ने यन्त्र (मेकानिकल स्टोकर), तिनका यान्त्रिक जाली (मेकानिकल ग्रेट्स) समेत, यान्त्रिक क्षार विसर्जक (मेकानिकल यास डिसचार्जर) र यस्तै उपकरणहरू ।
	८४१६.१०.००	-तरल इन्धनको लागि भट्टीका दाहक (फर्नेस बर्नर)
	८४१६.२०.००	-अन्य भट्टीका दाहकहरू (फर्नेस बर्नर्स), संयोजन दाहक (कम्बिनेशन बर्नर) समेत

८४.१७	८४१६.३०.००	<p>-आगोमा इन्धन भौकने यन्त्र, तिनका यान्त्रिक जालि (मेकानिकल ग्रेट) समेत, यान्त्रिक क्षार विसर्जक (मेकानिकल यास डिसचार्जर) र यस्तै उपकरणहरू</p> <p>औद्योगिक वा प्रयोगशालामा आगो बाल्ने भट्टी र चुल्हो, इन्सिनेरेटर (खरानी पार्ने: भष्मक) समेत, अविद्युतीय ।</p>
	८४१७.१०.००	<p>-धातु वा पाइराइट वा धाउ (ओर्स) पोल्ने, पगाल्ने वा अरु ताप उपचारको लागि प्रयोग हुने भट्टी वा चुल्हो</p>
	८४१७.२०.००	<p>-बेकरी ओभेन्स (चुल्हो), बिस्कट बनाउने चुल्हो समेत</p>
८४.१९	८४१७.८०.००	<p>-अन्य</p> <p>तताउने (हिटिङ्ग), पकाउने (कुकिङ्ग), पोल्ने (रोस्टिङ्ग), आसवन गर्ने (डिस्टिलिङ्ग), परिशोधन गर्ने (रेक्टिफाइङ्ग), रोगाणुरहित गर्ने (स्टेरिलाइजिङ्ग), पाश्चरीकरण गर्ने (पाश्चराइजिङ्ग), बफाउने (स्टिमिङ्ग), सुकाउने (ड्राइङ्ग), भापमा परिणत गर्ने इभ्यापोरेटिङ्ग, वाफबनाउने (भेपोराइजिङ्ग), द्रवित गर्ने (कण्डेन्सिङ्ग) वा चिस्याउने (कूलिङ्ग) जस्ता तापमान परिवर्तन (चेञ्ज अफ टेम्परेचर) संग संबद्ध प्रक्रियाद्वारा पदार्थहरूको उपचार निमित्तका, विद्युत्तापित भए वा नभएका भट्टीहरू (फर्नेसस्), चुल्हाहरू (ओभेन्स) तथा शीर्षक ५१ का अन्य उपकरणहरू बाहेक), यन्त्रावली (मेशिनरी), संयन्त्र (प्लान्ट) वा प्रयोगशालाका उपकरणहरू, घरायसी प्रयोजनमा प्रयोग हुने खालका यन्त्रावली वा संयन्त्र बाहेक; तात्क्षणिक वा सञ्चयन जल तापित्रहरू (इन्स्टान्टेनियस वा स्टोरेज वाटर हिटर्स), अविद्युतिक (नन-इलेक्ट्रिक) ।</p> <p>-औषधीय (मेडिकल), शल्यचिकित्सा सम्बन्धी (सर्जिकल) वा प्रयोगशाला सम्बन्धी (लेबोरेटरी) विसंक्रामकहरू (स्टेरिलाइजर्स)</p> <p>-शोषकहरू (सुकाउने: ड्रायर्स) :</p>
	८४१९.३१.००	<p>--कृषि उत्पादनको लागि</p>

	८४१९.३२.००	--काठ, पेपर पल्प, कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) को लागि
	८४१९.३९.००	--अन्य
	८४१९.४०.००	-आसवन वा परिशोधन संयन्त्रहरू (डिस्टिलिङ्ग वा रेक्टिफाइङ्ग प्लाण्ट)
	८४१९.५०.००	-ताप विनिमय इकाइहरू (हिट एक्सचेन्ज यूनिट्स)
	८४१९.६०.००	-वायु वा ग्याँस तरल पार्ने यन्त्रावली (मशिनरी फोर लिक्विफाइङ्ग एयर वा ग्याँस) -अन्य यन्त्रावली, संयन्त्र र उपकरण:
	८४१९.८१.००	--उष्णपेय (हट ड्रिङ्ग) बनाउन वा भोजन पकाउन वा तताउनको लागि
	८४१९.८९.००	--अन्य
८४.२०		धातुहरू वा काँचको लागि बाहेकका कालेण्डरण (क्यालेण्डरिङ्ग) वा वेल (रोलिङ्ग) यन्त्रहरू, र तिनको निमित्तका वेलनहरू (सिलिण्डर्स) ।
	८४२०.१०.००	-क्यालेण्डरण (क्यालेण्डरिङ्ग) वा अन्य वेलन यन्त्रहरू (रोलिङ्ग मशिनस)
८४.२१		अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रणशोषक (सेण्ट्रिफ्यूगल ड्रायर्स) समेत; तरल र ग्याँस निमित्तका निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) र उपकरणहरू (एपरेटस) । -अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रण शोषक (सेण्ट्रिफ्यूगल ड्रायर्स) समेत:
	८४२१.११.००	--क्रिम सेपारेटर्स (तर पृथक्कर: तर छुट्याउने)
	८४२१.१२.००	--लुगा सुकाउने (क्लोद्स-ड्रायर्स)
	८४२१.१९.००	--अन्य
		-तरल पदार्थको लागि निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्ग) का यन्त्रावली र उपकरणहरू (मशिनरी एण्ड एपरेटस):
	८४२१.२१.००	--पानी छान्न वा परिशोधन गर्नको लागि

८४.२२	८४२१.२२.००	--पानी बाहेकका अन्य पेय (विभरेज) छान्न वा परिशोधन गर्नको लागि -ग्याँसको लागि निस्पन्दन वा परिशोधन यन्त्रावली (मशिनरी) वा उपकरणहरू (एपरेटस):
	८४२१.३९.००	--अन्य थाल, थाली, तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरू (डिस वाशिङ्ग मशिन्स); बोटल वा अन्य आधानपात्र (कण्टेनरहरू) सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग) वा सुकाउने (ड्राइङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी); बोटलहरू, बट्टाहरू (क्यान्स) डिब्बाहरू (बौक्सेस), भोलाहरू (ब्याग्स) वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग), मुखबन्द गर्न वा सिलबन्दी गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्र (लेवल) लगाउन (लेबेलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली; बोटलहरू, जारहरू, नलिका (ट्यूब) हरू र यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरू संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्त का यन्त्रावली; अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) वा आवृत (र्यापिङ्ग) गर्ने यन्त्रावली (ताप-आकुंचन आवृन्तन यन्त्र (हिट सिङ्ग र्यापिङ्ग मशिनरी समेत); पेय पदार्थ (विभरेज) लाई बायुमिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली । -थाल,थाली तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरू (डिश वाशिङ्ग मशिन्स):
	८४२२.१९.००	--अन्य
	८४२२.२०.००	-बोटलहरू वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर) सफा गर्ने र सुकाउने निमित्तको यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४२२.३०.००	-बोटलहरू, बट्टाहरू (क्यान्स), डिब्बाहरू (बौक्सेज), भोलाहरू (ब्याग्स) वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग), मुखबन्द वा सिलबन्द गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्रण (लेबेलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली ; बोटलहरू, जारहरू, नलिकाहरू (ट्यूब्स) र त्यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरूलाई संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; पेय पदार्थ (विभरेजेज) लाई बायु मिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली

८४.२३	८४२२.४०.००	<p>-अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) वा आवृत्तन (न्यापिङ्ग) यन्त्रावली-ताप-आकुंचन आवृत्तन यन्त्रावली (हिट-सिङ्ग र्यापिङ्ग मशिनरी) समेत</p> <p>तौलने यन्त्रावली (वेइङ्ग मशिनरी) (५ सेण्टिग्राम (सीजी) वा त्यो भन्दा राम्रो सुग्राहिता (सेन्सिटिभिटी) भएका तराजुहरू (ब्यालेन्सेज) बाहेक), भार वा ढक (वेट) द्वारा सञ्चालित गणना (काउण्टिङ्ग) वा सत्यापन (चेकिङ्ग) गर्ने यन्त्रहरू; भारमापक यन्त्र (वेइङ्ग मशिन) का सबै किसिमका ढकहरू (वेट्स) ।</p> <p>-अन्य तौलने यन्त्रावली (वेइङ्ग मशिनरी) :</p>
८४.२६	८४२३.८९.००	<p>--अन्य</p> <p>पानी जहाजका उत्थंबहरु (सामान उठाउने यन्त्र: डेरिक्स); केनहरू, केबुल केन समेत; केन जडान भएका गतिशील (मोवाइल) उचाल्ने ढाँचाहरू (लिफ्टिङ्ग फ्रेम्स), स्ट्रयाडल क्यारियर्स र वर्क्स ट्रक्स (कामको लागि प्रयोग हुने ट्रकहरू) ।</p> <p>-ओभरहेड ट्राभेलिङ्ग केनहरू, ट्रान्सपोर्टर (परिवाहक) केनहरू, गैन्ट्री केनहरू, ब्रिजकेनहरू, गतिशील (मोवाइल) उचाल्ने ढाँचाहरू (लिफ्टिङ्ग फ्रेम्स) र स्ट्रैडल क्यारियर्स :</p>
	८४२६.११.००	<p>--स्थायी अवलम्ब (फिक्स्ड सपोर्ट) मा भएको ऊर्ध्वस्थ (ओभरहेड) भ्रमणशील (ट्राभेलिङ्ग) केनहरू</p>
	८४२६.१२.००	<p>--टायर माथि भएको गतिशील (मोवाइल) लिफ्टिङ्ग फ्रेमहरू र स्ट्रैडल क्यारियरहरू</p>
	८४२६.१९.००	<p>--अन्य</p>
	८४२६.२०.००	<p>-टावर केनहरू</p>
	८४२६.३०.००	<p>-पोर्टल वा पेडेस्टल जीव केनहरू</p> <p>-स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड), अन्य यन्त्रावली:</p>
	८४२६.४१.००	<p>--टायरमाथि भएको</p>
	८४२६.४९.००	<p>--अन्य</p> <p>-अन्य यन्त्रावली :</p>

८४.२८	८४२६.९९.००	--रोड भेहिकलमा जडान (माउण्ट) गर्न अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको
	८४२६.९९.००	--अन्य
		अन्य उचाल्ने (लिफ्टिङ्ग), व्यवस्था गर्ने (ह्याण्डलिङ्ग), भारी चढाउने (लोडिङ्ग) वा भारी ओह्याल्ने (अनलोडिङ्ग) यन्त्रावली (उदाहरणतः लिफ्टहरू, एस्केलेटरहरू, कनभेयरहरू, टेलिफेरिकहरू) ।
		-मालसामानहरू (गुड्स) वा पदार्थहरू (म्याटेरियल्स) का लागि अविरत कार्य गर्ने (कन्टिन्यूअस (एक्सन) एलिभेटरहरू र कन्भेयरहरू:
	८४२८.३९.००	--भूमिगत प्रयोग (अण्डरग्राउण्ड यूज) को लागि विशेष रूपले अभिकल्पना गरिएको (डिजाइण्ड)
	८४२८.३२.००	--अन्य, बाल्टिन किसिमका (बकेट टाइप)
	८४२८.३३.००	--अन्य, पट्टा किसिमका (बेल्ट टाइप)
	८४२८.३९.००	--अन्य
८४.२९	८४२८.४०.००	-चल सोपान (एक्सेलेटर्स) हरू र गतिशील (मुभिङ्ग) संचरण मार्ग (वाकवेज) हरू
	८४२८.६०.००	-टेलिफेरिक्स, चेरलिफ्टस, स्कि-ड्र्यागलाइन्स रज्जु रेगमार्ग (फुनिकुलर्स) को लागि कर्षण यन्त्र रचना (ट्र्याक्सन मेकानिज्म)
	८४२८.९०.००	-अन्य यन्त्रावली
		स्वयं प्रणोदित (सेल्फ-प्रोपेल्ड) बुल्डोजरहरू, एङ्गलडोजरहरू, ग्रेडरहरू, लेभलरहरू, स्क्वेपरहरू, यान्त्रिक शावेलहरू, एक्सक्या-भेटरहरू, शावेल लोडर्सहरू, ट्र्याम्पिङ्ग मशिन र सडक पेल्ने (रोड रोलर्स) हरू ।
		-बुल्डोजरहरू र एङ्गलडोजरहरू:
	८४२९.९९.००	--वाटो बनाउने (ट्र्याकलेइङ्ग)
	८४२९.९९.००	--अन्य
	८४२९.२०.००	-ग्रेडरहरू र लेभलरहरू (सम्याउने)
८४२९.३०.००	-स्क्वेपरहरू	

८४.३०	८४२९.४०.००	-ट्याम्पिङ्ग यन्त्रहरू र सडक पेल्ले रोलरहरू -यान्त्रिक शावेलहरू, एक्सक्याभेटर र शावेल लोडरहरू :
	८४२९.५१.००	--फ्रौण्ट-ईण्ड शावेल लोडरहरू
	८४२९.५२.००	--३६०° धूर्णमान अधिरचना (रिभोल्भिङ्ग सुपरस्ट्रक्चर) सहितका यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४२९.५९.००	--अन्य
		जमिन (अर्थ), धातुहरू (मिनरल्स) वा धाउहरू (ओर्स) को लागि स्थानान्तरण गर्ने वा हटाउने (मुभिङ्ग), वर्गीकरण गर्ने वा तल संतुलित गर्ने (ग्रेडिङ्ग), सभ्याउने (लेभेलिङ्ग), ताछ्ने (स्क्रैपिङ्ग), उत्खनन गर्ने (एक्सकेभेडिङ्ग), भर्ने (ट्याम्पिङ्ग) सुसंहत गर्ने (कम्प्याक्टिङ्ग), निष्कर्षण गर्ने (एक्सट्र्याक्टिङ्ग) वा प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) ।
	८४३०.१०.००	-खाँबो गाड्ने (पाइल ड्राइभर) र खाँबो उखेल्ने (पाइल एक्सट्र्याक्टर)
	८४३०.२०.००	-हिउँ जोत्ने (स्नो-प्लोज) र हिउँ-भाती (स्नो-ब्लोअर्स)
		-कोइला (कोल) वा चट्टान (रौक) काट्ने (कट्टर्स) र सुरुङ्ग खन्ने (टनेलिङ्ग) मशिनरी:
	८४३०.३१.००	--स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
	८४३०.३९.००	--अन्य
		-अन्य छिट्टण गर्ने (बोरिङ्ग) वा खन्ने (सिडिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी):
	८४३०.४१.००	--स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
	८४३०.४९.००	--अन्य
८४३०.५०.००	-अन्य यन्त्रावली, स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड) -अन्य यन्त्रावली, स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड) नभएको :	
८४३०.६१.००	--पुर्ने वा बन्द गर्ने (ट्याम्पिङ्ग) वा सुसंहत गर्ने (कम्प्याक्टिङ्ग) यन्त्रावली	

८४.३२	८४३०.६९.००	<p>--अन्य</p> <p>भूमि तयार गर्ने (स्वायल प्रिपरेसन) वा खेति गर्ने (कल्टिभेशन) निमित्तका कृषि (एग्रिकल्चर), उद्यान कृषि (हार्टिकल्चर) वा वानिकी (वनजङ्गल) (फोरेष्ट्री) सम्बन्धी यन्त्रावली (मशिनरी); शाद्वल भूमि (दूबो सहितको भूमि: लौन) वा खेलकूद (मैदान (स्पोर्ट्स (ग्राउण्ड) पेन्ले बेलनहरु (रोलर्स) ।</p>
	८४३२.९०.००	<p>-हलोहरु (प्लोज)</p> <p>-हयारोहरु, स्क्वारिफायर्स, कल्टिभेटरहरु, विड्स (भार निकाल्ने) र हो हरू :</p>
	८४३२.२९.००	--डिस्क हयारो
	८४३२.२९.००	--अन्य
	८४३२.३९.००	<p>-वीउ छर्ने (सिडर्स), विरुवा रोप्ने (प्लाण्टर्स) र प्रत्यारोपक (ट्रान्सप्लाण्टर्स) यन्त्रहरु:</p>
	८४३२.३९.००	<p>--जमिन खनजोत नगरी (नो-टील) सोभै वीउ छर्ने, विरुवा रोप्ने र विरुवा प्रत्यारोपण गर्ने यन्त्रहरु</p>
	८४३२.३९.००	--अन्य
	८४३२.४९.००	<p>-विष्टाजन्य-मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स) र मलखाद वितरकहरु (फर्टिलाइजर डिष्ट्रीब्युटर):</p>
	८४३२.४२.००	-- विष्टाजन्य-मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स)
	८४३२.४२.००	--मलखाद वितरकहरु (फर्टिलाइजर डिष्ट्रीब्युटर)
	८४३२.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.३३		<p>बाली काट्ने (हार्भेस्टिङ्ग) वा दाना छुट्याउने (दाई गर्ने) : थ्रेसिङ्ग यन्त्रावलीहरु (मशिनरी), पराल (स्ट्र) वा घाँस पराल (फोडर) बिटा पार्ने यन्त्र (बेलर्स); घाँस (ग्रास) वा सुकेको घाँस (हे) काट्ने (मोअर्स); शीर्षक ८४.३७ का यन्त्रावली (मशिनरी) बाहेकका फुलहरु (एग्स), फलहरु (फ्रुट्स) वा अन्य कृषि उत्पादनलाई सफा गर्ने (क्लनिङ्ग), छुट्याउने (सौटिङ्ग) वा वर्गीकरण गर्ने (ग्रेडिङ्ग) कामका यन्त्रहरु (मशिन्स) ।</p>

		-शाङ्गल भूमि (लौन), नगरोद्यान (पार्क) वा खेलकूदको मैदान (स्पोर्ट्स ग्राउण्ड) निमित्तका लावक यन्त्र (घाँस काट्ने: मोअर्स) :
	८४३३.११.००	--क्षैतिज समतल घुमेर काट्ने साधन भएको, शक्ति चालित (कटिङ्ग डिभाइस रोटेटिङ्ग इन होराइजेण्टल प्लेन, पावर्ड)
	८४३३.१९.००	--अन्य
	८४३३.२०.००	-अन्य घाँस काट्ने (मोअर्स), ट्रयाक्टरमा जडान गर्ने कटर बार्स समेत
	८४३३.३०.००	-अन्य घाँस तयार गर्ने (हेमेकिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४३३.४०.००	-पराल वा चारा (स्ट्र वा फोडर) बिटा बनाउने यन्त्र (बेलर्स), (पिकअप बेलर्स) -अन्य बाली काट्ने (हार्भेस्टिङ्ग) यन्त्रावली; दाईं गर्ने वा गेडा भार्ने (थ्रेसिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी):
	८४३३.५१.००	--हार्भेस्टर-थ्रेसरको संयोजन (कम्बाइन)
	८४३३.५२.००	--अन्य थ्रेसिङ्ग मशिनरी
	८४३३.५३.००	--जरा वा गानो (रुट वा ट्यूबर) को बाली संग्रह गर्ने (हार्भेस्टिङ्ग) यन्त्रहरू
	८४३३.५९.००	--अन्य
	८४३३.६०.००	-फुल वा अण्डाहरू (एग्स), फल (फ्रुट) वा अन्य कृषिजन्य उत्पादन सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग), छुट्याउने (सोर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गन (ग्रेडिङ्ग) यन्त्रहरू
८४.३४		दूध दुहुने यन्त्रहरू (मिल्किङ्ग मशिनस) र दुग्धशाला सम्बन्धी यन्त्रावली (डेरी मशिनरी) ।
	८४३४.१०.००	-दूध दुहुने यन्त्रहरू (मिल्किङ्ग मशिनस)
	८४३४.२०.००	-दुग्धशाला सम्बन्धी यन्त्रावली (डेरी मशिनरी)
८४.३५		दाखको आसव (वाइन), स्याउको आसव (साइडर), फलको रस (फ्रुट जूस) हरू वा यस्तै पेय पदार्थहरू (विभरेजेज) को उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयोग हुने संपीडक दाब यन्त्रहरू (प्रेसेस), दलित्र वा पेल्लेयन्त्र (क्रसर्स) र यस्तै यन्त्रावली ।

८४.३६	८४३५.१०.००	<p>-यन्त्रावली</p> <p>अन्य कृषि सम्बन्धी (एग्रिकल्चरल), उद्यान कृषि (हार्टिकल्चर) सम्बन्धी, वानिकी वा वनजङ्गल सम्बन्धी (फोरेष्ट्री),पंक्षीपालन (पोल्ट्री-किपिङ्ग) वा मौरी पालन (बी-किपिङ्ग) सम्बन्धी यन्त्रावली, यान्त्रिक (मेकानिकल) वा ताप (थर्मल) उपकरण (इक्विपमेण्ट) जडान भएको अंकुरण संयन्त्र (जर्मिनेशन प्लाण्ट) समेत; पंक्षीहरुको चल्ला काढ्ने र बच्चा हुर्काउने यन्त्रहरु (पोल्ट्री इन्क्यूवेटर्स र ब्रूडर्स) ।</p>
	८४३६.१०.००	<p>-जनावरहरुको घाँस चारा (एनिमल फिडिङ्ग स्टपस) तयार गर्ने यन्त्रावली</p>
	८४३६.२१.००	<p>-पंक्षीपालन यन्त्रावली; पंक्षीहरुको चल्ला काढ्ने बच्चा हुर्काउने यन्त्रहरु (पोल्ट्री इन्क्यूवेटर्स र ब्रूडर्स):</p>
	८४३६.२१.००	<p>--पोल्ट्री इन्क्यूवेटर्स र ब्रूडर्स</p>
	८४३६.८०.००	<p>--अन्य</p>
	८४३६.९१.००	<p>-अन्य यन्त्रावली</p> <p>-अङ्गहरु (पाटर्स):</p>
८४.३७	८४३७.१०.००	<p>--पंक्षीपालन (पोल्ट्री किपिङ्ग) यन्त्रावली वा पंक्षीहरुको चल्ला काढ्ने र बच्चा हुर्काउने (पोल्ट्री इन्क्यूवेटर्स र ब्रूडर्स) को</p> <p>बीज (सिड), दाना (ग्रेन) वा सुकेको दाल सम्बन्धी (लेगुमिनस) वनस्पतिहरु सफा गर्न,छुट्याउन वा छाँट्न (सौर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गर्न (ग्रेडिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरु; कृषि (क्षेत्र किसिमका (फार्म-टाइप मशिनरी) यन्त्रावली बाहेक, पेपण उद्योग (मिलिङ्ग इण्डस्ट्री) मा प्रयोग हुने वा अन्न (सेरियल्स) वा सुकेको दलहन वनस्पति (ड्राइड लेगुमिनस; भेजिटेबल) को काम निमित्तको यन्त्रावली ।</p>
	८४३७.१०.००	<p>-बीज (सिड) दाना (ग्रेन) वा सुकेको दलहन वनस्पति (ड्राइड लेगुमिनस भेजिटेबल्स) सफा गर्ने, छुट्याउने वा वर्गीकरण (ग्रेडिङ्ग) गर्ने यन्त्रहरु</p>
	८४३७.८०.००	<p>-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)</p>

८४.३८		<p>प्राणीजन्य (एनिमल) वा अवाष्पशील वनस्पति बोसो वा तेल (फिक्सड भेजिटेबल फ्याट वा आयल) को निष्कर्षण (एक्सट्रयाक्सन) वा तयार (प्रिपरेशन) गर्न निमित्तको यन्त्रावली बाहेक, खाद्य वा पेय (फुड वा ड्रिङ्क) को औद्योगिक निर्मित (प्रिपरेशन) वा उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) को लागि चाहिने, यस भागमा अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, यन्त्रावली (मशिनरी) ।</p>
	८४३८.१०.००	<p>-वेकरी मशिनरी (पाउरोटी जस्ता खाद्य परिकार सम्बन्धी यन्त्र) र म्याकरोनी, स्पार्गेटी वा यस्तै उत्पादनहरू निर्माण गर्न (म्यानुफ्याक्चर) का लागि चाहिने यन्त्रावली</p>
	८४३८.२०.००	<p>-मिठाइ (कन्फेक्सनरी), कोको वा चकलेट उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली</p>
	८४३८.३०.००	<p>-चिनी निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली</p>
	८४३८.४०.००	<p>-मदिरा उत्पादनका यन्त्रावली (बुअरी मशिनरी)</p>
	८४३८.५०.००	<p>-मासु (मिट) वा मासुको लागि पालिएका घरेलु पंक्षीको मासु (पौल्ट्री) तयार गर्न निमित्तका यन्त्रावली</p>
	८४३८.६०.००	<p>-फलहरू (फ्रूट्स), काष्ठफलहरू (नट्स) वा वनस्पतिहरू (भेजिटेबल्स) तयारी पार्न निमित्तका यन्त्रावली</p> <p>-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी) :</p>
	८४३८.८०.१०	<p>--टि-सर्टिङ्ग मेशिन, सि.टि.सि. मेशिन, चिया फरमेन्टिङ्ग मेशिन, टि-ड्रायर मेशिन, एल.टि.पी. मेशिन</p>
	८४३८.८०.९०	<p>--अन्य यन्त्रावली</p>
८४.३९	८४३९.१०.००	<p>रेशादार कोषमय पदार्थहरू (फाइब्रस सेल्यूलोजिक म्याटेरियल)को लेदो (पल्प) बनाउन निमित्तको वा कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) बनाउन वा परिष्करण (फिनिशिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली ।</p> <p>-रेशादार कोषमय पदार्थहरू (फाइब्रस सेल्यूलोजिक म्याटेरियल) को पल्प बनाउन निमित्तका यन्त्रावली</p>

	८४३९.२०.००	-कागज वा कागजगाता (पेपरबोर्ड) बनाउन निमित्तका यन्त्रावली
	८४३९.३०.००	-कागज वा कागजगाता परिष्कार (फिनिशिंग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली
८४.४०		पुस्तकको गाता बाँध्ने (बुक-बाइण्डिंग) यन्त्रावली (मशिनरी), पुस्तक सिउने यन्त्रहरू (बुक-सिउइङ्ग मशिनस्) समेत ।
८४.४१	८४४०.१०.००	-यन्त्रावली (मशिनरी)
		कागजको पल्प (पेपर पल्प), कागत वा कागतगाता तयार गर्न (मेकिङ्ग अप) निमित्तका अन्य यन्त्रावली, सबै किसिमका काट्ने यन्त्रहरू (कटिङ्ग मशिनस्) समेत ।
	८४४१.१०.००	-काट्ने यन्त्रहरू (कटिङ्ग मशिनस्)
	८४४१.२०.००	-थैला (ब्याग्स), बोरा (स्याक्स) वा खाम (एनभेलोप) बनाउने यन्त्रहरू
	८४४१.३०.००	-ढालेर बनाउने (मोल्डिङ्ग) बाहेकका, डिब्बा, बट्टा, बक्सा, कन्तुर, नली, पीपा (कार्टोन, बक्स, केस, ट्यूब, ड्रम) वा यस्तै आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू (मशिनस्)
	८४४१.४०.००	-कागतको पल्प (पेपर पल्प), कागत वा कागतगाता (पेपर वा पेपरबोर्ड) मा ढलान गरी सामान बनाउन (मोल्डिङ्ग आर्टिकल्स) निमित्तका यन्त्रहरू
८४.४२	८४४१.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
		पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) वा अन्य मुद्रण अवयवहरू तयार गर्न वा बनाउनका लागि चाहिने यन्त्रावली, औजार र उपकरणहरू (शीर्षक ८४.५६ देखि ८४.६५ सम्मका यन्त्र र औजारहरू बाहेक); पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) र अन्य मुद्रण अवयवहरू; मुद्रण प्रयोजनका लागि तयार पारिएका पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) र लिथोग्राफिक स्टोनहरू (उदाहरणको लागि समतल पारिएको (प्लेण्ड), कणिकाङ्कित (ग्रेण्ड) वा चम्काइएको (पोलिश्ड) ।

	<p>८४४२.३०.००</p>	<p>-यन्त्रावली, औजार (एपरेटस) र उपकरण (इक्विपमेण्ट)</p> <p>प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाइका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली; अन्य मुद्रण यन्त्रहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू, र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू, संयोजित भएका वा नभएका; तिनका अङ्गहरू र सहायक वस्तुहरू (पाटर्स एण्ड एसेसरिज) ।</p> <p>-प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाईका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली:</p>
८४.४३	<p>८४४३.११.००</p> <p>८४४३.१२.००</p> <p>८४४३.१३.००</p> <p>८४४३.१४.००</p> <p>८४४३.१५.००</p> <p>८४४३.१६.००</p> <p>८४४३.१७.००</p> <p>८४४३.१९.००</p>	<p>--अफसेट मुद्रण यन्त्रावली, रिल फेड</p> <p>--अफसेट मुद्रण यन्त्रावली, शीट फेड (कागतको ताउमा छाप्ने), कार्यालय प्रकारको (अफिस टाइप) (नदोबारिएको अवस्थामा एकापट्टि २२ से.मि.भन्दा बढी नभएको र अर्कोपट्टि ३६ से.मि. भन्दा बढी नभएको ताउ (सीट) हरू प्रयोग हुने)</p> <p>--अन्य अफसेट मुद्रण यन्त्रावली</p> <p>--लेटर प्रेस प्रिन्टिङ्ग मशिनरी, रिल फेड, फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग बाहेक</p> <p>--लेटर प्रेस प्रिन्टिङ्ग मशिनरी, रिल फेड बाहेक, फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्गबाहेक</p> <p>--फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग मशिनरी</p> <p>--उत्कीर्णन मुद्रण यन्त्रावली (ग्यावुअर प्रिन्टिङ्ग मशिनरी)</p> <p>--अन्य</p>
८४.४४	<p>८४४४.००.००</p>	<p>मानव निर्मित (म्यान-मेड) वयनीय पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) लाई निःश्रवण वा उत्सारण गर्ने (एक्स्ट्रुडिङ्ग), आहरण वा निकर्षण (ड्रइङ्ग) गर्ने, खस्रो बनावटको लागि प्रकृया गर्ने (टेक्सचरिङ्ग) वा काट्ने (कटिङ्ग) काम निमित्तका यन्त्रहरू ।</p>

<p>८४.४५</p>	<p>८४४५.११.०० ८४४५.१२.०० ८४४५.१३.०० ८४४५.१९.०० ८४४५.२०.०० ८४४५.३०.०० ८४४५.४०.०० ८४४५.९०.००</p>	<p>वयनीय रेशाहरू (टेक्सटाइल फाइवर्स) तयार पार्ने (प्रिपेयरिङ्ग) यन्त्रहरू; काल्ने (स्पिनिङ्ग), दोहोरो पार्ने (डबलिङ्ग) वा बटार्ने (ट्वीस्टिङ्ग) यन्त्रहरू र वयनीय धागो (टेक्सटाइल यार्न) उत्पादन गर्न निमित्तका अन्य यन्त्रावली; टेक्सटाइल रिलिङ्ग वा वाइण्डिङ्ग (वेफ्ट वाइण्डिङ्ग समेत) यन्त्रहरू र शीर्षक ८४.४६ वा ८४.४७ का यन्त्रहरूमा प्रयोग गर्न वयनीय धागो (टेक्सटाइल यार्न) तयार पार्ने काम निमित्तका यन्त्रहरू ।</p> <p>-वयनीय रेशा (टेक्सटाइल फाइवर्स) तयार गर्ने यन्त्रहरू :</p> <p>--काडिङ्ग मशिन्स --कौम्बिङ्ग मशिन्स (कोर्ने यन्त्र) --ड्रइङ्ग वा रोभिङ्ग मशिन्स --अन्य</p> <p>-वयनीय वस्तु काल्ने (टेक्सटाइल स्पिनिङ्ग) यन्त्रहरू -वयनीय वस्तु दोहोरो पार्ने (डबलिङ्ग) वा बटार्ने (ट्वीस्टिङ्ग) यन्त्रहरू -टेक्सटाइल वाइण्डिङ्ग (वेफ्ट-वाइण्डिङ्ग समेत) वा रिलिङ्ग मशिन्हरू -अन्य</p>
<p>८४.४६</p>	<p>८४४६.१०.०० ८४४६.२१.०० ८४४६.२९.०० ८४४६.३०.००</p>	<p>बुन्ने यन्त्रहरू (विभिङ्ग मशिन्स) (करघा: लूम्स) ।</p> <p>-३० से. मी. भन्दा कम चौडाइ भएको कपडा (प्याब्रिक्स) बुन्नको लागि -३० से.मी. भन्दा बढी चौडाइ भएको कपडा बुन्नको लागि, थुर्नी-किसिमको (शटल टाइप): --शक्तिचालित करघा (पावर लूम) --अन्य -३० से.मी. भन्दा बढी चौडाइ भएको कपडा बुन्नको लागि, थुर्नीहीन किसिमको (शटल लेस टाइप)</p>

<p>८४.४७</p>	<p>८४४७.११.००</p> <p>८४४७.१२.००</p> <p>८४४७.२०.००</p> <p>८४४७.९०.००</p>	<p>निटिड मशिन्स, स्टिच बौण्डिङ्ग मशिन्स र धातु वा रेशमको तार मिश्रित धागो (गिम्ड यार्न), टूल (सूक्ष्म रेशमी जाली), फिता (लेस), कारचोपी (इम्ब्राइडरी), शोभोपकरण (ट्रिमिङ्गस), रेशमी पट्ट (ब्रेड) वा जाली (नेट) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरु र गुच्छादार बनाउन (टफिटङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरु ।</p> <p>-सर्कुलर निटिड मशिन्स :</p> <p>--वेलन (सिलिण्डर) को व्यास (डायमिटर) १६५ मीमी भन्दा बढी नभएको</p> <p>--वेलन (सिलिण्डर) को व्यास (डायमिटर) १६५ मीमी भन्दा बढी भएको</p> <p>-फ्ल्याट निटिङ्ग मशिन्स; स्टिच बौण्डिङ्ग मशिन्स</p> <p>-अन्य</p>
<p>८४.४९</p>	<p>८४४९.००.००</p>	<p>टुक्रा (थान) (इन द पिस) वा आकृतिमा (इन शेप्स) भएका जमोठ (फेल्ड) वा ननउभेन्सको निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा परिष्करण (फिनिशिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी), फेल्ड ह्याट्स बनाउनको लागि चाहिने यन्त्रावली समेत; ह्याटहरु बनाउनको लागि ब्लौकहरु ।</p>

<p>८४.५१</p>	<p>८४५१.२९.०० ८४५१.३०.०० ८४५१.४०.०० ८४५१.५०.०० ८४५१.८०.००</p>	<p>वयनीय (टेक्सटाइल) धागोहरू (यान्स), कपडाहरू (फ्याब्रिक्स) वा कपडा पदार्थका तयारी सामानहरू (मेड अप टेक्सटाइल आर्टिकल्स) धुन (वाशिङ्ग), सफा गर्न (क्लिनिङ्ग), निचोर्न (रिङ्गिङ्ग), सुकाउने (ड्राइङ्ग), इस्तरी गर्ने (आइरनिङ्ग), प्रेसिङ्ग (फ्यूजिङ्ग प्रेसहरू समेत) गर्न अविरंजित गर्न (ब्लिचिङ्ग), रंजित गर्न (डाइङ्ग), परिष्करण गर्न (डेसिङ्ग) फिनिशिङ्ग, लेपन गर्न (कोटिङ्ग) वा संसिक्त गर्न (इम्प्रग्नेटिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली मशिनरी) (शीर्षक ८४.५० का यन्त्रहरू बाहेक) र लिनोलियम जस्ता कृत्रिम आच्छादन (फ्लोर कभरिङ्गस) हरूको निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयुक्त तलवस्त्र (बेस फ्याब्रिक) वा अन्य आधार (सपोर्ट) मा लेदो (पेस्ट) को लेप गर्न निमित्तका यन्त्रहरू; तान्त्व (टेक्सटाइल) कपडाहरू (फ्याब्रिक) रिलमा बेर्ने (रिलिङ्ग) रिलबाट फुकाउने (अनरिलिङ्ग), पट्ट्याउने (फोल्डिङ्ग), काट्ने (कटिङ्ग) वा छिद्रदार बुट्टा पार्ने (पिडकिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।</p> <p>-सुकाउने (शोषक) यन्त्रहरू :</p> <p>--अन्य</p> <p>-इस्तरी गर्ने यन्त्र र प्रेसहरू (फ्यूजिङ्ग प्रेसहरू समेत)</p> <p>-धुने (वाशिङ्ग), विरंजित गर्ने (ब्लिचिङ्ग) वा रंजित गर्ने (डाइङ्ग) यन्त्रहरू</p> <p>-कपडालाई रिलमा बेर्ने (रिलिङ्ग), रिलबाट फुकाउने (अनरिलिङ्ग), पट्ट्याउने (फोल्डिङ्ग), काट्ने (कटिङ्ग) वा छिद्रदार बुट्टा पार्ने (पिडकिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू</p> <p>-अन्य यन्त्रावली</p>
<p>८४.५२</p>	<p>८४५२.२९.००</p>	<p>सिउने कल (सीउइङ्ग मशीन), शीर्षक ८४.४० को पुस्तक सिउने (बुकसीउइङ्ग) कल (मशीन) बाहेक सिउने कलको लागि विशेष रूपले अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर, आधारहरू (बेसेस) र ढकनी (कभर्स) हरू; सिउने कलको सियो (सीउइङ्ग मशिन निडल्स) हरू ।</p> <p>-अन्य सिउने कलहरू:</p> <p>--स्वचालित इकाईहरू (अटोमेटिक यूनिट्स)</p>

८४.५३	८४५३.२९.००	<p>--अन्य</p> <p>काँचो छाला (हाइड्रस, स्किन्स) वा पाको छाला (लेदर) तयार गर्ने (प्रिपेयरिङ्ग), प्रशोधन गर्ने (ट्र्यानिङ्ग) वा सोको काम गर्ने (वर्किङ्ग) वा काँचो छाला (हाइड्रस, स्किन्स) वा पाको छाला (लेदर) का पाउपोश वा अन्य वस्तुहरू बनाउने वा मर्मत गर्ने यन्त्रावली (मशिनरी), सिउने कल बाहेक ।</p>
८४.५४	८४५३.९०.००	<p>-काँचो छाला (हाइड्रस, स्किन्स) वा पाको वा परिष्कृत छाला (लेदर) तयार गर्न (प्रिपेयरिङ्ग), प्रशोधन गर्न (ट्र्यानिङ्ग) वा सोको काम गर्न निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी)</p>
८४.५५	८४५३.२०.००	<p>-पाउपोश बनाउन वा मर्मत गर्न निमित्तका यन्त्रावली</p>
	८४५३.८०.००	<p>-अन्य यन्त्रावली</p>
	८४५४.९०.००	<p>धातुकर्म (मेटालर्जी) मा वा धातुको ढलाई कारखाना (फाउण्ड्री) हरूमा प्रयोग हुने खालका, संपरिवर्तकहरू (कन्भर्टर्स), डाडूहरू (ल्याडल्स), धातुका सिल्ली वा ईटहरू (इनगौट) बनाउने सांचाहरू (मौल्ड्स) र ढलाई गर्ने (कास्टिङ्ग) यन्त्रहरू (मशिनस) ।</p>
	८४५४.२०.००	<p>-संपरिवर्तकहरू (कन्भर्टर्स)</p>
	८४५४.३०.००	<p>-धातुका सिल्ली वा ईट बनाउने सांचाहरू (इनगौट मोल्ड्स)</p>
	८४५४.३०.००	<p>-धातुका ढलाई गर्ने यन्त्रहरू (कास्टिङ्ग मशिनस)</p>
	८४५५.९०.००	<p>धातु बेलन गर्ने (मेटलरोलिङ्ग) कारखानाहरू (मिल्स) र तिनका लागि चाहिने बेलनहरू (रोल्स) ।</p>
	८४५५.२९.००	<p>-नल कारखाना (ट्र्यूव मिल्स) हरू</p>
	८४५५.२२.००	<p>-अन्य बेलन गर्ने कारखानाहरू (रोलिङ्ग मिल्स):</p>
	८४५५.३०.००	<p>--ताप (हौट) वा ताप र शीतको संयोजन (कम्बिनेशन हौट एण्ड कोल्ड)</p>
	८४५५.३०.००	<p>-शीत (कोल्ड)</p>
	८४५५.३०.००	<p>-बेलन कारखाना (रोलिङ्ग मिल) को बेलनहरू (रोल्स)</p>

<p>८४.५६</p>	<p>८४५६.११.०० ८४५६.१२.०० ८४५६.२०.०० ८४५६.३०.०० ८४५६.४०.०० ८४५६.५०.०० ८४५६.९०.००</p>	<p>पदार्थको अपसारण (रिमुभल) द्वारा, लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण (विम) द्वारा, अल्ट्रासोनिक, एलेक्ट्रोडिस्चार्ज, विद्युत्-रसायन (एलेक्ट्रो-केमिकल), एलेक्ट्रोन किरण (विम), आयोनिक-विम वा प्लाज्मा आर्क प्रकृयाहरूद्वारा कुनै पनि पदार्थको काम गर्ने यन्त्रऔजारहरू (मशीन टुल्स); वाटर-जेट कटिङ मेशिन ।</p> <p>-लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित</p> <p>--लेजरद्वारा सञ्चालित</p> <p>--अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित</p> <p>-अल्ट्रासोनिक प्रकृयाद्वारा सञ्चालित</p> <p>-इलेक्ट्रो -डिस्चार्ज प्रकृयाद्वारा सञ्चालित</p> <p>-प्लाज्मा आर्क प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित</p> <p>-वाटर-जेट कटिङ्ग मेशिनहरू</p> <p>-अन्य</p>
<p>८४.५७</p>	<p>८४५७.१०.०० ८४५७.२०.०० ८४५७.३०.००</p>	<p>धातुमा काम गर्ने मशिनिङ्ग सेण्टरहरू, यूनित कन्स्ट्रक्सन मशिनहरू (सिङ्गल स्टेशन) र मल्टिस्टेशन ट्रान्सफर मशिनहरू ।</p> <p>-मशिनिङ्ग सेण्टरहरू</p> <p>-यूनित कन्स्ट्रक्सन यन्त्रहरू (सिंगल स्टेशन)</p> <p>-मल्टीस्टेशन ट्रान्सफर यन्त्रहरू</p>
<p>८४.५८</p>	<p>८४५८.११.०० ८४५८.१९.०० ८४५८.९१.००</p>	<p>धातु (मेटल) मा भएका फोहर मैला र दागहरू हटाउन (रिमुभिङ्ग मेटल) निमित्तका लेथहरू (टर्निङ्ग सेण्टर्स समेत) ।</p> <p>-समतल(होराइजेण्टल) लेथहरू:</p> <p>--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)</p> <p>--अन्य</p> <p>-अन्य लेथहरू:</p> <p>--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)</p>

८४.५९	८४५८.९९.००	--अन्य शीर्षक ८४.५८ को लेथहरू (खराद) (टर्निङ्ग सेण्टर लगायत) बाहेक, धातुको दागहरू सफा गरी उजिल्याएर छेड्ने (ड्रिलिङ्ग), प्वाल पार्ने बोरिङ्ग), चम्काउने (मिलिङ्ग) पेंच वा घाट बनाउने (थ्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग) कार्य निमित्तका यान्त्रिक औजारहरू (मशिन-टुल्स) (वे-टाइप यूनिट हेड मशिन समेत) ।
	८४५९.१०.००	-वे -टाइप यूनिट हेडयन्त्र (मशीन) -अन्य छेदक यन्त्रहरू (ड्रिलिङ्ग मशिन्स):
	८४५९.२१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल)
	८४५९.२९.००	--अन्य -अन्य छेड्ने चम्काउने (बोरिङ्ग-मिलिङ्ग) यन्त्रहरू :
	८४५९.३१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल)
	८४५९.३९.००	--अन्य -अन्य प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग) यन्त्रहरू (मशिन) :
	८४५९.४१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल)
	८४५९.४९.००	--अन्य -नि-टाइप, मिलिङ्ग मशिनहरू :
	८४५९.५१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल)
	८४५९.५९.००	--अन्य -अन्य मिलिङ्ग मशिनहरू:
	८४५९.६१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल)
	८४५९.६९.००	--अन्य
	८४५९.७०.००	-भाले पोथी पेंच काट्ने वा घाट बनाउने अन्य यन्त्रहरू (थ्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग मशिन्स)

८४.६५		काठ (उड), कर्क, हाड (बोन), कडा रबर, कडा प्लास्टिक वा यस्तै कडा पदार्थको काम गर्न निमित्तका यान्त्रिक औजारहरू मशिन-टुल्स) (किला ठोक्ने (नेलिङ्ग), मसिनो तारको सिलाइ (स्टेपलिङ्ग), सरेसले टास्ने (ग्लूइङ्ग) वा अन्य किसिमबाट संयोजन गर्ने (अदरवाइज एसेम्बलिङ्ग) कामका यन्त्रहरू समेत) । -अन्य :
	८४६५.९२.००	--रण्डा गर्ने वा समतल गर्ने (प्लेनिङ्ग), मिलिङ्ग वा मोल्डिङ्ग (कटिङ्ग गरेर) मशीनहरू
८४.७०	८४७०.९०.००	-क्यास मेशिन
८४.७४		ठोस (चूर्ण (पाउडर) वा लेदो (पेष्ट) समेत) रुपमा (भएका) माटो (अर्थ), पत्थर (स्टोन, धाउहरू ओर्स) वा अन्य धात्विक तत्वहरू (मिनरल सक्स्टान्सेज) लाई छुट्याउने (सोर्टिङ्ग), छान्ने (स्क्रिनिङ्ग), अलग गर्ने (सेपरेटिङ्ग), धुने (वाशिङ्ग), पेल्ले (कृशिङ्ग), पिंछ्ने (ग्राइण्डिङ्ग), मिसाउने (मिक्सिङ्ग) वा मुछ्ने (निडिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली; चूर्ण वा लेदो (पाउडर वा पेस्ट) रुपमा (भएको) ठोस खनिज इन्धनहरू (सोलिड मिनरल फ्यूलस), चिनियाँ माटाको लेदो (सेरामिक पेष्ट), कडा नभैसकेको सिमेण्ट (अनहार्डेण्ड सिमेण्ट), प्लाष्टर पदार्थहरू (प्लाष्टरिङ्ग म्याटेरियल्स), वा अन्य खनिज उत्पादनहरूलाई एकत्रित गर्न (एग्लोमेरेटिङ्ग), आकार दिन (शेपिङ्ग) वा ढलान गर्न (मौल्डिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावलीहरू; बालुवा (स्याण्ड) को ढलान गर्ने सांचोहरू (फाउण्ड्री मोल्ड्स) बनाउने यन्त्रहरू ।
	८४७४.१०.००	-सोर्टिङ्ग, स्क्रिनिङ्ग, सेपरेटिङ्ग वा वाशिङ्ग मशिनहरू
	८४७४.२०.००	-कृशिङ्ग वा ग्राइण्डिङ्ग मशिनहरू -मिक्सिङ्ग वा निडिङ्ग मशिनहरू:
	८४७४.३१.००	--कंक्रीट वा मोटार मिक्सरहरू
	८४७४.३२.००	--विटुमिनसाथ खनिज तत्वहरू मिश्रण गर्ने यन्त्रहरू
	८४७४.३९.००	--अन्य
	८४७४.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)

<p>८४.७५</p>	<p>८४७५.१०.००</p> <p>८४७५.२१.००</p> <p>८४७५.२९.००</p> <p>८४७५.९०.००</p>	<p>वैद्युतिक (इलेक्ट्रिक) वा इलेक्ट्रोनिक दीपिका (ल्याम्प), नलिका (ट्यूब) वा भाल्भ वा दीप्तिकंद (फ्ल्यास बल्ब: चिम) हरूलाई काँचको खोल (ग्लास इनभेलप) भित्र जडान (एसेम्ब्लिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू; काँच वा काँचका सामान निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा तापकार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।</p> <p>-इलेक्ट्रिक वा इलेक्ट्रोनिक ल्याम्पहरू, ट्यूबहरू वा भाल्भहरू वा फ्ल्याशबल्बहरूलाई काँचको खोल (ग्लास इनभेलप्स) हरू भित्र जडान (एसेम्बलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू</p> <p>-काँच वा काँचका सामान (ग्लास वा ग्लासवेयर) निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा ताप कार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू:</p> <p>--चक्षुस -तन्तु वा काँचका तन्तु (ओप्टिकल फाइवर्स) र त्यसको पूर्वरूप (प्रिफौर्म) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू</p> <p>--अन्य</p> <p>-अन्य</p>
<p>८४.७७</p>	<p>८४७७.१०.००</p> <p>८४७७.२०.००</p> <p>८४७७.३०.००</p> <p>८४७७.४०.००</p>	<p>यस भागका अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, रबर वा प्लाष्टिकको काम गर्न (वर्किङ्ग) निमित्तका वा यी पदार्थहरूका उत्पादनहरू (प्रोडक्ट्स) को निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी) ।</p> <p>-इन्जेक्सन-मौलिडिङ्ग मशिनहरू</p> <p>-एक्सटुडर्स</p> <p>-ब्लो -मौलिडिङ्ग मशिनहरू</p> <p>-भ्याकुअम मौलिडिङ्ग मशिनहरू र अन्य थर्मोफोर्मिङ्ग मशिनहरू</p> <p>-ढलान गर्न (मौलिडिङ्ग) निमित्तका वा अन्य ढंगबाट बनाउने(अदरवाइज फोर्मिङ्ग) अन्य यन्त्रावली:</p>

८४.७८	८४७७.५१.००	--हावादारी (न्यूम्याटिक) टायरहरू ढलान गर्न (मोलिडङ्ग) वा पुनः तला (पैतला) हाल्न (रिट्रिडिङ्ग) वा भित्री ट्यूवहरू ढलान गर्न वा अन्य ढंगबाट बनाउन (अदरवाइज फोर्मिङ्ग) को लागि
	८४७७.५९.००	--अन्य
	८४७७.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी) सूर्ती वा तमाखु तयार गर्न वा बनाउन (प्रिपयरिङ्ग वा मेकिङ्गअप) निमित्तको यन्त्रावली (मशिनरी), यस भागमा अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका ।
८४.७९	८४७८.१०.००	-यन्त्रावली (मशिनरी) यस भागको अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, व्यक्तिगत कार्य (इन्डिभिजुअल फङ्गसन्स) भएका यन्त्रहरू र यान्त्रिक साधित्रहरू (मेकानिकल अप्लायन्सेस) ।
	८४७९.१०.००	-सार्वजनिक निर्माण (पब्लिक वर्क्स), भवन निर्माण (बिल्डिङ्ग) वा यस्तै कार्य निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.२०.००	-प्राणीको वा अवाष्पशील (फिक्सड) वानस्पतिक बोसो वा तेल तयार गर्ने (प्रिपेरेशन) वा निष्कर्षण (एक्सट्राक्सन) निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.३०.००	-काठ (उड) वा अन्य काष्ठीय (लिग्नियस) पदार्थहरूका पार्टिकल बोर्ड वा फाइबर बिल्डिङ्ग बोर्ड निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका प्रेस (दावक यन्त्र) हरू र काठ वा कर्कको उपचार निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.४०.००	-डोरी रस्सा बनाउने (रोप वा केवल-मेकिङ्ग) यन्त्रहरू तार बनाउने यन्त्र -अन्य यन्त्रहरू र यान्त्रिक उपकरणहरू :
	८४७९.८१.००	--धातुको उपचार (ट्रिटिङ्ग) को लागि, तारको कुण्डली बेनेँ वैद्युतिक यन्त्र (इलेक्ट्रिक वायर क्वाइल-वाइण्डर्स) समेत
	८४७९.८२.००	--मिक्सिङ्ग, निडिङ्ग, कृशिङ्ग, ग्राइण्डिङ्ग, स्क््रीनिङ्ग, सिफ्टिङ्ग, होमोजेनाइजिङ्ग, इमल्सिफाइङ्ग वा स्टरिङ्ग मशिनहरू

८४.८०		--अन्य :
	८४७९.८९.१०	---सावुन उद्योगको मेशिनरी
	८४७९.८९.१०	---सिमेन्स सिलिड फिलिड मेशिन
		धातु ढलाइशाला (फाउण्ड्री) को लागि ढलाइका बक्साहरु (मोल्डिङ्ग बौक्सेस); मोल्ड बेसहरु; ढलाइ नमूनाहरु (मौल्डिङ्ग प्याटर्न्स); धातु, मेटल कारवाइड, काँच, खनिज पदार्थहरु, रबर वा प्लाष्टिक ढाले साँचोहरु (मोल्ड्स) (धातुको सिलिका (इनगौट) ढाले साँचो बाहेक) ।
	८४८०.१०.००	-मेटल फाउण्ड्रीको लागि मोल्डिङ्ग बक्सहरु
	८४८०.२०.००	-मोल्डबेसहरु
	८४८०.३०.००	-मोल्डिङ्ग प्याटर्न्स
		-धातु वा धातुको कार्वाइडका निमित्तका साँचो (मोल्ड) हरू:
	८४८०.४१.००	--अन्तःक्षेप (इन्जेक्सन) वा संपीडन (कम्प्रेसन) किसिम (टाइप) को
	८४८०.४९.००	--अन्य
८४८०.५०.००	-काँच निमित्तको ढाले साँचो (मोल्ड्स)	
८४८०.६०.००	-खनिज पदार्थहरु निमित्तको ढलाइको साँचो (मोल्ड्स)	
	-रबर वा प्लाष्टिक निमित्तको ढलाइको साँचो (मोल्ड्स):	
८४८०.७१.००	--इन्जेक्सन वा कम्प्रेसन टाइप्स	
८४८०.७९.००	--अन्य	
८७.०२		डाइभर समेत १० वा सो भन्दा बढी यात्रुहरु बोक्ने मोटर गाडीहरु ।
		-कम्प्रेसन-इग्निशन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) मात्र भएको :
	८७०२.१०.४०	--एम्बुलेन्स र शव वाहन

८७.०३	८४०२.२०.४०	-कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुबै भएको :
		--एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-स्पार्क-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिङ्ग पिप्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुबै भएको :
	८७०२.३०.४०	--एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-धक्का दिने विद्युतीय मोटर मात्र भएको :
	८७०२.४०.४०	--एम्बुलेन्स र शव वाहन
		-अन्य :
	८७०२.९०.४०	--एम्बुलेन्स र शव वाहन
		मूलतः मानिसको यातायातको लागि बनेका मोटर कारहरू र अन्य मोटर गाडीहरू (शीर्षक ८७.०२ बाहेकका), स्टेसन वागेन र रेसीड कार समेत ।
		-अन्य गाडीहरू, स्पार्क-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन रेसीप्रोकेटिङ पिप्टोन इन्जिन मात्र भएको :
	--सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. ननाघेको:	
८७०३.२१.९०	---एम्बुलेन्स र शव वाहन	
८७०३.२२.००	--सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. नाघेको तर १,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन	
८७०३.२३.००	--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर ३,००० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन	
८७०३.२४.००	--सिलिण्डर क्षमता ३,००० सी.सी. नाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन	
	-कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) भएका अन्य गाडीहरू :	
८७०३.३१.००	--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन	

	८७०३.३२.००	--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.३३.००	--सिलिण्डर क्षमता २,५०० सी.सी. नाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन -अन्य गाडीहरू, धक्का दिने विद्युतीय मोटर मात्र भएको:
८७.०५	८७०३.८०.१०	--टेम्पो । मूलतः व्यक्ति वा वस्तुहरूको यातायातका लागि बनाइएका बाहेकका खास उद्देश्यका मोटर गाडीहरू (जस्तै अवरोध गर्ने लहरी (ब्रेक डाउन लरी), क्रेन लहरीहरू, दमकलहरू (फायर फाइटिङ्ग भेइकल), कंक्रीट मिश्रण लहरी, सडक बढाउने कामका लहरीहरू, स्प्रेइड लहरीहरू, घुम्ती, वर्क सप, घुम्ती रेडियोलोजिकल इकाईहरू ।
	८७०५.३०.००	-दमकलहरू (फायर फाइटिङ्ग भेइकल)
८७.०६	८७.०१	देखि ८७.०५ सम्मको मोटर गाडीका लागि इन्जिनसंग जोडिएका चेसिस ।
	८७०६.००.५०	-विद्युतीय मोटरबाट चल्ने टेम्पोको चेसिस
८८.०२		अन्य वायुयान (एयरक्राफ्ट) (उदाहरणको लागि, हेलिकोप्टरहरू, हवाइजहाज (एरोप्लेन) हरू); अन्तरिक्षयान (स्पेसक्राफ्ट) (उपग्रह)(स्याटेलबाइट) समेत र ग्रहानुपथ (सर्वोर्विटल) र अन्तरिक्षयान (स्पेसक्राफ्ट) प्रक्षेपण वाहनहरू (लाउञ्च भेहिकल्स) । -हेलिकोप्टरहरू :
	८८०२.११.००	--सामान नहाल्दाको (हेलिकोप्टरको मात्र) तौल २,००० के.जी. ननाघेको
	८८०२.१२.००	--सामान नहाल्दाको (हेलिकोप्टरको मात्र) तौल २,००० के.जी. नाघेको
	८८०२.२०.००	-सामान नहाल्दाको हवाइजहाज वा अन्य हवाइजहाजको तौल २,००० के.जी. ननाघेका

८८.०५	८८०२.३०.००	-सामान नहाल्दाको हवाइजहाज वा अन्य हवाइजहाजको तौल मात्र २,००० के.जी. नाघेको तर १५,००० के.जी. ननाघेको
	८८०२.४०.००	-सामान नहाल्दाको हवाइजहाज वा अन्य हवाइजहाजको मात्र तौल १५,००० के.जी. नाघेको
	८८०५.१०.००	हवाइजहाज उडाउने गियर; डेक-एरेष्टर वा यस्तै गियर; उडान अभ्यास सम्बन्धी सामान (ग्राउण्ड फ्लाइङ्ग ट्रेनर); माथि उल्लिखित सामानहरूका पार्टपूजाहरू। -हवाइजहाज उडाउने गियर र तिनका पार्टपूजाहरू; डेक एरेष्टर वा त्यस्तै गियर र तिनका पार्टपूजाहरू

(आ) अन्य वस्तु तथा सेवाहरू

१ शीत भण्डारले उपलब्ध गराउने कृषि पैदावार भण्डारण सेवा

२. हुलाक सेवा (नेपाल सरकारबाट सञ्चालित मात्र)

(क) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन वा हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवा।

(ख) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवाको लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवाहरू।

३. नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहद्वारा प्रदान गर्ने सेवाहरू।

४. वित्तीय सेवा, जीवन बीमा सेवा, पुनर्बीमा सेवा, कृषि वाली बीमा, फलफुल बीमा, मौरी बीमा, पशु बीमा, पंक्षी बीमा, मत्स्य बीमा, समाशोधन गृह (क्लियरिङ्ग हाउस) सेवा, मुद्रा हस्तान्तरण (मनि ट्रान्सफर), पूँजी बजार व्यवसाय, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैंकिङ्ग व्यवसाय, कर्माडिटी फ्यूचर मार्केट र धितोपत्र तथा कर्माडिटी दलाल व्यवसाय।

५. नेपालमा विद्युतीय रिक्सा उत्पादन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले आफ्नो उत्पादन प्रयोजनका लागि पैठारी गर्ने विद्युतीय रिक्सामा प्रयोग हुने शीर्षक ८७.१४ अन्तर्गतका पार्टपूजा र सहायक सामग्री।

६. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा बायो ग्याँस, सौर्य शक्ति र वायु शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणहरू।

७. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य टुकीमा प्रयोग हुने १२ भोल्ट र १० एम्पियर भन्दा कम क्षमताका लिथियम आयन ब्याट्री

८. उद्योग विभागको सिफारिसमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको संचालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्ट्स।

९. ऊनी गलैँचा तथा गलैँचाको ऊनी धागो कताई, रझाई, धुलाई र बुनाई ।
- १०.स्वेदशमै हातले बुनिने स्वीटरमा प्रयोग हुने ऊनी धागो (कृत्रिम र एक्रेलिक बाहेक) ।
- ११.नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त भएको कुनै दैवी प्रकोप वा परोपकारको लागि अनुदानमा प्राप्त हुने वस्तुहरू ।
१२. भिटी, गुण्टा, भारी आदेशको सुविधा अन्तर्गत पैठारी गरिएको भन्सार महसुल नलाग्ने व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरू ।
- १३.जलविद्युत आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने निर्माण उपकरणहरू, मेशिनरी औजारहरू र सोसंग सम्बन्धित पार्टपूजाहरू तथा त्यस्ता उपकरणहरू निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट) पैठारी गर्दा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेको हकमा सो केन्द्रको र अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट दिइनेछ ।
- १४.विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनैतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा वैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन आयोजना समाप्तिपछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गरी सरकारी निकायमा हस्तान्तरण गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।
- १५.कूटनैतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले १५ वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्रयाप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।
- १६.निजी प्रयोगको लागि नेपाली नागरिकले मूल्य अभिवृद्धि कर छुटमा पैठारी गरिएका सवारीसाधनका धनीको मृत्यू भई सवारी साधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा विभागको स्वीकृतिको आधारमा त्यस्ता सवारी साधनहरूमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ ।
१७. शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिशमा सामुदायिक शिक्षण संस्थाले विद्यार्थीहरू ओसारपसार गर्ने प्रयोजनको लागि ३० सिट वा सोभन्दा बढी क्षमताको एक थान बस आयात गर्दा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ । यसरी सुविधामा आयात गरिएको सवारी साधन दश वर्षसम्म बिक्री वितरण, हस्तान्तरण र नामसारी गर्न पाइने छैन ।

१८. वण्डेड वेयर हाउस वा नगद धरौटी (पासबुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ मेटरियल पैठारी गरी सो बाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रियाअनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिङ मेटरियल पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमका मालवस्तुमा तोकिए बमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिइनेछ ।

१९. नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल र नेपाल प्रहरीको प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने निम्न लिखित सामानहरूमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सिफारिसमा छुट प्रदान गरिनेछ :-

(क) सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोलिगड्डा, बारुद र तिनका स्पेयरपार्टस, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, बिस्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजार र पार्टपुर्जाहरू तथा संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको डफ्फाको प्रयोगका लागि लगतमा राखी लगेका आमौड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु ।

(ख) शान्तिसुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू, भीड नियन्त्रणका सामानहरू, अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू ।

(ग) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी तथा घोडा खच्चरहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू ।

(घ) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरीको अभ्यास तथा तालिममा प्रयोग हुने सामानहरू ।

(ङ) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने इञ्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभि अर्थमुभिग प्लान्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्वीपमेन्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू ।

(च) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेन्ट तथा स्पेशल फोर्स र प्याराटुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू ।

(छ) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाईजहाज, हेलिकप्टर र तीनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (ब्याग समेत) टुल्स, लुब्रिकेन्ट्स तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेन्टहरू ।

(ज) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।

(झ) वैज्ञानिक प्रयोगशालालाई आवश्यकपर्ने सामानहरू ।

(ञ) दैवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।

२०. ब्याट्रीको पुनः प्रशोधन गर्ने उद्योगले सो प्रयोजनको लागि खरिद गर्ने मेशिन ।

२१. प्लाष्टिकको भोला उत्पादन गर्ने उद्योगले प्लाष्टिकको भोला प्रतिस्थापन गरी कपडा, जुट वा कागजका वातावरण मैत्री भोला उत्पादन गरेमा त्यस्तो उत्पादनको लागि चाहिने मेशिन ।

समूह १२ : भवन र जग्गा

- घर र जग्गाको खरिद बिक्री तथा बहाल (होटल, गेष्टहाउस र एपार्टमेण्टले उपलब्ध गराउने होटल, गेष्ट हाउस सरहको व्यवसायिक रुपमा सञ्चालित निकायले उपलब्ध गराउने सेवा बाहेक)

समूह १३ : बाजी, क्यासिनो र चिट्टा

- बाजी वा जुवा खेलाउनका निमित्त प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी क्रियाकलाप, चिट्टा ।

द्रष्टव्य:

(१) माथि समूह १ देखि ११ सम्मका मालवस्तुको हकमा चार अंकको शीर्षक अन्तर्गत आठ अंकको उपशीर्षकमा नाम वा विवरण उल्लेख भएका मालवस्तुका हकमा उपशीर्षक तथा मालवस्तुको नाम वा विवरण दुवै मिलेको भए मात्र कर छुट हुने र “अन्य” उपशीर्षक अन्तर्गत पर्ने किटानी नाम वा विवरण उल्लेख नभएका मालवस्तुलाई छुट दिन बाधा पर्ने छैन । कर छुट गरिएका वस्तु तथा सेवाको व्याख्या तथा वस्तुको हार्मोनाइज्ड कोड आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले थपघट तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

(२) कर लाग्ने वस्तुमा कुनै छुट वा कर फिर्ता दिन मनासिव देखेमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी छुट दिन सक्नेछ ।

अनुसूची-२

(दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

शून्य दरमा कर लाग्ने वस्तु तथा सेवा

१. नेपालबाहिर निर्यात हुने वस्तु : वस्तुको आपूर्ति देहाय बमोजिम भएको छ, भन्ने कुरा प्रमाणित भएमा :-
 - (क) नेपालबाहिर निर्यात गरेको, वा
 - (ख) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा स्टोरको रूपमा राखिएको, वा
 - (ग) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा खुद्रा बिक्री वा आपूर्ति वा उपभोग गर्नका लागि राखिएको ।
२. नेपालबाहिरको व्यक्तिलाई आपूर्ति हुने सेवा :
 - (क) नेपालभित्र बसोबास भएको व्यक्तिले नेपालमा कुनै व्यवसायिक कारोबार, व्यवसायिक प्रतिनिधित्व वा कानूनी रूपमा मान्य प्रतिनिधि नभएको नेपालबाहिरका व्यक्तिलाई आपूर्ति गरेको सेवा,
 - (ख) नेपालभित्र बसोबास भई दर्ता भएको व्यक्तिले नेपालबाहिर बसोबास भएको व्यक्तिलाई गरेको वस्तु वा सेवाको आपूर्ति ।
३. नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा नियोगले तथा महसुल सुविधा प्राप्त कूटनीतिक नियोगमा कार्यरत व्यक्तिले पैठारी गर्ने वस्तु तथा सेवा ।
४. साविकको कुनै सन्धि वा सम्झौतामा पैठारी गर्दा बिक्रीकर छुट प्रदान गरिएको भए सम्बन्धित आयोजनाको सिफारिसमा ती सन्धि वा सम्झौता बहाल रहेसम्म दर्ता भएका करदातासँग स्थानीय खरिद गरेमा त्यस्तो आपूर्तिमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
५. प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा सञ्चालन भएको उद्योगलाई बिक्री गरिने कच्चा पदार्थ तथा उत्पादित सामान ।

६. वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सिफारिसमा स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने विद्युतीय सवारीमा प्रयोग हुने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरू (उपशीर्षक ८५०७.२०.००) ।
७. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणमा प्रयोग हुने ब्याट्री स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
८. जलविद्युत आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू र तिनका पार्टपूजा, यन्त्र उपकरणहरू, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता स्थानीय उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट स्वीकृत हुनेको हकमा सो केन्द्रको र अन्य साना जल विद्युत आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिस र विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
९. घरेलु तथा साना उद्यमीहरूले स्वदेशमा उत्पादन गरेका मूर्तिकला, चित्रकला, वास्तुकला र त्यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरूका सामान नेपालका स्वीकृत निर्यात गृह (एक्सपोर्ट ट्रेडिङ हाउस) मार्फत विदेश निकासी गरेमा त्यस्ता सामान उत्पादन गर्दा प्रयोग भएका कच्चा पदार्थमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरेपछि फिर्ता दिइनेछ ।
१०. अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ । त्यसरी फिर्ता गरिएको मूल्य अभिवृद्धि कर अपाङ्गता भएका व्यक्ति बाहेक अन्य व्यक्तिलाई विक्री गरेमा असुल उपर गरिनेछ ।

२८. अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा संशोधन : अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (छ) को सट्टा देहायको खण्ड (छ) राखिएको छ :-

“(छ) “उत्पादन” भन्नाले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु निर्माण गर्ने, प्रशोधन गर्ने, बनाउने वा तयार गर्ने कार्य सम्भन्नु पर्छ ।”

(ख) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ :-

“(ज१) “सूर्तीजन्य वस्तु” भन्नाले सूर्ती वा सूर्तीजन्य पदार्थका तत्वहरू मिश्रित धुम्रपान गर्ने, चपाउने, मुखमा राख्ने पानमसला, गुट्टुखा, खैनी वा यस्तै पदार्थहरू सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले चुरोट, बिडी, सिगारलाई समेत जनाउँछ ।”

(ग) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ :-

“(ज) “कारखाना मूल्य” भन्नाले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुमा अन्तःशुल्क वा अन्य कुनै कर नजोडी त्यस्तो वस्तु उत्पादन गर्न लाग्ने खर्च र प्रतिष्ठानको नाफा मात्र जोडी निर्धारण भएको मूल्य सम्भन्नु पर्छ ।”

(घ) खण्ड (ट) को उपखण्ड (३) को सट्टा देहायको उपखण्ड (३) राखिएको छ :-

“(३) पैठारी हुने वस्तुको हकमा दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम निर्धारण भएको मूल्य ।”

(ङ) खण्ड (ण) पछि देहायका खण्ड (ण१), (ण२), (ण३), (ण४), (ण५), (ण६), (ण७), (ण८), (ण९), (ण१०) र (ण११) थपिएका छन् :-

“(ण१) “मदिरा” भन्नाले अन्न, फलफूल वा अन्य कुनै स्टार्चयुक्त वस्तुलाई जीव रसायनिक प्रक्रियाद्वारा कुहाई वा अन्य कुनै तरिकाबाट तयार पारिएको

शून्य दशमलव पाँच प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको पदार्थ सम्झनु पर्छ र सो शब्दले रक्सी, जाँड, छ्याड, ट्विस्की, रम, जिन, ब्राण्डी, भोड्का, वियर, वाइन, सेरी, सेम्पेन, साइडर, पेरी, मिड, माल्ट, औद्योगिक अल्कोहल, रेक्टिफाइड स्प्रिट, माल्ट स्प्रिट, साइलेण्ट स्प्रिट, डिनेचर्ड स्प्रिट, ई.एन.ए. र हेड्स स्प्रिट समेतलाई जनाउँछ ।

- (ण२) “तयारी मदिरा” भन्नाले आयतनमा सन्ताउन्न दशमलव शून्य छ, प्रतिशतभन्दा कम अल्कोहलको मिश्रणबाट बनेका सबै प्रकारका मादक पदार्थ सम्झनु पर्छ ।
- (ण३) “एल.पी.” भन्नाले लण्डन प्रुफमा शुद्ध ईथानोलको शक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ण४) “एल.पी. लिटर” भन्नाले प्रति लिटरमा सन्ताउन्न दशमलव शून्य छ, प्रतिशत शुद्ध ईथानोलको मात्रा सम्झनु पर्छ ।
- (ण५) “यू.पी.” भन्नाले लण्डन प्रुफभन्दा कम शक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ण६) “ओ.पी.” भन्नाले लण्डन प्रुफभन्दा बढी शक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ण७) “भौतिक नियन्त्रण प्रणाली” भन्नाले अन्तःशुल्क अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीको नियन्त्रणमा अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन, निष्काशन, पैठारी तथा निकासी गरिने प्रणाली सम्झनु पर्छ ।
- (ण८) “स्वयं निष्काशन प्रणाली” भन्नाले भौतिक नियन्त्रण प्रणालीमा आधारित बाहेकका अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य वस्तु वा सेवाको उत्पादन, निष्काशन, पैठारी तथा निकासी गरिने प्रणाली सम्झनु पर्छ ।
- (ण९) “अन्तःशुल्क निर्धारण” भन्नाले यस ऐन बमोजिम गरिने अन्तःशुल्क निर्धारण सम्झनु पर्छ ।”

(ण१०) “विगो” भन्नाले यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको मूल्य र त्यसमा लाग्ने अन्तःशुल्क जोडी कायम गरिएको कूल रकम सम्भन्नु पर्छ ।

(ण११) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्युटर, इन्टरनेट, इमेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन, फिस्कल प्रिन्टर सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय भुक्तानीको माध्यम तथा विभागले तोकेको अन्य स्वीकृत माध्यमलाई समेत जनाउँछ ।

(२) दफा ३ को सट्टा देहायको दफा ३ राखिएको छ :-

“३. अन्तःशुल्क लाग्ने : अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवा प्रतिष्ठानबाट उत्पादन गरी निष्काशन, पैठारी र सेवा विक्री गर्दा अनुसूचीमा उल्लेख भए बमोजिमको अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।”

(३) दफा ३ पछि देहायका दफा ३क. र ३ख. थपिएका छन् :-

“३क. अन्तःशुल्क निर्धारण र असुली : (१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्कको निर्धारण र असुल गर्ने दायित्व अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन गर्ने उत्पादकको हुनेछ ।

तर पैठारी हुने वस्तुको अन्तःशुल्कको निर्धारण र असुली सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले गर्नेछ ।

(२) कुनै वस्तुको उत्पादन वा पैठारीका अतिरिक्त विक्री वितरणको तहमा समेत अन्तःशुल्क लाग्ने भएमा यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्कको निर्धारण र असुली गर्ने दायित्व पैठारीकर्ता वा विक्रेताको हुनेछ ।

(३) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन गर्दा खपत भएको कच्चा पदार्थमा तिरेको अन्तःशुल्क तयारी वस्तु निष्काशन गर्दा तिर्नुपर्ने अन्तःशुल्कमा कट्टा गर्न पाइनेछ ।

तर स्वयं निष्काशन प्रणाली लागू हुने सूतीजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योगहरू बाहेक अन्य उद्योगले कच्चा पदार्थ खरिद वा पैठारी गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क तयारी वस्तु बिक्री गर्दा तिर्नुपर्ने अन्तःशुल्कमा कट्टा गर्न पाइनेछ ।

(४) आगजनी, चोरी, दुर्घटना, ध्वंसात्मक गतिविधि वा वस्तुको उपयोगको म्याद सकिएको कारणले हानि नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको अन्तःशुल्क विभागले तोके बमोजिम कट्टा गर्न पाइनेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम अन्तःशुल्क कट्टा गर्दा सहायक कच्चा पदार्थ, प्याकिङ्ग सामग्री तथा भन्सार महसुल माफी भएका कच्चा पदार्थ र पार्टपूजा पैठारी गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क कट्टा गर्न पाइने छैन ।

३ख. अन्तःशुल्क नलाग्ने : (१) दफा ३ बमोजिम अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवामा देहायको अवस्थामा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन :-

(क) नेपालबाहिर निकासी गरेमा वा स्वीकृति प्राप्त करमुक्त पसल (बण्डेड वेयर हाउस र ड्यूटि फ्री सप) लाई मदिरा वा चुरोट बाहेकका अन्य वस्तु बिक्री गरेमा,

(ख) स्वीकृति प्राप्त बण्डेड वेयर हाउसले नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कूटनीतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई चुरोट वा मदिरा बिक्री गरेमा,

तर,

(१) बण्डेड वेयर हाउसले चुरोट तथा मदिरा बाहेकका अन्य वस्तु अन्तःशुल्क नलगाई बिक्री वितरण गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(२) बण्डेड वेयर हाउसबाट बिक्री गरिने अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु पैठारी गर्दा त्यस्तो

वस्तुमा लाग्ने अन्तःशुल्क बराबरको रकम नगद धरौटी वा बैङ्क प्रत्याभूति राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको नगद धरौटी वा बैङ्क प्रत्याभूतिको फुकुवा वा फिर्ता प्रक्रिया विभागद्वारा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) नेपालभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तु नेपालबाहिर निर्यात भइसकेपछि सम्बन्धित पक्षले लिन अस्वीकार गरी वा अन्य कुनै कारणले पुनः पैठारी गरी ल्याएको अवस्थामा त्यस्तो मालवस्तु पैठारी भएको तीन महिनाभित्र निकासी गर्ने भएमा यसरी फिर्ता ल्याउँदाका बखत लाग्ने अन्तःशुल्क धरौटीमा राखी त्यस्तो मालवस्तु पुनः निकासी भएपछि धरौटी रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले फिर्ता दिनेछ ।

(४) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन गरी विदेश निकासी गर्ने उद्योगले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु निकासी गरेको परिमाण उत्पादन गर्दा प्रयोग भएको कच्चा पदार्थ खरिद वा पैठारी गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क दफा ३क को उपदफा (३) बमोजिम वस्तु निष्काशन गर्दा तिर्नुपर्ने अन्तःशुल्क रकममा कट्टा गर्न पाउनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम कट्टा गर्दा मिलान हुन नसकेको अन्तःशुल्क रकम फिर्ता पाउनको लागि अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष दावी गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम फिर्ता दावी भएको अन्तःशुल्क रकम अन्तःशुल्क अधिकृतले छानबिन तथा परीक्षण गर्दा त्यस्तो दावी मनासिव देखिएमा फिर्ताका लागि दावी गरेको साठी दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (५) बमोजिम अन्तःशुल्क फिर्ता दावी गर्नको लागि सूतीजन्य र मदिराजन्य पदार्थ तथा पानमसलाको निकासीमा कम्तिमा पन्ध्र प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (५) बमोजिम फिर्ता दावी गर्दा विवरण बुझाउनु पर्ने अवधि समाप्त भएको मितिले एक वर्ष भित्र फिर्ताको लागि दावी नगरेमा र उपदफा (७) बमोजिमको मूल्य अभिवृद्धि नभएको अवस्थामा यस दफा बमोजिमको अन्तःशुल्क फिर्ता हुने छैन ।”

(४) दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. अन्तःशुल्क असुली : (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवामा देहायको अवस्थामा अन्तःशुल्क असुल गरिनेछ :-

(क) भौतिक नियन्त्रण प्रणाली लागू हुने उद्योगले उत्पादन गर्ने वस्तुको हकमा प्रतिष्ठानबाट उत्पादन गरी विक्रीका लागि निष्काशन गर्दाको बखत,

(ख) स्वयं निष्काशन प्रणालीमा आधारित वस्तु वा सेवाको हकमा बीजक जारी गर्दाको बखत,

(ग) पैठारी हुने वस्तुको हकमा त्यस्तो वस्तु नेपालभित्र प्रवेश गर्दाको बखत भन्सार बिन्दुमा,

(घ) पैठारी हुने सेवाको हकमा विभागद्वारा तोकिए बमोजिम ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै वस्तु वा सेवाको हकमा त्यस्तो वस्तु उत्पादन गरेको वा सेवा प्रदान गरेको अवस्थामा नै अन्तःशुल्क असुल गर्नुपर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ ।”

(५) दफा ४ पछि देहायका दफा ४क., ४ख., ४ग., ४घ. र ४ङ थपिएका छन् :-

“४क. अन्तःशुल्क बुझाउने दायित्व : यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क बुझाउने दायित्व देहाय बमोजिमको व्यक्तिमा हुनेछ :-

- (क) नेपालभित्र उत्पादन हुने वस्तु वा सेवाको हकमा उत्पादक,
- (ख) पैठारी हुने वस्तुमा सो वस्तु प्राप्त गर्ने बिल अफ लेडिङ्ग, एयर वे बिल, बीजक वा जाँचपासको लागि दिएको निवेदनमा उल्लेख भएको व्यक्ति,
- (ग) अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ लिलाम भएकोमा सो लिलाम सार्ने व्यक्ति,
- (घ) करमुक्त पसल (ड्यूटी फ्रि सप) बाट बिक्री भएको मदिरा वा चुरोट बाहेकका वस्तु पुनः बिक्री वा अन्य प्रयोजनमा प्रयोग भएमा पुनः बिक्री गर्ने वा प्रयोग गर्ने व्यक्ति,
- (ङ) कुनै वस्तु वा सेवा अन्तःशुल्क नलाग्ने अवस्थाबाट लाग्ने अवस्थामा परिवर्तन भएमा त्यस्तो वस्तुको स्वामित्व कायम रहने व्यक्ति,
- (च) खण्ड (क) देखि (ङ) मा उल्लेख भएदेखि बाहेक अन्य अवस्थामा विभागले तोकेको व्यक्ति ।

४ख. अन्तःशुल्क दाखिला गर्ने म्याद : (१) यस ऐन बमोजिम असुल भएको अन्तःशुल्क देहाय बमोजिम दाखिला गर्नु पर्नेछ :-

- (क) भौतिक नियन्त्रण प्रणालीमा आधारित वस्तुको हकमा त्यस्तो वस्तु निष्काशन गर्दाका बखत,
- (ख) स्वयं निष्काशन प्रणाली अन्तर्गत उत्पादन तथा बिक्री वितरण हुने वस्तु वा सेवाको हकमा बीजक जारी भएपछिको महिनाको पच्चीस गतेभित्र,
- (ग) पैठारी हुने वस्तुको हकमा त्यस्तो वस्तु नेपालभित्र प्रवेश गर्दाका बखत,

(घ) पैठारी हुने सेवाका हकमा विभागले तोके बमोजिम ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको म्यादभित्र अन्तःशुल्क भुक्तानी नगरेमा भुक्तानी गर्न बाँकी अन्तःशुल्क रकममा प्रति दिन शून्य दशमलव शून्य पाँच प्रतिशतका दरले विलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।

४ग. अन्तःशुल्क छुट हुने : (१) कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायले परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने वस्तुमा अन्तःशुल्क छुट हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा समेत अन्तःशुल्क छुट हुनेछ :-

(क) विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनीतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन आयोजना समाप्ति पछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई स्थानीय निकाय, सामुदायिक विद्यालय, सामुदायिक अस्पताल वा सरकारी निकायलाई हस्तान्तरण गर्दा,

(ख) कूटनीतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ, संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरु उत्पादन वर्षले पन्ध्र वर्ष

नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्रयाप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा,

(ग) निजी प्रयोजनको लागि आंशिक भन्सार महसुल सुविधामा पैठारी गरिएका सवारी साधनका धनीको मृत्यु भइ उक्त सवारी साधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा ।

(घ) संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको डफ्फाको प्रयोगका लागि लगतमा राखी लगेका आमौड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु ।

(३) नब्बे प्रतिशत वा सोभन्दा बढी स्वदेशी भुत्रा वा पत्रु (कवाडी) वस्तु प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने उद्योगलाई त्यस्तो उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्क छुट हुनेछ ।

४घ. **बिक्री वितरणमा नियन्त्रण** : (१) नेपाल सरकारले आवश्यक ठानेको अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको बिक्री वितरणमा नियन्त्रण गरी तोकिए बमोजिम व्यवस्थित गर्न सक्नेछ ।

(२) होटेल तथा रेष्टुरेन्ट व्यवसायी बाहेक मदिराको कारोवार गर्ने व्यवसायीले मदिरा र सूतीजन्य पदार्थको मात्र कारोवार गर्नु पर्नेछ ।

(३) सूतीजन्य पदार्थको कारोवार गर्ने इजाजतपत्रवालाले अलगगै स्थानवाट त्यस्तो पदार्थको कारोवार गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि डिपार्टमेन्टल स्टोरले मदिरा र सूतीजन्य पदार्थको कारोवार अलगगै बिक्री कक्ष राखी गर्नु पर्नेछ ।

४३. उपहार तथा नगद छुट सम्बन्धी व्यवस्था : मदिरा, वियर वा सूतीजन्य पदार्थ सम्बन्धी उद्योग र त्यस्तो वस्तुको पैठारीकर्ता तथा तिनका बिक्रेताले कुनै पनि प्रकारको उपहार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न वा त्यस्ता उद्योगले मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका बाहेक अन्य बिक्रेतालाई त्यस्तो उत्पादन बिक्री गर्दा छुट दिन पाइने छैन । त्यस्तो कार्य गरेको पाइएमा इजाजतपत्रको सर्त उल्लङ्घन गरेको मानिनेछ ।”

(६) दफा ७ को सट्टा देहायको दफा ७ राखिएको छ :-

“७. अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको मूल्य निर्धारण : (१) नेपालभित्र उत्पादन हुने कुनै वस्तु वा सेवामा मूल्यको आधारमा अन्तःशुल्क लाग्ने भएमा देहाय बमोजिमको मूल्यलाई आधार मानी अन्तःशुल्क लगाइनेछ :-

- (क) उत्पादकले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु बिक्री गर्दा निर्धारण गरेको कारखाना मूल्य,
- (ख) सेवाको हकमा सेवा बिक्री गर्दाको मूल्य, वा
- (ग) विभागले उत्पादन लागत वा अन्य उपयुक्त आधारमा तोकी दिएको मूल्य ।

(२) नेपालभित्र पैठारी हुने वस्तुको सम्बन्धमा त्यस्तो वस्तुमा भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि निर्धारण गरिएको मूल्यमा भन्सार महसुल समेत थप गरी कायम हुन आएको मूल्यमा अन्तःशुल्क लगाइनेछ ।

(३) सेवामा बीजक बमोजिम मूल्य निर्धारण गरी अन्तःशुल्क असुल उपर गरिनेछ ।

(४) अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क असुल उपर गर्ने प्रयोजनको लागि आवश्यकतानुसार पुनः मूल्य निर्धारण वा अतिरिक्त मूल्य निर्धारण गर्न सक्नेछ ।”

(७) दफा ९ को सट्टा देहायको दफा ९ राखिएको छ :-

“९. इजाजतपत्र सम्बन्धी व्यवस्था : (१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम इजाजतपत्र नलिई कसैले पनि अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन, पैठारी, बिक्री वा सञ्चय गर्न वा अन्तःशुल्क लाग्ने सेवा कसैलाई प्रदान गर्न हुँदैन ।

तर नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनीतिक सुविधा अन्तर्गत अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको पैठारी गर्दा र स्वयम निष्काशन प्रणाली अन्तर्गतका वस्तुहरूको बिक्री वा सञ्चय गर्न अन्तःशुल्क इजाजतपत्र लिनु पर्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको इजाजतपत्र लिन चाहने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले तोकिए बमोजिमको ढाँचामा तोकिएको दस्तुर संलग्न गरी अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष इजाजतपत्रको लागि निवेदन परेमा त्यस्तो निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखिएमा तोकिए बमोजिमको ढाँचामा विभाग वा विभागले तोकेको अन्तःशुल्क अधिकृतले इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दिइएको इजाजतपत्रको अवधि एक आर्थिक वर्षसम्म कायम रहनेछ ।

(५) इजाजतपत्र नवीकरण गराउन चाहने इजाजतपत्रवालाले उपदफा (४) बमोजिमको अवधि समाप्त भएपछि तोकिए बमोजिमको दस्तुर दाखिला गरी श्रावण महिनाभित्र नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

तर,

- (क) कुनै इजाजतपत्रवालाले चाहेमा तीन आर्थिक वर्षका लागि एकैपटक नवीकरण दस्तुर दाखिला गरी नवीकरण गराउन सक्नेछ ।
- (ख) बिन्डी, सूती, खैनी, पानमसला, गुट्टखा उत्पादन, खाडसारी उद्योग तथा खुदो र गुड पैठारी गर्ने इजाजतपत्रवालाले तोकिए बमोजिमको नवीकरण दस्तुर दाखिला गरी नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।
- (ग) स्वयम् निष्कासन प्रणाली लागू हुने उद्योग अन्तर्गत अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन वा अन्तःशुल्क लाग्ने सेवा प्रदान गर्न लिइएको इजाजतपत्र नवीकरण गर्नु पर्ने छैन ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको अवधिभित्र नवीकरण नगराउने उत्पादन र पैठारी गर्ने बाहेकका इजाजतपत्रवालाले इजाजतपत्र नवीकरण गराउन त्यस्तो अवधि नाघेको पहिलो तीन महिनाभित्र नवीकरण दस्तुरको पच्चीस प्रतिशत, त्यसपछिको तीन महिनाभित्र पचास प्रतिशत, त्यसपछिको तीन महिनाभित्र पचहत्तर प्रतिशत र त्यसपछि असार मसान्तसम्मको अवधिको लागि शतप्रतिशत जरिवाना बुझाउनु पर्नेछ ।

(७) कुनै व्यक्तिले उपदफा (९) बमोजिमको इजाजतपत्र नलिई कारोबार गरेकोमा इजाजतपत्र बापत र त्यसको नवीकरण बापत लाग्ने दस्तुरबाट उन्मुक्ति पाउने छैन ।”

(द) दफा ९ पछि देहायका दफा ९क. र ९ख. थपिएका छन् :-

“९क. **इजाजतपत्र स्थगन गर्न सक्ने** : (१) इजाजतपत्रवालाले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्न छाडेमा पन्द्र दिनभित्र त्यसको कारण सहित इजाजतपत्र स्थगन

गर्नको लागि अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा अन्तःशुल्क अधिकृतले इजाजतपत्रवालाको इजाजतपत्र स्थगन गर्नु पर्ने वा नपर्ने निर्णय गरी इजाजतपत्र स्थगन गर्नु पर्ने देखिएमा त्यस्तो इजाजतपत्र स्थगन गरी निवेदन प्राप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र सोको जानकारी इजाजतपत्रवालाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम इजाजतपत्र स्थगन भएको इजाजतपत्रवालाले इजाजतपत्र स्थगन भएपछिको अर्को महिनादेखि दफा १०क. बमोजिमको विवरण पेश गर्नुपर्ने छैन ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम इजाजतपत्र स्थगन भएको अवधिभरको लागि इजाजतपत्रवालाले दफा ९. बमोजिम इजाजतपत्र नवीकरण गर्नुपर्ने छैन ।

(५) इजाजतपत्रवालाले उपदफा (२) बमोजिम स्थगन भएको इजाजतपत्रवाट वस्तु वा सेवाको कारोवार सुरु गर्न चाहेमा अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ र त्यस्तो निवेदन प्राप्त भएपछि अन्तःशुल्क अधिकृतले कारोवार शुरु गर्न इजाजत दिनु पर्नेछ ।

९ख. इजाजतपत्र निलम्बन गर्न सक्ने : (१) अन्तःशुल्क लाग्ने मदिरा, चुरोट वा सूतीजन्य वस्तुको उत्पादन गर्ने इजाजतपत्रवालाले आफूले उत्पादन गरेको त्यस्तो वस्तुमा अन्तःशुल्क टिकट नलगाई वा नक्कली वा प्रयोग भएको टिकट पुनः प्रयोग गरी त्यस्तो वस्तुको उत्पादन, निष्कासन वा बिक्री वितरण गरेमा वा त्यस्तो वस्तुको उत्पादनको लागि आवश्यक कच्चा पदार्थको अभिलेख नदेखाई उत्पादन र भण्डारण गरी अन्तःशुल्क छलेको कुरा प्रारम्भिक अनुसन्धानवाट देखिएमा अन्तःशुल्क अधिकृतले त्यस्तो इजाजतपत्रवालाको इजाजतपत्र तीन महिनासम्म निलम्बन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम इजाजतपत्र निलम्बन भएको अवधिभर इजाजतपत्रवालाले आफूले उत्पादन गरी आएको वस्तु उत्पादन, बिक्री वा निष्कासन गर्न पाउने छैन ।

(३) कसैले यस दफा बमोजिमको कार्य गरेको प्रमाणित भएमा त्यस्तो कार्यलाई यस ऐनबमोजिम कसूर गरेको मानिने छ ।

(९) दफा १० को खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ग), (घ) र (ङ) थपिएका छन् :-

“(ग) अन्तःशुल्क नतिरेमा,

(घ) इजाजतपत्रवाला संस्था विघटन भएमा वा इजाजतपत्रवालाले आफ्नो इजाजतपत्र रद्द गर्न निवेदन दिएमा,

(ङ) दफा ९ बमोजिम नवीकरण नगराएमा ।”

(१०) दफा १० पछि देहायका दफा १०क., १०ख., १०ग., १०घ., १०ङ., १०च., १०छ., १०ज., १०झ., १०ञ. र १०ट. थपिएका छन् :-

“१०क. अन्तःशुल्क विवरण दिनु पर्ने : दफा ३क. बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारण र असुल गर्नुपर्ने दायित्व भएका व्यक्तिले प्रत्येक महिनाको अन्तःशुल्क लाग्ने कारोबारको विवरण त्यस्तो महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष वा दफा १०ग. को उपदफा (३) मा व्यवस्था भए बमोजिम वा हुलाकवाट रजिष्ट्री गरी तोकिए बमोजिमको अन्तःशुल्क विवरण पेश गर्नु पर्नेछ । उक्त महिनामा अन्तःशुल्क लाग्ने कारोबार गरेको वा नगरेको जे सुकै भए तापनि त्यस्तो विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

१०ख. लेखा राख्नु पर्ने: (१) दफा १०क. बमोजिम अन्तःशुल्क विवरण पेश गर्नु पर्ने व्यक्तिले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन, बिक्री, त्यस्तो वस्तु वा सेवाको उत्पादनका लागि प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ, सहायक

कच्चा पदार्थ आदिको खरिद, खपत तथा अन्तिम मौज्जातको मूल्य तथा परिमाण खुल्ने तोकिए बमोजिमका विवरण सहितको लेखा अद्यावधिक राख्नु पर्नेछ, र त्यस्तो लेखा अन्तःशुल्क अधिकृतले निरीक्षण गर्न माग गरेका बखत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको खरिद, उत्पादन, निष्काशन, बिक्री र मौज्जात खाता सम्बन्धित अन्तःशुल्क अधिकृतद्वारा प्रमाणित गराई लेखा राख्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(३) इजाजतपत्रवालाले कारोबारको लेखा छ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

(४) यस ऐनको कार्यान्वयनको निमित्त अन्तःशुल्क अधिकृतले लिखित रूपमा सूचना दिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबारको सम्बन्धमा जानकारी माग गर्न सक्नेछ ।

१०ग. **कम्प्यूटरबाट प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने** : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्तःशुल्कको प्रयोजनको लागि अन्यथा प्रमाणित भएकोमा बाहेक विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालय वा अन्तःशुल्क प्रशासन गर्न तोकिएको कार्यालयमा रहेका कम्प्यूटरबाट प्रशोधित कुनै व्यक्तिको अन्तःशुल्क सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ ।

(२) अन्तःशुल्क लाग्ने तोकिएका वस्तु वा सेवाको उत्पादन सम्बन्धी तथ्याङ्क विद्युतीय माध्यमबाट विभाग वा विभागले तोकेको कार्यालयमा स्वतः प्राप्त हुने गरी व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(३) विभागले विद्युतीय माध्यमबाट अन्तःशुल्क विवरण पेश गर्ने र अन्तःशुल्क भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

१०घ. अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न सक्ने: (१) देहायको कुनै अवस्थामा अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न सक्नेछ :-

- (क) म्यादभिन्न अन्तःशुल्क विवरण पेश नगरेमा,
- (ख) अधुरो वा त्रुटिपूर्ण अन्तःशुल्क विवरण पेश गरेमा,
- (ग) भुट्टा अन्तःशुल्क विवरण पेश गरेमा,
- (घ) अन्तःशुल्कको रकम कम देखाएको वा ठीक नभएको भन्ने विश्वास गर्नु पर्ने आधार भएमा,
- (ङ) बिक्री मूल्यमा न्यून बीजकीकरण गरेको भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने आधार र कारण भई दफा ७ को उपदफा (४) बमोजिम पुनः मूल्य निर्धारण वा अतिरिक्त मूल्य निर्धारण गर्नुपर्ने भएमा,
- (च) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धि तोकिएकोमा सो अनुसारको उत्पादन प्रतिलब्धि नपुगेमा,
- (छ) निष्काशन गरेको मदिरा र चुलाईमा जाने पदार्थको अल्कोहलको मात्रा एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक परेमा,
- (ज) अन्तःशुल्क छलेमा,
- (झ) इजाजतपत्र नलिई कुनै व्यक्तिले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको कारोबार गरेमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारण गर्दा अन्तःशुल्क अधिकृतले सम्बन्धित व्यक्तिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्न पन्ध्र दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम गरिएको अन्तःशुल्क निर्धारणको सम्बन्धमा विभागले अनुगमन गर्न सक्नेछ । अनुगमन गर्दा कुनै त्रुटि देखिएमा महानिर्देशकले पुनः अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारण गर्ने वा दफा १०क, बमोजिम पेश गरेको अन्तःशुल्क विवरण जाँच गर्ने प्रयोजनका लागि अन्तःशुल्क अधिकृतलाई देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :-

- (क) अन्तःशुल्क दायित्वसँग सम्बन्धित वस्तु, स्थान, कागजात, लेखा तथा अभिलेख जाँच गर्ने,
- (ख) कुनै व्यक्तिको कारोबार स्थल वा यस ऐन अन्तर्गत कसुर मानिने कार्यसित सम्बन्धित प्रमाण हुनसक्ने सम्भावना भएका अन्य स्थलमा खानतलासी लिने वा सिलबन्दी गर्ने,
- (ग) आफ्नो कर्तव्यपालनको सिलसिलामा कुनै अभिलेख, किताब, खाता कागजात तयार गर्ने वा तिनीहरूमा विवरण भर्ने व्यक्तिसँग जानकारी माग गर्ने,
- (घ) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु तथा सेवाको कारोबारस्थल वा त्यससँग सम्बन्धित अन्य स्थलमा रहेको कुनै कागजात, किताब तथा अभिलेखलाई कब्जा गर्ने वा अन्यत्र लैजाने,
- (ङ) कारोबार सञ्चालन गर्ने स्थान वा कार्यालय वा अन्य कुनै उपयुक्त स्थानमा अन्तःशुल्कको लेखापरीक्षण गर्ने,
- (च) अन्तःशुल्क अधिकृतले वैङ्क तथा वित्तीय संस्था लगायत कुनै व्यक्तिसँग अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबारको

सम्बन्धमा कुनै कुराको जानकारी माग गर्ने ।

(५) यस दफा बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृतले माग गरेको सूचना दिनु वैङ्क तथा वित्तीय संस्था वा सम्बन्धित व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

१०ड. विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने : विभागले यस ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यकता अनुसार मदिरा विशेषज्ञ, ब्रुइङ्ग विशेषज्ञ, रसायन विज्ञ लगायतका अन्य विशेषज्ञको सेवा लिन सक्नेछ ।

१०च. अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु तथा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धि तोक्न सक्ने : (१) एनहाइड्रस इथानोल, रेक्टिफाइड स्प्रिट वा इ.एन.ए. उत्पादन गर्ने उद्योगले प्रयोग गर्ने अन्न, मोलासिस वा खुदोबाट प्राप्त हुनु पर्ने इथानोल, स्प्रिट वा इ.एन.ए. को उत्पादन प्रतिलब्धि दरको निर्धारण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको प्रतिलब्धि दरभन्दा घटी उत्पादन भएको देखिएमा त्यस्तो फरक परिमाणको इथानोल, स्प्रिट वा इ.एन.ए. बाट सो प्रतिष्ठानले उत्पादन गर्ने उच्चतम कोटीको मदिरा उत्पादन भएको मानिनेछ ।

(३) विभागले अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य वस्तु तथा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धी दर तोक्न सक्नेछ ।

१०छ. अल्कोहलको मात्रा जाँच गर्ने : अन्तःशुल्क अधिकृतले जुनसुकै बखत स्वीकृति लिई निष्काशन गरेको मदिरा र चुलाईमा जाने पदार्थको अल्कोहलको मात्रा वा गुणस्तरको परीक्षण गर्न सक्नेछ । अल्कोहलको मात्रा एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक वा गुणस्तरमा उल्लेखनीय रुपबाट फरक पार्न पाइने छैन ।

१०ज. बक्यौता अन्तःशुल्कको असुली : यस ऐन बमोजिमको म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने अन्तःशुल्क कुनै व्यक्तिले

नबुभाएमा सम्बन्धित अन्तःशुल्क अधिकृतले देहायका कुनै वा सबै तरिका अपनाई असुल गर्न सक्नेछ :-

- (क) त्यस्तो व्यक्तिलाई फिर्ता गर्नु पर्ने कुनै रकम भए त्यसमा कट्टा गरेर,
- (ख) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा भएको कुनै संगठित संस्था, प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको स्वामित्वमा भएको कुनै संगठित संस्था वा स्थानीय तहबाट त्यस्तो व्यक्तिले पाउने रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर,
- (ग) त्यस्तो व्यक्तिको बैङ्क, वित्तीय वा अन्य संस्थामा रहेको हितबाट कट्टा गर्न लगाएर,
स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि "हित" भन्नाले बैङ्क, वित्तीय वा अन्य संस्थामा रहेको निक्षेप तथा लगानीलाई समेत सम्भन्नु पर्छ ।
- (घ) त्यस्तो व्यक्तिको बिक्री, निकासी, पैठारी र अन्य व्यवसाय रोक्का गरेर,
- (ङ) त्यस्तो व्यक्तिको चल तथा अचल सम्पत्ति कब्जा गरेर,
- (च) त्यस्तो व्यक्तिको चल तथा अचल सम्पत्ति सबै वा केही एकै पटक वा पटक पटक गरी तोकिए बमोजिम लिलाम बिक्री गरेर,
- (छ) मौज्दातमा रहेको वस्तु लिलाम गरेर ।

१०भ. **विलम्ब शुल्क** : दफा ४ को उपदफा (१) को खण्ड (क) को अवस्थामा बाहेक अन्तःशुल्क निर्धारण भएको वा अन्य कुनै कारणले यस ऐन बमोजिमको म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने अन्तःशुल्क रकम कुनै व्यक्तिले नबुभाएमा बुझाउन बाँकी रहेको अन्तःशुल्क रकममा

प्रति दिन शून्य दशमलव शून्य पाँच प्रतिशतका दरले विलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।

१०७. अन्तःशुल्क छल्ने योजना विरुद्धको व्यवस्था : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्तःशुल्कको फाइदा लिने उद्देश्यले कुनै व्यक्तिले देहायको कुनै कार्य गरेमा यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्क छल्ल दुरुत्साहन गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो व्यक्तिको अन्तःशुल्क निर्धारण तथा असुल उपर गर्न अन्तःशुल्क अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ :-

(क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी अन्तःशुल्क छल्ने उद्देश्यले कुनै योजना तथा कार्य गरी अन्तःशुल्कको दायित्व कम गरेमा, वा

(ख) अन्तःशुल्क दायित्व कम गर्ने उद्देश्यले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले संभौता गरेमा ।

१०८. अन्तःशुल्क टिकट परीक्षण गर्ने : मदिरा, वियर वा चुरोट र अन्य अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन वा पैठारीमा प्रयोग गरिने अन्तःशुल्क टिकट सक्कली वा नक्कली सम्बन्धमा अन्तःशुल्क अधिकृतले परीक्षण गर्न सक्नेछ ।”

(११) दफा ११ मा रहेको “निकासी” भन्ने शब्दको सट्टा “निष्काशन” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१२) दफा १२ को, -

(क) उपदफा ३ को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) कसुरसँग सम्बन्धित अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु र सो बमोजिमको कसुर प्रमाणित गर्न सहायक हुने अन्य वस्तु कब्जा गर्न र सो स्थानलाई सिलबन्दी गर्न,”

(ख) उपदफा (३) को खण्ड (घ) मा देहाय बमोजिमको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर त्यस्तो निलम्बन सात दिनभन्दा बढी अवधिको लागि गर्न पाइने छैन र त्यसरी निलम्बन गरेको साठी दिनभित्र तत्सम्बन्धी आवश्यक निर्णय गरी सक्नु पर्नेछ।”

(ग) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ :-

“(४) यस दफा बमोजिम कुनै प्रतिष्ठान, घर, जग्गा, सवारी साधन वा स्थानमा प्रवेश गर्दा वा खानतलासी लिँदा सम्बन्धित महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा गाउँपालिकाका प्रतिनिधिलाई रोहवरमा राख्नु पर्नेछ।”

(१३) दफा १३ को,-

(क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कसैले यस ऐन विपरित कुनै काम हुन लागेको, भैरहको वा भैसकेको कुरा थाहा पाएमा सोको जानकारी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, करदाता सेवा कार्यालय वा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा लिखित वा मौखिकरूपमा दिन सक्नेछ । त्यसरी प्राप्त लिखित सूचना वा मौखिकरूपमा प्राप्त भएको सूचनालाई लिखितरूपमा तयार गरी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।”

(ख) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :-

“(४) यस दफा बमोजिमको कसूरको सूचना दिने सुराकीलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा तोकिएको कार्यविधि बमोजिम महानिर्देशक वा कार्यविधिमा तोकिएको अधिकारीले तत्काल दश हजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सक्नेछ।

(१४) दफा १४ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) यस ऐन विपरीत कुनै काम हुन लागेको, भइरहेको वा भइसकेको कुराको सूचना वा सुराकीको आधारमा मुद्दा चली मुद्दाको अन्तिम निर्णय भएपछि कसुरदारबाट वरामद भएको अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुबाट असुल भएको अन्तःशुल्क बाहेकको रकमबाट देहाय बमोजिमको रकम सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयबाट त्यस्तो सूचना वा सुराकी दिने सरकारी कर्मचारी वा व्यक्तिलाई पुरस्कार स्वरूप प्रदान गरिनेछ :-

- (क) सुराकी दिने व्यक्तिलाई विगोको दश प्रतिशत,
- (ख) वस्तु मात्र पत्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई विगोको बीस प्रतिशत,
- (ग) वस्तु तथा मानिस सहित पत्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई विगोको तीस प्रतिशत,

तर सूचना वा सुराकी दिने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा त्यस्ता व्यक्तिहरु बीच पुरस्कारको बाँडफाँड समानुपातिक रूपले गरिनेछ ।”

(१५) दफा १५ मा रहेका “अन्तःशुल्क कार्यालयले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयले” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१६) दफा १६ को सट्टा देहायको दफा १६ राखिएको छ :-

“१६. **दण्ड** : (१) कसैले देहायको कसुर गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई त्यस्तो कसुरको निमित्त विगो जफत गरी विगो बमोजिम जरिवाना वा एक वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ :-

- (क) यस ऐन बमोजिम तिर्नु पर्ने अन्तःशुल्क दबाएमा, छिपाएमा वा छलेमा,
- (ख) इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन वा पैठारी गरेमा,

- (ग) कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा कित्तै कागज तयार गरी यस ऐन विपरीत कुनै कसुर गरेमा,
- (घ) अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ को नियम १६ को उल्लंघन गरेमा,
- (ङ) मदिरा, वियर, चुरोट वा सूतीजन्य वस्तु र अन्य अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन वा पैठारीमा प्रयोग गरिने अन्तःशुल्क टिकट नक्कली बनाई प्रयोग गरेमा, उत्पादन गरेमा वा ओसार पसार वा भण्डारण गरेमा ।

(२) मदिरा, चुरोट र सूतीजन्य वस्तु उत्पादन वा पैठारी गर्ने इजाजतपत्रवालाले देहायका कसुर गरी अन्तःशुल्क दवाए, छिपाए वा छलेमा त्यस्तो कसुरको निमित्त बिगो जफत गरी बिगोको दुई सय प्रतिशत जरीवाना वा एक लाख रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ सो जरिवाना वा एक वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछः-

- (क) अन्तःशुल्क दवाए, छिपाए वा छलेमा,
- (ख) नक्कली अन्तःशुल्क टिकटको प्रयोग गरी मदिरा, चुरोट र सूतीजन्य वस्तुको उत्पादन, निष्कासन, विक्री वितरण, भण्डारण वा पैठारी गरेमा,
- (ग) स्वीकृति नलिएको ब्राण्डमा उत्पादन तथा निष्कासन गरेमा,

(घ) रम, जिन, ब्राण्डी, भोडका, हवीस्की भनी मदिरा उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठानले २५ यू.पी. र ३० यू.पी. शक्तिभन्दा फरक हुने गरी उत्पादन गरेको पाईएमा ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (ड) र उपदफा (२) बमोजिम बिगो कायम गर्दा त्यस्तो टिकट प्रयोग भएको वा हुनसक्ने वस्तुको शक्ति, परिमाण वा आकारका आधारमा अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको मूल्य कायम गरी सोमा लाग्ने अन्तःशुल्क समेत जोडी कायम गरिनेछ । बिगो कायम गर्नुपर्ने वस्तु तथा सेवा बिक्री भइसकेको अवस्थामा सो वस्तु तथा सेवाको बिक्री मूल्यलाई आधार मानि बिगो कायम गरिनेछ ।

(४) कुनै व्यक्तिले देहायको कुनै कसुर गरेमा अन्तःशुल्क अधिकृतले देहाय बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ :-

(क) दफा ७ को उपदफा (४) बमोजिम पुनः मूल्य निर्धारण वा अतिरिक्त मूल्य निर्धारण भएमा थप हुने अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम,

(ख) इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री वा सञ्चय गरेमा पाँच हजार रुपैयाँदेखि पन्ध्र हजार रुपैयाँसम्म,

- (ग) दफा १०क. को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा लागने अन्तःशुल्कको प्रतिदिन शून्य दशमलव शून्य पाँच प्रतिशत वा प्रति विवरण एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम,
- (घ) दफा १०ख. को उपदफा (१) बमोजिमको लेखा अद्यावधिक नराखेमा दश हजार रुपैयाँ र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकैपिच्छे, पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ङ) दफा १०ख. को उपदफा (२) उल्लङ्घन गरेमा पाँच हजार रुपैयाँ,
- (च) दफा १०ख. को उपदफा (३) उल्लङ्घन गरेमा दश हजार रुपैयाँ,
- (छ) दफा १०घ. को उपदफा (३) बमोजिमको अनुगमन गर्ने कार्यमा बाधा विरोध गरेमा पटकै पिच्छे, पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ज) दफा १०छ. बमोजिम जाँच गर्दा अल्कोहलको मात्रा एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक भएमा राजस्व चुहावट भएको रकमको शत प्रतिशत रकम,

- (भ्र) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धि तोकिएकोमा त्यस अनुसारको उत्पादन प्रतिलब्धि नपुगेमा थप हुने अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम,
- (ज) दफा ४घ. को उपदफा (१) को उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे दश हजार रुपैयाँ,
- (ट) स्वयम् निष्काशन प्रणाली अन्तर्गतका वस्तु तथा सेवाको बिक्री गर्दा अन्तःशुल्क असुल नगरेमा वा कम असुल गरेमा लाग्ने अन्तःशुल्क असुल गरी असुल नभएको वा कम असुल भएको अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम,
- (ठ) दफा ३क. को उपदफा (३) को उल्लङ्घन गरी अन्तःशुल्क क्रेडिट दावी गरेमा त्यसरी क्रेडिट दावी गरेको अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम,
- (ड) दफा ४घ. को उपदफा (२) को उल्लङ्घन गरेमा पहिलो पटकका लागि दश हजार रुपैयाँ र

त्यसपछि, प्रत्येक पटकका लागि बीस हजार रुपैयाँ ।

(ढ) इजाजतपत्रवालाले मदिरा, चुरोट र सूतीजन्य वस्तुमा अधिकतम खुद्रा मूल्य, उत्पादन मिति र व्याच नम्बर नखुलाएमा त्यस्तो वस्तु जफत गरी विगो बमोजिमको रकम वा एक लाख रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम ।

(ण) मदिरा (वियर, वाइन, साइडर बाहेक) को वोतलमा अन्तःशुल्क टिकटको सुरक्षाको लागि प्रयोग गर्नुपर्ने पारदर्शी प्लाष्टिकको खोल (श्रिंक क्याप) को प्रयोग नगरेमा त्यस्तो वस्तु जफत गरी विगो बमोजिमको रकम वा एक लाख रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम ।

(त) स्वीकृति नलिई वा अर्काको ब्राण्डको नक्कल गरी मदिरा, चुरोट र सूतीजन्य वस्तुको उत्पादन, निष्कासन वा विक्री वितरण गरेमा त्यस्तो वस्तु जफत गरी विगो बमोजिमको रकम वा

एक लाख रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम ।

(थ) भन्सार उपशीर्षक २२०७.१०.२० को रेक्टिफाइड स्पिरिट बाहेक अन्य स्पिरिट प्रयोग गरेर ७० यू.पी. शक्तिको मदिरा उत्पादन गरेको पाइएमा त्यस्तो मदिरा जफत गरी विगो बमोजिम रकम वा एक लाख रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ, सो रकम ।

(द) वाइन उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठानले पेटेन्ट स्टील टैंक वा काठको भाँडो (भ्याट) मा राखी फर्मेन्टेशन नगरेमा पटकै पिच्छे, एक लाख रुपैयाँ ।

(ध) अन्तःशुल्क अधिकृतले मदिरा, चुरोट, सूतीजन्य वस्तु, मदिराको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने मोलासेस र स्पिरिट तथा अन्य अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ उत्पादन गर्ने इजाजतपत्र वालाको मौज्जात परीक्षण गर्दा अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ बमोजिम तोकिएका खरिद खाता वा मौज्जात खातामा उल्लेख भएको भन्दा बढी वस्तु

मौज्दात फेला परेमा
यस्तो वस्तु आम्रदानी
बाँध्न लगाई त्यसरी बढी
फेला परेको वस्तुको
बजार मूल्य कायम गरी
त्यस्तो मूल्यको
शतप्रतिशतले हुने रकम,

(न) यस दफामा उल्लेख
गरिएदेखि बाहेक यो ऐन
वा यस ऐन अन्तर्गत
बनेको नियम उल्लङ्घन
गरेमा पटकै पिच्छे दश
हजार रूपैयाँ ।”

(५) कसुरसँग प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा
प्रयोग हुन आएको भाडा वर्तन, वस्तु वा सेवा
उत्पादन गर्न प्रयोग गरिएको ज्याबल, मेशिन,
उपकरण र सवारी साधन समेत जफत हुनेछ ।

तर, त्यस्तो कसुर गर्ने
व्यक्तिले सवारी धनीको अनुमति बिना सवारी
साधन त्यस्तो काममा प्रयोग गरेको भएमा त्यस्तो
सवारी साधन जफत नगरी सवारी धनीलाई
पच्चीस हजार रूपैयाँ जरिवाना र सवारी
चालकलाई कसुरको प्रकृति हेरी पन्ध्र हजार
रूपैयाँसम्म जरिवाना वा तीन महिनासम्म कैद वा
दुवै सजाय हुनेछ ।

(६) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा
लेखिएको भए तापनि भाडाको सवारीमा दर्ता गरी
सवारी साधनको मालिकले नै प्रयोग गरेको
पाइएमा त्यस्तो सवारी जफत हुनेछ ।

(७) अन्तःशुल्क अधिकृतले उपदफा (९) मा
उल्लिखित दण्ड जरिवानाका अतिरिक्त नब्बे

दिनमा नबढ्ने गरी दफा ९ बमोजिम दिइएको इजाजतपत्र निलम्बन समेत गर्न सक्नेछ ।

(८) उपदफा (१) र (२) मा लेखिएको कसुरको उद्योग वा दुरुत्साहन गर्नेलाई मुख्य कसुरदारलाई हुने सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(९) अन्तःशुल्क अधिकृतले उपदफा (१) मा उल्लिखित सजायका अतिरिक्त दफा ९ बमोजिम दिइएको इजाजतपत्र छ महिनासम्म निलम्बन गर्न वा दफा १० बमोजिम इजाजतपत्र रद्द गरी त्यस्तो उद्योग वा प्रतिष्ठान दर्ता खारेज गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउन सक्नेछ ।

(१७) दफा १७ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) जफत गरिएका वस्तुहरु परीक्षण गर्दा उपयोग गर्न मिल्ने देखिएमा लिलाम बिक्री गरी आएको रकम राजस्व दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

तर परीक्षणबाट त्यस्ता वस्तुहरु उपयोग गर्न नमिल्ने भएमा विभागले तोके बमोजिम नष्ट गर्नु पर्नेछ ।”

(१८) दफा १७ पछि देहायको दफा १७क थपिएको छ :-

“१७क. किस्ताबन्दीमा तिर्ने व्यवस्था : कुनै करदाताले बक्यौता अन्तःशुल्क किस्ताबन्दीमा बुझाउन पाउँ भनी लिखित अनुरोध गरेमा एक वर्षको लागि किस्ताबन्दीमा बुझाउने गरी अनुमति प्रदान गर्न सकिनेछ ।”

(१९) दफा १९ को सट्टा देहायको दफा १९ राखिएको छ :-

“१९. प्रशासकीय पुनरावलोकन तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क निर्धारण तथा असुलीका सम्बन्धमा गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा त्यस्तो सूचना पाएको मितिले

तीस दिनभित्र प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

तर, दफा १६ को उपदफा (१), (२), (३) र (४) बमोजिमको कसुरमा अन्तःशुल्क अधिकृतले कैद गर्ने गरी गरेको निर्णय उपर पैतीस दिनभित्र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गएमा त्यस्तो म्याद गुज्नेको मितिले सात दिनभित्र म्याद गुज्रिन गएको कारण खोली म्याद थपको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ, र त्यस्तो निवेदनमा उल्लिखित कारण मनासिव देखिएमा महानिर्देशकले म्याद गुज्नेको मितिबाट तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर छानबिन गर्दा निवेदकको जिकीर मनासिव देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित अन्तःशुल्क अधिकृत वा अन्य कुनै अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र त्यस्तो निवेदन उपर महानिर्देशकले निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने व्यक्तिले निर्धारित अन्तःशुल्क रकममध्ये विवाद रहित अन्तःशुल्क र जरिवानाको सम्पूर्ण रकम तथा विवादित अन्तःशुल्क र जरिवाना रकमको एक तिहाई रकम दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र महानिर्देशकले निर्णय नगरेमा निर्धारित म्याद नाघेपछि वा गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा त्यस्तो निर्णयको सूचना पाएको मितिले पैतीस

दिनभित्र सम्बन्धित व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

(७) यस दफा बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन वा पुनरावेदन दिने व्यक्तिले सोको एक प्रति पन्ध्र दिनभित्र सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावलोकनको निवेदन वा पुनरावेदन दिएको कारणबाट दफा १६ को उपदफा (१) मा उल्लिखित निर्णयको कार्यान्वयनमा असर परेको मानिने छैन ।”

(२०) दफा २२ पछि देहायको दफा २२क थपिएको छ :-

“२२क. अन्तःशुल्क सरह मानिने : यस ऐन बमोजिम लाग्ने दस्तुर, विलम्ब शुल्क वा जरिवाना यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्क सरह मानिनेछ ।”

(२१) दफा २३ को सट्टा देहायको दफा २३ थपिएको छ :-

“२३. विभाग जिम्मेवार हुने : यस ऐनको कार्यान्वयन तथा प्रशासन गर्ने कामको लागि विभाग जिम्मेवार हुनेछ ।”

(२२) दफा २३ पछि देहायको दफा २३क थपिएको छ :-

“२३क. पूर्वादेश : (१) कुनै व्यक्तिले यो ऐन लागू हुने अवस्थाबारे द्विविधा निराकरणका लागि विभाग समक्ष लिखित निवेदन दिएमा विभागले सो व्यक्तिलाई लिखित रूपमा सूचित गरी पूर्वादेशद्वारा धारणा जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) यस्तो पूर्वादेश माग भएको विषयमा जारी भएको मिति पश्चातका प्रवन्ध तथा निवेदनमा उल्लेख भएका विषयमा मात्र लागू हुनेछ ।

(३) अदालतमा विचाराधीन रहेका विषय र अदालतबाट व्याख्या भई आदेश भएका विषयमा पूर्वदेशको निवेदन परी जारी भएमा त्यस्तो पूर्वदेश स्वतः निष्कृत भएको मानिनेछ ।”

(२३) दफा २४ को सट्टा देहायको दफा २४ राखिएको छ :-

“२४. अन्तःशुल्क सम्बन्धी व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम हुने : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आर्थिक ऐनले यस ऐनमा संशोधन गरी अन्तःशुल्क लगाउने, निर्धारण गर्ने, बढाउने, घटाउने, छुट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धी व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनै पनि ऐनले यस ऐन बमोजिमका अन्तःशुल्कका व्यवस्थाहरूमा कुनै पनि संशोधन, परिवर्तन गर्न वा अन्तःशुल्क सम्बन्धी अन्य व्यवस्था गर्न सक्ने छैन ।”

(२४) दफा २५ पछि देहायको दफा २५क थपिएको छ :-

“२५क. निर्देशिका बनाउन सक्ने : यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही विभागले आवश्यक निर्देशिका बनाउन सक्नेछ ।”

(२५) अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा देहायको अनुसूची थपिएको छ :-

अनुसूची

(दफा ३ सँग सम्बन्धित)

अन्तःशुल्क दरबन्दी

शीर्षक	उपशीर्षक	वस्तु वा सेवाको विवरण	अन्तःशुल्क दर
०२.०१		चौपाया (बोभाइन जातिको) ताजा वा चिसो पारेको (फ्रेस वा चिल्ड) मासु ।	

	०२०१.१०.००	-सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
	०२०१.२०.००	-हाड सहितको अन्य टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०१.३०.००	-हाड नभएको	मोल प्रतिशत ५
०२.०२		चौपाया (बोभाइन जातिको) हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।	
	०२०२.१०.००	-सिंगो र आधा शरीर (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
	०२०२.२०.००	-हाड सहितको अन्य टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०२.३०.००	-हाड नभएको	मोल प्रतिशत ५
०२.०३		सुँगुरको मासु ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रेश, चिल्ड वा फ्रोजेन) ।	
		-ताजा वा चिसो पारेको :	
	०२०३.११.००	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
	०२०३.१२.००	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका सांप्राहरु र सांप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०३.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) :	
	०२०३.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
	०२०३.२२.००	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका सांप्राहरु र सांप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०३.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
०२.०४		भेडा वा खसी बोकाको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु ।	

	०२०४.१०.००	-भेडा (पाठो) को ताजा वा चिसो पारेको सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
		-भेडाको ताजा वा चिसो अन्य मासु:	
	०२०४.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
	०२०४.२२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्रा	मोल प्रतिशत ५
	०२०४.२३.००	--हाड नभएको	मोल प्रतिशत ५
	०२०४.३०.००	-भेडा (पाठो) को हिमीकृत (फ्रोजेन) सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	मोल प्रतिशत ५
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) गरिएका भेडाका अन्य मासु:	
	०२०४.४१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफकरकास)	मोल प्रतिशत ५
	०२०४.४२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०४.४३.००	--हाड नभएको	मोल प्रतिशत ५
	०२०४.५०.००	-खसी बोकाको मासु	मोल प्रतिशत ५
०२.०५	०२०५.००.००	घोडा, गधा, खच्चर र हिनिजहरुको ताजा, चिसो, वा हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।	मोल प्रतिशत ५
०२.०६		चौपाया जीवजन्तु, (बोभाइन), सुंगुर, भेडा, खसी बाख्रा, घोडा, गधा, खच्चर वा हिनिजहरुको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रोजेन) खान हुने कमसल मासु, (इडिबुल अफल) ।	
	०२०६.१०.००	-चौपाया (बोभाइन) जीवजन्तुको ताजा र चिसो	मोल प्रतिशत ५
		-चौपाया जीवजन्तु (बोभाइन) को हिमीकृत (फ्रोजेन):	

	०२०६.२१.००	--जीब्रो	मोल प्रतिशत ५
	०२०६.२२.००	--कलेजो	मोल प्रतिशत ५
	०२०६.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	०२०६.३०.००	-सुंगुरको ताजा र चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
		-सुंगुरको हिमीकृत (फ्रोजेन) :	
	०२०६.४१.००	--कलेजो	मोल प्रतिशत ५
	०२०६.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	०२०६.६०.००	-अन्य ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
	०२०६.९०.००	-अन्य हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५
०२.०७		सकेत ०१.०५ को कुखुराको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु र खान हुने अफल ।	
		-ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (फाउल) को:	
	०२०७.११.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिसो पारिएका (फ्रेस वा चिल्ड)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.१२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.१३.००	--ताजा वा चिस्याइएका (फ्रेस वा चिल्ड) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.१४.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (ओफाल)	मोल प्रतिशत ५
		-टर्कीहरुको :	
	०२०७.२४.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.२५.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५

	०२०७.२६.००	--ताजा वा चिस्याइएका टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.२७.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	मोल प्रतिशत ५
		-हाँस (डक) हरुको:	
	०२०७.४१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.४२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.४३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.४४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.४५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५
		-हाँस (गीज) हरुको:	
	०२०७.५१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.५२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.५३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरु	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.५४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.५५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजेन)	मोल प्रतिशत ५
	०२०७.६०.००	-गिनी जातका चराहरुको	मोल प्रतिशत ५
०२.०८		ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत अन्य मासु र खान हुने अफल मासु ।	
	०२०८.१०.००	-खरायोको	मोल प्रतिशत ५
	०२०८.३०.००	-प्रधान स्तनी (नर बानर) हरु (प्राइमेट) को	मोल प्रतिशत ५

०२०८.४०.००	-तिमिङ्गल (ह्वेल) हरू, सौस वा गुँज (डिल्फन) हरू र शिंशुक (परपस) हरू (तिमिगण श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; समुद्रीगाई (मैनेटी) र हस्तिमकर (डुगङ्ग) हरू (जलीय स्तनधारी (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; सिलहरु, सी लायनहरु र वालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरू) को	मोल प्रतिशत ५
०२०८.५०.००	-सरीसृपहरु (सर्प र कछुवा समेत) को	मोल प्रतिशत ५
०२०८.६०.००	-ऊँट र अन्य ऊँटजातीय जन्तुहरु (क्यामेलिडाई) को	मोल प्रतिशत ५
०२०८.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
०२.०९	नखारिएको वा अन्य प्रकारले निस्सारण नगरिएको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत, लवणित, नून पानीमा डुवाएको, सुकाएको वा धूमित मासु नभएको सुंगुरको बोसो (पिग फ्याट), र कुखुराको बोसो (पौल्ट्री फ्याट) ।	
०२०९.१०.००	-सुँगुर (पिग) हरूको	मोल प्रतिशत ५
०२०९.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
०२.१०	मासु र खान हुने अफल मासु(नून हालेको, नून पानीमा डुवाएको, सुकाएको वा धूमित (स्मोक्ड) र खान हुने (इडिबुल) धूलो मासु (फ्लोअर्स एण्ड मिल्स) समेत ।	
	-सुँगुरको मासु :	
०२१०.११.००	--हाड सहितका अगाडि र पछाडिका सांप्राहरु र सांप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५
०२१०.१२.००	--भूडी र भूडीका टुक्राहरु	मोल प्रतिशत ५

	०२१०.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	०२१०.२०.००	-चौपाया (बोभाइन) को मासु	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य, मासु वा मांसावशेष (अफल) का खान हुने धूलो र पीठोसमेत :	
	०२१०.९१.००	--प्रधान स्तनी (नर बानर) (प्राइमेट) को	मोल प्रतिशत ५
	०२१०.९२.००	--तिमिङ्गल (ह्वेल) हरु, सोंस वा गुँज (डल्फिन) हरु, तथा शिशुक (परपस) हरु (तिमिगण (सिटासिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; समुद्रीगाई (मैनेटी) तथा हस्तिमकर (डुगंग) हरु (जलीय स्तनधारी) (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; सिलहरु, सी लायनहरु र वालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरु) को	मोल प्रतिशत ५
	०२१०.९३.००	--सरीसृप (सर्प र कछुवासमेत) को	मोल प्रतिशत ५
	०२१०.९९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
०३.०४		ताजा, चिसो पारेको र हिमीकृत माछाको फिलेट र अरु माछा, मसिनो पारी टुक्राएको र नटुक्राएकोसमेत ।	

		-तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू) का ताजा र चिस्याइएका फिलेटहरू:	
	०३०४.३१.००	--तिलापियाहरू (ओरेओक्रोमिस जातहरू) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.३२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.३३.००	--नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.३९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य माछाका ताजा वा चिसो पारेको फिलेटहरू:	
	०३०४.४१.००	--प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिङ्गस नेर्का, अङ्गोरिङ्गस गोर्बसा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शावित्चा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मासोउ तथा अङ्गोरिङ्गस रोडुरस), एटलान्टिक साल्मोन(साल्मो सालार) र ड्यान्युब साल्मोन (हूचो हूचो) का	मोल प्रतिशत ५

०३०४.४२.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अड्रोरिड्स माइकिस, अड्रोरिड्स क्लार्की, अड्रोरिड्स अक्वाबोनिटा, अड्रोरिड्स गिलाइ, अड्रोरिड्स अपाचे र अड्रोरिड्स क्राइसोगेप्टर) का	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४३.००	--च्याप्टो माछा (फ्लाट फिस) (ल्यूरोनेक्टिडाइ, बोथिडाइ, साइनो ग्लोसीडाइ, सोलेइडाइ, स्कोपथाल्मिडाइ तथा सिथारीडाइ) का	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४४.००	--ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४५.००	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस) का	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४६.००	--टुथफिस (डिसोस्टिक्स जातहरु) का	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४७.००	-- डगफिस र अन्य सार्कहरु	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४८.००	--रेइहरु र स्केटहरु (राजिडाइ)	मोल प्रतिशत ५
०३०४.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	-अन्य, ताजा वा चिसो पारेको:	

०३०४.५१.००	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एड्डुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू):	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५२.००	--साल्मोनीडाइका	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५३.००	--ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछाका	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५४.००	--सोर्डिफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस) का	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५५.००	--टुथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू) का	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५६.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५७.००	--रेइहरू र स्केटहरू (राजिडाइ)	मोल प्रतिशत ५
०३०४.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५

		-तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एडुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू) का हिमीकृत फिलेटहरू:	
	०३०४.६१.००	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.६२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.६३.००	--नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछाका हिमीकृत फिलेटहरू :	
	०३०४.७१.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.७२.००	--ट्याड्डक(मेलानोग्रामस एग्लेफिनस) का	मोल प्रतिशत ५

	०३०४.७३.००	--कोलफिस (पोलाक्रिअस भिरेन्स) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.७४.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.७५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.७९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य माछाका हिमीकृत फिलेटहरु:	
	०३०४.८१.००	--प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिङ्गस नेका, अङ्गोरिङ्गस गोवुसा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शावित्वा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मासोड तथा अङ्गोरिङ्गस रोडुरस), एटलान्टिक साल्मोन(साल्मो सालार) र ड्यान्युब साल्मोन (हूचो हूचो) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.८२.००	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाइ, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगेप्टर) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.८३.००	--च्याप्टो माछा (फ्लाट फिस) (ल्यूरोनेक्टिडाइ, बोथिडाइ, साइनो ग्लासीडाइ, सोलेइडाइ, स्कोपथाल्मिडाइ तथा सिथारीडाइ) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.८४.००	--सोर्डफिस (जिफियाज गल्याडिअस) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.८५.००	--टुथफिस (डिसोस्टिकस जातहरु) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.८६.००	--हेरिड (क्लुपिया हेरेङ्गस, क्लुपिया पलासी) का	मोल प्रतिशत ५
	०३०४.८७.००	--टुनाहरु (थुनुस जातका) स्किप ज्याक वा स्ट्रिप-वेलिड वोनितो (युथिनस (कासुवनस) पेलामिस) का	मोल प्रतिशत ५

0३0४.८८.00	--डगफिस, अन्य सार्कहरु, रेडहरु र स्केटहरु (राजिडाइ)	मोल प्रतिशत ५
0३0४.८९.00	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	-अन्य हिमिकृत:	
0३0४.९१.00	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस)	मोल प्रतिशत ५
0३0४.९२.00	--टुथफिस (डिसोस्टिकस एसपीपी.)	मोल प्रतिशत ५
0३0४.९३.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याटला क्याटला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्वस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एडुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
0३0४.९४.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) का	मोल प्रतिशत ५
0३0४.९५.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) बाहेक, ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	मोल प्रतिशत ५
0३0४.९६.00	--डगफिस र अन्य सार्कहरु	मोल प्रतिशत ५
0३0४.९७.00	--रेडहरु र स्केटहरु (राजिडाइ)	मोल प्रतिशत ५

	०३०४.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
०३.०५		सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको, माछा; धूमित पारेको, धूमित गर्नु अघि वा धूमित गर्दा पाकेको वा नपाकेको; माछाको खान हुने धूलो, पिठो र प्यालेट	
	०३०५.१०.००	-माछाको खान हुने धूलो, पिठो र प्यालेट	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.२०.००	-सुकाएको, धूमित पारेको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको माछाको कलेजो, फुल र प्रजननग्रन्थी	मोल प्रतिशत ५
		-सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको तर धूमित नगरेका माछाको फिलेटहरू:	
	०३०५.३१.००	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटाफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्यस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.३२.००	--ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्थाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेर्पिडिडाइ परिवारहरूका माछाका	मोल प्रतिशत ५

	०३०५.३९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, धूमित माछा, फिलेटहरू समेत:	
	०३०५.४१.००	--प्यासिफिक सालमोन (अङ्गेरिङ्कस नेर्का, अङ्गेरिङ्कस गोवुंशा, अङ्गेरिङ्कस केटा, अङ्गेरिङ्कस शिच्वत्शा, अङ्गेरिङ्कस किसुच, अङ्गेरिङ्कस मसोउ र अङ्गेरिङ्कस रोडुरस), एटलाण्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हूचो) ।	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.४२.००	--हेरिङ्ग (हिलसा)	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.४३.००	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्गेरिङ्कस माइकिस, अङ्गेरिङ्कस क्लार्की, अङ्गेरिङ्कस अक्वाबोनिटा, अङ्गेरिङ्कस गिलाइ, अङ्गेरिङ्कस अपाचे र अङ्गेरिङ्कस क्राइसोगेप्टर) को	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.४४.००	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्यस जातहरू, सिर्हेनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्वस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५

		-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, सुकाएको माछा, नून हालेको वा नहालेको तर धूमित नगरेको:	
	०३०५.५१.००	--कडू	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.५२.००	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्थाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	०३०५.५३.००	--ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछा, कड (ग्याडस मोरुवा, ग्याडस ओगाक, ग्याडस म्याक्रोसेफालस) बाहेक:	मोल प्रतिशत ५

०३०५.५४.००	<p>--हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हरेङ्गस, क्लुपिया पल्लासी), एङ्गोभिज (इन्ग्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्बरस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्कोमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू), ज्याकहरू, क्रेभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोबिया (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम), सिल्भर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाबिस साइरा), स्काडस (डिक्वाप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोटस् विलोसस्), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोर्नितोहरू (सार्डा जातहरू), मार्लिनहरू, सेइर्लाफिसहरू, स्पेरफिस (इस्टोपेरिडाइ)</p>	मोल प्रतिशत ५
०३०५.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, नून हालेको तर नसुकाइएको वा धूमित नगरेको र नूनपानीमा राखेको माछा:	
०३०५.६१.००	--हेरिङ्ग (हिलसा)	मोल प्रतिशत ५
०३०५.६२.००	--कड्	मोल प्रतिशत ५
०३०५.६३.००	--एन्कोभिज	मोल प्रतिशत ५

०३०५.६४.००	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लावेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एडुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
०३०५.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	-माछाको पखेटा, टाउकाहरु, पुच्छरहरु, भुँडीहरु र माछाको अन्य खानयोग्य कमसल मासु:	
०३०५.७१.००	--सार्कका पखेटाहरु	मोल प्रतिशत ५
०३०५.७२.००	--माछाको टाउका, पुच्छर र भुँडीहरु	मोल प्रतिशत ५
०३०५.७९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५

०३.०६		खबटा भित्र भएको वा नभएको जीवित, ताजा, चिसो पारेको, हिमीकृत, सुकेको, नूनिलो गरेको वा नून पानीमा हालेको कृष्ठासियन; खबटा भित्र भएको वा नभएको, धूमित गर्ने प्रक्रियामा वा धूमित गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धूमित कृष्ठासियन; खबटाभित्र भएको पानीमा उमालेर वा बफाएर पकाएको, चिसो, हिमीकृत, सुख्खा र नूनिलो पारिएको वा नपारिएको, नून पानीमा हालेको वा नहालेको कृष्ठासियनहरु; कृष्ठासियनहरुको मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्तखान हुने धूलो, पिठो र गुटिका (पेलेट) हरु ।	
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) :	
	०३०६.११.००	--रक लब्टार र अन्य सामुन्द्रिक माछा (कौफिस)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.१२.००	--लब्टार	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.१४.००	--क्रयाब्स (गंगटो)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.१५.००	--नर्वे लब्टारहरु (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.१६.००	--चिसो पानीका सिम्पहरु र प्राउनहरु (पाण्डालस जातहरु, क्राङ्गन क्राङ्गन)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.१७.००	--अन्य सिम्पहरु र प्राउनहरु	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.१९.००	--अन्य, कृष्ठासियन्सको खान हुने पिठो, धूलो र प्यालेटसमेत	मोल प्रतिशत ५
		-जीवित, ताजा वा चिस्याइएका:	
	०३०६.३१.००	--रक लोब्टर र अन्य सामुन्द्री क्रफिस (पालिनुरस जातहरु, पानुलिरस जातहरु, जसस् जातहरु)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.३२.००	--लोब्टरहरु (होमारस जातहरु)	मोल प्रतिशत ५

	०३०६.३३.००	-- गँगटाहरू	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.३४.००	--नर्वे लोब्टर (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.३५.००	--चीसो पानीका सिम्पहरू र प्राउनहरू (पन्डालस जातहरू, क्रानोन क्रानोन)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.३६.००	--अन्य सिम्पहरू र प्राउनहरू	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.३९.००	--अन्य, क्रुस्टासियनका मानव उपभोग्य धूलो, मैदा र गुटिका (पेलेट) हरू समेत	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य:	
	०३०६.९१.००	--रक लोब्टर र अन्य सामुन्द्री क्रफिस (पालिनुरस जातहरू, पानुलिरस जातहरू, जसस् जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.९२.००	--लोब्टरहरू (होमारस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.९३.००	--गँगटाहरू	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.९४.००	--नर्वे लोब्टर (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.९५.००	--सिम्पहरू र प्राउनहरू	मोल प्रतिशत ५
	०३०६.९९.००	--अन्य, क्रुस्टासियनका मानव उपभोग्य धूलो, मैदा र गुटिका (पेलेट) हरू समेत	मोल प्रतिशत ५
०३.०७		खवटाभिन्न भएको वा नभएको, जीवित, ताजा, चिसो पारिएको, हिमीकृत, सुकाएको, नुनिलो पारिएको वा नून पानी हालेको मोलस्कहरू; खवटाभिन्न भएको वा नभएको, धूमित गर्ने क्रममा वा गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धूमित मोलस्कहरू; मोलस्कहरूका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र गुटिका (पेलेट) हरू ।	

		-सीपी (ओइस्टर) हरु:	
	०३०७.११.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारिएको	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.१२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-पेक्टेन, क्लामिस वा प्लाकोपेक्टेन जातीहरुको स्क्यालोप (एक किसिमको सीपी), क्वीन स्क्यालोप (रानी स्क्यालोप) समेत:	
	०३०७.२१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.२२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-शम्बुक (मुसेल्स) :	
	०३०७.३१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.३२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.३९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-कटल फिस र स्क्वड	
	०३०७.४२.००	--जीवित, ताजा र चिस्याइएको	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.४३.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-अक्टोपस (अष्टभुजी जल जन्तु) :	
	०३०७.५१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.५२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५

०३०७.६०.००	-सामुद्रीक चिप्लेकीरा बाहेकका अन्य चिप्लेकीराहरु	मोल प्रतिशत ५
	-क्लामहरु, काकलहरु र आर्क सेलहरु (आर्सिडाइ, आर्कटिसिडाइ, कार्डिडाइ, डोनासिडाइ, हिटेलीडाइ, म्याक्ट्रिडाइ, मेसोडेसम्याटिडाइ, माइडाइ, सेमिलिडाइ, सोल्कर्टिडाइ, सोलेनिडाइ, ट्रिडाक्निडाइ, र वेनेरिडाइ परिवारहरु):	
०३०७.७१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
०३०७.७२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
०३०७.७९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	-एब्यालोन (हालिओटिस जातहरू) र स्ट्रोम्बोइड कोन्च (स्ट्रोम्बस जातहरू):	
०३०७.८१.००	--जीवित, ताजा वा चिस्याइएको एब्यालोन (हालिओटिस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
०३०७.८२.००	--जीवित, ताजा वा चिस्याइएको स्ट्रोम्बोइड कोन्च (स्ट्रोम्बस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
०३०७.८३.००	--हिमीकृत एब्यालोन (हालिओटिस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
०३०७.८४.००	--हिमीकृत स्ट्रोम्बोइड कोन्च (स्ट्रोम्बस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
०३०७.८७.००	--अन्य एब्यालोन (हालिओटिस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
०३०७.८८.००	--अन्य स्ट्रोम्बोइड कोन्च (स्ट्रोम्बस जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	-अन्य, मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र प्यालेट समेत:	
०३०७.९१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५

	०३०७.९२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०७.९९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
०३.०८		क्रुष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका, जीवित, ताजा, चिस्याएका, हिमीकृत, सुकाइएका, नूनिलो पारिएका वा नूनिलो पानीमा राखिएका ढाडमा हाड नहुने जलचरहरु; धूमीत गर्ने क्रममा वा धूमित गर्नुअघि पकाइएका वा नपकाइएका क्रुष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका ढाडमा हाड नहुने धूमीत जलचरहरु; क्रुष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका ढाडमा हाड नहुने जलचरका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त पीठो, मैदा र गुटिका (पेलेट) हरु ।	
		-समुद्री-क्युकम्बरहरु (स्टिकोपस जापोनिकस, होलोथुरिओइडिया):	
	०३०८.११.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
	०३०८.१२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०८.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-समुद्री अर्चिनहरू (स्ट्रोडिगलोसेन्ट्रोस जातहरू, प्यारासेन्ट्रोस लिभिडस, लोजेचिनस अल्वस, इचिनस एस्कूलेन्टस):	
	०३०८.२१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	मोल प्रतिशत ५
	०३०८.२२.००	--हिमीकृत	मोल प्रतिशत ५
	०३०८.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	०३०८.३०.००	-जेलीफिस (रोपिलेमा जातहरु)	मोल प्रतिशत ५
	०३०८.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५

०८.०२		अन्य काष्ठफलहरू, ताजा वा सुकाएको, खवटा फुटाएको वा नफुटाएको, बोक्रा ताछेको वा नताछेको ।	
		-हयाजेलनट वा फिलवर्ट :	
	०८०२.२१.००	--खवटा सहित	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.२२.००	--खवटा फुटाएको	मोल प्रतिशत ५
		-ओखर (बालनट) :	
	०८०२.३१.००	--खवटा सहित	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.३२.००	--खवटा फुटाएको	मोल प्रतिशत ५
		-कटुस (चेस्टनट) हरु (कास्तानिया जातहरू):	
	०८०२.४१.००	--खवटा सहित	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.४२.००	--खवटा फुटाएको	मोल प्रतिशत ५
		-पिस्ता (पिष्टासियो) हरु:	
	०८०२.५१.००	--खवटा सहित	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.५२.००	--खवटा फुटाएको	मोल प्रतिशत ५
		-म्याकाडामिया नटहरू:	
	०८०२.६१.००	--खवटा सहित	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.६२.००	--खवटा फुटाएको	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.७०.००	-कोलानट (कोला जातहरू)	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.८०.००	-सुपारी (अरिका नट) हरु	मोल प्रतिशत ५
	०८०२.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५

०८.०४		खजूर (छोहोडा), अँजीर, भुँइकटहर, एभोकेडा (नास्पाती जस्तो फल), अम्बा, आप, म्याङ्गोष्टीन, ताजा वा सुकेको ।	
	०८०४.१०.००	-खजूर (छोहोडा)	मोल प्रतिशत ५
		-अँजीर:	
	०८०४.२०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
०८.०६		ताजा अथवा सुख्खा अंगुर ।	
	०८०६.२०.००	-सुकाएको	मोल प्रतिशत ५
०८.०९		खुर्पानी (एप्रिकोट), चेरी (पैयुंफल), आरु (नेक्टारिन आरुसमेत), आलुबखरा (प्लम) र चुत्रो (स्लो), ताजा ।	
	०८०९.१०.००	-खुर्पानी (एप्रिकोट)	मोल प्रतिशत ५
०८.१२		सल्फरडाइअक्साइड ग्यांसमा (नून पानी, गन्धक पानीमा वा यस्तै अन्य सुरक्षित राख्ने तरल पदार्थमा राखी) अस्थायी रूपमा सुरक्षित गरिएको, तर त्यस स्थितिमा तुरुन्त खान उपयुक्त नहुने खालका फलफूल र काष्ठफलहरू ।	
	०८१२.१०.००	-पैयूँ (चेरिज)	मोल प्रतिशत ५
	०८१२.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
०८.१३		शीर्षक ०८.०१ देखि ०८.०६ सम्मको बाहेक सुकाएको फलफूल; यस भागका काष्ठफल वा सुख्खा फलफूलहरूको मिश्रणहरू ।	
	०८१३.१०.००	-खुर्पानी (एप्रिकोट्स)	मोल प्रतिशत ५
	०८१३.२०.००	-सुकाएको आरु बखडा (पुन्स)	मोल प्रतिशत ५
	०८१३.४०.००	-अन्य फलफुल	मोल प्रतिशत ५
	०८१३.५०.००	-यो भागको काष्ठफलहरू वा सुख्खा फलफूलहरूको मिश्रण	मोल प्रतिशत ५

०९.०६		दालचिनी र दालचिनीको रुखको फूलहरु ।	
		-नधुल्याइएको र टुक्रा नपारिएको:	
	०९०६.११.००	--दालचिनी	मोल प्रतिशत ५
	०९०६.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	०९०६.२०.००	-धुल्याइएको र टुक्रा पारेको	मोल प्रतिशत ५
१४.०४		अन्यत्र नपरेको वनस्पति उत्पादन ।	
		-अन्य:	
	१४०४.९०.१०	--अर्घतयारी खयर कत्था (कत्था रस)	प्रति किलो. रु.१५१-
	१४०४.९०.२०	--खयर कत्था	प्रति किलो. रु.१४०१-
१६.०१	१६०१.००.००	ससेज र मासु, अफल र रगतबाट बनेको यस्तै उत्पादन; यी उत्पादनहरुमा आधारित खाद्य पदार्थ ।	मोल प्रतिशत ५
१६.०२		तयारी वा सुरक्षित मासु, अफल वा रगत ।	
	१६०२.१०.००	-समरुपी परिकार	मोल प्रतिशत ५
	१६०२.२०.००	-कुनै जनावरको कलेजोको	मोल प्रतिशत ५
		-शीर्षक ०१.०५ को चरा चुरुङ्गीको:	
	१६०२.३१.००	--टर्कीको	मोल प्रतिशत ५
	१६०२.३२.००	--ग्यालुस डोमेष्टिक जातका चराहरु (फाउल्स) को	मोल प्रतिशत ५
	१६०२.३९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-सुगुरको:	
	१६०२.४१.००	--फिला र फिलको टुक्रा	मोल प्रतिशत ५
	१६०२.४२.००	--अगाडीको फिला र त्यसको टुक्रा	मोल प्रतिशत ५

	१६०२.४९.००	--अन्य, मिश्रण समेतको	मोल प्रतिशत ५
	१६०२.५०.००	-चौपाया (बोभाइन) जिवजन्तुको	मोल प्रतिशत ५
	१६०२.९०.००	-अन्य, कुनै जनावरको रगतको परिकार समेत	मोल प्रतिशत ५
१६.०३	१६०३.००.००	मासु, माछा, क्रुष्टासियन, मोलस्क वा अन्य जलीय इनभर्टिब्रेटको सार र रस ।	मोल प्रतिशत ५
१६.०४		तयारी र सुरक्षित माछा; क्याभिर (माछाको फुल) र माछाको फुल (क्याभिर) को प्रतिस्थापक(सब्स्टीच्यूट)	
		-सिङ्गे वा टुक्रा माछा तर केसा नपारेको	
	१६०४.११.००	--साल्मोन	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१२.००	--हेरङ्गस्	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१३.००	--स्प्राट माछाको सार्डिन्स, सार्डिनेला, र ब्रिसलिड	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१४.००	--टुनाज, स्कीपज्याक र वोनितो(सार्डा एस पी पी)	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१५.००	--म्याकारल	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१६.००	--एन्कोभिज	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१७.००	--वामा(ईल) हरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१८.००	--सार्कको पखेटाहरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	१६०४.२०.००	-अन्य तयारी वा सुरक्षित माछा	मोल प्रतिशत ५
		-क्याभियर र क्याभिएरका प्रतिस्थापकहरु:	
	१६०४.३१.००	--क्याभिएर	मोल प्रतिशत ५

	१६०४.३२.००	--क्याभिएरका प्रतिस्थापकहरु	मोल प्रतिशत ५
१६.०५		तयारी वा सुरक्षित कृष्टासियन्स, मोलस्क, र अन्ड ढाडको हाड नभएको (इनभर्टिब्रेट) जलचरहरु ।	
	१६०५.१०.००	-गंगटो	मोल प्रतिशत ५
		-भिगे माछा (स्रीम्प र प्राउन) हरु:	
	१६०५.२१.००	--हावा नछिर्ने भाँडोमा नराखिएको	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.३०.००	-लोव्स्टर	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.४०.००	-अन्य कृष्टासियन्स	मोल प्रतिशत ५
		-वाहिरी खबटा हुने जीव (मोलस्क) हरु:	
	१६०५.५१.००	--सिपी(ओइस्टर) हरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५२.००	--घुँगी (स्कालोप) हरु रानी घुँगी (क्वीन स्कालोप) हरु समेत	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५३.००	--मसलाहरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५४.००	--कटल माछा र स्क्विड	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५५.००	-- क्लाम, कोकल र आर्क सेलहरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५६.००	--क्लाम, कोकल र आर्क सेलहरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५७.००	--एबालोन	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५८.००	--शंखेकिरा (स्नेल) हरु, समुन्द्रि शंखेकिरा (सी स्नेल) हरु वाहेक	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य ढाडमा हाड नहुने जलचरहरु:	
	१६०५.६१.००	--समुद्री क्युकम्बरहरु	मोल प्रतिशत ५

	१६०५.६२.००	--समुद्री अर्चिनहरु	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.६३.००	--जेलि माछा	मोल प्रतिशत ५
	१६०५.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
१७.०१		ठोस रुपमा उखु वा चुकन्दर र रासायनिक तवरबाट शुद्ध गरिएको सुक्रोज (उखुको चिनी)	
		-रंगाउने र सुवास स्वाद आउने पदार्थ नमिसाएको कच्चा चिनी:	
		--यस भागको उपशिर्षक द्रष्टव्य र मा उल्लेख गरिएको उखुको चिनी:	
	१७०१.१३.१०	---सख्खर (गुंड र भेलीसमेत), गुंडगट्टा (पैठारीमा मात्र)	प्रति. क्वीन्टल. रु.११५।-
		--उखुको अन्य चिनी:	
	१७०१.१४.१०	---सख्खर (गुंड र भेलीसमेत), गुंडगट्टा (पैठारीमा मात्र)	प्रति. क्वीन्टल. रु.११५।-
१७.०३		चिनी बनाउदा निस्कने शिरा वा उखुको रस(टेमा छुवा खुदो समेत)	
	१७०३.१०.००	-उखुको खुंदो (मोलासेस)	प्रति. क्वीन्टल. रु.७०।-
	१७०३.१०.००	-अन्य	प्रति. क्वीन्टल. रु.७०।-
१७.०४		कोका नभएको चिनीको मिठाई (सेतो चकलेट सहित) ।	
	१७०४.१०.००	-चिनीले छोपेको वा नछोपेको वा मीठो लेप लगाएको वा नलगाएको चुइंगम (पैठारीमा मात्र)	मोल प्रतिशत १०
	१७०४.१०.००	-अन्य (पैठारीमा मात्र)	मोल प्रतिशत ५
१८.०५	१८०५.००.००	कोकोको धूलो, चिनी वा गुलियो पदार्थ नहालेको ।	मोल प्रतिशत ५
१८.०६		चकलेट र अरु कोको मिसिएका खाद्य पदार्थहरु ।	

	१८०६.१०.००	-कोकोको धूलो, चिनी वा गुलियो पदार्थ हालेको	मोल प्रतिशत ५
	१८०६.२०.००	-२ केजी भन्दा बढी तौलको ढिका (ब्लौक वा स्ल्याव) वा डण्डी (वार) को रुपमा रहेका अन्य परिकार, तरल, मांडा, धूलो, दानादार वा अन्य थुप्रो (बल्क) को रुपमा भांडोमा हालिएको वा तुरुन्त वेष्टन गरिएको (इमिडियट प्याकिङ्ग) मा २ केजी भन्दा बढी भएको	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य, ढिका, चाका र डण्डीको रुपमा:	
	१८०६.३१.००	--भरिएको	मोल प्रतिशत ५
	१८०६.३२.००	--नभरिएको	मोल प्रतिशत ५
	१८०६.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
१९.०२		स्पेगेटी, म्याकारोनी, नूडल्स, लसाने, नोकी, राभिओली, क्यानेलोनी ककुहरु जस्ता पकाइएका वा नपकाइएका, (मासु वा अन्य पदार्थ) भरिएका वा नभरिएका वा अन्य किसिमबाट तयार पारिएका पाष्टाका परिकारहरु; तयार गरिएको वा नगरिएको ककुहरु ।	
		-नपकाएको पास्टा (मुछेको पिठो), नभरेको (नौट स्टफेड) वा अन्य प्रकारको तयारी:	
	१९०२.११.००	--फुल हालेको	प्रति किलो. रु.१५।-
	१९०२.१९.००	--अन्य	प्रति किलो. रु.१५।-
	१९०२.२०.००	-पकाएको वा नपकाएको वा अन्य प्रकारले तयार गरेको भरेको पास्टा (मुछेको पिठो)	प्रति किलो. रु.१५।-
	१९०२.३०.००	-अन्य पास्टा (मुछेको पिठो)	प्रति किलो. रु.१५।-

	१९०२.४०.००	-कुकु (उत्तरी अफ्रिकी खाद्य पदार्थ)	प्रति किलो. रु.१५।-
१९.०५		कोको परेको वा नपरेको पाउरोटी, पेष्ट्री, केक, बिस्कट र अरु रोटी सम्बन्धी सामान; कम्प्युनियम, वेफर्स (पकाएको रोटी विकोको काम गर्ने), औषधी भर्न हुने खाली क्याप्सूल, (एम्टी क्यासे) सिलिड वेफयर्स (टाल्ने रोटी), राइस पेपर (तोफु, ममचा बनाउने पिठोको रोटी जस्तो पदार्थ) र अन्य यस्तै उत्पादन ।	
		-अन्य:	
	१९०५.९०.२०	--आलु चिप्स	प्रति किलो रु.१५।-
२०.०८		स्प्रीट वा चिनी वा गुलियो पदार्थ हाली सुरक्षित गरिएको वा अन्य प्रकारले तयार गरिएको अन्यत्र नपरेको फलफूल, काष्ठफल र अन्य बोट विरुवाको खान हुने अंगहरु ।	
		-एकै ठाउँमा मिसाएको वा नमिसाएको काष्ठफल, बदाम र अरु बीज :	
	२००८.११.००	--बदाम (मम्फली)	मोल प्रतिशत ५
	२००८.१९.००	--अन्य मिश्रण समेत	मोल प्रतिशत ५
	२००८.२०.००	-भूँडकटहर	मोल प्रतिशत ५
	२००८.३०.००	-अमिलो फलफूलहरु	मोल प्रतिशत ५
	२००८.४०.००	-नास्पाती	मोल प्रतिशत ५
	२००८.५०.००	-खुर्पानी	मोल प्रतिशत ५
	२००८.६०.००	-पैयू	मोल प्रतिशत ५
	२००८.७०.००	-आरु, नेक्टारिन जातिको आरु समेत	मोल प्रतिशत ५

	२००८.८०.००	-स्ट्रबेरी (भूँड ऐसेलु, काफल)	मोल प्रतिशत ५
		-उपशीर्षक २००८.१९ बाहेकको मिश्रण सहितको अन्य :	
	२००८.९१.००	--ताडीको रुखको माथिल्लो टुप्पो (पाम हार्टस)	मोल प्रतिशत ५
	२००८.९३.००	--क्र्यानबेरी (भ्याक्सिनियम म्याक्रोकार्पोन, भ्याक्सिनियम अक्सिककस, भ्याक्सिनियम भिटिस-इडिया)	मोल प्रतिशत ५
	२००८.९७.००	-- मिश्रणहरु	मोल प्रतिशत ५
		--अन्य:	
	२००८.९९.९०	---अन्य	मोल प्रतिशत ५
२०.०९		चिनी हालेको वा नहालेको, स्प्रिट नहालेको र नकुहाएको फलफूलको रस (अंगुरको कांचो रस समेत) र वनस्पति रस ।	
		-सुन्तलाको रस (ओरेन्ज जुस):	
	२००९.११.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन)	प्रति लिटर रु.१०।-
	२००९.१२.००	--हिमीकृत नगरिएको, वृक्षमूल्य २० ननाघेको	प्रति लिटर रु.१०।-
	२००९.१९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.१०।-
		-भोगटे (पोमेलो समेत) को रस (ग्रेपफ्रुट इन्क्लुडिङ पोमेलो जुस) :	
	२००९.२१.००	--वृक्ष मूल्य २० ननाघेको	प्रति लिटर रु.१०।-
	२००९.२९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.१०।-
		-अन्य कुनै जम्ब्वर जाति (सिटरस) को एकल फलको रस:	
	२००९.३१.००	--वृक्ष मूल्य २० ननाघेको	प्रति लिटर रु.१०।-
	२००९.३९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.१०।-

		-भुइकटहरको रस (पाइनेपल जूस):	
	२००९.४९.००	--वृक्ष मूल्य २० भन्दा बढी नभएको	प्रति लिटर रु.९०।-
	२००९.४९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.९०।-
	२००९.५०.००	-गोलभेडाको रस (टमाटो जूस)	प्रति लिटर रु.९०।-
		-अंगुरको रस (ग्रेप जूस) (अंगुरको काँचो रस) (ग्रेप मष्ट) समेत:	
	२००९.६९.००	--वृक्ष मूल्य ३० ननाघेको	प्रति लिटर रु.९०।-
	२००९.६९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.९०।-
		-स्याउको रस (एपुल जूस) :	
	२००९.७९.००	--वृक्ष मूल्य २० ननाघेको	प्रति लिटर रु.९०।-
	२००९.७९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.९०।-
		-अन्य कुनै एउटै फलफूल वा वनस्पतिको रस:	
	२००९.८९.००	--क्र्यानबेरी (भ्याक्सिनियम म्याक्रोकार्पोन, भ्याक्सिनियम अक्सिककस, भ्याक्सिनियम भिटिस-इडिया) को रस (जुस)	प्रति लिटर रु.९०।-
	२००९.८९.००	--अन्य	प्रति लिटर रु.९०।-
	२००९.९०.००	-रसको मिश्रण	प्रति लिटर रु.९०।-
२९.०६		अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ ।	
		-अन्य :	
	२९०६.९०.९०	--दालमोठ, पापड, नमकिन भुजिया र चमेना	मोल प्रतिशत ५
	२९०६.९०.२०	सूर्तीरहित पान मसला	प्रति किलो रु.५५५।-
	२९०६.९०.६०	कुरकुरे, कुरमुरे, चिजबल्स, लेज, र त्यस्तै उत्पादन	प्रति किलो रु.९५।-
	२९०६.९०.७०	सूर्ती रहित सुगन्धित सुपारी	प्रति किलो रु. २०५।-

२२.०२		चिनी हालेको वा गुलियो गरेको र वास्ना आउने सुरुचिकर पानी, प्राकृतिक र कृत्रिम खनिज पानी र वायु प्रवाहित पानी (एरिटेड) समेत र शीर्षक २०.०९ को फलफूल र वनस्पतिको रस समावेश नभएको अल्कोहल रहित पेय पदार्थ ।	
		- अन्य:	
	२२०२.९९.००	--अल्कोहल रहित वियर	प्रति लिटर रु.१५१-
		-- अन्य:	प्रति लिटर रु.१५१-
	२२०२.९९.१०	---ईनर्जी ड्रिंक्स	प्रति लिटर रु.२५१-
	२२०२.९९.९०	---अन्य	प्रति लिटर रु.१०१-
२२.०३	२२०३.००.००	जौबाट बनेको वियर ।	प्रति लिटर रु.१५०१-
२२.०४		ताजा अंगुरको वाइन र अल्कोहल हाली सुरक्षित गरिएको (फोर्टिफाइड) वाइन समेत शीर्षक २०.०९ को वाहेक काँचो अंगुरको रस(ग्रेप मस्ट)	
		-स्पार्किड वाइन:	
	२२०४.१०.१०	--१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका (पैठारीमा मात्र)	प्रति लिटर रु.३३५१-
	२२०४.१०.२०	--१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५१-
	२२०४.१०.३०	--१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३९०१-
		-अन्य वाइन; काँचो अंगुरको रस, अल्कोहल हालेर कुहुन रोकेको वा ढीलो गरेको:	
		--२ लिटर वा कम जाने भाँडोमा रहेको:	
	२२०४.२९.१०	---१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका (पैठारीमा मात्र)	प्रति लिटर रु.३३५१-

	२२०४.२१.२०	---१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.२१.३०	---१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३९०।-
		-- २ लिटर भन्दा बढी तर १० लिटर ननाघुने भाँडोमा रहको:	
	२२०४.२२.१०	---१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका (पैठारीमा मात्र)	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.२२.२०	---१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.२२.३०	---१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३९०।-
		--अन्य:	
	२२०४.२९.१०	---१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.२९.२०	---१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.२९.३०	---१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३९०।-
	२२०४.२९.४०	स्वदेशमा उत्पादित फलफूल र तिनको सारबाट बनेका १२ प्रतिशतसम्म अल्कोहलको मात्रा भएको स्वदेशी वाईन	प्रति लिटर रु.१२०।-
		-अन्य कांचो अंगुरको रस (ग्रेप मस्ट):	
	२२०४.३०.१०	--१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका वाईन (पैठारीमा मात्र)	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.३०.२०	--१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका वाईन	प्रति लिटर रु.३३५।-
	२२०४.३०.३०	--१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका वाईन	प्रति लिटर रु.३९०।-
२२.०५		भरमाउथ र वास्ना आउने सार वा सुगन्धित वोट विरुवा मिश्रित ताजा अंगुरको अन्य वाइन ।	

		-२ लिटर वा कम जाने भाडामा रहेको:	
	२२०५.१०.१०	--१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका (पैठारीमा मात्र)	प्रति लिटर रु.३३५/-
	२२०५.१०.२०	--१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५/-
	२२०५.१०.३०	--१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३९०/-
		-अन्य:	
	२२०५.१०.१०	--१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका (वाइन पैठारीमा मात्र)	प्रति लिटर रु.३३५/-
	२२०५.१०.२०	--१२ प्रतिशत भन्दा बढी १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३३५/-
	२२०५.१०.३०	--१७ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएका	प्रति लिटर रु.३९०/-
२२.०६		अन्य कुहाएको (फर्मेण्टेड) पेय पदार्थहरू (उदाहरणतः स्याउबाट बनेको साइडर, नासपातीबाट बनेका पेरी, कुहाएको मह र पानी मिलाएको मिड); अन्यत्र नपरेका वा समावेश नभएका कुहाएको पेय पदार्थहरू (फर्मेण्टेड विभरेजेज) को मिश्रण र कुहाइएका पेय पदार्थहरू (फर्मेण्टेड विभरेजेज) तथा अमारक पेय पदार्थ (ननअल्कोहोलिक विभरेजेज) हरुको मिश्रण ।	
	२२०६.००.१०	--छ्याङ्ग (कन्ट्री बियर)	प्रति लिटर रु.३०/-
	२२०६.००.२०	--सेम्पेन, सेरी, मिड, पेरी, विदेशमा उत्पादित साइडर	प्रति लिटर रु.३९०/-
	२२०६.००.३०	--स्वदेशमा उत्पादित साइडर	प्रति लिटर रु.१६०/-
	२२०६.००.४०	--१७ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको जडिवुटी मिश्रित मदिरा, कव्टेल(अल्कोहलिक/ अल्कोहलिक/ ननअल्कोहलिक मिश्रण) तथा अन्य फर्मेण्टेड मदिराहरू	प्रति लिटर रु.३९०/-

	२२०६.००.९०	-अन्य	प्रति लिटर रु.३९०।-
२२.०७		८० प्रतिशत घनत्व अल्कोहल शक्ति वा सो भन्दा माथि अल्कोहल शक्ति भएको अन्डिनेचर्ड इथायल अल्कोहल र जुनसुकै अल्कोहल शक्ति भएको डिनेचर्ड इथाइल अल्कोहल र अन्य स्पिट	
	२२०७.१०.१०	--८० प्रतिशत घनत्व अल्कोहल शक्ति वा सो भन्दा माथि अल्कोहल शक्ति भएको अन्डिनेचर्ड इथायल अल्कोहल	प्रति लिटर रु.५५।-
	२२०७.१०.२०	--आयतनमा ८० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी अल्कोहल भएका मदिराको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने रेक्टिफाइड स्पिट	प्रति लिटर रु.५५।-
	२२०७.१०.३०	--ई.एन.ए.(एक्ट्रा न्युट्रल अल्कोहल)	प्रति लिटर रु.५८।-
	२२०७.१०.४०	--एनहाइड्रस इथानोल (९९ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको)	प्रति लिटर रु.६।-
	२२०७.२०.००	-डिनेचर्ड स्पिट (८० देखि ९९ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएको)	प्रति लिटर रु.१५।-
२२.०८		८० प्रतिशत भन्दा कम घनत्व अल्कोहल शक्ति भएको अविकृत (अनडिनेचर्ड) एथिल अल्कोहल; अरख (स्पिरिट्स), मदिरा (लिकर्स) र अन्य मादक (स्पिरिचुअस) पेयहरु (बेभरेजेज) ।	
		-अंगुरको वाइन वा अंगुर मार्कबाट निकालीएको स्पिट (ब्राण्डी)	
	२२०८.२०.१०	--वाइन वा ब्राण्डीको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने सबै प्रकारका मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्रति लिटर रु.१५०।-
		--अन्य	

	२२०८.२०.९०.१०	--- १५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.१२०४- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६-
	२२०८.२०.९०.२०	--- २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८९८- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७-
	२२०८.२०.९०.३०	--- ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८३६- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४-
		-ह्वीस्कीहरु	
	२२०८.३०.१०	-- ह्वीस्कीको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्रति लिटर रु.१५०-
		--अन्य:	
	२२०८.३०.९०.१०	--- १५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.१२०४- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६-
	२२०८.३०.९०.२०	---२५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८९८- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७-
	२२०८.३०.९०.३०	---३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८३६- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४-

		-उखुको उत्पादनहरूलाई कुहाएर चुलाई गरी निकालिएको रम र अन्य स्प्रिट:	
	२२०८.४०.१०	-- रम र अन्य स्प्रिटहरूको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने उखुको उत्पादनहरूलाई कुहाएर चुलाई गरी निकालिएको स्प्रिट समेतका मादक द्रवहरू	प्रति लिटर रु.१५०।-
		--अन्य:	
	२२०८.४०.९०.१०	---१५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.१२०४।- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६।-
	२२०८.४०.९०.२०	---२५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८९८।- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७।-
	२२०८.४०.९०.३०	---३० यु.पि. शक्तिको(३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८३६।- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४।-
		-जीन र जेनेभा:	
	२२०८.५०.१०	-- जिन र जेनेभाको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग मादक द्रवहरू(स्प्रिट समेत)	प्रति लिटर रु.१५०।-
		--अन्य:	
	२२०८.५०.९०.१०	---१५ यु.पि. शक्तिको(४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.१२०४।- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६।-

	२२०८.५०.९०.२०	---२५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८९८- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७-
	२२०८.५०.९०.३०	--- ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८३६- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४-
		-भोड्का	
	२२०८.६०.१०	-- भोड्काको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग मादक द्रवहरू(स्प्रीट समेत)	प्रति लिटर रु.१५०-
		--अन्य:	
	२२०८.६०.९०.१०	---१५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.१२०४- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६-
	२२०८.६०.९०.२०	---२५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८९८- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७-
	२२०८.६०.९०.३०	---३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८३६- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४-
		-मदिरा (लिकर्स) तथा उद्दीपक (कार्डियल्स)	
	२२०८.७०.१०	-- मदिरा(लिकर्स) तथा उद्दीपक(कार्डियल्स) को कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरू (स्प्रीट समेत)	प्रति लिटर रु.१५०-
		--अन्य:	

	२२०८.७०.९०.१०	--- १५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.१२०४- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६-
	२२०८.७०.९०.२०	--- २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८९८- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७-
	२२०८.७०.९०.३०	--- ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको) तयारी मदिरा	प्रति लिटर रु.८३६- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४-
		-अन्य:	
	२२०८.९०.१०	--अन्य मदिराको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरू (स्प्रीट समेत)	प्रति लिटर रु.१५०-
		--अन्य:	
	२२०८.९०.९०.१०	---१५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर रु.१२०४- प्रति एल.पि. लिटर रु.१४१६-
	२२०८.९०.९०.२०	--- २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर रु.८९८- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९७-
	२२०८.९०.९०.३०	---३० यु.पि. शक्तिको(३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर रु.८३६- प्रति एल.पि. लिटर रु.११९४-

	२२०८.९०.९०.४०	---४०यु.पि. शक्तिको (३४.२३ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर रु.४२०।- प्रति एल.पि. लिटर रु.७००।-
	२२०८.९०.९०.५०	--- ५० यु.पि. शक्तिको (२८.५३ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर रु.३४२।- प्रति एल.पि. लिटर रु.६८४।-
	२२०८.९०.९०.६०	---७० यु.पि. शक्तिको (१७.१२ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर रु.३१।- प्रति एल.पि. लिटर रु.१०३।-
	<u>द्रष्टव्य</u>	तर आयातित मदिराको हकमा माथि उल्लिखित दरबन्दीमा तोकिएको अल्कोहलको मात्रामा एक प्रतिशत सम्म फरक भएमा सोही दरबन्दी लाग्नेछ र एक प्रतिशत भन्दा बढी फरक भएमा नजिकको उच्चदरको दरबन्दी अनुसार अन्तःशुल्क लगाई असुल उपर गरिनेछ ।	
२४.०१		अनिर्मित (अन्म्यानुफ्याक्चर्ड) सुर्ती, सुर्तीको अवशेष (पैठारीमा मात्र)	
	२४०१.१०.००	-डाँठबाट नछुट्याइएको वा ननिकालिएको सुर्ती (नट स्टेम्ड/स्ट्रीप्ड)	प्रति कि.ग्रा. रु.८५।-
	२४०१.२०.००	-आंशिक वा पूर्णरूपमा डाँठबाट छुट्याइएको वा निकालिएको सुर्ती (स्टेम्ड/स्ट्रीप्ड)	प्रति कि.ग्रा. रु.८५।-
	२४०१.३०.००	-सुर्तीको अवशेष	प्रति कि.ग्रा. रु.८५।-
२४.०२		सुर्ती वा सुर्तीको प्रतिस्थापक (सविस्ट्रिच्युट) बाट बनेको सिगार, चुरोट (चेरुट्स), सानो सिगार (सिगारिलस) र चुरोट (सिगरेट) ।	

	२४०२.१०.००	-सूर्तीको सिगार, चुरोट (चेरुट) र सानो सिगार (सिगारीलस)	प्रति खिल्ली रु.१५।-
		-सूर्तीको चुरोट (सिगरेट):	
	२४०२.२०.१०	--फिल्टर नभएको	प्रति एम रु.४५०।-
		--फिल्टर भएको:	
	२४०२.२०.२१	---७० मि.मि. सम्मको लम्वाईमा	प्रति एम रु.१०३०।-
	२४०२.२०.२२	---७० भन्दा बढी ७५ मि.मि. सम्मको लम्वाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम रु.१३४०।-
	२४०२.२०.२३	---७५ भन्दा बढी ८५ मि.मि. सम्मको लम्वाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम रु.१७४७।-
	२४०२.२०.२४	--- ८५ मि.मि. भन्दा बढी लम्वाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम रु.२४६६।-
		-अन्य:	
	२४०२.१०.१०	--तयारी बिडी	प्रति एम रु. ९०।-
	२४०२.१०.२०	--सवै प्रकारका सिगार	प्रति खिल्ली रु.१५।-
२४.०३		अन्य निर्मित (म्यानुफ्याक्चर्ड) सुर्ती र प्रतिस्थापक सुर्ती; समरुपी (होमोजिनाइज्ड) वा पुनर्निर्मित (रिकन्स्ट्रिच्यूटेड) सुर्ती; सुर्तीको रस र सार ।	
		-कुनै पनि अनुपातमा सुर्तीको प्रतिस्थापक (सब्टिच्यूट) भएको वा नभएको धूमपान गर्ने सुर्ती:	
		--अन्य :	
	२४०३.१९.१०	---पाइप टोबाको	प्रति कि.ग्रा. रु.१२१०।-
	२४०३.१९.२०	--चुरोट तथा बिडीको लागि प्रशोधित सुर्ती	प्रति कि.ग्रा. रु.२५०।-
	२४०३.१९.९०	---अन्य	प्रति कि.ग्रा. रु.२५०।-
		-अन्य:	

	२४०३.९९.००	--समरूपी (होमोजिनाइज्ड) वा पुननिर्मित (रिकन्स्ट्रूएटेड) सुर्ती	प्रति कि. ग्रा. रु. ३०५/-
		--अन्य:	
	२४०३.९९.१०	---जर्दा, खैनी, नस (स्नफ) र गुट्टखा र निकोटीनयुक्त पान मसलाहरु तथा यस्तै सुर्ती मिश्रित तयारी वस्तुहरु	प्रति कि. ग्राम रु. ५५४/-
	२४०३.९९.२०	---चूना मिलाई खाने खुद्रा बिक्रीको लागि प्याकिङ्ग गरिएको सुर्ती	प्रति कि. ग्रा. रु. ३०५/-
	२४०३.९९.३०	---खुद्रा बिक्रीको लागि नराखिएको काटिएको सुर्ती (कट टोबाको); धुलो सुर्ती (डस्ट टोबाको)	प्रति कि. ग्रा. रु. ३०५/-
२५.१५		अलि अलि टुक्राएको वा करौतीद्वारा काटेको वा अरु किसिमले काटेको विशिष्ट गुरुत्व २.५ वा बढी भएको चरपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता मार्बल (सिंगमर्मर), ट्राभरटिन, इकोजिन र अन्य चूनद्वारा स्मारक वा भवन बनाउने ढुंगा र एलावाष्टर (स्फटिक ढुंगा) ।	
		-मार्बल सिंगमर्मर र ट्राभरटिन:	
	२५१५.१२.००	--करौतीद्वारा अलि अलि काटिएको वा अरु किसिमले काटेको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता	मोल प्रतिशत ५
	२५१५.२०.००	-इकोजिन वा अन्य चून मिश्रित स्मारक वा भवन बनाउने ढुंगा र एलावाष्टर (स्फटिक ढुंगा)	मोल प्रतिशत ५
२५.१६		करौतीद्वारा वा अन्य किसिमले अलि अलि ताँछिएको, काटिएको वा टुक्राइएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाताको रूपमा रहेको ग्रेनाइट (कडा पत्थर), पर्फाइरी, रेशा नभएको आग्नेय चट्टान, वेसाल्ट, बलौटेढुंगा र स्मारक एवं भवन बनाउने अन्य ढुंगा ।	

		-कडा पथ्थर (ग्रेनाइट):	
२५१६.१२.००	--करौतिद्वारा अलि अलि काटिएको वा अन्य प्रकारले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता		मोल प्रतिशत १५
२५१६.२०.००	-बलौट ढुङ्गा		मोल प्रतिशत १५
२५१६.९०.००	-अन्य स्मारक वा भवन बनाउने ढुङ्गा		मोल प्रतिशत १५
		-पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट:	
२५२३.२१.००	--कृत्रिम रूपले रंगाएको वा नरंगाएको सेतो सिमेण्ट		प्र.मे.टन रु.२००
२५२३.२९.००	--अन्य (पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट खैरो)		प्र.मे.टन रु.२००
२५२३.३०.००	-आलुमिनस सिमेण्ट		प्र.मे.टन रु.२००
२५२३.९०.००	-अन्य हाइड्रोलिक सिमेण्ट		प्र.मे.टन रु.२००
३२.०८		अजलीय माध्यममा प्रक्षिप्त (डिस्पर्स्ड) वा घुलित (डिजोल्ड) संश्लेषित पोलिमरहरु (बहुभाव) वा रासायनिक ढंगबाट परिवर्तित (मोडिफाइड) संश्लेषित पोलिमर-हरुमा आधारित रंगलेप (पेन्ट्स) र रोगन (वार्निश) हरू (इनामेल र प्रलाक्षारस समेत); यस भागको द्रष्टव्य मा परिभाषा गरे अनुसारका घोलहरु(सोल्यूशन) ।	
३२०८.१०.००	-पोलिष्टरमा आधारित		मोल प्रतिशत ७
३२०८.२०.००	-एक्रेलिक वा भिनाइन पोलिमरहरुमा आधारित		मोल प्रतिशत ७
३२०८.९०.००	-अन्य		मोल प्रतिशत ७

३२.०९		जलीय माध्यममा डिस्पर्सड (प्रक्षिप्त) वा डिजलभ (घुलित) गरिएको कृत्रिम पोलिमरहरू (बहुभाग) वा रासायनिक तवरले परिवर्तन गरिएको प्राकृतिक पोलिमरहरूमा आधारित रङ्गलेप (पेन्ट) र रोगन वार्निश (इनामेल र प्रलाक्षारस (ल्याकर्स) समेत) ।	
	३२०९.१०.००	-एक्रेलिक वा भिनाइल पोलिमरमा आधारित	मोल प्रतिशत ७
	३२०९.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ७
३२.१०	३२१०.००.००	अन्य रंग लेप (पेन्ट) र रोगन (वार्निश) (इनामेल, प्रलाक्षारस ल्याकर र डिस्टेम्पर समेत) छाला तयारी गर्ने (लेदर फिनिशिंग)काममा प्रयोग हुने खालका तयारी वाटर पिगमेन्ट (जलीय वर्णक)	मोल प्रतिशत ७
३३.०३	३३०३.००.००	सुगन्धित वा शरीर सफाई सम्बन्धी पानी ।	मोल प्रतिशत ५
३३.०४		सौन्दर्य वा रूप-सज्जा (मेक-अप) का सामानहरू (औषधी बाहेकको), छालाको सुरक्षाको लागि प्रयोग गरिने वस्तुहरू; घाम छल्ने वा घामद्वारा (छाला) रंगाउने (सनट्यान) सामानहरू समेत; हात र नङ प्रशाधनहरू (मेनिक्चोर) वा गोडाको उपचार सम्बन्धी (पेडिक्योर) सामानहरू ।	
	३३०४.१०.००	-ओठ सज्जा (लिप मेकअप) का सामानहरू	मोल प्रतिशत ५
	३३०४.२०.००	-आंखा सजाउने (आइ मेकअप) का सामानहरू	मोल प्रतिशत ५
	३३०४.३०.००	-हात गोडाका नङ उपचार सम्बन्धी प्रशाधनहरू	मोल प्रतिशत ५
	३३०४.९१.००	--संपीडित (कम्प्रेस्ड) गरेको वा नगरेको पाउडर	मोल प्रतिशत ५

	३३०४.९९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
३३.०५		कपालमा प्रयोग गरिने सामानहरू ।	
	३३०५.१०.००	-स्याम्पूहरू	मोल प्रतिशत ५
	३३०५.२०.००	-स्थायी रूपमा कपाल सिधा गर्ने वा घुमाउरो बनाउने साधनहरू	मोल प्रतिशत ५
	३३०५.३०.००	-कपाल रंगाउने प्रलाक्षारस	मोल प्रतिशत ५
	३३०५.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३३.०६		मुख सम्बन्धी (ओरल) वा दांत सम्बन्धी (डेण्टल) स्वास्थ्य (हाइजिन) निमित्तका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), दन्त स्थिरक लेदो र चूर्ण (डेञ्चर फिक्सेटिभ पेप्टस र पाउडर्स) समेत; अलग अलग (इनडिभिजुअल) खुद्रा विक्रीको प्याकेजमा भएको दांतहरूको चेप (बीचको भाग) सफा गर्न प्रयोग गरिने तन्तु (यार्न) (डेण्टल ल्फौस वा दांत वा दांतको चेप सफा गर्न बनाइएको मुलायम खालको धागो) ।	
	३३०६.१०.००	-दन्त मञ्जनहरू (डेण्टिफ्रीसेस)	मोल प्रतिशत ५
	३३०६.२०.००	-दांतहरूको चेप सफा गर्न प्रयोग गरिने तन्तु (डेण्टल ल्फौस)	मोल प्रतिशत ५
	३३०६.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३३.०७		दाढी बनाउने (प्रिशेभ, शेभिङ्ग र आफ्टरशेभ) सामानहरू, गन्ध हटाउने, नुहाउने सामानहरू, रौं खुइल्याउने सामानहरू र अन्यत्र नपरेका, अन्य सुगन्धित श्रृंगारिक वा सर सफाइका सामानहरू; विसंक्रामक तत्वहरू भएको वा नभएको, सुगन्धित भएको वा नभएको कोठा गन्धहारक (डिओडोराइजर) सामानहरू ।	

	३३०७.१०.००	-दाही बनाउने (प्रिभेभ, भेभिङ्ग र आफ्टरभेभ) सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
	३३०७.२०.००	-व्यक्तिगत गन्ध हटाउने र पसीना रोक्ने सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
	३३०७.३०.००	-सुगन्धित नुहाउने लवण र स्नानका सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
	३३०७.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३४.०१		सावुन; सावुन भएका वा नभएका छड वा डण्डी (वार) टिकिया (केक), सांचोमा ढालेर (मोल्डेड) बनेका रुप वा आकृतिका, बाध्य भागमा असर पार्ने (सर्फेस एक्टिभ) प्रांगारिक उत्पादन वा विरचनहरु (प्रिपरेसन्स) सावुन भए वा नभएका तरल लक्विड वा लेदो (क्रीम) रुपमा भएको र खुद्रा बिक्रीको लागि प्रस्तुत गरिएका (पुट अप फर रिटेल सेल) नुहाउन (वासिड द स्कीन) निमित्तका बाध्य भागमा असर पार्ने (सर्फेस एक्टिभ) प्रांगारिक उत्पादन वा विरचन (प्रिपरेसन्स) हरु; सावुन (सोप) वा अपमार्जक (डिटर्जेण्ट) द्रव्य संसिक्त (इम्प्रग्नेटेड), विलेपित (कोटेड) वा आवृत्त (कभर्ड) भएका कागत, गद्दा (वाडिङ्ग), जमोठ (फेल्ट) र वयनेतर वस्तु (ननवुभेन्स) ।	
	३४०१.११.००	--ट्वाइलेट (शारीरिक सफाई) को प्रयोगको लागि (औषधि मूलक उत्पादन समेत	मोल प्रतिशत ५
	३४०१.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	३४०१.२०.००	-अन्य रुपका सावुन	मोल प्रतिशत ५

	३४०१.३०.००	-छाला सफा गर्ने (नुहाउने) कार्य निमित्तका बाह्य भागमा असर पार्ने, तरल (लिक्विड) वा लेदो (क्रीम) रुपमा भएका खुद्रा बिक्रीको लागि प्रस्तुत भएका प्रांगारिक उत्पादन (प्रोडक्ट्स) तथा विरचनहरु (प्रिपरेसन्स)	मोल प्रतिशत ५
३४.०२		प्रांगारिक बाह्य भागमा असर पार्ने कारकहरु (एजेन्ट) (सावुन बाहेक); बाह्य भागमा असर पार्ने तयारी वस्तुहरु, धुने (वासिङ्ग) उत्पादनहरु (धुने सहायक सामान समेत) र शीर्षक ३४.०१ मा उल्लेख भएका बाहेक सावुन भएको वा नभएको सफा गर्ने (क्लानिङ्ग) सामानहरु ।	
		-खुद्रा बिक्रीको रुपमा राखिएको वा नराखिएको प्रांगारिक बाह्य भागमा असर पार्ने कारकहरु (एजेन्ट) :	
	३४०२.११.००	--एनियोनिक	मोल प्रतिशत ५
	३४०२.१२.००	--क्याटियोनिक	मोल प्रतिशत ५
	३४०२.१३.००	--नन-आयोनिक	मोल प्रतिशत ५
	३४०२.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	३४०२.२०.००	-खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएका तयारी सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य:	
	३४०२.९०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
३८.१४	३८१४.००.००	प्रांगारिक संयुक्त द्रावक (सोलभेन्ट) र पातलो पार्ने (थिनर) पदार्थ, अन्यत्र नपरेको; प्रलेप (पेन्ट) र रोगन (वार्निश) हटाउने वा मेट्ने तयारी सामानहरु ।	प्रति लि. रु.२२१-

३९.२०।		अकोशीय (नन्सेलुल्यर) र असवल (नट्रिइन्फोर्ड), अस्तर नहालिएको वा पटलित (लेमिनेट) नगरिएको, आधार (सपोर्ट) नहालिएको वा यस्तै अरु सामानसँग नजोडिएका प्लाष्टिकका अन्य प्लेटहरु, सिटहरु, फिल्म, फवाईल र स्ट्रिपहरु ।	
	३९२०.१०.००	-इथाइलिनको पोलिमरको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.२०.००	-प्रोपिलिनको पोलिमरको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.३०.००	-स्टाइरिनको पोलिमरको	मोल प्रतिशत ५
		-भिनायल क्लोराइडको पोलिमरहरुका:	
	३९२०.४३.००	--तौलको हिसावले ६ प्रतिशतभन्दा घटी सुघट्यकारी (प्लाष्टिसाइजर्स) नरहेको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-एक्रेलिक पोलिमरको:	
	३९२०.५१.००	--पोलि (मिथाइल मिथाक्रिलेट) को	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-पोलिकार्वोनेटहरु, अल्किडरेजिन्स, पोलिएलिल इष्टरहरु वा अन्य पोलिष्टरहरु :	
	३९२०.६१.००	--पोलिकार्वोनेटहरुको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.६२.००	--पोलि (इथाइलिन टेरिफथालेट) को	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.६३.००	--असंतृप्त पोलिष्टरहरुको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.६९.००	--अन्य पोलिष्टरहरुको	मोल प्रतिशत ५
		-सेलुलोज वा यसका रासायनिक व्युत्पत्तिहरुको :	

	३९२०.७१.००	--पुनर्उत्पादित सेलुलोजको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.७३.००	--सेलुलोज एसिटेडको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.७९.००	--अन्य सेलुलोज व्युत्पत्तिहरूको	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य प्लाष्टिकहरूको:	
	३९२०.९१.००	--पोलि (भिनायल बुटाईरन) को	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.९२.००	--पोलियामाइडको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.९३.००	--एमिनो-रेजिन्सको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.९४.००	--फेनोलिक रेजिन्सको	मोल प्रतिशत ५
		--अन्य प्लाष्टिकको:	
	३९२०.९९.१०	--- मुद्रण गरिएको	मोल प्रतिशत ५
	३९२०.९९.९०	---अन्य	मोल प्रतिशत ५
३९.२१		प्लाष्टिकका अन्य प्लेटहरू, सिटहरू, फिल्म, फवाइलहरू र स्ट्रीपहरू ।	
		-कोशमय (सेलुलर) :	
	३९२१.११.००	--स्टाइरिनको पोलिमरको	मोल प्रतिशत ५
	३९२१.१२.००	--भिनायल क्लोराइड पोलिमरको	मोल प्रतिशत ५
	३९२१.१३.००	--पोलियूरेथेनको	मोल प्रतिशत ५
	३९२१.१४.००	--पुनर्उत्पादित (रिजेनरेटेड) कोष (सेलुलोज) को	मोल प्रतिशत ५
	३९२१.१९.००	--अन्य प्लाष्टिकहरूको	मोल प्रतिशत ५
		-कोशमय (सेलुलर) :	
		--अन्य:	
	३९२१.९०.१०	--- मुद्रण गरिएको	मोल प्रतिशत ५

	३९.२१.१०.१०	---अन्य	मोल प्रतिशत ५
३९.२२		प्लाष्टिकका स्नानगार (वाथ्स)हरु, बहुधार स्नानागार (सावर वाथ्स) हरु, पानी आउने र निस्कने व्यवस्था सहितको जुंड(सिङ्ग)हरु, प्रक्षालनाधार (वाश -बेसिन), सबडेटहरु, ल्याभोटरी प्यानहरु, आसनहरु(सिट्स) र ढकनीहरु (कभर्स), प्रक्षालन जलाधार (फ्लिसिङ्ग सिस्टर्न्स) हरु र यस्तै सरसफाइका सामानहरु (स्यानीटरी वेयर)	
	३९.२२.१०.००	-स्नानागार (वाथ्स) हरु, बहुधार स्नानागार(शावर वाथ्स) हरु जुंड (सिङ्गस) हरु तथा प्रक्षालनाधार (वास बेसिन्स हरु)	मोल प्रतिशत ५
	३९.२२.२०.००	-ल्याभोटरी सिटहरु (आसनहरु) र ढकनीहरु (कभरहरु)	मोल प्रतिशत ५
	३९.२२.१०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३९.२३		मालसामानकोओसारपसार (कन्भेयेन्स) वा परिवेष्टन (प्याक) गर्ने प्लाष्टिकका सामानहरु; प्लाष्टिकका पौलो वा वुजो (स्टोपर्स) ढकनी (लिङ्स), विर्काहरु(क्याप्स) र अन्य बन्द गर्ने (क्लोजर्स) सामग्रीहरु ।	
		-वाकस (कन्तुर वा सन्दूस) हरु, केस (बट्टा वा पेटी) हरु, टोकरी वा डालो (क्रेटस) र यस्तै सामग्रीहरु:	
	३९.२३.१०.१०	--प्लाष्टिकका परिवेष्टन (प्याक) गर्ने ट्यूवहरु	मोल प्रतिशत ५
	३९.२३.१०.१०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-बोरा वा थैलो (स्याक्स) र भोलाहरु (ब्यागहरु) (कोन्स (डोको, सोली जस्ता सामानहरु) समेत) :	

	३९२३.२९.००	--इथाइलिनका पोलिमरहरुका	मोल प्रतिशत ५
	३९२३.२९.००	--अन्य प्लाष्टिकहरुको	मोल प्रतिशत ५
		-कार्बाइज (चोया इत्यादि बुनी मोढेको ठूलो बोतल), बोतलहरु फ्लास्कहरु र त्यस्तै सामानहरु:	
	३९२३.३०.१०	--पेट बोतल (बोतल प्रिफर्म)	मोल प्रतिशत ५
	३९२३.३०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	३९२३.५०.००	-पौलो वा वुजोहरु (स्टोपर्स), ढकनीहरु (लिड्स), बिकाहरु (क्याप्स) र अन्य बन्द गर्ने सामग्रीहरु (क्लोर्जर्स)	मोल प्रतिशत ५
	३९२३.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३९.२४		प्लाष्टिकका भोजनपात्रहरु(टेबुल-वेयर), भान्साका पाक उपकरणहरु (किचेन वेयर), अन्य घरायासी सामानहरु र सरसफाई सम्बन्धी (हाइजेनिक) वा शौच र श्रृङ्गार (ट्वाइलेट) का सामानहरु	
		-टेबुलका भोजनपात्रहरु (टेबुलवेयर), भान्साका पाक उपकरणहरु (किचेनवेयर):	
	३९२४.१०.१०	--बच्चालाई दुध खुवाउने बोतल	मोल प्रतिशत ५
	३९२४.१०.२०	--मेलामाइनका भाँडा	मोल प्रतिशत ५
	३९२४.१०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	३९२४.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३९.२५		अन्यत्र नपरेको कर्मीका प्लाष्टिकका ज्यावलहरु (विल्डर्स वेयर)	

	३९२५.१०.००	-३०० लि. भन्दा बढी क्षमताका रिजर्भ्वायर्स ट्याङ्कस, तरल पदार्थ राख्ने बडाबडा भाडा (भ्याट्स) र त्यस्तै कन्टेनरहरु	मोल प्रतिशत ५
	३९२५.२०.००	-ढोकाहरु,भ्यालहरु र तिनका फ्रेम(चौकोसहरु) र ढोकाका संघारहरु	मोल प्रतिशत ५
	३९२५.३०.००	-सटर(कपाट) हरु, भ्यालका फिलमिल पर्दाहरु (भेनेसियन ब्याण्डस समेत) र त्यस्तै सामानहरु र तिनका अवयव(पार्टस) हरु	मोल प्रतिशत ५
	३९२५.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
३९.२६		प्लाष्टिकका अन्य सामग्रीहरु र शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.१ सम्मका अन्य पदार्थहरुका सामानहरु ।	
	३९२६.१०.००	-कार्यालय वा विद्यालयका आपूर्तीहरु (सप्लाइज)	मोल प्रतिशत ५
	३९२६.२०.००	-परिधान सामग्रीहरु(लुगाफाटो र सहायक परिधान सामग्रीहरु(क्लोदिङ एक्सेसरिज) (पन्जा ग्लोभ्स, मिटेन्स(बुढीऔला एकातीर अरु चारओटा औला एकैठाउ अर्कोतिर ढाक्ने गरी तयार गरेको पञ्जाहरु) र औलाहरु खुलै रहने खालका पञ्जाहरु(मिट्स) समेत	मोल प्रतिशत ५
	३९२६.३०.००	-फर्निचरका काउचहरुका फिटिङ्गहरु, उपकरण, पार्टपुर्जा जस्ता सामानहरु वा यस्तै सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
	३९२६.४०.००	-लघु प्रतिमाहरु (स्ट्याट्यूट्स)	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य:	
	३९२६.९०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५

६८.०२		शीर्षक ६८.०१ का वस्तुहरु वाहेकका स्मारक वा निर्माणको लागि तयार गरेका ढुंगा(स्लेट वाहेक) र तिनका समानहरु, प्रिष्ठ सामग्री(व्याकिङ्ग) भएको वा नभएको प्रकृतिक ढुंगा (स्लेट सहित) का संगमर्मरका ठोस दाना(मोज्याक क्युव्स) र यस्तै समाना प्राकृतिक ढुंगा(स्लेट सहित) का कृतिम रुपले रंगाइएका दानाहरु रोडा, गिर्खा, टुक्रहरु र धुलो(स्लेट सहित)	
		-चेष्टो वा समतल सतह भएको सामान्य रुपले काटिएको वा चिरेको अन्य स्मारक वा निर्माणको लागि तयार गरिएको ढुंगा र तिनका वस्तुहरु:	
	६८०२.२१.००	--संगमर्मर, सरन्ध्र पत्थर (ट्राभरटाइन) र पत्थरिलो पदार्थ (अलावाष्टर)	मोल प्रतिशत ५
	६८०२.२३.००	--पत्थर वा चट्टान (ग्रेनाइट)	मोल प्रतिशत १५
	६८०२.२९.००	--अन्य ढुङ्गाहरु	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य :	
	६८०२.९१.००	--संगमर्मर, सरन्ध्र पत्थर (ट्राभरटाइन) र पत्थरिलो पदार्थ (अलावाष्टर)	मोल प्रतिशत ५
	६८०२.९२.००	--अन्य चुनदार ढुंगा	मोल प्रतिशत ५
	६८०२.९३.००	--पत्थर वा चट्टान (ग्रेनाइट)	मोल प्रतिशत १५
	६८०२.९९.००	--अन्य पत्थरहरु	मोल प्रतिशत ५

६८.१३		अश्मतन्तु (एसवेष्टस), अन्य खनिज तत्वहरू वा सेल्युलोजका आधारका, कपडा वा अन्य पदार्थका साथ समायोजन (कम्वाइन) भए वा नभएको ब्रेक, क्लच र यस्तै समानहरूका लागि, जडान नभएका -नौट माउन्टेन्ट) घर्षण पदार्थ वा तिनका सामानहरू (जस्तै, चाँदर रौल, पाटा (स्ट्रिप), खण्ड(सेग्मेण्ट), चक्का (डिस्क), वासर्स, प्याडहरू) ।	
	६८१३.२०.००	-अश्मतन्तु (एसवेस्टस) भएका	मोल प्रतिशत ५
		- अश्मतन्तु (एसवेस्टस) नभएका:	
	६८१३.८१.००	--ब्रेक लाइनिङ्ग र प्याडहरू	मोल प्रतिशत ५
	६८१३.८९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
६९.०७		माटोका फ्लेगहरू र पेभिडहरू (पत्थरहरू नजिकै रहेको जडान), अगेनो वा चुलो (हर्थ) वा भित्ताका टायलहरू; अस्तर (ब्याकिङ्ग) भएको वा नभएको संगमर्मर गर्ने ठोस दाना पदार्थ र यस्तै सामानहरू; फिनिसिङ्ग सेरामिक्स ।	
		-फ्लेगहरू र पेभिडहरू (पत्थरहरू नजिकै रहेको जडान), अगेनो वा चुलो (हर्थ) वा भित्ताका टायलहरू, उपशीर्षक ६९०७.३० र ६९०७.४० का बाहेक:-	
	६९०७.२१.००	--तौलका हिसाबमा जल प्रशोचन कोफिसियन्ट ०.५% ननाघेको	मोल प्रतिशत ५
	६९०७.२२.००	--तौलका हिसाबमा जल प्रशोचन कोफिसियन्ट ०.५% नाघेको तर १०% ननाघेको	मोल प्रतिशत ५
	६९०७.२३.००	--तौलका हिसाबमा जल प्रशोचन कोफिसियन्ट १०% नाघेको	मोल प्रतिशत ५

	६९०७.३०.००	-संगमर्मर गर्ने ठोस दाना पदार्थहरू (मोज्याक क्युब्स) र यस्तै, उपशीर्षक ६९०७.४० का बाहेक	मोल प्रतिशत ५
	६९०७.४०.००	-फिनिशिङ्ग सेरामिक्स	मोल प्रतिशत ५
७०.०३		अवशोषक, प्रतिविम्बीय वा अप्रतिविम्बीय तह (पत्र वा लेयर) भएको वा नभएको, पाता (सिट्स) वा प्रोफाइल को रूपमा भएको, अरु कुनै किसिमको काम नगरिएको, ढालेको कांच (काष्ट ग्लास) र वेल्डित कांच (रोल्ड ग्लास) ।	
		-तारविहिन पाता :	
	७००३.१२.००	--सम्पूर्ण रूपमा रंगाएको (बडी टिण्टेड), अपारदर्शी पारिएको (ओपासिफाइड), रंग चढाइएको (फल्यास्ड) वा अवशोषक, प्रतिविम्बीय वा अप्रतिविम्बीय तह (लेयर) भएको	मोल प्रतिशत ५
	७००३.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	७००३.२०.००	-तार भएको पाता	मोल प्रतिशत ५
	७००३.३०.००	-प्रोफाइल	मोल प्रतिशत ५
७०.०४		अवशोषक, प्रतिविम्बीय वा अप्रतिविम्बीय तह (लेयर) भएको वा नभएको, तर अन्य कुनै काम नगरिएको, पाता (सिट्स) को रूपमा भएको तन्क्याएर बनाइएको (ड्रन) कांच वा हावाफुकेर वा ग्याँस भरेर बनाइएको (ब्लोन) कांच ।	
	७००४.२०.००	-सम्पूर्ण रूपमा रंगाएको (बडी टिण्टेड), अपारदर्शी पारिएको (ओपासिफाइड), रंग चढाइएको (फल्यास्ड) वा अवशोषक, प्रतिविम्बीय वा अप्रतिविम्बीय तह (लेयर) भएको	मोल प्रतिशत ५

	७००४.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
७०.०५		अवशोषक, प्रतिविम्बीय वा अप्रतिविम्बीय तह (लेयर) भएको वा नभएको, तर अन्य किसिमबाट कुनै काम नभएको, पाता (सिट्स) मा भएको फ्लोट ग्लास (कांच) र सतह घर्षित (ग्राउण्ड) वा चमकाइएको (पोलिस्ट) कांच ।	
	७००५.१०.००	-अवशोषक, प्रतिविम्बीय वा अप्रतिविम्बीय तह (लेयर) भएको, तार-विहिन (नन-वायर्ड) कांच ।	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य तार विहिन कांच :	
	७००५.२१.००	--सम्पूर्णतः रंगाएको (वडी टिण्टेड) ओपासिफाइड, फ्ल्यास्ट वा मेरेली सफैस ग्राउण्ड	मोल प्रतिशत ५
	७००५.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	७००५.३०.००	-तार भएको कांच	मोल प्रतिशत ५
७०.०६	७००६.००.००	शीर्षक ७०.०३, ७०.०४ वा ७०.०५ का कांचहरु, निहुरेको (बेन्ट), किनाराको काम गरेको (एज वर्ड), खोपेको (इनग्रेभ्ड), प्वाल पारेको (ड्रिल्ड), इनामेल लगाएको वा अन्य प्रकारले बनाएको तर अन्य पदार्थसंग जोडी आकार नदिएको वा जडान नगरेको ।	मोल प्रतिशत ५
७०.०७		कडा बनाएको वा पटलित कांच भएको सुरक्षित कांच ।	
		-कडा बनाएको (तापित) सुरक्षित कांच:	
	७००७.११.००	--गाडी, जहाज, अन्तरीक्षयान वा सवारीका साधनमा समाविष्ट गर्न योग्य आकार र नापका	मोल प्रतिशत ५
	७००७.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-पटलित सुरक्षित कांच :	

	७००७.२९.००	--गाडी, जहाज, अन्तरीक्षयान वा सवारीका साधनमा समाविष्ट गर्न योग्य आकार र नापको	मोल प्रतिशत ५
	७००७.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
७०.०८	७००८.००.००	काँचको बहुभितीय अवरोधक इकाइ (मल्टिपल वाल्ड इन्सुलेटिङ यूनिट) ।	मोल प्रतिशत ५
७०.०९		फ्रेम भएको वा नभएको काँचको ऐना, पछाडिको दृश्य देखिने ऐना समेत ।	
	७००९.९०.००	-गाडीको पृष्ठदृश्य देखिने ऐना	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य:	
	७००९.९१.००	--फ्रेम नहालेको	मोल प्रतिशत ५
	७००९.९२.००	--फ्रेम हालेको	मोल प्रतिशत ५
७२.९३		फलाम वा अमिश्रित स्पातका (नन् एल्वाय) का लाप्सा र डण्डीहरु (वार्स एण्ड रौड्स), तापवेलित(हटरोल्ड), असममित रुपले बेहिएको कुण्डली (क्वायल)हरु ।	
	७२९३.९०.००	-वेलन प्रक्रिया (रोलिङ प्रोसेस) कै समयमा उत्पन्न भंगुरीकरण (इण्डेण्टेसन), धर्साहरु (रिब्स), खाँचहरु (गुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन) हरु भएका	प्र.मे.टन रु.९५००।-
	७२९३.२०.००	-अन्य फ्रि कटिङ्ग स्टील (सल्फरको मात्रा बढी प्रतिशतमा भएको इस्पात विशेष) को	प्र.मे.टन रु.९५००।-
		--१ मि.मि. भन्दा कम नापको ब्यास भएको बृत्ताकार तिर्यकच्छेद (क्रस सेक्सन) को:	
	७२९३.९१.१०	--- ८ मि.मि. ननाघेको	प्र.मे.टन रु.९५००।-
	७२९३.९१.९०	---अन्य	प्र.मे.टन रु.९५००।-

	७२१३.९९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००।-
७२.१४		गढेको (फोर्ज्ड), तापवेलित (हटरोल्ड), ताप कर्षित (हट ड्रन) वा ताप वहिष्कृत (हट एक्स्ट्रुडेड) बाहेक अन्य काम नगरिएको फलाम वा अमिश्रित(नन् एल्वाय) इस्पातका अन्य लाप्सा (बार्स) डण्डी (रौड) हरु, वेलनक्रिया पछि बटारिएका (ट्रिबस्टेड) यस्ता वस्तुहरु समेत ।	
	७२१४.१०.००	-गढेको (फोर्ज्ड) (तातो पारी पिटेर बनाएको)	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१४.२०.००	-वेलन प्रक्रिया (रोलिङ्ग प्रोसेस) कै समयमा उत्पन्न भएका भंगुरीकरण (इण्डेण्टेसन), धर्साहरु (रिक्स), खांचहरु (गुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन) भएका वा वेलन क्रिया (रोलिङ्ग) पछि बटारिएका (ट्रिबस्टेड):	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१४.३०.००	-अन्य, फ्रि कटिङ्ग स्टील (सल्फरको मात्रा बढी प्रतिशतमा भएको इस्पात विशेष) को	प्र.मे.टन रु.१५००
		-अन्य :	
	७२१४.९१.००	--चतुर्भुजाकृति (वर्गाकार बाहेक) को तिर्यक परिच्छेद (कस(सेक्सन) को	प्र.मे.टन रु.१५००।-
		--अन्य :	
	७२१४.९९.१०	---पुनर्वेलन योग्य (Rerollable) लाप्सा र डण्डी अधिकतम लम्वाई १०० मि.मि. चौडाई ६०० मि.मि. र मोटाई ५ मि.मि. र सो भन्दा बढी भएको	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१४.९९.९०	---अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००।-
७२.१५		फलाम वा अमिश्रित स्पात (नन् एल्वाय स्टील) का अन्य लाप्सा डण्डीहरु ।	

	७२१५.१०.००	-शित(निर्मित (कोल्ड फोर्मड) वा शित-परिष्कृत (कोल्ड-फिनिस्ट) बाहेक अन्य काम नभएको, फ्रि कटिङ्ग स्टील (सल्फरको मात्रा बढी प्रतिशतमा भएको इस्पात विशेष) को	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१५.५०.००	-अन्य, शित (निर्मित (कोल्ड फोर्मड) वा शित-परिष्कृत कोल्ड फिनिस्ट) बाहेक अन्य काम नभएका	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१५.९०.००	-अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००।-
७२.१६		फलाम वा अमिश्रित (नन्-एल्वाय स्टील) स्पातका ऐङ्गल (कोण) शेप्स (आकार) र सेक्सनहरु (भागहरु) ।	
	७२१६.१०.००	-तापबेलित (हट रोलड), ताप कर्षित (हटडून) वा ताप बहिष्कृत (हट एक्सट्रुडेड) बाहेक अन्य कार्य नगरिएको, ८० मि.मि.भन्दा कम उंचाइ भएको यू, आइ वा एच भागहरु (सेक्सन्स)	प्र.मे.टन रु.१५००।-
		-तापबेलित, ताप कर्षित वा ताप बहिष्कृत बाहेक अन्य कार्य नगरिएको, ८० मि.मि.भन्दा कम उंचाइ भएको एल वा टी भागहरु (सेक्सन्स) :	
	७२१६.२१.००	--एल सेक्सनहरु	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१६.२२.००	--टि सेक्सनहरु	प्र.मे.टन रु.१५००।-
		-तापबेलित, ताप कर्षित वा ताप बहिष्कृत बाहेक अन्य कार्य नगरिएको, ८० मि.मि. वा सो भन्दा बढी उंचाइ भएको यू, आइ वा एच् भागहरु (सेक्सन्स):	
	७२१६.३१.००	--यू सेक्सनहरु	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१६.३२.००	--आई सेक्सनहरु	प्र.मे.टन रु.१५००।-

	७२१६.३३.००	--एच सेक्सनहरु	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१६.४०.००	-तापबेलित ताप कर्षित वा ताप बहिष्कृत बाहेक अन्य कुनै काम नगरिएको, ८० मि.मि. वा सो भन्दा बढी उंचाइ भएको, एल वा टी भागहरु (सेक्सन्स)	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१६.५०.००	-तापबेलित, तापकर्षित वा ताप बहिष्कृत बाहेक अन्य कार्य नगरिएको, कोणहरु (एंगल) आकार (शेप्स) र भागहरु (सेक्सन्स)	प्र.मे.टन रु.१५००।-
		-शित निर्मित (कोल्ड फोर्मड) वा शित परिष्कृत (कोल्ड फिनिस्ड) बाहेक अन्य काम नभएका, कोणहरु (एंगल्स), आकारहरु (शेप्स) र खण्डहरु (सेक्सन्स):	
	७२१६.६१.००	--समतल बेलन (फल्याट रोलड) उत्पादनहरुबाट उपलब्ध	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१६.६९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००।-
		-अन्य :	
	७२१६.९१.००	--समतल-बेलन (फल्याट-रोल्ड) उत्पादनहरुबाट शित-निर्मित (कोल्ड-फोर्मड) वा शित परिष्कृत (कोल्ड फिनिस्ड) गरिएका	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७२१६.९९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००।-
७३.०७		फलाम वा इस्पातको नली वा पाइप जडानहरु (जस्तै-कप्लिङ, एल्वोज, स्लीभ) ।	
		-काष्ट फिटिङ्ग (ढालेर जडान गरेको):	
	७३०७.११.००	--अनन्य (नन्-म्यालिएबल) काष्ट आइरनको	प्र.मे.टन रु.१५००।-
	७३०७.१९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००।-
		-अन्य, स्टेनलेस स्टीलको :	

	७३०७.२१.००	--फ्लान्जेज	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०७.२२.००	--थ्रिडेड (चूडीदार) एल्वोज, वेण्डस र स्लीभ्स	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०७.२३.००	--वट (कुन्दा) वेल्डिङ्ग फिटिङ्ग	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०७.२९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००१-
		-अन्य :	
	७३०७.९१.००	--फ्लान्जेज	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०७.९२.००	--थ्रिडेड (चूडीदार) एल्वोज, वेण्डस र स्लीभ्स	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०७.९३.००	--वट (कुन्दा) वेल्डिङ्ग फिटिङ्ग	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०७.९९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००१-
७३.०८		फलाम वा इस्पातको संरचनाहरू (स्ट्रक्चर्स) (शीर्षक नं ९४.०६ को पूर्व विरचित भवनहरू बाहेक) र संरचनाका अंगहरू (जस्तै, पुल, पुल- खण्डहरू, लक-गेट, टावर्स, लेटिस मास्ट, छतहरू, छतका संरचनाहरू, ढोकाहरू र भ्यालहरू र तिनका संरचनाहरू र ढोकाका संगारहरू, सटरहरू, वेदिका (ब्यालुस्ट्रेड्), खम्बाहरू र स्तम्भहरू); फलाम र इस्पातका पाता, डण्डी, ऐंगल, आकार, सेक्सन, ट्यूब र यस्तै संरचनाका प्रयोगको निमित्त तयार गरिएका सामानहरू ।	
	७३०८.१०.००	-पुल र पुलका खण्डहरू	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०८.२०.००	-टावर र ल्याटिस माष्ट	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०८.३०.००	-ढोका, भ्याल र तिनका चौकोसहरू र ढोकाका संघारहरू	प्र.मे.टन रु.१५००१-

	७३०८.४०.००	-खट बाँधने (स्क्र्याफोल्डिङ्ग), सटरिड, (फर्मा) प्रोपिड वा पिट प्रोपिड (टेवा दिने) का यस्तै उपकरणहरु	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३०८.९०.००	-अन्य	प्र.मे.टन रु.१५००१-
७३.०९	७३०९.००.००	जुनसुकै पदार्थ (संपीडित वा तरलीकृत ग्याँस बाहेक) को लागि, यान्त्रिक वा ताप सम्बन्धी उपकरण जडान नभएको, अस्तर हालेको वा नहालेको, ताप निरोध गरिएको वा नगरिएको ३०० लीटर भन्दा बढी ३००० लिटर क्षमता सम्मको फलाम वा इस्पातबाट बनेका रिजर्भ्वार (पानीपोखरी), टंकी, पिपा र यस्तै आधानपात्र (कन्टेनर) हरु ।	प्र.मे.टन रु.१५००१-
७३.११	७३११.००.००	फलाम वा इस्पातको संपीडित वा तरलीकृत (कम्प्रेस्ड वा लिक्वीफाइड) ग्याँस हाल्ने घरायसी, व्यापारिक (औद्योगिक बाहेक) प्रयोजनका एल.पि.जि. सिलिण्डरहरु ।	मोल प्रतिशत ५
७३.१५		फलाम वा इस्पातका सिक्री (चेन) र तिनका अंगहरु ।	प्र.मे.टन रु.१५००१-
		-संधित ग्रन्थियुक्त (आर्टिकुलेटेडलिङ्ग) सिक्री र तिनका अंगहरु:	
	७३१५.११.००	--रोलर सिक्री	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३१५.१२.००	--अन्य सिक्री	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३१५.१९.००	--अंगहरु	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३१५.२०.००	--स्कीड चेन (सिक्री)	प्र.मे.टन रु.१५००१-
		-अन्य सिक्री :	
	७३१५.८१.००	--स्ट्रुड लिङ्ग	प्र.मे.टन रु.१५००१-
	७३१५.८२.००	--अन्य वेल्डेड लिङ्ग	प्र.मे.टन रु.१५००१-

	७३१५.८९.००	--अन्य	प्र.मे.टन रु.१५०००-
	७३१५.९०.००	-अन्य अंगहरु	प्र.मे.टन रु.१५०००-
८४.१८		रेफ्रिजरेटर, फ्रिजर, अन्य प्रशीतक (रेफ्रिजरेटिड) वा हिमीकरण (फ्रिजिङ्ग) उपकरणहरु, वैद्युतिक वा अन्य; शीर्षक ८४.१५ को वातानुकूलन यन्त्र (एयर-कण्डिशनिङ्ग मशीन) बाहेक ताप पम्प (हिट पम्प) ।	
	८४१८.१०.००	-छुट्टै बाहिरी ढोका (एक्स्टर्नल डोर) जडान भएको संयुक्त रेफ्रिजरेटर-फ्रिजरहरु	मोल प्रतिशत ५
	८४१८.२१.००	--संपीडन किसिमको (कम्प्रेसन-टाइप)	मोल प्रतिशत ५
	८४१८.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	८४१८.३०.००	-८०० लिटर भन्दा कम क्षमताको, संदस किसिमको (चेष्ट टाइप)	मोल प्रतिशत ५
	८४१८.४०.००	-९०० लिटर भन्दा कम क्षमताको, ठाडो किसिमको (अपराइट टाइप)	मोल प्रतिशत ५
	८४१८.५०.००	-संचय र प्रदर्शनका लागि अन्य फर्निचर सन्दुकहरु (चेष्ट्स), पिटारीहरु (क्याबिनेटस्), प्रदर्शन फलकहरु (डिस्प्ले काउण्टर्स), प्रदर्शन मंजुषा (शो-केसेस), र यस्तै सामानहरु)), प्रशीतक (रेफ्रिजरेटिड) वा हिमीकरण (फ्रिजिङ्ग) उपकरणहरु समावेश भएका	मोल प्रतिशत ५
८४.२१		अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्युजेज), अपकेन्द्रण शोष (सेन्ट्रिफ्युगल ड्रायर्स) समेत, तरल र ग्यास निष्किका निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वापरिशोधन (प्युरिफाइङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) र उपकरणहरु (एपरेटस)	

		-तरल पदार्थको लागि निस्पन्दन(फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्युरीफाइङ्ग) का यन्त्रावली उपकरणहरु (मेशिनरी एण्ड एपरेट्स):	
	८४२१.२३.००	--इन्टरनल कम्बशन इन्जिनको लागि लेत पेट्रोल निस्पन्दकहरु (फिल्टर्स)	मोल प्रतिशत ५
		-ग्याँसको लागि निस्पन्दन वा परिशोधन यन्त्रावली (मेशिनरी) वा उपकरणहरु (एपरेट्स):	
	८४२१.३१.००	--इन्टरनल कम्बस्थान इन्जिनको वायु अन्तग्रहण निस्पन्दकहरु(इनटेक एयर (फिल्टर्स)	मोल प्रतिशत ५
८४.४३		प्लेटहरु, सिलिण्डरहरु र शीर्षक ८४.४२ का छपाईका अन्य उपादानहरुद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छापने (मुद्रण) यन्त्रावली; अन्य मुद्रण यन्त्रहरु, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरु, र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरु, संयोजित भएका वा नभएका; तिनका अङ्गहरु र सहायक वस्तुहरु (पाटर्स एण्ड एसेसरिज) ।	
		-अन्य मुद्रकहरु, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरु र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरु; संयोजन भएका वा नभएका :	
	८४४३.३१.००	--मुद्रण गर्ने, प्रतिलिपि उतार्ने वा फ्याक्स पठाउने मध्ये दुई वा दुई भन्दा बढी कार्यहरु सम्पन्न गर्न सक्ने यन्त्रहरु, स्वचालित आँकडा प्रशोधन यन्त्र वा संजाल (नेटवर्क) मा जोडन सकिने किसिमका	मोल प्रतिशत १०
	८४४३.३९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत १०

८४.७२		अन्य कार्यालय यन्त्रहरु (अफिस मशिनस)(उदाहरणत : हेक्टोग्राफ वा स्टेन्सिल डुप्लिकेटिङ्ग मशिनहरु, एड्रेसिङ्ग मशिनहरु, अटोम्याटिक ब्याङ्कनोट डिस्पेन्सरहरु, क्वाइनसौर्टिङ्ग मशिनहरु (मुद्रा छाँट्ने यन्त्र), क्वाइन काउण्टिङ्ग वा ज्यापिङ्ग मशिनहरु, पेन्सिल शार्पेनिङ्ग मशिनहरु, परफोरेटिङ्ग वा स्ट्याप्लिङ्ग मशिनहरु) ।	
	८४७२.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत १५
८४.७९		यस भागको अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, व्यक्तिगत कार्य (इनडिभिजुअल फङ्क्सन्स) भएका यन्त्रहरु र यान्त्रिक साधित्रहरु (मेकानिकल अप्लायन्सेस) ।	
		--अन्य :	
	८४७९.८९.९०	---अन्य	मोल प्रतिशत १०
८४.८१		नल (पाइप) हरु, वाष्पित्र वा ब्वायलरको वाह्यावरण (ब्वायलर शेल), जलाशय(टैंकस), भ्याटहरु वा यस्तै वस्तुहरुको लागि टुटीहरु (ट्याप्स, कौक्स), भल्भहरु र यस्तै उपकरणहरु, प्रेसर रिड्युसिङ्ग भल्भ र ताप स्थैतकीय ढंगले नियन्त्रित (थर्मोस्टाटिकली कन्ट्रोल्ड) भल्भहरु समेत	
	८४८१.१०.००	-प्रेसर रिड्युसिङ्ग भल्भहरु	मोल प्रतिशत ५
	८४८१.२०.००	-ओलियो हाइड्रोलिक वा न्युम्याटिक ट्रान्समिसन निमित्तका भल्भहरु	मोल प्रतिशत ५
	८४८१.३०.००	-चेक(नन्ऱिर्न) भल्भहरु	मोल प्रतिशत ५
	८४८१.४०.००	-सेफिट वा रिलिफ भल्भहरु	मोल प्रतिशत ५

		-अन्य उपकरणहरू (अप्लायन्सेस):	
	८४८१.८०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
८५.०७		चारपाटे (वर्गाकार समेत) भएको वा नभएको विद्युत संचित गर्ने यन्त्र (एकुमुलेटर); तिनका छुट्याउने यन्त्र (सेपरेटर) समेत ।	
	८५०७.१०.००	-पिष्टन इन्जिन जगाउन प्रयोग हुने प्रकारको सीसा अम्ल (लीड-एसीड)	मोल प्रतिशत १०
	८५०७.२०.००	-अन्य लीड एसीड एकुमुलेटर	मोल प्रतिशत १०
	८५०७.८०.००	-अन्य एकुमुलेटर	मोल प्रतिशत १०
८५.०८		निर्वात मार्जनीहरू (भ्याकुम क्लिनर्स)	
		-स्वचालित विद्युतीय मोटरयुक्त:	
	८५०८.११.००	--१५०० वाट भन्दा बढी शक्ति नभएको र धुलो जम्मा गर्ने थैली (डफ्ट ब्याग) वा अन्य ग्रहण क्षमता (रिसेप्टेकल क्यापासिटी) २० लिटर ननाघेको	मोल प्रतिशत ५
	८५०८.१९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	८५०८.६०.००	-अन्य निर्वात मार्जनीहरू (भ्याकुम क्लिनर्स)	मोल प्रतिशत ५
	८५०८.७०.००	-अङ्गहरू (पार्ट्स)	मोल प्रतिशत ५
८५.०९		स्वचालित विद्युत मोटरयुक्त विद्युत यान्त्रिक घरेलु उपकरणहरू, शीर्षक ८५.०८ का निर्वात मार्जनीहरू बाहेक ।	
	८५०९.४०.००	-खानेकुरा पिच्ने र मिसाउने (फुड ग्राइण्डर र मिक्सर्स); फलफूल वा वनस्पतिको रस भिक्ने (जूस एक्स्ट्र्याक्टर)	मोल प्रतिशत ५
	८५०९.८०.००	-अन्य उपकरणहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५०९.९०.००	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५

८५.११		विद्युत इग्निसन वा स्पार्क इग्निसन वा कम्प्रेसन इग्निसन इन्टरनल कम्प्रेसन इन्जिनको लागि स्टार्टिङ्ग उपकरणहरू(जस्तै-इग्निसन म्याग्नेटोस, म्याग्नेटो डाइनामोज (चुम्बकीय डाइनामो), इग्निसन क्वायल, स्पार्किङ्ग प्लग र ग्लो प्लग, स्टाटर मोटर); जेनेरेटर(जस्तै- डाइनामा, अल्टरनेटर्स) र यस्तो इन्जिनमा जोड्ने कट आउटहरू ।	
	८५११.१०.००	-स्पार्किङ्ग प्लग	मोल प्रतिशत ५
८५.१२		विद्युतको प्रकाश दिने वा सूचना दिने उपकरणहरू (शीर्षक ८५.३९ का सामान बाहेक), साइकल वा मोटर साइकलमा प्रयोग हुने विण्ड स्क्रिन, वाइपर, डिफ्रिष्टर र डेमिष्टर ।	
	८५१२.१०.००	-साइकलमा प्रयोग हुने प्रकाश वा दृष्टिसूचक औजारहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५१२.२०.००	-अन्य प्रकाश वा दृष्टिसूचक (भिजुअल सिग्नलिङ्ग) औजारहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५१२.३०.००	-ध्वनिसूचक (साउण्ड सिग्नलिङ्ग) औजारहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५१२.४०.००	-विण्ड स्क्रिन विपर, डिफ्रिष्टर र डेमिष्टर	मोल प्रतिशत ५
	८५१२.९०.००	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५

८५.१७		टेलिफोन सेटहरु, सेलुलर संजालहरु वा अन्य तारविहिन संजालहरुका लागि प्रयोग हुने टेलिफोनहरु समेत; ध्वनी, छुवी वा अन्य आँकडा प्रसारण वा संग्रहण निमित्तका उपकरणहरु, तारसहित वा ताररहित संजाल (जस्तै: स्थानीय वा बृहत क्षेत्र संजाल (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क)) मा संचार गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरु समेत, शीर्षक ८४.४३, ८५.२५, ८५.२७ वा ८५.२८ का प्रसारण वा संग्रहण उपकरणहरु बाहेक ।	
		-टेलिफोन सेटहरु; सेलुलर संजालहरु वा अन्य तारविहिन संजालहरुका लागि प्रयोग हुने समेत:	
	८५१७.१२.००	--सेलुलर संजालहरु वा अन्य तारविहिन संजालहरुका लागि प्रयोग हुने टेलिफोनहरु	मोल प्रतिशत ५
		-ध्वनी, छुवी वा अन्य आँकडा प्रसारण वा संग्रहण निमित्तका उपकरणहरु, तारसहित वा ताररहित संजाल (जस्तै : स्थानीय वा बृहत क्षेत्र संजाल (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क)) मा संचार गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरु समेत ।	
	८५१७.६१.००	--आधार स्थानहरु (बेस स्टेशन्स)	मोल प्रतिशत ५
	८५१७.६२.००	--ध्वनी, छुवी वा अन्य आँकडालाई संग्रहण गर्ने परिवर्तन गर्ने र प्रसारण वा पुनरुत्पादन गर्ने यन्त्रहरु, स्वीचीङ्ग र राउटिङ्ग उपकरणहरु समेत	मोल प्रतिशत ५
	८५१७.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	८५१७.७०.००	-अङ्गहरु (पार्टस)	मोल प्रतिशत ५

८५.१८		सूक्ष्मध्वनी वाहक(माइक्रोफोन) हरु र त्यस निमित्तका धारकहरु (स्टयाण्डस); संलग्नक (इनक्लोजर) मा आरोपित(माउण्टेड्) भए वा नभएका ध्वनि विस्तारक यन्त्रहरु (लाउड स्पीकर्स); सूक्ष्मध्वनि वाहक (माइक्रोफोन) सम्मिलित (कम्वाइण्ड) भएको वा नभएको कर्ण श्रवणयन्त्र (हेड फोन) हरु तथा कर्ण श्रवणयन्त्र (इयर फोन) हरु, र एक सूक्ष्मध्वनिवाहक (माइक्रोफोन) तथा एक वा एक भन्दा बढी ध्वनि विस्तारक यन्त्र(लाउडस्पीकर) हरु भएका समुच्चय (सेट) हरु; श्रव्यावृत्ति वैद्युतिक विस्तारक (अडियो फ्रिक्वेन्सीइलेक्ट्रिकएम्प्लिफायर) हरु; वैद्युतिक ध्वनी प्रवर्धक यन्त्र (इलेक्ट्रिक साउण्ड एम्प्लीफायर) का समुच्चयहरु (सेट्स)	
	८५१८.१०.००	-माइक्रोफोन र तिनका अडेसाहरु	मोल प्रतिशत ५
		-बट्टाभिन्न अड्याइएका वा नअड्याइएका लाउड स्पिकरहरु:	
	८५१८.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
८५.२३		डिस्कहरु, टेपहरु, सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) संचय उपकरणहरु, "स्मार्ट कार्डहरु" र ध्वनी वा अन्य प्रवृत्तिलाई अभिलेखन गर्न निमित्तका अन्य माध्यम, अभिलेखन गरिएका वा नगरिएका डिस्क उत्पादनका लागि प्रयोग हुने म्याट्रिसहरु र माष्टरहरु, तर भाग ३७ का उत्पादनहरु बाहेक ।	
		-चुम्बकीय माध्यम:	
	८५२३.२९.००	--अन्य:	मोल प्रतिशत ५

		-चाक्षुषीय (अप्टिकल) माध्यम:	
	८५२३.४१.००	--रेकर्ड नगरिएको	मोल प्रतिशत ५
	८५२३.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-अर्धसंवाहक (सेमिकन्डक्टर) माध्यम:	
	८५२३.५१.००	--सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) संचय उपकरणहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५२३.५२.००	--“स्मार्ट कार्डहरू”	मोल प्रतिशत ५
	८५२३.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य:	
	८५२३.८०.१०	--सफ्टवेयरहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५२३.८०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
८५.२५		संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन एपरेटस) वा ध्वनि अभिलेखन (साउण्ड रिकर्डिङ्ग) वा पुनरुत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरण(एपरेटस) समाविष्ट भए वा नभएको, रेडियो प्रसारण (रेडियो-ब्रोडकास्टिङ्ग) वा टेलिभिजन निमित्तका प्रसारण उपकरण (ट्रान्समिसन एपरेटस); टेलिभिजन क्यामराहरू; डिजिटल क्यामराहरू र भिडियो क्यामरा-रिकर्डर्स ।	
	८५२५.६०.००	-संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन एपरेटस्) समाविष्ट ट्रान्समिसन उपकरणहरू	मोल प्रतिशत ५
	८५२५.८०.००	-टेलिभिजन क्यामराहरू, डिजिटल क्यामराहरू र भिडियो क्यामरा रिकर्डरहरू (भिडियो क्यामरा रेकर्डर्स)	मोल प्रतिशत ५

८५.२८		रेडियो प्रसारण (ब्रोडकास्ट) ग्राहकहरू (रिसिभर्स) अथवा ध्वनि वा भिडियो अभिलेखन (रिकर्डिङ्ग) वा पुनरुत्पादन रिप्रोड्यूसिङ्ग उपकरणहरू(ऐपरेटस) समाविष्ट (इनकरपोरेटिङ्ग) भएका वा नभएका, टेलिभिजन निमित्तका संग्रहण (रिसेप्सन) उपकरण (ऐपरेटस); टेलिभिजन संग्रहण उपकरणहरू समाविष्ट नभएका मोनिटरहरू(परीविक्षकहरू) र प्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र) हरु ।	
		-प्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र) हरु:	
	८५२८.६२.००	--शीर्षक ८४.७१ को स्वचालित आँकडा प्रशोधन यन्त्रमा सोभै जोडन सकिने वा सो यन्त्रका साथमा प्रयोग गर्नका लागि अवकल्पित (डिजाइन्ड)	मोल प्रतिशत रु.१०
		-रेडियो ब्रोडकाष्ट रिसिभरहरू वा ध्वनी वा दृष्य अभिलेखन वा पुनरुत्पादन उपकरणहरू समावेश भएका वा नभएका टेलिभिजन निमित्तका संग्रहण उपकरणहरू:	
	८५२८.७२.००	--अन्य रंगिन	मोल प्रतिशत १०
८५.२९		शीर्षक ८५.२५ देखि ८५.२८ सम्मका उपकरणहरूको लागि पूर्णतया वा मुख्यतया प्रयोगयोग्य पार्टपूजाहरू ।	
		-अन्य :	
	८५२९.९०.१०	--टेलिभिजन रिसिभरका	मोल प्रतिशत १०
८५.३१		शीर्षक ८५.१२ वा ८५.३० बाहेकका विद्युतीय ध्वनि वा दृश्य सूचक उपकरणहरू (जस्तै-घण्टी, साइरन, इंडिकेटर प्यानल, चोर घण्टी (वर्गलर एलार्म) वा आगलागीको घण्टी(फायर अलार्म) ।	

	८५३१.२०.००	-तरल स्फटिक सामाग्री(एल.सी.डी.) वा प्रकाश इमिटिड डायोड्स (एल.इ.डी.) समाविष्ट इण्डिकेटर प्यानेल	मोल प्रतिशत १०
	८५३१.९०.००	-पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत १०
८५.३२		स्थिर भ्यारिएवल र मिलाउन हुने विद्युतीय सन्धारित्र (क्यापासिटर) (प्रि-सेट) ।	
	८५३२.१०.००	-५०।६० हर्ज सर्किटको प्रयोगको लागि तयार गरिएको स्थिर सन्धारित्र (क्यापासिटर) र ०.५ के.भार (पावर क्यापासिटर) भन्दा कम क्षमता नभएको रिएक्टीभ शक्ति संचालन गर्न सक्ने भएको	मोल प्रतिशत १०
		-अन्य स्थिर सन्धारित्र (क्यापासिटर):	
	८५३२.२१.००	--ट्रान्जालम	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.२२.००	--आल्मुनियम इलेक्ट्रोलाइटिक	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.२३.००	--सेरामिक डाइईलेक्ट्रिक, सिङ्गल लेयर	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.२४.००	--सेरामिक डाइईलेक्ट्रिक, मल्टिलेयर	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.२५.००	--कागज वा प्लाष्टिकको डाइईलेक्ट्रिक	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.३०.००	-भ्यारिएवल वा एडजप्टेवल (मिलाउन हुने) (प्रि-सेट) क्यापासिटर	मोल प्रतिशत १०
	८५३२.९०.००	-पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत १०
८५.३३		विद्युत प्रतिरोधक (रेसिष्टर) (रियोस्ट्याट र पोटेन्शीयोमिटर समेत), ताप प्रतिरोधक बाहेक ।	
	८५३३.१०.००	-स्थिर कार्बन प्रतिरोधक, कम्पोजिसन वा फिल्म जस्ता	मोल प्रतिशत १०

		-अन्य स्थिरप्रतिरोधक:	
	८५३३.२१.००	--२० वाट सम्मको शक्ति संचालन क्षमताका लागि	मोल प्रतिशत १०
	८५३३.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत १०
		-तार जोडिएको घटबढ हुने (भ्यारिएवल) प्रतिरोधक, रियोस्ट्याट्स र पोटेन्शीयोमिटर:	
	८५३३.३१.००	--२० वाट सम्मको शक्ति संचालन क्षमताका लागि	मोल प्रतिशत १०
	८५३३.३९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत १०
	८५३३.४०.००	-अन्य घटबढ हुने प्रतिरोधक, रियोस्ट्याट्स र पोटेन्शीयोमिटर समेत	मोल प्रतिशत १०
	८५३३.९०.००	-पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत १०
८५.३४	८५३४.००.००	प्रिन्टेड सर्किट (छापिएका परिपथहरु) ।	मोल प्रतिशत १०
८५.३६		१००० भोल्टसम्मको भोल्टेज भएको वाल्ने निभाउने (स्वीचिङ) वा विद्युतीय परिपथको लागि वा विद्युत परिपथमा वा संग जोडनको लागि चाहिने वैद्युतिक उपकरणहरु (जस्तै, स्वीच, रिले, फ्यूज, सर्ज सप्रेसर, प्लग, सकेट, ल्याम्प-होल्डर र अन्य संयोजकहरु (कनेक्टर्स) जक्सन बक्सेस); चाक्षुषीय तन्तुहरु (अप्टिकल फाइबर्स), चाक्षुषीय तन्तुका मुड्डा वा मोटा तारहरु निर्मितका संयोजकहरु (कनेक्टर्स) ।	
	८५३६.५०.००	-अन्य स्वीचहरु	मोल प्रतिशत १५
		-ल्याम्प होल्डर, प्लग र सकेटहरु :	
	८५३६.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत १५
	८५३६.९०.००	-अन्य उपकरणहरु	मोल प्रतिशत १५

८५.४०		तातो, चीसो क्याथोड वा फोटोक्याथोड भल्भस् र ट्यूबस् (जस्तै-भ्याकुम वा भेपोर वा ग्याँस फिल्ड भल्भ र ट्यूब, मर्करी आर्क रेक्ट्रीफाइड भल्भ र ट्यूब, क्याथोड रे ट्यूब, टेलिभिजन क्यामरा ट्यूब) ।	
		-क्याथोड-रे, टेलिभिजन पिक्चर ट्यूब, भिडियो मनिटर क्याथोड रे ट्यूब समेत:	
	८५४०.११.००	--रंगीन	मोल प्रतिशत ५
८५.४४		विद्युतरुद्ध (इन्सुलेटेड), (इनामेल लगाएको वा एनोडाइज समेत), तार(वायर), केबुल (को-एक्सेल केबुल समेत) र कनेक्टरसंग जोडिएको वा नजोडिएको अन्य इन्सुलेटेड कन्डक्टर; अप्टिकल फाइबर केबुल, तार, विद्युत कण्डक्टर वा कनेक्टर जोडेको वा नजोडेको प्रत्येक ढाकिएका रेशाहरु (शिड्ड फाइबर) बाट बनेको तार ।	
		-१००० भोल्टसम्मको लागि अन्य इलेक्ट्रिक कण्डक्टरहरु:	
	८५४४.४२.००	--कनेक्टरसंग जोडिएका	मोल प्रतिशत १५
	८५४४.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत १५
	८५४४.७०.००	-अप्टिकल फाइबर केबुल	मोल प्रतिशत १०
८७.०२		ड्राइभर समेत १० वा सो भन्दा बढी यात्रुहरु बोक्ने मोटर गाडीहरु ।	
		-कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्द्ध डिजेल) भएको:	
	८७०२.१०.१०	--बसहरु (२५ भन्दा बढी सिट भएको)	मोल प्रतिशत ५
	८७०२.१०.२०	--मिनिबसहरु (१५ देखि २५ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ३५

	८७०२.१०.३०	--माइक्रो बसहरु (११ देखि १४ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५५
	८७०२.१०.४०	--जीप, कार र भ्यानहरु	मोल प्रतिशत ६०
		-कम्प्रेसन-इगिनसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्द्ध डिजेल) र धक्का दिने विद्युतिय मोटर दुवै भएको:	
	८७०२.२०.१०	--बसहरु (२५ भन्दा बढी सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५
	८७०२.२०.२०	--मिनिबसहरु (१५ देखि २५ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ३५
	८७०२.२०.३०	--माइक्रो बसहरु (११ देखि १४ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५५
	८७०२.२०.४०	--जीप कार र भ्यानहरु	मोल प्रतिशत ६०
		-स्पार्क इगिनसन इन्टरनल कम्बस्चन रेसिप्रोकेटिंग पिप्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतिय मोटर दुवै भएको:	
	८७०२.३०.१०	--बसहरु (२५ भन्दा बढी सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५
	८७०२.३०.२०	--मिनिबसहरु (१५ देखि २५ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ३५
	८७०२.३०.३०	--माइक्रो बसहरु (११ देखि १४ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५५
	८७०२.३०.४०	--जीप कार र भ्यानहरु	मोल प्रतिशत ६०
		-अन्य:	
	८७०२.९०.१०	--बसहरु (२५ भन्दा बढी सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५
	८७०२.९०.२०	--मिनिबसहरु (१५ देखि २५ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ३५
	८७०२.९०.३०	--माइक्रो बसहरु (११ देखि १४ सम्म सीट भएको)	मोल प्रतिशत ५५

	८७०२.९०.४०	--जीप कार र भ्यानहरु	मोल प्रतिशत ६०
८७.०३		मूलतः मानिसको यातायातको लागि बनेका मोटर कारहरु र अन्य मोटर गाडीहरु (शीर्षक ८७.०२ बाहेकका), स्टेसन वागेन र रेसीड कार समेत ।	
		-मूलतः हिउंमा यात्रा गर्नका लागि बनेका गाडीहरु गल्फ कार र यस्तै गाडीहरु:	
	८७०३.१०.१०	--मूलतः हिउंमा यात्रा गर्नका लागि बनेका गाडीहरु	मोल प्रतिशत ६०
	८७०३.१०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ६०
		-अन्य गाडीहरु, स्पार्क इग्नीसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिड पिस्टोन इञ्जिन भएका:	
		--सिलिण्डर क्षमता १००० सी.सी. ननाघेको:	
	८७०३.२१.१०	---तीन पांग्रे गाडीहरु (अटोरिक्सा)	मोल प्रतिशत ५५
	८७०३.२१.९०	---अन्य	मोल प्रतिशत ६०
	८७०३.२२.००	--सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. नाघेको तर १,५०० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ६५
		--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर ३,००० सी.सी. ननाघेको	
	८७०३.२३.१०	---सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,००० सी.सी. ननाघेका	मोल प्रतिशत ७०
	८७०३.२३.२०	---सिलिण्डर क्षमता २००० सी.सी. नाघेको तर २५०० सी.सी. ननाघेका	मोल प्रतिशत ८०
	८७०३.२३.३०	---सिलिण्डर क्षमता २५०० सी.सी. नाघेको तर ३००० सी.सी. ननाघेका	मोल प्रतिशत ९०

	८७०३.२४.००	--सिलिण्डर क्षमता ३,००० सी.सी. नाघेको	मोल प्रतिशत १००
		- अन्य गाडीहरु, कम्प्रेसन इग्निशन इन्टरनल कम्बसन पिस्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्धडिजेल) मात्र भएका:	
	८७०३.३१.००	--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ६०
		--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको:	
	८७०३.३२.१०	---सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,००० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ७०
	८७०३.३२.२०	---सिलिण्डर क्षमता २,००० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ८५
	८७०३.३३.००	--सिलिण्डर क्षमता २,५०० सी.सी. नाघेको	मोल प्रतिशत १००
	८७०३.४०.००	-अन्य गाडीहरु, स्पार्क इग्निशन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिंग पिष्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतिय मोटर दुवै भएको, विद्युत शक्तिको वाहय स्रोतमा प्लग जोडेर चार्ज हुन सक्ने किसिमका वाहेक	मोल प्रतिशत ६०
	८७०३.५०.००	-अन्य गाडीहरु, कम्प्रेसन इग्निशन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्धडिजेल) र धक्का दिने विद्युतिय मोटर दुवै भएको, विद्युत शक्तिको वाहय स्रोतमा प्लग जोडेर चार्ज हुन सक्ने किसिमका वाहेक	मोल प्रतिशत ६०
	८७०३.६०.००	-अन्य गाडीहरु, स्पार्क इग्निशन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिंग पिष्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतिय मोटर दुवै भएको, विद्युत शक्तिको वाहय स्रोतमा प्लग जोडेर चार्ज हुन सक्ने किसिमका	मोल प्रतिशत ६०

	८७०३.७०.००	-अन्य गाडीहरु, कम्प्रेसन इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन(डिजेल वा अर्धडिजेल) र धक्का दिने विद्युतिय मोटर दुवै भएको, विद्युत शक्तिको वाहय स्रोतमा प्लग जोडेर चार्ज हुन सक्ने किसिमका	मोल प्रतिशत ६०
	८७०३.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ६०
८७.०४		वस्तु वा सामानहरु ढुवानीको प्रयोगका अन्य मोटर गाडीहरु ।	
	८७०४.१०.००	-राजमार्ग बाहिरको प्रयोगका लागि निर्मित डम्परहरु	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य, कम्प्रेसन इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन (डीजेल वा अर्ध डिजेल) भएका:	
		--वाहनको कूल तौल (जी.भी.डब्लु.) ५ टन ननाघेको :	
	८७०४.२१.१०	---मूलत सामानको ओसार पसार गर्ने ड्राइभर सहित २ जना भन्दा बढी मानिसको यातायातको लागि तयार समेत भएका डबल क्याब पिकअप गाडी	मोल प्रतिशत ६०
		---मूलत सामानको ओसार पसार गर्ने ड्राइभर सहित २ सीट भएको सिंगल क्याब पिकअप गाडी	
	८७०४.२१.२०.१०	---- ड्राइभर सहित २ सीट भएको सिंगल क्याब पिकअप गाडी	मोल प्रतिशत ५०
	८७०४.२१.२०.२०	----डेलिभरी भ्यान	मोल प्रतिशत ३०
	८७०४.२१.९०.	---अन्य	मोल प्रतिशत ५
		--वाहनको कूल तौल (जी.भी.डब्लु) ५ टन नाघेको:	

	८७०४.२२.१०	---मूलत सामानको ओसार पसार गर्ने ड्राइभर सहित २ जना भन्दा बढी मानिसको यातायातको लागि तयार समेत भएका डबल क्याब पिकअप गाडी	मोल प्रतिशत ६०
		---अन्य:	
	८७०४.२२.९१	----चेसिससंग जोडिएको दुध ढुवानीका लागि विशेष किसिमले तयार गरिएको ट्यांक	मोल प्रतिशत ५
	८७०४.२२.९२	----चेसिससंग जोडिएको कन्टेनर टर्क	मोल प्रतिशत ५
	८७०४.२२.९३	----चेसिससंग जोडिएको तरल प्टोलियम ग्यांस ढुवानीका लागि विशेष किसिमले तयार गरिएको बुलेट	मोल प्रतिशत ५
	८७०४.२२.९९	----अन्य	मोल प्रतिशत ५
	८७०४.२३.००	--वाहनको कूल तौल(जी.भी. डब्लु) २० टन नाघेको	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य, स्पार्क-इग्निशन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन भएको:	
	८७०४.३१.००	--डेलिभरी भ्यान	मोल प्रतिशत ३०
	८७०४.३२.००	--वाहनको कूल तौल(जी.भी. डब्लु) ५ टन नाघेको	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य:	
	८७०४.९०.१०	-- प्रशीतक प्रणाली(रेफ्रिजरेटिंग सिष्टम) जडान गरिएको	मोल प्रतिशत ५
	८७०४.९०.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
८७.०६		शीर्षक ८७.०१ देखि ८७.०५ सम्मको मोटर गाडीका लागि इन्जिनसंग जोडिएका चेसिस ।	
	८७०६.००.२०	-मिनिबसहरु (१५ देखि २५ सम्म सिट भएको) का	मोल प्रतिशत ३५

	८७०६.००.३०	-माइक्रोबसहरु (११ देखि १४ सम्म सिट भएको) का	मोल प्रतिशत ५५
	८७०६.००.४०	-जीप कार र भ्यानहरुका	मोल प्रतिशत ६०
	८७०६.००.५०	-तिन पांग्रे गाडीहरु (अटोरिक्सा) का	मोल प्रतिशत ५५
		-पिकअप गाडीहरुका:	
	८७०६.००.६०.१०	--डबल क्याव पिकअप गाडीहरुको	मोल प्रतिशत ६०
	८७०६.००.६०.२०	--सिङ्गल क्याव पिकअप गाडीहरुको	मोल प्रतिशत ५०
	८७०६.००.६०.३०	--डेलिभरी भ्यानका	मोल प्रतिशत ३०
	८७०६.००.७०	-राजमार्ग बाहिरको प्रयोगका लागि निर्मित डम्परहरुका	मोल प्रतिशत ५
	८७०६.००.८०	-बस, ट्रकहरुका	मोल प्रतिशत ५
	८७०६.००.९०	-अन्य	मोल प्रतिशत ५
८७.०८		शीर्षक ८७.०१ देखि ८७.०५ का मोटर गाडीका पार्टपुर्जाहरु र सहायक सामग्रीहरु ।	
	८७०८.१०.००	-बम्परहरु र तिनका पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत ५
		-गाडीको मुख्य भाग (बडी) का अन्य पार्टपुर्जाहरु र सहायक सामग्रीहरु (क्याव समेत) :	
	८७०८.२१.००	--सीटको सुरक्षा पेटीहरु (सेफ्टी सीट बेल्ट)	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.३०.००	-ब्रेकहरु (गतिरोधक) र सहायक ब्रेकहरु; तिनका पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.४०.००	-गेयर बाकसहरु र तिनका पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत ५

	८७०८.५०.००	-अन्य ट्रान्समिसन कम्पोनेन्टसंग जोडेको वा नजोडेको डिफरेन्सीयलसंगको ड्राइभ एक्सल र ननड्राइभिङ्ग एक्सेलहरू; तिनका पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.७०.००	-सडक पांग्राहरू (रोड व्हिल्स) र तिनका पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.८०.००	-सस्पेन्सन प्रणालीहरू र तिनका पार्टपुर्जाहरू (शक-एब्जोर्वरहरू समेत)	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू:	
	८७०८.९१.००	--रेडिएटर र तिनका पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.९२.००	--साइलेन्सर (मफलर्स) र एक्जष्ट पाइपहरू; तिनका पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.९३.००	--क्लच र तिनका पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.९४.००	--स्टेरिड पांग्राहरू, स्टेरिड कोलम (स्तंभ) र स्टेरिड बाक्सहरू; तिनका पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.९५.००	--इन्फ्ल्याटर प्रणाली भएका सेफ्टी एयरब्यागहरू; तिनका पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत ५
	८७०८.९९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत ५
८७.११		मोटरसाइकलहरू (मोपेड सहित) र साइड काररहित वा सहित साइकलमा सहायक मोटर जडान गरेको साइडकारहरू ।	
	८७११.१०.००	-सिलिण्डर क्षमता ५० सी.सी. ननाघेको रेसिप्रोकेटिड इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन	मोल प्रतिशत ४०
		-सिलिण्डर क्षमता ५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको रेसिप्रोकेटिड इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन भएका:	
		--अनएसेम्बल्ड अवस्थाका:	

	८७११.२०.११	---५० सी.सी. नाघेको तर १५० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ४०
	८७११.२०.१९	---१५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ४०
		--अन्य:	
	८७११.२०.११	---५० सी.सी. नाघेको तर १५० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ४०
	८७११.२०.१९	---१५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको	मोल प्रतिशत ५०
		-सिलिण्डर क्षमता २५० सी.सी. नाघेको तर ५०० सी.सी. ननाघेको रेसिप्रोकेटिड इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन भएका:	
	८७११.३०.१०	--अनएसेम्बल्ड अवस्थाका	मोल प्रतिशत ४०
	८७११.३०.१०	--अन्य	मोल प्रतिशत ६०
	८७११.४०.००	-सिलिण्डर क्षमता ५०० सी.सी. नाघेको तर ८०० सी.सी. ननाघेको रेसिप्रोकेटिड इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन	मोल प्रतिशत ८०
	८७११.५०.००	-सिलिण्डर क्षमता ८०० सी.सी. नाघेको रेसिप्रोकेटिड इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन	मोल प्रतिशत १००
	८७११.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ४०
८७.१४		शीर्षक ८७.११ देखि ८७.१३ सम्मको गाडीहरुको पार्टपूजाहरु र सहायक सामग्रीहरु ।	
	८७१४.१०.००	-मोटर साइकल (मोपेड समेत) को	मोल प्रतिशत ५
		-अन्य :	
	८७१४.९१.००	--फ्रेम र फोर्क, र तिनका पार्टपूजाहरु	मोल प्रतिशत ५

	८७४.९२.००	--पांग्राको रीमहरु र स्पोक (चक्काको प्रत्येक त्रिज्याकार बीड, पांग्रा ओह्वालोमा गुडनबाट रोक्ने डण्डा)	मोल प्रतिशत ५
	८७४.९३.००	--पांग्राको भाग (हब), भिरालोमा पाउदान नचाली गतिरोध गर्ने पांग्राको भाग (कोष्टर ब्रेकिड हब) र पांग्राको भागको गतिरोधक (हब ब्रेकर) र स्वतन्त्र चक्काको दांत चक्का (स्पोकेट व्हील)	मोल प्रतिशत ५
	८७४.९४.००	--गतिरोधक (ब्रेक्स), भिरालोमा पाउदान नचाली गतिरोध गर्ने पाङ्गाको भाग (कोष्टर ब्रेकिड हब) र पाङ्गाको भागको गतिरोधक (हब ब्रेकर) समेत, र तिनका पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत ५
	८७४.९५.००	--काठीहरु	मोल प्रतिशत ५
	८७४.९६.००	--पेडल र क्रेड्ड गियर, तिनका पार्टपुर्जाहरु	मोल प्रतिशत ५
		--अन्य:	
	८७४.९९.९०	---अन्य	मोल प्रतिशत ५
९०.१०		यो भागको अन्यत्र उल्लेख नभएको वा समावेश नभएको तस्वीर सम्बन्धी (चलचित्र सम्बन्धी समेत) प्रयोगशालाहरुमा प्रयोग हुने उपकरण र औजारहरु; नेगेटोस्कोप; प्रोजेक्सन स्क्रीन (प्रक्षेपक पर्दा) ।	
	९०१०.९०.००	-पार्टपुर्जा र सहायक सामानहरु	मोल प्रतिशत १०
९०.११		सूक्ष्म फोटोग्राफी (फोटोमाइक्रोग्राफी), सिनेफोटोमाइक्रोग्राफी वा माइक्रोप्रोजेक्सन (सूक्ष्म प्रक्षेपण) को लागि समेत संयुक्त चाक्षुष सूक्ष्मदर्शी यन्त्रहरु (कम्पाउण्ड अप्टिकल माइक्रोस्कोप) ।	

	१०११.१०.००	-स्टीरियोस्कोपिक माइक्रोसकोप्स	मोल प्रतिशत ५
	१०११.२०.००	-सूक्ष्म फोटो खिच्ने (फोटोमाइक्रोग्राफी), सूक्ष्म चलचित्र खिच्ने (सिनेफोटोमाइक्रोग्राफी) वा सूक्ष्म प्रक्षेपण (माइक्रो प्रोजेक्सन) का अन्य सूक्ष्म दर्शक यन्त्रहरु (माइक्रोस्कोप्स)	मोल प्रतिशत ५
	१०११.१०.००	-पार्टपूर्जाहरु र सहायक सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
१०.१२		चाक्षुष (अप्टिकल) सूक्ष्मदर्शक यन्त्रहरु(माइक्रोस्कोप्स) बाहेकका सूक्ष्मदर्शक यन्त्रहरु; विवर्तित उपकरणहरु (डिफ्रयाक्सन एपरेटस) ।	
	१०१२.१०.००	-दुरवीक्षण यन्त्रहरु (माइक्रोस्कोप्स), अप्टिकल माइक्रोस्कोपहरु बाहेक; विवर्तन उपकरणहरु (डिफ्रयाक्सन एपरेटस)	मोल प्रतिशत ५
	१०१२.१०.००	-पार्टपूर्जाहरु र सहायक सामग्रीहरु	मोल प्रतिशत ५
१०.१७		खिच्ने, चिनो लगाउने, वा गणितीय हिसाव गर्ने औजारहरु (जस्तै-खिच्ने मेशिन, नक्सा उतार्ने यन्त्र, प्रोट्रयाक्टर, नक्साका सेटहरु, स्लाइड् रुलहरु, डिस्क क्याल्कुलेटर); यस भागमा अन्यत्र नपरेको, हातले लम्वाई नाप्ने औजारहरु (जस्तै-नाप्ने डण्डी र फित्ता वा माइक्रोमिटर, क्यालिपर्स) ।	
	१०१७.२०.००	-अन्य खिच्ने, चिनो लगाउने र गणितीय हिसाव गर्ने औजारहरु	मोल प्रतिशत ५
	१०१७.१०.००	-पार्टपूर्जाहरु र सहायक सामग्रीहरु	मोल प्रतिशत ५

९०.२६		ग्यांस वा अरु तरल पदार्थका प्रवाह, तह, दवाव वा अन्य विविधता (भेरियवल्स) नाप्ने वा परीक्षण गर्ने (जस्तै-प्रवाहमापक, सतहमापक, म्यानोमीटर (हावा वा वाष्पको दवाव नाप्ने यन्त्र) तापमापक) औजार र उपकरणहरु, शीर्षक ९०.१४, ९०.१५, ९०.२८ वा ९०.३२ का औजार र उपकरणहरु बाहेक ।	
	९०२६.१०.००	-तरलको प्रवाह वा सतह नाप्न वा परीक्षण गर्नको लागि	मोल प्रतिशत ५
	९०२६.२०.००	-दवाव नाप्न वा परीक्षण गर्नको लागि	मोल प्रतिशत ५
	९०२६.८०.००	-अन्य औजारहरु र उपकरणहरु	मोल प्रतिशत ५
	९०२६.९०.००	-पार्टपूर्जाहरु र सहायक सामग्रीहरु	मोल प्रतिशत ५
९०.३०		ओसीलोस्कोप(दोलनदर्शी),स्पेक्ट्रम (वर्णपट) विश्लेषक र शीर्षक ९०.२८ का मापक (मिटर) बाहेकका विद्युतको मात्रा नाप्ने वा परीक्षण गर्नको लागि प्रयोग हुने अन्य औजारहरु र उपकरणहरु; अल्फा, बिटा, गामा, एक्स-रे, कस्मिक(अन्तरिक्ष) वा अन्य आयोनाइजिङ (विद्युत अणु) विकीरण (रेडीएसन) नाप्ने वा पत्ता लगाउने औजार र उपकरणहरु ।	
	९०३०.४०.००	-विशेषतः दूरसंचारको लागि निर्मित अन्य औजारहरु र उपकरणहरु (जस्तै-क्रस-टकमीटर, गेन मिजरिङ्ग गर्ने औजारहरु, डिस्टोर्सन फ्याक्टर मिटर, सोफोमिटर)	मोल प्रतिशत ५
	९०३०.९०.००	-पार्टपूर्जाहरु र सहायक सामग्रीहरु	मोल प्रतिशत ५

९५.०३	९५०३.००.००	ट्राइसाइकल, स्कुटर, पेडल कार र यस्तै पांग्रा भएका खेलौनाहरु; पुतलीको कोक्रो (क्यारेज); पुतली; अन्य खेलौना; आकार घटाएको ("स्केल") नमूनाहरु र यस्तै मनोरंजनात्मक नमूनाहरु, चल्ने वा नचल्ने; सबै प्रकारका वुद्धिका खेलौनाहरु (पजल्स) ।	मोल प्रतिशत ५
९५.०४		भिडियो गेमका कन्सोल र यन्त्रहरु, खेलबाडको मेला (फन फेयर) का सामानहरु पिन्टेबलहरु, विलियार्डहरु, क्यासिनो खेलका विशेष टेबुलहरु र स्वचालित वाउलिङ एली (खेले ठाउँ र बाटो सम्बन्धी) उपकरणहरु समेत भएका टेबुल वा वैठकका खेलहरु ।	
	९५०४.२०.००	-सबै प्रकारका विलियार्ड खेलका सामानहरु र सहायक सामानहरु	मोल प्रतिशत ५
	९५०४.३०.००	-स्वचालित वाउलिङ एली उपकरण (इक्विपमेण्ट) बाहेक, मुद्रा (क्वाइन) हरू, कागजी मुद्रा (वैङ्गनोट)हरु, बैंककार्डहरु, टोकन वा भुक्तानीका अन्य माध्यमद्वारा संचालन गरिने (अपरेटेड) अन्य खेलहरु (गेम्स)	मोल प्रतिशत ५
	९५०४.४०.००	-खेले तासहरु	मोल प्रतिशत ५
	९५०४.५०.००	-उपशीर्षक ९५०४.३० का बाहेकका भिडियो गेमका कन्सोल र यन्त्रहरु,	मोल प्रतिशत ५
	९५०४.९०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत ५

द्रष्टव्य :-

- (१) अन्तःशुल्क दरबन्दीमा माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एम्बुलेन्स, शव वाहन, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाईएका स्कुटर र ब्याट्रिवाट चल्ने टेम्पोको चेसिसमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क त्यस्तो स्कुटर यातायात

व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ ।

- (२) आर्थिक वर्ष २०६५/६६ सम्म खरिद भई मौज्जातमा रहेका अन्तःशुल्क लाग्ने सवारी साधनहरूको अन्तःशुल्क असुल गर्ने प्रक्रिया आर्थिक ऐन, २०६५ बमोजिम नै हुनेछ ।
- (३) कुनै पनि मदिराको कन्टेल गरेमा उपशीर्षक २२०६.००.४० बमोजिमको दरबन्दी लाग्नेछ ।
- (४) ७० यू.पी. शक्तिको तयारी मदिरा उपशीर्षक २२०७.१०.२० को रेक्टिफाइड स्पिरिट प्रयोग गरी मात्र बनाउन पाइनेछ ।
- (५) मार्बलको स्थानीय उत्पादनमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (६) निजी गुण्टा, भिटी भारी सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत प्राप्त सुविधा अन्तर्गत भन्सार महसुल छूटमा पैठारी गरिएको व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरूमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (७) एसेम्बलड गरी सवारी साधन उत्पादन गर्ने उद्योगले अनएसेम्बलड अवस्थाका सवारी साधन पैठारी गर्दा लाग्ने अन्तःशुल्क र त्यस्ता उद्योगले उत्पादन गरेको तयारी साधन विक्री गर्दा लाग्ने अन्तःशुल्कमा पच्चीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (८) औद्योगिक नीति, २०६७ को अनुसूची-९ मा उल्लेख भएका अति अविकसित क्षेत्रमा स्थापित स्थानीय फलफूलमा आधारित उद्योगबाट उत्पादित ब्राण्डीको उत्पादनमा यस अन्तःशुल्क दरबन्दी अनुसार लाग्ने अन्तःशुल्कमा असी प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (९) अन्तःशुल्क दरबन्दी प्रयोजनको लागि निर्धारित आठ अंकको उपशीर्षकलाई तथ्याङ्क प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले अंक थप गर्न सक्नेछ ।
- (१०) अन्तः शुल्क लाग्न सक्ने वस्तुहरूको व्याख्या तथा हार्मोनाइज्ड कोड तोक्ने काम आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले गर्न सक्नेछ ।
- (११) मदिरा, वियर र चुरोट पैठारीकर्ता वा सो को विक्रेता इजाजतपत्रवालाले विक्री गर्ने खुद्रा मूल्य आर्थिक वर्षको शुरुमा र मूल्य परिवर्तन भएको अवस्थामा परिवर्तन हुनासाथ सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

- (१२) शीर्षक ८५.०७ अन्तर्गत पर्ने लिड एसिड व्याट्रीको आन्तरिक उत्पादनमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (१३) मदिराको अन्तःशुल्क गणना गर्दा प्रति एल. पि. लिटर वा प्रति लिटरमध्ये जुन बढी हुन्छ सोही दरमा गणना गरी असुल उपर गरिनेछ ।
- (१४) हाते मेशिन तथा घरेलु प्रविधिबाट उत्पादन गरिने सिन्के चाउचाउ उद्योगबाट उत्पादित (Ready to Eat नभएको) काँचो वस्तुमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (१५) उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक ७२.१३ को उप-शीर्षक ७२१३.९१.१० को M. S. Wire Rod in Coil कच्चा पदार्थमा अन्तःशुल्क छुट दिइनेछ ।
- (१६) चालीस वा सोभन्दा बढी सीट क्षमताका कम्तीमा पाँच वटा बसहरू सार्वजनिक यातायातमा सञ्चालन गर्ने गरी दर्ता भएका सहकारी संस्था वा संघहरू तथा कम्पनीहरूले उल्लिखित प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उक्त क्षमताका तयारी बस एवं तिनका चेसिसहरूमा अन्तःशुल्क छुट दिइनेछ । त्यसरी पैठारी गरेका सवारी साधनहरू पैठारी गरेको मितिले दश वर्ष नपुगी बिक्री बितरण, नामसारी वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गर्न पाइने छैन । दश वर्ष नपुगी नामसारी, बिक्री वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम पुरै अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।
- (१७) शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिशमा सामुदायिक शिक्षण संस्थाले विद्यार्थीहरू ओसारपसार गर्ने प्रयोजनको लागि ३० सिट वा सोभन्दा बढी क्षमताको एक थान बस आयात गर्दा लाग्ने अन्तःशुल्क छुट हुनेछ । यसरी सुविधामा आयात गरिएको सवारी साधन दश वर्षसम्म बिक्री बितरण, हस्तान्तरण र नामसारी गर्न पाइने छैन ।
- (१८) शीर्षक ०२.०१, ०२.०२, ०२.०३, ०२.०४, ०२.०५, ०२.०६, ०२.०७, ०२.०८, ०२.०९, ०२.१०, ०३.०४, ०३.०५, ०३.०६, ०३.०७, ०३.०८, ०८.०२, ०८.०४, ०८.०६, ०८.०९, ०८.१२, ०८.१३, ०९.०६ मा प्रस्ताव गरिएका उपशीर्षकहरू बमोजिमका वस्तुको पैठारीमा मात्र लाग्नेछ ।

२९. मदिरा ऐन, २०३१ मा संशोधन : मदिरा ऐन, २०३१ को,-

- (१) दफा २ को खण्ड (ग) पछि देहायका खण्ड (ग१), (ग२), (ग३), (ग४) र (ग५) थपिएका छन् :-

- (ग१) “अन्तःशुल्क अधिकृत” भन्नाले अन्तःशुल्क सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको अधिकृत सम्झनुपर्छ ।
- (ग२) “उत्पादक” भन्नाले मदिरा उत्पादन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त गरेको व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (ग३) “व्यक्ति” भन्नाले कुनै व्यक्ति, प्रतिष्ठान, संघ, साभेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय, गुठी वा कोषको सञ्चालक, प्रोप्राइटर वा मुख्य भई काम गर्ने प्रतिनिधि वा एजेण्ट सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई मदिराको उत्पादन वा पैठारी गरी थोक वा खुद्रा वा जुनसुकै रूपमा बिक्री वितरण गर्ने निकाय वा त्यस्तो निकायको शाखा, उपशाखा वा त्यस्तै अन्य कारोबार गर्ने स्थान समेतलाई जनाउँछ ।
- (ग४) “पैठारी” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम विदेशबाट नेपालभित्र मदिरा ल्याउने कार्य सम्झनु पर्छ ।
- (ग५) “विभाग” भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्झनु पर्छ ।”

(२) दफा ६ को सट्टा देहायको दफा ६ राखिएको छ :-

“६. इजाजतपत्र लिनु पर्ने : अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ वा अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ बमोजिम इजाजतपत्र नलिई कसैले पनि मदिराको उत्पादन, पैठारी, बिक्री वा सञ्चय गर्न पाउने छैन ।”

(३) दफा १२ को सट्टा देहायको दफा १२ राखिएको छ :-

“१२. सजाय : (१) कसैले देहायको कसुर गरेमा बिगो जफत गरी बिगो बमोजिम जरिवाना वा एक वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ :-

- (क) अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम मदिरामा तिर्नु पर्ने अन्तःशुल्क दबाएमा, छिपाएमा वा छलेमा,
- (ख) इजाजतपत्र नलिई मदिरा उत्पादन वा पैठारी गरेमा,
- (ग) कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा कित्ते कागज तयार गरी यस ऐन विपरीत कुनै कसुर गरेमा ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) मा उल्लिखित कसुर गर्न प्रयत्न वा दुरुत्साहन गरेमा सो उपदफामा उल्लिखित सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(३) कसुरसँग प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा प्रयोग हुन आएको भाँडा वर्तन, वस्तु वा सेवा उत्पादन गर्न प्रयोग गरिएको ज्यावल, मेशीन, उपकरण वा सवारी साधन समेत जफत हुनेछ ।

तर त्यस्तो कसुर गर्ने व्यक्तिले सवारी साधन प्रयोग गरेको र सवारी धनीको अनुमति बिना सवारी साधन त्यस्तो काममा प्रयोग गरेको भएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत नगरी सवारी धनीलाई पच्चीस हजार रुपैयाँ जरिवाना र सवारी चालकलाई कसुरको प्रकृति हेरी तीन महिनासम्म कैद वा पन्ध्रहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो सवारी साधन भाडाको सवारीमा दर्ता गरी सवारी साधनको मालिकको संलग्नतामा प्रयोग गरेको पाइएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत हुनेछ ।”

(४) दफा १५ को सट्टा देहायको दफा १५ राखिएको छ :-

“१५. पुनरावेदन : (१) यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृतले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा र नेपाल सरकारले तोकी दिएको अधिकारीले गरेको

निर्णय उपर सम्बन्धित उच्च अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दिएको पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदनको एक प्रति सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।”

(५) दफा १७ को सट्टा देहायको दफा १७ राखिएको छ :-

“१७. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मदिरा प्रशासन सम्बन्धी अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम इजाजतपत्र, मदिराको कच्चा पदार्थ, उत्पादन, निष्काशन, प्रतिलब्धि दर, दरबन्दी र दस्तुर सम्बन्धी व्यवस्था अन्य प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।”

(६) यस ऐनको ठाउँ ठाउँमा रहेका “अनुमतिपत्र” भन्ने शब्दको सट्टा “इजाजतपत्र” भन्ने शब्द र “अन्तःशुल्क अधिकारी” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अन्तःशुल्क अधिकृत” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

३०. आयकर ऐन, २०५८ मा संशोधन: आयकर ऐन, २०५८ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ :-

“(ज) “आय” भन्नाले कुनै व्यक्तिले रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट प्राप्त गरेको आय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले यस ऐनबमोजिम गणना गरिएको सो आयको कुल रकमलाई समेत जनाउँछ ।”

(ख) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ :-

“(ज१) “आकस्मिक लाभ” भन्नाले चिठ्ठा, उपहार, पुरस्कार, बक्सिस, जितौरी वा अन्य कुनै पनि आकस्मिक रूपमा प्राप्त हुने लाभ सम्झनु पर्छ ।”

(ग) खण्ड (ढ) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड

(२) राखिएको छ :-

“(२) अग्रिम कर कट्टी गर्ने व्यक्ति वा कर कट्टी हुने व्यक्तिले दफा ९० बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम वा किस्ताबन्दीमा दाखिला गर्ने व्यक्तिले दफा ९४ बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम वा अग्रिम कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिले दफा ९५क. बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम वा दफा ९९, १०० र १०१ बमोजिम कर निर्धारण भएअनुसार बुझाउनु पर्ने रकम,”

(घ) खण्ड (त) पछि देहायको खण्ड (त१) थपिएको छ :-

“(त१) “कारोबार” भन्नाले कुनै आय वर्षको रोजगारी, व्यवसाय वा लगानीको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि दफा ७, ८ वा ९ बमोजिम समावेश गरिने जम्मा रकम बराबरको कारोबार सम्भन्नु पर्छ ।”

(ड) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छ :-

“(द) “गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति” भन्नाले देहायका सम्पत्ति बाहेकका जग्गा, भवन तथा कुनै निकायमा रहेको हित वा सुरक्षण सम्भन्नु पर्छ :-

(१) व्यवसायिक सम्पत्ति, हासयोग्य सम्पत्ति वा व्यापारिक मौज्दात,

(२) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको निम्न अवस्थाको निजी भवन :-

(क) अविच्छिन्न दश वर्ष वा सोभन्दा बढी अवधि स्वामित्वमा रहेको, र

(ख) त्यस्तो व्यक्तिले अविच्छिन्न वा पटक पटक गरी कुल दश वर्ष वा दश वर्ष भन्दा बढी बसोबास गरेको,

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि “निजी भवन” भन्नाले भवन र भवनले ओगटेको क्षेत्रफल बराबरको

जग्गा वा एक रोपनी जग्गामध्ये जुन घटी हुन्छ, त्यसलाई सम्भन्नु पर्छ ।

- (२) कुनै हिताधिकारीको अवकाश कोषमा रहेको हित,
- (४) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको दश लाख रुपैयाँभन्दा कम मूल्यमा निःसर्ग गरेको जग्गा, घरजग्गा तथा निजी भवन, वा
- (५) तीन पुस्ताभित्र भएको खरिद, बिक्री बाहेक अन्य किसिमले हस्तान्तरण गरी निःसर्ग गरेको सम्पत्ति ।”

(च) खण्ड (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (घ) राखिएको छ :-

“(घ) “छुट पाउने संस्था” भन्नाले देहायका निकाय सम्भन्नु पर्छ :-

(१) कर छुट पाउने संस्थाको रूपमा विभागमा दर्ता भएका देहाय बमोजिमका निकाय :-

(क) नाफा नकमाउने उद्देश्यले स्थापना भएका सार्वजनिक प्रकृतिका सामाजिक, धार्मिक, शैक्षिक वा परोपकारी संस्था,

(ख) सदस्यहरूले लाभ नलिने गरी सामाजिक वा खेलकूद सम्बन्धी सुविधा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले गठन भएका अव्यवसायी (एमेच्योर) खेलकूद संस्था,

(२) निर्वाचन आयोगमा दर्ता भएको राजनीतिक दल,

तर छुट पाउने संस्थाको उद्देश्यअनुसार कार्य सम्पन्न हुँदा वा कुनै व्यक्तिद्वारा त्यस्तो संस्थालाई प्रदान गरिएका सम्पत्ति वा सेवा बापतको कुनै भुक्तानी गर्दा बाहेक त्यस्तो संस्थाको सम्पत्ति र त्यस्तो

संस्थाले प्राप्त गरेको रकमबाट कुनै व्यक्तिलाई कुनै फाइदा पुऱ्याएको भए त्यस्तो संस्थालाई यस खण्ड बमोजिम कर छुट हुने छैन ।”

(छ) खण्ड (भ) को;

(१) उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) गाउँपालिका, नगरपालिका वा जिल्ला समन्वय समिति, ”

(२) उपखण्ड (३) को सट्टा देहायको उपखण्ड (३) राखिएको छ :-

“(३) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तह,”

(३) उपखण्ड (५)मा रहेका “उपखण्ड (१), (२) र (३)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपखण्ड (१), (२), (३) र (४)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ज) खण्ड (श) को उपखण्ड (१) र (२) को सट्टा देहायका उपखण्ड (१) र (२) राखिएका छन् :-

“(१) जमिनबाट पानी, खनिज पदार्थ वा अन्य जीवित वा निर्जीव स्रोत निकाल्ने अधिकार प्राप्त गरे बापतको भुक्तानी, वा

(२) जमिनबाट समग्र वा आंशिक रूपमा निकालिएको प्राकृतिक स्रोत र खनिज पदार्थको जीवित वा निर्जीव स्रोतको परिमाण वा मूल्यका आधारबाट गणना गरिएको रकम ।”

(झ) खण्ड (स) को सट्टा देहायको खण्ड (स) राखिएको छ :-

“(स) “भाडा” भन्नाले घर बहाल समेतका मूर्त सम्पत्तिको बहाल तथा पट्टा अन्तर्गत गरिएका प्रिमियम लगायतका सबै भुक्तानी सम्भन्धुपर्छ ।

तर यस शब्दले प्राकृतिक श्रोत वापत भएको भुक्तानी वा एकलौटी फर्म बाहेकको प्राकृतिक व्यक्तिले घर बहाल वापत प्राप्त गरेको रकमलाई जनाउने छैन ।”

- (त्र) खण्ड (कक) को उपखण्ड (३) मा रहेका “वैज्ञानिक अनुभव प्रदान गर्ने” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “वैज्ञानिक अनुभव प्रयोग गर्ने वा प्रदान गर्ने” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ट) खण्ड (कख) को सट्टा देहायको खण्ड (कख) राखिएको छ :-

“(कख) “लगानी” भन्नाले देहाय बमोजिम बाहेक एक वा एकभन्दा बढी सम्पत्ति धारण गर्ने वा त्यस्तो सम्पत्ति लगानी गर्ने कार्य सम्भन्तुपर्छ :-

- (१) सम्पत्तिमा स्वामित्व राख्ने व्यक्तिबाट निजी प्रयोगमा ल्याइएको सम्पत्ति राख्ने कार्य,
- (२) रोजगारी वा व्यवसाय ।

तर गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्ति राख्ने कार्य लगानी मानिनेछ ।”

- (ठ) खण्ड (कड) को,-

- (१) उपखण्ड (१) को देहाय (ख) मा रहेका “कुनै आय वर्षको” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।
- (२) उपखण्ड (३) को देहाय (ख) को अन्त्यमा “वा,” भन्ने शब्द थपिएको छ ।
- (३) उपखण्ड (४) को देहाय (क) को अन्त्यमा “वा,” भन्ने शब्द थपिएको छ ।
- (४) उपखण्ड (४) पछि देहायको उपखण्ड (४क) थपिएको छ :-

“(४क) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार,”

(५) उपखण्ड (५) को सट्टा देहायको उपखण्ड (५) राखिएको छ :-

“(५) गाउँपालिका, नगरपालिका वा जिल्ला समन्वय समिति, ”

(६) उपखण्ड (६) मा रहेको “र” भन्ने शब्दको सट्टा “वा” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(ड) खण्ड (कभ) को उपखण्ड (२) मा रहेको “प्रिमियम” भन्ने शब्दको सट्टा “ऋण दायित्व अन्तर्गतको छुट, प्रिमियम” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ढ) खण्ड (कत्र) मा रहेका “गरिएको वा” भन्ने शब्दहरू भिक्तिएका छन् ।

(ण) खण्ड (कठ) पछि देहायको खण्ड (कठ१) थपिएको छ :-

“(कठ१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्यूटर, फयाक्स, इमेल, इन्टरनेट, विद्युतीय क्यास मेशिन, फिस्कल प्रिन्टर सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले विभागले तोकेका अन्य स्वीकृत माध्यमलाई समेत जनाउँछ । ”

(त) खण्ड (कण) मा रहेका “उपखण्ड (४)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपखण्ड (५)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(थ) खण्ड (कन) पछि देहायको खण्ड (कन१) थपिएको छ :-

“(कन१) “समायोजित करयोग्य आय” भन्नाले कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षको कर योग्य आयको गणना गर्दा दफा १२ बमोजिम कुनै रकम नघटाई तथा दफा १४ को उपदफा (२), दफा १७ वा १८ बमोजिम कट्टी नगरी गणना गरिएको करयोग्य आय सम्भन्धनु पर्छ ।”

(द) खण्ड (कल) मा रहेका “कार्यसँग सम्बन्धित कुनै निकायमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कुनै निकायमा खण्ड (म) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) दफा ४ को,-

(क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कुनै आय वर्षका लागि दफा ३ मा उल्लिखित कुनै व्यक्तिले दाखिला गर्नुपर्ने गरेको रकम सो दफाको खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित कुनै एक वा एकभन्दा बढी व्यक्तिको हैसियतले सो व्यक्तिले दाखिला गर्नुपर्ने गरेको जम्मा रकम बराबर हुनेछ ।”

(ख) उपदफा (२) मा रहेका “दफा ५१ वा ७१” भन्ने शब्दहरूपछि “वा दुवै दफा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ग) उपदफा (३) को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) रोजगारदाताले भुक्तानी गरेको औषधी उपचार खर्च बापतको कर मिलान र रोजगारदाताले नै भुक्तानी गरिदिएको अवकाश योगदान मात्र घटाउन दावी गरेको तथा दफा १२ बमोजिम चन्दा बापत खर्च घटाउन दावी नगरेको ।”

(घ) उपदफा (४) को,-

(१) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) औषधी उपचार खर्च बापत दफा ५१ बमोजिम तथा अग्रिम करकट्टी बापत दफा ९३ बमोजिम कर मिलान गर्न दावी नगरेको,”

(२) खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) व्यवसायबाट प्राप्त आय दुई लाख रुपैयाँ र व्यवसायको कारोबार बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी नभएको,”

(२) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थपिएको छ :-

“(घ) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएको ।”

(ड) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क) थपिएको छ :-

“(४क) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका अवस्था पूरा गरेका दफा ३ को खण्ड (क) बमोजिमको वासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कारोबारको आधारमा दाखिला गर्नु पर्ने कर अनुसूची-१ को दफा १ को उपदफा (१७) मा तोकिएको दरअनुसार गणना गरिएको रकम बराबर हुनेछ :-

(क) सो आय वर्षमा सो व्यक्तिको नेपालमा श्रोत भएको व्यवसायबाट प्राप्त आयमात्र भएको,

(ख) व्यवसायको कारोबार वार्षिक बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी र पचास लाख रुपैयाँभन्दा घटी भएको,

(ग) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएको, र

(घ) चिकित्सक, इञ्जिनियर, लेखा परीक्षक, कानून व्यवसायी, खेलाडी, कलाकार, परामर्शदाता लगायतका प्राकृतिक व्यक्तिले प्रदान गर्ने परामर्श तथा विशेषज्ञ सेवा वापतको आय नभएको ।”

(च) उपदफा (६) मा रहेका “दफा ८८” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ८७, ८८, ८८क. र ८९” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३) दफा ५ को,-

(क) तेस्रो हरफमा रहेका “दफा १२ वा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “ दफा १२,१२क.,१२ख.,६३ वा यी सबै दफा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) खण्ड (ख) को अन्त्यमा रहेको “र” भन्ने शब्द

भिकिएको छ ।

(ग) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :

“(ग) लगानी, र”

(घ) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थपिएको छ :-

“(घ) आकस्मिक लाभ ।”

(४) दफा ६ को सट्टा देहायको दफा ६ राखिएको छ :-

“६. निर्धारण योग्य आय : यस ऐनको अधीनमा रही कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा कुनै रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट भएको देहायका आयलाई निर्धारण योग्य आय मानिनेछ :-

(क) वासिन्दा व्यक्तिको आयको स्रोत जहाँसुकै भएपनि त्यस्तो व्यक्तिको रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट भएको आय, र

(ख) गैर-वासिन्दा व्यक्तिको आयको स्रोत नेपालमा भएको रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट भएको आय ।

तर निर्धारणयोग्य आयमा दफा ११ वा ६४ वा दुवै दफा बमोजिम कर छुट दिइएको कुनै पनि आय समावेश हुने छैन ।”

(५) दफा ७ को उपदफा (१) मा रहेका “आयमा गणना गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आय हुनेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(६) दफा ९ को उपदफा (१) मा रहेका “मानी गणना गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “हुनेछ” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(७) दफा १० को,-

(१) खण्ड (क) मा रहेको “सन्धिमा” भन्ने शब्दको सट्टा “सन्धि वा सम्झौतामा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) खण्ड (ड) को सट्टा देहायको खण्ड (ड) राखिएको छ :-

“नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहबाट सामाजिक सुरक्षाको रूपमा दिइने सबै प्रकारका भत्ता, ”

(३) खण्ड (छ) को उपखण्ड (३) भिकिएको छ ।

(४) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (झ) र (ञ) थपिएका छन् :-

“(झ) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको जुनसुकै प्रकारको आय,”

“(ञ) नेपाल राष्ट्र बैंकले आफ्नो उद्देश्य अनुरूप आर्जन गरेको रकम ।”

(८) दफा ११ को, -

(१) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम दर्ता भई सञ्चालन भएको कृषि वा वन पैदावारमा आधारित रेशम खेती तथा रेशम उत्पादन, फलफूल खेती, उत्पादन तथा फलफूल प्रशोधन, पशुपालन, डेरी उद्योग, कुखुरापालन, मत्स्यपालन, चिया खेती तथा प्रशोधन, कफी खेती तथा प्रशोधन, जडिवुटी खेती तथा प्रशोधन, तरकारीका बीउ विजन उत्पादन, मौरीपालन, मह उत्पादन, रबर खेती, कबुलियति वन, एगोफरेष्ट्री आदि व्यावसायिक वन सम्बन्धी व्यवसायहरू जस्ता कृषि तथा वनजन्य उद्योगहरू, तरकारी भण्डारका लागि स्थापित शीत भण्डार,

कृषि सम्बन्धी वीउ विजन, पशु आहारा, दाना, कीटनाशक औषधि, मल तथा कृषि औजार (यान्त्रिक शक्तिबाट चल्ने बाहेक) को कारोवार गर्ने सहकारी संस्था तथा गाउँपालिकाको क्षेत्रमा सञ्चालित बचत तथा ऋण सहकारी संस्था वा संघको आयमा कर लाग्ने छैन । यस्तो संस्था वा संघले वितरण गरेको लाभान्शमा समेत कर लाग्ने छैन ।

(२) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छ :-

“(२क) गाउँपालिकाको क्षेत्रमा सञ्चालित लघु वित्त संस्था, ग्रामीण विकास बैङ्क, हुलाक बचत बैङ्क र उपदफा (२) बमोजिमका सहकारीमा जम्मा गरेको निक्षेपबाट आर्जित वार्षिक पच्चीस हजार रुपैयाँसम्मको व्याज आयमा कर लाग्ने छैन ।”

(३) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) कुनै व्यक्तिलाई कुनै आय वर्षमा विशेष उद्योग र सूचना प्रविधि उद्योगबाट भएको आयमा देहायबमोजिम कर लगाइनेछ :-

(क) एक सय वा सोभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिएमा सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको नब्बे प्रतिशत, तीन सय वा सोभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिएमा सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको असी प्रतिशत, पाँच सय वा सोभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिएमा सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको पचहत्तर प्रतिशत, एक हजार वा सोभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिएमा सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको सत्तरी प्रतिशत,

तर, महिला, दलित वा अपाङ्गहरूमध्ये कम्तीमा तेत्तीस प्रतिशतलाई समेत समावेश गरी एक सय जनाभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी प्रत्यक्ष रोजगारी दिएमा तिर्नुपर्ने कर रकममा थप दश प्रतिशत छुट हुने,

- (ख) अति अविकसित, अविकसित, अल्पविकसित क्षेत्रहरूमा विशेष उद्योग सञ्चालन भएको भए त्यस्ता उद्योग सञ्चालन भएको आय वर्ष समेत दश आय वर्षका लागि उक्त वर्षहरूको आयमा लाग्ने करको क्रमशः दश, बीस र तीस प्रतिशत,
- (ग) एक अर्ब रुपैयाँभन्दा बढीको पुँजी लगानीमा स्थापना हुने र पाँच सयभन्दा बढीलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी प्रदान गर्ने विशेष उद्योगलाई कारोबार सुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म पूर्ण रूपमा आयकर छुट दिई त्यसपछिको तीन वर्षसम्म लाग्ने करको पचास प्रतिशत,

तर हाल सञ्चालनमा रहेका त्यस्ता उद्योगले कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत जडित क्षमता वृद्धि गरी एक अर्ब रुपैयाँ पुँजी पुऱ्याई पाँच सयभन्दा बढीलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी प्रदान गरेमा त्यसरी क्षमता वृद्धिबाट प्राप्त भएको आयमा पाँच वर्षसम्म पूर्ण रूपमा आयकर छुट दिई त्यसपछिको तीन वर्षसम्म लाग्ने करको पचास प्रतिशत ।”

- (४) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (३क), (३ख), (३ग), (३घ), (३ङ), (३च), (३छ), (३ज), (३झ), (३ञ), (३ट), (३ठ), (३ड), (३ढ), (३ण) र (३त) थपिएका छन् :-

“(३क) विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगको आयमा लाग्ने आयकर र त्यस्ता उद्योगले वितरण गर्ने लाभांशमा लाग्ने करमा देहाय बमोजिम छुट हुनेछ :-

- (क) हिमाली जिल्ला र नेपाल सरकारले तोकेको पहाडी जिल्लामा रहेको विशेष

आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगले कारोबार सुरु गरेको मितिले दश वर्षसम्म लाग्ने आयकरको शत प्रतिशत र त्यसपछिका आय वर्षमा लाग्ने आयकरको पचास प्रतिशत,

- (ख) खण्ड (क) मा उल्लिखित क्षेत्र बाहेकको अन्य क्षेत्रमा रहेको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगले कारोबार सुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म लाग्ने आयकरको शत प्रतिशत र त्यसपछिका आय वर्षमा लाग्ने आयकरको पचास प्रतिशत,
- (ग) विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगले वितरण गरेको लाभांशमा लाग्ने करको कारोबार सुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म शत प्रतिशत र त्यसपछिको तीन वर्षसम्म पचास प्रतिशत,
- (घ) विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगका विदेशी लगानीकर्ताले विदेशी प्रविधि वा व्यवस्थापन सेवा शुल्क तथा रोयल्टीबाट आर्जन गरेको आयमा लाग्ने आयकरको पचास प्रतिशत,

(३ख) खनिज, पेट्रोलियम तथा प्राकृतिक ग्याँस अन्वेषण तथा उत्खनन गर्ने कारोबार गर्ने व्यक्तिले सम्वत् २०८० साल चैत्र महिनासम्म व्यापारिक रूपमा कारोबार सञ्चालन गरेमा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले पहिलो सात वर्षसम्म पूरै आयकर छुट पाउनेछ र त्यसपछिको तीन वर्षसम्म पचास प्रतिशत आयकर छुट पाउनेछ ।

(३ग) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको टेक्नोलोजी पार्क, वायोटेक पार्क र सूचना प्रविधि पार्कभित्र स्थापित सफ्टवेयर विकास, तथ्याङ्क प्रशोधन, साइबर क्याफे, डिजिटल म्यापिङ

सम्बन्धी उद्योगको आयमा लाग्ने करको पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(३घ) सम्वत् २०८० साल चैत्र महिनासम्म जलविद्युतको व्यापारिक रुपमा उत्पादन, प्रसारण वा वितरण सुरु गर्ने अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा निकायले पहिलो दश वर्षसम्म पूरै आयकर छुट पाउने छ, र त्यसपछिको पाँच वर्षसम्म पचास प्रतिशत आयकर छुट पाउनेछ । त्यस्तो सुविधा सौर्य, वायु तथा जैविक पदार्थबाट उत्पादन हुने विद्युतले समेत पाउनेछ ।

तर यो उपदफा प्रारम्भ भएका बखत व्यापारिक उत्पादन प्रारम्भ गरिसकेका अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको हकमा अनुमतिपत्र प्राप्त गर्दाका बखतको व्यवस्था कायम रहनेछ ।

(३ङ) उत्पादनमुलक उद्योगले उत्पादन गरेको वस्तु निर्यात गरेमा प्राप्त आयमा लाग्ने करको दरमा पच्चीस प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३च) सडक, पुल, विमानस्थल र सुरुङ्ग मार्ग निर्माण तथा सञ्चालन गरेमा वा ट्राम, ट्रलीबसमा लगानी गरी सञ्चालन गरेमा सोबाट प्राप्त आयमा लाग्ने करको दरमा चालीस प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३छ) धितोपत्र बजारमा सूचीकृत भएका उत्पादनमुलक, पर्यटन सेवा, जलविद्युत उत्पादन, वितरण तथा ट्रान्समिसन गर्ने र दफा ११ को उपदफा (३ग) मा उल्लेख भएका निकायहरूलाई लाग्ने करमा पन्ध्र प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३ज) अति अविकसित क्षेत्रमा स्थापित फलफूलमा आधारित ब्राण्डी, साइडर एवं वाइन उत्पादन गर्ने उद्योगलाई कारोबार सुरु गरेको मितिले दश वर्षसम्म चालीस प्रतिशत आयकर छुट हुनेछ ।

(३१) कुनै व्यक्तिले बौद्धिक सम्पत्ति निर्यात बापत प्राप्त रोयल्टी आयमा लाग्ने आय करको दरमा पच्चीस प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३२) कुनै व्यक्तिले बौद्धिक सम्पत्तिको हस्तान्तरणद्वारा बिक्री गरी प्राप्त गरेको आयमा लाग्ने आयकरको दरमा पचास प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३३) दुई अर्ब रुपैयाँभन्दा बढीको पूँजी लगानीमा स्थापना हुने पर्यटन क्षेत्रसँग सम्बन्धित उद्योग वा अन्तर्राष्ट्रिय उडान सञ्चालन गर्ने हवाई कम्पनीलाई कारोबार सुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म पूर्ण रूपमा र त्यसपछिको तीन वर्षसम्म लाग्ने आयकरको दरमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

तर हाल सञ्चालनमा रहेका त्यस्ता उद्योग वा हवाई कम्पनीले हालको जडित क्षमताको कम्तिमा पच्चीस प्रतिशत क्षमता वृद्धि गरी दुई अर्ब रुपैयाँ पूँजी पुऱ्याएमा त्यसरी क्षमता वृद्धिबाट प्राप्त भएको आयमा पाँच वर्षसम्म पूर्ण रूपमा र त्यसपछिको तीन वर्षसम्म लाग्ने आय करको दरमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।”

(३४) विशेष उद्योग र पर्यटन क्षेत्रसँग सम्बन्धित उद्योगले आफ्नो सञ्चित मुनाफालाई सोही उद्योगको क्षमता विस्तारको लागि शेयरमा पूँजीकरण गरेको अवस्थामा त्यस्तो पूँजीकरणमा लाभांश वितरण स्वरूप लाग्ने लाभांश करमा शत प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(३५) पचास करोड रुपैयाँ वा सो भन्दा बढी चुक्ता पूँजी भएको प्राइभेट कम्पनीको रूपमा सञ्चालनमा रहेको कुनै कम्पनी हुने गरी पब्लिक कम्पनीको रूपमा परिणत भई कारोबार सञ्चालन गरेमा त्यसरी पब्लिक कम्पनीको रूपमा परिणत भएको मितिदेखि तीन वर्षसम्म लाग्ने करमा दश प्रतिशत छुट हुनेछ ।

तर, कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १२ बमोजिम पब्लिक कम्पनीको रुपमा संस्थापन हुनुपर्ने कम्पनीले यस उपदफा बमोजिमको सुविधा पाउने छैन ।

(३६) स्वदेशी चिया उत्पादन र प्रशोधन गर्ने उद्योग, दुग्ध पदार्थको कारोबार गर्ने डेरी उद्योग र कपडा उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादन बिक्री गरी प्राप्त गरेको आयमा लाग्ने आयकरको दरमा पचास प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३७) सामुदायिक संस्थाबाट सञ्चालन गरिएका स्वास्थ्य संस्थाको करयोग्य आयमा लाग्ने करमा बीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।”

(३८) लघु उद्यमलाई व्यवसाय वा कारोबार शुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म लाग्ने आयकर पूर्ण रुपमा छुट हुनेछ । यस्तो लघु उद्यम महिला उद्यमीबाट सञ्चालन भएमा थप दुई वर्ष लाग्ने आयकर पूर्ण रुपमा छुट हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ :-

“(४) उपदफा (१), (२), (३) को खण्ड (क) र (ख), उपदफा (३क), (३ख), (३ग) र (३घ), अनुसूची-१ को दफा १ को उपदफा (१३), (१४) र (१५) र दफा २ को उपदफा (२), (३), (३क) र (४) बमोजिमका व्यक्तिले आयको गणना गर्दा अन्य छुट्टै व्यक्तिद्वारा सो आय मात्र प्राप्त गरे सरह मानी सो आयको गणना गर्नु पर्नेछ ।”

(६) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ :-

“(५) एउटै आयको सम्बन्धमा यस दफा बमोजिम एकभन्दा बढी छुट पाउन सक्ने अवस्था भएको व्यक्तिले आफूले रोजेको कुनै एउटा छुट मात्र पाउनेछ ।”

(७) उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) थपिएको छ :-

“(७) उपदफा (३क) र (३ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सोही उपदफाहरूमा उल्लिखित उद्योग वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रयोग भएको सम्पत्ति साविकमा अन्य व्यक्तिले सोही किसिमको वा अन्य किसिमको उद्योग वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रयोग गरेको पुरानो सम्पत्ति भए सो उपदफाहरू बमोजिमको सुविधा प्राप्त हुने छैन ।”

(द) स्पष्टीकरणको:-

(क) खण्ड (ख) र (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ख), (ग) र (घ) राखिएको छ :-

“(ख) “अतिअविकसित”, “अविकसित” र “कमविकसित क्षेत्र” भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को अनुसूची-१० मा उल्लिखित क्षेत्र सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) “विशेष उद्योग” भन्नाले चुरोट, बिन्डी, सिगार, खानेसूर्ति, खैनी, गुट्टखा, पान मसला, मुख्य कच्चा पदार्थ सुर्ति भएको सोही प्रकृतिका अन्य उत्पादनहरू, मदिरा, वियर तथा यस्तै प्रकारका वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग बाहेक औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को दफा १५ को उपदफा (२) मा वर्गीकरण गरिएका उत्पादनमूलक, कृषि तथा वन पैदावरमा आधारित उद्योग र खनिज उद्योग सम्भन्नु पर्छ ।

(घ) “लघु उद्यम” भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को दफा १५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा वर्गीकरण गरिएको “लघु उद्यम” सम्भन्नु पर्छ ।”

(९) दफा ११ पछि देहायका दफा ११क. र ११ख. थपिएका छन् :-

“११क. पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा लाग्ने कर : पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन गर्नका लागि नेपाल सरकार र कुनै व्यक्तिका बीच

कुनै सम्झौता भएमा त्यस्तो सम्झौता गर्दाका वखत कायम रहेको ऐनले व्यवस्था गरेको करका सुविधाहरू त्यस्तो पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले सम्झौता अवधिभर उपभोग गर्न पाउनेछ ।

११ख. राष्ट्रिय महत्वका पूर्वाधार विकास आयोजनाहरूमा सहूलियत : राष्ट्रिय महत्वका जलविद्युत आयोजना, अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, भूमिगतमार्ग तथा सडकमार्ग, रेलमार्ग जस्ता पूर्वाधार विकास आयोजना तथा तीन सयजनाभन्दा बढी स्वदेशी कामदारलाई रोजगारी दिने र पचास प्रतिशतभन्दा बढी स्वदेशी कच्चा पदार्थ उपयोग गर्ने उत्पादनशील उद्योग (चुरोट, विंडी, सिगार, खाने सुर्ती, खैनी, गुट्टा, पान मसला, मदिरा र वियर उद्योग बाहेक) मा सम्बत् २०७६ साल चैत मसान्तसम्म गरेको लगानीको आयस्रोत खोजिने छैन ।”

(१०) दफा १२ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त उपदफा बमोजिम कुनै आय वर्षमा घटाउन पाउने खर्च एक लाख रुपैयाँ वा त्यस्तो व्यक्तिको उक्त वर्षको समायोजित करयोग्य आयको पाँच प्रतिशतमध्ये जुन घटी हुन्छ त्योभन्दा बढी हुने छैन ।”

(११) दफा १२ पछि देहायका दफा १२क. र दफा १२ख. थपिएका छन् :-

“१२क. सम्पदा संरक्षण र खेलकूदको विकासमा गरेको खर्च : कुनै कम्पनीले कुनै आय वर्षमा विभागको पूर्व स्वीकृति लिई नेपालभित्र रहेका प्राचीन, धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण तथा संवर्धन गर्ने वा खेलकूदको सार्वजनिक भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यमा गरेको खर्चमध्ये दश लाख

रूपैयाँसम्मको रकम वा निर्धारण योग्य आयको दश प्रतिशतले हुने रकममध्ये जुन घटी हुन्छ त्यस्तो रकम आफ्नो उक्त वर्षको करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन दावी गर्न सक्नेछ ।

१२ख. प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोष र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको पुनर्निर्माण कोषमा योगदान गरेको खर्च : कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोष र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको पुनर्निर्माण कोषमा योगदान गरेको रकम उक्त वर्षको करयोग्य आय गणना गर्दा घटाउन सक्नेछ ।”

(१२) दफा १४ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “सो व्यक्तिको” भन्ने शब्दहरूपछि “व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको” भन्ने शब्दहरू थपी सोही उपदफाको खण्ड (ख) मा रहेको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश भिकिएको छ ।

(२) उपदफा (२) मा रहेका “सो उपदफा बमोजिम कट्टी गर्न पाउने कूल व्याज रकम देहायका रकमहरूको जम्माभन्दा बढी हुने छैन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “नियन्त्रण गर्ने व्यक्ति वा सम्बद्ध व्यक्तिलाई व्याज भुक्तानी गरेमा उपदफा (१) बमोजिम कट्टी गर्न पाउने त्यस्तो व्याज रकम देहायका रकमहरूको जम्माभन्दा बढी हुने छैन” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको खण्ड (ख) मा रहेका “करयोग्य आयको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “समायोजित करयोग्य आयको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१३) दफा १५ को,-

(१) उपदफा (६) को सट्टा देहायको उपदफा (६) राखिएको छ :-

“(६) कुनै व्यक्तिको व्यवसायको व्यापार मौज्दात यकीन गर्न नसकिने भएमा त्यस्तो व्यक्तिले पहिलो प्राप्त पहिलो निष्काशन तरिका वा भारित औसत लागत तरिकाबाट व्यापार मौज्दातको लागत गणना गर्न छनौट गर्न सक्नेछ ।”

(२) उपदफा (८) को खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) भारित औसत लागत तरिका बमोजिम गणना गर्दा लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त अन्तर्गत व्यवसायमा रहेका उही किसिमका सबै व्यापार मौज्दातको भारित औसत लागतको आधारमा गणना गर्ने ।”

(३) स्पष्टीकरणको,-

(क) खण्ड (ग) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर कारखानाको शिरोभार लागतमा मर्मत तथा सुधार र ह्रास कट्टी बापतको कुनै रकम समावेश हुने छैन ।”

(ख) खण्ड (घ) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर परिवर्तनशील कारखाना शिरोभार लागतमा मर्मत तथा सुधार र ह्रास कट्टी बापतको कुनै रकम समावेश हुने छैन ।”

(१४) दफा १६ को,-

(१) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त उपदफा बमोजिम गर्न पाउने खर्च कट्टी गर्दा उक्त आय वर्षको अन्त्यमा रहेको सम्पत्तिको

समूहको ह्रास आधार रकमको सात प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।

तर

हवाई यातायात सेवा उपलब्ध गराउने व्यक्तिले नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम हवाईजहाजको परीक्षण गर्दा लागेको मर्मत सम्भार खर्चमा यस्तो सीमा लागू हुने छैन ।

(२) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) उपदफा (२) बमोजिमको सीमाको परिणाम स्वरूप कट्टी गर्न नपाइने मर्मत तथा सुधार बापत कुनै अधिक खर्च वा त्यसको भाग आगामी आय वर्षको सुरुमा सम्बन्धित सम्पत्तिको समूहको ह्रास आधार रकममा जोड्न पाउनेछ ।”

(१५) दफा १७ को,-

(१) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै आय वर्षमा सो उपदफा बमोजिम कट्टा गर्न पाउने खर्चको सीमा गणना गर्दा त्यस्तो व्यक्तिबाट सञ्चालित सबै व्यवसायको समायोजित करयोग्य आयको पचास प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।”

(२) उपदफा (३) मा रहेको “भागलाई” भन्ने शब्दपछि “आगामी आय वर्षको शुरुमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(१६) दफा १८ को,-

(१) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै आय वर्षमा सो उपदफा बमोजिम कट्टा गर्न पाउने खर्चको सीमा गणना गर्दा त्यस्तो व्यक्तिलाई सञ्चालित सबै व्यवसायको समायोजित करयोग्य आयको पचास प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।”

(२) उपदफा (३) मा रहेको “कुनै भागलाई” भन्ने शब्दहरू पछि “आगामी आय वर्षको शुरुमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(१७) दफा १९ को उपदफा (१) मा रहेका “गर्न पाउनेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१८) दफा २० को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी ।

तर सार्वजनिक पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन गरी नेपाल सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने आयोजना, विद्युत गृह निर्माण, उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने आयोजना र नेपाल पेट्रोलियम ऐन, २०४० बमोजिम पेट्रोलियम कार्य गर्ने निकायको हकमा विगत बाह्र वर्षको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी ।”

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि त्यस्तो व्यक्तिले अन्य कुनै लगानीबाट व्यहोर्नु परेको उक्त वर्षको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी र त्यस्तो

व्यक्तिको उक्त लगानी र अन्य कुनै लगानीबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछ ।”

- (३) उपदफा (७) पछि, देहायको उपदफा (८) थपिएको छ :-

“(८) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीको आयमा पूर्ण कर छुट प्राप्त गरेको भए त्यस्तो आय वर्षमा भएको नोक्सानी आगामी आय वर्षमा सारी लैजान (क्यारी फरवार्ड) पाउने छैन ।”

(१९) दफा २१ को-

- (१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा देहाय बमोजिम प्रतिबन्धात्मक बाक्यांश थपिएको छ :-

“तर प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा तिरेको कर खर्चको रूपमा कट्टी गर्न पाइनेछ ।”

- (२) दफा २१ को स्पष्टीकरणको-

(क) खण्ड (क) को उपखण्ड (१) मा रहेका “प्राकृतिक व्यक्तिको लागि भएको खर्चहरू” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्राकृतिक व्यक्तिको निजी खर्च” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) “नगद भुक्तानी” भन्नाले बैंक वा वित्तीय संस्था मार्फत प्रतितपत्र, एकाउण्ट पेयी चेक, ड्राफ्ट, धनादेश, टेलिग्राफिक ट्रान्सफर, मनी ट्रान्सफर (हुण्डी) द्वारा बैंक खातामा जम्मा हुने गरी गरिएको भुक्तानी र बैंक वा वित्तीय संस्थाबीच अन्य कुनै किसिमबाट गरिएको

स्थानान्तरण बाहेकका भुक्तानी सम्भन्तु
पर्छ ।”

(२०) दफा २४ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेका “कुनै व्यक्तिले गरेको आयको गणनामा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कुनै व्यक्तिको आय गणना गर्दा” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको खण्ड (क) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) त्यस्तो दायित्वको मूल्य यथार्थपरक ढङ्गले अनुमान गर्न सकिने भएकोमा ।”

(२) उपदफा (३) र (४) को सट्टा देहायका उपदफा (३) र (४) राखिएका छन् :-

“(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बैकिङ्ग व्यवसायका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी प्रचलित कानूनको अधीनमा रही नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको लेखाङ्कनलाई विभागले मान्यता दिन सक्नेछ ।

तर सहकारी संस्थाले व्याज आयको लेखाङ्कन नगद आधारमा समेत गर्न सक्नेछ ।

(४) व्यवसाय वा लगानीबाट भएको कुनै व्यक्तिको आय एन्क्रुयल आधारमा गणना गर्दा सो व्यक्तिले आफूले पाउनु पर्ने कुनै भुक्तानी समावेश गरेकोमा वा आफूले व्यहोर्नु पर्ने कुनै भुक्तानी कट्टा गरेकोमा सट्टही दरको फरकको कारण समेतले गर्दा सो व्यक्तिले भुक्तानी पाउँदा वा भुक्तानी दिँदा फरक पर्न गएमा फरक रकमलाई भुक्तानी प्राप्त हुँदा वा दिँदा समायोजन गर्नु पर्नेछ ।”

(२१) दफा २५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेका “रकमको सोधभर्ना” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “रकम फिर्ता” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२२) दफा २७ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेका “द्रव्य (मनी) वा” र सोही खण्डमा रहेका “द्रव्य र” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

(२३) दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छ :-

“२९. अप्रत्यक्ष भुक्तानी : कुनै व्यक्तिले भुक्तानीकर्ता वा निजसँग सम्बद्ध व्यक्तिले गरेको भुक्तानीबाट अप्रत्यक्ष रूपले फाइदा लिएमा वा भुक्तानी प्राप्त गर्ने अन्य व्यक्ति तोकेकोमा विभागले लिखित रूपमा सूचना जारी गरी त्यस्तो फाइदा लिने वा त्यस्तो अन्य व्यक्ति तोक्ने व्यक्तिलाई नै त्यस्तो भुक्तानी प्राप्त गर्ने व्यक्तिको रूपमा मान्न सक्नेछ ।”

(२४) दफा ३१ को खण्ड (ख) मा देहायका प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशहरू थपिएका छन् :-

“तर

(१) वासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको व्यक्तिगत दुर्घटनाबाट भएको शारीरिक क्षति बापतको क्षतिपूर्ति भुक्तानी रकम आयमा समावेश गर्नु पर्ने छैन र त्यस्तो दुर्घटनाबाट भएको क्षतिको उपचारमा लागेको खर्च दफा ५१ बमोजिम कर मिलान दाबी गर्न पाउने छैन ।

(२) प्राकृतिक व्यक्तिको मृत्यु बापत प्राप्त हुने क्षतिपूर्तिको रकम आयमा समावेश गर्नु पर्ने छैन ।”

(२५) दफा ३२ को उपदफा (३) मा रहेको “विक्रेताले” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।

(२६) दफा ३८ को उपदफा (१) को खण्ड (क) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) त्यस्तो सम्पत्ति प्राप्त भएको कारणले त्यस्तो व्यक्तिको आय गणना गर्दा समावेश गरिनु पर्ने कुनै रकम ।”

(२७) दफा ३९ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा रहेका “कर लागेको रकम” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “भुक्तानी” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(२८) दफा ४१ को,-

(१) खण्ड (क) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) त्यस्तो सम्पत्ति पुनः निःसर्ग हुँदा यो दफा बमोजिम निःसर्ग भएको बखतसम्म त्यस्तो सम्पत्ति बापत गरिएका खुद खर्चहरू (नेट आउट गोइङ्ग) प्राप्त रकम बराबरको रकम भए सरह मानिनेछ ।”

(२) खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) त्यस्तो दायित्व पुनः निःसर्ग हुँदा यो दफा बमोजिम निःसर्ग भएको समयसम्म उपखण्ड (१) बमोजिम दायित्व बापत गरिएका खूद आम्दानीहरू खर्च रकम बराबरको भए सरह मानिनेछ ।”

(२९) दफा ४५ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ग) थपिएको छ :-

“(ग) ऐनको दफा २ को खण्ड (द) को उपखण्ड (५) बमोजिम हस्तान्तरण भई आएको सम्पत्तिको हकमा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको लागत नै हस्तान्तरण भई सम्पत्ति प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ ।”

(ख) उपदफा (२) मा रहेका “कर लाग्ने” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “करयोग्य” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(ग) उपदफा (४) मा रहेको “नलिई” भन्ने शब्दको सट्टा “नदिई” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(३०) दफा ४७ पछि देहायको दफा ४७क थपिएको छ :-

“४७क. व्यवसाय गाभिएको कारणले हुने निःसर्ग सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) बैकिङ्ग तथा वित्तीय व्यवसाय वा बीमा व्यवसाय गर्ने एकै प्रकृतिका निकायहरू आपसमा गाभिएर (मर्जर वा एक्जुजिशन) भएमा दफा ५७ को उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख), (घ), (ङ), (च) र (छ) तथा सोही दफाको उपदफा (३) को व्यवस्था लागू हुने छैन ।

तर गाभिएर अस्तित्वमा नरहेको निकायको कुनै कट्टी हुन नसकेको नोक्सानी भए त्यस्तो नोक्सानी दामासाहीले आगामी सात वर्षमा कट्टी गर्नु पर्नेछ । यसरी समान किस्तामा नोक्सानी कट्टी गर्ने निकाय उक्त पूरै नोक्सानी कट्टी नगर्दै पुनः विभाजन भएमा कट्टी भएको नोक्सानी बापत कट्टी भएको रकममा गाभिएको (मर्जर वा एक्जुजिशन) आर्थिक वर्षमा कायम रहेको करको दरले कर तिर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निकायहरू गाभिई सम्पत्ति र दायित्वको निःसर्ग भएमा देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) व्यापारिक मौज्जात तथा व्यावसायिक सम्पत्तिको निःसर्गको हकमा,-

(१) निःसर्गको तत्काल अघि त्यस्तो सम्पत्ति बापत भएको खुद खर्च बराबरको रकम त्यस्तो निःसर्ग बापत त्यस्तो व्यक्तिले प्राप्त गरेको मानिनेछ, र

- (२) उपखण्ड (१) मा उल्लेख भए बराबरको रकम सम्पत्ति प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ ।
- (ख) ह्यासयोग्य सम्पत्तिको निःसर्गको हकमा,-
- (१) निःसर्ग हुँदाका वखत अनुसूची-२ को दफा ४ बमोजिम समूहको घट्टो प्रणालीको बाँकी मूल्य बराबरको रकम त्यस्तो निःसर्ग बापत प्राप्त गरेको मानिनेछ, र
- (२) उपखण्ड (१) मा उल्लेख भए बराबरको रकम सम्पत्ति प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ ।
- (ग) दायित्वको निःसर्गको हकमा,-
- (१) निःसर्गको तत्काल अघि त्यस्तो दायित्वको बजार मूल्य र खुद आमदानीमध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम निःसर्ग बापत सो व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ, र
- (२) उपखण्ड (१) मा उल्लेख भए बराबरको रकम दायित्व वहन गर्ने व्यक्तिले त्यस्तो दायित्व वहन गरे बापत प्राप्त गरेको मानिनेछ ।
- (घ) व्यवसाय गाभने निकाय वा गाभिएर कायम भएको निकायले

गाभिएको सम्पत्ति र दायित्वको लागत गणना गर्दा गाभिने निकायबाट त्यस्तो गाभिएको व्यवसाय सञ्चालन गरेका बखत (मर्जर वा एक्जुजिशन अगाडि) कायम रहेका सम्पत्ति र दायित्व बापतको लागत मात्र खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम गणना गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाभिई निःसर्ग भएको निकायमा वा गाभिए पश्चातको निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सामूहिक रूपमा सेवाबाट अवकाश दिने प्रयोजनको लागि गरिने थप एकमुष्ट भुक्तानीमा (अवकाश कोष मार्फत गरिने भुक्तानी वा कर्मचारी सेवा सर्तमा उल्लेख भए अनुसार गर्नुपर्ने भुक्तानी बाहेकका) अवकाश भुक्तानीमा कर कट्टी गर्नुपर्ने दरमा पचास प्रतिशत छुट दिई भुक्तानीमा कर कट्टी गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम गाभिई निःसर्ग भएको निकायमा कायम रहेका शेयरधनीहरूले आफ्नो शेयर गाभिएको दुई वर्षभित्र आफ्नो शेयर बिक्रीको माध्यमबाट निःसर्ग गरेमा त्यसरी निःसर्ग भएको शेयरमा भएको लाभमा पुँजीगत लाभ कर लाग्ने छैन ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम गाभिई निःसर्ग भएको निकायले गाभिएको मितिले दुई वर्षभित्र गाभिएको अवस्थामा कायम रहेको शेयरधनीलाई वितरण गरेको लाभांशमा कर लाग्ने छैन ।

(६) उपदफा (१) अनुसार गाभिई निःसर्ग हुन चाहने निकायले सम्वत् २०७६ असार

मसान्तभिन्न गाभिने आशयपत्र आन्तरिक राजस्व विभागमा दिनु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिम गाभिनको लागि उपदफा (६) बमोजिम आशयपत्र दिने निकायहरूले गाभिने प्रक्रिया सम्बन्ध २०७७ असार मसान्तभिन्न पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(८) यो दफा प्रारम्भ भएपछि एक आपसमा गाभिई यस दफा बमोजिमको सुविधा उपयोग नगरेका निकायले समेत यसै बमोजिमको सुविधा उपयोग गर्न पाउनेछन् ।

(९) उपदफा (६) मा तोकिएको अवधिभिन्न आशयपत्र नदिने निकाय तथा उपदफा (७) मा उल्लेख भएको मितिसम्म गाभिने प्रक्रिया पूरा नगरेको निकायको हकमा यो दफाको व्यवस्था लागू भएको मानिने छैन ।”

(३१) दफा ५० को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आश्रितलाई भरणपोषण गर्नु पर्ने बासिन्दा विधवा वा विधुरलाई दम्पती सरह मानिनेछ ।”

(३२) दफा ५४ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (क) र (ख) को सट्टा देहायका खण्ड (क) र (ख) राखिएका छन् :-

“(क) कुनै कम्पनीको शेयरवाला वा साभेदारी फर्मको साभेदारलाई लाभांश वितरण गरेमा अन्तिम रुपमा कर कट्टीको विधिले कर लाग्नेछ, र

(ख) अन्य निकायहरूले वितरण गरेमा कर लाग्ने छैन ।”

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफा बमोजिम कर कट्टी भई प्राप्त भएको लाभांश वितरण गरेमा कर लाग्ने छैन ।”

(३) उपदफा (४) भिकिएको छ ।

(३३) दफा ५७ को,-

(१) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क.) थपिएको छ :-

“(१क) उपदफा (१) बमोजिमको कुनै निकायको पचास प्रतिशत वा पचास प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व परिवर्तनको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि त्यस्तो निकायको देहाय बमोजिमको स्वामित्वलाई मात्र समावेश गरिनेछ :-

(क) कुल स्वामित्वको एक प्रतिशत वा एक प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व ग्रहण गर्ने शेयरवालाले ग्रहण गरेको स्वामित्व, र

(ख) कुल स्वामित्वको एक प्रतिशतभन्दा कम स्वामित्व ग्रहण गर्ने शेयरवालामध्ये त्यस्तो निकायको कुल स्वामित्वको एक प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व ग्रहण गर्ने शेयरवालाको सम्बद्ध व्यक्तिले ग्रहण गरेको स्वामित्व ।”

(२) उपदफा (२) को खण्ड (ग) मा रहेका “दफा ५९ वा ६०” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

(३) उपदफा (२) को खण्ड (घ) मा रहेका “दफा २४ को उपदफा (४) को खण्ड (ख) बमोजिम” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा २४ को उपदफा (४)

बमोजिम” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३४) दफा ५८ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कुनै निकायले देहायको सबै अवस्था कायम राखी गरेको प्रबन्धलाई लाभांश कर घटाउन गरेको प्रबन्ध मानिनेछ :-

(क) त्यस्तो निकायको सञ्चित, चालु वा अर्पेक्षित मुनाफा भएमा,

(ख) हित प्राप्त गर्ने कुनै व्यक्तिले त्यस्तो निकायको कुनै हित प्राप्त गर्छ र त्यस्तो हित प्राप्तकर्ता वा निजको सम्बद्ध व्यक्तिले त्यस्तो निकायको हालको वा साविकको हिताधिकारीलाई वा निजको सम्बद्ध व्यक्तिलाई हित प्राप्तिसँग सम्बन्धित भए वा नभए पनि र हित प्राप्तिको समयमा भुक्तानी भए वा नभए पनि कुनै भुक्तानी गरेकोमा,

(ग) त्यस्तो भुक्तानी पूर्ण वा आंशिक रूपमा निकायको मुनाफामा प्रतिबिम्बित भएमा, र

(घ) त्यस्तो निकायले त्यस्तो हित प्राप्तकर्तालाई लाभांश वितरण गरेकोमा र त्यस्तो लाभांशले पूर्ण वा आंशिक रूपले उक्त मुनाफालाई समावेश गरेमा ।”

(३५) दफा ५९ को,-

(१) उपदफा (१) पछि देहायका उपदफा (१क), (१ख) र (१ग) थपिएका छन् :-

“(१क) नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको मापदण्डको अधीनमा रही बैकिङ्ग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले जोखिम व्यहोर्ने कोषमा राखेको असुल हुन बाँकी ऋण रकम तथा गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति वापत

व्यवस्था गरिएको रकम समेतको पाँच प्रतिशतसम्मको रकमलाई खर्चको रूपमा कट्टी गरिनेछ ।

(१ख) सहकारी संस्थाले जोखिम व्यहोर्ने कोषमा राखेको असुल हुन बाँकी ऋण रकमको पाँच प्रतिशतसम्मको रकमलाई खर्चको रूपमा कट्टी गरिनेछ ।

(१ग) उपदफा (१क) र (१ख) बमोजिम जोखिम व्यहोर्ने कोष कायम रहेको अवस्थामा नउठ्ने आसामी भनी मुनाफाबाट खर्च लेखिएमा मिन्हा हुने छैन र त्यस्तो कोषमा रहेको रकम पूजीकृत गरिएमा वा मुनाफा वा लाभांश बाँडफाँड गरिएमा जुन वर्ष बाँडफाँड गरिएको छ, सोही वर्षको आयमा समावेश गरिनेछ ।”

(२) उपदफा (२) र (३) भिकिएका छन् ।

(३६) दफा ६० को,-

(१) उपदफा (२) को खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) पछि देहायको उपखण्ड (३) थपिएको छ :-

“(३) जोखिम व्यहोर्ने कोषमा राखेको देहाय बमोजिमको रकमको योग :-

(क) कुनै वर्षको नाफा नोक्सान हिसाबमा देखाइएको खुद बीमा शुल्कको पचास प्रतिशतसम्मको रकम, र

(ख) कुनै वर्षको अन्त्यमा दावी भुक्तानी बापत बाँकी रकमको एकसय पन्ध्र प्रतिशतसम्मको रकम ।

तर यस उपखण्ड बमोजिम कुनै वर्ष खर्चकट्टी लिएको रकम आगामी आय वर्षमा बीमा व्यवसायको आय गणना गर्दा आयमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।”

(२) उपदफा (३) र (४) भिकिएका छन् ।

(३७) दफा ६१ को,-

(१) उपदफा (२) को खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) बीमितलाई फिर्ता भएको खण्ड (क) को उपखण्ड (१) मा उल्लिखित प्रिमियम ।”

(१) उपदफा (३) मा रहेका “खर्चहरूमा समावेश गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “खर्च मानिने छैन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३८) दफा ६३ को,-

(१) उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ बमोजिम स्थापना भएको नागरिक लगानी कोषले अवकाश कोष राख्न चाहेमा त्यस्तो कोषले र कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापना भएको कर्मचारी सञ्चय कोषले अवकाश कोष सञ्चालन गरेमा त्यस्तो कोषको लागि स्वीकृति लिनु पर्ने छैन ।”

(२) उपदफा (२) मा रहेका “आयबाट घटाई पाउन दावी गर्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आयको गणना गर्दा घटाई पाउन दावी गर्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३९) दफा ६४ को उपदफा (३) मा रहेका “कम्पनीलाई लाग्ने” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अनुसूची-१ को दफा २ को उपदफा (१) मा उल्लिखित” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(४०) दफा ६५ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “कोषमा रहेको” भन्ने शब्दहरू पछि “योगदानमा आधारित” भन्ने शब्दहरू र

“हितबाट भएको” भन्ने शब्दहरू पछि “वा नेपाल सरकारबाट भएको अवकाश भुक्तानी” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

- (२) स्पष्टीकरणको अन्तमा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर हिताधिकारीको योगदान नहुने कुनै कोष (नन् कण्ट्रीबुटरी फण्ड) बाट भएको भुक्तानीलाई स्वीकृति नलिएको अवकाश कोषमा रहेको हित बापत भएको लाभ मानिने छैन ।”

- (४१) दफा ६७ को उपदफा (६) को खण्ड (भ) को उपखण्ड (२) मा रहेका “सो कार्यहरू” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “रोजगार” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

- (४२) दफा ७१ मा रहेको स्पष्टीकरणको खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) “नेपालको करको औसत दर” भन्नाले कुनै आय वर्षमा कुनै विदेशी कर मिलान गर्नु अगावैको दफा ३ को खण्ड (क) मा उल्लिखित व्यक्तिले त्यस्तो वर्षमा दाखिला गर्नु पर्ने करको रकमलाई त्यस्तो व्यक्तिको उक्त आय वर्षको करयोग्य आयले भाग गरी हुन आउने रकमलाई एक सयले गुणन गर्दा हुन आउने दर सम्भन्नुपर्छ ।”

- (४३) दफा ७२ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा उल्लिखित विभागको जिम्मेवारी पूरा गर्ने कार्यमा सघाउ पुऱ्याउन नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी विभाग मातहतमा ठूला करदाता कार्यालय, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय स्थापना गर्न र ती कार्यालयको कार्यक्षेत्र तोक्न सक्नेछ । यसरी कार्यक्षेत्र तोकिएको कार्यालय विभागकै अङ्गको रूपमा रहने छन् ।”

(४४) दफा ७४ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) करदाताले यस ऐन बमोजिमका कर्तव्यहरू पालना गर्नु पर्नेछ ।”

(४५) दफा ७७ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) विभागले कुनै व्यक्तिले विभागमा पेश गर्नु पर्ने सूचना वा विवरण वा कागजात विद्युतीय माध्यमबाट पेश गर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।”

(४६) दफा ७८ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) यस ऐनको अधीनमा रही कुनै व्यक्तिको पहिचान गर्ने प्रयोजनका लागि विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई स्थायी लेखा नम्बर जारी गर्नेछ ।

तर विभागबाट स्वीकृति प्राप्त निकायले यस ऐनको प्रक्रिया पुऱ्याई यस्तो स्थायी लेखा नम्बर प्रदान गर्न सक्नेछ । यसरी जारी गरिएको स्थायी लेखा नम्बर प्राप्त गर्ने करदाताले विभागले तोकेको अवधिसम्म पैठारी निर्यातको कारोबार गर्न सक्ने छैन ।”

(२) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) विभागले कुनै व्यक्तिलाई स्थायी लेखा नम्बर देखाउन पर्ने वा उल्लेख गर्नु पर्ने अवस्था तोक्न सक्नेछ ।”

(३) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (४) र (५) थपिएका छन् :-

“(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (३) बमोजिमको व्यक्तिले कारोबार गर्नुभन्दा पहिले स्थायी लेखा नम्बर

लिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (१), (२), (३) वा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थायी लेखा नम्बर नलिएको कारणबाट कुनै व्यक्तिले करको दायित्वबाट फुर्सद पाउने छैन ।”

(४७) दफा ८१ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेको “कम्तीमा” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।

(२) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :-

“(४) विभागले मापदण्ड र प्रक्रिया तोकी कुनै व्यक्तिले विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्न र उपदफा (१) बमोजिम राख्नु पर्ने कागजातहरू विद्युतीय माध्यमबाट राख्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।”

(४८) दफा ८५ को उपदफा (१) मा रहेका “बुझाउनु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू पछि “र त्यसरी तिर्नु पर्ने कर विद्युतीय माध्यमबाट समेत तिर्नु पर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(४९) दफा ८८ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “सेवा शुल्क भुक्तानी गर्दा र त्यस्तो व्यक्ति स्वीकृत अवकाश कोष भएमा कुनै” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सेवा शुल्क, कमिशन, बिक्री वोनस, अवकाश भुक्तानी र अन्य कुनै प्रतिफल तथा” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको सट्टा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छ :-

“तर देहायको भुक्तानीमा देहायका दरले कर कट्टी गर्नु पर्नेछ :-

(१) नेपाल सरकारबाट भएको अवकाश भुक्तानी वा स्वीकृत अवकाश कोषबाट

भएको योगदानमा आधारित अवकाश भुक्तानीको हकमा दफा ६५ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम गणना गरिएको लाभमा पाँच प्रतिशतका दरले,

- (२) वासिन्दा रोजगार कम्पनीले गैर वासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको कमिशनमा पाँच प्रतिशतका दरले,
- (३) वायुयानको लिज (पट्टा) बापतको रकम भुक्तानी गर्दा दश प्रतिशतका दरले,
- (४) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको सेवाप्रदायक वासिन्दा व्यक्ति वा मूल्य अभिवृद्धि कर छुटको कारोबार गर्ने वासिन्दा निकायलाई भुक्तानी गरेको सेवा शुल्कमा भुक्तानी रकमको एक दशमलब पाँच प्रतिशतका दरले,
- (५) वासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको भाडा भुक्तानी गरेकोमा दश प्रतिशतका दरले,

तर,

- (क) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई सवारी साधन भाडामा दिने व्यवसाय गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो सवारी साधनको भाडा बापत भुक्तानी गर्ने रकममा एक दशमलब पाँच प्रतिशतले करकट्टी गर्नु पर्नेछ ।
 - (ख) प्राकृतिक व्यक्तिले घर बहाल बापत प्राप्त गरेको रकममा करकट्टी गर्नु पर्नेछैन ।
- (६) सामूहिक लगानी कोष (म्युचुअल

फण्ड) बाट प्राकृतिक व्यक्तिलाई
वितरण गरिने प्रतिफल रकम
भुक्तानीमा पाँच प्रतिशतका दरले,

(७) वासिन्दा व्यक्तिले भू-उपग्रह,
ब्याण्डविथ, अप्टिकल फाइबर,
दूरसञ्चार सम्बन्धी उपकरण वा विद्युत
प्रसारण लाइन प्रयोग गरे वापतको
भुक्तानीमा दश प्रतिशतका दरले,

(८) ढुवानी सेवा वापतको भाडा भुक्तानी
रकममा दुई दशमलव पाँच प्रतिशतका
दरले ।”

(२) उपदफा (२) र (३) को सट्टा देहायका उपदफा (२) र
(३) राखिएका छन् :-

“(२) वासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको
देहायका भुक्तानी गर्दा देहायका दरले करकट्टी गर्नु
पर्नेछ :-

(क) लाभांश भुक्तानी गरेकोमा भुक्तानी
रकमको पाँच प्रतिशत,

(ख) लगानी बीमाको लाभ भुक्तानी गर्दा
भुक्तानी रकमको पाँच प्रतिशत, वा

(ग) स्वीकृत नलिएको अवकाश कोषबाट लाभ
भुक्तानी गर्दा लाभ रकमको पाँच
प्रतिशत ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको
भए तापनि वासिन्दा बैङ्क, वित्तीय संस्था, सहकारी वा
ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित
कानून बमोजिम सूचीकृत भएका कम्पनीले कुनै
प्राकृतिक व्यक्तिलाई निक्षेप, ऋणपत्र, डिभेञ्चर तथा
सरकारी बण्ड वापत देहाय बमोजिमको ब्याज वा
ब्याज वापतको कुनै रकम भुक्तानी दिँदा कुल भुक्तानी
रकममा पाँच प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ :-

(क) नेपालमा स्रोत भएको, र

(ख) व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित नभएको ।”

(३) उपदफा (४) को,-

(क) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

(क) “प्राकृतिक व्यक्तिले गरेको व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित वाहेकका अन्य कुनै भुक्तानी,”

(ख) खण्ड (क) पछि देहायका खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) पत्रपत्रिकामा प्रकाशित लेख रचना बापतको भुक्तानी ।”

(ग) खण्ड (ग) पछि देहायका खण्ड (घ) र (ङ) थपिएका छन् :-

“(घ) क्रेडिट कार्ड जारी गर्ने बैङ्गलाई तिरेको इण्टररिजनल इण्टरचेन्ज शुल्क,

(ङ) सामूहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) लाई भुक्तानी गरिएको लाभांश र व्याज ।”

(५०) दफा ८८ पछि देहायको दफा ८८क थपिएको छ :-

“८८क. आकस्मिक लाभमा करकट्टी : (१) आकस्मिक लाभ बापतको भुक्तानीमा पच्चीस प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ ।

तर साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकुद, पत्रकारिता, विज्ञान, प्रविधि तथा सार्वजनिक प्रशासन क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याए बापत प्राप्त हुने राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पुरस्कारमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी

आकस्मिक लाभ कर नलाग्ने गरी छुट दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि साहित्य, कला, संस्कृत, खेलकुद, पत्रकारिता, विज्ञान, प्रविधि तथा सार्वजनिक प्रशासन क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याए बापत प्राप्त हुने राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पाँच लाख रुपैयाँसम्मको पुरस्कारमा आकस्मिक लाभ कर लाग्ने छैन ।”

(५१) दफा ८९ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) बासिन्दा व्यक्तिले ठेक्का वा करार बापत पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढीको रकम भुक्तानी दिँदा भुक्तानीको कुल रकममा एक दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ ।”

(२) उपदफा (३) को खण्ड (क), (ख) र (ग) को सट्टा देहायका खण्ड (क), (ख) र (ग) राखिएका छन् :-

“(क) वायुयान मर्मत तथा अन्य ठेक्का वा करारमा पाँच प्रतिशत,

(ख) गैर बासिन्दा बीमा कम्पनीलाई प्रिमियम भुक्तानी गर्दा वा गैर बासिन्दा बीमा कम्पनीबाट पुनर्बीमा बापत प्राप्त हुने प्रिमियम रकमबाट दिइने कमिशनमा एक दशमलव पाँच प्रतिशत,

(ग) खण्ड (क) वा (ख) मा लेखिएदेखि बाहेक विभागले त्यस्तो बासिन्दा व्यक्तिलाई लिखित सूचना दिएकोमा सो सूचनामा उल्लिखित दरमा ।”

(३) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क.) थपिएको छ :-

“(३क.) उपभोक्ता समितिमार्फत काम गराउने गरी गरिएको पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढीको भुक्तानी रकममा एक दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ ।”

(४) उपदफा (४) को खण्ड (क) र (ख) को सट्टा देहायका खण्ड (क) र (ख) राखिएका छन् :-

“(क) व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेको बाहेक अन्य प्राकृतिक व्यक्तिलाई नेपालमा स्रोत भएको जग्गा वा घर र घरमा जडित सामान तथा उपकरण बापत तिरेको भाडा बाहेकको अन्य कुनै भुक्तानी,”

(ख) कर छुट दिइएको भुक्तानी वा दफा ८७, ८८ वा ८८क. बमोजिम कर कट्टी गर्नु पर्ने भुक्तानी ।”

(५) दफा ८९ मा देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छ :-

“स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “ठेक्का वा करार” भन्नाले कुनै वस्तु वा श्रमिकको आपूर्ति वा मूर्त सम्पत्ति वा संरचनाको निर्माण वा जडान वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा गरिएको करार वा सम्झौता तथा विभागले ठेक्का वा करार भनी तोकेको कार्यलाई सम्भन्नु पर्छ र त्यस्तो करार वा सम्झौताले निर्माण वा जडान वा स्थापनासँग सम्बन्धित सेवा समेतलाई समेटेको भए सो सेवा बापतको भुक्तानीलाई समेत जनाउँछ ।”

(५२) दफा ९० को,-

(१) ठाउँ ठाउँमा रहेका “दफा ८७, ८८ वा ८९” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ८७, ८८, ८८क. वा ८९” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको

छ :-

“(१) अग्रिम करकट्टी गर्नु पर्ने प्रत्येक व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र विभागले तोकेको तरीका र ढाँचामा विभागमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ ।”

(३) उपदफा (४) मा रहेको “पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पच्चीस दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(४) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क) थपिएको छ :-

“(४क) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्राकृतिक व्यक्तिको व्यवसायसँग सम्बन्धित नभएको घर बहाल आयमा लाग्ने कर चालु वर्षको असार मसान्तभित्र र ऐनको दफा ४ को उपदफा (४क) बमोजिम कारोबारको आधारमा कर तिर्ने व्यक्तिले परिच्छेद-१७ बमोजिम कट्टा गरिएको अग्रिम कर किस्तावन्दी कर तिर्ने समयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।”

(५) उपदफा (५) मा रहेका “देहाय बमोजिम अग्रिम करकट्टी गर्ने व्यक्तिले करकट्टी नगरेमा वा दाखिला नगरेमा सो करकट्टी हुने व्यक्ति” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “देहाय बमोजिमको अवस्थामा अग्रिम करकट्टी हुने व्यक्ति” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(६) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) थपिएको छ :-

“(८) कुनै व्यक्तिले उपदफा (१) वा (२) बमोजिम दाखिला गर्नु पर्ने विवरण वा कर दाखिला नगरेको वा कुनै व्यक्तिको सम्बन्धमा उपदफा (५) को अवस्था रहेको कुरामा विभाग विश्वस्त भएमा दाखिल नगरेको वा घटी दाखिला गरेको रकम र दफा ११९ बमोजिमको ब्याज दाखिला गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

तर त्यस्तो आदेश दिनुभन्दा पहिले उचित कारण खोली सो आदेशका सम्बन्धमा सफाइको सबुत प्रमाण पेश गर्न पन्ध्र दिनको म्याद दिई लिखित सूचना दिनु पर्नेछ ।”

(५३) दफा ९१ को,-

- (१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा रहेका “दफा ८७, ८८ वा ८९” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ८७, ८८, ८८क वा ८९” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (२) उपदफा (२) मा रहेका “पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पच्चीस दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(५४) दफा ९२ को,-

- (१) ठाउँठाउँमा रहेका “दफा ८७, ८८ वा ८९” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ८७, ८८, ८८क वा ८९” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (२) उपदफा (१) को,-
- (क) खण्ड (क) मा रहेको “कम्पनीले” भन्ने शब्दको सट्टा “कम्पनी वा साभेदारी फर्मले” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ख) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-
- “ग) वासिन्दा व्यक्तिले लगानी बीमा बापत भुक्तानी गरेको लाभ ।”
- (ग) खण्ड (ङ) को सट्टा देहायको खण्ड (ङ) राखिएको छ :-
- “ङ) दफा ८८ को उपदफा (३) मा उल्लिखित बैङ्क, वित्तीय संस्था वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानून बमोजिम सूचीकृत भएका कम्पनी वा

सहकारीले भुक्तानी दिएको देहाय बमोजिमको ब्याज :-

- (१) नेपालमा स्रोत भएको र व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित नभएको प्राकृतिक व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको,
- (२) दफा २ को खण्ड (घ) बमोजिमको कर छुट पाउने संस्थालाई भुक्तानी गरेको ।”

(घ) खण्ड (च) पछि देहायका खण्ड (छ), (ज), (झ), (ञ) र (ट) थपिएका छन् :-

“(छ) नेपाल सरकार वा स्वीकृत अवकाश कोष वा स्वीकृत नलिएको अवकाश कोषबाट भुक्तानी गरिएको अवकाश भुक्तानी समेत सबै प्रकारका अवकाश भुक्तानी (नियमित रूपमा भुक्तानी हुने निवृत्तिभरण बाहेक),

(ज) प्रति बैठक बीस हजार रुपैयाँसम्मको बैठक भत्ता, पटके रूपमा अध्यापन गराए वापत, प्रश्नपत्र तयार गरे वा उत्तर पुस्तिका जाँच गरे वापतको भुक्तानी,

(झ) आकस्मिक लाभ वापतको भुक्तानी,

(ञ) सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) बाट प्राकृतिक व्यक्तिलाई वितरण गरिने प्रतिफल रकम ।

(ट) एकलौटी फर्म बाहेकका प्राकृतिक व्यक्तिको सवारी साधन वा ढुवानी सेवाको भाडा वापतको भुक्तानी ।”

(५५) परिच्छेद १८ को परिच्छेद शीर्षकमा रहेको “किस्ताबन्दी” भन्ने शब्दपछि “र अग्रिम कर” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(५६) दफा ९४ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट कुनै आय वर्षमा निर्धारणयोग्य आय भएको वा हुने व्यक्तिले देहाय बमोजिम तीन किस्तामा कर दाखिला गर्नु पर्नेछ :-

<u>दाखिला गर्नु पर्ने मिति</u>	<u>दाखिला गर्नु पर्ने कर रकम</u>
पुस महिनाको अन्त्यसम्म	अनुमानित करको चालीस प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
चैत महिनाको अन्त्यसम्म	अनुमानित करको सत्तरी प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
असार महिनाको अन्त्यसम्म	अनुमानित करको शत प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि,-

- (क) “अनुमानित कर” भन्नाले किस्ताबन्दीमा कर दाखिला गर्नु पर्ने कुनै व्यक्तिले कुनै वर्षको किस्ताबन्दी कर दाखिला गर्नु पर्ने समयमा दफा ९५ बमोजिम गणना गरेको किस्ताबन्दीको अनुमानित कर सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख) “तिर्न बाँकी कर रकम” भन्नाले अनुमानित करको यस उपदफामा किस्तामा दाखिला गर्न तोकिएको प्रतिशतले हुने रकमबाट देहायको कुल जम्मा रकम घटाउँदा नपुग हुने रकम सम्भन्नुपर्छ :-

- (१) सम्बन्धित किस्ता दाखिला गर्नु पर्ने मिति अगाडि यस दफा बमोजिम पूर्व किस्ताद्वारा त्यस्तो आय वर्षमा दाखिला गरेको कर रकम,
- (२) त्यस्तो आय वर्षमा सम्बन्धित किस्ता दाखिला गर्नु पर्ने मिति अगाडि कुनै व्यक्तिको परिच्छेद-१७ बमोजिम उक्त वर्षमा त्यस्तो व्यक्तिको आय गणना गर्दा समावेश हुने भुक्तानीबाट कट्टी भएको कर रकम,
- (३) किस्ता बुझाउनु पर्ने मितिभन्दा अगाडि उक्त वर्षमा करकट्टी गर्ने एजेण्ट वा करकट्टी हुने व्यक्तिले उपखण्ड (२) मा उल्लिखित भुक्तानीबाट दफा ९० को उपदफा (३) बमोजिम करकट्टी भएको मानिने रकम विभागमा दाखिला गरेको भए त्यस्तो कर रकम, र
- (४) किस्ता बुझाउनु पर्ने मितिभन्दा अगाडि सो व्यक्तिले गरेको स्वीकृत औषधि उपचार खर्चको सम्बन्धमा सो व्यक्तिले दफा ५१ बमोजिम दाबी गर्न सक्ने औषधि उपचार खर्चको कर मिलान रकम ।”

(ख) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) कारोबारको आधारमा कर तिर्ने व्यक्तिले देहाय बमोजिम दुई किस्तामा कर दाखिला गर्नु पर्नेछ :-

<u>दाखिला गर्नु पर्ने मिति</u>	<u>दाखिला गर्नु पर्ने कर रकम</u>
--------------------------------	----------------------------------

पुस महिनाको
अन्त्यसम्म

पुस २० गते सम्मको
कारोबारमा तोकिएको
दरअनुसार लाग्ने कर

असार महिनाको
अन्त्यसम्म

असार २० गते सम्मको
यथार्थ कारोबारको आधारमा
असार महिनाको अन्त्यसम्म

हुने कारोबार अनुमान गरी
तोकिएको दरअनुसार लागने
करको गणना गरी त्यस्तो
कर रकमबाट पुस
मसान्तभित्र दाखिला गरेको
कर घटाई हुन आउने कर
रकम ।”

(ग) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको
छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको
भए तापनि सो उपदफा बमोजिम बुझाउनु पर्ने समग्र
किस्ताको जम्मा रकम पाँच हजार रुपैयाँभन्दा कम
भएमा त्यस्तो किस्ताको रकम बुझाउनु पर्ने छैन ।”

(५७) दफा ९५ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका “सोको विवरण” भन्ने
शब्दहरूपछि “विभागबाट” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

(२) उपदफा (७) मा रहेका “वा उपदफा (६) बमोजिम
करको किस्ता बुझाउन कुनै व्यक्तिले अनुमान पेश
गर्नु नपर्ने गरी तोकिएकोमा” भन्ने शब्दहरू
भिकिएका छन् ।

(५८) दफा ९५ पछि देहायको दफा ९५क थपिएको छ :-

“९५क. अग्रिम कर असुल गर्ने : (१) कमोडिटी फ्यूचर
मार्केट अन्तर्गत व्यापार गर्ने व्यक्तिबाट सो
व्यवसायबाट प्राप्त गर्ने मुनाफा र लाभमा दश
प्रतिशतका दरले हुने रकम कमोडिटी फ्यूचर
मार्केट सेवा सञ्चालन गर्ने निकायले अग्रिम कर
असुल गर्नु पर्नेछ ।

(२) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई
धितोपत्रको खरिद बिक्रीको कारोबार गर्ने बासिन्दा
निकाय बाहेक अन्य कुनै व्यक्तिलाई कुनै बासिन्दा

निकायमा रहेको हितको निःसर्गबाट लाभ हुन गएमा दफा ३७ बमोजिम गणना गरिएको त्यस्तो लाभमा देहाय बमोजिम अग्रिम कर असुल गर्नु पर्नेछ :-

(क) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण भएको निकायको हितको निःसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा धितोपत्र विनिमय बजारको कार्य गर्ने निकायले बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा लाभ रकमको सात दशमलव पाँच प्रतिशत, बासिन्दा निकायको हकमा लाभ रकमको दश प्रतिशत, र अन्यको हकमा लाभ रकमको पच्चीस प्रतिशतका दरले,

(ख) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण नभएको निकायको हितको निःसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा जुन निकायको हित निःसर्ग भएको हो सोही निकायले बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा लाभ रकमको दश प्रतिशत, बासिन्दा निकायको हकमा लाभ रकमको पन्ध्र प्रतिशत र अन्यको हकमा लाभ रकमको पच्चीस प्रतिशतका दरले,

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिमको हित निःसर्ग भई कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयले शेयर अभिलेखीकरण गर्दा लाभ रकममा अग्रिम कर दाखिला भएको प्रमाण पेश भएपछि मात्र अभिलेखीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) मा माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सामुहिक लगानी कोष

(म्युचुअल फण्ड) द्वारा लगानी गरिएको हितको निःसर्गको हकमा अग्रिम कर असुल गरिने छैन ।

(५) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको जग्गा वा निजी भवन निःसर्ग वापत भएको पूँजीगत लाभमा मालपोत कार्यालयले रजिस्ट्रेशनका वखत देहाय बमोजिम अग्रिम कर असुल गर्नु पर्नेछ :-

(क) निःसर्ग भएको गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा भवन) को स्वामित्व पाँच वर्ष वा सोभन्दा बढी भएको छ भने दुई दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले,

(ख) निःसर्ग भएको गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा भवन) को स्वामित्व पाँच वर्षभन्दा कम भएको छ भने पाँच प्रतिशतका दरले ।

(६) उपदफा (५) मा लेखिएदेखि बाहेक अन्य कुनै व्यक्तिको स्वामित्वको जग्गा वा भवन निःसर्ग वापत भएको लाभमा मालपोत कार्यालयले रजिष्ट्रेशनका वखत दश प्रतिशतका दरले अग्रिम कर असुल गर्नु पर्नेछ ।

(७) व्यापारिक प्रयोजनको लागि पैठारी हुने भन्सार दरबन्दीको भाग १ मा पर्ने राँगा, भैसी, खसी, बोका, भेडा, च्याङ्गा, भाग ३ मा पर्ने जीवित, ताजा तथा हिमिकृत गरिएको माछा, भाग ६ मा पर्ने ताजा फूलहरु, भाग ७ मा पर्ने ताजा तरकारी, आलु प्याज र भाग ८ मा पर्ने ताजा फलफूलहरुमा भन्सार प्रयोजनको लागि कायम मूल्यमा पाँच प्रतिशत अग्रिम आयकर भन्सार विन्दुमै असुल उपर गरिनेछ ।

(८) उपदफा (१), (२), (५) र (६) बमोजिम अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने व्यक्ति वा निकायले अग्रिम कर असुल नगरेको भए पनि

असुल हुनु पर्ने समयमा सो कर असुल गरेको मानिने छ ।

(९) अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र विभागले तोकेको तरिका र ढाँचामा विभागमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(१०) उपदफा (८) मा उल्लिखित विवरणसँग अग्रिम कर असुल गरिएको रकम वा उपदफा (७) बमोजिम असुल गरेको मानिएको रकम सोही उपदफा बमोजिमको म्यादभित्र विभागमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(११) देहाय बमोजिमको अवस्थामा अग्रिम कर दाखिला गर्नु पर्ने र असुल गर्नु पर्ने व्यक्ति दुवैजना संयुक्त रूपमा र छुट्टाछुट्टै रूपमा त्यस्तो कर रकम विभागमा दाखिला गर्न जिम्मेवार हुनेछन् :-

(क) अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने व्यक्तिले अग्रिम कर असुल नगरेमा, र

(ख) अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने व्यक्तिले उपदफा (७) बमोजिम असुल गरेको मानिने रकम उपदफा (९) बमोजिम विभागमा दाखिला नगरेमा ।

(१२) उपदफा (१०) बमोजिम अग्रिम कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिले उपदफा (८) मा उल्लिखित म्याद समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र सो कर दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(१३) अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने व्यक्तिले असुल नगरेको अग्रिम कर उपदफा (९) बमोजिम विभागमा दाखिला गरेको भए त्यसरी दाखिला भएको कर रकम बराबरको रकम त्यस्तो कर

दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिबाट असुल उपर गर्न पाउनेछ ।

(१४) यस दफा बमोजिम दाखिला गरिएको अग्रिम कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिले तिर्नुपर्ने वार्षिक कर दायित्वमा घटाउन पाउनेछ ।”

(५९) दफा ९६ को उपदफा (२) को,-

(१) खण्ड (क) को उपखण्ड (४) र (५) भिकिएको छन् ।

(२) खण्ड (ग) को उपखण्ड (१) भिकिएको छ ।

(६०) दफा ९७ को सट्टा देहायको दफा ९७ राखिएको छ :-

“९७ आय विवरण दाखिला गर्न नपर्ने : (१) विभागले लिखित रूपमा आदेश दिएमा वा सार्वजनिक रूपमा सूचना प्रकाशित गरी आदेश दिएमा बाहेक देहायका कुनै पनि व्यक्तिले दफा ९६ बमोजिम कुनै आय वर्षको आय विवरण पेश गर्नुपर्ने छैन :-

(क) त्यस्तो आय वर्षमा दफा ३ को खण्ड (क) मा उल्लिखित व्यक्तिमध्ये कर तिर्नु नपर्ने कुनै व्यक्ति,

(ख) त्यस्तो आय वर्षमा दफा ३ को खण्ड (ग) मा उल्लिखित व्यक्ति,

(ग) त्यस्तो आय वर्षमा दफा ४ को उपदफा (३) आकर्षित हुने कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति, वा

(घ) अनुसूची-१ को दफा १ को उपदफा (१३) बमोजिम कर दाखिला गर्ने सवारी साधन धनी एकलौटी फर्म बाहेकको प्राकृतिक व्यक्ति भएमा त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्ति ।

(ङ) आय विवरण पेश गर्न नचाहने गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति निःसर्गको आयमात्र भएको प्राकृतिक व्यक्ति ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्राकृतिक व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा चालीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी आय भएमा ऐनको दफा ९६ बमोजिम आय विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम विवरण पेश गर्नुपर्ने व्यक्तिले समावेश गर्नुपर्ने आयको अतिरिक्त ऐनको दफा ५ को खण्ड (घ), दफा ७ को उपदफा (३), दफा ८ को उपदफा (३) को खण्ड (क), दफा ९ को उपदफा ३ को खण्ड (क) र दफा ११ बमोजिमको व्यवसायिक छुट सुविधाबाट प्राप्त आय समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।

तर बैठक भत्ता र व्याज आय समावेश गर्न अनिवार्य हुने छैन ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम कायम भएको आयबाट ऐनको दफा ३ को खण्ड (ग) को आय र दफा ११ अनुसार कर छुट प्राप्त आय घटाउनु पर्नेछ ।

तर बैठक भत्ता र व्याज आय समावेश नगरेकोमा घटाउनु पर्ने छैन ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम पेश गर्नु पर्ने आय विवरणको ढाँचा आन्तरिक राजस्व विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।”

(६१) दफा १०० को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ९६ को उपदफा (५) मा उल्लिखित अवस्थामा विभागले कुनै आय वर्ष वा उक्त वर्षको अंशको लागि दफा ९६ को उपदफा (२) को खण्ड (क) को उपखण्ड (१), (२), र (३) मा उल्लिखित रकमको आधारमा न्यायोचित रूपले त्यस्तो व्यक्तिको कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।”

(६२) दफा १०१ को उपदफा (६) मा रहेका “सात दिनको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पन्ध्र दिनको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(६३) दफा १०६ को उपदफा (१) मा रहेका “कर विभागले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विभागले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(६४) दफा ११० पछि, देहायका दफा ११०क. र ११०ख. थपिएका छन् :-

(१) “११०क. किस्ताबन्दीमा बक्यौता कर असुली : दफा १११ बमोजिम मुद्दा चलाउनु अगावै कुनै व्यक्तिले तिर्ने बक्यौता रकम किस्ताबन्दीमा तिर्न लिखित अनुरोध गरेमा कर अधिकृतले मनासिव म्याद दिई किस्ताबन्दीमा तिर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(२) ११०ख. संयुक्त उपक्रमको कर भुक्तानीको जिम्मेवारी: संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) मा संलग्न व्यक्ति आफू संलग्न रहेको संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) को कर दायित्व भुक्तान गर्ने प्रयोजनका लागि संयुक्त वा छुट्टा-छुट्टै रुपमा जिम्मेवार हुनेछन् ।”

(६५) दफा ११३ को उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) कुनै व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम रकम फिर्ता पाउन तोकिए बमोजिम विभागमा निवेदन दिएमा विभागले निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र त्यस्तो रकम फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।”

(६६) दफा ११४ को उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (क) पछि, देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) दफा ९० को उपदफा (८) बमोजिम गरिएको निर्णय वा दिइएको आदेश,”

(२) खण्ड (ङ) मा रहेका “करको निर्धारण” भन्ने

शब्दहरूपछि “वा दफा १०५ को उपदफा (५) बमोजिमको लिलाम बिक्री खर्चको निर्धारण” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(६७) दफा ११५ को,-

(१) उपदफा (६) को सट्टा देहायको उपदफा (६) राखिएका छन् :-

“(६) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने व्यक्तिले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित करको सम्पूर्ण रकम र विवादित करको एक तिहाई रकम बुझाउनु पर्नेछ ।”

(१) उपदफा (८) मा रहेका “नब्बे दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “साठी दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(६८) दफा ११७ को, -

(१) उपदफा (१), (२) र (३) को सट्टा देहायका उपदफा (१), (२) र (३) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमको विवरण दाखिला नगरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम शुल्क लाग्नेछ :-

(क) दफा ९५ को उपदफा (१) बमोजिम कुनै आय वर्षको आय विवरण दाखिला नगरेमा प्रति विवरण दुई हजार रुपैयाँ,

(ख) अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने कुनै व्यक्तिले दफा ९५क को उपदफा (८) बमोजिमको विवरण दाखिला नगरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई विवरण दाखिला गर्नु पर्ने मितिबाट विवरण दाखिला नभएको मितिसम्मको प्रत्येक महिना र महिनाको भागको लागि अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने रकमको वार्षिक डेढ प्रतिशतका दरले हुने रकम,

(ग) दफा ९६ को उपदफा (१) बमोजिम कुनै आय वर्षको आय विवरण दाखिला नगरेमा ऐनको दफा ४ को उपदफा (४) मा उल्लिखित व्यक्तिको हकमा एक सय रुपैयाँ प्रति महिनाका दरले हुने रकम र अन्य व्यक्तिको हकमा सो आय वर्षको आयको गणना गर्दा कुनै रकम कटाई पाउने भए त्यस्तो रकम नकटाई र कुनै रकम समावेश गर्नुपर्ने भए त्यस्तो रकम समावेश गरी हुने निर्धारणयोग्य आयको रकमको शून्य दशमलव एक प्रतिशत प्रति वर्षका दरले हुने रकम वा एक सय रुपैयाँ प्रति महिनाका दरले हुने रकममध्ये जुन बढी हुन्छ त्यस्तो रकम ।”

(२) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षको दफा ८१ बमोजिम राख्नु पर्ने कागजात नराखेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई त्यस्तो कागजात नराखेको वर्षको लागि कुनै आय वर्षको आयको गणना गर्दा कुनै रकम कटाई पाउने भए त्यस्तो रकम नकटाई र रकमहरू समावेश गर्नुपर्ने भए त्यस्तो रकम समावेश गरी हुने निर्धारणयोग्य आयको रकमको शून्य दशमलव एक प्रतिशतले हुने रकम वा एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ त्यस्तो रकम शुल्क लाग्नेछ ।

(३) अग्रिम कर कटौती गर्ने कुनै एजेण्टले दफा ९० को उपदफा (१) बमोजिमको विवरण पेश नगरेमा त्यस्तो एजेण्टलाई विवरण पेश गर्नु पर्ने मितिबाट यस्तो विवरण दाखिला नभएको मितिसम्मको प्रत्येक महिना र महिनाको भागको लागि अग्रिम कर कटौती गर्नु पर्ने कर रकमको वार्षिक दुई दशमलव पाँच प्रतिशतले हुने रकम शुल्क लाग्नेछ ।”

(६९) दफा ११८ को सट्टा देहायको दफा ११८ राखिएको छ :-

“११८. किस्ताबन्दीमा दाखिला गर्नेले अनुमानित कर कम हुने गरी बुझाएमा ब्याज लाग्ने : (१) कुनै

व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा दफा ९४ बमोजिम दाखिला गर्नु पर्ने किस्ता रकम सम्बन्धमा खण्ड (क) मा उल्लिखित रकमभन्दा खण्ड (ख) मा उल्लिखित रकम बढी भएमा यसरी बढी भएको रकममा उपदफा (२) बमोजिम ब्याज लाग्नेछ :-

(क) त्यस्तो व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा तिरेको प्रत्येक किस्ताको रकम,

(ख) त्यस्तो आय वर्षमा प्रत्येक किस्ता अवधिको लागि किस्ताबन्दीको रूपमा बुझाउनु पर्ने कुल रकमको अनुमान वा संशोधित अनुमान सही भएको भए त्यस्तो रकम र त्यस्तो रकम सही नभएको भए दफा ३ को खण्ड (क) र (ख) मा उल्लिखित व्यक्तिले दाखिला गर्नुपर्ने कर रकमको प्रत्येक किस्ता अवधिको लागि किस्ताबन्दीको रूपमा बुझाउनु पर्ने रकमको नब्बे प्रतिशत रकम ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको व्यक्तिलाई सो वर्षको सो किस्ता बुझाउनु पर्ने मितिदेखि देहायको अवधिसम्मको प्रत्येक महिना र महिनाको भागको सामान्य ब्याजदरले ब्याज लाग्नेछ :-

(क) दफा ९९ को उपदफा (१) बमोजिमको कर निर्धारण गर्ने व्यक्तिको हकमा आय विवरण बुझाउनु पर्ने मितिसम्म,

(ख) दफा ९९ को उपदफा (१) बमोजिमको कर निर्धारण नगरेको कारणले विभागले दफा १०१ बमोजिम पहिलो पटक संशोधित कर निर्धारण गरेको व्यक्तिको हकमा दफा १०२ बमोजिम त्यस्तो संशोधित कर निर्धारणको सूचना बुझाएको मितिसम्म ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “किस्ताबन्दीको रूपमा बुझाउनु पर्ने रकम” भन्नाले एक पटक अनुमान पेश गरी सकेपछि संशोधित अनुमान पेश नगर्नेको तथा अनुमान पेश नगरेको कारणले दफा ९५ को उपदफा (७) बमोजिम विभागले अनुमान गरेको हकमा दफा ९४ को उपदफा (१) बमोजिम र संशोधित अनुमान पेश गर्नेको हकमा तथा पेश गरिएको अनुमान वा संशोधित अनुमानमा सन्तुष्ट नभई दफा ९५ को उपदफा (७) बमोजिम विभागले अनुमान गरेको दफा ९५ को उपदफा (५) को व्यवस्थाअनुसार गणना गरिएको किस्ताको रकम सम्भन्नुपर्छ ।”

(७०) दफा ११९ को,-

(१) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) अग्रिम कर असुल गर्नु पर्ने व्यक्तिले दफा ९५क. को उपदफा (८) वा अग्रिम कर कट्टी गर्ने व्यक्तिले दफा ९० को उपदफा (४) पालना नगरेको कारणले निजले बुझाउनु पर्ने व्याज निजले अग्रिम कर दाखिला गर्नुपर्ने वा अग्रिम कर कट्टी हुने व्यक्तिबाट असुल उपर गरी लिन पाउने छैन ।”

(२) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :-

“(४) दफा ११०क. बमोजिम दिइएको म्याद भित्र कर नतिरेमा तिर्न बाँकी करमा वार्षिक पाँच प्रतिशतका दरले थप व्याज लगाई त्यस्तो व्यक्तिबाट असुल उपर गरिनेछ ।”

(७१) दफा ११९ पछि देहायको दफा ११९क. थपिएको छ :-

“११९क. **शुल्क लाग्ने** : यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यो ऐन वा यस ऐन अर्न्तगत

बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई पाँच हजार रुपैयाँदेखि पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म शुल्क लाग्नेछ ।”

- (७२) दफा १२१ मा रहेको “परिच्छेद - २३ मा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यस ऐनमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (७३) दफा १२४ को स्पष्टीकरणको सट्टा देहायको स्पष्टीकरण राखिएको छ :-

“स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “विभागमा दिएको कुनै जानकारी वा विवरण” भन्नाले विभागमा वा यस ऐन बमोजिम कर्तव्य पालना गर्ने सिलसिलामा विभागबाट अख्तियार प्राप्त अधिकृत समक्ष लिखित रूपमा दाखिला गरिएको विवरण र देहाय बमोजिम दाखिला गरिएको विवरण सम्भन्नु पर्छ :-

- (क) निवेदन, सूचना, विवरण, उजूरी, वयान वा यस ऐन बमोजिम दाखिला गरिएको, तयार पारिएको, दिइएको वा पेश गरिएको अन्य कागजात,
- (ख) विभाग वा विभागका कुनै अधिकृत समक्ष पेश गरिएको कागजात,
- (ग) विभाग वा कुनै अधिकृतले कुनै व्यक्तिलाई सोधेको प्रश्नको उत्तर, वा
- (घ) विवरण दिइने कुराको मनासिव जानकारी भएको कुनै व्यक्तिले कुनै अर्को व्यक्तिमार्फत विभाग वा कुनै अधिकृतलाई दिएको जानकारी ।”

- (७४) दफा १२७ मा रहेका “दुरुत्साहन गर्ने” भन्ने शब्दहरूपछि “वा भुट्टा वित्तीय वा कर लेखा प्रमाणित गर्ने वा गलत परामर्श दिने” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।
- (७५) दफा १३२ मा रहेका “नेपाल सरकार” भन्ने शब्दहरूपछि “वा विभागले” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।
- (७६) दफा १३६ पछि देहायको दफा १३६क थपिएको छ :-

“१३६क. पुरस्कार र सुराकी खर्चको व्यवस्था : (१) कुनै व्यक्तिले आफ्नो करको दायित्व सम्पूर्ण वा केही अंश छुलेको वा छुल्न कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको करको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार दिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम समानुपातिक रूपमा दिइनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राजस्व चुहावटको सूचना दिने व्यक्तिलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा तोकिएको कार्यविधि बमोजिम तत्काल दशहजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१) र (३) बमोजिमको सूचना दिने व्यक्तिको नाम, थर र वतन गोप्य राखिनेछ ।”

(७७) खारेजी : दफा ६६ खारेज गरिएको छ ।

(७८) अनुसूचीमा संशोधन : (क) अनुसूची-१ को,-

(१) दफा १ को,-

(क) उपदफा (१), (२), (३), (४), (५), (६) र (७) को सट्टा देहायको उपदफा (१), (२), (३), (४), (५), (६) र (७) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै आय वर्षमा बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको करयोग्य आयमा उपदफा (२) र (४) को अधीनमा रही देहाय बमोजिमको दरले कर लाग्नेछ:-

- (क) तीन लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म रोजगारीको करयोग्य आय भएमा एक प्रतिशत,
- (ख) तीन लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी तर चार लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म करयोग्य आय भएमा खण्ड (क) बमोजिम तीन लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म तीन हजार पाँचसय रुपैयाँ र तीन लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आयमा दश प्रतिशत,
- (ग) चार लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आय भएमा खण्ड (ख) बमोजिम चार लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म तेह्र हजार पाँचसय रुपैयाँ र चार लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आयमा बीस प्रतिशत,
- (घ) छ लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी तर बीस लाख रुपैयाँसम्म करयोग्य आय भएमा खण्ड (ग) बमोजिम छ लाख पचास हजार रुपैयाँसम्म त्रिपन्न हजार पाँचसय रुपैयाँ र छ लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आयमा तीस प्रतिशत र
- (ङ) बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी कर योग्य आय भएमा बढी भएजति करयोग्य आयको खण्ड (घ) बमोजिम लागेको करको दरमा थप बीस प्रतिशत अतिरिक्त कर ।

तर एकलौटी फर्म दर्ता भएका करदाताको हकमा, निवृत्तभरण बापतको आय र योगदानमा आधारित

निवृत्तभरण कोषमा योगदान गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको आयमा खण्ड (क) बमोजिमको कर लाग्ने छैन ।

(२) कुनै आय वर्षमा ऐनको दफा ५० बमोजिम छनौट गर्ने कुनै दम्पतिको करयोग्य आयमा उपदफा (४) को अधिनमा रही देहाय बमोजिमको दरमा कर लाग्नेछ :-

- (क) चार लाख रुपैयाँसम्म रोजगारीको करयोग्य आय भएमा एक प्रतिशत,
- (ख) चार लाख रुपैयाँभन्दा बढी तर पाँच लाख रुपैयाँसम्मको करयोग्य आय भएमा खण्ड (क) बमोजिम चार लाख रुपैयाँसम्म चार हजार रुपैयाँ र चार लाख रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आयमा दश प्रतिशत,
- (ग) पाँच लाख रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आय भएमा खण्ड (ख) बमोजिम पाँच लाख रुपैयाँसम्म चौध हजार रुपैयाँ र पाँच लाख रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आयमा बीस प्रतिशत,
- (घ) सात लाख रुपैयाँभन्दा बढी तर बीस लाख रुपैयाँसम्म करयोग्य आय भएमा खण्ड (ग) बमोजिम सात लाख रुपैयाँसम्म चौबन्त हजार रुपैयाँ र सात लाख रुपैयाँभन्दा बढी करयोग्य आयमा तीस प्रतिशत र
- (ङ) बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी कर योग्य आय भएमा बढी भएजति करयोग्य आयको खण्ड (घ) बमोजिम लागेको करको दरमा थप बीस प्रतिशत अतिरिक्त कर ।

तर एकलौटी फर्म दर्ता भएका करदाताको हकमा, निवृत्तभरण बापतको आय र योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषमा योगदान गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिको आयमा खण्ड (क) बमोजिमको कर लाग्ने छैन ।

(३) उपदफा (४) मा उल्लिखित व्यवस्था देहायको अवस्थामा लागू हुनेछ :-

(क) बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको सम्बन्धमा कुनै आय वर्षमा तीन लाख पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढी आय भएको वा ऐनको दफा ५० बमोजिमको छनौट गरेको बासिन्दा दम्पतीको सम्बन्धमा कुनै आय वर्षमा चार लाख रुपैयाँभन्दा बढी आय भएको,

(ख) गैर-व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्तिको निःसर्गबाट प्राप्त खूद लाभ सो प्राकृतिक व्यक्ति वा दम्पतीको आय र तदनु रूप करयोग्य आयको गणनामा समावेश भएको ।

(४) उपदफा (३) को अधीनमा रही देहायका व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम कर लाग्नेछ :-

(क) देहायका रकममध्ये जुन बढी छ त्यस्तो रकममा त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्ति वा दम्पतीको त्यस्तो रकम मात्र करयोग्य आय भए सरह मानी यस अनुसूचीको उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको दरले कर लाग्नेछ :-

(१) त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्ति वा दम्पतीको जम्मा करयोग्य आयबाट त्यस्तो लाभको रकम

घटाई बाँकी हुन आउने रकम,

(२) प्राकृतिक व्यक्तिको सम्बन्धमा तीन लाख पचास हजार रुपैयाँ वा दम्पतीको सम्बन्धमा चार लाख रुपैयाँ ।

(ख) त्यस्तो करयोग्य आयको बाँकी रकमबाट दश प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

तर,

(१) निःसर्ग भएको गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा घरजग्गा) को स्वामित्व पाँच वर्ष वा पाँच वर्षभन्दा बढी भएको छ, भने दुई दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(२) निःसर्ग भएको गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा घरजग्गा) को स्वामित्व पाँच वर्षभन्दा कम रहेको छ, भने पाँच प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(३) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण भएको निकायमा रहेको हितको निःसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा सात दशमलव पाँच प्रतिशतको दरले कर लाग्नेछ ।

(५) नेपाल सरकारले तोकेको दुर्गम क्षेत्रमा कार्यरत प्राकृतिक व्यक्तिको दुर्गम भत्ता बापत तोकिए बमोजिम बढीमा पचास हजार रुपैयाँसम्म करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम करको गणना गरिनेछ ।

(६) नेपालका विदेशस्थित कूटनीतिक

नियोगमा कार्यरत कर्मचारीको वैदेशिक भत्ताको पचहत्तर प्रतिशत रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा यस दफा बमोजिम करको गणना गरिनेछ ।

(७) ऐनको दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम करको रकम देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) महानगरपालिका वा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ख) नगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा दुई हजार पाँच सय रुपैयाँ,
- (ग) खण्ड (क) र (ख) मा उल्लिखित क्षेत्र बाहेक अन्य क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा एक हजार पाँच सय रुपैयाँ ।”

(ख) उपदफा (९) को सट्टा देहायको उपदफा (९) राखिएको छ :-

“(९) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको निवृत्तभरण आय रहेछ भने प्राकृतिक व्यक्तिको लागि उपदफा (१) को खण्ड (क) वा दम्पतिको लागि उपदफा (२) को खण्ड (क) मा उल्लिखित रकमको पच्चीस प्रतिशत रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम करको गणना गरिनेछ ।

तर यसरी घटाइने रकमको सीमा तोकिए बमोजिमभन्दा बढी हुने छैन ।”

(ग) उपदफा (९) पछि देहायका उपदफा (१०), (११), (१२), (१३), (१४), (१५), (१६) र (१७) थपिएका छन् :-

“(१०) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति अपाङ्गता भएको रहेछ भने त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्तिको लागि उपदफा (१) को खण्ड (क) वा दम्पतीको लागि उपदफा (२) को खण्ड (क) मा उल्लिखित रकमको पचास प्रतिशत थप रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम करको गणना गरिनेछ ।

(११) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति पारिश्रमिक आय मात्र आर्जन गर्ने महिला रहेछ भने त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्तिले तिर्नु पर्ने कर रकममा दश प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(१२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिले लगानी बीमा गरेको रहेछ भने त्यस्तो बीमा बापत भुक्तानी गरेको वार्षिक प्रिमियम वा **पच्चीस हजार रुपैयाँमा** जुन घटी हुन्छ त्यस्तो रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम करको गणना गरिनेछ ।

(१३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि भाडाका सवारी साधन धनीहरूबाट यातायात व्यवस्था कार्यालयमार्फत सवारी साधन दर्ता वा नवीकरणका बखत देहाय बमोजिमको वार्षिक कर असुल गरिनेछ :-

<u>सवारीको किसिम</u>	<u>प्रति सवारी साधनमा बुझाउनु पर्ने वार्षिक कर</u>
(१) कार, जिप, भ्यान, माइक्रो बस	
(क) १३०० सी.सी सम्म	रु. ४,०००/-
(ख) १३०१ देखि २००० सी.सी सम्म	रु. ४,५००/-
(ग) २००१ सी.सी. देखि २९०० सी.सी. सम्म	रु. ५०००/-

(घ) २९०१ सी.सी. देखि ४००० सी.सी. सम्म	रु. ६०००१-
(ङ) ४००१ सी.सी. देखि माथि सबै	रु. ७०००१-
(२) मिनीट्रक, मिनीबस, पानी टेङ्कर	रु. ६०००१-
(३) मिनी ट्रिपर	रु. ७०००१-
(४) ट्रक, बस	रु. ८०००१-
(५) डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर,, क्रेन जस्ता मेशिनरी उपकरण	रु. १२०००१-
(६) तेल टैकर, ग्यास बुलेट, टिपर	रु. १२०००१-
(७) ट्रैक्टर	रु. २०००१-
(८) पावर टिलर	रु. १५००१-
(९) अटो रिक्सा, श्री ह्वीलर, टेम्पो	रु. २०००१-

(१४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै प्राकृतिक व्यक्तिले कुनै वर्षभरि पूर्णरूपले ऐनको दफा ११ मा उल्लिखित विशेष उद्योग सञ्चालनमा संलग्न रहेमा यस दफा बमोजिम गरेको गणना गर्दा तीस प्रतिशत कर लाग्ने करयोग्य आयमा बीस प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(१५) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा निकासीबाट भएको करयोग्य आयमा गरेको गणना गर्दा बीस प्रतिशत कर लाग्ने कर योग्य आयमा पच्चीस प्रतिशत र तीस प्रतिशत कर लाग्ने कर योग्य आयमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(१६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिले बासिन्दा बीमा कम्पनीसँग स्वास्थ्य बीमा गरेको रहेछ, भने त्यस्तो बीमा बापत भुक्तानी गरेको वार्षिक प्रिमियम वा बीस हजार रुपैयाँमा जुन घटी हुन्छ, त्यस्तो रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम गरेको गणना

गरिनेछ ।

(१७) ऐनको दफा ४ को उपदफा (४क) बमोजिम कारोबार रकममा निम्न बमोजिमको दरले कर लाग्नेछ :-

- (क) ग्याँस, चुरोट लगायतका तीन प्रतिशतसम्म कमिशन वा मूल्य थप गरी वस्तुको कारोबार गर्ने व्यक्तिलाई कारोबार रकमको शून्य दशमलव दुई पाँच प्रतिशत,
- (ख) खण्ड (क) मा उल्लिखित व्यवसाय वाहेकको व्यवसाय गर्ने व्यक्तिको कारोबार रकमको शून्य दशमलव सात पाँच प्रतिशत,
- (ग) सेवा व्यवसाय गर्ने व्यक्तिको कारोबार रकमको दुई प्रतिशत ।

तर खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लेख गरिए बमोजिम कर गणना गर्दा पाँच हजार रुपैयाँभन्दा कम भएमा पाँच हजार रुपैयाँ ।”

(२) दफा २ को,-

- (क) उपदफा (२) मा रहेका “सामान्य बीमा व्यवसाय” भन्ने शब्दहरूपछि “वा दूर सञ्चार र इन्टरनेट सेवा, मुद्रा हस्तान्तरण (मनि ट्रान्सफर), पूँजी बजार व्यवसाय, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैंकिङ्ग व्यवसाय, कर्माडिटी फ्यूचर मार्केट, धितोपत्र र कर्माडिटी दलाल व्यवसाय, चुरोट, बिँडी, सिगार, खानेसूर्ति, खैनी, गुट्खा, पानमसला, मदिरा, बियरको कारोबार” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।
- (ख) उपदफा (३) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) त्यस्तो निकायले,-

- (१) कुनै सडक, पुल, टनेल, रोप-वे, रेल्वे वा आकाशे पुल निर्माण गरी सञ्चालन गरेमा,

स्पष्टीकरण: “रोप-वे” भन्नाले सामान ढुवानी गर्ने प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएको वा मानिस ओसार पसार गर्ने प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएको केवलकार समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

- (२) कुनै ट्रली बस वा ट्राम सञ्चालन गरेमा, वा

- (३) सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम दर्ता भएको सहकारी संस्थाले कर छुट हुने कारोबार बाहेकको कारोबार गरेमा ।”

(ग) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छ :-

“(३क) कुनै निकायको नेपालको स्रोतबाट कुनै आय वर्षमा निकासीबाट भएको करयोग्य आयमा बीस प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(घ) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ :-

“(५) कुनै आय वर्षमा कुनै मृत बासिन्दा व्यक्तिको सम्पत्ति प्राप्त गर्ने वा रेखदेख गर्ने वा अशक्त बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको ट्रष्टको करयोग्य आयमा त्यस्तो सम्पत्ति प्राप्त गर्ने वा रेखदेख गर्ने वा त्यस्तो ट्रष्टलाई बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति सरह मानी यस अनुसूचीको दफा १ को उपदफा (१) र उपदफा (४) बमोजिम कर लाग्नेछ ।”

(ङ) उपदफा (६) मा रहेको “दश” भन्ने शब्दको सट्टा

“पाँच” भन्ने शब्द राखिएको छ :-

(च) उपदफा (७) को सट्टा देहायको उपदफा (७) राखिएको छ :-

“(७) कुनै आय वर्षमा ऐनको दफा ७० मा उल्लिखित आयको सम्बन्धमा कुनै गैर बासिन्दा व्यक्तिको करयोग्य आयमा पाँच प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

तर नेपालबाट अर्को विदेशी मुलुकमा पुग्ने गरी प्रस्थान नहुने जल यातायात, हवाई यातायात वा दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने गैर बासिन्दा व्यक्तिको हकमा दुई प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।”

(ख) अनुसूची-२ को,-

(क) दफा २ को उपदफा (३) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको खण्ड (ख) मा रहेका “दफा ५” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (५)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) दफा ३ को उपदफा (२) पछि देहायका उपदफा (३) र (४) थपिएका छन् :-

“(३) कुनै व्यक्तिले आफ्नो व्यवसायिक प्रयोजनको निमित्त आवश्यक पर्ने ऊर्जाशक्ति उत्पादन गर्न पूँजीकृत गरेको सम्पत्तिको पूँजीगत रकमको पचास प्रतिशत सोही वर्ष ह्यास खर्च बापत कट्टी दावी गर्न सक्नेछ ।

(४) कुनै व्यक्तिले फिस्कल प्रिन्टर र क्यास मेशिन राखी बिल बीजक जारी गर्ने गरेमा त्यस्तो प्रिन्टर तथा क्यास मेशिनमा भएको खर्चको एकमुष्ट रकम ह्यासखर्च बापत सोही वर्ष दावी गर्न सक्नेछ ।”

३१. भन्सार ऐन, २०६४ मा संशोधन : भन्सार ऐन, २०६४ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (ठ) पछि देहायको खण्ड (ढ१) थपिएको छ :-

“(ढ१) “विपद्” भन्नाले भूकम्प, आगलागी, आँधीबेरी, बाढी पहिरो, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, अनिकाल, महामारी तथा यस्तै अन्य विपद्लाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले औद्योगिक दुर्घटना, विष्फोटक वा विषाक्त पदार्थद्वारा हुने दुर्घटना तथा यस्तै अन्य कुनै प्रकारको विपद्लाई समेत जनाउँछ ।”

(ख) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छ :-

“(द) भन्सार अधिकृत” भन्नाले प्रमुख भन्सार प्रशासक, प्रमुख भन्सार अधिकृत वा भन्सार अधिकृत सम्झनु पर्छ र सो शब्दले भन्सार कार्यालय वा छोटी भन्सार कार्यालयको प्रमुख वा महानिर्देशकले तोकेको उपमहानिर्देशक, निर्देशक तथा शाखा अधिकृत वा दफा ८४ बमोजिम अर्थ मन्त्रालयले तोकेको अधिकारीलाई समेत जनाउँछ ।”

(ग) खण्ड (न) को सट्टा देहायको खण्ड (न) राखिएको छ :-

“(न) “भन्सार कार्यालय” भन्नाले दफा ४ बमोजिम स्थापना भएको वा गरेको भन्सार कार्यालय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तो भन्सार कार्यालय परिसर र नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिएको अन्य क्षेत्र समेतलाई जनाउँछ ।”

(घ) खण्ड (प) पछि देहायको खण्ड (प१) र (प२) थपिएका छन्:-

“(प१) “भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालय” भन्नाले दफा ३४ बमोजिम जाँचपास पछिको परीक्षणको कार्य गर्नको लागि स्थापना गरिएको कार्यालयलाई सम्झनु पर्छ ।

“(प२) “भन्सार परीक्षक” भन्नाले प्रमुख भन्सार परीक्षण प्रशासक, प्रमुख भन्सार परीक्षक वा भन्सार परीक्षक

सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले दफा ३४ बमोजिम जाँचपास पछिको परीक्षणको कार्य गर्नका लागि महानिर्देशकले तोकेको अधिकारी लाई समेत जनाउँछ ।”

(ड) खण्ड (भ) को सट्टा देहायको खण्ड (भ) राखिएको छ :-

“(भ) “भन्सार क्षेत्र” भन्नाले दफा ३ बमोजिम अर्थ मन्त्रालय वा महानिर्देशकले तोकिदिएको भन्सार क्षेत्र सम्भन्नु पर्छ ।”

(च) खण्ड (ल) पछि देहायको खण्ड (ल१) थपिएको छ :-

“(ल१) “राहत सामग्री” भन्नाले विपद्को अवस्थामा पीडितको उद्धार तथा राहतका लागि मानवीय सहायतास्वरूप पैठारी हुने नेपाल सरकारले तोके बमोजिमका मालवस्तु सम्भन्नु पर्छ ।”

(२) दफा ३ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “नेपाल सरकारले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अर्थ मन्त्रालयले” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) राहत सामग्री जाँचपास गर्ने प्रयोजनको लागि वा विपद्को अवस्थामा उपदफा (१) बमोजिमको प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले नेपालको कुनै क्षेत्रलाई भन्सार क्षेत्रको रूपमा तोक्न सक्नेछ । त्यसरी तोकिएको भन्सार क्षेत्रको प्रयोजन समाप्त भएपछि महानिर्देशकले त्यस्तो भन्सार क्षेत्र खारेज गर्नेछ ।”

(ग) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) बमोजिमको भन्सार क्षेत्रबाट नेपाल भित्र पैठारी हुने वा नेपालबाट निकासी हुने वाटो

अर्थ मन्त्रालयले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोक्न सक्नेछ ।

तर उपदफा (१क) बमोजिमको भन्सार क्षेत्रबाट नेपालभित्र पैठारी हुने वा नेपालबाट निकासी हुने बाटो महानिर्देशकले तोक्न सक्नेछ ।”

(३) दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. भन्सार कार्यालयको स्थापना : (१) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी कुनै भन्सार क्षेत्रमा भन्सार कार्यालय वा छोटो भन्सार कार्यालय स्थापना गर्न सक्नेछ ।

(२) विपद्को कारणले गर्दा कुनै भन्सार कार्यालयबाट कार्यसम्पादन गर्न नसकिने अवस्था भएमा महानिर्देशकले कुनै भन्सार क्षेत्रमा भन्सार कार्यालय स्थापना गर्न सक्नेछ । त्यसरी स्थापना भएको भन्सार कार्यालयको प्रयोजन समाप्त भएपछि त्यस्तो भन्सार कार्यालय महानिर्देशकले खारेज गर्नेछ ।”

(४) दफा ४ पछि देहायको दफा ४क थपिएको छ :-

“४क. भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयको स्थापना : (१) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी आवश्यकता अनुसार भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालय स्थापना गर्न सक्नेछ ।

(२) यो दफा प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि स्थापना भएको भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालय यसै दफा बमोजिम स्थापना भएको मानिनेछ ।”

(५) दफा ७ को सट्टा देहायको दफा ७ राखिएको छ :-

“७ महसुल नलाग्ने: (१) कुनै पैठारीकर्ताले आफूले पैठारी गरेको मालवस्तु भन्सार कार्यालयबाट नछुटाई नेपाल सरकारको हुने गरी भन्सार कार्यालयमै छाड्न निवेदन दिएमा त्यस्तो मालवस्तुमा महसुल लाग्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छाडिएको मालवस्तु जफत भएको मानिनेछ । त्यस्तो मालवस्तु नेपाल सरकारले आफै प्रयोग गर्न वा यस ऐन बमोजिम भन्सार अधिकृतले लिलाम बिक्री गर्न सक्नेछ ।

तर त्यस्तो मालवस्तु प्रयोगमा आउन नसक्ने वा लिलाम बिक्री समेत हुन नसक्ने अवस्थाको रहेछ भने भन्सार अधिकृतले भन्सार कार्यालयबाट तोकिए बमोजिम हटाउन वा नष्ट गर्न सक्नेछ र त्यसरी हटाउन वा नष्ट गर्न लाग्ने खर्च सम्बन्धित पैठारीकर्ताबाट असुल उपर गरिनेछ ।

(३) कुनै मालवस्तु चलान गर्दा कम भएको, बाटोमा दुर्घटना वा विपद्मा परी टुटफुट भई व्यापारिक रूपमा मूल्यहीन भएको वा परिमाण वा तौलमा कमी भएको वा चोरी भई परिमाण कम हुन गएमा तोकिएको प्रमाणसहित तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरी तोकिएको समय अवधिभित्र पैठारीकर्ताले निवेदन दिएमा भन्सार अधिकृतले त्यस्तो क्षति वा घटी भएको वा व्यापारिक रूपमा मूल्यहीन भएका मालवस्तुको तोकिए बमोजिम महसुल छुट दिन वा असूल भइसकेको भए फिर्ता दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम नोक्सानी भएको परिमाणको मालवस्तु जुन उद्देश्यका लागि पैठारी भएको हो सो उद्देश्य पूरा नहुने तर रद्दी वा पत्रुको रूपमा वा अन्य कुनै वैकल्पिक उपयोगमा प्रयोग हुन सक्ने अवस्थाको भएमा भन्सार अधिकृतले सोही रूपमा त्यस्तो मालवस्तुको भन्सार मूल्य कायम गरी लाग्ने महसुल असुल गर्न सक्नेछ ।”

(६) दफा ८ को सट्टा देहायको दफा ८ राखिएको छ:-

“८. महसुल निर्धारणको आधार मिति: निकासी वा पैठारी हुने मालवस्तुको महसुल सो मालवस्तु भन्सार

कार्यालयबाट जाँचपास गर्ने मितिमा कायम रहेको महसुल दरबमोजिम निर्धारण गरिने छ ।

तर कूटनीतिक सुविधा, महसुल सुविधा वा आंशिक वा पूर्ण महसुल छुटमा पैठारी भएका मालवस्तुको हकमा त्यस्तो मालवस्तुको महसुल बुझाउने मितिमा कायम रहेको महसुल दर बमोजिम महसुल निर्धारण गरिनेछ ।

(७) दफा ९ को उपदफा (७) पछि, देहायको उपदफा (८) थपिएको छ:-

“(८) नेपाल सरकारले राहत सामग्रीको पैठारीमा लाग्ने सम्पूर्ण महसुल छुट दिन सक्नेछ । यसरी महसुल छुट दिंदा महसुल छुट दिइएका मालवस्तुको विवरण र छुट पाउने अवधि समेत खुलाउनु पर्नेछ ।”

(८)दफा ११ को उपदफा (२) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर मदिरा, चुरोट वा अन्य सूतीजन्य पदार्थ निकासी गर्ने उद्योगलाई यो सुविधा दिइने छैन ।”

(९) दफा १३ को,-

(क) उपदफा (१४) को सट्टा देहायको उपदफा (१४) राखिएको छ :-

“(१४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि निजी गुण्टा, झिटी, भारी आदेश अन्तर्गत पैठारी भएको मालवस्तु वा विदेशी मुलुकबाट उपहार वा नमूना स्वरूप प्राप्त गरी पैठारी भएको मालवस्तु वा राहत सामग्रीको कारोवार मूल्य खुलाउन नसक्ने कारण जनाई त्यस्तो मालवस्तुको धनीले मूल्याङ्कन गरिदिन निवेदन दिएमा र त्यस्तो व्यहोरा भन्सार अधिकृतलाई उपयुक्त लागेमा वा मूल्य नखुलेको अवस्थामा पेश हुन आएमा निजले त्यस्तो मालवस्तुको अनुमानित भन्सार मूल्य निर्धारण गर्न सक्नेछ ।”

- (ख) उपदफा (१५) को खण्ड (ख) मा रहेका “महानिर्देशकको पूर्व स्वीकृति लिई” भन्ने शब्दहरू भिकिएको छ ।
- (ग) उपदफा (१६) मा रहेका “मालवस्तु जाँचपास हुँदाका दिन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “ त्यस्तो मालवस्तुको प्रज्ञापनपत्र भन्सार कार्यालयमा दर्ता भएको वा कम्प्युटर प्रणालीमार्फत भन्सार कार्यालयमा प्राप्त भएको दिन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (घ) उपदफा (१६) पछि देहायका उपदफा (१७), (१८), (१९) र (२०) थपिएका छन् :-

“(१७) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस दफा बमोजिम भन्सार अधिकृतले भन्सार मूल्य निर्धारण गर्दा यस दफामा उल्लेख भएको विधि वा प्रक्रिया अनुकूल नभएमा वा मूल्य शङ्कास्पद छ, भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने मनासिव कारण भएमा त्यस्तो मालवस्तुको यस दफा बमोजिम पुनः मूल्य निर्धारण गर्न महानिर्देशकले आदेश दिन सक्नेछ ।

(१८) उपदफा (१७) बमोजिम आदेश प्राप्त भएमा भन्सार अधिकृतले आवश्यक जाँचबुझ गरी तीस दिनभित्र पुनः भन्सार मूल्य निर्धारण गरी महानिर्देशकलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(१९) उपदफा (१७) बमोजिम आदेश दिँदा महानिर्देशकले त्यस्तो मालवस्तु जाँचपास भएको मितिले नब्बे दिनभित्र दिनु पर्नेछ ।

(२०) कुनै पैठारीकर्ताले अधिक विजकीकरण गरी मालवस्तु पैठारी गरेको भन्सार अधिकृतलाई लागेमा निजले प्रचलित संघीय कानून बमोजिम आवश्यक अनुसन्धान तथा कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।”

(१०) दफा १६ को,-

(क) उपदफा (३) भिकिएको छ ।

(ख) उपदफा (४) मा रहेका “मालवस्तु जाँचपास हुने दिनमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “त्यस्तो मालवस्तुको प्रज्ञापनपत्र भन्सार कार्यालयमा दर्ता भएको वा कम्प्यूटर प्रणालीमार्फत भन्सार कार्यालयमा प्राप्त भएको दिनमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(११) दफा १८ को उपदफा (४) पछि देहायका उपदफा (५) र (६) थपिएका छन् :-

“(५) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मालवस्तु निकासी वा पैठारी गर्ने व्यक्तिले मालवस्तुको विवरण प्रज्ञापनपत्रको ढाँचामा विद्युतीय माध्यमबाट कम्प्यूटर प्रणाली मार्फत भन्सार कार्यालयमा पठाउन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम विद्युतीय माध्यमबाट मालवस्तुको प्रज्ञापनपत्र पठाएकोमा निकासी वा पैठारीकर्ताले उपदफा (१) बमोजिमका कागजातहरू भौतिक रूपमा वा विद्युतीय स्वरूपमा भन्सार अधिकृतसमक्ष पेश वा सम्प्रेषण गर्नु पर्नेछ ।”

(१२) दफा २० को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि भन्सार अधिकृतले छनौट प्रणाली बमोजिम देहायको कुनै प्रक्रिया अवलम्बन गरी मालवस्तु जाँचपास गर्न सक्नेछ :-

(क) मालवस्तु तथा तत्सम्बन्धी कागजात समेत जाँच नगरी घोषणाका आधारमा मात्र जाँचपास गर्ने,

(ख) मालवस्तुको जाँच नगरी तत्सम्बन्धी कागजात मात्र जाँच गरी जाँचपास गर्ने,

(ग) मालवस्तु तथा तत्सम्बन्धी कागजात समेत जाँच नगरी जाँचपास पछि परीक्षण गर्ने गरी घोषणाका आधारमा मात्र जाँचपास गर्ने,

(घ) मालवस्तु तथा तत्सम्बन्धी कागजात समेत पूर्ण रूपमा जाँच गरेर जाँचपास गर्ने ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “छनौट प्रणाली” भन्नाले राजस्व सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, जनस्वास्थ्यको सुरक्षा, पर्यावरणीय सुरक्षा, मालवस्तुको प्रकृति, मालवस्तुको उत्पत्तिको मुलुक, मालवस्तु चलान भएको मुलुक, आपूर्तिकर्ता, पैठारीकर्ता वा भन्सार एजेन्टको साख आदिको आधारमा निर्धारण गरिने जोखिमलाई विचार गरी त्यस्ता जोखिमका आधारमा मालवस्तुको वर्गीकरण गरी मालवस्तु जाँचपास गर्न विभागले जारी गरेको निर्देशिकामा निर्धारण गरिएको प्रणाली सम्झनु पर्छ ।”

(१३) दफा २२ को सट्टा देहायको दफा २२ राखिएको छ :-

“२२ **मालवस्तुको वर्गीकरण तथा महसुल निर्धारण:** (१) दफा २१ बमोजिम भन्सार मूल्य निर्धारण भएपछि भन्सार अधिकृतले घोषित मालवस्तु प्रचलित आर्थिक ऐन अनुसारको उपशीर्षक बमोजिम वर्गीकरण भए नभएको जाँच गर्नु पर्नेछ । त्यसरी जाँच गर्दा भन्सार अधिकृतले दफा ६१क. को उपदफा (३) मा उल्लिखित विषयलाई समेत आधार लिई वर्गीकरण ठीक भए वा नभएको यकिन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मालवस्तुको वर्गीकरण जाँच गर्दा ठीक पाइएमा भन्सार अधिकृतले त्यस्तो मालवस्तुमा लाग्ने महसुल निर्धारण गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँच गर्दा मालवस्तुको वर्गीकरण ठीक नभएको पाइएमा भन्सार अधिकृतले घोषणाकर्तालाई जानकारी गराई वर्गीकरण उपशीर्षक संशोधन गरी सोही बमोजिम लाग्ने महसुल निर्धारण गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम भन्सार अधिकृतले गरेको संशोधनमा चित्त नबुझेनै पैठारीकर्ताले दफा ६१क. बमोजिम पुनरावलोकनको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ । त्यसरी निवेदन दिनुअघि भन्सार अधिकृतले निर्धारण गरेको महसुल भुक्तान गरी मालवस्तु छुटाउनु पर्नेछ ।

(५) पैठारीकर्ताले उपदफा (४) बमोजिम महसुल भुक्तान गर्दा वस्तु वर्गीकरणको अन्तिम निर्णय हुँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी पूर्ण वा आंशिक रूपमा धरौटीमा राख्न भन्सार अधिकृत समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ । त्यसरी निवेदन दिएमा भन्सार अधिकृतले सोही बमोजिम धरौटी राखी मालवस्तु जाँचपास गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम मालवस्तुको वर्गीकरण यकिन गर्न भन्सार अधिकृतलाई द्विविधा भएमा द्विविधा हुनुपर्ने कारण र आफ्नो राय तथा मालवस्तुको नमूना सहित महानिर्देशक समक्ष निर्णयको लागि लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम लेखी आएमा महानिर्देशकले वर्गीकरण उपशीर्षक तोक्ने निर्णय गरी सोको जानकारी भन्सार अधिकृतलाई गराउनु पर्नेछ । भन्सार अधिकृतले पनि सोही बमोजिम मालवस्तुको वर्गीकरण तथा महसुल निर्धारण गरी मालवस्तु जाँचपास गर्नेछ ।”

(१४) दफा २३ पछि देहायको दफा २३क. थपिएको छ :-

“२३क.केन्द्रीय जाँचपास प्रणाली अवलम्बन गर्न सक्ने:-
यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको

भए तापनि भन्सार कार्यालयमा घोषणा भएको मालवस्तुका सम्बन्धमा विभागले तोकिए बमोजिम मालवस्तु जाँचपास गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।”

(१५) दफा २८ को उपदफा (८) मा रहेको “पैठारीकर्तालाई” भन्ने शब्दको सट्टा “निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई” भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

(१६) दफा ३० को सट्टा देहायको दफा ३० राखिएको छ :-

“३०. मालवस्तुको नमूना सङ्कलन र परीक्षण: (१) पैठारी हुने खाद्य वा पेयपदार्थ वा अन्य कुनै मालवस्तुको गुणस्तर परीक्षण, भन्सार मूल्याङ्कन, वर्गीकरण, जनस्वास्थ्य वा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावको दृष्टिकोणले नमूना जाँच गर्न वा सम्बन्धित विशेषज्ञबाट जाँच गराउन वा प्रयोगशालाबाट परीक्षण गराउन आवश्यक देखेमा भन्सार अधिकृतले उक्त मालवस्तुको धनी वा निजको एजेन्टको रोहबरमा नमूना भिक्की आफैले जाँच गर्न, सम्बन्धित विशेषज्ञबाट जाँच गराउन वा विभाग वा भन्सार कार्यालयको प्रयोगशाला वा अन्य सरकारी निकायको प्रयोगशालाबाट परीक्षण गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षणको लागि प्राप्त हुन आएको मालवस्तुको नमूना विभागको वा अन्य सरकारी निकायको प्रयोगशालाले यथाशीघ्र परीक्षण गरी त्यसको नतिजा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम भन्सार कार्यालयबाट परीक्षणको लागि प्राप्त नमूनाहरू विभागको प्रयोगशालाले आफैले परीक्षण गर्न नसक्ने भएमा सरकारी निकायको अन्य प्रयोगशालाबाट परीक्षण गराई त्यसको प्रतिवेदन सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा त्यस्तो मालवस्तुले स्वास्थ्य वा वातावरणलाई हानि पुऱ्याउने वा प्रतिकूल असर पार्ने देखिएमा भन्सार अधिकृतले सम्बन्धित पैठारीकर्तालाई त्यस्तो मालवस्तु विदेशी मुलुकको सम्बन्धित निकासीकर्तालाई तोकिए बमोजिम फिर्ता पठाउने आदेश दिनेछ ।

तर भन्सार अधिकृतले त्यसरी आदेश दिनुअघि निज पैठारीकर्ताबाट त्यस्तो मालवस्तुको लागि भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रा फिर्ता ल्याएको प्रमाण पेश गर्न लगाउन वा त्यस्तो विदेशी मुद्रा फिर्ता ल्याउने कवुलियतनामा पेश गर्न लगाउन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम दिइएको आदेश बमोजिम सम्बन्धित पैठारीकर्ताले त्यस्तो मालवस्तु फिर्ता नपठाएमा भन्सार अधिकृतले त्यस्तो मालवस्तु जफत गरी तोकिए बमोजिम सडाउन वा नष्ट गर्न सक्नेछ र त्यसरी सडाउन वा नष्ट गर्न लाग्ने वा लागेको खर्च सम्बन्धित पैठारीकर्ताबाट असुल गर्नेछ ।”

(१७) दफा ३४ को सट्टा देहायको दफा ३४ राखिएको छः-

३४. जाँचपासपछि परीक्षण गर्न सकिने: (१) भन्सार कार्यालयबाट जाँचपास भएको मालवस्तु निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताले घोषणा गरेबमोजिमको मालवस्तु हो वा होइन वा निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताले गरेको घोषणा अनुरूप भए वा नभएको यकिन गर्न महानिर्देशक वा भन्सार परीक्षकले कुनै निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताको मालवस्तु खरिद वा विक्री, निकासी वा पैठारी सम्बन्धी खाता, सेस्ता अभिलेख वा अन्य यस्तै कागजात, वैङ्क अभिलेख, कम्प्युटर प्रणाली लगायत निजको व्यवसायसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण अभिलेख परीक्षण गर्न सक्नेछ । त्यसरी परीक्षण गर्दा

आवश्यक देखेमा महसुल समेत निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताले निकासी वा पैठारी गरेका मालवस्तु निजले घोषणा गरेकोभन्दा भिन्न मालवस्तु पाइएमा वा निजले गरेको घोषणा अनुरूप नभएको देखिएमा वा कारोवार मूल्य वा मालवस्तुको परिमाण घटी घोषणा गरेको देखिएमा र सो कारणले घटी महसुल असुल भएको देखिएमा भन्सार परीक्षकले त्यसरी घटी भएको मूल्य वा परिमाणमा निकासी वा पैठारी हुँदाका बखत लाग्ने महसुल निजबाट तत्काल असुल गरी घटी कारोवार मूल्य वा परिमाण घोषणा गरेबापत निजलाई यस ऐन बमोजिम कारवाही गर्नेछ ।

तर घटी कारोवार मूल्य घोषणा गरेकोमा लाग्ने महसुलको शतप्रतिशत जरिवाना गर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा मालवस्तुको वर्गीकरणको उपशीर्षक फरक परेको कारणले कम महसुल असुल भएको देखिएमा त्यस्तो कम महसुल रकम र सो बराबरको जरिवाना रकम भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयले निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताबाट तत्काल असुल गर्नेछ ।

(४) महानिर्देशक वा भन्सार परीक्षकले उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा यस ऐन बमोजिम मालवस्तुको सम्बन्धमा खुलाउनु पर्ने कुराहरु खुलाई स्पष्ट घोषणा नभएको देखेमा सम्बन्धित व्यक्तिलाई भिकाउन, बयान गराउन, प्रमाण बुझ्न, लिखत पेश गर्न लगाउन, सूचना वा म्याद जारी गर्न वा निजबाट यस ऐन बमोजिम लाग्ने थप रकम वा जरिवाना असुल गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा जारी गरिएका म्यादमा उपस्थित नहुने वा माग

गरिएबमोजिम लिखत प्रमाण वा कागजात पेश नगर्ने निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई महानिर्देशक वा भन्सार परीक्षकले दफा ५७ को उपदफा (१५क) बमोजिम जरिवाना गरी निजको निकासी वा पैठारी सम्बन्धी कारोवार रोक्का गरी उपलब्ध भएसम्मका लिखित प्रमाण वा कागजातका आधारमा परीक्षण गर्न सक्नेछ ।

तर यस उपदफा बमोजिम परीक्षण गरिसकेपछि सो निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताका सम्बन्धमा पछि थप प्रमाण कागजात प्राप्त भएमा त्यस्ता प्रमाण कागजातका आधारमा यस दफा बमोजिम पुनः परीक्षण गर्न यस उपदफाले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।

(६) उपदफा (२) र (३) बमोजिम जरिवाना वा थप रकम असूल गर्ने आदेश दिनु पूर्व सम्बन्धित व्यक्तिलाई पन्ध्र दिनको म्याद दिई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

(७) यस दफा बमोजिम निर्धारण भएको महसुल तथा जरिवाना बापतको रकम दाखिला गर्ने आदेश प्राप्त गरेको मितिले पैतीस दिनभित्र त्यस्तो आदेश प्राप्त गर्ने व्यक्तिले सोही आदेशमा तोकिए बमोजिमको रकम दाखिला गर्नु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र दाखिला नगरेमा त्यस्तो महसुल तथा जरिवाना दाखिला गर्ने आदेश भएको मितिदेखि वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले व्याज समेत गणना गरी असुलउपर गरिनेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम नबुझाउने निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताको कारोवार तथा चल अचल सम्पत्ति रोक्का गरी भन्सार परीक्षकले सोही सम्पत्तिबाट त्यस्तो रकम असुलउपर गर्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम रकम असुल हुन नसकेमा त्यस्तो रकम सरकारी बाँकी सरह असुलउपर गरिनेछ ।

(१०) महानिर्देशक वा भन्सार परीक्षकले यस दफाको प्रयोजनका लागि आवश्यक देखेमा बैंक, वित्तीय संस्था एवं निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताको कारोबारसँग सम्बन्धित अन्य कुनै व्यक्ति वा निकायबाट सम्बन्धित निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ता, निजको कारोबार वा मालवस्तुसँग सम्बन्धित भुक्तानी, बैंक खाता, नाफा नोक्सानको हिसाव, कर विवरण, बीजक र यस्तै अन्य कागजात माग गर्न सक्नेछ । यसरी माग गरिएका हिसाव, कर विवरण, बीजक तथा कागजात उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायको कर्तव्य हुनेछ ।”

(११) यस दफा बमोजिमको परीक्षण मालवस्तु जाँचपास भएको मितिले चार वर्षसम्म गर्न सकिनेछ ।

तर कुनै निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताले भुट्टा लिखत वा कागजात तयार गरी लाग्ने भन्दा कम महसुल दालिखा गरेको प्रमाणित भएमा भन्सार परीक्षकले महानिर्देशकको अनुमति लिई चार वर्षपछि समेत जाँचपास पछिको परीक्षण गर्न सक्नेछ ।

(१८) दफा ४० को,-

- (क) उपदफा (३) मा रहेको “भन्सार अधिकृत” भन्ने शब्दको सट्टा “मुद्दा हेर्ने अधिकारी” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।
- (ख) उपदफा (४) को सट्टा देहाय उपदफा (४) राखिएको छ :-

(४) उपदफा (३) बमोजिम पेश हुन आएको व्यक्तिलाई मुद्दा हेर्ने अधिकारीको अनुमति नलिई चौविस घण्टा भन्दा बढी अवधिसम्म हिरासतमा राख्न पाइनेछैन ।

(१९) दफा ५३ पछि देहायको दफा ५३क. थपिएको छ :-

“५३क. भन्सार एजेन्टको कर्तव्य : मालवस्तु भन्सार कार्यालयबाट छुटाउन वा भन्सार कार्यालयसँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्नको लागि यस ऐन बमोजिम नियुक्त भन्सार एजेन्टको कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) भन्सार सम्बन्धी कानूनको पूर्ण परिपालना गर्ने,
- (ख) भन्सार जाँचपास प्रक्रियालाई सरलीकरण गर्न भन्सार कार्यालयलाई आवश्यक सहयोग पुर्याउने,
- (ग) महसुल असुल गर्ने कार्यमा भन्सार कार्यालयलाई आवश्यक सहयोग गर्ने,
- (घ) भन्सार कार्यालयको काम कारवाहीमा बाधा अवरोध पुग्ने किसिमका कुनै पनि कार्य नगर्ने,
- (ङ) निजलाई नियुक्त गर्ने निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई आफू समक्ष उपस्थित गराउन भन्सार अधिकृतले लिखित सूचना दिएमा त्यस्तो सूचना सम्बन्धित निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई बुझाउने ।”

(२०) दफा ५५ को,-

- (क) उपदफा (१) मा रहेका “कुनै काम गर्ने” भन्ने शब्दहरू पछि “वा आफ्नो कर्तव्य पूरा नगर्ने” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।
- (ख) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) भन्सार एजेन्टले उपदफा (१) बमोजिमको काम तेस्रो पटक पनि गरेमा वा नक्कली शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र वा अन्य भ्रष्टा कागजात वा

विवरण पेश गरी इजाजतपत्र प्राप्त गरेको देखिएमा भन्सार अधिकृतले निजको इजाजत पत्र रद्द गर्नेछ ।”

- (ग) उपदफा (४) मा रहेका “उपदफा (१)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (१) वा (५)” भन्ने शब्दहरू र “उपदफा (२)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (२) वा (६)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (घ) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) र (६) थपिएका छन् :-

“(५) प्रचलित कानून बमोजिम भन्सार एजेन्ट उपर फौजदारी कसुरको अभियोगमा अदालतमा मुद्दा दायर भएमा मुद्दा दायर भएका मितिदेखि निज स्वतः निलम्बन हुनेछ ।

(६) कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कुनै भन्सार एजेन्ट दोषी प्रमाणित भएमा निजको इजाजतपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।”

(२९) दफा ५७ को,-

- (क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कसैले कुनै मालवस्तु चोरी निकासी वा चोरी पैठारी गरेमा वा गर्ने प्रयत्न गरेमा वा खास बाटोबाट मात्र निकासी वा पैठारी गर्न पाउने गरी दफा ३ बमोजिम बाटो तोकिएकोमा सो बाटो बाहेक अन्यत्रबाट निकासी वा पैठारी गरेमा वा गर्ने प्रयत्न गरेमा यस ऐन बमोजिमको कसूर गरेको मानिनेछ ।

- (ख) उपदफा (१) पछि देहायका उपदफा (१क), (१ख), (१ग) र (१घ) थपिएका छन्:-

“(१क) उपदफा (१) बमोजिमको कसूरको विगो दश लाख रुपैयाँसम्म भएमा भन्सार अधिकृतले त्यस्तो मालवस्तु जफत गरी मालवस्तुको विगो बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(१ख) उपदफा (१क) बमोजिम जफत हुने मालवस्तु ढुवानी गर्न प्रयोग भएको सवारी साधन सो सवारी साधन धनीको सहमति वा जानकारीमा प्रयोग भएको रहेछ भने भन्सार अधिकृतले त्यस्तो सवारी साधन जफत गरी सो को धनीलाई एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ । सवारी साधनको धनीको सहमति वा जानकारी बिना सवारी चालकले जानाजानी त्यस्तो मालवस्तु ढुवानी गरेको रहेछ भने त्यस्तो चालकलाई भन्सार अधिकृतले पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(१ग) उपदफा (१) बमोजिमको कसूरको विगो दश लाख रुपैयाँ देखि एक करोड रुपैयाँसम्म भएमा त्यस्तो मालवस्तु जफत भई मालवस्तुको विगो बमोजिम जरिवाना र देहाय बमोजिमको कैद सजाय हुनेछ :-

- (क) दश लाख रुपैयाँभन्दा बढी पच्चीस लाख रुपैयाँसम्मको विगोमा एक महिनासम्म,
- (ख) पच्चीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी पचास लाख रुपैयाँसम्मको विगोमा एक महिनादेखि तीन महिनासम्म,
- (ग) पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढी एक करोड रुपैयाँसम्मको विगोमा तीन महिनादेखि एक वर्षसम्म ।

(१घ) उपदफा (१) बमोजिमको कसूरको विगो एक करोड रुपैयाँ भन्दा बढी भएमा त्यस्तो मालवस्तु जफत गरी मालवस्तुको विगो बमोजिम जरिवाना र देहाय बमोजिमको कैद सजाय हुनेछ:-

- (क) एक करोड रुपैयाँभन्दा बढी तीन करोड रुपैयाँसम्मको विगोमा एक वर्षदेखि तीन वर्षसम्म,

(ख)तीन करोड रुपैयाँभन्दा बढी बिगोमा तीन वर्षदेखि पाँच वर्षसम्म ।

(ग) उपदफा (२) मा रहेका “उपदफा (१)” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “उपदफा (१ग) वा (१घ)” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन्:-

(घ) उपदफा (६) मा रहेका “महसुल बराबरको” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “भन्सार महसुलको पच्चीस प्रतिशत” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

(ङ) उपदफा (१५) पछि देहायको उपदफा (१५क) थपिएको छ :-

“(१५क) दफा ३४ बमोजिम परीक्षण गर्ने प्रयोजनका लागि माग गरेका हिसाव, कर विवरण, बीजक तथा कागजात तोकिएको समयमा उपलब्ध नगराउने निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई महानिर्देशक वा भन्सार परीक्षकले पटकैपिच्छे दश हजार रुपैयाँ जरिवाना गर्न सक्नेछ ।”

(च) उपदफा (१७) पछि देहायका उपदफा (१८), (१९) र (२०) थपिएका छन् :-

“(१८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा २० को उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) बमोजिम जाँचपास भएका मालवस्तु पैठारीकर्ताले भन्सार क्षेत्रबाट उठाई लैजानुअघि वा भन्सारक्षेत्र बाहिर लगिसकेपछि अधिकारप्राप्त अधिकारीले यस ऐन बमोजिम पुनः जाँच गर्दा पैठारीकर्ताले घोषणा गरेकोभन्दा मालवस्तुको नाम, प्रकृति, भौतिक विशेषता, चारित्रिक गुण, नाप, आकार तथा गुणस्तरमा फरक पाइएमा त्यसरी विवरण फरक पारी पैठारी गरेवापत यस दफामा उल्लिखित जरिवाना र महसुलका अतिरिक्त त्यस्तो मालवस्तुको मूल्यको तीनसय प्रतिशत थप जरिवाना असुल गरी मालवस्तु छाडिदिने वा त्यस्तो

मालवस्तु जफत गरी त्यस्तो मालवस्तुको मूल्यको दुईसय प्रतिशत जरिवाना गरिनेछ ।

(१९) उपदफा (१८) बमोजिम सजाय पाएको पैठारीकर्ताले पुनः निकासी तथा पैठारी सम्बन्धी कार्य गर्न नपाउने गरी विभागले कारोवार रोक्का गर्न सक्नेछ ।

(२०) कुनै व्यक्तिले यस ऐन वा अन्य प्रचलित ऐन बमोजिम पूर्ण वा आंशिक भन्सार महसुल छुट वा सुविधामा पैठारी गरेका मालवस्तु, जुन उद्देश्यले पैठारी गरेको हो त्यस्तो उद्देश्य विपरीत प्रयोग वा विक्री गरेको वा छुट वा सुविधा नपाउने व्यक्तिले आंशिक भन्सार महसुल छुट वा सुविधामा कुनै मालवस्तु पैठारी गरेको पाइएमा भन्सार अधिकृत वा भन्सार परीक्षकले त्यस्ता मालवस्तुको भन्सार मूल्यको शत प्रतिशत जरिवाना गर्न सक्नेछ ।”

(२२) दफा ५७ पछि देहायको दफा ५७क थप गरिएको छः

“५७क.मुद्दा हेर्ने अधिकारी: दफा ५७ को उपदफा (१क), (१ख) र (१ग) बमोजिमको मुद्दा भन्सार अधिकृतले र उपदफा (१घ) बमोजिमको मुद्दा जिल्ला अदालतले शुरु कारवाही र किनारा गर्नेछ ।

(२३) दफा ५९ को उपदफा (१) मा रहेका “तीन हजार रुपैयाँदेखि दश हजार रुपैयाँसम्म” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पच्चीस हजार रुपैयाँदेखि पचास हजार रुपैयाँसम्म” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२४) दफा ६०क. को सट्टा देहायको दफा ६०क. राखिएको छः

६०क. नेपाल सरकार वादी हुने: यस ऐनको दफा ५७ को उपदफा (१ग) र (१घ) अन्तर्गतको मुद्दामा नेपाल सरकार वादी हुनेछ ।

(२५) दफा ६०ख को सट्टा देहायको दफा ६०ख राखिएको छः-

“६०ख. मुद्दाको अनुसन्धान, तहकिकात र दायरी: (१) यस ऐन अन्तर्गतका कसूरको अनुसन्धान तहकिकात गर्न महानिर्देशक वा भन्सार कार्यालयको प्रमुखले भन्सारको कुनै कर्मचारीलाई अनुसन्धान अधिकृत तोक्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अनुसन्धान अधिकृतले अनुसन्धानको सिलसिलामा तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट अभियोग लागेको व्यक्ति कसूरदार देखिएमा निजलाई यस ऐन बमोजिम हुन सक्ने कैद, जरिवाना वापतको रकम र विगो समेत असुल गर्नुपर्नेमा त्यस्तो विगो बराबरको रकम समेतको नगद धरौटी माग गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम माग गरेको नगद धरौटी दाखिला नगरेमा अनुसन्धान अधिकृतले मुद्दा हेर्ने अधिकारीको अनुमति लिई थुनामा राख्न सक्नेछ।

(४) अनुसन्धान अधिकृतले अनुसन्धान तहकिकातको काम शुरु भएको पच्चीस दिनभित्र अनुसन्धान सम्पन्न गरी दफा ५७ को उपदफा (१ग) र (१घ) बमोजिम सजाय हुने मुद्दाको हकमा सरकारी वकीलको राय लिई मुद्दा हेर्ने अधिकारी समक्ष मुद्दा दायर गर्नुपर्नेछ।”

(२६) दफा ६१ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “तीस दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(ख) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ :-

“(५) मूल्याङ्कन पुनरावलोकन समितिले यस दफा बमोजिम पुनरावलोकन गर्दा भन्सार अधिकृतले दफा १३ बमोजिम गरेको भन्सार मूल्याङ्कन ठीक भए नभएको सम्बन्धमा जाँचबुझ गरी भन्सार अधिकृतले गरेको मूल्याङ्कनलाई नै कायम गर्न, बदर गर्न, त्यस्ता मालवस्तुको यस ऐन बमोजिम मूल्याङ्कन गरिदिन वा भन्सार अधिकृतलाई पुनः मूल्याङ्कन गर्नको लागि

आदेश दिन सक्नेछ । मूल्याङ्कन पुनरावलोकन समितिले त्यसरी मूल्याङ्कन कायम गर्दा, बदर गर्दा, मूल्याङ्कन गर्दा वा पुनः मूल्याङ्कनको लागि आदेश दिंदा स्पष्ट कारण र आधार समेत खुलाउनु पर्नेछ ।”

(ग) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (द) राखिएको छ :-

“(द) मूल्याङ्कन पुनरावलोकन समितिले उपदफा (५) बमोजिम पुनरावलोकन गर्दा दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिम गर्नेछ ।”

(२७) दफा ६१ पछि देहायको दफा ६१क थपिएको छ :-

“६१क. मालवस्तुको वर्गीकरण उपर पुनरावलोकनको व्यवस्था: (१) भन्सार अधिकृतले दफा २२ बमोजिम गरेको मालवस्तुको वर्गीकरण उपर चित्त नबुझेन व्यक्ति ले त्यस्तो मालवस्तु जाँचपास भएको मितिले तीस दिनभित्र पुनरावलोकनको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन साथ त्यस्तो मालवस्तुको नमूना एवं आफ्नो निवेदनको व्यहोरा पुष्ट्याँइ हुने आवश्यक कागजात समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम महानिर्देशकले मालवस्तुको वर्गीकरणको निर्णय उपर पुनरावलोकन गर्दा वा दफा २२ को उपदफा (७) बमोजिम निर्णय गर्दा प्रचलित आर्थिक ऐन, विश्व भन्सार संगठनद्वारा प्रतिपादित हार्मोनाइज्ड वस्तु वर्गीकरण तथा संकेतीकरण प्रणाली, त्यस्तो प्रणालीको व्याख्या सम्बन्धी नियमहरू, व्याख्यात्मक टिप्पणीहरू, विश्व भन्सार संगठनद्वारा गरिएका वस्तु वर्गीकरण सम्बन्धी निर्णयहरू, विश्व भन्सार संगठनको हार्मोनाइज्ड सिष्टम कमिटिले दिएको रायहरूलाई आधार लिन सक्नेछ ।

(४) कुनै मालवस्तुको वर्गीकरणका सम्बन्धमा निर्णय लिनु अघि महानिर्देशकले विभागको वा अन्य सरकारी निकायको प्रयोगशालाबाट परीक्षण गराई सम्बन्धित विशेषज्ञको राय लिन वा कुनै मालवस्तुका सम्बन्धमा सम्बन्धित विशेषज्ञ वा राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय निकायको राय लिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम पर्न आएको निवेदनउपर महानिर्देशकले साठी दिनभित्र निर्णय दिई सक्नु पर्नेछ ।

तर अन्तर्राष्ट्रिय निकायसँग राय लिई निर्णय गर्नुपर्ने अवस्थामा यस उपदफा बमोजिमको समय अवधि लागू हुने छैन ।”

(२८) दफा ६२ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले जुन निर्णय वा आदेशका विरुद्ध पुनरावेदन गर्ने हो त्यस्तो निर्णय वा आदेश बमोजिम लाग्ने महसुल र दण्ड जरिवानाको रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालय वा भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयमा बुझाई वा धरौटी राखी पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

तर त्यस्तो महसुल र दण्ड जरिवानाको रकम बुझाउन नसकी थुनामा रहेको व्यक्तिले पुनरावेदन दिन चाहेमा धरौटी नराखी पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) मा रहेका “भन्सार कार्यालयमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “भन्सार कार्यालय वा भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ग) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) थपिएको छ :-

“(५) दफा ६१क. बमोजिम महानिर्देशकले गरेको वर्गीकरण वा पुनरावलोकनको निर्णयमा चित्त नबुझे व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको जानकारी पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।”

(२९) दफा ६३ को,-

(क) उपदफा (१), (२) र (३) को सट्टा देहायका उपदफा (१), (२) र (३) राखिएका छन्:-

“(१) भन्सार कार्यालय वा भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयको कुनै कर्मचारीले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत कुनै काम गरेको वा राजस्वमा हानि पुऱ्याएको वा निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई बद्नियतपूर्वक दुःख दिने नियतले कुनै काम गरेको छ भन्ने कुरामा विश्वास गर्नुपर्ने मनासिव कारण भएमा भन्सार अधिकृत र भन्सार परीक्षकको हकमा महानिर्देशकसमक्ष, भन्सार कार्यालय वा भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयको अन्य कर्मचारीको हकमा महानिर्देशक वा भन्सार अधिकृत वा भन्सार परीक्षकसमक्ष उजुरी दिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परेको उजुरीउपर महानिर्देशक वा भन्सार अधिकृत वा भन्सार परीक्षकले छानविन गरी सोको जानकारी निवेदकलाई दिनुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको छानविनबाट भन्सार अधिकृत, भन्सार कार्यालयका अन्य कर्मचारी, भन्सार परीक्षक वा भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयका अन्य कर्मचारीले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत कुनै काम गरेको वा राजस्वमा हानि पुऱ्याएको वा निकासीकर्ता वा पैठारीकर्तालाई बद्नियतपूर्वक दुःख दिने नियतले मात्र कुनै काम गरेको पाइएमा त्यस्तो भन्सार अधिकृत र भन्सार परीक्षकलाई महानिर्देशकले, भन्सार कार्यालयका अन्य कर्मचारीलाई भन्सार अधिकृतले र

भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयका अन्य कर्मचारीलाई भन्सार परीक्षकले विभागीय कारवाही प्रारम्भ गरी प्रचलित कानून बमोजिम भ्रष्टाचार मानिने कार्य भएको पाइएमा सम्बन्धित अधिकारीसमक्ष बुझाउनु पर्नेछ ।

(ख) उपदफा (३) पछि, देहायको उपदफा (४) थपिएको छः-

“(४) यस ऐन बमोजिमको काम कारवाहीको सिलसिलामा महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्देशनको पालना नगर्ने वा लापरवाही वा बदनियतपूर्वक काम गर्ने भन्सार कार्यालय वा भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयको कर्मचारीलाई महानिर्देशकले विभागीय कारवाही गर्न सक्नेछ ।”

(३०) दफा ७१ को उपदफा (१) पछि, देहायको उपदफा (१क.) थपिएको छः

“(१क). उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि चोरी निकासी वा पैठारीको सूचना दिने सुराकीलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा तोकिएको कार्यविधि बमोजिम महानिर्देशकले तत्काल दश हजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सक्नेछ ।

(३१) दफा ७४ को उपदफा (१) मा रहेका “पछिबाट देखिन आएमा” भन्ने शब्दहरूपछि, “वा विभागले कुनै माध्यमबाट जानकारी प्राप्त गरी असुल गर्न आदेश दिएमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(३२) दफा ७६ को उपदफा (१) मा रहेका “दफा २८ वा २९” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा २०, २८ वा २९” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३३) दफा ८२ मा रहेका “सात दिनको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पन्ध्र दिनको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३४) दफा ८७ को ८७ को सट्टा देहायको दफा ८७ राखिएको छः-

“८७. सहयोग गर्नुपर्ने: भन्सार अधिकृत वा भन्सार कार्यालयका अन्य कर्मचारीले यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमबमोजिम आफ्नो कर्तव्य पालन र अधिकार प्रयोग गर्दा कुनै सरकारी कर्मचारी, प्रहरी वा वित्तीय संस्थासँग कुनै प्रकारको सहयोग, सूचना वा मद्दत माग गरेमा त्यस्तो सहयोग, सूचना वा मद्दत दिनु त्यस्तो वित्तीय संस्था, प्रहरी वा कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।”

(३५) दफा ८८ पछि देहायको दफा ८८क थपिएको छ :-

“८८क. गोपनीयता सम्बन्धी व्यवस्था :- निकासीकर्ता वा पैठारीकर्ताले भन्सार कार्यालयमा पेश गरेका गोपनीयता कायम राख्नु पर्ने प्रकृतिका भन्सार मूल्याङ्कन सम्बन्धी सूचना तथा अन्य व्यक्तिगत व्यवसायिक सूचनाहरू अधिकारप्राप्त अधिकारीबाट अनुसन्धान वा लेखापरीक्षणको प्रयोजनका लागि वा अदालतबाट न्यायिक कारवाहीको प्रयोजनका लागि माग भएको अवस्थामा बाहेक गोप्य राखिनेछ ।”

(३६) दफा ८९ को सट्टा देहायको दफा ८९ राखिएको छ :-

“८९. पूर्वादेश सम्बन्धी व्यवस्था : (१) नेपाल सरकारले मालवस्तुको वर्गीकरण तथा उत्पत्तिका सम्बन्धमा पूर्वादेश जारी गर्न सक्ने गरी नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था सोही सूचनामा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

(३७) दफा ८९ पछि देहायका दफा ८९क., ८९ख. र ८९ग. थपिएका छन्:

“८९क. भन्सार सहयोग सम्बन्धी सम्झौता गर्न सक्ने : (१) नेपाल सरकारले व्यापार सहजीकरण, भन्सार सम्बन्धी

पारस्परिक सहयोग एवं सूचना आदान-प्रदान गर्नका लागि विदेशी मुलुकसँग सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यको लागि महानिर्देशकले सक्षम अधिकारीको रूपमा कार्य गर्नेछ ।

(३) सन्धि सम्बन्धी प्रचलित नेपाल कानूनको अधीनमा रही महानिर्देशकले यस दफा बमोजिमको सम्झौताका सम्बन्धमा अर्को मुलुकको सक्षम अधिकारीसँग वार्ता गर्न वा सम्झौताको अन्तिम मस्यौदा वा प्रामाणिक प्रति स्वीकार गर्न सक्नेछ ।

८९ख.निकासी वा पैठारी संकेत नम्बर लिनुपर्ने : (१) निकासी वा पैठारी गर्ने व्यक्तिले निकासी वा पैठारी गर्ने प्रयोजनका लागि निकासी वा पैठारी संकेत नम्बर लिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लिएको निकासी वा पैठारी संकेत नम्बर तोकिए बमोजिम नविकरण गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम नविकरण गर्दा तोकिए बमोजिमको दस्तुर लाग्नेछ ।

(४) नविकरण नगरी त्यस्तो निकासी वा पैठारी संकेत नम्बर प्रयोग गरी निकासी वा पैठारी सम्बन्धी कारोवार गर्न पाइनेछैन ।

(५) तोकिए बमोजिमको समयभित्र नवीकरण नगरेमा त्यस्तो निकासी वा पैठारी संकेत नम्बर स्वतः रद्द हुनेछ ।

८९ग.विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी गर्न सकिने: (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन वा अन्य प्रचलित संघीय कानून बमोजिम भन्सार कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने महसुल वा जरिवाना वा अन्य कुनै रकम विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी (इ-पेमेन्ट) गर्न सकिने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विद्युतीय माध्यमबाट गरिने भुक्तानी (इ-पेमेन्ट) सम्बन्धी अन्य व्यवस्था विभागले तोकेबमोजिम हुनेछ ।”

(३८) दफा ९० को सट्टा देहायको दफा ९० राखिएको छ :-

“९०. आदेश जारी गर्न सक्ने : (१) यस ऐनको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ परेमा त्यस्तो बाधा अड्काउ हटाउनको लागि अर्थ मन्त्रालयले यस ऐनको प्रतिकूल नहुने गरी नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।

(२) भन्सार मूल्य निर्धारण वा मालवस्तु जाँचपास वा भन्सार प्रक्रिया सम्बन्धी अन्य कुनै कुरामा भन्सार अधिकृतलाई द्विविधा भएमा वा यस प्रकारका कार्य सम्पादनमा कुनै बाधा अड्काउ परेमा महानिर्देशकले त्यस्तो द्विविधा हटाउन वा बाधा अड्काउ फुकाउन भन्सार अधिकृतलाई यस ऐनको प्रतिकूल नहुने गरी उपयुक्त आदेश दिन सक्नेछ ।”

(३९) दफा ९१ को सट्टा देहायको दफा ९१ राखिएको छ :-

“९१. कारबाही गर्ने अधिकार : भन्सार क्षेत्र बाहेक अन्यत्रबाट भन्सार महसुल छली ल्याएका मालवस्तु कसैले पक्राउ गरी पेश गरेको सम्बन्धमा कारबाही गर्ने अधिकार महानिर्देशक वा निजले तोकेको कुनै अधिकृतलाई र त्यस्तो मालवस्तु कुनै भन्सार कार्यालयमा पेश भएकोमा सम्बन्धित भन्सार अधिकृतलाई सो मालवस्तुको सम्बन्धमा कारबाही गर्ने अधिकार हुनेछ ।”

(४०) दफा ९३ को सट्टा देहायको दफा ९३ राखिएको छ :-

“९३. निर्देशिका तथा कार्यविधि बनाउन सक्ने : विभागले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही देहायका विषयमा निर्देशिका वा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ :-

- (क) मालवस्तुको मूल्याङ्कन सम्बन्धी,
- (ख) छनौट प्रणाली बमोजिम मालवस्तुको जाँचपास सम्बन्धी,
- (ग) जाँचपासपछिको परीक्षण सम्बन्धी,
- (घ) राहत सामग्री जाँचपास सम्बन्धी,
- (ङ) विद्युतीय घोषणा, जाँचपास एवं राजस्व भुक्तानी सम्बन्धी,
- (च) निकासी पैठारी संकेत नम्वर प्रदान गर्ने सम्बन्धी,
- (छ) प्रतिस्पर्धाको आधारमा करमुक्त पसल सञ्चालन सम्बन्धी,
- (ज) भन्सारको कार्यसम्पादनसँग सम्बन्धित अन्य विषय सम्बन्धी ।”

३२. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ मा संशोधन: औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को दफा २२ को उपदफा (१) को खण्ड (भ) को ठाउँठाउँमा रहेका “तथा सञ्चार” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

३३. अन्तर/सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा संशोधन:-
अन्तर/सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को,
(१) दफा ५ को सट्टा देहायको दफा ५ राखिएको छ:

५. **एकल कर प्रशासन:** (१) यस ऐन तथा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संविधानको अनुसूचीमा प्रदेश र स्थानीय तह दुवैको अधिकारसूचीमा रहेका देहायको कर देहाय बमोजिम लगाईने र उठाइनेछ:-

(क) सवारी साधन करको दर प्रदेशले लगाउने र उठाउने,

तर टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा र विद्युतीय रिक्सामा सवारी साधन

करको दर गाउँपालिका वा नगरपालिकाले लगाउने र उठाउनेछ ।

- (ख) घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको दर प्रदेशले लगाउने र गाउँपालिका वा नगरपालिकाले उठाउने,
- (ग) मनोरञ्जन करको दर प्रदेशले लगाउने र गाउँपालिका वा नगरपालिकाले उठाउने,
- (घ) विज्ञापन करको दर गाउँपालिका वा नगरपालिकाले लगाउने र उठाउने ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख), (ग) र (घ) बमोजिमको करबाट उठेको रकममध्ये साठी प्रतिशत रकम गाउँपालिका वा नगरपालिकाले स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गरी चालीस प्रतिशत रकम मासिक रूपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) दफा ६ को सट्टा देहायको दफा ६क थपिएको छ:

६क. **सवारी साधन करको बाँडफाँट:** (१) दफा ५ उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम प्रदेशले लगाएको र उठाएको सवारी साधन करबाट उठेको रकम प्रदेश सरकारले प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकममध्ये साठी प्रतिशत प्रदेश सरकारलाई र चालीस प्रतिशत स्थानीय तहलाई बाँडफाँट गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकममध्ये प्रदेश सरकारले प्राप्त गर्ने रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गरिनेछ र स्थानीय तहलाई

प्रदान गरिने रकम स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम संविधान र यस ऐनको अधीनमा रही आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई बाँडफाँट गर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम बाँडफाँटबाट प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने रकम प्रदेश सरकारले मासिक रूपमा सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम बाँडफाँट हुने रकम आर्थिक वर्षको अन्तिम महिनामा हिसाब मिलान गरिनेछ ।

३४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा संशोधन:- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को,

(१) दफा ५५ को सट्टा देहायको दफा ५५ राखिएको छः

५५. सम्पत्ति कर: (१) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको घर र सो ले चर्चेको (प्लेन्थ एरिया) जग्गामा सम्पत्ति कर लगाउनेछ ।

स्पष्टिकरण: यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “चर्चेको जग्गा” भन्नाले भवन र भवनले ओगटेको क्षेत्रफल बराबरको जग्गा वा पाँच हजार चार सय छहत्तर वर्ग फीट जग्गामध्ये जुन घटी हुन्छ त्यसलाई सम्भन्नु पर्छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्ति कर लगाउने भनि तोकेको घरजग्गा बाहेकका अन्य जग्गा भएमा दफा ५६ बमोजिम भूमिकर (मालपोत) लगाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्ति कर लगाउँदा देहायका विषयलाई आधार लिनु पर्नेछः

- (क) घर र जग्गाको आकार प्रकार र बनौट
- (ख) घर र जग्गाको प्रचलित बजार मूल्य तथा घरको हकमा ह्यासमूल्य
- (ग) घर र जग्गाको व्यापारिक वा आवासिय उपयोगको अवस्था ।

(२) दफा ५६ को सट्टा देहायको दफा ५६ राखिएको छः

५६. भूमिकर (मालपोत) : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको दफा ५५ बमोजिम सम्पत्ति कर लागेको घरजग्गा बाहेकको अन्य जग्गामा भूमिकर (मालपोत) लगाउनेछ ।

(३) दफा ६४ खारेज गरिएको छ ।

३५. वहाल रहने अवधि : यस ऐनको दफा २, ३, ४, ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३ र २५ बमोजिमका व्यवस्थाहरु संघीय ऐनबाट अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक सम्वत् २०७६ असार मसान्तसम्म वहाल रहनेछन् ।

३६. ऐन संशोधन भएको मानिने: यस ऐनको दफा ३५ मा लेखिएको बाहेक यस ऐनले संशोधन गरेका प्रचलित कानूनका व्यवस्थाहरु सो हदसम्म संशोधन भएको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

(दफा २ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

१. **भन्सार महसुल:** (१) विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा आर्थिक ऐन, २०७४ को अनुसूची-१ मा उल्लिखित शीर्षक, उपशीर्षक, मालवस्तुका विवरणहरू र अन्य व्यवस्थाहरूमा समेत देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरी भन्सार महसुल दर लगाइएको छ । यसमा उल्लिखित संशोधन र थप बाहेकका परिच्छेद र भागका द्रष्टव्यहरू, शीर्षक, उपशीर्षकहरू, मालवस्तुका विवरणहरू र मालवस्तुको पैठारीका दरहरू समेत आर्थिक ऐन, २०७४ बमोजिम नै हुनेछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार महसुल दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक मोल प्रतिशतमा
१	२	३	४
०४.०२	०४०२.१०.००	गाढा पारिएको वा चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ हालिएको दूध र तर । -तौलमा नौनीको मात्रा १.५ प्रतिशत भन्दा कम भएको धूलो, दाना वा अन्य ठोस रूपमा	३०
	०४०२.२१.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १.५ प्रतिशत भन्दा बढी भएको धूलो, दाना वा अन्य ठोस रूपमा:	३०
	०४०२.२९.००	--चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको	३०
	०४०२.२९.००	--अन्य	३०
	०४०२.९१.००	-अन्य : --चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको	३०
	०४०२.९९.००	--अन्य	३०
०४.०५	०४०५.१०.००	दूधबाट निकालिएका नौनी तथा अन्य स्नेह (फ्याट वा चिल्लो पदार्थहरू) र तेलहरू (आयल्स); दुग्ध विस्तरण (डेरी स्प्रेड्स) । -नौनी (बटर)	३०

	०४०५.२०.००	-दुग्ध विस्तरण (डेरी स्प्रेड्स)	३०
	०४०५.९०.००	-अन्य	३०
०९.०४		सुकेको वा पिधेको खुर्सानी र मरिच ।	
		-मरिच :	
	०९०४.११.००	--नधुल्याएको	१०
	०९०४.१२.००	--धुल्याएको	१०
१५.०७		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको भटमासको तेल र तैलांश ।	
	१५०७.१०.००	-लिसो निकालिएको वा ननिकालिएको कच्चा तेल	१०
	१५०७.९०.००	-अन्य	१५
१५.११		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको ताड (खजूर) को तेल र तैलांश ।	
	१५११.१०.००	-कच्चा तेल	१०
१५.१२		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको सूर्यमुखी फूलको बीऊ, कुसुमको बीज, फूल र कपासको बीऊको तेल र तैलांश ।	
		-सूर्यमुखीको वा कुसुमको तेल र तैलांश:	
	१५१२.११.००	--कच्चा तेल	१०
	१५१२.१९.००	--अन्य	१५
१५.१४		रासायनिक परिवर्तन गरिएको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको तोरी या रायो वा सस्युको तेल र तैलांश ।	
		-न्यून इरुसिक अम्लयुक्त, तोरी रायो (रेप वा कोल्जा) को तेल र त्यसका तैलांश (फ्रयाक्सन्स) :	
	१५१४.१९.००	--अन्य	१५
		-अन्य :	
		--अन्य:	
	१५१४.९९.१०	---क्यानोला (रेप्सीड)को	१५

१५.१५	१५१४.९९.९०	---अन्य रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको विच्छेदन विना बाफमा परिवर्तन नहुने अन्य वनस्पति (फिक्स भेजिटेबल) को बोसो र तेल (जोजोबाको तेल समेत) र तैलांश । -मकैको तेल र तैलांश:	१५
	१५१५.२१.००	--कच्चा तेल	१०
१७.०१	१५१५.२९.००	--अन्य	१५
	१७०१.१२.००	ठोस रूपमा उखु वा चुकुन्दर र रासायनिक तवरबाट शुद्ध गरिएको सुक्रोज (उखुको चिनी) । -रंगाउने र सुवास र स्वाद आउने पदार्थ नमिसाएको कच्चा चिनी: --चुकुन्दरको चिनी	३०
	१७०१.१३.१०	---सखर (गुंड र भेलीसमेत), गुँडगट्टा	३०
	१७०१.१३.२०	---खाँडसारी चिनी	३०
	१७०१.१३.९०	---अन्य --उखुको अन्य चिनी:	३०
	१७०१.१४.१०	---सखर (गुंड र भेलीसमेत), गुँडगट्टा	३०
	१७०१.१४.२०	--- खाँडसारी चिनी	३०
	१७०१.१४.९०	---अन्य -अन्य :	३०
	१७०१.९१.००	--रंगीन र सुवास र स्वाद आउने पदार्थ मिसाएको	३०
	१७०१.९९.००	--अन्य	३०
२१.०६		अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ । -अन्य :	
	२१०६.९०.१०	--दालमोठ, पापड, नमकिन भुजिया र चमेना	२०

२२.०२	२१०६.९०.९०	--अन्य	२०
		चिनी हालेको वा गुलियो गरेको र वास्ना आउने सुरुचिकर पानी, प्राकृतिक र कृत्रिम खनिज पानी र वायु प्रवाहित पानी (एरिटेड) समेत र शीर्षक २०.०९ को फलफूल र वनस्पतिको रस समावेश नभएको अल्कोहल रहित पेय पदार्थ ।	
		-अन्य:	
		--अन्य:	
	२२०२.९९.१०	---इनर्जी ड्रिक्स	३०
	२२०२.९९.९०	---अन्य	३०
२४.०१		अनिर्मित (अन्म्यानुफ्याक्चर्ड) सुर्ती; सुर्तीको अवशेष	
	२४०१.१०.००	-डांठवाट नछुट्याइएको वा ननिकालिएको सुर्ती (नट स्टेम्ड/स्ट्रीप्ड)	२०
	२४०१.२०.००	-आंशिक वा पूर्णरूपमा डांठवाट छुट्याइएको वा निकालिएको सुर्ती (स्टेम्ड/स्ट्रीप्ड)	२०
	२४०१.३०.००	-सुर्तीको अवशेष	२०
७०.१३		टेबुल, भान्सा, द्वाइलेट, कार्यालय, भित्री सजावट वा यस्तै प्रयोजनमा प्रयोग हुने प्रकारका कांचका सामानहरु, (शीर्षक ७०.१० वा ७०.१८ बाहेकका) ।	
		-अन्य कांचका सामानहरु:	
	७०१३.९१.००	--सिसा-स्फटिक (लिड्-कृष्टल) को	२०
	७०१३.९९.००	--अन्य	२०
७०.२०	७०२०.००.००	कांचका अन्य सामानहरु ।	२०
८५.०६		प्राथमिक रुपका सेल र ब्याट्रीहरु ।	
	८५०६.९०.००	-पार्टपुर्जाहरु	१५
८५.०७		चारपाटे (वर्गाकार समेत) भएको वा नभएको विद्युत संचित गर्ने यन्त्र (एकुमुलेटर); तिनका छुट्याउने यन्त्र (सेपरेटर) समेत ।	
	८५०७.९०.००	-पार्टपुर्जाहरु	१५

८७.०३	<p>मूलतः मानिसको यातायातको लागि बनेका मोटर कारहरु र अन्य मोटर गाडीहरु (शीर्षक ८७.०२ बाहेकका), स्टेसन वागेन र रेसीड कार समेत ।</p> <p>-अन्य गाडीहरु, स्पार्क इग्नीसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिङ पिस्टोन इन्जिन भएका:</p> <p>--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर ३,००० सी.सी. ननाघेको</p>	
८७०३.२३.१०	<p>---सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,००० सी.सी. ननाघेका</p>	८०
८७०३.२३.२०	<p>---सिलिण्डर क्षमता २००० सी.सी. नाघेको तर २५०० सी.सी. ननाघेका</p>	८०
८७०३.२३.३०	<p>---सिलिण्डर क्षमता २५०० सी.सी. नाघेको तर ३००० सी.सी. ननाघेका</p>	८०
८७.११	<p>-अन्य गाडीहरु, कम्प्रेसन इग्नीसन इन्टरनल कम्बसन पिस्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्धडिजेल) मात्र भएका:</p> <p>--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको:</p>	
८७०३.३२.१०	<p>---सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,००० सी.सी. ननाघेको</p>	८०
८७०३.३२.२०	<p>---सिलिण्डर क्षमता २,००० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको</p>	८०
८७११.२०.११	<p>मोटरसाइकलहरु (मोपेड सहित) र साइड कार रहित वा सहित साइकलमा सहायक मोटर जडान गरेको साइड कारहरु ।</p> <p>-सिलिण्डर क्षमता ५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको रेसिप्रोकेटिङ इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन भएका:</p> <p>--अनएसेम्बल्ड अवस्थाका:</p>	
८७११.२०.१९	<p>---५० सी.सी. नाघेको तर १५० सी.सी. ननाघेको</p>	३०
८७११.२०.१९	<p>---१५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको</p>	३०
	<p>--अन्य:</p>	

८७११.२०.९९	---५० सी.सी. नाघेको तर १५० सी.सी. ननाघेको	३०
८७११.२०.९९	---१५० सी.सी. नाघेको तर २५० सी.सी. ननाघेको	३०

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भए तापनि यस अनुसूचीको दफा २ देखि २२ सम्म लेखिएका कुराको हकमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

२. **यात्रुहरूले ल्याउने मालवस्तु सम्बन्धमा:** यात्रुहरूले भन्सार महसुल छुटमा ल्याउन पाउने मालवस्तु बाहेक निजी गुण्टा, भिटी भारी सम्बन्धी सूचना अनुसार विदेशबाट आफूसँग ल्याएको (एकम्पनिड) वा आफू आउनुभन्दा अघि वा पछि ल्याएको (अनएकम्पनिड) मालवस्तुमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क तथा मूल्य अभिवृद्धि गरेको सट्टा चालीस प्रतिशत एकमुष्ट समदरबाट भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

तर,

(१) चाँदीका गहना, चुरोट, पाइप टोवाको, मदिरा, सवारी साधनहरू, हातहतियार, खरखजाना एवं अन्य पैठारी इजाजतपत्र लिई पैठारी गर्न पाइने मालवस्तुहरूमा दरबन्दी बमोजिम नै महसुल लाग्नेछ ।

(२) विदेशबाट फर्केका यात्रुले आफ्नो साथमा ल्याएको सुनमा देहाय बमोजिम महसुल लाग्नेछ:

(क) पहिलो ५० ग्रामसम्म प्रति दश ग्राम ५२००१-रुपैयाँ,

(ख) ५० ग्राम भन्दा बढी थप ५० ग्रामसम्म प्रति दश ग्राम ६२००१- रुपैयाँ,

माथि उल्लेख भएभन्दा बढी परिमाणमा सुन पैठारी गरेमा बढी भएको परिमाण जति जफत गरिनेछ ।

(३) नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा, भिटी भारी सम्बन्धी सूचनामा उल्लिखित टेलिभिजन मध्ये एल.सी.डी., प्लाज्मा वा एल.इ.डी. टेलिभिजनमा यस अनुसूचीको दफा २२ को उपदफा (१२) बमोजिम महसुल लाग्नेछ ।

३. **भारतबाट हुने पैठारीमा महसुल छुट हुने:** भारतमा उत्पादित मालवस्तु भारतबाटै नेपालभित्र प्रतितपत्रको माध्यमद्वारा पैठारी हुँदा मूल्यगत दर

(परिमाणगत दर बाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुलमा पाँचदेखि तीस प्रतिशतसम्मको दरमा पाँच प्रतिशत र सोभन्दा बढीका दरमा तीन प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

४. **चीनको तिब्बतबाट हुने पैठारीमा महसुल छुट हुने:** जनवादी गणतन्त्र चीनमा उत्पादित मालवस्तु चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट नेपालभित्र प्रतीतपत्रको माध्यमबाट पैठारी हुँदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर बाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुलमा पाँचदेखि तीस प्रतिशतसम्मको दरमा पाँच प्रतिशत र सोभन्दा बढीका दरमा तीन प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

५. **विदेशी मुद्रा प्राप्तिको कागजात पछि पेश गर्न सकिने:** अमेरिकी डलर दश हजार मूल्यसम्मका नेपालमा उत्पादन भएका मालवस्तुहरू निकासी गर्दा निकासीकर्ताले विदेशी मुद्रा प्राप्तीको कागजात तत्काल पेश गर्न नसक्ने अवस्था भएमा उक्त कागजातहरू पछि पेश गर्ने शर्तमा प्राप्त हुनुपर्ने विदेशी मुद्रा वापतको रकमको वैङ्क ग्यारेण्टी राखी निकासी गर्न दिइनेछ । निकासीकर्ताले निकासी गरेको छ महिनाभित्र विदेशी मुद्रा भुक्तानी प्राप्तीको कागजात वा निकासी भएको मालवस्तु फिर्ता आएको भए सोको प्रमाण पेश गरी वैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा गराउनु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र भुक्तानीको कागजात वा निकासी भएको सामान फिर्ता आएको प्रमाण पेश गरी वैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा नगराएमा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले वैङ्क जमानत दिने वैङ्कसंग सो वापत राखेको वैङ्क ग्यारेण्टीको रकम माग गर्न सक्नेछ । यसरी माग गरेको अवस्थामा उक्त रकम पन्ध्र दिनभित्र वैङ्कले सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा अनिवार्य रूपमा पठाउनु पर्नेछ । उपरोक्त अनुसार प्राप्त भएको रकम अविलम्ब राजस्व खातामा दाखिला गरिनेछ ।

६. **साफ्टा सम्झौता र संवेदनशील सूचीमा परेका मालवस्तु सम्बन्धमा:** यस अनुसूचीको दफा १९ मा उल्लिखित नेपाल सरकारको संवेदनशील सूचीमा परेका मालवस्तुहरू र यस अनुसूचीको दफा २० मा उल्लिखित मालवस्तुहरू बाहेक सार्क मुलुकमा उत्पादित अन्य मालवस्तुहरू सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली सोही मुलुकबाट जारी भएको बिल बिजक सहित सोही मुलुकबाटै साफ्टा सम्झौता बमोजिम साफ्टा उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सहित पैठारी भएमा सम्बत् २०६२ पुस १७ गते कायम रहेको देहाय अनुसारको भन्सार महसुल दरमा आंशिक छुट दिई देहाय बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल असुल गरिनेछ :-

सम्बत् २०६२ पुस १७ मा कायम रहेको भन्सार महसुल दर	सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर
५%	५%
१०%	६%
१५%	७.२५%
२५%	९.५%
३५%	११.२५%
४०%	११.२५%
८०%	११.२५%

तर,

- (१) सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भनी माथि उल्लेख भएकोभन्दा यस आर्थिक ऐनद्वारा तोकिएको भन्सार महसुल दर घटी भएमा सोही दर बमोजिम महसुल असुल गरिनेछ ।
- (२) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अनुसूचीको अन्य दफाहरूबाट भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएको कारणले यस दफा अनुसार लाग्ने महसुलभन्दा घटी महसुल लाग्ने वा महसुल नलाग्ने भएमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
- (३) सम्बत् २०६२ पुस १७ मा कायम नरहेका तर यस अनुसूचीको दफा १ मा रहेका तथा यस अनुसूचीको दफा १९ तथा दफा २० मा नपरेका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू यस दफा बमोजिम सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा यसै दफामा उल्लिखित सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर नै लाग्नेछ ।

७.

साफ्टा सम्झौता बमोजिमका मालवस्तुमा महसुल: सार्क मुलुकमा उत्पादित यस अनुसूचीको दफा २० मा उल्लिखित उपशीर्षकहरूका मालवस्तुहरू सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली सोही मुलुकबाट जारी भएका बिल बिजक सहित सोही मुलुकबाटै साफ्टा सम्झौता बमोजिम साफ्टा उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सहित पैठारी भएमा सम्बत् २०६७ कार्तिकमा कायम रहेको देहाय अनुसारको भन्सार महसुल दरमा आंशिक छुट दिई देहाय बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल असुल गरिने छ । सम्बत् २०६७ कार्तिकमा कायम नरहेका तर यस अनुसूचीको दफा १ मा रहेका तथा यस अनुसूचीको दफा १९ र दफा २० मा नपरेका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू यस दफा

बमोजिम सार्क मुलुकवाट पैठारी गर्दा यसै दफामा उल्लिखित सार्क मुलुकहरूवाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर नै लाग्नेछ :-

सम्बत् २०६७ कात्तिकमा कायम रहेको भन्सार महसुल दर	सार्क मुलुकहरूवाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर
५%	५%
१०%	९%
१५%	१४%
२०%	१८.५%
२५%	२२%
३०%	२७.५%
८०%	३०%

तर,

- (१) सार्क मुलुकवाट पैठारी गर्दा लाग्ने भनी माथि उल्लेख भएको भन्दा यस आर्थिक ऐनद्वारा तोकिएको भन्सार महसुल दर घटी भएमा सोही दरबमोजिम महसुल असुल गरिनेछ ।
 - (२) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अनुसूचीको अन्य दफाहरूवाट भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएको कारणले यस दफा अनुसार लाग्ने महसुल भन्दा घटी महसुल लाग्ने वा महसुल नलाग्ने भएमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
८. **दोहोरो छुट नपाइने:** यस अनुसूचीमा उल्लेख भए बमोजिम कुनै मालवस्तुमा दिइएको छुट प्रदान गर्दा दोहोरो नपर्ने गरी कुनै एक छुट मात्र प्रदान गरिनेछ ।
९. **पुराना सवारी साधन र यन्त्र उपकरणमा हासकट्टी गरी मूल्य कायम गर्ने :** (१) कुटनीतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी भएका वा आयोजना वा आयोजनाको ठेकेदार वा परामर्शदाताका नाममा पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा वा बैङ्क ग्यारेण्टी वा धरौटीमा पैठारी भएका वा अन्य संघ, संस्थाको नाममा पूर्ण वा आंशिक भन्सार महसुल छुटमा पैठारी भएका सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरण नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिएमा वा बिक्री गरेमा वा पैठारी गर्नेले आफ्नै प्रयोजनको लागि राख्ने भएमा त्यस्ता सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरणहरूको भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि भन्सार अधिकृतले पैठारी हुँदाको अवस्थामा कायम भएको मूल्यमा (प्रत्येक

वर्षको अवशिष्ट मूल्यमा) वार्षिक दश प्रतिशतको दरबाट अधिकतम पाँच वर्षको ढासकट्टी गरी मूल्य कायम गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बाहेक निजी प्रयोगका लागि आंशिक भन्सार महसुल छुटमा व्यक्तिगत रूपमा पैठारी भएका सवारी साधनहरू अन्य व्यक्तिलाई विक्री गर्ने वा हक हस्तान्तरण गर्ने भएमा भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले अधिकतम पाँच वर्षको (प्रत्येक वर्षको अवशिष्ट मूल्यमा) ढासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम पैठारी भएका सवारी साधनहरूको पैठारीका अवस्थामा कायम भएको मूल्य अन्य त्यस्तै सवारी साधनहरूको मूल्यभन्दा धेरै कम भएको अवस्थामा बाहेक सामान्यतः पैठारी गर्दा कायम गरेको विदेशी मुद्रालाई आधार मानी उपदफा (१) वा (२) बमोजिम मूल्य कायम गरिनेछ ।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम सवारी साधनहरूमा ढासकट्टी गर्दा उक्त सवारी साधनको उत्पादन मितिदेखि गणना गरिनेछ र पैठारी हुनु पूर्व विदेशमा व्यतित भएको अवधि कटाई बाँकी अवधिको मात्र ढासकट्टी गरिनेछ ।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कूटनीतिक निकायबाट गरेको सवारी साधनको विक्रीलाई लिलाम गरे सरह मानिनेछ ।

१०. **मालवस्तुको हवाई भाडा सम्बन्धमा:** हवाईमार्गबाट व्यापारिक रूपमा पैठारी गरिने मालवस्तुको भन्सार ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (३) बमोजिम भन्सार कार्यालयमा मूल्य घोषणा गर्दा पैठारीकर्ताले मालवस्तुको मूल्य, भाडा तथा बीमा रकम छुट्टाछुट्टै घोषणा गर्नु पर्नेछ । पैठारीकर्ताले घोषणा गरेको भाडा रकम र एयर वे बिलमा उल्लिखित भाडा रकममध्ये जुन बढी देखिन्छ सोही भाडा रकमलाई समावेश गरी मूल्य निर्धारण गरिनेछ । एयर वे बिलमा भाडा रकम उल्लेख नभएको र पैठारीकर्ताले घोषणा गरेको भाडा रकम वास्तविक भाडा रकमभन्दा कम देखिएमा भन्सार अधिकृतले उक्त मालवस्तु हवाईमार्गबाट पैठारी गर्दा लाग्न सक्ने अनुमानित भाडा रकम समेत समायोजन गरी मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ । हवाईमार्गबाट मालवस्तु पैठारी गर्दा लाग्ने भाडा रकमको जानकारी भन्सार अधिकृतले सम्बन्धित हवाई सेवाबाट लिन सक्नेछ । यसरी भन्सार अधिकृतले मालवस्तुमा लागेको वा लाग्न सक्ने भाडा रकमको जानकारी मागेको बखत त्यस्तो जानकारी वा विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित हवाई सेवाको कर्तव्य हुनेछ ।

तर एयर वे बिलमा उल्लिखित भाडा रकम र सम्बन्धित हवाई सेवाले वास्तविक रूपमा असुल गरेको भाडा रकम फरक भएमा सम्बन्धित हवाई सेवाले वास्तविक भाडा रकम असुल गरी जारी गरेको नगदी रसीदलाई मान्यता दिन सकिनेछ ।

यस दफामा माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि महानिर्देशकले हवाइ भाडा तोकेकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

११. निर्यात हुने वस्तुको कच्चापदार्थ धरौटीमा पैठारी गर्न सकिने:

(१) बण्डेड वेयर हाउसको इजाजत नलिएका उद्योगहरूले आफ्नो उत्पादन प्रतीतपत्रको माध्यमद्वारा वा प्रचलित वैकिङ्ग कागजातको माध्यमबाट निकासी गर्ने वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमै बिक्री गर्ने भएमा त्यस्तो मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल निम्न लिखित शर्त र कार्यविधिको अधीनमा रही धरौटी राखी पैठारी गर्न पाउनेछ । नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियलको हकमा उद्योग विभागले नेपालमा उत्पादन नहुने भनी प्रमाणित गरी सुविधा दिन सिफारिस गरेको अवस्थामा मात्र यस्तो सुविधा दिइनेछ ।

(क) उद्योगहरूले यस दफा बमोजिम कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा तयारी वस्तु निकासी गर्ने व्यहोरा जनाई उक्त कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा दरबन्दी अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा जाँचपास गर्ने व्यवस्थाको लागि तोकिएको ढाँचामा भन्सार अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको प्राप्त निवेदनको आधारमा पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा लाग्ने भन्सार महसुल बापतको रकम धरौटीमा राखी जाँचपास गरिनेछ । साथै कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा वा निकासी प्रक्रिया पूरा गरेपछि सोको विवरण पैठारीकर्तालाई दिइने निर्धारित ढाँचाको पासबुकमा स्पष्टसँग उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(ग) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट उत्पादित

तयारी मालवस्तु वाह्न महिनाभिन्न निकासी वा स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा विक्री गरिसक्नु पर्नेछ ।

- (घ) उद्योगले आफ्नो उत्पादन परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमा विक्री गर्दा नेपाल सरकारबाट आंशिक वा पूर्णरूपमा महसुल सुविधा पाएको आयोजना वा निकायलाई विक्री गर्ने भएमा मात्र उपर्युक्त बमोजिमको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- (ङ) यसरी निकासी वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेश मै विक्री गरेको प्रमाण, बैङ्कद्वारा प्रमाणित विदेशी मुद्रा आर्जन भएको कागजात वा वस्तु विनिमय अन्तर्गत मालवस्तु निकासी भएको भए सोवापत मालवस्तु पैठारी भएको प्रमाण र उद्योग विभागको खपत अनुपातको प्रमाण सहित तोकिएको ढांचामा उक्त धरौटी फुकुवा वा फिर्ताको लागि खण्ड (ग) बमोजिमको अवधिभित्रै सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा निवेदन गर्नुपर्नेछ ।

तर बन्द, हडताल वा प्राकृतिक प्रकोप वा अन्य यस्तै कावुवाहिरको परिस्थिति परी खण्ड (ग) बमोजिमको अवधिभित्र तयारी मालवस्तु निकासी गर्न वा स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा विक्री गर्न वा विदेशी मुद्रा आर्जन गरेको प्रमाण पेश गर्न नसकेको व्यहोरा जनाई भन्सार कार्यालयका प्रमुख समक्ष निवेदन दिएमा र व्यहोरा मनासिव देखिएमा भन्सार कार्यालयका प्रमुखले बढीमा छ महिनासम्मको म्याद थप गर्न सक्नेछ । यसरी थप भएको म्यादभित्र यस उपदफामा उल्लिखित कागजात सहित निवेदन गरेमा धरौटी रकम फुकुवा गरिनेछ ।

- (च) धरौटी फुकुवाको लागि खण्ड (ङ) बमोजिमको अवधिभित्र निवेदन गरेपछि, पेश भएका कागजातको छानविन गरी एक महिनाभित्र धरौटी फुकुवा गरिनेछ । यसरी धरौटी फुकुवा भएको विवरण पासबुकमा जनाइदिनु पर्नेछ ।
- (छ) उद्योगले यस दफा बमोजिम पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा लाग्ने भन्सार महसुलमा फुकुवा भएको धरौटी रकम मिलाउन गरी पासबुकमा जनाइनेछ । तर उद्योगले त्यस्तो फुकुवा भएको धरौटी रकम फिर्ता माग गरेमा फुकुवा भएजतिको रकम तत्काल फिर्ता दिइनेछ ।

- (ज) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट तयारी वस्तु बनाई निकासी गर्दा पैठारीको अवस्थाको कारोबार मूल्यमा कम्तीमा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।
- (झ) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट उत्पादित मालवस्तु शर्त बमोजिम पूर्ण वा आंशिक निकासी नगरेमा वा स्वदेशमै खण्ड (ग) अनुसार परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री नगरेमा स्थानीय बिक्री मानी स्थानीय बिक्री गरे जतिको हकमा नियम अनुसार लाग्ने महसुल धरौटी रहेको रकमबाट सदरस्थाहा गरी लाग्ने महसुलको दश प्रतिशत जरिवाना समेत पैठारीकर्ताबाट असुल गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि मदिरा, चुरोट तथा सुर्तीजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योगहरूलाई यो सुविधा दिइने छैन ।

१२. **सवारी साधन पैठारी सम्बन्धी विशेष व्यवस्था:** (१) सवारी वा ढुवानीका साधनहरू पैठारी गर्दा देहायका शर्तहरू पालना गर्नु पर्नेछ:-

- (क) निर्माता कम्पनी वा निजको आधिकारिक विक्रेताबाट खरिद गरिएका नयाँ सवारी वा ढुवानीका साधनहरू नेपालस्थित आधिकारिक विक्रेताहरूले मात्र पैठारी गर्न पाउने छन् ।

निर्माताबाट खरिद नगरी निजको आधिकारिक विक्रेताबाट खरिद गरी पैठारी गरेको अवस्थामा निर्माता, विदेशस्थित निजको आधिकारिक विक्रेता र नेपालस्थित आधिकारिक विक्रेताका बीचको त्रिपक्षीय संभौता पैठारीकर्ताले भन्सार अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

- (ख) रिकण्डीसन्ड, प्रयोग भइसकेको वा नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ भित्र नपर्ने सवारी वा ढुवानीका साधनहरू पैठारी गर्न पाइने छैन ।

- (ग) बिक्री गर्ने प्रयोजनको लागि खण्ड (क) बमोजिम पैठारी गरेका सवारी वा ढुवानीका साधनहरूको पैठारीकर्ताले एक वर्षमा तीन पटक (प्रत्येक चार महिनामा) त्यस्ता साधनहरूको अधिकतम खुद्रा बिक्री मूल्य (एम.आर.पी.) राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा अनिवार्यरूपले प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।

- (घ) खण्ड (ग) बमोजिम पैठारी भएका सवारी वा ढुवानीका साधनहरूको अधिकतम खुद्रा बिक्री मूल्य (एम.आर.पी.) प्रकाशित नगर्ने पैठारीकर्ताहरूको भन्सार विभागले पैठारी तथा बिक्री कारोबार रोक्का राखी छानविन गर्न सक्नेछ ।
- (ङ) यस उपदफाको खण्ड (क) वा खण्ड (ख) मा उल्लिखित शर्तहरू उल्लङ्घन गरी पैठारी गरिएका सवारी वा ढुवानीका साधनहरू जफत गर्न सकिनेछ ।

तर,

- (१) सरकारी निकाय, कुटनीतिक वा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकाय, ऋण तथा अनुदान सहयोगमा सञ्चालित सरकारी आयोजनाहरूले पैठारी गर्ने सवारी तथा ढुवानीका साधनहरू तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले आफ्नो प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने स्कुटरमा यस उपदफाको खण्ड (क) लागू हुने छैन ।
- (२) दमकल पैठारी गर्दा यस उपदफाको खण्ड (क) तथा (ख) लागू हुने छैन ।
- (३) एक वर्षभन्दा बढी विदेशस्थित नेपालको कुटनीतिक नियोगमा काम गरी कार्य अवधि समाप्त भई फर्केका नेपाली नागरिकहरूले विदेशमा आफ्नो नाममा दर्ता गरी आफैले प्रयोग गरेको सवारी साधन वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्न सक्नेछन् ।
- (४) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले तोकेको मापदण्ड बमोजिमको एम्बुलेन्स र कृषि कार्यको लागि प्रयोग हुने ट्र्याक्टर पैठारी गर्दा यस उपदफाको खण्ड (क) लागू हुने छैन ।
- (५) नेपालले आयोजना गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय वा क्षेत्रीय महत्वको सभा सम्मेलनको प्रयोजनको लागि नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदले निर्णय गरी पैठारी गर्ने नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ भित्र पर्ने सवारी साधनको हकमा यस उपदफाको खण्ड (क) लागू हुने छैन ।

(६) नेपालस्थित विदेशी कुटनीतिक नियोगमा कार्यरत कुटनीतिक पदाधिकारीहरूले प्रयोग भइसकेका सवारी साधन पैठारी गर्न चाहेमा पारस्परिकताको आधारमा पैठारी गर्न दिन परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको अवस्थामा नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ भित्र पर्ने सवारी साधन पछि आफ्नो कार्य अवधि समाप्त भएपछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पैठारी गर्न दिन सकिनेछ ।

(७) यस अनुसूची बमोजिम वा नेपाल सरकारको निर्णयद्वारा पूर्ण वा आंशिक भन्सार महसुल छुट दिइएको व्यक्ति वा संस्था वा निकायले सवारी साधन निर्माता कम्पनी वा निजको आधिकारिक विक्रेताबाट खरीद गरी पैठारी गर्दा खण्ड (क) लागू हुने छैन ।

(२) कार्नेट अन्तर्गत पर्यटकहरूले ल्याएका व्यक्तिगत प्रयोगका यातायातका साधनहरू नेपालभित्र अस्थायी रूपमा प्रथम पटक प्रवेश गरेको मितिले एक वर्षको अवधिमा लगातार वा पटक पटक गरी जम्मा छ महिनाको अवधिसम्म नेपालभित्र बिना महसुल राख्न पाउनेछन् । यसरी ल्याइएका (पैठारी भएका) यातायातका साधनहरू छ महिनाभित्र फिर्ता नलगेमा स्वतः जफत हुनेछ । तर दुर्घटना भई प्रहरी कब्जामा रहेको वा मर्मतको लागि वर्कशपमा रहेको भनी प्रहरी कार्यालयले सिफारिस गरेको अवधि भने भन्सारले कार्नेटमा तोकिएको अवधिमा गणना हुने छैन । यसरी कार्नेट अन्तर्गत पैठारी भएका सवारी साधनहरू दान, दातव्य वा उपहार दिन वा विक्री गर्न पाइने छैन । कार्नेट अन्तर्गत सवारी साधनसाथ रहेका मालवस्तुहरू सवारी साधन साथ फिर्ता लैजान पर्ने व्यहोरा कार्नेटमा जनाई छाड्न सकिनेछ ।

(३) कार्नेट बाहेक अस्थायी तवरबाट पैठारी गरी ल्याएका मोटरकार, स्टेशन वाइगन, लेण्डरोभर, जीप, ट्रक, ट्रयाक्टर, लहरी, भ्यान र मोटरसाइकल आदि साधनहरू र तिनका टेलर समेतमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल लगाई असुलउपर गरिनेछ:-

(क) ट्रयाक्टरमा दैनिक तीन सय रूपैयाँ, ट्रेलर फिट भएको ट्रयाक्टरमा वा ट्रेलर मात्रमा प्रति दिन छ सय रूपैयाँ । तर मालवस्तु बोकी ल्याएका ट्रेलर सहितको ट्रयाक्टर अट्चालिस घण्टाभित्र रिटै फर्की गएमा सो ट्रयाक्टरको महसुल लिइने

छैन । यसरी पैठारी गरी ल्याएको ट्र्याक्टर, ट्रेलर वा ट्रेलरसहितको ट्र्याक्टर तीस दिनभन्दा बढी नेपालमा राख्न पाइने छैन ।

- (ख) कार्नेट नभएका सवारी साधनमध्ये कार, जीप र भ्यानमा दैनिक चार सय रूपैयाँ, बस, मिनिबस लगायतका टुरिष्ट गाडीमा दैनिक चार सय रूपैयाँ, मोटरसाइकल तथा स्कुटरमा दैनिक एक सय रूपैयाँ र तीन पाङ्ग्रे सवारी साधनमा दैनिक तीन सय रूपैयाँ । यसरी महसुल तिरी अस्थायी पैठारी भएका सवारी साधनहरू एक वर्षमा तीस दिनभन्दा बढी नेपालमा राख्न पाइने छैन ।

तर,

- (१) यसरी पैठारी भएका सवारी साधनहरू नजिकको बजारसम्म पुगी प्रवेश गरेकै दिन फर्कने भएमा कुनै महसुल लाग्नेछैन ।
- (२) नेपालसँग भएको दुई पक्षीय वा बहुपक्षीय सम्झौता बमोजिम अस्थायी पैठारी हुने सवारी साधनहरूका सम्बन्धमा सोही सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) चलचित्र छायाङ्कन, शैक्षिक प्रदर्शन तथा सामाजिक जनचेतना अभिवृद्धिका निमित्त संयन्त्र जडित भई आउने विशेष प्रकारका सवारी साधनहरूको लागि यस खण्डमा उल्लिखित समयावधिदेखि नपुग हुने भई सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखको राय सहित लेखी आएमा महानिर्देशकले नियम अनुसारको महसुल लिई बढीमा तीन महिनासम्मको म्याद थप गरिदिन सक्नेछ ।
- (ग) मालवस्तुहरूको परिवहनको लागि अस्थायी पैठारी हुने ट्रेक्टर बाहेकका ट्रेलर ट्रक र अन्य गाडीहरूलाई एकपटकमा सात दिनसम्म प्रति दिन एक हजार पाँच सय रूपैयाँ ।
- (घ) अस्थायी पैठारी गरी ल्याएका सवारी र ढुवानीका साधनहरू अनिवार्यरूपमा फिर्ता लैजानु पर्नेछ । खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित साधनहरू प्रज्ञापनपत्रमा घोषणा गरेको अवधिभन्दा बढी बसेको फेला परेमा वा नेपालभित्र भुट्टा विवरण दिई बसेको ठहरेमा जफत गर्न सकिनेछ । फिर्ता

लैजाने क्रममा मनासिव कारण भएमा त्यस्ता साधनको मूल्यमा नबढ्ने गरी बढी बसेको अवधिको मोटरसाइकलमा दैनिक एक हजार रूपैयाँका दरले र अन्य साधनमा दैनिक दुई हजार रूपैयाँका दरले महसुल असुल गरी फिर्ता लैजान दिन सकिनेछ ।

- (ङ) विदेशबाट एल.पी. ग्याँस बोकी ल्याउने मालवाहक कन्टेनर (बुलेट) लाई गन्तव्यस्थलमा अनलोड गर्नका निमित्त छयानव्वे घण्टासम्म अस्थायी पैठारी महसुल लिइने छैन ।
- (च) विदेशबाट एल.पी. ग्याँस बाहेक अन्य मालवस्तु ढुवानी गरी ल्याएको ट्रक र मालवस्तुसहितको कन्टेनर बोकी ल्याएको ट्रेलरलाई सो मालवस्तु गन्तव्यस्थलमा अनलोड गर्नको लागि र रिक्तो कन्टेनर लिई आएको ट्रेलरलाई भन्सार क्षेत्रभित्र रहेको मालवस्तु लोड गर्नका निमित्त बहत्तर घण्टासम्म अस्थायी पैठारी महसुल लिइने छैन ।
- (छ) विदेशबाट मालवस्तु ढुवानी गरी नेपाल प्रवेश गरेका ट्रक र मालवस्तु सहितको कन्टेनर बोकी आएको ट्रेलर र रिक्तो ट्रक वा रिक्तो कन्टेनर सहित आएको ट्रेलरले भन्सार क्षेत्रबाहिरबाट मालवस्तु लोड गरी अठ्चालिस घण्टाभित्र फर्केमा एक दिनको मात्र अस्थायी पैठारी महसुल लिइनेछ । त्यस्तो साधन ४८ घण्टा पछि भन्सार क्षेत्र बाहिरबाट मालवस्तु लोड गरी फर्केमा प्रति दिन दुई हजार रूपैयाँका दरले अस्थायी पैठारी महसुल लिइनेछ ।
- (ज) खण्ड (ङ), (च) र (छ) मा उल्लिखित ढुवानीसंग सम्बन्धित साधनहरू तत्तत् खण्डमा उल्लिखित समयवधिभित्र बन्द, हड्ताल, दैवीप्रकोप, दुर्घटना जस्ता कारणले फिर्ता हुन नसकेका कारणबाट अस्थायी महसुल लाग्ने अवस्था भएमा भन्सार कार्यालयका प्रमुखले बढीमा अर्को तीन दिनसम्मको म्याद थप दिन सक्नेछ र यसरी म्याद थप दिइएको अवधिको महसुल लाग्ने छैन ।

(४) भाग ८७ को गाडी र तिनका चेसिस पैठारी भएकोमा जुन किसिमको सवारी साधनको चेसिस वा जुन किसिमको गाडी भनी महसुल बुझाएको छ सोही किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गर्नु पर्नेछ । अर्को किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गरी प्रयोग गर्नु परेमा भन्सार कार्यालयले महसुल नपुग हुने भए सो रकम असुल गरी स्वीकृति दिएको अवस्थामा मात्र अर्को किसिमको सवारी साधनमा दर्ता

गरी प्रयोग गर्न सकिनेछ र स्वीकृति नलिई दर्ता गरेको वा प्रयोगमा ल्याएको सवारी साधनहरू जफत गरिनेछ ।

(५) यस भागको शीर्षक ८७.०२ को प्रयोजनका लागि सीट संख्या गणना गर्नु पर्दा नियमित सीट र ड्राइभर सिट गणना गरिनेछ । तर कण्डक्टर सीट एवं अन्य अतिरिक्त सीट तथा फोल्डीङ्ग सीटलाई गणना गरिने छैन ।

(६) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेका संस्थाहरूले महसुल सुविधामा पैठारी गरेका पाँच वर्षभन्दा पुराना गाडीहरू र यन्त्रोपकरण समेत लिलाम विक्री गर्दा त्यसमा भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

तर भन्सार ऐन, २०६४ बमोजिम जफत भई नेपाल सरकारको निर्णयानुसार नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका सवारी साधन लिलाम गर्दा उपरोक्त पाँच वर्षको बन्देज लागू हुने छैन ।

(७) अस्थायी पैठारी भएका सवारी तथा ढुवानी साधनहरू दुर्घटना भई वा अन्य अनुसन्धानको सिलसिलामा कब्जामा रहेको व्यहोरा सम्बन्धित प्रहरी वा राजस्व अनुसन्धान विभाग वा सो अन्तर्गत कार्यालयबाट प्रमाणित भएमा सो अवधिको लाग्ने महसुल मूल भन्सार कार्यालयको प्रमुखले मिनाहा दिन सक्नेछ ।

(८) कुनै विदेशी यात्रुले सवारी साधन सहित नेपाल प्रवेश गर्दा यस दफा बमोजिम महसुल बुझाउन छुट भएको र निजले पछि कुनै भन्सार कार्यालयमा स्वयं उपस्थित भई महसुल बुझाउन निवेदन दिएमा भन्सार अधिकृतले जाँचबुझ गरी व्यहोरा मनासिव देखिएमा पच्चीस हजार रुपैयाँ जरिवाना र लाग्ने महसुल लिई त्यस्ता सवारी साधन विदेश फिर्ता लैजान दिन सक्नेछ ।

तर,

(क) यस्तो सवारी साधन नेपाल प्रवेश गरेको मितिले सात दिनभित्रको हुनु पर्नेछ ।

(ख) कुनै पनि व्यक्ति वा निकायबाट पक्राउ गरी भन्सार कार्यालयमा मुद्दाको रुपमा पेश भएको हुनु हुँदैन ।

(९) नेपालमा खानेपानी एवं सिंचाई कार्यको लागि भूमिगत पानी निकाल्न पैठारी गरिने बोरिङ मेशिन जडित ढुवानीका साधन अस्थायी पैठारी गर्दा प्रति दिन एक हजार रुपैयाँ महसुल लिइनेछ ।

यसरी पैठारी गरेको बोरिड मेशिन जडित त्यस्ता ढुवानीका साधन एक वर्षभन्दा बढी नेपालमा राख्न पाइने छैन ।

१३.

भन्सार महसुल सुविधामा पैठारी भएका मालवस्तु सम्बन्धी विशेष

व्यवस्था:- (१) नेपाल सरकारबाट भन्सार सुविधा (कुटनीतिक सुविधा) वा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा पाई वा नेपाल सरकारको निर्णयबाट एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई वा लगत वा वैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू विक्री गरेमा वा उपहार दिएमा वा आफैले उपयोग गरेमा यस अनुसूची बमोजिम लाग्ने कुल भन्सार महसुलको साठी प्रतिशत छुट हुनेछ । आंशिक महसुल छुटमा पैठारी भएका सवारी साधनका हकमा पहिले तिरको भन्सार महसुल रकम कट्टा गरी बाँकी महसुल असुल गरिनेछ ।

तर यस्ता सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू पैठारी गरेको मितिले पाँच वर्ष अर्वाधि व्यतित भइसकेको हुनु पर्नेछ । भन्सार सुविधा (कुटनीतिक सुविधा) वा महसुल सुविधामा पैठारी भएका यस्ता सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुको हकमा सो सुविधा कुनै व्यक्तिको हकमा उपलब्ध गराउँदा निजको नेपालमा पदाधिकार रहेको अवधिभर एक पटकमात्र दिइनेछ ।

(२) कुनै खास कार्य वा प्रयोजनको लागि अस्थायी तवरबाट पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा लगत वा वैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्र उपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरू उक्त कार्य समाप्त भएपछि नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिई वा विक्री गरी वा आफैले प्रयोग गर्ने गरी महसुल बुझाई सकेको अवस्थामा बाहेक आयोजना समाप्त भई डिफेक्ट लायविलिटी पिरियड वा मर्मत गर्नुपर्ने अवधि (मेन्टीनेन्स पिरियड) समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र फिर्ता लगिसक्नु पर्नेछ । यसरी तोकिएको अवधिभित्र फिर्ता नलगेका वा महसुल नबुझाएका सवारी साधन, यन्त्र उपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरू नेपाल सरकारले म्याद थप दिएको अवस्थामा बाहेक जफत गरिनेछ, र वैङ्क जमानतमा पैठारी भएकोमा त्यस्तो वैङ्क जमानतको रकम राजस्वमा आमदानी बाँधिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम महसुल नबुझाएका वा सो उपदफामा उल्लिखित म्यादभित्र फिर्ता नलगी राखिएका सवारी साधन, यन्त्र उपकरण वा अन्य मालवस्तुहरूको यथार्थ सूचना दिई पक्राउ गर्न सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो मालवस्तु लिलाम गरी प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत रकम पुरस्कार स्वरूप दिइनेछ ।

(४) नेपालभित्रका आयोजना सञ्चालनार्थ ती आयोजना वा ठेकेदारको नाममा पैठारी हुने सवारी र ढुवानीका साधन लगायतका निर्माण उपकरणहरू समेतको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) नेपाल सरकारसँग भएको सम्झौता वा नेपाल सरकारको निर्णयको अधीनमा रही सरकारी वा निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित आयोजना वा सम्बन्धित ठेकेदारको नाममा पैठारी भएको सवारी र ढुवानी साधन, निर्माण उपकरण र यन्त्रहरू लगायतका मालवस्तु समेत आंशिक भन्सार महसुल लिई वा महसुल वापतको बैङ्क ग्यारेण्टी लिई अस्थायी पैठारी गर्न दिइनेछ ।
- (ख) यसरी पैठारी हुने सवारी र ढुवानी साधन लगायतका मालवस्तु पैठारी गर्दा प्रज्ञापनपत्रमै नेपालभित्र रहने अवधि उल्लेख गरी जाँचपास गर्नु पर्नेछ । निर्धारित अवधिमा आयोजना सम्पन्न नभएको कारणले प्रज्ञापनपत्रमा उल्लिखित अवधिभन्दा बढी अवधिसम्म नेपालभित्र राख्नु पर्ने भएमा सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई आयोजनाको अवधि थप भएको जानकारी भन्सार विभागलाई दिनु पर्नेछ । सो आधारमा भन्सार विभागले सम्बन्धित भन्सार कार्यालय एवं अन्य निकायलाई जानकारी गराउनेछ ।
- (ग) उपर्युक्त अनुसार पैठारी हुने सवारी र ढुवानी साधनको दर्ता गर्दा छुट्टै पहिचान हुने किसिमले दर्ता गर्नु पर्नेछ र परियोजना अवधि समाप्त भएपछि यस्ता साधनको नवीकरण गरिने छैन ।
- (घ) यसरी पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्र उपकरण एवं मालवस्तु नेपालको एउटा आयोजनाबाट अर्को आयोजना सञ्चालनको लागि नेपाल सरकारले अनुमति दिएकोमा बाहेक भन्सार महसुल नतिरी लगत हस्तान्तरण गरिने छैन ।
- (ङ) नेपाल सरकारले म्याद थप दिएकोमा बाहेक आयोजना सम्पन्न भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपरोक्त अनुसारका मालवस्तुहरू फिर्ता लगिसक्नु पर्नेछ ।

स्पष्टिकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि “आयोजना सम्पन्न भएको मिति” भन्नाले सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसारको डिफेक्ट लायाविलिटि पिरियड वा मर्मत अवधि (मेन्टेनेन्स पिरियड) समेतलाई जनाउनेछ ।

- (च) खण्ड (ङ) बमोजिम मालवस्तु फिर्ता नलगी आफैले उपयोग गरेमा, कसैलाई उपहार दिएमा वा विक्री गरेमा उल्लिखित अवधिभित्रै यस अनुसूची बमोजिम लाग्ने महसुल बुझाई सक्नु पर्नेछ। यसरी म्यादभित्र फिर्ता नलगेका र महसुल पनि नबुझाएका उक्त सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरूको हकमा माथि उपदफा (२) मा लेखिए बमोजिम हुनेछ।
- (छ) तोकिएको अवधिभित्र फिर्ता नलगी वा महसुल नबुझाई म्याद नघाई राखेका यस्ता मालवस्तुहरूको यथार्थ सूचना दिई पक्राउ गर्न सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई माथि उपदफा (३) बमोजिम पुरस्कार दिइनेछ।
- (ज) सम्बन्धित ठेकेदारले एउटा परियोजनाको नाममा पैठारी गरेको मालवस्तु फिर्ता नलगी वा महसुल नतिरी अर्को परियोजनाका लागि सोही ठेकेदारले सवारी साधन यन्त्र उपकरण एवं मालवस्तुहरू पैठारी गर्न पाउने छैन।
- (झ) नेपालमा वैदेशिक ऋण वा अनुदानमा सञ्चालित आयोजनाका लागि पैठारी भई आयोजनामा खपत हुने मालवस्तुमा यस दफा बमोजिम भन्सार सुविधा वा आंशिक महसुल सुविधा प्रदान गर्दा नेपाल सरकारले पूर्ण छुट नदिई पैठारीको अवस्थामा न्यूनतम एक प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने गरी छुट दिनेछ।

(५) नेपाल सरकारबाट भन्सार सुविधा (कुटनीतिक सुविधा) वा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा पाई वा नेपाल सरकारको निर्णयबाट एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई वा लगत वा वैङ्ग ग्यारेण्टीमा पैठारी गरी सार्वजनिक निकायमा रहेका तर पैठारी सम्बन्धी कुनै कागजी अभिलेख नरहेका सवारी साधनलाई पत्रु गरी दर्ता खारेज गर्न चाहेमा अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई २०७५ साल पौष मसान्तसम्म त्यस्ता सवारी साधन पत्रु गरी दर्ता खारेज गर्न सक्नेछ।

१४. देहायका मालवस्तुहरूमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट हुनेछ :

(१) **भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने :**

- (क) आंशिक चहकिलो पारिएको धागो (पी.ओ.वाई) उत्पादन गर्ने उद्योगले उद्योग विभागले तोकेको हदसम्मका कच्चा पदार्थका खपत अनुपात, स्वदेशमा हुने उपभोग एवं विदेशमा हुने निकासीको

आधारमा उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ३९०७.६१.०० र ३९०७.६९.०० मा पर्ने Pet Chips,

- (ख) जूट उद्योगहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ५३०३.१०.०० र ५३०३.९०.०० मा पर्ने कच्चा जूट,
- (ग) नेपाल सरकारले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ४९०७.००.०० को हुलाक टिकट, उपशीर्षक ४९०९.००.०० को पोष्टकार्ड, उपशीर्षक ४९०७.००.०० को हवाईपत्र, उपशीर्षक ४९०७.००.०० राहदानी र उपशीर्षक ४९०७.००.०० अन्तःशुल्क टिकट,
- (घ) निजी प्रयोगको लागि आंशिक भन्सार महसुल सुविधामा पैठारी भई सवारी साधनका धनीको मृत्यु भएको कारणले निजको हकवाला पति वा पत्नीको नाममा नामसारी हुने सवारी साधन,
- (ङ) भारतमा उत्पादन भई भारतबाटै पैठारी भएको उपशीर्षक २७०९.००.०० को कच्चा पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त कच्चा तेल,
- (च) भारतमा उत्पादन भई भारतबाटै पैठारी हुने निम्न उपशीर्षकहरूका मालवस्तुरू :

भाग २५				
२५०२.००.००	२५०४.१०.००	२५०४.९०.००	२५१०.१०.००	२५११.१०.००
२५११.२०.००	२५१३.१०.००	२५१३.२०.००	२५१९.९०.००	२५२१.००.००
२५२५.१०.००	२५२८.००.००			
भाग २६				
२६०१.११.००	२६०१.१२.००	२६०१.२०.००	२६०२.००.००	२६०३.००.००
२६०४.००.००	२६०५.००.००	२६०६.००.००	२६०७.००.००	२६०८.००.००
२६०९.००.००	२६१०.००.००	२६११.००.००	२६१२.१०.००	२६१२.२०.००
२६१३.१०.००	२६१३.९०.००	२६१४.००.००	२६१५.१०.००	२६१५.९०.००
२६१६.१०.००	२६१६.९०.००	२६१७.१०.००	२६१७.९०.००	
भाग ४४				
४४०१.११.००	४४०१.१९.००	४४०१.२१.००	४४०१.२२.००	४४०१.३१.००
४४०१.३९.००	४४०२.१०.००	४४०२.९०.००	४४०३.११.००	४४०३.१२.००
४४०३.२१.००	४४०३.२२.००	४४०३.२३.००	४४०३.२४.००	४४०३.२५.००
४४०३.२६.००	४४०३.४१.००	४४०३.४९.००	४४०३.९१.००	४४०३.९३.००
४४०३.९४.००	४४०३.९५.००	४४०३.९६.००	४४०३.९७.००	४४०३.९८.००
४४०३.९९.१०	४४०३.९९.९०	४४०४.१०.००	४४०४.२०.००	४४०६.११.००

४४०६.१२.००	४४०६.११.००	४४०६.१२.००	४४०७.११.००	४४०७.१२.००
४४०७.११.००	४४०७.२१.००	४४०७.२२.००	४४०७.२५.००	४४०७.२६.००
४४०७.२७.००	४४०७.२८.००	४४०७.२९.००	४४०७.११.००	४४०७.१२.००
४४०७.१३.००	४४०७.१४.००	४४०७.१५.००	४४०७.१९.००	

- (छ) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका धागो उद्योगहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ५४०२.४६.०० को आंशिक चहकिलो पारिएको धागो (पि.ओ.वाई) र उपशीर्षक ५५०३.११.००, ५५०३.१९.००, ५५०३.२०.००, ५५०३.३०.००, ५५०३.४०.००, ५५०३.९०.००, ५५०४.१०.००, ५५०४.९०.००, ५५०६.१०.००, ५५०६.२०.००, ५५०६.३०.००, ५५०६.४०.००, ५५०६.९०.०० र उपशीर्षक ५५०७.००.०० मा पर्ने मानव निर्मित स्टेपुल फाइबर,
- (ज) विद्युत सोलार वा ब्याट्रीबाट मात्र चल्ने तीन पांग्रे वा चार पांग्रे सवारी वा ढुवानी साधन उत्पादन गर्ने गरी दर्ता भएका उद्योगले आफुले उत्पादन गर्ने सवारी वा ढुवानी साधनको उत्पादनमा प्रयोग गर्ने उपशीर्षक ८७०६.००.४० र ८७०६.००.५० मा पर्ने चेसिस, उपशीर्षक ८५०१.१०.००, ८५०१.२०.००, ८५०१.३१.००, ८५०१.३२.००, ८५०१.३३.००, ८५०१.३४.००, ८५०१.४०.००, ८५०१.५१.००, ८५०१.५२.००, ८५०१.५३.००, ८५०१.६१.००, ८५०१.६२.००, ८५०१.६३.००, ८५०१.६४.०० मा पर्ने मोटर र उपशीर्षक ८५०४.४०.०० मा पर्ने ब्याट्री चार्जर,
- (झ) रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने उपशीर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला तथा सोही प्रयोजनका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने ट्रान्सफ्यूजन सेट, उपशीर्षक ३००२.९०.१० मा पर्ने टेस्टिङ्ग किट्स र उपशीर्षक ३८२२.००.०० मा पर्ने रिएजेण्ट,
- (ञ) दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने उपशीर्षक ८४७१.९०.०० मा पर्ने स्लेटस्टाइलस, उपशीर्षक ८४७१.३०.०० र ८४७१.९०.०० मा पर्ने ब्रेल

नोटटेकर, उपशीर्षक ८४४३.३२.०० र ८४४३.३९.०० मा पर्ने ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), उपशीर्षक ८५३९.८०.०० मा पर्ने रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, उपशीर्षक ९०२५.९९.०० मा पर्ने आवाज दिने थर्मामिटर, उपशीर्षक ८४७२.९०.०० मा पर्ने ब्रेल टाइपराइटर, उपशीर्षक ९९०२.९९.०० मा पर्ने ब्रेल घडी, उपशीर्षक ९०९७.२०.०० मा पर्ने एवाकस, उपशीर्षक ९०९३.८०.०० मा पर्ने मेग्नीफाइङ्ग ग्लास, उपशीर्षक ९०९४.९०.०० मा पर्ने ब्रेल कम्पास, उपशीर्षक ४९०९.९९.०० र ४९०९.९९.०० मा पर्ने ब्रेल पुस्तक, उपशीर्षक ८४४३.३९.०० मा पर्ने ब्रेल इम्बोसर, उपशीर्षक ८४७२.९०.०० मा पर्ने ब्रेल स्टेनसिल मेशिन,

- (ट) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्ने उपशीर्षक ९४०९.८०.०० मा पर्ने कमोड चियर, उपशीर्षक ९४०३.७०.०० मा पर्ने वाकर, उपशीर्षक ८७९२.००.०० मा पर्ने ट्राई साइकल, उपशीर्षक ९०२९.९०.०० मा पर्ने बैशाखीहरू र उपशीर्षक ८७९३.९०.०० मा पर्ने इलेक्ट्रिक ह्विल चियर,
- (ठ) नेपाल राष्ट्र बैङ्कको नाममा पैठारी हुने सिक्का, सुन, चाँदी, टकमरीको निमित्त आवश्यक पर्ने कागज, धातु एवं रसायन, चेकबुक तथा बैङ्कलाई आवश्यक पर्ने अन्य मालवस्तुहरू ।

(२) **भन्सार महसुल एक प्रतिशत मात्र लाग्ने :**

- (क) हवाई सेवा प्रदायक संस्थाले वा नागरिक उड्डयन प्राधिकरणबाट इजाजत प्राप्त गरेका कम्पनीले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८८०२.२०.००, ८८०२.३०.०० र ८८०२.४०.०० मा पर्ने हवाईजहाज; उपशीर्षक ८८०२.९९.०० र ८८०२.९२.०० मा पर्ने हेलिकोप्टर; उपशीर्षक ८४८३.४०.०० मा पर्ने गेयर बक्स; उपशीर्षक ८४०७.९०.०० मा पर्ने इन्जिन; उपशीर्षक ४०९९.३०.०० मा पर्ने टायर; उपशीर्षक ४०९३.९०.९० मा पर्ने ट्यूब; उपशीर्षक

८५०७.१०.०० मा पर्ने व्याट्री; उपशीर्षक ७३१८.१६.००, ७३१८.१९.०० र ७३१८.२३.०० मा पर्ने नट, वोल्ट र रिभेटर; उपशीर्षक ८८०३.१०.०० मा पर्ने प्रोपेलर, रोटर र ब्लेड; उपशीर्षक ८८०३.३०.०० मा पर्ने हव, एक्ज्युटर, क्लिब, ब्रेक, ए.पी.यु., फ्युल कन्ट्रोल युनिट, विङ्ग, स्टेरिङ्ग सेलेक्टर भल्भ, भाइब्रेसन आइसोलेटर, पिष्टन र अन्य पार्टपुर्जाहरू; उपशीर्षक ८८०५.१०.०० मा पर्ने ल्याण्डिङ्ग गेयर; उपशीर्षक ७००७.११.०० र ७००७.२१.०० मा पर्ने विण्डसिल्ड,

तर लिजमा पैठारी भएका हवाइजहाज, हेलिकोप्टर वा तिनका इन्जिन पैठारी गरेको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ता गरेमा वा नेपालमा दुर्घटना भई पुनः संचालन गर्न नसक्ने भएमा एवं सोही कारण फिर्ता लैजान समेत नसकेमा पैठारी हुँदा तिरैको भन्सार महसुल फिर्ता दिइने छ,

- (ख) दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरूले स्वदेशमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने उपशीर्षक ०५११.९१.०० मा पर्ने माछाका टुक्राटाक्री वा धुलो र सिपिको टुक्रा; उपशीर्षक २३०१.१०.००, २३०१.२०.०० मा पर्ने फिड सप्लीमेन्टको कच्चा पदार्थ र उपशीर्षक २५२१.००.०० मा पर्ने चून ढुंगाको धुलो,
- (ग) मसी बनाउने उद्योग र मसलन्द उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ७०१०.९०.०० मा पर्ने ०.३३ लिटरसम्मको बोतल,
- (घ) उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ९०२७.१०.००, ९०२७.३०.००, ९०२७.९०.०० मा पर्ने यन्त्र उपकरण एवं औजारहरू र तिनका पार्टपुर्जा,
- (ङ) टायर उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने सम्पूर्ण कच्चा पदार्थ एवं सहायक कच्चापदार्थहरू,
- (च) यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता भइसकेका डिजेल वा पेट्रोलबाट चल्ने सवारी साधनलाई विद्युतीय मोटरबाट सञ्चालन हुने गरी बनाउने

प्रयोजनका लागि यस्ता उद्योग वा सवारी धनीले पैठारी गर्ने यन्त्र तथा उपकरण,

- (छ) सवारी प्रदूषण कम गर्ने उद्देश्यले सवारी साधनमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८४२१.३९.०० क्याटलिक कन्भर्टर र म्याग्नेटाइजर,
- (ज) उपशीर्षक ८४७९.८९.०० मा पर्ने सिमेन्स सिलिङ्ग फिलिङ्ग मेशिन,
- (झ) तयारी पोशाक निर्यात गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ९४०३.२०.०० र ९४०३.६०.०० मा पर्ने भ्याकुम आइरनिङ टेबुल र उपशीर्षक ८५१६.४०.०० मा पर्ने स्टीम आइरन,
- (ञ) कृषि तथा पशुजन्य उद्योगमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ८४२१.११.०० मा पर्ने सेपरेटर; उपशीर्षक ७३०९.००.०० र ७६११.००.०० मा पर्ने मिल्क चिलिङ भ्याट; उपशीर्षक २८०४.३०.०० मा पर्ने लिक्वीड नाइट्रोजन; उपशीर्षक ८४१८.१०.०० मा पर्ने औद्योगिक रेफ्रिजरेटर; उपशीर्षक ७६१३.००.०० मा पर्ने लिक्वीड नाइट्रोजन राख्ने कन्टेनर । यस्ता यन्त्र उपकरणहरू सि.के.डी. वा एस.के.डी. रूपमा पैठारी हुँदा द्विविधा पर्न गएमा पैठारी गर्दाकै अवस्थामा एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई बाँकी महसुल बापतको बैङ्क ग्यारेण्टी लिने र उक्त यन्त्रोपकरण जडान भइसकेपछि मेशिन ठहरिएमा उक्त बैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ ।
- (ट) उपशीर्षक ८५१६.७१.०० मा पर्ने कफी पकोलेटर,
- (ठ) चिया उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८४३८.९०.०० मा पर्ने पार्टपुर्जाहरू; चिया प्याकिङ्गको लागि उद्योगको नाम छपाई पैठारी गर्ने शीर्षक ४८.१९ अन्तर्गतका सबै उपशीर्षक र उपशीर्षक ३९२३.१०.९०, ३९२३.२१.००, ३९२३.२९.०० र ३९२३.९०.०० मा पर्ने प्याकिङ्ग मेटेरियल,

- (ड) दर्ता भएका मत्स्य फार्महरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ५६०८.११.०० मा पर्ने तयारी जालहरू; उपशीर्षक ५६०७.५०.०० मा पर्ने जाल बनाउन प्रयोग गरिने नाइलन धागो र उपशीर्षक ७३१४.४९.०० मा पर्ने माछा पाल्ने तयारी केजहरू; उपशीर्षक ८४१३.८१.०० मा पर्ने पम्पसेट, उपशीर्षक ८४१४.५९.०० मा पर्ने एरेटर; उपशीर्षक ३८०८.९१.९० मा पर्ने मत्स्य विष एवं मत्स्य प्रजननका लागि आवश्यक उपशीर्षक २९३७.१९.०० र २९३७.२९.०० मा पर्ने हार्मोन,
- (ढ) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका जेनेरेटर उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८५०३.००.०० मा पर्ने जेनेरेटिड पार्ट्स,
- (ण) उद्योगहरूले प्रदूषण नियन्त्रणका लागि पैठारी गर्ने संयन्त्र र उपकरण,
- (त) मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने उपशीर्षक ७३१०.१०.०० र ७३१०.२९.०० मा पर्ने मेटल ब्यारल; उपशीर्षक ९६०३.९०.०० मा पर्ने मौरी ब्रुस; उपशीर्षक ७३२६.९०.०० मा पर्ने आधार चाका रोलर; उपशीर्षक ८४१३.८१.९० मा पर्ने गियर पम्प; उपशीर्षक ७३२६.९०.०० मा पर्ने व्हील प्लेट र रानी छेक्ने पाता,
- (थ) तयारी गहना बनाई विदेश निकासी गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक २५३०.९०.०० मा पर्ने कच्चा एम्बर (Raw Amber),
- (द) नेपालमा प्रयोग भईसकेका पुराना ब्याट्री तथा विद्युत सञ्चय गर्ने एकमुलेटरको पुनःप्रशोधन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले स्वीकृत स्किम बमोजिम पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८४७४.८०.०० मा पर्ने मिल मेशिनरी तथा उपकरण,
- (ध) प्रयोग भईसकेका भुत्रा प्लाष्टिक तथा प्लाष्टिकका पत्रुलाई पुनः प्रशोधन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले स्वीकृत स्किम बमोजिम पैठारी गर्ने

शीर्षक ८४.७७ अन्तर्गत पर्ने मिल मेशिनरी तथा उपकरण,

- (न) औषधी उत्पादन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ९०१६.००.०० मा पर्ने तराजुहरू,
- (प) प्लाष्टिकको भोला उत्पादन गरिरहेका उद्योगले सो को विकल्पमा जूट, कागज वा कपडाबाट भोला बनाउने गरी उद्योगको स्वरूपमा परिवर्तन गर्न चाहेमा सो को लागि आवश्यक पर्ने सोही उद्योगले पैठारी गर्ने मेशिन तथा यन्त्र उपकरण,
- (फ) बालीनालीमा प्रयोग हुने जैवीक विषादी उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने मेशिनरी तथा यन्त्र उपकरण,
- (ब) नेपाली प्रकाशक एवं सम्पादकहरू मिली सञ्चालन गर्ने गरी दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८४४३.१२.०० वा ८४४३.१३.०० मा पर्ने अफसेट मुद्रण यन्त्रावली (अफसेट प्रिन्टिङ मेशिन),
- (भ) ग्याँस सिलिण्डरको भल्भ बनाउने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले आफ्नै प्रयोजनको निमित्त पैठारी गर्ने उपशीर्षक ७४०७.२१.०० मा पर्ने पित्तलको ढण्डी ।

(३) भन्सार महसुल आंशिक रूपमा छुट हुने :

- (क) कार्पेट उद्योगहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक
५५०३.११.००, ५५०३.१९.००, ५५०३.२०.००,
५५०३.३०.००, ५५०३.४०.००, ५५०३.९०.००,
५५०४.१०.००, ५५०४.९०.००, ५५०६.१०.००,
५५०६.२०.००, ५५०६.३०.००, ५५०६.४०.००,
५५०६.९०.००, ५५०७.००.०० मा पर्ने स्टेपुल
फाइबरमा लाग्ने भन्सार महसुलमा नब्बे प्रतिशत
छुट दिइनेछ ।
- (ख) भाग ३० मा पर्ने (उपशीर्षक ३००२.११.००,
३००२.१२.००, ३००२.१३.००, ३००२.१४.००,
३००२.१५.००, ३००२.१९.००, ३००२.२०.००,
३८८

३००२.३०.००, ३००३.९०.४०, ३००४.९०.४० र ३००४.९०.५० तथा मानव पोषण र स्वास्थ्यवर्धक भिटाभिन वाहेक) औषधीहरूमा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (ग) भाग ८४ को पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने घरायसी प्रयोग हुन सक्ने वाहेकका मिल, मेशिनरी एवं यन्त्रोपकरणहरू र उद्योग विभागको स्वीकृत स्किम बमोजिम सी.के.डी. वा एस.के.डी. अवस्थामा पटक पटक पैठारी हुने मिल मेशिनरीका मुख्य अवयव एवं तीनका पहिचानयोग्य अंगहरू एवं सहायक सामग्रीहरूमा चार प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । भाग ७३ मा पर्ने मेकानिकल संयन्त्र जडान नगरिएका भण्डारण टंकीहरू (स्टोरेज ट्याङ्क), ग्राइण्डिङ बल (पेषण गुटिका), फलाम वा स्पातका पाइपहरू तथा भाग ६९ मा पर्ने ताप सहन गर्न सक्ने ईटा एवं विद्युतीय प्रसारण लाइनमा जडान गरिने ट्रान्सफरमरहरू जस्ता मालस्तुहरूमा यो सुविधा प्रदान नगरी दरवन्दी बमोजिम नै महसुल असुल गरिनेछ । जगेडा वा प्रतिस्थापनको लागि पैठारी हुने मिल मेशिनरी यन्त्र उपकरणका पार्टपुर्जा एवं सहायक सामग्रीहरूमा पनि यो सुविधा नदिई दरवन्दी बमोजिम कै महसुल लाग्नेछ ।

तर, पुराना वा प्रयोग भइसकेका मिल मेशिनरी यन्त्रोपकरणमा यस खण्ड बमोजिमको छुट दिइने छैन ।

- (घ) कर्न फ्लेक्स, ओट्स, मुस्ली, पोरीज, ट्विट फ्लेक्स जस्ता ब्रेक फास्ट सेरियल्स उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक १००४.९०.०० मा पर्ने भूस सहितको ओट्स पैठारी गरेमा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ङ) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका पोलिकोटिङ्ग पेपर र प्रिन्टेड लेमिनेशन फिल्म उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पोलिकोटिङ्ग पेपर वा प्रिन्टेड लेमिनेशन फिल्म उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको उपशीर्षक ३९१९.९०.०० तथा शीर्षक ३९.२० र

३९.२१ का सबै उपशीर्षकहरूमा पर्ने पोलिष्टर फिल्म, वि. ओ. पी. पी. फिल्म, एक्स्ट्रुडेड पोलिफिल्म मेटालाइज्ड सी.पी.पी. फिल्म र मिल्की सी.पी.पी. फिल्म पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (च) उपशीर्षक २७११.१९.०० मा पर्ने तरल पेट्रोलियम (एल.पी.) ग्याँस पैठारी गर्दा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (छ) शीर्षक ६२.११ मा पर्ने साडी, लुङ्गी, सुतीको गम्छा र सुतीको धोती (जनाना/मर्दाना) मा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ज) वाणिज्य वैङ्कहरूले सर्वसाधारण जनताहरूलाई विक्री गर्ने उद्देश्यले आफ्नो लोगो अंकित स-साना परिमाणका उपशीर्षक ७११३.१९.०० मा पर्ने सिक्काहरू पैठारी गरेमा सो सिक्काहरूमा शीर्षक ७१.०८ बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (झ) नेपालमा केवल कार सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ७३१२.१०.०० मा पर्ने केवल (लट्टा) र उपशीर्षक ८४३१.३९.०० मा पर्ने तयारी क्याव वा क्याव निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने उपशीर्षक ७२१०.९०.०० मा पर्ने स्टील पाता पैठारी गर्दा चार प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ञ) युपीभीसीको भ्याल ढोका पार्टीशन लगायत विभिन्न सामान उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक ३९१६.१०.००, ३९१६.२०.०० र ३९१६.९०.०० मा पर्ने मालवस्तुमा पन्ध्र प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ट) शीर्षक ३९.२० अन्तर्गतका सबै उपशीर्षकहरूमा पर्ने फिलर मास्टर ब्याचमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(ठ) मालवस्तु चिस्थानमा राखी ढुवानी गर्न प्रयोग हुने गरी रेफ्रिजरेटिङ्ग प्रणाली जडान गर्न आवश्यक पर्ने शीर्षक ८७.०६ अन्तर्गतका चेसिस र उक्त चेसिसमा जडान हुने बक्स र सोसँग सम्बन्धित मेशिनरी उपकरण सहितको चेसिस (रेफ्रिजरेसन सिष्टम) पैठारी गरेमा नियमानुसार लाग्ने पुरै भन्सार महसुल धरौटीमा राखी पछि मालवस्तु चिस्थानमा राखी ढुवानी गर्न प्रयोग हुने गरी पूर्णरूपले रेफ्रिजरेसन जडान भएको ढुवानीको साधन बनाई यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरे पछि एक प्रतिशत भन्सार महसुल वापतको रकम असुल गरी बाँकी धरौटी रकम फिर्ता गरिनेछ ।

तर यसरी सुविधा प्राप्त गर्नका लागि यस्तो ढुवानी साधन अरु प्रयोजनमा प्रयोग हुन नसक्ने, चालकले ड्यासबोर्डबाट नै सबै कुराको नियन्त्रण गर्नसक्ने गरी स्थायी किसिमबाट आवश्यक संयन्त्र जडान गरी तयार भएको हुनुपर्नेछ । सामान्य ढुवानी साधनमा अस्थायी तबरबाट अन्य संयन्त्र जडान गरिएको अवस्थामा यस्तो सुविधा प्रदान गरिने छैन । उपशीर्षक ८७०४.९०.१० को प्रशितक प्रणाली (रेफ्रिजरेटिङ्ग सिष्टम) जडान गरिएको तयारी ढुवानी साधनको हकमा समेत यो व्यवस्था लागू हुनेछ ।

(ड) स्पिलिटिङ्ग एवं डिस्टिलेशन प्लान्ट राखी डिस्टिल्ड फेट्टि एसिड उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक १५०३.००.०० मा पर्ने टेलो आयल, उपशीर्षक ३८२३.११.०० र ३८२३.१२.०० मा पर्ने पाम एसिड आयल र एसिड आयल तथा उपशीर्षक ३८२३.१३.०० मा पर्ने पाम फेट्टी एसिडमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचहत्तर प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(ढ) हार्डवेयरमा पहिले नै लोड भई आएका (प्रि-लोडेड वा इनबिल्ट) सफ्टवेयर पैठारी हुँदा जुन हार्डवेयरमा लोड भई आएको हो सोही हार्डवेयरमै

वर्गीकरण गरी महसुल लिइनेछ र सफ्टवेयरको छुट्टै वर्गीकरण गर्नुपर्ने छैन ।

- (ण) शीर्षक ८७.०२ र ८७.०३ अन्तर्गत पर्ने कम्प्रेसन-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुवै भएका तथा स्पार्क-इग्निसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिङ्ग पिप्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुवै भएका सवारी साधन पैठारी गर्दा दरवन्दी बमोजिम लाग्ने भन्सार महसुलमा पच्चीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (त) कम्तीमा एक हेक्टर क्षेत्रफलमा माछा पालन गरेका मत्स्य फार्महरूले जीवित माछाहरू एवं माछाका भुराहरू ढुवानी गर्ने गरी तयार गरेका अक्सिजन संयन्त्र जडित शीर्षक ८७.०४ अन्तर्गत सबै उपशीर्षकहरूमा पर्ने ढुवानी साधनमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

तर यसरी सुविधा प्राप्त गर्नका लागि यस्तो ढुवानी साधन उत्पादक कम्पनीबाट नै अरु प्रयोजनमा प्रयोग हुन नसक्ने, चालकले ड्यासबोर्डबाट नै सबै कुराको नियन्त्रण गर्नसक्ने गरी स्थायी किसिमबाट आवश्यक संयन्त्र जडान गरी तयार भएको हुनुपर्नेछ । सामान्य ढुवानी साधनमा अस्थायी तवरबाट अन्य संयन्त्र जडान गरी ल्याएको अवस्थामा यस्तो सुविधा प्रदान गरिने छैन ।

- (थ) चालीस वा सोभन्दा बढी सीट क्षमताका कम्तीमा पाँच वटा बसहरू सार्वजनिक यातायातमा सञ्चालन गर्ने गरी दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरू तथा कम्पनीहरूले उल्लिखित प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उक्त क्षमताका उपशीर्षक ८७०२.१०.१० मा पर्ने तयारी बस एवं उपशीर्षक ८७०६.००.८० मा पर्ने चेसिसहरूमा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । त्यसरी पैठारी गरेका सवारी साधनहरू पैठारी गरेको मितिले दश वर्ष नपुगी सार्वजनिक यातायात सञ्चालन गर्ने

उद्देश्यले दर्ता भएका सहकारी संस्था वा कम्पनी वाहेक अरुलाई विक्री बितरण, नामसारी वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गर्न पाइने छैन । दश वर्ष नपुगी नामसारी, विक्री वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम पूरै महसुल लाग्नेछ ।

- (द) पूर्वनिर्मित भवन (प्रिफेब्रिकेटेड विल्डिङ) निर्माण गर्ने गरी दर्ता भएका उद्योगहरूले त्यस्ता भवन निर्माण गर्नको लागि पैठारी गर्ने शीर्षक ७२.१० वा ७२.१२ अन्तर्गतका सबै उपशीर्षकहरूमा पर्ने स्लिट स्टील क्वाइलमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ध) ग्रिज र लुब्रिकेटिङ्ग आयल उत्पादन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक २७१०.१९.६० मा पर्ने बेस आयलमा पन्ध्र प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (न) पि.एस.टि.एन.(ल्याण्ड लाइन) टेलिफोन सञ्जालमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९४०३.२०.०० मा पर्ने क्रस कनेक्सन क्याबिनेट बक्समा पन्ध्र प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (प) नेपालमा विद्युतीय रिक्सा उत्पादन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले आफ्नो उत्पादन प्रयोजनका निमित्त आफैले पैठारी गर्ने विद्युतीय रिक्सामा प्रयोग हुने शीर्षक ८७.१४ अन्तर्गत पर्ने पार्टपुर्जा र सहायक सामग्रीहरू पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (फ) उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनका लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक २७१३.२०.०० को पेट्रोलियम बल्क विटुमिनमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पच्चीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ब) उद्योगले सूर्यमुखी तेल उत्पादन गर्न उपशीर्षक १२०६.००.०० मा पर्ने सूर्यमुखीको गोडा पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

- (भ) भटमासको गेडावाट प्रशोधित तेल तथा पिना उत्पादन गर्ने उद्योगले उपशीर्षक १२०१.९०.०० मा पर्ने भटमासको गेडा पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (म) दाना तथा पशुपक्षी उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक २३०४.००.०० मा पर्ने भटमासको पिनामा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (य) उद्योगले पैठारी गर्ने उपशीर्षक १२०५.१०.०० मा पर्ने तोरी, रायो र क्यानोला (रेप्सीड) को गेडा र उपशीर्षक १२०७.५०.०० मा पर्ने सस्युको गेडामा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

१५. नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको सिफारिसमा महसुल छुट हुने:-

(१) **भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने :-**

- (क) कूटनीतिक नियोग, परियोजना, व्यक्ति र अन्य निकायहरू (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) ले महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरू उत्पादन वर्षले पन्ध्र वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्र्याप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधन,
- (ख) रक्षा मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाली सेनाका नाममा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तु:-
 - (अ) सैनिक प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोली गड्डा, वारुद र तिनका स्पेयर पार्ट्स, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, विष्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चापदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजारहरू र पार्टपुजाहरू,
 - (आ) सैनिक जवान तथा घोडा खच्चडहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने

औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू,

- (इ) नेपाली सेनाले उपयोग गर्ने सञ्चारका उपकरणहरू र सोको सञ्चालनको लागि आवश्यक मालसामानहरू,
- (ई) इञ्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभी अर्थमुभिङ्ग प्लाण्ट, औजार र सोसम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्विपमेण्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू,
- (उ) क्याम्पिङ्ग इक्विपमेण्टस तथा स्पेशल फोर्स र प्यारा ट्रुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू,
- (ऊ) सैनिक अस्पतालको लागि आवश्यक पर्ने फर्निचर तथा सरसामानहरू, औषधी, मेडिकल औजारहरू र उपकरणहरू,
- (ए) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाइजहाज, हेलिकोप्टर र तिनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (व्याग समेत) टुल्स, तथा ग्राउण्ड इक्विपमेण्टहरू,
- (ऐ) बिपद् उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू,
- (ओ) संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने सैनिक डफ्फाको प्रयोगका लागि पैठारी गर्ने एवं लगतमा राखी लगेका आर्माड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु ।
- (ग) गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा सशस्त्र प्रहरी प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तु :-

- (अ) शान्ति सुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू,
- (आ) हातहतियार,
- (इ) भीड नियन्त्रणका सामानहरू,
- (ई) अस्पताल सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू,
- (उ) सशस्त्र प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू (सञ्चार तथा सूचना प्रविधी मन्त्रालयको सिफारिस बमोजिम),
- (ऊ) अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू,
- (ए) विष्फोटक सम्बन्धी सशस्त्र प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू,
- (ऐ) वैज्ञानिक प्रयोगशालाको लागि चाहिने सामानहरू,
- (ओ) बिपद् उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू,
- (औ) संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने सशस्त्र प्रहरीको प्रयोगका लागि पैठारी गर्ने एवं लगतमा राखी लगेका आमौड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु ।
- (घ) गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाल प्रहरीको नाममा पैठारी हुने देहायका मालवस्तु:-
- (अ) शान्ति सुरक्षा कायम राख्न आवश्यक मेशिनरी तथा औजारहरू,
- (आ) हातहतियार,
- (इ) भीड नियन्त्रणको लागि आवश्यक सामानहरू,

- (ई) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू,
- (उ) प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू (सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिस बमोजिम),
- (ऊ) ट्राफिक सम्बन्धी सामानहरू,
- (ए) फिङ्गर प्रिन्ट्स र सो सम्बन्धी आवश्यक सामानहरू,
- (ऐ) अपराध अनुसन्धानको लागि चाहिने उपकरण तथा अन्य सामानहरू,
- (ओ) विष्फोटक सम्बन्धी प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू,
- (औ) वैज्ञानिक प्रयोगशालाको लागि चाहिने सामानहरू,
- (अं) बिपद् उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू,
- (अः) संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने नेपाल प्रहरीको प्रयोगका लागि पैठारी गर्ने एवं लगतमा राखी लगेका आमौंङ पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु ।
- (ड) बाणिज्य विभागको सिफारिसमा पर्वतारोहण दलले ट्रान्जिटको रूपमा नेपालको बाटो गरी निकासी वा पैठारी गर्ने मालवस्तुहरू ।
- (च) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू:-
- (अ) वी. पी. कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल, वी. पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, शहीद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र र मनमोहन

कार्डियोथोरासिक भास्कुलर तथा ट्रान्सप्लान्ट सेण्टरको नाममा पैठारी हुने निर्माण तथा सञ्चालनको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री एवं चिकित्सा सम्बन्धी उपकरणहरू एवं औजारहरू,

(आ) क्यान्सरका विरामीलाई निःशुल्क वितरण गर्ने प्रयोजनको लागि सरकारी वा सामुदायिक अस्पतालहरूले पैठारी गर्ने क्यान्सर निरोधक ग्लिभेक एचजीसी र यस्तै औषधीहरू,

(छ) उद्योग विभागको सिफारिसमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्टहरू ।

(२) **भन्सार महसुल एक प्रतिशत मात्र लाग्ने :-**

(क) स्वीकृतिप्राप्त निजी वा सामुदायिक अस्पतालहरूले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा सो मन्त्रालयले तोकेको मापदण्ड अनुसारको देहाय बमोजिमको शर्त अनुसार पैठारी गर्ने देहाय बमोजिमको परिमाणसम्मको एम्बुलेन्स तथा यस अनुसूचीको दफा १२ को खण्ड (क) को अधीनमा रही पैठारी गर्ने देहाय बमोजिमको परिमाणसम्मको शववाहन:-

(अ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा एक सयभन्दा कम शैया भएको निजी वा सामुदायिक अस्पतालको लागि एउटा एम्बुलेन्स र एउटा शववाहन तथा एक सय वा सोभन्दा बढी शैया भएको अस्पतालको लागि दुईवटासम्म एम्बुलेन्स र एउटा शववाहन । यस उपखण्ड बमोजिम सिफारिस गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले उक्त संस्थाले त्यसभन्दा अधि यस्तो सुविधा उपभोग नगरेको

व्यहोरा उक्त सिफारिसपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ ।

यसरी सुविधामा पैठारी भएको एम्बुलेन्स दश वर्ष पुरानो भई वा दुर्घटना वा अन्य कुनै कारणले प्रयोग गर्न नसक्ने भएमा सम्बन्धित यातायात व्यवस्था कार्यालयबाट त्यसलाई पत्र (स्क्र्याप) गरी दर्ता खारेज गराई सोको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि सोको सट्टा अर्को एम्बुलेन्स पैठारी गर्दा समेत यो सुविधा दिइनेछ ।

(आ) खण्ड (ख) वा यस खण्डको उपखण्ड (अ) बमोजिम एम्बुलेन्स वा शववाहन पैठारी गर्दा निम्न बमोजिमको शर्त समेत पालना गर्नु पर्नेछ :-

(१) एम्बुलेन्स वा शववाहन पैठारी गर्दा पैठारीकै अवस्थामा त्यस्तो एम्बुलेन्स वा शववाहनको अगाडि पछाडि टाढैबाट देखिने गरी ठूला-ठूला अक्षरमा एम्बुलेन्स (Ambulance) वा शववाहन भनी लेखिएको हुनु पर्नेछ ।

(२) एम्बुलेन्समा साइरन, इमर्जेन्सी बत्ती, स्ट्रेचरका साथै अन्य आवश्यक औजारहरू फिट गरिएको हुनु पर्नेछ ।

(३) एम्बुलेन्स वा शववाहनमा चालकको पछाडिपट्टि कुनै पनि सीट राखिएको हुनु हुँदैन ।

(४) त्यस्तो एम्बुलेन्स विरामीको सेवा बाहेक अन्यत्र प्रयोग गर्न र शववाहन शवको

ओसारपसार गर्न वाहेक अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

(५) उक्त एम्बुलेन्स वा शववाहन नेपाल सरकारको सवारी प्रदूषण मापदण्डभित्र रहेर सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(६) यसरी पैठारी भएको एम्बुलेन्स वा शववाहनको सवारी दर्ता गर्दा एम्बुलेन्स वा शववाहन भनी सवारी दर्ता प्रमाणपत्रमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(७) एम्बुलेन्समा टाढैबाट देखिने गरी ठूला ठूला अक्षरमा “नेपाल सरकारबाट राजस्व छुट सुविधा प्राप्त” भन्ने पनि लेखिएको हुनु पर्नेछ ।

(८) राजस्व छुट सुविधामा पैठारी गरेका एम्बुलेन्सले विरामी ओसारपसार लगायतका सेवा प्रदान गरेबापत लिने भाडा दर स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(इ) उपखण्ड (आ) मा उल्लिखित शर्त उल्लङ्घन गरेको पाइएमा त्यस्तो एम्बुलेन्स वा शववाहन जफत गरी बिगो बमोजिम जरिवाना गरिनेछ ।

(ख) सरकारी, सामुदायिक एवं निजी क्षेत्रका अस्पताल वाहेक कानून बमोजिम दर्ता भएका अन्य संघ, संस्था, कम्पनी एवं उद्योगले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा सो मन्त्रालयले तोकेको मापदण्ड अनुसारको यस उपदफाको खण्ड (क) को उपखण्ड (आ) बमोजिमको शर्तका

अधीनमा रही पैठारी गर्ने एम्बुलेन्स र शववाहन एक एक थान । यस खण्ड बमोजिम सिफारिस गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले उक्त संस्थाले त्यसभन्दा अघि यस्तो सुविधा उपभोग नगरेको व्यहोरा उक्त सिफारिसपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ ।

(ग) सरकारी अस्पतालले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने सो मन्त्रालयले तोकेको मापदण्ड अनुसारका एम्बुलेन्स र शववाहन ।

(घ) औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देशको आन्तरिक तथा बाह्य कारणले राम्रोसँग चल नसकी ठूलो नोक्सानी व्यहोर्नु परेका उद्योगहरूको प्रवर्द्धन तथा सुधारको लागि नेपाल सरकारले निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरेर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी कुनै उद्योगलाई रूग्ण उद्योग घोषणा गरी त्यस्ता उद्योगलाई सोही सूचनामा तोकिएको निकायको सिफारिसमा त्यस्ता रूग्ण उद्योगहरूको पुनर्स्थापनाको लागि पैठारी गर्ने भाग ८४ अन्तर्गत पर्ने औद्योगिक मेशिनरी र पार्टपुर्जा ।

(ङ) **पशु सेवा विभागको सिफारिसमा देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू:-**

(अ) दाना तथा पशुपक्षी उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग २८, २९ र ३० मा पर्ने कच्चापदार्थ तथा सहायक कच्चापदार्थ एवं प्याकिङ्ग मेटेरियल,

यसरी सिफारिस गर्दा एक आर्थिक वर्षमा खपत हुन सक्ने परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्न सक्नेछ । यस्तो सुविधा अनुसार पैठारी गर्ने कच्चापदार्थ, सहायक कच्चापदार्थ एवं उद्योगको ट्रेडमार्क अङ्कित प्याकिङ्ग मेटेरियलको सिफारिस गर्दा पशु सेवा विभागले खपत

अनुपात र विक्री एवं विदेश निकासी भएको परिमाणको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।

- (आ) नश्ल सुधारको लागि विदेशबाट पैठारी गरिने उपशीर्षक ०५११.१०.०० मा पर्ने उन्नत जातका चौपायको वीर्य (सिमेन) र पशुको भ्रूण ।
- (च) संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पर्यटन उद्योगको प्रचार तथा प्रवर्द्धनको लागि नेपालबाहिरबाट छपाई ल्याएको उपशीर्षक ४९११.१०.०० मा पर्ने स्तरीय प्रचार सामग्री,

(छ) **वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्रको सिफारिसमा देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-**

- (अ) वैकल्पिक उर्जाको स्रोत, जस्तै हावाबाट विद्युत उत्पादन गर्ने उपशीर्षक ८५०२.३१.०० मा पर्ने हावा मिल र उपशीर्षक ८५०३.००.०० मा पर्ने हावा मिलका एसेसरिज र पार्टपुर्जा,
- (आ) दरवन्दीमा माफी जनिए बाहेकका सौर्य शक्तिबाट विद्युत उत्पादन गर्न प्रयोग हुने निम्न उपकरणहरू:-

- (१) उपशीर्षक ८५४१.४०.०० मा पर्ने सोलार प्यानल र मोड्यूल; उपशीर्षक ८५०४.४०.०० मा पर्ने सोलार चार्ज कन्ट्रोलर,
- (२) विद्युतीय सवारी साधनको व्याट्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने उपशीर्षक ७८०१.९१.०० मा पर्ने एण्टिमोनियल लिड एल्वाय इन्नाट, उपशीर्षक ७८०१.१०.००

७८०१.९९.०० मा पर्ने लिड;
उपशीर्षक ८५०७.९०.००
मा पर्ने व्याट्री बक्स, सेपरेटर
र ट्यूवलर,

(३) उपशीर्षक ८४१३.७०.९० मा
पर्ने व्याट्रीबाट चल्ने पानी
तान्ने पम्प (डी.सी. पम्प),

(४) सौर्य ताप ऊर्जा सम्बन्धी निम्न
उपशीर्षकमा पर्ने उपकरणहरू:

७४१०.२१.००, ७६०७.१९.००,
८४०३.१०.००, ८४०३.९०.००,
८४१२.८०.००, ८४१९.१९.००,
८४१९.३१.०० र ८५१६.६०.०० ।

(५) असी प्रतिशत भन्दा बढी
क्षमता भएको उपशीर्षक
८५०४.४०.०० मा पर्ने सोलार
इन्भर्टर ।

(६) सौर्य टुकीमा प्रयोग हुने १२
भन्दा कम भोल्ट र १० भन्दा
कम एम्पीयर क्षमताका
उपशीर्षक ८५०७.६०.०० मा
पर्ने लिथियम आयन व्याट्री ।

(इ) गोबर ग्याँस लगायत बायोग्याँसका लागि
आवश्यक पर्ने उपकरण, जस्तै उपशीर्षक
८४८१.१०.०० मा पर्ने मेन ग्याँस भल्भ
तथा बायो ग्याँसमा प्रयोग हुने अन्य
भल्भहरू र उपशीर्षक ७३०७.२३.००
मा पर्ने तिनका फिटिङ्गहरू, उपशीर्षक
७३०७.९९.०० मा पर्ने एल्वो, उपशीर्षक
३९१७.३९.०० मा पर्ने ग्याँस पाइप,
उपशीर्षक ९०२८.१०.०० मा पर्ने ग्याँस
गेज, उपशीर्षक ५९०८.००.०० मा पर्ने
गोबर ग्याँस बत्ती, उपशीर्षक
८३०७.९०.०० मा पर्ने ग्याँस टेप (ब्रास),

उपशीर्षक ७३२१.११.०० मा पर्ने गोबर ग्याँस चुल्हो र उपशीर्षक ७३२१.१०.०० मा पर्ने तिनका पार्टपुर्जाहरू, उपशीर्षक ७३०७.१२.०० मा पर्ने रिडक्सन एल्वो र उपशीर्षक ४००९.३१.०० मा पर्ने रवर होज पाइप,

- (ई) गोबरबाट विद्युत उत्पादन गर्ने ब्याट्री बनाउने उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चापदार्थ (उद्योगको वार्षिक क्षमता र स्वीकृत स्कीममा तोकिएको परिमाणसम्म) सो ब्याट्री बनाउन आवश्यक कच्चापदार्थहरू भनी उद्योग विभाग वा घरेलु तथा साना उद्योग विभागबाट सिफारिस भई आएका कच्चापदार्थहरू,
- (उ) बायो उर्जामा आधारित उपशीर्षक ७३२१.११.०० मा पर्ने बायो स्टोभ (राइस हस्क स्टोभ),
- (ऊ) जैविक इन्धन उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी हुने मिल, मेशिनरी उपकरण, तिनका पार्टपुर्जा तथा रसायनहरू ।
- (ज) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले पैठारी गर्ने मृगौला उपचारमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९०१८.१०.०० मा पर्ने हेमो डायलाइसिस मेशिन, डाइलासिस रिप्रोसेसर, डायलाइजर र यसको ट्यूविङ्ग; उपशीर्षक ९४०२.१०.०० मा पर्ने डाइलासिस बेड तथा कुर्सी, मुटुको रोग निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९०१८.१२.०० मा पर्ने इकोकार्डियोग्राफ; उपशीर्षक ९०१८.१०.०० मा पर्ने भिडियो स्कोप, क्याथल्याव, हर्ट लङ्ग मेशिन र डिफ्रिब्रिलेटर, क्यान्सर रोगको निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९०२२.१२.०० मा पर्ने पोजिट्रोन इमिशन टोमोग्राफी (पेट) स्क्यान

मेशिन, कम्प्यूटेड टोमोग्राफी (सि.टी.) स्क्यान मेशिन, मेमोग्राफी; उपशीर्षक १०२२.२१.०० मा पर्ने ब्रेसीथेरापी र लिनियर एक्सलरेटर; रोग निदानमा प्रयोग हुने उपशीर्षक १०१८.१९.०० मा पर्ने फ्लो साइटोमिटर, नेक्स्ट जेनेरेशन सिक्वेन्सर, प्रोटीन माइक्रोएरी प्लेटफर्म र मल्टिप्लेक्स रियल टाइम पि.सी.आर., हेमाटोलोजी एनालाइजर, ब्लड केमेष्ट्री एनालाइजर, क्लिनिकल केमेष्ट्री एनालाइजर र इम्यूनोकेमेष्ट्री एनालाइजर; उपशीर्षक १०१८.१३.०० मा पर्ने म्याग्नेटिक रिजोनेन्स इमेजिङ (एम.आर.आई.) मेशिन,

- (भू) कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा पशुपंक्षी पालन उद्योग एवं सहकारी संस्थाले पैठारी गर्ने कृषिजन्य उत्पादन, फलफूल, माछा आदि सुरक्षित गर्न निर्माण गरिने शित भण्डारको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरू एवं उपशीर्षक ३९२१.९०.९० मा पर्ने थर्मोकोल, उपशीर्षक ३९२५.९०.०० अन्तर्गतको पफ स्याण्डविच वाल एण्ड रुफ प्यानलहरू, शीर्षक ७३.०८ मा पर्ने संरचनाहरू, कुखुरा पालनको लागि आवश्यक पर्ने विशेष प्रकारको प्लाष्टिक सिट र अण्डा राख्ने क्रेट,
- (ज) कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने बालीनालीको लागि मात्र प्रयोग हुने उपशीर्षक ३८०८.९१.९० मा पर्ने कीटनाशक, उपशीर्षक ३८०८.९२.०० मा पर्ने दुसीनाशक, उपशीर्षक ३८०८.९३.०० मा पर्ने भारपातनाशक, उपशीर्षक ३८०८.९९.०० मा पर्ने मुसानाशक औषधी तथा उल्लिखित मालवस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगले नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको परिमाण र अवधि खोलिएको सिफारिसका आधारमा पैठारी गर्ने कच्चापदार्थहरू,
- (ट) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-

(अ) सरकारी, सरकारी अनुदानप्राप्त र सामुदायिक अस्पतालले पैठारी गर्ने भाग ८४ र ९० का औषधीय एवं शल्यचिकित्सा सम्बन्धी यन्त्र उपकरण तथा औजारहरू, मुटुभिन्न प्रत्यारोपण गरिने उपशीर्षक ९०२१.९०.०० मा पर्ने भल्भहरू र स्टेण्टहरू; उपशीर्षक ९०२१.५०.०० मा पर्ने पेस मेकरहरू ।

तर यसरी पैठारी गरेका मालवस्तुहरू वारेण्टी वा ग्यारेण्टीको अवधिमा पैठारी गरेको मितिले एक वर्षभित्र मर्मत गर्न लैजांदा वा मर्मत गरी ल्याउँदा वा सोको सट्टा सोही प्रकारको अर्को मालवस्तु पैठारी गर्दा त्यसमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुनेछ ।

(आ) सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त, सामुदायिक र गैर सरकारी अस्पतालहरूले पैठारी गर्ने आँखा उपचारको प्रयोगमा आउने इण्ट्राओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने उपशीर्षक ९००१.१०.०० र ९००१.२०.०० मा पर्ने कच्चा पदार्थ र तिनका सहायक सामग्रीहरू; यन्त्र उपकरणहरू र तिनका पार्टपुर्जाहरू ।

(ठ) गाउँपालिकाको हकमा सम्बन्धित गाउँपालिका र नगरपालिकाको हकमा सम्बन्धित नगरपालिकाको सिफारिसमा उपशीर्षक ८४२१.२१.०० मा पर्ने ढलको फोहोर पानी प्रशोधनको लागि पैठारी हुने ट्रिटमेण्ट प्लान्ट, मेशिनरी र संयन्त्रहरू,

(ड) सम्बन्धित नगरपालिकाको सिफारिसमा फोहर मैला सङ्कलन गरी पुनः उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८४७९.८९.९० मा पर्ने गावेँज कम्पाक्टर, उपशीर्षक ७३०९.००.०० मा पर्ने गावेँज कन्टेनर तथा उपशीर्षक ८४७९.८९.९० मा पर्ने फोहर मैला प्रशोधन गरी पुनः उत्पादन गर्ने मेशिनरीहरू,

(ढ) विदेशी नलडुग तथल दलतु संसुथलले कुडनीतलक सुवलधल वल डहसुल सुवलधलडल डैठलरी गरी कुनै आडुडनलकु डु सुवीकृत वलरुषलक कलरुडकडड अनुसुडु आडुडनलललरुड नै हसुतलनुतरण गरी सरकलरी नडुवर डुलेटडल डरलवरुतन गनुने वल कुनै आडुडनलकु नलडडल डुरुण वल आशलक डहसुल सुवलधलडल (लगत वल वैङु गुलरुणुटीडल डैठलरी डुडकु वलहेक) डैठलरी डुडकल र आडुडनल सडलडुतलडुलुडु अरुथ डनुतुरलडुडकु सुवीकृतल ललरुड सरकलरी नडुवर डुलेटडल डरलवरुतन गनुने गरी सरकलरी नलकलडुडलरुड हसुतलनुतरण गनुने वल सुवीकृतल डुरलडुत कडुतीडल १५ शैडलडनुदल डुठी कुषडतलकल गैर नलडलडुखुी सलडुदलडुडक असुडतलललरुड हसुतलनुतरण गनुने सवलरी सलधन,

तर उतुडलदन डलतलले १० वरुष नलधेकल सवलरी सलधनहरुडलरुड डु सुवलधल दलडुनेकुनै ।

(ण) औषधी वुडवसुथल वलडुडलगकु सलडलरलसडल औषधी उडुडुगले डैठलरी गनुने डुडल २द, २९ र ३द डल डुने ककुडलडदलरुथ, सहाडक ककुडलडदलरुथ र रलसलडनलक डदलरुथ; शीरुषक ११.०द कल सवै उडुशीरुषकडल डुने डलड (सुवेतसलर), उडुशीरुषक १३०२.१९.०० डल डुने डडलडुडुटीकल सलरहरुड, उडुशीरुषक १७०२.११.०० डल डुने लुडलकुडुडु, उडुशीरुषक १७०२.३०.०० डल डुने डेकुसुडुरुडु र गलुकुडु, उडुशीरुषक १७०२.९०.०० डल डुने डुरुकुडुडु वल अनुड कुनल, उडुशीरुषक १७०१.१ॡ.९० डल डुने उखुकु अनुड कुनल, उडुशीरुषक २५०१.००.१० डल डुने सुडुडुडुडुडु डुलुडुडुडु डुलुडुडुडुडु, शीरुषक ३२.०३ र ३२.०ॡ कल सवै उडुशीरुषकडल डुने रङुगरुड, उडुशीरुषक ३३०१.९०.०० डल डुने ँसेनुसलडुडु आडुडु, उडुशीरुषक ३३०२.९०.०० डल डुने सुगनुधुडुकुत ततुव, उडुशीरुषक ३ॡ०ॡ.२०.०० र ३ॡ०ॡ.९०.०० डल डुने डैन, उडुशीरुषक ३५०७.९०.०० डल डुने इनुडलडुडुडु, उडुशीरुषक २२०७.१०.०० र २२०७.२०.०० डल डुने इथलनुल रेकुडुडुडुडुडु सुडुरुडु, उडुशीरुषक ॡद२१.१०.०० डल डुने लेडुलहरुड, उडुशीरुषक ७०१०.१०.०० डल डुने ँडुडुलहरुड, उडुशीरुषक

७६१२.१०.०० मा पर्ने आल्मोनियमका लचकदार ट्युबहरू, तथा उपशीर्षक ८३०९.९०.०० मा पर्ने पी.पी.क्याप; शीर्षक ३९.२०, ३९.२१ र ४८.१९ का सबै उपशीर्षकहरू एवं उपशीर्षक ३९२३.१०.१०, ३९२३.१०.९०, ३९२३.३०.९०, ३९२३.५०.००, ७०१०.९०.००, ७६०७.११.००, ७६०७.१९.००, ७६०७.२०.०० र ९६०२.००.०० मा पर्ने प्याकिड मेटेरियल तथा उपशीर्षक ३९२६.९०.९० मा पर्ने १५ एम.एल. सम्म क्षमताका मेजरिङ्ग कपहरू,

यस्तो सिफारिस गर्दा औषधी व्यवस्था विभागले कच्चापदार्थको खपत अनुपात, स्वदेशमा हुने उपभोग एवं विदेशमा भएको निकासीको आधारमा एक आर्थिक वर्षको लागि चाहिने परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्न सक्नेछ।

- (त) विद्युत विकास विभाग वा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा जलविद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण, सञ्चालन वा संभारको लागि आवश्यक पर्ने निर्माण उपकरणहरू, मेशिनरी औजारहरू र सोको सम्बन्धित पार्टपुर्जाहरू तथा त्यस्ता उपकरणहरू निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट),
- (थ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने मृगौला रोगीहरूको उपचारमा प्रयोग गर्ने उपशीर्षक ३८२४.९९.०० मा पर्ने डाइलासिस बाथ कन्सन्ट्रेट (ठोस वा तरल),
- (द) वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने सफा टेम्पोमा प्रयोग गरिने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरू,
- (ध) पत्र-पत्रिका प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्राप्त सञ्चार गृहहरूले सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने उपशीर्षक ४८०१.००.०० मा पर्ने अखबारी कागजमा एक प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ,
- (न) कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा कृषि, वागवानी तथा पुष्प फार्महरूले

पैठारी गर्ने गिन हाउस, सिँचाइ उपकरण र यस्तै अन्य यन्त्र उपकरण ।

(३) भन्सार महसुल आंशिक छुट हुने :-

(क) मसी बनाउने उद्योगले उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्ने रासायनिक पदार्थमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(ख) सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा स्वदेशी मुद्रण (प्रेस) उद्योगले आफ्नो उद्योगको प्रयोगको लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक ३२१५.१९.०० मा पर्ने मसीमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(ग) संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा ट्रेकिङ एजेन्सीले आफ्नो प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक ६३०६.२२.०० र ६३०६.२९.०० मा पर्ने पाल; उपशीर्षक ८२०१.४०.०० मा पर्ने आइस एक्स, उपशीर्षक ५६०७.५०.०० मा पर्ने क्लाइम्बिङ रोप, क्लाइम्बिङमा मात्र प्रयोग हुने मालवस्तुहरू, विशेष प्रकारका क्याम्पिङ क्रोकरी तथा उपशीर्षक ८२१५.२०.०० र ८२१५.९९.०० मा पर्ने कटलरी र उपशीर्षक ४२०२.९१.००, ४२०२.९२.००, ४२०२.९९.०० मा पर्ने रूकस्याक, क्याम्पन र पिटन, पहिलो पटक पैठारी गर्दा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै यस्ता एजेन्सीहरूले सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने सञ्चार उपकरणमा समेत लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ । यसरी पैठारी हुने मालवस्तुमध्ये क्याम्पिङ क्रोकरी र कटलरीमा ट्रेकिङ एजेन्सीको नाम र चिन्ह अङ्कित भएको हुनु पर्नेछ ।

(घ) संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा जलयानको व्यवसाय गर्ने राफिटिङ एजेन्सीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनको लागि उपशीर्षक ८९०३.९२.००, ८९०३.९९.०० मा पर्ने रबर र मोटरको डुङ्गा दश/दश थान, उपशीर्षक

६५०६.१०.०० मा पर्ने हेलमेट एकसय थान र उपशीर्षक ३९२३.१०.९० मा पर्ने वाटर प्रुफ क्यामरा कण्टेनर दश थान पहिलो पटक पैठारी गर्दा भन्सार महसुल पाँच प्रतिशतमात्र लाग्नेछ ।

- (ड) नेपालमा छायाङ्कन गरिएको सिनेमा डेभलप गर्न वा प्रशोधन गर्न वा प्रदर्शन गर्न अस्थायी निकासी गर्नु परेमा चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा भन्सार महसुल नलिई लगतमा राखी निकासी गर्न दिइनेछ । यस्तो सिनेमा पुनः पैठारी गर्दा प्रति सिनेमा पाँच हजार रूपैया भन्सार महसुल लाग्नेछ । विदेशमा प्रदर्शनका लागि लगिएको सिनेमा फिर्ता ल्याउँदा भने भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

तर विदेशी चलचित्र नेपालमा प्रदर्शनको लागि पैठारी गर्दा प्रति चलचित्र दश हजार रूपैयाँ भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै नेपालमा चलचित्र छायाङ्कन गर्नको लागि विदेशी नागरिकहरूले आफूसँग ल्याउने तथा नेपाली नागरिकले विदेशमा चलचित्र छायाङ्कन गर्नको लागि आफूसँग लैजाने चलचित्र सम्बन्धी यन्त्र उपकरणहरू र सोसँग सम्बन्धित मालवस्तुहरू चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा पछि फिर्ता लैजाने वा फिर्ता ल्याउने शर्तमा भन्सार महसुल नलिई लगतमा राखी पैठारी वा निकासी गर्न दिन सकिनेछ ।

- (च) स्थायी स्वीकृत प्राप्त ट्राभल एजेन्सी, ट्रेकिङ्ग एजेन्सी, राफिटङ्ग एजेन्सी र तारे तथा रिसोर्ट होटलले संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८७०२.१०.१०, ८७०२.२०.१०, ८७०२.३०.१० र ८७०२.९०.१० मा पर्ने लक्जरी कोच; उपशीर्षक ८७०२.१०.३०, ८७०२.२०.३०, ८७०२.३०.३० र ८७०२.९०.३० मा पर्ने माइक्रोबस; र उपशीर्षक ८७०२.१०.२०, ८७०२.२०.२०, ८७०२.३०.२० र ८७०२.९०.२० मा पर्ने मिनिबसमध्ये जम्मा दुई थानमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

तर यसरी पैठारी हुने सवारी साधनहरू पैठारी भएको आठ वर्षसम्म निजी सवारीको रूपमा दर्ता गर्न वा नामसारी गर्न नपाइने र सवारी साधनमा बाहिरपट्टि त्यस्ता एजेन्सी वा होटलको नाम लेखिएको हुनु पर्नेछ । यस्ता सवारी साधन आठ वर्ष नपुगी नामसारी गरेमा नियमानुसार पूरै भन्सार महसुल लाग्नेछ र आठ वर्षपछि नामसारी भएमा भन्सार महसुल लाग्ने छैन । एकपटक यस्तो सुविधा उपभोग गरिसकेको आठ वर्ष व्यतित गरिसकेपछिमात्र पुनः यस्तो सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

(छ) तारे होटल वा रिसोर्टहरूले स्वीकृत योजनाअनुसार होटलको निर्माणका लागि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पहिलो पटक पैठारी गर्दा निम्न उपशीर्षकहरूमा पर्ने मालवस्तुहरूमा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछः-

उपशीर्षक ९४०३.१०.००, ९४०३.२०.००
 ९४०३.४०.००, ९४०३.५०.००, ९४०३.६०.००,
 ९४०३.७०.००, ९४०३.८२.००, ९४०३.८३.००,
 ९४०३.८९.००, ९४०४.१०.०० मा पर्ने फर्निचर
 एवं फिक्चर्स; शीर्षक ३२.०८, ३२.०९ र ३२.१०
 अन्तर्गतका सबै उपशीर्षकहरूमा पर्ने रंगहरू;
 उपशीर्षक ५७०२.३२.००, ५७०२.३९.००,
 ५७०२.४२.००, ५७०२.४९.००, ५७०२.५०.००,
 ५७०२.९२.००, ५७०२.९९.००, ५७०३.२०.००,
 ५७०३.३०.००, ५७०३.९०.१०, र ५७०३.९०.९० मा
 पर्ने कार्पेट; उपशीर्षक ८५३६.१०.००,
 ८५३६.२०.००, ८५३६.३०.००, ८५३६.४९.००,
 ८५३६.५०.००, ८५३६.६१.००, ८५३६.६९.००,
 ८५३९.१०.००, ८५३९.२१.००, ८५३९.२२.००,
 ८५३९.२९.००, ८५३९.३१.००, ८५३९.३२.००,
 ८५३९.३९.००, ८५३९.४१.००, ८५३९.४९.००,
 ८५३९.९०.०० मा पर्ने इलेक्ट्रीक इन्स्टलेशन;
 उपशीर्षक ८४५१.१०.०० मा पर्ने ड्राइक्लिनिङ्ग
 मेशिन, उपशीर्षक ६३०२.३१.००, ६३०२.३२.००,
 ६३०२.३९.००, ६३०२.९१.००, ६३०२.९३.००,

६३०२.९९.०० मा पर्ने हाउसकिपिङ्गका सामानहरू; उपशीर्षक ८४१४.३०.००, ८४१४.४०.०० मा पर्ने कम्प्रेसर; उपशीर्षक ८४१४.१०.०० मा पर्ने पम्प, उपशीर्षक ८३०१.४०.०० मा पर्ने डोर लक्स; उपशीर्षक ८५०४.३३.०० मा पर्ने टान्सफर्मर; उपशीर्षक ८५०२.१२.००, ८५०२.१३.००, ८५०२.२०.०० मा पर्ने जेनेरेटर्स; उपशीर्षक ८२१४.९०.००, ८२१५.१०.००, ८२१५.२०.००, ८२१५.९१.००, ८२१५.९९.०० मा पर्ने क्रकरी एवं कटलरी; उपशीर्षक ७०१३.१०.००, ७०१३.२२.००, ७०१३.२८.००, ७०१३.३३.००, ७०१३.३७.००, ७०१३.४१.००, ७०१३.४२.००, ७०१३.४९.००, ७०१३.९१.००, ७०१३.९९.०० मा पर्ने ग्लासवेयर; उपशीर्षक ७३२३.९३.०० मा पर्ने टेबुलवेयर; उपशीर्षक ६९१०.१०.०० र ८४८१.८०.९० मा पर्ने सेनिटरी फिटिङ्ग ।

माथि उल्लिखित मालवस्तुमध्ये क्रकरी, ग्लासवेयर, कटलरी, टेबुलवेयर, सेनिटरी फिटिङ्ग र लिनेन्समा होटेलको नाम र चिन्ह अङ्कित भएको हुनु पर्दछ ।

(ज) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा सरकारी अस्पतालले र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा सामुदायिक वा निजी अस्पतालले पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८७०२.१०.३०, ८७०२.२०.३०, ८७०२.३०.३० र ८७०२.९०.३० मा पर्ने माइक्रोबस तथा उपशीर्षक ८७०२.१०.२०, ८७०२.२०.२०, ८७०२.३०.२० र ८७०२.९०.२० मा पर्ने मिनिबसमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट दिइनेछ :-

(अ) न्यूनतम पन्ध्र शैयादेखि पचास शैयासम्म भएको अस्पतालको लागि माइक्रोबस वा मिनिबसमध्ये एउटा र पचास शैयाभन्दा बढी भएको अस्पतालको लागि माइक्रोबस वा मिनिबसमध्ये जम्मा

दुईवटा सवारी साधनमा लाग्ने भन्सार
महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(आ) उपखण्ड (अ) बमोजिम सुविधामा पैठारी
भएको माइक्रोबस वा मिनिबस पुरानो
भई प्रयोग गर्न नसकिने भएमा त्यसलाई
स्क्याप गरेको प्रमाण भन्सार
कार्यालयमा पेश गरेपछि सोही प्रकारको
अर्को सवारी साधन पैठारी गर्दा समेत यो
सुविधा दिइनेछ ।

(भ) चलचित्र धुलाई गर्ने ध्वनी गर्ने समेत उद्देश्यले दर्ता
भएका उद्योग वा कम्पनीहरूले चलचित्र विकास
बोर्डको सिफारिसमा पैठारी गर्ने देहायको उपखण्ड
(अ) मा उल्लिखित मालवस्तु र चलचित्र प्रदर्शन
गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योग वा कम्पनीहरूले
उपखण्ड (आ) मा उल्लिखित मालवस्तुहरू पहिलो
पटक पैठारी गर्दा दुई दशमलव पाँच प्रतिशत
महसुल लिई बाँकी महसुल छुट हुनेछ । यसरी
सिफारिस गर्दा चलचित्र विकास बोर्डले सम्बन्धित
उद्योग वा कम्पनीको क्षमता र प्रयोगको आधारमा
परिमाण किटान गरी सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

(अ) उपशीर्षक १०१०.१०.१० मा पर्ने
नेगेटिभ प्रोसेसिङ्ग मेशिन र फाइनल
नेगेटिभ अल्ट्राक्लिनिङ मेशिन; उपशीर्षक
१०१०.५०.०० मा पर्ने कम्प्यूटराइज्ड
प्रिन्टिङ्ग, मिडियो एसिष्ट सहित कलर
एनालाइजिङ्ग (करेक्सन) मेशिन सेट,
फाइनल प्रिन्टिङ्ग तथा फाइनल प्रोसेसिङ्ग
मेशिन, प्रोसेसर एवं प्रिन्टर, एनालाइजर,
स्टेनवेक, साउण्ड रिडर, सिक्रोमीटर,
डवर, मिक्सचर, अडियो मिक्सिङ्ग
कन्सोल, स्पेलाइजर, रिवाइण्डर, कलर
करेक्सन समेतको टेलिसिने मेशिन,
साउण्ड अप्टिकल ट्रान्सफरिङ्ग मेशिन
सेट, रिफ्लेक्टर, वेवी, सुपर मल्ली-१०,
मल्ली-२० सोलार, एच. एम. आई,
रेक्टिफाईर्स, प्रोजेक्ट कन्सोल, डिजिटल
४१३

फिल्म सर्वर, सबउफर्स, फिल्म प्लाटर्स,
 फिल्म अटोमेशन इक्विपमेण्ट्स, टेलिसिने
 सम्बन्धी उपकरणहरू; उपशीर्षक
 ८५२८.४९.०० मा पर्ने मनिटर,
 उपशीर्षक ९००७.२०.०० मा पर्ने
 प्रोजेक्टर र उपशीर्षक ९००२.११.००
 मा पर्ने प्रोजेक्टर लेन्स; उपशीर्षक
 ८४४१.१०.०० मा पर्ने नेगेटिभ कटिड
 मेशिन सेट र उपशीर्षक ९००२.११.००
 मा पर्ने लेन्स; उपशीर्षक ८५२१.१०.००
 र ८५२१.९०.०० मा पर्ने एच.डी. टेप
 रेकर्डर, बेटा-एस.पी. भिडियो रेकर्डर र
 पी२ रेकर्डर; उपशीर्षक ८५२८.५९.००
 मा पर्ने एच. डी. मोनिटर; उपशीर्षक
 ८५१८.४०.०० र ८५१८.५०.०० मा
 पर्ने एम्प्लिफायर; उपशीर्षक
 ८५१८.२१.०० र ८५१८.२२.०० मा पर्ने
 स्पीकर; उपशीर्षक ८५१८.१०.०० मा
 पर्ने माइक्रोफोन र उपशीर्षक
 ८५२८.६९.०० मा पर्ने प्रिन्ट प्रिभ्यू
 प्रोजेक्टरहरू, उपशीर्षक ९००६.५१.०० र
 ९००६.५३.०० मा पर्ने १६ एम.एम. एवं
 ३५ एम.एम. का क्यामराहरू, उपशीर्षक
 ८५२५.८०.०० मा पर्ने साउण्ड
 अप्टिकल क्यामरा र उपशीर्षक
 ९००२.११.०० मा पर्ने सो को लेन्स;
 उपशीर्षक ९००२.२०.०० मा पर्ने
 फिल्टरहरू; उपशीर्षक ९००७.९१.०० मा
 पर्ने क्यामेरा स्टैण्ड, उपशीर्षक
 ८५०४.४०.०० मा पर्ने बैट्री चार्जरहरू,
 उपशीर्षक ८७१६.८०.०० मा पर्ने टूली,
 उपशीर्षक ८४२६.११.०० मा पर्ने क्रेन र
 उपशीर्षक ८५३६.९०.०० मा पर्ने
 डीमर ।

(आ) उपशीर्षक ९४०१.८०.०० मा पर्ने
 लकजरी सिट्स, उपशीर्षक

८४१५.१०.०० मा पर्ने ४ टनभन्दा बढी
क्षमताको एयर कण्डीस्नर, उपशीर्षक
८५३९.२९.०० मा पर्ने प्रोजेक्टर ल्याम्पस
र जेनन बल्बस ।

- (ज) संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पर्वतारोहण दलले नेपालका हिमाल आरोहण गर्नको निमित्त पैठारी गर्ने नेपालमा खपत हुने मदिरा तथा चुरोट बाहेकका मालवस्तुहरूमा दश प्रतिशतभन्दा बढी भन्सार महसुल लाग्ने भएमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस्ता दलहरूले पैठारी गर्ने नेपालमा खपत नहुने मालवस्तुहरूको हकमा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने महसुल धरौटीमा लिई मालवस्तु फिर्ता गरेपछि धरौटी रकम फिर्ता दिइनेछ ।
- (ट) सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा ग्रामीण क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउने दूरसञ्चार सेवा प्रदायक वा दूरसञ्चार सेवा स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने सरकारी वा निजी क्षेत्रका निकायले एक्सचेन्ज स्थापना तथा नेटवर्क विस्तारका लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक ८५४४.२०.०० मा पर्ने केबुल तथा उपशीर्षक ८५०७.२०.०० मा पर्ने व्याट्रीमा सात प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ठ) उपशीर्षक ९०१८.३१.०० मा पर्ने सिरिन्ज उत्पादन गर्ने उद्योग र प्लाष्टिक दाना प्रयोग गरी सोभै स्लाइन पानी उत्पादन गर्ने उद्योगले आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको प्लाष्टिक दानामा उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्दा दुई दशमलव पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । उद्योग विभागले यसरी सिफारिस गर्दा उद्योगले उत्पादन तथा विक्री गरेको सिरिन्ज वा स्लाइन बोटलको परिमाण, ती वस्तुहरू उत्पादन गर्दा लाग्ने प्लाष्टिक दानाको परिमाण एवं खपत अनुपात समेतका आधारमा एक आर्थिक वर्षको लागि आवश्यक पर्ने प्लाष्टिक दानाको परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्नुपर्नेछ ।

- (ड) मुटुको शल्यक्रिया गर्दा प्रयोग हुने उपशीर्षक ९०१८.९०.०० मा पर्ने कष्टम ट्यूबिङ्ग प्याक (सी.टि.पी) उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको उपशीर्षक ३९१७.३९.०० मा पर्ने मेडिकल पी.भि.सी. ट्यूब र सो को सहायक सामग्रीहरू उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ढ) एक सय वटा भन्दा बढी दुधालु गाई वा भैंसी पाल्ने पशु फार्मले आफ्नो प्रयोजनको निमित्त कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने शीर्षक ८७.०४ अन्तर्गत पर्ने जुनसुकै एउटा ढुवानीको साधनमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ । यस्ता ढुवानीका साधन पैठारी गरेका मितिले सात वर्षसम्म विक्री वितरण वा नामसारी गर्न पाइनेछैन ।
- (ण) चिया उद्योगले चिया ढुवानी गर्ने प्रयोजनको निमित्त उपशीर्षक ८७०४.२१.२० मा पर्ने पिकअप वा उपशीर्षक ८७०४.३२.०० मा पर्ने मिनि ट्रक कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गरेमा सात वर्षसम्म विक्री वितरण वा नामसारी गर्न नपाउने गरी एक पटकका लागि देहाय बमोजिमको संख्यामा भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछः-
- (अ) दश विगाहा देखि तीस विगाहासम्म क्षेत्रफलमा चिया खेती गरी चिया उत्पादन गर्ने उद्योगहरूलाई एउटा,
- (आ) तीस विगाहाभन्दा बढी क्षेत्रफलमा चिया खेती गरी चिया उत्पादन गर्ने उद्योगहरूलाई दुई वटा ।
- (त) औषधी उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले औषधी उत्पादन एवं गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक पर्ने उपशीर्षक ८४१५.८३.०० मा पर्ने एयर ह्याण्डलिङ्ग युनिट

पैठारी गर्दा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(थ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने उपशीर्षक ३९२६.९०.०० मा पर्ने युरिन व्यागमा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(द) शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा सामुदायिक शिक्षण संस्थाहरूले विद्यार्थीहरू ल्याउने लैजाने प्रयोजनका लागि तीस सिटभन्दा बढी क्षमताको बस पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचहत्तर प्रतिशत छुट दिइनेछ । यसरी पैठारी गरेको बस पैठारी गरेको मितिले दश वर्षसम्म अरु कसैलाई विक्री वितरण वा नामसारी वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गर्न पाइनेछैन । दश वर्ष नपुगी विक्री वितरण वा नामसारी वा कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम पूरै महसुल लाग्नेछ ।

१६. **कृषि सुधार शुल्क लाग्ने:** देहायका मालवस्तुहरू भारत र जनवादी गणतन्त्र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल पूर्णरूपले छुट हुनेछ र देहाय बमोजिमको दरमा कृषि सुधार शुल्क लाग्नेछ:-

(१) देहायका उपशीर्षकहरूमा पर्ने मालवस्तुमा पाँच प्रतिशतका दरले कृषि सुधार शुल्क लाग्नेछ:

भाग ०१				
०१०१.२१.००	०१०१.२९.००	०१०१.३०.००	०१०१.९०.००	०१०२.२१.००
०१०२.२९.००	०१०२.३१.००	०१०२.३९.००	०१०२.९०.००	०१०३.१०.००
०१०३.९१.००	०१०३.९२.००	०१०४.१०.००	०१०४.२०.००	०१०५.११.००
०१०५.१२.००	०१०५.१३.००	०१०५.१४.००	०१०५.१५.००	०१०५.१४.००
०१०५.१९.००	०१०६.११.००	०१०६.१२.००	०१०६.१३.००	०१०६.१४.००
०१०६.१९.००	०१०६.२०.००	०१०६.३१.००	०१०६.३२.००	०१०६.३३.००

०१०६.३९.००	०१०६.४१.००	०१०६.४९.००	०१०६.९०.००	
भाग ०३				
०३०१.११.००	०३०१.१९.००	०३०१.९१.००	०३०१.९२.००	०३०१.९३.००
०३०१.९४.००	०३०१.९५.००	०३०१.९९.००	०३०२.११.००	०३०२.१३.००
०३०२.१४.००	०३०२.१९.००	०३०२.२१.००	०३०२.२२.००	०३०२.२३.००
०३०२.२४.००	०३०२.२९.००	०३०२.३१.००	०३०२.३२.००	०३०२.३३.००
०३०२.३४.००	०३०२.३५.००	०३०२.३६.००	०३०२.३९.००	०३०२.४१.००
०३०२.४२.००	०३०२.४३.००	०३०२.४४.००	०३०२.४५.००	०३०२.४६.००
०३०२.४७.००	०३०२.४९.००	०३०२.५१.००	०३०२.५२.००	०३०२.५३.००
०३०२.५४.००	०३०२.५५.००	०३०२.५६.००	०३०२.५९.००	०३०२.५१.००
०३०२.७२.००	०३०२.७३.००	०३०२.७४.००	०३०२.७९.००	०३०२.८१.००
०३०२.८२.००	०३०२.८३.००	०३०२.८४.००	०३०२.८५.००	०३०२.८९.००
०३०२.९१.००	०३०२.९२.००	०३०२.९९.००	०३०३.११.००	०३०३.१२.००
०३०३.१३.००	०३०३.१४.००	०३०३.१९.००	०३०३.२३.००	०३०३.२४.००
०३०३.२५.००	०३०३.२६.००	०३०३.२९.००	०३०३.३१.००	०३०३.३२.००
०३०३.३३.००	०३०३.३४.००	०३०३.३९.००	०३०३.४१.००	०३०३.४२.००
०३०३.४३.००	०३०३.४४.००	०३०३.४५.००	०३०३.४६.००	०३०३.४९.००
०३०३.५१.००	०३०३.५३.००	०३०३.५४.००	०३०३.५५.००	०३०३.५६.००
०३०३.५७.००	०३०३.५९.००	०३०३.६३.००	०३०३.६४.००	०३०३.६५.००
०३०३.६६.००	०३०३.६७.००	०३०३.६८.००	०३०३.६९.००	०३०३.८१.००
०३०३.८२.००	०३०३.८३.००	०३०३.८४.००	०३०३.८९.००	०३०३.९१.००
०३०३.९२.००	०३०३.९९.००	०३०४.३१.००	०३०४.३२.००	०३०४.३३.००
०३०४.३९.००	०३०४.४१.००	०३०४.४२.००	०३०४.४३.००	०३०४.४४.००
०३०४.४५.००	०३०४.४६.००	०३०४.४७.००	०३०४.४८.००	०३०४.४९.००
०३०४.५१.००	०३०४.५२.००	०३०४.५३.००	०३०४.५४.००	०३०४.५५.००
०३०४.५६.००	०३०४.५७.००	०३०४.५९.००	०३०४.६१.००	०३०४.६२.००
०३०४.६३०.०	०३०४.६९.००	०३०४.७१.००	०३०४.७२.००	०३०४.७३.००
०३०४.७४.००	०३०४.७५.००	०३०४.७९.००	०३०४.८१.००	०३०४.८२.००
०३०४.८३.००	०३०४.८४.००	०३०४.८५.००	०३०४.८६.००	०३०४.८७.००

०३०४.८८.००	०३०४.८९.००	०३०४.९१.००	०३०४.९२.००	०३०४.९३.००
०३०४.९४.००	०३०४.९५.००	०३०४.९६.००	०३०४.९७.००	०३०४.९९.००
भाग ०४				
०४०१.१०.००	०४०१.२०.००	०४०१.४०.००	०४०१.५०.००	०४०७.११.००
०४०७.१९.००	०४०७.२१.००	०४०७.२९.००	०४०७.९०.००	०४०९.००.१०
भाग ०५				
०५०६.१०००	०५०६.९०.००			
भाग ०६				
०६०१.१०.००	०६०१.२०.००	०६०२.१०.००	०६०२.२०.००	
०६०२.३०.००	०६०२.४०.००	०६०२.९०.००	०६०३.११.००	०६०३.१२.००
०६०३.१३.००	०६०३.१४.००	०६०३.१५.००	०६०३.१९.००	०६०३.९०.००
०६०४.२०.००	०६०४.९०.००			
भाग ०७				
०७०१.१०.००	०७०१.९०.००	०७०२.००.००	०७०३.१०.००	०७०३.२०.००
०७०३.९०.००	०७०४.१०.००	०७०४.२०.००	०७०४.९०.००	०७०५.११.००
०७०५.१९.००	०७०५.२१.००	०७०५.२९.००	०७०६.१०.००	०७०६.९०.००
०७०७.००.००	०७०८.१०.००	०७०८.२०.००	०७०८.९०.००	०७०९.२०.००
०७०९.३०.००	०७०९.४०.००	०७०९.५१.००	०७०९.५९.००	०७०९.६०.००
०७०९.७०.००	०७०९.९१.००	०७०९.९२.००	०७०९.९३.००	०७०९.९९.००
०७१०.१०.००	०७१०.२१.००	०७१०.२२.००	०७१०.२९.००	०७१०.३०.००
०७१०.४०.००	०७१०.८०.००	०७१०.९०.००	०७११.२०.००	०७११.४०.००
०७११.५१.००	०७११.५९.००	०७११.९०.००	०७१२.२०.००	०७१२.३१.००
०७१२.३२.००	०७१२.३३.००	०७१२.३९.००	०७१२.९०.९०	०७१३.३९.००
०७१३.५०.००				
भाग ०८				
०८०१.१२.००	०८०१.१९.००	०८०३.१०.००	०८०३.९०.००	०८०४.२०.१०
०८०४.३०.००	०८०४.४०.००	०८०४.५०.००	०८०५.१०.००	०८०५.२१.००
०८०५.२२.००	०८०५.२९.००	०८०५.४०.००	०८०५.५०.००	०८०५.९०.००
०८०६.१०.००	०८०७.११.००	०८०७.१९.००	०८०७.२०.००	०८०८.१०.००

०८०८.३०.००	०८०८.४०.००	०८०९.१०.००	०८०९.२१.००	०८०९.२९.००
०८०९.३०.००	०८०९.४०.००	०८१०.१०.००	०८१०.२०.००	०८१०.३०.००
०८१०.४०.००	०८१०.५०.००	०८१०.६०.००	०८१०.७०.००	०८१०.९०.००
भाग ०९				
०९१०.११.१०	०९१०.३०.१०			
भाग १०				
१००१.११.००	१००१.१९.००	१००१.९१.००	१००१.९९.००	१००२.१०.००
१००२.९०.००	१००३.१०.००	१००३.९०.००	१००४.१०.००	१००४.९०.००
१००५.१०.००	१००५.९०.००	१००६.१०.००	१००७.१०.००	१००७.९०.००
१००८.१०.००	१००८.२१.००	१००८.२९.००	१००८.३०.००	१००८.४०.००
१००८.५०.००	१००८.६०.००	१००८.९०.००		
भाग ११				
११०२.२०.००	११०२.९०.००	११०३.१३.००	११०३.२०.००	११०४.१२.००
११०४.१९.००	११०४.२२.००	११०४.२३.००	११०४.२९.००	११०४.३०.००
भाग १२				
१२०१.१०.००	१२०१.९०.००	१२०२.३०.००	१२०२.४१.००	
१२०२.४२.००	१२०६.००.००	१२०७.२१.००	१२०७.२९.००	१२०७.४०.००
१२०७.९९.००	१२०८.१०.००	१२०८.९०.००	१२०९.१०.००	१२०९.२१.००
१२०९.२२.००	१२०९.२३.००	१२०९.२४.००	१२०९.२५.००	१२०९.२९.००
१२०९.३०.००	१२०९.९१.००	१२०९.९९.००	१२१०.१०.००	१२१०.२०.००
१२११.२०.००	१२११.३०.००	१२११.४०.००	१२११.५०.००	१२११.९०.००
१२१२.९१.००	१२१२.९२.००	१२१२.९३.००	१२१२.९४.००	१२१२.९९.००
१२१३.००.००	१२१४.१०.००	१२१४.९०.००		
भाग १४				
१४०१.१०.००	१४०१.२०.००	१४०१.९०.००	१४०४.२०.००	१४०४.९०.४०
१४०४.९०.९०				
भाग १५				
१५२१.९०.००				
भाग १७				
१७०१.१३.१०	१७०१.१४.१०			

भाग २३				
२३०४.००.००	२३०५.००.००	२३०६.१०.००	२३०६.२०.००	२३०६.३०.००
२३०६.४१.००	२३०६.४९.००	२३०६.५०.००	२३०६.६०.००	२३०६.९०.००

- (२) देहायका उपशीर्षकहरूमा पर्ने मालवस्तुमा आठ प्रतिशतका दरले कृषि सुधार शुल्क लाग्नेछः

०७३.४०.१०	०७३.४०.९०	०७३.९०.००	१००६.२०.००	१००६.३०.००
१००६.४०.००	११०१.००.००	११०३.११.००	११०३.१९.००	

१७. भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुने : देहायका मालवस्तुहरू पैठारी गर्दा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण रूपमा छुट हुनेछः-

- (क) उपशीर्षक ०१०५.११.००, ०१०५.१२.००, ०१०५.१३.००, ०१०५.१४.००, ०१०५.१५.००, ०१०५.१४.००, ०१०५.१९.०० र ०१०६.३३.०० मा पर्ने प्रजननका लागि पैठारी हुने (प्यारेन्ट स्टक) चल्लाहरू ।
- (ख) उपशीर्षक ०६०१.१०.००, ०६०१.२०.००, ०६०२.१०.००, ०६०२.२०.००, ०६०२.३०.००, ०६०२.४०.०० र ०६०२.९०.०० मा पर्ने फलफूल तथा फूलका गाना तथा जराहरू, फलफूल तथा फूलका विरूवा र कलमी विरूवाहरू र उपशीर्षक १२०९.३०.०० मा पर्ने फूलको बीउ बीजन ।
- (ग) कुखुराको दाना उत्पादन गर्ने उद्योग वा ह्याचरी फर्महरूले पैठारी गर्ने कुखुराको दानामा प्रयोग हुने उपशीर्षक ०५०६.१०.०० र ०५०६.९०.०० मा पर्ने हाडको धूलो र अवशेषहरू ।
- (घ) नेपालमा जैविक मल उत्पादन गर्ने गरी दर्ता भएका उद्योगले जैविक मलको उत्पादनका लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक २३०६.९०.०० मा पर्ने निमखली र अण्डीखली ।
- (ङ) जैविक इन्धन उत्पादनको लागि पैठारी गरिने उपशीर्षक १४०४.९०.९० मा पर्ने सजिवन (Jatropha) को दाना तथा बीउ (सिड्स) ।

(च) पशु सेवा विभागको सिफारिसमा नश्ल सुधारको लागि पैठारी गरिने भाग १ मा पर्ने जीवित चौपाया पशुहरू ।

(छ) कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गरिने उन्नत जातका फलफूलका विरुवाहरू ।

१८. **मालवस्तुको स्पष्ट घोषणा गर्नुपर्ने :-** नेपालभित्र प्रतितपत्रद्वारा पैठारी हुने मालवस्तुको हकमा प्रतितपत्र खोल्दाकै अवस्थामा र अन्य वैकिक प्रणाली मार्फत भुक्तानी हुने गरी पैठारी भएको मालवस्तुहरूको हकमा प्रोफर्मा इन्व्वाइस तथा तिनका विजकमा मालवस्तुको किटानी (स्पेसिफिक) विवरण, वस्तु वर्गीकरण शीर्षक, प्रत्येक वस्तुको प्रति इकाई मूल्य र परिमाण, उत्पत्तिको मुलुक एवं यथासम्भव मालवस्तुको प्रकृति अनुसार मोडेल नम्बर र कम्पनी समेत खुलाउनु पर्नेछ । साथै मालवस्तु धनी वा भन्सार एजेन्टले पैठारी गर्ने मालवस्तुको घोषणा गर्दा विजकमा उल्लिखित मालवस्तुलाई प्रज्ञापनपत्रमा अलग अलग घोषणा (सिङ्गल इन्ट्री) गर्नु पर्नेछ । माथि उल्लेख गरिए बमोजिम अलग अलग घोषणा (सिङ्गल इन्ट्री) गरेको नपाइएमा वा प्रतीतपत्र, प्रोफर्मा इन्व्वाइस तथा तिनका विजकमा मालवस्तुको किटानी (स्पेसिफिक) विवरण, वस्तु वर्गीकरण शीर्षक, प्रत्येक वस्तुको प्रति इकाई मूल्य, परिमाण, उत्पत्तिको मुलुक, मालवस्तुको प्रकृति अनुसारको मोडेल नं. र कम्पनी जस्ता विवरण उल्लेख गरेको नपाइएमा भन्सार अधिकृतले सो बमोजिम घोषणा गर्न लगाई त्यस्ता मालवस्तुमा भन्सारले निर्धारण गरेको मूल्यको दुई प्रतिशत र महसुल नलाग्ने मालवस्तु भएमा मूल्यको एक प्रतिशत थप रकम असुल गरी जाँचपास गर्न सक्नेछ ।

यस दफाका माथि उल्लिखित व्यवस्थाहरू कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा वाधा अड्काउ परी सरलीकरण गर्नुपर्ने देखिएमा भन्सार विभागले कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

१९. **संवेदनशील सूचीका मालवस्तुमा महसुल छुट नहुने:** साफ्टा सम्भौता अन्तर्गत नेपाल सरकारको संवेदनशील सूचीमा परेका देहायका उपशीर्षकका मालवस्तुमा अनुसूचीको दफा ६ मा उल्लिखित छुट प्रदान गरिने छैन ।

तर यस अनुसूचीका अन्य दफाहरूबाट लाग्ने भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

(१) **सार्क मुलुकहरूमध्ये गैर कम विकसित मुलुकहरूको लागि लागू हुने संवेदनशील मालवस्तुको उपशीर्षकहरूको सूची:**

भाग-४				
०४०२.१०	०४०२.२१	०४०२.२९	०४०२.९१	०४०२.९९
०४०५.१०	०४०५.२०	०४०५.९०		
भाग-७				
०७२.९०	०७३.१०	०७३.२०	०७३.३१	०७३.३२
भाग-८				
०८०१.३२	०८०२.७०	०८०२.८०	०८०२.९०	०८०५.१०
भाग-९				
०९०१.११	०९०१.१२	०९०१.२१	०९०१.२२	०९०१.९०
०९०२.१०	०९०२.२०	०९०२.३०	०९०२.४०	०९०८.३१
०९०८.३२	०९१०.९१	०९१०.९९		
भाग-११				
११०७.१०	११०७.२०			
भाग-१५				
१५०७.९०	१५११.९०	१५१२.१९	१५१४.११	१५१४.१९
१५१४.९१	१५१४.९९	१५१५.२९	१५१६.२०	१५१७.१०
भाग-१७				
१७०१.१३	१७०१.१४	१७०१.९१	१७०१.९९	१७०३.१०
१७०३.९०	१७०४.१०	१७०४.९०		
भाग-१८				
१८०६.१०	१८०६.२०	१८०६.३१	१८०६.३२	१८०६.९०
भाग-१९				
१९०२.११	१९०२.१९	१९०२.२०	१९०२.३०	१९०५.१०
१९०५.२०	१९०५.३१	१९०५.३२	१९०५.४०	१९०५.९०
भाग-२०				
२००७.९९	२००८.१९	२००८.९३	२००८.९९	२००९.११
२००९.१२	२००९.१९	२००९.२१	२००९.२९	२००९.३१
२००९.३९	२००९.४१	२००९.४९	२००९.५०	२००९.६१

२००९.६९	२००९.७१	२००९.७९	२००९.८१	२००९.८९
२००९.९०				
भाग-२१				
२१०३.१०	२१०३.२०	२१०३.९०	२१०४.१०	२१०४.२०
२१०६.१०	२१०६.९०			
भाग-२२				
२२०१.१०	२२०१.९०	२२०२.१०	२२०२.९१	२२०२.९९
२२०३.००	२२०४.१०	२२०४.२१	२२०४.२२	२२०४.२९
२२०४.३०	२२०५.१०	२२०५.९०	२२०६.००	२२०७.१०
२२०७.२०	२२०८.२०	२२०८.३०	२२०८.४०	२२०८.५०
२२०८.६०	२२०८.७०	२२०८.९०		
भाग-२४				
२४०१.१०	२४०१.२०	२४०१.३०	२४०२.१०	२४०२.२०
२४०२.९०	२४०३.११	२४०३.१९	२४०३.९१	२४०३.९९
भाग-२५				
२५१५.१२	२५१५.२०	२५१६.१२	२५१६.२०	२५१६.९०
२५१७.४१	२५१७.४९	२५२३.१०	२५२३.२१	२५२३.२९
२५२३.३०	२५२३.९०			
भाग-२७				
२७१०.१२	२७१०.१९	२७१०.२०		
भाग-३२				
३२०६.११	३२०६.१९	३२०६.२०	३२०६.४१	३२०६.४२
३२०६.४९	३२०६.५०	३२०८.१०	३२०८.२०	३२०८.९०
३२०९.१०	३२०९.९०	३२१०.००		
भाग-३३				
३३०४.१०	३३०४.२०	३३०४.३०	३३०४.९१	३३०४.९९

३३०५.१०	३३०५.२०	३३०५.३०	३३०५.९०	३३०७.१०
३३०७.२०	३३०७.३०	३३०७.४९	३३०७.९०	
भाग-३४				
३४०१.११	३४०१.१९	३४०१.२०	३४०१.३०	३४०२.११
३४०२.१२	३४०२.१३	३४०२.१९	३४०२.२०	३४०२.९०
३४०५.१०	३४०५.२०	३४०५.३०	३४०५.४०	३४०५.९०
भाग-३६				
३६०५.००				
भाग-३८				
३८१४.००	३८१९.००			
भाग-३९				
३९१६.१०	३९१६.२०	३९१६.९०	३९१७.१०	३९१७.२१
३९१७.२२	३९१७.२३	३९१७.२९	३९१७.३१	३९१७.३२
३९१७.३३	३९१७.३९	३९१७.४०	३९१८.१०	३९१८.९०
३९१९.१०	३९१९.९०	३९२०.१०	३९२०.२०	३९२०.३०
३९२०.४३	३९२०.४९	३९२०.५१	३९२०.५९	३९२०.६१
३९२०.६२	३९२०.६३	३९२०.६९	३९२०.७१	३९२०.७३
३९२०.७९	३९२०.९१	३९२०.९२	३९२०.९३	३९२०.९४
३९२०.९९	३९२१.११	३९२१.१२	३९२१.१३	३९२१.१४
३९२१.१९	३९२१.९०	३९२२.१०	३९२२.२०	३९२२.९०
३९२३.१०	३९२३.२१	३९२३.२९	३९२३.३०	३९२३.५०
३९२३.९०	३९२४.१०	३९२४.९०	३९२५.१०	३९२५.२०
३९२५.३०	३९२५.९०	३९२६.१०	३९२६.२०	३९२६.३०
३९२६.४०	३९२६.९०			
भाग-४०				
४०११.१०	४०११.२०	४०११.४०	४०११.७०	४०११.८०

४०११.९०	४०१२.११	४०१२.१२	४०१२.१९	४०१२.२०
४०१२.९०	४०१३.१०	४०१३.९०	४०१६.१०	
भाग-४२				
४२०२.११	४२०२.१२	४२०२.१९	४२०२.२१	४२०२.२२
४२०२.२९	४२०२.३१	४२०२.३२	४२०२.३९	४२०२.९१
४२०२.९२	४२०२.९९	४२०५.००		
भाग-४८				
४८०२.१०	४८०२.२०	४८०२.४०	४८०२.५४	४८०२.५५
४८०२.५६	४८०२.५७	४८०२.५८	४८०२.६१	४८०२.६२
४८०२.६९	४८१०.१३	४८१०.१४	४८१०.१९	४८१०.२२
४८१०.२९	४८१०.३१	४८१०.३२	४८१०.३९	४८१०.९२
४८१०.९९	४८११.१०	४८११.४१	४८११.४९	४८११.५१
४८११.५९	४८११.६०	४८११.९०	४८१६.२०	४८१६.९०
४८१७.१०	४८१७.२०	४८१७.३०	४८१८.१०	४८१८.२०
४८१८.३०	४८१८.५०	४८१८.९०	४८१९.१०	४८१९.२०
४८१९.३०	४८१९.४०	४८१९.५०	४८१९.६०	४८२०.१०
४८२०.२०	४८२०.३०	४८२०.४०	४८२०.५०	४८२०.९०
४८२१.१०	४८२१.९०			
भाग-४९				
४९०९.००	४९१०.००	४९११.१०	४९११.९१	४९११.९९
भाग-५२				
५२१०.११	५२१०.१९	५२१०.२१	५२१०.२९	५२१०.३१
५२१०.३२	५२१०.३९	५२१०.४१	५२१०.४९	५२१०.५१
५२१०.५९	५२११.११	५२११.१२	५२११.१९	५२११.२०
५२११.३१	५२११.३२	५२११.३९	५२११.४१	५२११.४२

५२११.४३	५२११.४९	५२११.५१	५२११.५२	५२११.५९
भाग-५३				
५३१०.१०	५३१०.९०			
भाग-५४				
५४०७.१०	५४०७.२०	५४०७.३०	५४०७.४१	५४०७.४२
५४०७.४३	५४०७.४४	५४०७.५१	५४०७.५२	५४०७.५३
५४०७.५४	५४०७.६१	५४०७.६९	५४०७.७१	५४०७.७२
५४०७.७३	५४०७.७४	५४०७.८१	५४०७.८२	५४०७.८३
५४०७.८४	५४०७.९१	५४०७.९२	५४०७.९३	५४०७.९४
५४०८.१०	५४०८.२१	५४०८.२२	५४०८.२३	५४०८.२४
५४०८.३१	५४०८.३२	५४०८.३३	५४०८.३४	
भाग-५५				
५५१२.११	५५१२.१९	५५१२.२१	५५१२.२९	५५१२.९१
५५१२.९९	५५१३.११	५५१३.१२	५५१३.१३	५५१३.१९
५५१३.२१	५५१३.२३	५५१३.२९	५५१३.३१	५५१३.३९
५५१३.४१	५५१३.४९	५५१४.११	५५१४.१२	५५१४.१९
५५१४.२१	५५१४.२२	५५१४.२३	५५१४.२९	५५१४.३०
५५१४.४१	५५१४.४२	५५१४.४३	५५१४.४९	५५१५.११
५५१५.१२	५५१५.१३	५५१५.१९	५५१५.२१	५५१५.२२
५५१५.२९	५५१५.९१	५५१५.९९	५५१६.११	५५१६.१२
५५१६.१३	५५१६.१४	५५१६.२१	५५१६.२२	५५१६.२३
५५१६.२४	५५१६.३१	५५१६.३२	५५१६.३३	५५१६.३४
५५१६.४१	५५१६.४२	५५१६.४३	५५१६.४४	५५१६.९१
५५१६.९२	५५१६.९३	५५१६.९४		
भाग-५६				
५६०१.२१	५६०१.२२	५६०१.२९	५६०१.३०	

भाग-५७				
५७०१.१०	५७०१.९०	५७०२.१०	५७०२.२०	५७०२.३१
५७०२.३२	५७०२.३९	५७०२.४१	५७०२.४२	५७०२.४९
५७०२.५०	५७०२.९१	५७०२.९२	५७०२.९९	५७०३.१०
५७०३.२०	५७०३.३०	५७०३.९०	५७०४.१०	५७०४.२०
५७०४.९०	५७०५.००			
भाग-५९				
५९०३.१०	५९०३.२०	५९०३.९०	५९०४.१०	५९०४.९०
५९०६.१०	५९०६.९१	५९०६.९९		
भाग-६०				
६००१.१०	६००१.२१	६००१.२२	६००१.२९	६००१.९१
६००१.९२	६००१.९९	६००२.४०	६००२.९०	६००३.१०
६००३.२०	६००३.३०	६००३.४०	६००३.९०	६००४.१०
६००४.९०	६००५.२१	६००५.२२	६००५.२३	६००५.२४
६००५.३५	६००५.३६	६००५.३७	६००५.३८	६००६.३९
६००५.४१	६००५.४२	६००५.४३	६००५.४४	६००५.९०
६००६.१०	६००६.२१	६००६.२२	६००६.२३	६००६.२४
६००६.३१	६००६.३२	६००६.३३	६००६.३४	६००६.४१
६००६.४२	६००६.४३	६००६.४४	६००६.९०	
भाग-६१				
६१०१.२०	६१०१.३०	६१०१.९०	६१०२.१०	६१०२.२०
६१०२.३०	६१०२.९०	६१०३.१०	६१०३.२२	६१०३.२३
६१०३.२९	६१०३.३१	६१०३.३२	६१०३.३३	६१०३.३९
६१०३.४१	६१०३.४२	६१०३.४३	६१०३.४९	६१०४.१३
६१०४.१९	६१०४.२२	६१०४.२३	६१०४.२९	६१०४.३१
६१०४.३२	६१०४.३३	६१०४.३९	६१०४.४१	६१०४.४२

୬୧୦୪.୪୩	୬୧୦୪.୪୪	୬୧୦୪.୪୯	୬୧୦୪.୫୨	୬୧୦୪.୫୨
୬୧୦୪.୫୩	୬୧୦୪.୫୯	୬୧୦୪.୬୧	୬୧୦୪.୬୨	୬୧୦୪.୬୩
୬୧୦୪.୬୯	୬୧୦୫.୧୦	୬୧୦୫.୨୦	୬୧୦୫.୯୦	୬୧୦୬.୧୦
୬୧୦୬.୨୦	୬୧୦୬.୯୦	୬୧୦୭.୧୧	୬୧୦୭.୧୨	୬୧୦୭.୧୯
୬୧୦୭.୨୧	୬୧୦୭.୨୨	୬୧୦୭.୨୯	୬୧୦୭.୨୧	୬୧୦୭.୨୯
୬୧୦୮.୧୧	୬୧୦୮.୧୯	୬୧୦୮.୨୧	୬୧୦୮.୨୨	୬୧୦୮.୨୯
୬୧୦୮.୩୧	୬୧୦୮.୩୨	୬୧୦୮.୩୯	୬୧୦୮.୩୧	୬୧୦୮.୩୨
୬୧୦୮.୯୯	୬୧୦୯.୧୦	୬୧୦୯.୯୦	୬୧୧୦.୧୧	୬୧୧୦.୧୨
୬୧୧୦.୧୯	୬୧୧୦.୨୦	୬୧୧୦.୩୦	୬୧୧୦.୯୦	୬୧୧୧.୨୦
୬୧୧୧.୩୦	୬୧୧୧.୯୦	୬୧୧୨.୧୧	୬୧୧୨.୧୨	୬୧୧୨.୧୯
୬୧୧୨.୨୦	୬୧୧୨.୩୧	୬୧୧୨.୩୯	୬୧୧୨.୪୧	୬୧୧୨.୪୯
୬୧୧୩.୦୦	୬୧୧୪.୨୦	୬୧୧୪.୩୦	୬୧୧୪.୯୦	୬୧୧୫.୧୦
୬୧୧୫.୨୧	୬୧୧୫.୨୨	୬୧୧୫.୨୯	୬୧୧୫.୩୦	୬୧୧୫.୯୪
୬୧୧୫.୯୫	୬୧୧୫.୯୬	୬୧୧୫.୯୯	୬୧୧୬.୧୦	୬୧୧୬.୯୧
୬୧୧୬.୯୨	୬୧୧୬.୯୩	୬୧୧୬.୯୯	୬୧୧୭.୧୦	୬୧୧୭.୮୦
ଭାଗ-୬୨				
୬୨୦୧.୧୧	୬୨୦୧.୧୨	୬୨୦୧.୧୩	୬୨୦୧.୧୯	୬୨୦୧.୨୧
୬୨୦୧.୯୨	୬୨୦୧.୯୩	୬୨୦୧.୯୯	୬୨୦୨.୧୧	୬୨୦୨.୧୨
୬୨୦୨.୧୩	୬୨୦୨.୧୯	୬୨୦୨.୨୧	୬୨୦୨.୨୨	୬୨୦୨.୨୩
୬୨୦୨.୨୯	୬୨୦୩.୧୧	୬୨୦୩.୧୨	୬୨୦୩.୧୯	୬୨୦୩.୨୨
୬୨୦୩.୨୩	୬୨୦୩.୨୯	୬୨୦୩.୩୧	୬୨୦୩.୩୨	୬୨୦୩.୩୩
୬୨୦୩.୩୯	୬୨୦୩.୪୧	୬୨୦୩.୪୨	୬୨୦୩.୪୩	୬୨୦୩.୪୯
୬୨୦୪.୧୧	୬୨୦୪.୧୨	୬୨୦୪.୧୩	୬୨୦୪.୧୯	୬୨୦୪.୨୧
୬୨୦୪.୨୨	୬୨୦୪.୨୩	୬୨୦୪.୨୯	୬୨୦୪.୩୧	୬୨୦୪.୩୨
୬୨୦୪.୩୩	୬୨୦୪.୩୯	୬୨୦୪.୪୧	୬୨୦୪.୪୨	୬୨୦୪.୪୩
୬୨୦୪.୪୪	୬୨୦୪.୪୯	୬୨୦୪.୫୧	୬୨୦୪.୫୨	୬୨୦୪.୫୩
୬୨୦୪.୫୯	୬୨୦୪.୬୧	୬୨୦୪.୬୨	୬୨୦୪.୬୩	୬୨୦୪.୬୯

६२०५.२०	६२०५.३०	६२०५.९०	६२०६.१०	६२०६.२०
६२०६.३०	६२०६.४०	६२०६.९०	६२०७.११	६२०७.१९
६२०७.२१	६२०७.२२	६२०७.२९	६२०७.९१	६२०७.९९
६२०८.११	६२०८.१९	६२०८.२१	६२०८.२२	६२०८.२९
६२०८.९१	६२०८.९२	६२०८.९९	६२०९.२०	६२०९.३०
६२०९.९०	६२१०.१०	६२१०.२०	६२१०.३०	६२१०.४०
६२१०.५०	६२११.११	६२११.१२	६२११.२०	६२११.३२
६२११.३३	६२११.३९	६२११.४२	६२११.४३	६२११.४९
६२१२.१०	६२१२.२०	६२१२.३०	६२१२.९०	६२१३.२०
६२१३.९०	६२१४.१०	६२१४.२०	६२१४.३०	६२१४.४०
६२१४.९०	६२१५.१०	६२१५.२०	६२१५.९०	६२१६.००
भाग-६३				
६३०१.१०	६३०१.२०	६३०१.३०	६३०१.४०	६३०१.९०
६३०२.१०	६३०२.२१	६३०२.२२	६३०२.२९	६३०२.३१
६३०२.३२	६३०२.३९	६३०२.४०	६३०२.५१	६३०२.५३
६३०२.५९	६३०२.६०	६३०२.९१	६३०२.९३	६३०२.९९
६३०३.१२	६३०३.१९	६३०३.९१	६३०३.९२	६३०३.९९
६३०५.१०	६३०५.२०	६३०५.३२	६३०५.३३	६३०५.३९
६३०५.९०	६३०६.१२	६३०६.१९	६३०६.२२	६३०६.२९
६३०६.३०	६३०६.४०	६३०६.९०		
भाग-६४				
६४०१.१०	६४०१.९२	६४०१.९९	६४०२.१२	६४०२.१९
६४०२.२०	६४०२.९१	६४०२.९९	६४०३.१२	६४०३.१९
६४०३.२०	६४०३.४०	६४०३.५१	६४०३.५९	६४०३.९१
६४०३.९९	६४०४.११	६४०४.१९	६४०४.२०	६४०५.१०
६४०५.२०	६४०५.९०			
भाग-६५				
६५०६.१०				

भाग-६८				
६८०२.१०	६८०२.२१	६८०२.२३	६८०२.२९	६८०२.९१
६८०२.९२	६८०२.९३	६८०२.९९		
भाग-६९				
६९०४.१०	६९०४.९०	६९०७.२१	६९०७.२२	६९०७.२३
६९०७.३०	६९०७.४०	६९१०.१०	६९१०.९०	६९११.१०
६९११.९०				
भाग-७०				
७००३.१२	७००३.१९	७००३.२०	७००३.३०	७००४.२०
७००४.९०	७००५.१०	७००५.२१	७००५.२९	७००५.३०
७००६.००	७००७.११	७००७.१९	७००७.२१	७००७.२९
७००८.००	७००९.१०	७००९.९१	७००९.९२	७०१३.१०
७०१३.२२	७०१३.२८	७०१३.३३	७०१३.३७	७०१३.४१
७०१३.४२	७०१३.४९	७०१३.९१	७०१३.९९	७०२०.००
भाग-७२				
७२१०.२०	७२१०.३०	७२१०.४१	७२१०.४९	७२१०.५०
७२१०.६१	७२१०.६९	७२१०.७०	७२१०.९०	७२१२.२०
७२१२.३०	७२१२.४०	७२१२.५०	७२१२.६०	७२१३.१०
७२१३.२०	७२१३.९१	७२१३.९९	७२१४.१०	७२१४.२०
७२१४.३०	७२१४.९१	७२१४.९९	७२१५.१०	७२१५.५०
७२१५.९०				
भाग-७३				
७३०४.११	७३०४.१९	७३०४.२२	७३०४.२३	७३०४.२४
७३०४.२९	७३०४.३१	७३०४.३९	७३०४.४१	७३०४.४९
७३०४.५१	७३०४.५९	७३०४.९०	७३०५.११	७३०५.१२
७३०५.१९	७३०५.२०	७३०५.३१	७३०५.३९	७३०५.९०

୭୩୦୬.୧୧	୭୩୦୬.୧୯	୭୩୦୬.୨୧	୭୩୦୬.୨୯	୭୩୦୬.୩୦
୭୩୦୬.୪୦	୭୩୦୬.୫୦	୭୩୦୬.୬୧	୭୩୦୬.୬୯	୭୩୦୬.୯୦
୭୩୦୬.୧୦	୭୩୦୬.୨୦	୭୩୦୬.୩୦	୭୩୦୬.୪୦	୭୩୦୬.୯୦
୭୩୧୩.୦୦				
ଭାଗ-୬୦				
୬୦୦୭.୦୦				
ଭାଗ-୬୩				
୬୩୦୨.୧୦	୬୩୦୨.୨୦	୬୩୦୨.୩୦	୬୩୦୨.୪୧	୬୩୦୨.୪୨
୬୩୦୨.୪୯	୬୩୦୨.୫୦	୬୩୦୨.୬୦	୬୩୦୨.୧୦	
ଭାଗ-୬୪				
୬୪୧୫.୧୦	୬୪୧୫.୨୦	୬୪୧୫.୬୧	୬୪୧୫.୬୨	୬୪୧୫.୬୩
୬୪୧୫.୯୦	୬୪୧୬.୧୦	୬୪୧୬.୨୧	୬୪୧୬.୨୯	୬୪୧୬.୩୦
୬୪୧୬.୪୦	୬୪୧୬.୫୦	୬୪୧୬.୬୧	୬୪୧୬.୬୯	୬୪୫୦.୧୧
୬୪୫୦.୧୨	୬୪୫୦.୧୯	୬୪୫୦.୨୦	୬୪୫୦.୨୦	୬୪୫୧.୧୦
୬୪୫୧.୨୧	୬୪୫୧.୨୦			
ଭାଗ-୬୫				
୬୫୦୪.୧୦	୬୫୦୪.୨୧	୬୫୦୪.୩୧	୬୫୦୪.୩୨	୬୫୦୪.୩୩
୬୫୦୪.୪୦	୬୫୦୪.୫୦	୬୫୦୬.୧୦	୬୫୦୬.୩୦	୬୫୦୬.୪୦
୬୫୦୬.୫୦	୬୫୦୬.୬୦	୬୫୦୬.୬୦	୬୫୦୬.୯୦	୬୫୦୭.୧୦
୬୫୦୭.୨୦	୬୫୦୭.୩୦	୬୫୦୭.୪୦	୬୫୦୭.୫୦	୬୫୦୭.୬୦
୬୫୦୭.୬୦	୬୫୦୭.୯୦	୬୫୧୦.୧୦	୬୫୧୦.୨୦	୬୫୧୦.୩୦
୬୫୧୦.୯୦	୬୫୨୬.୪୯	୬୫୨୬.୫୯	୬୫୨୬.୬୯	୬୫୨୬.୭୧
୬୫୨୬.୭୨	୬୫୨୬.୭୩	୬୫୩୬.୧୦	୬୫୩୬.୨୦	୬୫୩୬.୩୦
୬୫୩୬.୪୧	୬୫୩୬.୪୯	୬୫୩୬.୬୧	୬୫୩୬.୭୦	୬୫୩୬.୧୦
୬୫୩୬.୨୧	୬୫୩୬.୨୨	୬୫୩୬.୨୯	୬୫୩୬.୩୧	୬୫୩୬.୩୨
୬୫୩୬.୩୯	୬୫୩୬.୪୧	୬୫୩୬.୪୯	୬୫୩୬.୫୦	୬୫୩୬.୯୦
୬୫୪୦.୧୧	୬୫୪୪.୧୧	୬୫୪୪.୧୯	୬୫୪୪.୨୦	୬୫୪୪.୩୦

द५४४.६०				
भाग-८७				
द७०२.१०	द७०२.२०	द७०२.३०	द७०२.४०	द७०२.९०
द७०३.१०	द७०३.२१	द७०३.२२	द७०३.२३	द७०३.२४
द७०३.३१	द७०३.३२	द७०३.३३	द७०३.४०	द७०३.५०
द७०३.६०	द७०३.७०	द७०३.८०	द७०३.९०	द७०४.१०
द७०४.२१	द७०४.२२	द७०४.२३	द७०४.३१	द७०४.३२
द७०४.९०	द७०६.००	द७०८.१०	द७०८.२१	द७०८.२९
द७०८.३०	द७०८.४०	द७०८.५०	द७०८.७०	द७०८.८०
द७०८.९१	द७०८.९२	द७०८.९३	द७०८.९४	द७०८.९५
द७०८.९९	द७११.१०	द७११.२०	द७११.३०	द७११.४०
द७११.५०	द७११.६०	द७११.९०	द७१४.१०	
भाग-९६				
९६०३.२१	९६०८.१०	९६१९.००		
भाग-९७				
९७०२.००	९७०३.००	९७०५.००		

(२) सार्क मुलुकहरूमध्ये कम विकसित मुलुकहरूको निमित्त लागू हुने संवेदनशील मालवस्तुको उपशीर्षकहरूको सूची:-

देहायका उपशीर्षकहरू बाहेकका उपदफा (१) मा उल्लिखित अन्य उपशीर्षकहरू :-

भाग-७२				
७२१३.१०	७२१३.२०	७२१३.९१	७२१३.९९	
भाग-७३				
७३०४.११	७३०४.१९	७३०४.२२	७३०४.२३	७३०४.२४
७३०४.२९	७३०४.३१	७३०४.३९	७३०४.४१	७३०४.४९
७३०४.५१	७३०४.५९	७३०४.९०	७३०५.११	७३०५.१२
७३०५.१९	७३०५.२०	७३०५.३१	७३०५.३९	७३०५.९०

७३०८.१०	७३०८.२०	७३०८.३०	७३०८.४०	७३०८.९०
भाग-८३				
८३०२.१०	८३०२.२०	८३०२.३०	८३०२.४१	८३०२.४२
८३०२.४९	८३०२.५०	८३०२.६०		
भाग-८४				
८४५१.९०				

२०. देहायका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू दफा ७ बमोजिम पैठारी गरेमा सोही दफामा उल्लिखित दर अनुसार भन्सार महसुल लाग्नेछः-

भाग -१				
०१०४.२०	०१०५.९४	०१०५.९९		
भाग -२				
०२०४.१०	०२०४.२१	०२०४.२२	०२०४.२३	०२०४.३०
०२०४.४१	०२०४.४२	०२०४.४३	०२०४.५०	०२०७.११
०२०७.१२	०२०७.१३	०२०७.१४	०२०७.२४	०२०७.२५
०२०७.२६	०२०७.२७	०२०७.४१	०२०७.४२	०२०७.४३
०२०७.४४	०२०७.४५	०२०७.५१	०२०७.५२	०२०७.५३
०२०७.५४	०२०७.५५	०२०७.६०		
भाग -३				
०३०१.११	०३०१.१९	०३०१.९१	०३०१.९२	०३०१.९३
०३०१.९४	०३०१.९५	०३०१.९९	०३०२.११	०३०२.४१
०३०२.४२	०३०२.४३	०३०२.४४	०३०२.४५	०३०२.४६
०३०२.४७	०३०२.४९	०३०२.५१	०३०२.५२	०३०२.५३
०३०२.५४	०३०२.५५	०३०२.५६	०३०२.५९	०३०२.७१
०३०२.७२	०३०२.७३	०३०२.७४	०३०२.७९	०३०२.८२
०३०२.८३	०३०२.८४	०३०२.८५	०३०२.८९	०३०२.९१
०३०२.९२	०३०२.९९	०३०३.१४	०३०३.२६	०३०३.३१

०३०३.३३	०३०३.३४	०३०३.३९	०३०३.९१	०३०३.९२
०३०३.९९	०३०४.३१	०३०४.३२	०३०४.३३	०३०४.३९
०३०४.४१	०३०४.४२	०३०४.४३	०३०४.४४	०३०४.४५
०३०४.४६	०३०४.४७	०३०४.४८	०३०४.४९	०३०४.५१
०३०४.५२	०३०४.५३	०३०४.५४	०३०४.५५	०३०४.५६
०३०४.५७	०३०४.५९	०३०४.६१	०३०४.६२	०३०४.६३
०३०४.६९	०३०४.७१	०३०४.७२	०३०४.७३	०३०४.७४
०३०४.७५	०३०४.७९	०३०४.८१	०३०४.८२	०३०४.८३
०३०४.८४	०३०४.८५	०३०४.८६	०३०४.८७	०३०४.८८
०३०४.८९	०३०४.९१	०३०४.९२	०३०४.९३	०३०४.९४
०३०४.९५	०३०४.९६	०३०४.९७	०३०४.९९	०३०५.१०
०३०५.२०	०३०५.३१	०३०५.३२	०३०५.३९	०३०५.४२
०३०५.४३	०३०५.४४	०३०५.४९	०३०५.५१	०३०५.५२
०३०५.५३	०३०५.५४	०३०५.५९	०३०५.६१	०३०५.६२
०३०५.६३	०३०५.६४	०३०५.६९	०३०५.७१	०३०५.७२
०३०५.७९				
भाग - ४				
०४०१.१०	०४०१.२०	०४०१.४०	०४०१.५०	०४०३.१०
०४०३.९०	०४०४.१०	०४०४.९०	०४०६.१०	०४०६.२०
०४०६.३०	०४०६.४०	०४०६.९०	०४०७.११	०४०७.१९
०४०७.२१	०४०७.२९	०४०७.९०	०४०९.००	
भाग - ६				
०६०३.११	०६०३.१२	०६०३.१३	०६०३.१४	०६०३.१५
०६०३.१९	०६०३.९०			
भाग - ७				
०७०१.१०	०७०१.९०	०७०२.००	०७०३.१०	०७०३.२०
०७०३.९०	०७०४.१०	०७०४.२०	०७०४.९०	०७०६.१०

०७०६.९०	०७०७.००	०७०८.१०	०७०८.२०	०७०८.९०
०७०९.२०	०७०९.३०	०७०९.४०	०७०९.५१	०७०९.५९
०७०९.६०	०७०९.७०	०७०९.९१	०७०९.९२	०७०९.९३
०७०९.९९	०७१०.१०	०७१०.२१	०७१०.२२	०७१०.२९
०७१०.३०	०७१०.८०	०७१०.९०	०७११.४०	०७११.५१
०७११.५९	०७११.९०	०७१२.२०	०७१२.३१	०७१२.३२
०७१२.३९	०७१३.३३	०७१३.३४	०७१३.३५	०७१३.३९
०७१३.४०	०७१३.५०	०७१३.६०	०७१३.९०	
भाग -८				
०८०१.३१	०८०२.११	०८०२.१२	०८०२.३१	०८०२.३२
०८०२.४१	०८०२.४२	०८०२.६१	०८०२.६२	०८०३.१०
०८०३.९०	०८०४.३०	०८०४.४०	०८०४.५०	०८०५.२१
०८०५.२२	०८०५.२९	०८०५.४०	०८०५.५०	०८०५.९०
०८०७.११	०८०७.१९	०८०७.२०	०८०८.१०	०८०८.३०
०८०८.४०	०८०९.३०	०८०९.४०	०८१०.१०	०८१०.३०
०८१०.७०	०८१०.९०	०८११.१०	०८११.९०	०८१३.१०
०८१३.२०	०८१३.३०	०८१३.४०	०८१३.५०	
भाग -९				
०९१०.११	०९१०.१२	०९१०.३०		
भाग -१०				
१००१.९१	१००१.९९	१००५.१०	१००५.९०	१००६.१०
१००६.२०	१००६.३०	१००६.४०		
भाग -११				
११०१.००	११०२.२०	११०२.९०	११०३.११	११०३.१३
११०३.१९	११०३.२०	११०४.१२	११०४.१९	११०४.२२

११०४.२३	११०४.२९	११०४.३०	११०५.१०	११०५.२०
११०६.१०	११०६.२०	११०६.३०		
भाग -१२				
१२०१.१०	१२०१.९०	१२०२.३०	१२०२.४१	१२०२.४२
१२०४.००	१२०५.१०	१२०५.९०	१२०६.००	१२०७.१०
१२०७.३०	१२०७.४०	१२०७.५०	१२०७.६०	१२०७.७०
१२०७.९९	१२१२.९१	१२१२.९२	१२१२.९३	१२१२.९४
१२१२.९९				
भाग -१५				
१५०७.१०	१५१२.११	१५१२.२१	१५१२.२९	१५१५.२१
१५१५.५०	१५१५.९०			
भाग -२०				
२००१.१०	२००१.९०	२००२.१०	२००२.९०	२००३.१०
२००३.९०	२००४.१०	२००४.९०	२००५.१०	२००५.२०
२००५.४०	२००५.५१	२००५.५९	२००५.८०	२००५.९१
२००५.९९	२००६.००	२००७.१०	२००७.९१	२००८.११
२००८.२०	२००८.३०	२००८.४०	२००८.७०	२००८.९१
२००८.९७				
भाग -२१				
२१०३.३०				
भाग -२७				
२७११.११	२७११.१२	२७११.१३	२७११.१४	२७११.१९
२७११.२१	२७११.२९			
भाग -३०				
३००३.१०	३००३.२०	३००३.४१	३००३.४२	३००३.४३
३००३.४९	३००३.९०	३००४.१०	३००४.२०	३००४.३२
३००४.४१	३००४.४२	३००४.४३	३००४.४९	३००४.९०

भाग -३९				
३९२३.४०				
भाग -६३				
६३१०.१०	६३१०.१०			

२१.

निजी क्षेत्रबाट संचालित कुरियरबाट हुने निकासी पैठारी सम्बन्धी व्यवस्था: निजी क्षेत्रबाट संचालित कुरियरहरूमार्फत हुने निकासी पैठारीका सम्बन्धमा देहायका व्यवस्थाहरू लागू हुनेछन्:

- (१) **देहायका मालवस्तु कुरियरबाट पैठारी गर्न पाइने छैन:**
- (क) एक पोकामा ७० किलोग्रामभन्दा बढी तौल भएको,
- (ख) जनावर तथा तिनका अङ्गहरू,
- (ग) वनस्पति र तिनका अङ्गहरू,
- (घ) जुनसुकै स्वरूपका सुन, चाँदी तथा गरगहना,
- (ङ) बहुमूल्य तथा अर्ध बहुमूल्य पत्थर,
- (च) प्रचलित कानून वमोजिम पैठारीको लागि प्रतिबन्ध लगाईएका अन्य मालवस्तुहरू ।
- (२) **देहायका मालवस्तु कुरियरबाट निकासी गर्न पाइने छैन:**
- (क) निकासी महसुल लाग्ने मालवस्तु,
- (ख) वण्डेड वेयरहाउस तथा पासबुक सुविधा उपभोग गरेका उद्योगहरूले निकासी गर्ने मालवस्तु,
- (ग) प्रचलित कानून वमोजिम निकासीको लागि प्रतिबन्ध लगाईएका अन्य मालवस्तु ।
- (३) कुरियर कम्पनीले आफ्नो कुरियरमार्फत हुने पैठारी वा निकासीको कन्सोलिडेटेड मेनिफेस्ट अग्रिम रूपमा भन्सार कार्यालयमा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ, भन्सार कार्यालयले मालवस्तु जाँचपास गर्दा प्रज्ञापनपत्रकासाथ त्यस्तो मेनिफेस्टको प्रतिलिपि अनिवार्य रूपमा संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (४) नमूना (स्याम्पल) वा निशुल्क उपहारको रूपमा एक कन्साइन्मेन्टमा अमेरिकी डलर २०० मूल्यसम्मको मालवस्तु भुक्तानी प्रक्रियाविना पैठारी गर्न सकिनेछ । व्यापारिक

प्रयोजनका हकमा अधिकतम अमेरिकी डलर ५००० मूल्यसम्मको मालवस्तु स्वीकृत वैकिङ्ग प्रणाली अन्तर्गत भुक्तानी हुने गरी पैठारी गर्न सकिने छ र यसरी हुने पैठारीका हकमा सामान्य भन्सार प्रक्रिया अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

- (५) नमूना (स्याम्पल) वा निःशुल्क उपहारको रूपमा एक कन्साइन्मेन्टमा अमेरिकी डलर ५०० मूल्यसम्मको मालवस्तु भुक्तानी प्रक्रियाविना निकासी गर्न सकिनेछ । व्यापारिक प्रयोजनका हकमा अधिकतम अमेरिकी डलर ५००० मूल्यसम्मको मालवस्तु स्वीकृत वैकिङ्ग प्रणाली अन्तर्गत भुक्तानी हुने गरी निकासी गर्न सकिने छ र यसरी हुने निकासीका हकमा सामान्य भन्सार प्रक्रिया अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।
- (६) निकासी वा पैठारी गर्दा प्रेषकले प्रत्येक पोकामा रहेको मालवस्तुको तौल समेतको विवरण र मूल्य खुलेको फाराम वा कन्सोलिडेटेड मेनिफेष्ट प्रत्येक पोकामासँगै पठाउनु पर्नेछ ।
- (७) निकासी पैठारी हुने मालवस्तु जाँचपास गर्दा प्रज्ञापनपत्रका साथ उपदफा (६) बमोजिमको फाराम वा मेनिफेष्टको प्रतिलिपि संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (८) नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई निकासी वा पैठारी हुने मालवस्तु तथा डाक्टरको प्रेस्कृप्सनका आधारमा पैठारी हुने औषधीको हकमा उपदफा (४) र (५) बमोजिमको मूल्यको बन्देज लागू हुने छैन ।
- (९) उपदफा (४) र (५) बमोजिम निकासी वा पैठारी हुने नमूना वा उपहारका हकमा अन्य आवश्यक कागजातका अतिरिक्त उपदफा (६) बमोजिमको फाराम वा मेनिफेस्ट संलग्न गरी सम्बन्धित कुरियर कम्पनीकै नाममा प्रज्ञापनपत्र भरी जाँचपास गर्न सकिनेछ ।
- (१०) यस दफामा उल्लिखित व्यवस्था जुनसुकै मुलुकबाट हुने पैठारी वा जुनसुकै मुलुकमा हुने निकासीका हकमा लागू हुनेछ ।
- (११) माथि उपदफा (४) र (५) मा तोकिएको मूल्यको सीमा उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी हेरफेर गरेमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

- (१२) यस दफाको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अडकाउ परेमा महानिर्देशकले त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउन वा यस दफामा उल्लिखित प्रक्रियालाई आवश्यकता अनुसार सरलीकरण गर्न सक्नेछ ।

२२. विविध :

- (१) देहायमा उल्लेख भए वाहेक पुराना तथा प्रयोग भएका मालवस्तुहरू पैठारी गर्न पाइने छैन ।

- (क) कुनै उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने भाग ८४ मा पर्ने उत्पादन मितिले पाँच वर्ष ननाघेका मिल मेशिनरी एवं यन्त्र उपकरणहरू ।

तर मुद्रण उद्योगले आफ्नो उद्योगको प्रयोजनको लागि उत्पादनको मितिले १० वर्ष ननाघेको मुद्रण यन्त्रावली (प्रिन्टिङ्ग मेशिन) पैठारी गर्न सक्नेछन् ।

- (ख) उद्योगले आफ्नो प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने धातुका पत्रु (मेटल स्क्राप) ।

- (ग) हवाई सेवा कम्पनीहरूले हवाई सेवा सञ्चालनको लागि नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको सिफारिसमा पुराना वा प्रयोग भएका हवाईजहाज, हेलिकोप्टर र तिनका इञ्जिनहरू एवं फेडरल एभिएशन एड्मिन्स्ट्रेशन (एफ.ए.ए.), यूरोपियन एभिएशन सेफ्टी एजेन्सी (ई.ए.एस.ए.) वा सम्बन्धित देशका नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (सी.ए.ए.) बाट स्वीकृतप्राप्त मेन्टीनेन्स रिपियर ओभरहल (एम.आर.ओ.) कम्पनीहरूले मेन्टीनेन्स मर्मत सम्भार वा ओभरहल गरी एयरओर्डिनेस स्टाण्डर्ड प्रमाणीकरण गरेका वा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणबाट स्वीकृतप्राप्त कम्पनीहरूले मर्मत सम्भार वा ओभरहल गरेका हवाईजहाज र हेलिकोप्टरका अन्य पार्टपुर्जाहरू ।

- (घ) निजी गुण्टा फिटी भारी सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत पैठारी गर्न पाइने निजी प्रयोगका मालवस्तु ।

- (ड) नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई राहत तथा उद्धार कार्यका लागि अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट सहयोग स्वरूप पैठारी हुने मालवस्तु ।
- (च) नेपालमा सञ्चालित आयोजनाको लागि आयोजना तथा ठेकेदारले पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पैठारी गर्ने पुराना मिल मेशिनरी तथा यन्त्र उपकरणहरू र पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा नेपाल आयल निगमले भारतीय आयल निगमबाट पैठारी गर्ने पुराना रिफ्यूलर ट्याङ्कर ।
- (छ) यस उपदफामा उल्लेख गरिएदेखि वाहेकका पुराना वा प्रयोग भएका मालवस्तु र उत्पादन मिति नखुलेका मिल मेशिनरी एवं यन्त्र उपकरणहरू पैठारी गरेको पाइएमा जफत गरिनेछ ।
- (२) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट मालवस्तुहरू पैठारी गर्दा देहायमा उल्लिखित मालवस्तु वस्तु विनिमय वा बैङ्किङ प्रणाली अनुसार र अन्य सबै मालवस्तु बैङ्किङ प्रणाली अनुसार गर्नु पर्नेछ :-
- (क) कच्चा ऊन,
- (ख) जीवित भेडा च्यांग्रा,
- (ग) नून,
- (घ) चौरी गाई र चौरी गाईको पुच्छर,
- (ङ) गलैचा,
- (च) जडीबुटी ।

तर निकासी गर्दा र सोह्र हजार रूपैयासम्मको मालवस्तु पैठारी गर्दा बैकिङ प्रणाली अनिवार्य हुने छैन ।

- (३) ब्रुअरी कम्पनीले क्राउनकर्क पैठारी गर्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालयको सिफारिसमामात्र पैठारी गर्नु पर्नेछ ।
- (४) तेस्रो मुलुक तथा चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतमा निकासी हुने मालवस्तु कुनै निकासीकर्ताले काठमाडौंमै त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयमा जाँचपास गराई बन्द

कन्टेनरमा भन्सारको सिलछाप लगाई दक्षिण सीमास्थित भन्सार कार्यालयहरू तथा उत्तरी सीमामा अवस्थित तातोपानी तथा रसुवा भन्सार कार्यालयबाट निकासी गर्न चाहेमा भन्सार विभागले प्रक्रिया तोकी उक्त सुविधा प्रदान गर्नेछ ।

- (५) कुनै सरकारी निकाय, उद्योग, व्यक्ति, संस्था वा विदेशी नागरिकले कुनै खास कार्य प्रयोजनको लागि (व्यापारिक प्रयोजन बाहेक) पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पैठारी गर्ने मालवस्तु सम्बन्धित मन्त्रालय वा दूतावासको सिफारिसमा बढीमा तीन महिनासम्मको लागि लगतमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ । यसरी सिफारिस नभएको अवस्थामा भन्सार कार्यालयले औचित्य हेरी पछि फिर्ता गर्ने शर्तमा बढीमा एकवर्षको अवधि तोकी लाग्ने कर, महसुल तथा शुल्कहरू धरौटी लिई जाँचपास गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ । तोकिएको समयमा मालवस्तु फिर्ता नगरेमा धरौटी फिर्ता हुने छैन ।

तर,

- (क) निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने एक्साभेटर, डोजर, लोडर, रोलर लेभलर तथा क्रेन जस्ता हेभि इक्वीपमेण्टहरू पछि फिर्ता लैजाने गरी अस्थायी पैठारी गर्दा प्रति दिन एक हजार रुपैयाँका दरले भन्सार महसुल लिई बढीमा एक वर्ष सम्मको लागि अस्थायी पैठारी गर्न दिइनेछ,
- (ख) कृषि कार्यमा प्रयोग हुने वेलर वा स्ट्र कलेक्टर सहितको कम्वाइन्ड हार्भेष्टर पछि फिर्ता लैजाने गरी अस्थायी पैठारी गर्दा प्रतिदिन एक हजार पाँच सय रुपैयाँका दरले भन्सार महसुल लिई बढीमा तीन महिनासम्मको लागि अस्थायी पैठारी गर्न दिइनेछ ।

माथि बुँदा नं. (२) र (३) मा उल्लिखित उपकरणहरू महसुल नबुझाई बसेको अवस्थामा पक्राउ परी कारवाहीका लागि भन्सार कार्यालयमा पेश भएमा चोरी पैठारी भएको मानी भन्सार ऐन बमोजिम कारवाही हुनेछ । महसुल तिरेको समय व्यतित भएपछि फिर्ता लैजाने क्रममा मनासिव कारण भएमा त्यस्तो उपकरणको मूल्यमा नवढ्ने

गरी बढी बसेको अवधिको प्रति दिनको पाँचहजार रुपैयाका दरले महसुल असुल गरी फिर्ता लैजान दिन सक्ने छ ।

(ग) विपद्को अवस्थामा उद्धार तथा राहत कार्यमा प्रयोग हुने तथा उद्धार तथा राहतका लागि आउने विदेशी व्यक्तिहरूका लागि आवश्यक पर्ने देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू पछि फिर्ता लैजाने गरी लगतमा राखी अस्थायी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ:

(अ) सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी उपकरणहरू,

(आ) पानी शुद्धीकरण तथा पानी भण्डारण सम्बन्धी उपकरण तथा वस्तुहरू,

(इ) डाक्टर, इन्जिनियर, सञ्चारकर्मी, लर्जिष्टिसियन, सामुदायिक कामदार आदिको कामको लागि आवश्यक पर्ने सबै किसिमका उपकरण, मेशिन, यन्त्र तथा विद्युतीय उपकरणहरू,

(ई) राहतको लागि प्रत्यक्ष रूपमा प्रयोग नहुने तर विपद्बाट भएको असरलाई हटाउन र सोको सामना गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरू जस्तै: सबै प्रकारका प्रदूषण हटाउने, विग्रिएका, भत्किएका घर, भवनहरू तथा संरचनाहरू सफा गर्ने वा हटाउने, औद्योगिक संरचनाहरू निरीक्षण गर्ने आदि कार्यमा प्रयोग हुने मेशिनरी तथा उपकरणहरू,

(उ) कार्यालय उपकरण जस्ता प्रशासनिक सहयोगी मालवस्तुहरू, जस्तै: कम्प्यूटर, फोटोकपि तथा प्रिन्टर, खर्च भएर जाने प्रकृतिका मालवस्तुहरू, कर्मचारी सुरक्षा सम्बन्धी उपकरणहरू, प्रशासनिक म्यानुअल तथा कागजातहरू,

(ऊ) विपद्को समयमा उद्धार कार्यमा खटिने कर्मचारीका लागि स्थानान्तरण गर्न

सकिने बासस्थान तथा यसका सहायक सामग्रीहरू, जस्तै: खाना पकाउने तथा खाने उपकरण तथा सामग्रीहरू, स्नानागार सम्बन्धी सामग्रीहरू, सुरक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरू ।

(ए) सवारी साधनहरू, तिनका स्पेयर पार्टस तथा मर्मतका लागि आवश्यक उपकरणहरू,

(ऐ) उद्धार कार्यका लागि आवश्यक जनावरहरू, जस्तै: तालिम प्राप्त कुकुरहरू,

(ओ) विपद् समयमा उद्धारमा संलग्न व्यक्तिहरू बस्न तथा तिनीहरूको कार्यसम्पादनको लागि आवश्यक पर्ने मालवस्तुहरू,

(औ) नेपाल सरकारले राहत प्रयोजनको लागि तोके बमोजिमका अन्य मालवस्तुहरू ।

(६) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट क्रेडिट सुविधा अन्तर्गत मालवस्तु पैठारी गर्दा राखेको धरौटी रकम फिर्ता पाउनको लागि उक्त मालवस्तु पैठारी गरेको मितिले तीन महिनाभित्र बैङ्किङ प्रणालीबाट भुक्तानी पठाएको प्रमाण पेश गरी धरौटी फिर्ता लिइसक्नु पर्नेछ । मालवस्तु पैठारी भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपरोक्त बमोजिम फिर्ता नभएको धरौटी रकम सदरस्याहा गरिनेछ, र त्यसमा पैठारीकर्ताको दाबी लाग्ने छैन ।

(७) नेपालको अन्य राष्ट्रहरूसँग भएका द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सम्झौता वा सन्धिको प्रतिकूल नहुने गरी नेपालमा पैठारी भएका मालवस्तुहरू देहाय बमोजिम निकासी गर्न दिइनेछ:

(क) मालवस्तु पैठारी भएको मितिले छ महिनाभित्र पुनः अर्को मुलुकमा निकासी गर्ने गरी पैठारी गर्न चाहेमा पैठारीकर्ताको अनुरोधमा उक्त मालवस्तुमा दरबन्दी अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा राखी पैठारी गर्न दिइनेछ । यस्ता वस्तुहरू निकासी गर्दा पैठारी गर्दाको अवस्थामा भुक्तानी गरेको विदेशी

मुद्रामा नघटने गरी आर्जन गरेको प्रमाण र निकासी भएको प्रमाण पेश गरेको एक महिनाभित्र धरौटी रहेको रकमबाट लाग्ने भन्सार महसुलको दश प्रतिशत रकम असुल गरी बाँकी भन्सार महसुल फिर्ता गरिनेछ ।

(ख) कुनै व्यक्तिले नेपालमा पैठारी भएको मालवस्तुहरू वैकिङ्ग प्रक्रिया मार्फत भुक्तानी हुने गरी निकासी गर्न चाहेमा पैठारी मूल्यमा कम्तिमा १० प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि गरी निकासी बापतको विदेशी मुद्रा अग्रीम रूपमा प्राप्त भई सकेको वा सो बापत खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा विदेशी मुद्रा प्राप्त हुने प्रमाण पेश गरेमा निकासी गर्न दिइनेछ ।

तर पैठारी भएको मितिले दुईवर्ष नाघेका र नेपालमा विक्री हुन नसकी रहिरहेका विद्युतीय उपकरण (इलेक्ट्रिक वा इलेक्ट्रोनिक) हरू पैठारीकर्ता स्वयंले निकासी गर्न चाहेमा निकासीकर्ता र पैठारीकर्ताका बीचमा भएको खरिद विक्री संभौता पेश गरेमा निकासी गर्न दिइनेछ र यस खण्डमा उल्लिखित मूल्य अभिवृद्धिको शर्त लागू हुने छैन ।

(८) नेपालमा पैठारी भई वा नेपालमा नै उत्पादन भई प्रयोग भइसकेका वा पुराना भाग ८४, ८५ र ९० मा पर्ने मालवस्तु तथा नेपालभित्रबाट संकलित जुनसुकै पदार्थका रद्दी तथा पत्रुहरू निकासी बापतको विदेशी मुद्रा अग्रीम रूपमा प्राप्त भई सकेको वा सो बापत खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा दुई पक्षीय सन्धि विपरीत नहुने गरी निकासी गर्न दिइनेछ ।

(९) महसुल, मूल्याङ्कन, तथ्याङ्क वा यस्तै अन्य प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले वस्तु वर्गीकरणको उपशीर्षकमा आवश्यक अङ्कहरू थप गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्नेछ ।

(१०) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाइएका स्कुटर, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको नाममा पैठारी गर्दा भन्सार महसुल लाग्नेछैन । पैठारीको अवस्थामा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने नभएका र

पैठारी गरिसकेपछि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने बनाई दर्ता गर्ने भएमा उक्त मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा लाने भन्सार महसुल धरौटी लिइनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको नाममा उपर्युक्त बमोजिम दर्ता भएको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि धरौटी रहेको भन्सार महसुल फिर्ता दिइनेछ । यसरी पैठारी गरेको स्कुटर नेपाल अपाङ्ग संघको सिफारिसमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई नै बिक्री वा नामसारी गर्दा भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

(११) बण्डेड वेयरहाउस र नगद धरौटी (पासवुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गरी सोबाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रिया अनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर, महसुल नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमका मालवस्तुमा तोकिए बमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै फिर्ता दिइनेछ ।

(१२) नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा फिटी भारी सम्बन्धी सूचनामा तोकिए बमोजिम नेपाली यात्रुहरूले ल्याउने एल.सी.डी., प्लाज्मा वा एल. ई.डी. टेलिभिजनमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क र मूल्य अभिवृद्धि गरेको सट्टा समदरमा एकमुष्ट ५५ प्रतिशत भन्सार महसुल असुल गरिनेछ ।

तर वैदेशिक रोजगारमा गई कम्तीमा लगातार बाह्र महिना काम गरी आउने नेपाली नागरिकहरूलाई एक पटकको लागि अभिलेखबद्ध गरी निजहरूले साथमा ल्याएको एउटा जुनसुकै प्रकारको बत्तीस इन्च सम्मको टेलिभिजनमा लाने सम्पूर्ण कर महसुल छुट दिइनेछ । सो भन्दा बढी इन्चको टेलिभिजन ल्याएमा उक्त छुट सुविधा दिइनेछैन ।

(१३) नेपाली प्रकाशक, वितरक वा सोल एजेण्ट वा प्रतिलिपि अधिकार उल्लेख भएका पुस्तक नेपालबाहिरबाट मुद्रण गरी पैठारी गरेमा त्यसरी पैठारी भएको पुस्तकको छपाई मूल्य

(कागज, मुद्रणमा लागेको खर्च, भाडा र बीमा जोडी हुन आउने मूल्य) मा पन्ध्र प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(१४) पैठारीकर्ताले नेपालमा विक्री गरिने अधिकतम खुद्रा विक्री मूल्य पैठारीकै अवस्थामा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा अनिवार्य घोषणा गर्नु पर्ने गरी नेपाल सरकारले मालवस्तुहरू तोक्न सक्नेछ ।

(१५) पुराना ट्रकहरूलाई विदेश लगी कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर राख्ने ट्रेलर ट्रक बनाई फिर्ता ल्याएमा सोमा लागेको खर्च रकममा लाग्ने भन्सार महसुल पूर्ण रूपमा छुट दिइनेछ ।

(१६) शीर्षक ८७.०४ अन्तर्गत पर्ने कुनै ढुवानी साधनको इञ्जिनसँग जोडिएको शीर्षक ८७.०६ अन्तर्गत पर्ने चेसिसमा पैठारी भन्सार महसुल दर बढी भएको र सोही चेसिसमा बनेको तयारी साधनमा पैठारी भन्सार महसुल दर कम भएको अवस्थामा कुनै पैठारीकर्ताले त्यस्तो तयारी साधन पैठारी नगरी सोको इञ्जिनसँग जोडिएको चेसिस पैठारी गरी सो चेसिस नेपालभित्रै वा विदेशमा लगी तयारी साधन बनाउन चाहेमा देहाय बमोजिम सुविधा प्रदान गरिनेछः

(क) इञ्जिनसँग जोडिएको चेसिस पैठारी गरी नेपालभित्रै तयारी साधन बनाउन चाहेमा सो चेसिस पैठारी गर्दा पैठारीकर्ताको अनुरोधमा चेसिसमा लाग्ने पूरै महसुल धरौटीमा राखी छ महिनाभित्र तयारी साधन बनाई सम्बन्धित निकायमा दर्ता गरी सोको प्रमाण तथा तयारी साधन सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि त्यस्तो तयारी साधन पैठारी गर्दा लाग्ने महसुल दर बमोजिमको महसुल रकम धरौटीबाट कट्टा गरी बाँकी धरौटी रकम पैठारीकर्तालाई फिर्ता दिइनेछ ।

(ख) इञ्जिनसँग जोडिएको चेसिस पैठारी गरी पुनः उक्त चेसिस विदेशमा लगी तयारी साधन बनाई ल्याउन चाहेमा पैठारीकर्ताको अनुरोधमा सो चेसिस पैठारी गर्दा लाग्ने पूरै महसुल धरौटीमा राखिनेछ र पैठारी भएको मितिले तीन महिनाभित्र पैठारीकर्ताको अनुरोधमा कुनै प्रकारको महसुल नलिई सो चेसिस विदेश निकासी गर्न अनुमति दिइनेछ । यसरी निकासी भएको चेसिसमा निकासी भएको मितिले

छ, महिनाभिन्न तयारी साधन बनाई पैठारी गरेमा त्यस्तो तयारी साधन बनाउन लागेको खर्च एवं पहिले पैठारी भएको चेसिस समेतको मूल्यमा त्यस्तो तयारी साधन पैठारी हुँदा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने दर बमोजिमको महसुल चेसिस पैठारी गर्दा राखेको धरौटीबाट असुल गरी बाँकी धरौटी रकम फिर्ता दिइनेछ र धरौटीबाट अपुग भएमा पैठारीकर्ताबाट असुल गरिनेछ ।

- (ग) नेपालस्थित आधिकारिक विक्रेता एजेन्सीको नाममा धरौटी राखी पैठारी भएको चेसिस अन्य व्यक्तिले खरिद गरी खण्ड (क) र (ख) बमोजिम तयारी साधन बनाउन चाहेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई समेत खण्ड (क) र (ख) बमोजिमको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- (घ) उल्लिखित सुविधाको कार्यान्वयनका क्रममा कुनै प्रक्रियागत कठिनाईहरू सिर्जना भएमा वा उल्लिखित समय सीमा अपर्याप्त भएमा भन्सार विभागका महानिर्देशकले छ महिनासम्म म्याद थप गर्न र आवश्यक निर्देशन दिई सरलीकरण गर्न सक्नेछ ।
- (ङ) यस्ता ढुवानी साधनको प्रकृति फरक गरी वा अन्य प्रयोजनको लागि बिक्री गर्ने भएमा वा आफैले अन्य प्रयोगमा ल्याउन चाहेमा कानून बमोजिम लाग्ने पूरै महसुल तिरी बिक्री गर्ने वा अन्य प्रयोजनमा ल्याउन पाइनेछ । सो बमोजिम नगरी ढुवानी साधनको प्रकृति फरक पारेको वा घोषित बाहेक अन्य प्रयोगमा ल्याएको पाइएमा त्यस्तो साधन जफत गरिनेछ ।
- (१७) बन्द कन्टेनरमा लगाउने सील भन्सार विभागले तोकेको मूल्य भुक्तानी गरी सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
- (१८) कुनै भन्सार कार्यालयबाट मालवस्तु पैठारी गर्ने गरी प्रतीतपत्र खोलेको तर कारणबस सो भन्सार कार्यालयको सट्टा अन्य भन्सार कार्यालयबाट पैठारी गर्नुपर्ने अवस्था परेमा प्रतीतपत्र खोलेको बैकले पैठारी हुने भन्सार कार्यालय

संशोधन गरेको प्रमाण पैठारी हुने भन्सार कार्यालयमा पेश भएमा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले मालवस्तु जाँचपास गर्नसक्ने छ । यसरी पैठारी हुने भन्सार बिन्दु परिवर्तनका लागि अन्य निकायको अनुमति वा सिफारिस आवश्यक पर्ने छैन ।

- (१९) नेपाल सरकारबाट स्वीकृतिप्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले विरामीको शरीरबाट लिइएको कुनै नमूना परीक्षणको लागि विदेशमा पठाउँदा वा ल्याउँदा महसुल नलिई लैजान वा ल्याउन दिइनेछ ।
- (२०) यस अनुसूचीमा उल्लेख भएका मालवस्तु तथा ती मालवस्तुहरूको वस्तु वर्गीकरण शीर्षक वा उपशीर्षकमा फरक परी कार्यान्वयनमा द्विविधा भएमा वा मालवस्तुको विवरण र सोको शीर्षक वा उपशीर्षकमा कुनै त्रुटि फेला परेमा महानिर्देशकले व्याख्या गरी तोक्न वा त्यस्तो त्रुटि सँच्याउन सक्नेछ ।

अनुसूची-२
(दफा २ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

१. नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने मालवस्तुमा देहाय बमोजिम निकासी भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस दफामा उल्लेख भएका बाहेक अन्य मालवस्तुमा निकासी भन्सार महसुल लाग्नेछैन ।

	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	निकासी भन्सार महसुल दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक मोल प्रतिशतमा
०७.१३		कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको । -मुसुरो: ०७१३.४०.९० --मुसुरोको दाल (Split Red Lentils)	प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०१		गहुँ र मेसलिन । -दुरुम गहुँ: १००१.११.०० --बीऊ १००१.१९.०० --अन्य -अन्य : १००१.९१.०० --बीऊ १००१.९९.०० --अन्य	प्र.के.जि. रु.१।- प्र.के.जि. रु.१।- प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०५		मकै । १००५.१०.०० -बीऊ (गेडा)	प्र.के.जि. रु.१।-

	१००५.९०.००	-अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०६		धान ।	
	१००६.१०.००	-धान	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००६.२०.००	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००६.३०.००	-पालिस वा चम्कने गरेको वा नगरेको कुटेर तयार गरेको चामल	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००६.४०.००	कनिका	प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०८		फापर, कोदो, चराको आहारा; अरु खाद्यान्न ।	
	१००८.१०.००	-फापर	प्र.के.जि. रु.१।-
		-कोदो:	
	१००८.२१.००	--बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००८.२९.००	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
१२.११		मुख्यतः सुगन्धित वस्तु बनाउने, औषधि बनाउने वा कीटनाशक औषधि बनाउने वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत वा सुकेको काटिएको वा नकाटिएको, पिंधेको वा नपिंधेको वा धूलो पारिएको वा नपारिएको विरुवा र विरुवाका अङ्गहरू (बीयां र फलसमेत) ।	
		-अन्य:	
	१२११.९०.१०	--यार्चागुम्वा	प्र.के.जि. रु.५०००।-

	१२११.९०.९०	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
१४.०४		अन्यत्र नपरेको वनस्पति उत्पादन ।	
	१४०४.९०.१०	--अर्ध तयारी खयरकत्या (कत्या रस)	प्र.के.जि. रु.७।-
	१४०४.९०.२०	--खयर कत्या	प्र.के.जि. रु.५।-
	१४०४.९०.५०	--रुद्राक्षका दानाहरू	प्र.के.जि. रु.१।-
	१४०४.९०.६०	--अर्गोलिको वोक्रा	प्र.के.जि. रु.१।-
	१४०४.९०.७०	--रिद्धा (सोपनट)	प्र.के.जि. रु.१।-
	१४०४.९०.९०	--अन्य	प्र.के.जि. रु.५।-
२१.०६		अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ ।	
		<i>-अन्य :</i>	
	२१०६.९०.२०	--पान मसला (सुती रहित)	प्र.के.जि. रु.४०।-
	२१०६.९०.७०	--सुती रहित सुगन्धित सुपारी	प्र.के.जि. रु.२५।-
२३.०२		खाद्यान्न वा दलहनको बोटबाट निफनेर वा पिँधेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रुपमा रहेको वा नरहेको ढुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।	
	२३०२.१०.००	-मकैको	प्र.के.जि. रु.-।५०
	२३०२.३०.००	-गाहुँको	प्र.के.जि. रु.-।५०
	२३०२.४०.००	-अन्य खाद्यान्नको	प्र.के.जि. रु.-।५०

	२३०२.५०.००	-कोसे सागपातहरूको	प्र.के.जि रु.-१५०
२३.०४	२३०४.००.००	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिंघेको वा नपिंघेको वा पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको ।	प्र.के.जि रु.-१५०
२३.०५	२३०५.००.००	बदामको तेल पेल्दा निस्क्रेको, पिंघेको वा नपिंघेको, पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।	प्र.के.जि रु.-१५०
२३.०६		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिंघेको वा नपिंघेको, पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।	
	२३०६.२०.००	-आलसको वीयाँको -तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना:	प्र.के.जि रु.११-
	२३०६.४१.००	--न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप अर कोल्जा) दानाहरू (सिड्स)	प्र.के.जि रु.१५०
	२३०६.९०.००	-अन्य	प्र.के.जि रु.११-
२४.०३		अन्य उत्पादनमा प्रयोग भएको सूति र प्रतिस्थापक सूति; समरूपी(होमोजिनाइज्ड) वा पुनर्निर्मित (रिकन्स्ट्रूएटेड) सूति; सूतिको रस र सार । --अन्य:	
	२४०३.९९.१०	---जर्दा, खैनी, नस (स्नफ), गुट्खा र यस्तै सूती मिश्रित तयारी वस्तुहरू	प्र.के.जि रु.५०१-
	२४०३.९९.९०	---अन्य	प्र.के.जि रु.५०१-

२५.०५		भाग २६ को मेटलवियरिङ्ग (धातुयुक्त) बालुवा बाहेक रङ्गीन वा रङ्गीन सवै प्रकारको प्राकृतिक बालुवा ।	
	२५०५.१०.००	-सिलिका बालुवा र क्वार्ज	प्र.घ.मि. रु.१,२००।-
	२५०५.१०.००	-अन्य बालुवा	प्र.घ.मि. रु.१,२००।-
२५.१४	२५१४.००.००	अलि अलि टुक्राएको वा नटुक्राएको वा करौतिद्वारा काटेको वा नकाटेको वा अरु किसिमले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता, स्लेट ।	प्र.घ.मि. रु.१,२००।-
२५.१६		करौतिद्वारा वा अन्य किसिमले अलि अलि ताछिएको, काटिएको वा टुक्राइएको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाताको रूपमा रहेको ग्रेनाइट (कडा पत्थर), पर्फाइरी, रेशा नभएको आग्नेय चट्टान, वेसाल्ट, बलौटे ढुंगा र स्मारक एवं भवन बनाउने अन्य ढुंगा ।	
		-बलौट ढुंगा:	
	२५१६.२०.१०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिएका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.६००।-
	२५१६.२०.२०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.१,२००।-
	२५१६.२०.३०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका ढुङ्गाहरू र बालुवाको मिश्रण, छर्ता	प्र.घ.मि. रु.१,२००।-

२५.१७

साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा हुंगाका टुक्रा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र अन्य यस्तै ठाउँमा दृढ बनाउन बोभको रूपमा लगाउन प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका हुंगाहरू; बाटुलिका पत्थर (सिंगल), अग्निप्रस्तर र यो शीर्षकको पहिलो भागमा उल्लेख भएका वस्तुहरू भएको वा नभएको स्ल्याग (धातु अवशेष), ड्रस र यस्तै औद्योगिक अवशेष; अलकत्रायुक्त मेकाडम (रोडा); तापित वा अतापित शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ का पत्थरका दाना, टुक्राटुक्रा र धूलो ।

-साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा हुंगा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र यस्तै ठाउँमा दृढ बनाउन बोभ लगाउने काममा प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका हुंगाहरू, बाटुलिका प्रस्तर, अग्निप्रस्तर (फ्लिण्ट):

२५१७.१०.१०

--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका

प्र.घ.मि.
रु.६००।-

२५१७.१०.२०

--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू

प्र.घ.मि.
रु.१,२००।-

२५१७.१०.३०

--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका ढुङ्गाहरू र बालुवाको मिश्रण, छर्ता

प्र.घ.मि.
रु.१,२००।-

-उप शीर्षक २५१७.१० मा उल्लिखित वस्तु समावेश भए वा नभएका ड्रस र स्ल्याग (धातुका अवशेष) का वा यस्तै औद्योगिक अवशेषका मेकाडम (रोडा):

२५१७.२०.१०

--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका

प्र.घ.मि.
रु.६००।-

२५१७.२०.२०

--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू

प्र.घ.मि.
रु.१,२००।-

		-शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ को तापित वा अतापित दाना (ग्रेनुअल), टुक्राटाक्री (चिपिङ्ग) र धूलो (पाउडर) :	
	२५१७.४९.१०	--ढुङ्गाको धूलो (क्रसर उद्योगबाट उत्पादित)	प्र.घ.मि. रु.६००।-
	२५१७.४९.९०	--अन्य (क्रसर उद्योगबाट उत्पादित)	प्र.घ.मि. रु.६००।-
२५.१९		प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट); गालिएका म्याग्नेसिया; पूर्णरूपले बदलिएको (डेडवर्न वा सिन्टर्ड) म्याग्नेसिया, बाल्नुभन्दा पहिले थोरै मात्रामा अन्य अक्साइडहरू मिलाइएको वा नमिलाइएको; अन्य म्याग्नेसियम अक्साइड, शुद्ध वा अशुद्ध ।	
	२५१९.१०.००	-प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट)	प्र.घ.मि. रु.६००।-
	२५१९.९०.००	-अन्य	प्र.घ.मि. रु.६००।-
२५.२६		करौतिद्वारा वा अन्य प्रकारले अलि अलि टुक्राइएको वा नटुक्राइएको, ताछिएको वा नताछिएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता समेत र प्राकृतिक स्टियटाइट (सावुन ढुंगा); टाल्क (खरी) ।	
	२५२६.१०.००	-नपिधेको धूलो नबनाएको	प्र.के.जि रु.१।५०
४४.०१		बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (बिलेट), हांगा बिंगा वा दाउराको बाधेको बिटो, वा यस्तै रूपमा; काठका चोइटाचोइटी वा मसिना टुक्राटाक्री (पार्टिकल); काठ चिरेको धूलो, काठको अवशेष, रद्दी वस्तु, मुढो, ब्रिकेट (थिचेर बनाइएको चक्का), पेलेट मट्याङ्गा वा यस्तै रूपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको ।	

		-बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (बिलेट), हांगा बिगां, दाउराको बिलेटो वा यस्तै रुपमा:	
	४४०१.११.००	--कोणधारी (कोनिफेरस)	२००%
	४४०१.१९.००	--गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस)	२००%
		-काठको चोइटा चोइटी वा मसिना टुक्राटाक्री पार्टिकल:	
	४४०१.२१.००	--कोणधारी (कोनिफेरस)	२००%
	४४०१.२२.००	--गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस)	२००%
		-काठको धूलो, काठको अवशेष र रद्दी वस्तु, मुढा, चक्का (ब्रिकेट), गुटिका (पेलेट) हरु वा यस्तै रुपमा एकत्रित गरिएको:	
	४४०१.३१.००	--काठका गुटिका (उडपेलेट) हरु	२००%
	४४०१.३९.००	--अन्य	२००%
४४.०३		बोक्रा वा काठको बाहिरी नरम भाग ताछेको वा नताछेको वा मोटा मोटी ढंगले चारपाटे पारेको अपरिमार्जित काठ ।	
		-रंगलेप (पेन्ट) वर्णक रंग (स्टेन), क्रिओसोट वा अन्य संरक्षित (प्रिजर्भेटिभ) हरुद्वारा उपचार गरिएको:	
	४४०३.११.००	--कोणधारी (कोनिफेरस)	२००%
	४४०३.१२.००	--गैह कोणधारी (नन-कोनिफेरस)	२००%
		-अन्य, कोणधारी (कोनिफेरस):	
	४४०३.२१.००	--सल्ला (पाइनस जातहरू) को, कुनै पनि तिर्यक-छेदन आयाम (क्रस सेक्सनल डाइमेन्सन) १५ से.मि. वा सोभन्दा बढी भएको	२००%
	४४०३.२२.००	--सल्ला (पाइनस जातहरू) को, अन्य	२००%

४४०३.२३.००	--देवदारु (एबिएस जातहरू) र स्पुस (पिसिया जातहरू) को, कुनै पनि तिर्यक-छेदन आयाम (क्रस सेक्सनल डाइमेन्सन) १५ से.मि. वा सोभन्दा वढी भएको	२००%
४४०३.२४.००	--देवदारु (एबिएस जातहरू) र स्पुस (पिसिया जातहरू) को, अन्य	२००%
४४०३.२५.००	--अन्य, कुनै पनि तिर्यक-छेदन आयाम (क्रस सेक्सनल डाइमेन्सन) १५ से.मि. वा सोभन्दा वढी भएको	२००%
४४०३.२६.००	--अन्य -अन्य, उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	२००%
४४०३.४१.००	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	२००%
४४०३.४९.००	--अन्य -अन्य :	२००%
४४०३.९१.००	--ओकको	२००%
४४०३.९३.००	--बीच (फागस जातहरू) को, कुनै पनि तिर्यक-छेदन आयाम (क्रस सेक्सनल डाइमेन्सन) १५ से.मि. वा सोभन्दा वढी भएको	२००%
४४०३.९४.००	--बीच (फागस जातहरू) को, अन्य	२००%
४४०३.९५.००	--भोजपत्र (बर्च) (बेटुला जातहरू) को, कुनै पनि तिर्यक-छेदन आयाम (क्रस सेक्सनल डाइमेन्सन) १५ से.मि. वा सोभन्दा वढी भएको	२००%
४४०३.९६.००	--भोजपत्र (बर्च) (बेटुला जातहरू) को, अन्य	२००%
४४०३.९७.००	--लहरे पिपल(पप्लर) र आस्पेन (पोपुलस जातहरू) को	२००%
४४०३.९८.००	--मसला (युकलिफ्टस जातहरू) को --अन्य:	२००%

	४४०३.९९.१०	---५ इञ्च वा सो भन्दा कम मोटाईमा लम्बाइमा चिरेको	२००%
	४४०३.९९.९०	---अन्य	२००%
४४.०४		हुपको काठ; काठको चिरेको खांवा (पोल); तिखारेको तर लम्बाइमा नचिरेको काठको घोचा (पाइल), किलो (पिकेट) र एकापट्टि तिखारिएको घोचो (स्टेक); साधारणरूपले कांटाछाँट गरेको तर नदोब्याएको, नबंग्याएको, अरुथोक नबनाएको टेक्ने लट्टी, छाताको डण्डी, औजारको डण्डी वा त्यस्तै सामान बनाउन उपयुक्त हुने खालको काठको छडी, चोइटाचोइटी काठ (चिपउड) र यस्तै ।	
	४४०४.१०.००	-देवदार जातिको (कोनिफेरस)	२००%
	४४०४.२०.००	-देवदार जातिको बाहेक (ननकोनिफेरस)	२००%
४४.०५	४४०५.००.००	काठको ऊन; काठको पिठो ।	२००%
४४.०६		रेल वा ट्रामको काठका पटरीहरू (स्लिपर) (क्रस-टाइज) । -असंसिक्त (नट इम्प्रिगनेटेड):	
	४४०६.११.००	--कोणधारी (कोनिफेरस)	२००%
	४४०६.१२.००	--गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस) -अन्य:	२००%
	४४०६.११.००	--कोणधारी (कोनिफेरस)	२००%
	४४०६.१२.००	--गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस)	२००%
४४.०७		लम्बाइमा चिरेको वा काटेको (चिपड), ताछेको (स्लाइस्ड) वा बोक्रा हटाएको (पिल्ड) रण्डा लगाएको वा नलगाएको, अपघर्षक लगाई चिल्याएको वा नचिल्याएको वा छेउमा जोड (इन्ड ज्वाइन्टेड) गरिएको वा नगरिएको ६ एम.एम. भन्दा बढी मोटाइको काठ ।	

	-कोणधारी (कोनिफेरस):	
४४०७.११.००	--सल्ला (पाइनस जातहरू) को	२००%
४४०७.१२.००	--देवदारु (एबिएस जातहरू) र स्पुस पिसिया जातहरू) को	२००%
४४०७.१९.००	--अन्य	२००%
	-उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	
४४०७.२१.००	--महोगनी स्वीटिनिया (एसपीपी)	२००%
४४०७.२२.००	--भिरोला, इम्बुइया र वाल्सा	२००%
४४०७.२५.००	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	२००%
४४०७.२६.००	--सेतो लौआन, सेतो मेरान्ती, सेतो सेराया, पहेंलो मेरान्ती र एलान	२००%
४४०७.२९.००	--अन्य	२००%
	-अन्य:	
४४०७.९१.००	--ओकको	२००%
४४०७.९२.००	--बीचको	२००%
४४०७.९६.००	--भोजपत्र (बर्च) (बेटुला जातहरू) को	२००%
४४०७.९७.००	--लहरे पिपल (पप्लर) र आस्पेन (पोपुलस जातहरू) को	२००%
४४०७.९९.००	--अन्य	२००%

४४.०८	पृष्ठावरण वा बाहिरी पत्र चढाउने (भेनियरिङ्ग) निमित्तका चादर (शिद्स) हरू (पटलित काष्ठ (ल्यामिनेटेड उड) ताछेर (स्लाइसिङ्ग) प्राप्त हुने वस्तु समेत), प्लाइउड (स्तर काष्ठ) वा यस्तै पटलित काष्ठ निमित्तका चादरहरू (शिद्स) तथा रण्डा (प्लेन) लगाएको वा नलगाएको अपघर्षक लगाएको वा नलगाएको, दुई टुप्पा जोडिएका (स्लाइस्ड) वा नजोडिएको वा छेउको जोड (एण्ड ज्वाइण्टेड) गरिएको वा नगरिएको, ६ मि. मि मा नबढ्ने मोटाई (थिकनेस) भएका अन्य काठ ।	
४४०८.१०.००	-कोणधारी -उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	प्रति किलो रु.६१-
४४०८.३१.००	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	प्रति किलो रु.६१-
४४०८.३९.००	--अन्य	प्रति किलो रु.६१-
४४०८.९०.००	-अन्य	प्रति किलो रु.६१-

२. निकासी हुने मालवस्तुको वर्गीकरणका लागि भन्सार कार्यालयहरूले अनुसूची-१ को परिच्छेद १ देखि २१ सम्म पर्ने भाग १ देखि ९७ सम्ममा उल्लिखित उपशीर्षकको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
३. जिल्ला वन कार्यालयको इजाजत लिई उद्योगले धूप वा हवनमा प्रयोग हुने गरी सल्लाबाट बनाएको स-साना टुक्राहरू (Chips) (उपशीर्षक ४४०१.३१.०० र ४४०१.३९.००) निकासी गर्दा दश प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
४. संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको प्रयोगका लागि रक्षा मन्त्रालय वा गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा लैजाने आर्माड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हात हतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु लागतमा राखी निकासी गर्न दिइनेछ ।

अनुसूची -३
(दफा १० संग सम्बन्धित)
सडक निर्माण दस्तुर

देहायका सवारी साधन दर्ताका बखत देहाय बमोजिमको सडक निर्माण दस्तुर लाग्नेछ :-	
सवारी साधनको किसिम	दस्तुर
(क) माइक्रोबस, बस, ट्रक, ट्रिपर, ट्रकमिक्सचर, मिनीबस, मिनीट्रक, मिनीटिपर,	मूल्यको सात प्रतिशत
(ख) २००० सि.सि. सम्मका कार, जीप, भ्यान	मूल्यको आठ प्रतिशत
(ग) २००० सि.सि. भन्दा माथिका कार, जीप, भ्यान	मूल्यको दश प्रतिशत
(घ) मोटरसाइकल प्रति थान :	
(अ) १५० सि.सि. सम्मको	रु. १५,०००/-
(आ) १५१ देखि २५० सि.सि. सम्मको	रु. १८,०००/-
(इ) २५१ देखि ४०० सि.सि. सम्मको	रु. ५०,०००/-
(ई) ४०१ सि.सि. र सोदेखि माथि	रु. २,००,०००/-
जुनसुकै प्रक्रियाबाट शुरु दर्ता हुन आउने सवारी साधनलाई उपर्युक्त अनुसार नै दस्तुर लाग्नेछ ।	
तर,	
(१) कूटनीतिक नियोग तथा कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति, दमकल, एम्बुलेन्स र शव वाहनलाई यस्तो दस्तुर लाग्ने छैन ।	
(२) चालीस वा सोभन्दा बढी सीट क्षमताका कम्तीमा पाँच वटा बस सार्वजनिक यातायातमा सञ्चालन गर्ने गरी दर्ता भएका सहकारी संस्था तथा कम्पनीले उल्लिखित प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उक्त क्षमताका तयारी बस एवं तिनका चेसिसमा यस्तो दस्तुर लाग्ने छैन ।	
(३) विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन हुने दुई पाग्रे सवारी साधनको हकमा १५०० वाटभन्दा कम क्षमताकोलाई १५० सी.सी. सरह र १५०१ वाटभन्दा माथिकोलाई १५१-२५० सी.सी. सरहको सडक निर्माण दस्तुर	

लगाई सोमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

- (४) विद्युत, सोलार वा व्याट्रिवाट चल्ने सवारी साधनमा सडक निर्माण दस्तुर पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (५) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाइका १५० सी.सी. सम्मका स्कूटरमा सडक निर्माण दस्तुर लाग्ने छैन ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि,-

- (१) “मूल्य” भन्नाले आन्तरिक खरिदको हकमा मूल्य अभिवृद्धि करसहितको बीजक मूल्य र पैठारीको हकमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क, मूल्य अभिवृद्धि कर तथा भन्सार बिन्दुमा लाग्ने सबै प्रकारका दस्तुर र शुल्क समावेश भएको मूल्य सम्झनु पर्छ ।
- (२) “जुनसुकै प्रक्रियावाट” भन्नाले लिलाम, जफत, हस्तान्तरण र खरिद वा विक्रीवाट दर्ता हुन आउने सवारी साधनलाई जनाउँछ ।

अनुसूची-४
(दफा १२ सँग सम्बन्धित)
चलचित्र विकास शुल्क

१. आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा नेपालमा चलचित्रहरूको प्रदर्शनमा चलचित्रघरहरूले प्रदर्शन गर्ने विदेशी चलचित्रको सबै श्रेणीको प्रवेश शुल्कमा पन्ध्र प्रतिशत चलचित्र विकास शुल्क असुल उपर गरिनेछ ।
२. चलचित्रघरहरूले क्याबिन सञ्चालन गर्न पाउने छन् । विदेशी चलचित्र प्रदर्शन गरे बापत त्यस्तो क्याबिनको सबै श्रेणीको टिकट बिक्रीबाट असुल गर्ने चलचित्र विकास शुल्कको दर प्रवेश शुल्कको बीस प्रतिशत हुनेछ ।
३. चलचित्रघरहरूले आफूले प्रदर्शन गरेको चलचित्रको दैनिक टिकट बिक्रीको विवरण अभिलेख बिक्री खातामा दैनिक रूपमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । चलचित्रघरहरूले चलचित्र प्रदर्शन सम्बन्धी विवरण साप्ताहिकरूपमा काठमाडौं उपत्यकाको हकमा चलचित्र विकास बोर्ड र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा तथा अन्य क्षेत्रको हकमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय भएको जिल्लामा सो कार्यालयमा र आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
४. प्रकरण १ र २ बमोजिमको शुल्क चलचित्रघरहरूले असुल उपर गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र प्रकरण ५ को अधीनमा रही विवरणसहित सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय वा सो कार्यालयहरू नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ । तोकेको समयमा शुल्क नबुझाउनेलाई प्रत्येक महिनाको बुझाउनु पर्ने शुल्कको पच्चीस प्रतिशत जरिवाना लाग्नेछ । चलचित्र विकास शुल्कको मासिक विवरण उल्लिखित अवधिभित्र चलचित्र विकास बोर्डमा समेत बुझाउनु पर्नेछ ।
५. चलचित्रघरहरूले चलचित्र प्रदर्शन गरी चलचित्र प्रदर्शन नगरेको भनी वा विदेशी चलचित्र प्रदर्शन गरी नेपाली चलचित्र प्रदर्शन गरेको हो भनी वा वास्तविक टिकट बिक्रीभन्दा कम टिकट बिक्री दैनिक बिक्री खातामा जनाई भुट्टा विवरण दिएमा निम्न बमोजिमको जरिवाना

लगाई त्यसरी छलिएको चलचित्र विकास शुल्कसहित असुल उपर गरिनेछ :-

- (क) पहिलो पटक भए छलिएको चलचित्र विकास शुल्कको शत प्रतिशत ।
 - (ख) दोस्रो पटक वा सोभन्दा बढी जतिसुकै पटक भए पनि छलिएको चलचित्र विकास शुल्कको दुई सय प्रतिशत ।
६. प्रकरण ४ र ५ बमोजिम तोकिएको म्याद व्यतित भएको दुई महिनाभित्र जरिवानासहित शुल्क नबुझाउने चलचित्रघर बन्द गरी लागेको शुल्क तथा जरिवाना समेत सम्बन्धित अधिकृतले असुल गर्नेछ । समयमा विवरण पेश नगरेमा प्रति महिना एक हजार रुपैयाँ जरिवाना लाग्नेछ ।
 ७. दैवी प्रकोप, उपकरणीय मर्मत सम्भार वा अन्य कुनै कारणले सात दिन वा सोभन्दा बढी दिन चलचित्रघर बन्द भएको व्यहोरा प्रकरण ११ मा उल्लिखित कार्यालयले प्रमाणित गरेको अवस्थामा बन्द भएको दिनको चलचित्र विकास शुल्क लाग्ने छैन ।
 ८. विद्यार्थीवर्गको सहूलियतको लागि शनिवार बिहान ८ बजेको र सार्वजनिक बिदा परेका दिनको बिहान ८ बजेको शोको चलचित्र प्रदर्शनीमा चलचित्र विकास शुल्कमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
 ९. यस अनुसूची बमोजिम गरेको निर्णय उपर पैतीस दिनभित्र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।
 १०. चलचित्र विकास शुल्क सम्बन्धी प्रशासन आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय भएको जिल्लामा सो कार्यालयले र आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले गर्नेछ ।
 ११. चलचित्र विकास शुल्कको अनुगमन चलचित्र विकास बोर्डले समेत गर्नेछ । चलचित्र विकास शुल्कको स्थलगत निरीक्षणका लागि बोर्डबाट खटिई आएका कर्मचारीलाई चलचित्र सम्बन्धी अभिलेख, विक्री खाता तथा दर्शक संख्या सम्बन्धी अभिलेख चलचित्रघरले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय वा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले आवश्यकताअनुसार अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नेछन् ।

१२. चलचित्रघरका सञ्चालकहरूले चलचित्र प्रदर्शन गर्नुभन्दा एक दिन अगावै आफूले प्रयोग गर्ने टिकटको सिलसिलेवार नम्बर, चलचित्रको नाम र प्रदर्शन गरिने मिति चलचित्र विकास बोर्ड र आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय वा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछ र सोको अभिलेख चलचित्रघरहरूले राख्नु पर्नेछ ।
१३. यस अनुसूची बमोजिम असुल भएको चलचित्र विकास शुल्कको नब्बे प्रतिशत रकम चलचित्र विकास बोर्डलाई र बाँकी दश प्रतिशत रकम आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम चलचित्र विकास शुल्कको प्रशासन गर्ने कार्यालयको प्रशासनिक तथा भौतिक सुधार कार्यमा खर्च गर्न सकिनेछ । चलचित्र विकास बोर्डले आफूले प्राप्त गरेको चलचित्र विकास शुल्क रकमको पच्चीस प्रतिशतभन्दा बढी रकम प्रशासनिक कार्यमा खर्च गर्न पाउने छैन ।
१४. चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा नेपाल सरकारले देहायमा उल्लिखित विषयवस्तुमा निर्मित स्वदेशी चलचित्रको प्रदर्शनीमा लाग्ने चलचित्र विकास शुल्क पूर्ण वा आंशिक रूपमा छुट दिन सक्नेछ :-
- (क) आदिवासी जनजातिका पूर्णतः मौलिक संस्कृति झल्काउने यथार्थपरक चलचित्र,
- (ख) देशप्रेम, राष्ट्रिय स्वाभिमान र शहीदका त्याग बलिदानमा आधारित विचारप्रधान, चेतनामूलक र प्रगतिशील चलचित्र
- (ग) सामाजिक भेदभाव, सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा र महिला हिंसा एवं कुरीति विरुद्धको अभियानलाई प्रोत्साहित गर्ने चलचित्र ।
१५. चलचित्र विकास शुल्क सम्बन्धी अन्य प्रक्रियागत कुरा चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा आन्तरिक राजस्व विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।
१६. चलचित्र विकास शुल्कको लेखापरीक्षण महालेखापरीक्षकबाट हुनेछ ।